

Narodna in univerzitetna knjižnica
v Ljubljani

46780

3/66

14. 82

CARL PIRN

[63.]

K. MAY

ZBRANI SPISI

DEVETA KNJIGA

WINNETOU

III.

V MARIBORU 1931

TISKARNA SV. CIRILA V MARIBORU

WINNETOU

III.

PRVI ZVEZEK

SANS EAR

V MARIBORU 1931

TISK IN ZALOGA TISKARNE SV. CIRILA V MARIBORU

+46780

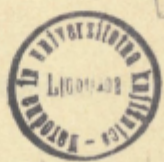
46780

VSEBINA:

	Str.
1. Mož brez ušes	5
2. Ob železnici	30
3. Prerijski požar	66
4. Diamanti	78
5. Umeten dež	90
6. Stakemani	110
7. Jama razbojnikov	137

Po nemškem izvirniku
K. MAYA
 avtoriziran prevod

D = 18 968 376

11 1221/1961

I.

Mož brez ušes.

Opoldne je bilo.

Od ranega jutra sem tičal v sedlu, lep kos sveta sem prepotoval. Utrujen sem bil, solnce je vroče pripekalo in me nadlegovalo s svojimi plamenečimi žarki, valovita prerija se je v brezkončni enoličnosti širila vse do obzorja, — nisem se preveč ustavljal, ko se mi je zahotelo počitka.

Pa zaman bi bil iskal žuboreč potočič ali pa hladno senco ob bistrem studencu. Vsega tega se je treba tvegati na valoviti preriji. Nikjer ni bilo drevesa, niti grma ne, sama gola prerija, kamor je pogledalo trudno oko.

In ker ni bilo izbire, sem se lahko zleknil v travo, kjer se mi je ravno zljubilo.

Skočil sem torej v plitvi dolinici s konja, mu zvezal prednje noge z lassom, vzel odejo in stopil na skromno višino, bolj zemeljski gubi ko griču podobno. Konj je moral ostati spodaj, utegnili so me zasledovati in opazili bi ga bili na višini. Sam pa sem moral na vrh, nudil mi je prost razgled, mene pa nihče ni mogel opaziti, če sem legel v travo.

Previden sem moral biti. Ne le zato, ker je previdnost westmanu na potovanju prav tako potrebna kakor puška in konj in ker brez nje ne bo daleč prišel. Tudi moj položaj je bil tak, da mi je previdnost naravnost narekoval.

Ob Platte Riverju se nas je zbrala večja družba, namenjeni smo bili ob vzhodnem vznožju Skalnega gorovja na jug v Texas. Prav tistikrat pa so zapustili svoje vasi različni rodovi Siouxov. Izkopali so bojno

sekiro, šli so, da se maščujejo, ker so beli pobili nekaj njihovih bojevnikov. Vedeli smo sicer za njihove priprave, pa vkljub vsej previdnosti in zvitosti so nas dobili v pest Ogellalle, najgrozovitejši izmed vseh Siousov. V hudem, krvavem boju je padlo pet naših ljudi, skoraj polovica, drugi smo srečno ušli, pa se razkropili po preriji na vse vetrove. Nikdar več se nismo videli.

Da me Ogellalle zasledujejo, o tem nisem prav nič dvomil. Videli so, da smo bili namenjeni na jug, svojih sledov nisem utegnil čisto zabrisati, na begu sem bil, mudilo se mi je, — vsak hip se je lahko pomolil bakrenordeč Sioux izza ovinka bližnje dolinice.

Treba je bilo oči skrbno odpirati na vse strani, sicer bi me še doletela dvomljiva čast in sreča, da bi se zvečer zavil v odejo in legel spat, drugo jutro pa da bi se prebudil brez skalpa v večnih loviščih, v indijanskih nebesih.

Legel sem torej v travo, poiskal iz svojih zalog kos na solncu posušenega bizonovega mesa, si ga osolil s smodnikom, ker soli nisem imel, — človek si mora v divjini pomagati, kakor se da, in v smodniku je soliter, ki za silo nadomestuje sol — in obdeloval ko podplat trdo snov z zobmi, da bi bila sprejemljiva za želodec.

In ko sem s to »sočno« lovsko pečenko utešil glad, sem se obrnil na trebuh, izvlekel smotko lastnega izdelka in si jo prižgal s punksom, s prerijskim kresilom. In nato sem pihal sinje kolobarčke v opoldanski zrak z udobnim užitkom in zadovoljstvom, kot da sem bogat veleposestnik v Virginiji, in kot da kadim najizbranejši, z rokavicami natrgani goosefoot, predelan v viržinko najboljše kakovosti.

Pravzaprav mi je bilo dolgčas.

Pet dni sem že bil na potu, odkar so nas Ogellalle razpodili, in vseh pet dni nisem srečal žive duše, niti živali ne, ki bi jo bilo vredno omeniti. Pa sem končno le zakoprnel po razumnem bitju, ki bi ob

njem poskusil, ali nisem morebiti po petdnevnem molku pozabil materni jezik in druge jezike, ki sem se jih s trudom naučil.

In ni mi bilo treba dolgo čakati.

Slučajno sem se obrnil, pogledal mimogrede po konju in zapazil na obzorju točko. Premikala se je.

Napel sem oči.

Zaĝonetna točka je bila vsekakor živo bitje. Približevala se je v ostrem kotu moji sledi. Morebiti je bil Ogellalla, oglednik, ki ga je glavna četa poslala naprej —.

Brž sem smuknil po nasprotnem pobočju navzdol pod rob višine in legel, da me ni mogel videti, pa ga skrbno opazoval.

Prihajal je bliže, jezdec je bil, kako poldrugo miljo* je še bil oddaljen. Daleč naprej nagnjen je visel na konju, kakor jezdijo Indijanci. Konj je prestopal tako počasi, da je potreboval za miljo skoraj pol ure.

Še sem razmišljaj, kdo bi bil, ko se je pojavila na obzorju nova premikajoča se točka. Večja je bila ko prva, kmalu se je razcepila v štiri manjše točke.

Zadeva je bila skrajno sumljiva.

Vzel sem daljnogled v roke. Nosim ga s seboj po vseh potovanjih, mnogo mi koristi, večkrat mi je že življenje rešil.

Najprvo sem si ogledal jezdeca. Belokožec je bil, po obleki sem ga spoznal, predvsem pa na tem, da je imel na glavi nekaj kakor klobuku podobnega. Indijanci ne nosijo klobukov.

Nameril sem steklo še na sumljive točke za njim.

Res — nisem se zmotil.

Štirje Indijanci so bili, čisto razločno sem jih videl. S puškami in tomahawki so bili oboroženi in njihovi obrazi so bili z bojnimi barvami črez in črez pomazani. In po barvah sem spoznal, da so Ogellalle.

* Mišljena je v tej knjigi vedno angleška milja, ki meri približno tisoč šest sto metrov.

Njihovi konji so bili izredno dobri. Potovali so po sledi belega.

Ali so ga zasledovali —? Ni bilo dvoma. Siouxi so neizprosni sovražniki belih in Ogellalle so izmed vseh Siouxov najkrvoločnejši. Prijatelji si tile spodaj, beli in Ogellalle, gotovo niso bili, sicer bi ne jezdili tako daleč narazen.

Beli neznanec je bil v nevarnosti. Ali je vedel, da ga zasledujejo? In kdo je bil?

Prišel mi je že tako blizu, da sem ga lahko natančno opazoval.

Majhen človek je bil, silno mršav. Na glavi je imel staro klobučinasto pokrivalo, ki je gotovo že davno izgubilo krajnike. Na preriji tak klobuk ne vzbuja pozornosti, še vse bolj čudna pokrivala srečavaš in ravno narobe je, — novi, snažni obleki se bo prerijski lovec čudil, če jo sreča na preriji.

Pa ta klobuk brez krajnikov je bil za lastnika usoden. Razkazoval je pomanjkljivost, ki sem se ji zelo čudil. Mož namreč ni imel ušes, ali pravzaprav uhljev. Tam, kjer imajo ljudje uhlje, sem videl le zaraščeno brazgotino. Možu je nekdo ušesa porezal —.

Ogrnjen je bil v ogromno odejo, ki mu je zakrivala vse gornje telo. Nisem videl druga ko dvoje suhih nog, ki so tičale v takih čudnih škornjih, da bi bili nad njimi v stari Evropi z glavami majali in se jim smejali. Tiste vrste so bili njegovi škornji, kakršne si južnoameriški gauchi* sami prikrojijo. Ubitemu konju namreč odsekajo kopito in mu slečejo kožo z nože pa si jo nataknejo na lastno nogo, dokler je še topla in mehka, ter pustijo, da se na njej ohladi. Koža se posuši in se tesno stisne krog nože in beder. Dobro se prilega tako obuvalo nogi, to je res, pa eno posebnost ima, — po lastnih podplatih hodiš v njem.

* Gaucho — izg. gaučo — pomeni v španskem narečju Južne Amerike živinorejca, pastirja, približno isto, kar vaquero v Mehiki in cowboy v Zedinjenih državah.

Na sedlu je visela možu neka reč, ki bi naj bila najbrž puška, pa je bila bolj podobna krepelcu, ki ga človek mimogrede v gozdu pobere. Prav kakor klobuku se tudi tej puški nisem čisto nič čudil. Prerijski lovec z lepo, skrbno negovano puško najnovejšega ustroja, — tak bi vzbujal pozornost in dvomili bi na zapadu o njem, ali jo vobče zna v roke prijeti. Videl sem v rokah prerijskih lovcev puške, ki bi se je sam le z največjo previdnostjo dotaknil in ki so spadale vse prej v muzej ko pa na nevarni zapad. Lastnik takega čudaškega orožja pa bo z vsakim strelom nezmotljivo pogodil.

In šele neznančev konj —! Niti pare bi ne dal za tako mrho! Kobila je bila, noge pa je imela dolge in sloke kakor kamela, truplo je bilo mršavo, da so se vsa rebra videla, repa vobče ni imela, le kratek, koščen štrcelj, ki je neprestano in živahno migal. Glava te živine pa je bila smešno velika in ušesa so bila dolga, da bi se jih človek kar ustrašil. Zdelo se je, kot da si je žival dele svojega telesa izposodila od konja, osla in kamele. In da je bil ves prizor še klavrnejši, je pri hoji kobila tiščala glavo k tlom in dolga ušesa so ji ohlapno visela črez oči in do gobca.

Prava karikatura prerijskega lovca! Na vzhodu bi se možu režali in da sem novinec, greenhorn, v običajih zapada, bi se mu bil tudi sam smejal. Toda poznal sem take posebneže divjega zapada, vedel sem, da ga ne smem soditi po njegovi čudaški zunanosti. Mož je bil prerijski lovec, westman pristnega kova, spet eden izmed junakov zapada, ki njegovo pravo vrednost šele znaš ceniti, ko ga temeljito poznaš.

In ta dobri mož gotovo niti vedel ni, tako sem sodil, da so mu za petami najzagrizenejši sovražniki prerijskega lovca. Sicer bi ne bil jezdil tako malomarno in brezbržno in bi se bil od časa do časa vsaj ozrl za zasledovalci.

Prijezdil je blizu do moje sledi, le še kakih sto korakov je bil oddaljen od nje.

Kdo da je prej opazil sled, jezdec ali kobila, tega bi ne mogel reči. Le to sem čisto dobro videl, da je kobila kar sama obstala, še niže sklonila svojo smešno veliko glavo in zaškilila v sled mojega mustanga. Njena brezkončno dolga ušesa so oživela, živahno je migala z njimi in kolobarila, jih položila daleč nazaj po vratu, pa spet naprej, kakor bi hotela sled nabosti. Bila je podoba, kot da ji hoče nevidna roka uhlje z vso silo odviti.

Jezdec se je pripravljaj, da bi zlezal s konja. Menda si je mislil sled natančno ogledati. Pa preveč dragocenega časa bi bil izgubil, zasledovalci bi mu bili prišli preblizu. Bati se sicer tistih štirih rdečkarjev ne njemu ne meni ni bilo treba, pa lahko sva se jih na boljši način iznebila.

Zato sem možu zaklical:

»Halloo —! Čujte, mož! Pridite nekoliko bliže k meni, pa ostanite spodaj v dolinici!«

Napol sem se dvignil izza roba višine, da bi me videl. Uspeh mojega klicanja je bil različen.

Najprvo je mršava kobila šinila z glavo kvišku, pogledovala po strani gori k meni, položila ušesa naprej, kot da me misli nabosti, pa marljivo migala s kratkim, golim štrcljem, ki je edini še zaznamoval mesto, kjer se je svojčas košatil rep.

In tudi mož sam je pogledal po meni, pa ostal v sedlu. Vrnil mi je moje besede in zaklical:

»Halloo —! Čujte, mož! Pazite drugikrat na svoj glas pa tulite nekoliko rahleje! Na temle starem travniku človek nikdar ne ve, ali ne poslušajo kje kaka nepoklicana ušesa, ki jim ni treba nič slišati!

Pojdi, Tony!«

Torej Tony je bilo ime njegovi tako zanimivo sestavljeni kobili —. Stari Sam Hawkens je klical svojo mulo za Mary —. Samotni prerijski lovec cele tedne ne sreča prijateljskega živega bitja, razumljivo

je, da občuje s svojim konjem kakor s človekom, s prijateljem.

Na prijazni poziv je premaknila mršava kobila svoje neskončne noge, stopila ob sledi in kar sama obstala poleg mojega mustanga. Z ošabnim, prezirljivim pogledom ga je ošinila pa mu pokazala tisti del telesa, ki se pri ladji krn imenuje. Prerijski lovec si zna svojo žival tako vzgajati, da živi samo za svojega gospodarja in noče nikogar drugega poznati, tudi nikogar ne pusti v sedlo razen svojega gospodarja. Jezdec in konj sta neločljiva, pa sta si tudi po značaju včasih sumljivo podobna.

Prišel je bliže.

»Čisto dobro vem, kako glasno smem tod govoriti,« sem mu odgovoril na njegove poučljive besede. »Odkod pa prihajate in kam ste namenjeni, master, če smem vprašati?«

»Vražje malo vas briga!«

Mož je bil nevljuden. Prav kakor njegova kobila.

»Mislite?« sem ga zavrnil. »Preveč vljudni ravno niste, master, to vam lahko z mirno vestjo potrdim, čeprav sem vas danes prvikrat videl in sva si komaj nekaj besed povedala. Odkrito pa vam moram priznati, vaje sem, da dobim odgovor, če koga kaj vprašam!«

»Hm, da —!« se je rogal. »Vidim, da ste najbrž zelo imeniten gospod. Zato pa vam moram seve na vaše vprašanje tudi točno odgovoriti, kakor se spodobi.«

Pokazal je s palcem čez ramo in pred sebe.

»Od tamle prihajam. In tjele sem namenjen.«

Mož mi je ugajal. Vkljub temu, ali pa morebiti prav radi tega, ker me je tako prezirljivo pogledal in robato odpravil.

Gotovo je mislil, da sem kak priložnostni lovec, da sem izgubil svojo družbo in si zašel. Zato mi je rekel, da sem »najbrž zelo imeniten gospod«.

V trdnjavi Wilfers sem si namreč pred nekaj tedni omislil novo trappersko obleko, za svoje orožje pa sem itak že od nekaj skrbel, da je bilo vedno negovano in snažno. In prav ta moja snažna zunanost je bila tisto, kar me je moralo v očeh trapperja djati ob vsako veljavo. Pravi westman ne da nič na lepo obleko in sploh odkrito mrzi vse, kar je novo in snažno. Čisto razumljivo! Leta se potika po divjem zapadu, malokedaj ali pa sploh nikdar ne pride v obljudene kraje, po dnevu je v sedlu, po noči se valja ob taborskih ognjih, po tleh se plazi, po grmovju in po goščavi, kadar je treba sovražnika zalezovati, časa nima, da bi pogledal po svoji obleki, bi tudi nič ne izdalo, ker je lahko že drugi dan spet vsa poblatena in raztrgana, — ni čuda, če v takem divjem življenju izgubi pojem snage inčnosti. Narobe pa smatra tudi vsakega snažno in čedno oblečenega človeka za novinca, za greenhorna, ki je pravkar šele prišel na zapad, ki nima izkušenj, ki ni pravi lovec, — ki skratka vobče ne spada v družbo pravega prerijskega lovca in ne na zapad.

In tak sem bil v očeh tega dobrega možeka tistikrat tudi jaz.

Pa poznal sem te posebneže divjega zapada. Tale mali možek ni bil prvi svoje vrste, ki sem ga srečal, in za las je bil podoben vsem drugim, ki sem jih poznal. Prav nič mu nisem zameril njegove odurnosti. Šele dobro zabaval sem se na njegov račun.

Naredil sem prav kakor on, pokazal s palcem ven v prerijo in mu suho dejal:

»Torej pa glejte, da tjale izginete! In čuvajte se tistihle štirih rdečkarjev, ki so se oklenili vaše sledi! Menda jih še vobče niti videli niste, kaj?«

Njegove majhne, bistre oči so me ošinile s pogledom, v katerem sem bral začudenje in užaljenost, pa tudi precejšnjo mero porogljivosti.

»Nisem videl, hihihihihihih —! Štirje rdečkarji jezdijo za menoj, pa da jih menda še niti videl nisem —! Čuden človek ste na primer, se mi zdi!

Tile dobri ljudje že od davi postopajo za menoj, vkljub temu pa se še niti enkrat nisem ozrl za njimi. Tudi ni treba. Saj poznamo navade teh rdečih lopovov. Dokler bo dan, mi ne bodo prišli blizu, od daleč bodo hodili za menoj in me opazovali, šele zvečer me bodo zalezovali in napadli, ko sem bom utaboril. Taki so ti ljudje, zahrbtni, prihuljeni, bojijo se odkrito napasti.

Toda topot se bodo na primer zelo ušтели! Obšel jih bom v polkrogu pa jim prišel za hrbet. Bil bi že zdavnaj tako storil, pa mi svet ni bil primeren za tako zvijačo. Tule med temi valovi pa se jih bo dalo čisto lepo prevariti.

Ako torej hočete videti in se naučiti, kako se takle star westman splazi rdečkarjem za hrbet, le kar tamle gori ostanite in počakajte deset minut! Pa menda ne bodete, rajši se bodete skrili, kajti takele imenitne gospodiče pač na primer vražje malo miče, da bi od blizu vohali indijanski parfum.

Come on, Tony!«

Nista se več zmenila za mene, ne mož ne njegova Tony, obrnila sta mi hrbet in čez pol minute izginila v valoviti preriji.

Razumel sem njegovo namero. Tudi sam bi bil na njegovem mestu s tako ali slično zvijačo ukanil nasprotnika.

Dejal je, da jih bo v polkrogu obšel. Ker v valoviti preriji dolinice ne potekajo vedno v ravni črti, ampak se vijugasto zvijajo in prehajajo druga v drugo, je svojo namero čisto lahko uresničil. Le v dolinah mu je bilo treba ostati in na primernem mestu, kjer ga zasledovalci niso mogli videti, je moral zaviti v stransko dolinico, ki bi ga pripeljala nazaj na njegovo sled in sovražniku za hrbet ali pa, kar je še boljše, v bok. Polkrog je moral biti seve čisto kratek,

sicer so ga Indijanci prehiteli in opazili na njegovi sledi, kaj namerava.

Indijanci so prihajali bliže. V gosjem redu so jezdili in oči so jim bile uprte v lovčevu sled. Mene niso opazili, ker sem ležal skrit za robom višine. Tudi lovca seve niso opazili, da je govoril z menoj, ker je ostal v dolini.

Ampak mojo sled so na vsak način našli —. In če so krenili po njej, so mi utegnili priti nevarno blizu, ako jih lovec ni prej napadel. Razen tega so bili štirje proti enemu. Mogoče je vsekakor bilo, da se je zadeva iztekla drugače, nego je mali možek računal.

Pregledal sem puški in samokresa, zrahljal nož in se za vsak slučaj pripravil, če bi bilo treba poseči vmes.

Pa ni bilo treba.

Približali so se že na kakih sto korakov točki, kjer sta se strnili lovčeva in moja sled. Prvi Indijanec je nenadoma obstal.

Obrnil se je k tovarišem, kazal po preriji in jim nekaj pravil. Najbrž se mu je le sumljivo zdelo, da belokožca ne vidi več pred seboj. Obstali so v tesni gruči in se menda posvetovali. S kroglo svoje medvedarice bi jih bil lahko dosegel.

Pripravil sem se.

Pa drug strel je počil nekje za valovi prerije in hip pozneje še eden. Dva Indijanca sta omahnila v travo.

»O — hiiiii!« je zmagovito jeknil po preriji indijanski bojni krik.

Prestrašena sta Ogellalla obrnila konja.

Pa ni bil Indijanec, ki je zagnal bojni krik, le mali lovec je skokoma pridiral izza ovinka. Uresničil je svojo namero, jezdil je naprej, obšel v polkrogu nasprotnika in se pojavil za njim na lastni sledi.

Naredil se je, kot da misli bežati. Hipoma se je njegova mršava kobila vsa spremenila. Metala je

noge v zrak, da je ruša odletavala, visoko je dvignila glavo in položila ušesa v tilnik, vsaka mišica, vsaka kita njenega mršavega telesa se je napela. Konj in jezdec sta bila kakor zaraščena drug v drugega. Lovec je vihtel puško in jo v diru nabijal, ravnodušno in varno, kot da na vsej preriji ni nobenega Indijanca. Videti mu je bilo, da ni prvokrat v takem položaju.

Dva strela sta počila za njim. Indijanca sta streljala, pa nobeden ni zadel. Besno sta zatulila, vrgla puške črez ramo, zgrabila za tomahawke in se zapodila za lovцем.

Niti obrnil se ni za njima. Ko pa je bil z nabi-
janjem gotov, je v diru zasukal konja, kobila je raz-
koračila noge in obstala kakor ukopana. Bila je po-
doba, kot da razume, kaj namerava njen gospodar.

Puška je zletela k licu, le trenutek je meril lo-
vec, dvakrat se je zabliskalo, kobila ni mignila, —
v glavo zadeta sta zdrknila Indijanca na tla.

Ves čas sem držal puško v roki, pripravljen za
strel. Pa mali lovec, je kazalo, se je znal sam iznebiti
takih ljudi.

Pojezdil je k padlim in razjahal. Stopil sem k
njemu.

»No, sir,« me je sprejel, »ali sedaj veste, kako se
take rdeče lopove v polkrogu objezdi, he?«

»Thank you, master! Vidim, da se lahko pri vas
še marsičesa naučim.«

Moj smehljaj se mu je menda zdel sumljiv. Ošinil
me je z ostrim pogledom in nagubal čelo.

»Režite se —. Si morebiti domišljujete, da bi sa-
mi tudi znali rdečkarje tako lepo za nos zvoditi?«

»V polkrogu ravno ni bilo treba jezdit. Na va-
lovitem svetu, kakor je tale tukaj, kjer jezdite ne-
prestano po vijugastih dolinicah, je dovolj, če se
pokažete sovražniku na veliko daljavo, pa mu eno-
stavno po lastni sledi jezdite naproti in ga na pri-
mernem mestu za ovinkom počakate. Polkrog je bolj
priporočljiv na odprti, ravni preriji.«

Spet me je premeril s širokimi očmi od nog do glave, majal z glavo in posmehljivo dejal:

»Glej glej —! Kaj vse znate! Kje pa ste si nabrali tako učenost? Kaj pa ste pravzaprav, he?«

»Knjige pišem.«

Sapo mu je vzelo.

»Knjige pi — še — te —?«

»Da.«

Stopil je za korak nazaj, raztegnil obraz v pol pomilovalne pol posmehljive gube, me gledal in vprašal:

»Ste morebiti bolni —?«

Pokazal je na čelo. Prav nič nisem mogel dvomiti, katero bolezen ima v mislih.

»Ne!« sem se nasmejal.

»Ne —? Torej pa naj vas morebiti medved razume, jaz vas ne razumem. Knjige pišete —! Bizona ustrelim, ker sem lačen in ker moram jesti, čemu pa vi svoje knjige pišete, he?«

»Da jih ljudje berejo.«

»Da jih ljudje berejo —? Sir, ne zamerite, pa tak posel je največja neumnost, ki si jo morete izmisliti! Kdor hoče knjige brati, si jih naj sam piše! To mora na primer vsak otrok uvideti! Saj tudi jaz ne ustrelim bizona, da bi se drugi mastili z njegovim stegnom!

Torej, hm, da —! Bookmaker ste —. Čemu pa ste torej ravno sem v prerijo prišli? Ali mislite na primer v preriji knjige pisati? Kdo pa jih bo tulebral?«

»Ne. Knjige bom pisal šele, ko pridem domov. Pripovedoval bom vse, kar sem videl in doživel in tisoči bodo moje knjige brali in bodo čisto natančno vedeli, kako je tukaj na savani in kaki ljudje da tod živijo in kaj počenjajo, pa jim ne bo treba posebej sem na zapad hoditi.«

»Torej mislite pač tudi o meni pripovedovati, he?« je hlastnil in nagubal čelo.

»Seveda.«

Odskočil je za korak, strmel, pa stopil trdo k meni, segel z desnico za pas po bowieknife, z levico pa me prijel za ramo in dejal grozeče:

»Sir, tamle stoji vaš konj, obesite se na njega pa glejte, da se poberete odtod, ako nočete, da vam ne zleze med rebra nekaj centimetrov hladnega, ostrega železa! V taki družbi, kakor ste vi na primer, bi ja človek ne smel besedice ziniti, niti geniti bi se ne smel, pa bi že ves svet zvedel, kaj počenjam.

Torej kakor sem dejal! Naj vas vzame ta ali oni, poberite se odtod! Izginite!«

Mali mož mi je segal ravno do ramen, povrh je bil še suh in droben, da bi ga bil lahko pestoval, pa svojo hudo grožnjo je mislil čisto resno, to sem mu videl na obrazu.

Zameril seveda hudemu možku nisem prav nič, najrajši bi se mu bil iz srca smejal. Kar pa bi bilo seve njegovo jezo še vse huje razvnelo.

Čisto resnobno sem mu torej dejal:

»Nič se ne bojte! Obljubim vam, da bom same dobre reči o vas pripovedoval!«

Krepkeje me je zgrabil za ramo.

»Nič ne velja! Le kar spravite se! Tako sem rekel in tako se mora zgoditi!«

»Torej vam pa obljubim, da ne bom besedice omenil o vas v svojih knjigah!«

»Nič! Kdor piše knjige za druge ljudi, tak je zno-rel človek in norec nikdar ne bo mož beseda!

Torej naprej, mož! Sicer mi utegne šiniti jeza v prste pa bi storil to in ono, kar bi vam ne bilo zelo ljubo!«

»Kaj pa bi na primer bilo tisto?«

»Bodete koj videli!«

Res, čisto jezen je bil. Oči so se mu bliskale in njegov glas je bil ves razdražen.

Smehljaje se sem mu zrl v obraz pa mirno po-vedal:

»No, pa dajte, da vidim!«

Izdrl je bowieknife.

»Poglejte sem! Kako vam na primer ugaja tale nož?«

»Ni slab! Ugaja mi. Koj vam bom dokazal.«

Ko bi trenil, sem ga pograbil, mu sunil roke za hrbet, ga obrnil in mu djal levico med hrbet in roke ter jih stisnil k sebi, z desnico pa sem ga tako krepko prijel za zapestje, da je zakričal od bolečine in nož izpustil. In tako zelo je nepričakovani napad iznenadil malega lovca, da sem mu zvezal roke, še preden se je prav zavedel in da na odpor niti misliti ni imel časa.

Kri mu je šinila v glavo, rdeč ko kuhan rak je trgal vezi, seve zaman. Pihal je v onemogli jezi in kričal:

»All devils —! Vsi vragi —! Kaj pa vam je prišlo na misel —? Kaj pa pravzaprav na primer name ravate storiti z menoj?«

»Halloo —! Čujte mož!« sem mu vrnil njegove lastne besede. »Pazite na svoj glas pa tulite nekoliko rahleje! Na temle starem travniku človek nikdar ne ve, ali ne poslušajo kje kaka nepoklicana ušesa, ki jim ni treba nič slišati!«

Izpustil sem ga ter naglo pobral nož, ki mu je padel iz roke, in puško, ki jo je odložil, ko se je sklonil k ustreljenim Indijancem. Napenjal se je, da bi se rešil vezi, sovražno so se mu bliskale oči.

Miril sem ga.

»Le pustite, master, in nikar se ne mučite! Je vse zaman! Prej ne bodete svobodni, da vam snamem vezi. Pokazati sem vam hotel, da je tudi takle bookmaker vaju govornik z ljudmi tako, kakor sami z njim govorijo. Grozili ste mi z nožem, čeprav vas nisem razžalil in čeprav vam nisem nič žalega storil, premagal sem vas, moj ujetnik ste in po zakonih savane lahko storim z vami, kar se mi zljubi. Živa duša mi ne more nič reči, če izvršim, kar ste vi meni gro-

zili, in če vam zleze med rebra nekaj centimetrov tegale hladnega, ostrega železa, — mesto da bi zlezlo meni med rebra!«

Temno je gledal v tla.

»Le kar sunite, mož! Čisto prav se mi bo zgodilo, če me upihnete. Kajti take sramote, da ga je eden sam človek oko v oko in ob belem dnevu premagal in zvezal, — take sramote Sans ear ne bo preživel.«

»Sans ear —? Vi ste Sans ear —?« sem se zavzel.

Mnogo, zelo mnogo sem že čul o Sans earu, o slavnem westmanu, ki ga še nihče ni videl v družbi drugih belih lovcev, ker nikoogar ni smatral za vrednega, da bi se mu pridružil. Pred leti so ga Navaji ujeli in mu odrezali ušesa. Pa se ga je prijelo bojno ime Sans ear — mož brez ušes —, čudno ime, sestavljeno iz francoskega sans, brez, in iz angleškega ear — izg. ir —, uho. Pod tem imenom je bil znan po vsej savani in še daleč črez njene meje. Slovel je za velikega lovca in stezosledca ter za neizprosnega sovražnika vseh rdečkarjev. In z njim vred je slovela njegova dolgonoga kobilica, ki so ji Navaji rep odrezali.

Čudno, da se nisem spomnil na njegovo ime, ko sem ga videl v daljnogledu.

Na moje vprašanje je trdovratno molčal. Šele ko sem ga ponovno vprašal, je zagodel:

»Moje ime vas nič ne briga! Ako je na slabem glasu, ni vredno, da bi ga imenovali. Ako pa je dobro ime, pa si zasluži, da ga obvarujem sramote, ki sem jo pravkar doživel.«

Snel sem mu vezi.

»Tule! Vzemite spet nož in puško! Prosti ste! Pa pojdite svojo pot, kamor hočete!«

Pa ni hotel vzeti orožja. Mračno je gledal.

»Ne počenjajte neumnosti! Grem naj —? Ali morem pustiti tukaj sramoto, da me je premagal greenhorn —? Ja, da bi bil kateri izmed tistih slovutih ljudi, rdeči Winnetou na primer ali pa dolgi

Haller ali pa že celò kak westman, kakor sta Old Firehand ali pa Old Shatterhand, — potem, potem seve —.«

Možek se mi je smilil. Silno si je gñal k srcu, da se je dal tako na vsem lepem iznenaditi.

K sreči sem ga lahko potolažil.

Pravil je, da bi mu nič ne delo, če bi ga bil premagal kak westman, na primer Old Firehand ali pa Old Shatterhand. In pod imenom Old Shatterhand sem bil dobro znan po prerijah, pri taborskih ognjih belih lovcev in po wigwamih rdečih rodov. Bilo je moje »bojno ime«, kakor ga dobi vsak lovec na zapadu, če je le količkaj sposoben. Sans ear je poznal moje bojno ime, mene pa ne, nisva se še videla.

Dejal sem mu torej:

»Greenhorn, menite, vas je premagal —? Ali res mislite, da bi se greenhornu, novincu, posrečilo, jo takole nabresti slavnemu westmanu Sans earu?«

»Kaj pa ste druga ko greenhorn!«

»Mislite? Iz česa neki skleplate to?«

»Iz vse vaše zunanosti. Taki ste, da spadate bolj na gledališki oder ko pa v prerijo. Saj ste oblečeni, kot da ste pravkar prišli od krojača! In vaše orožje se sveti in blešči, kot da je bilo šele včeraj kupljeno!«

»Hm —! In zato, ker se sveti, menda mislite, da ni za nič? Pa je dobro, tole moje orožje! Vam bom koj pokazal! Pazite!«

Pobral sem ploščat kamen, približno decimeter je imel v premeru, ga vržel v zrak in pomeril za njim. V trenutku, ko je dosegel najvišjo točko in obvisel v zraku, sem sprožil. Krogla ga je pognala še više.

Mnogo sem se svojčas vadil v tem strelu, stokrat in stokrat sem poskusil, preden se mi je posrečil. Nikak mojstrski strel ni bil.

Mali lovec pa me je gledal, skoraj bi rekel osuplo.

»Heavens —! Tak strel —! Nisem ga še doživell! Povejte, ali se vam vsakikrat posreči?«

»V dvajsetih slučajih devetnajstkrat.«

»Ja — potem seveda ste prav dejali, da je vaše orožje dobro, čeprav se sveti! Pa tudi strelec ste, ki ga je treba iskati! Jaz vsaj še nisem srečal takega!

Kako pa vam je na primer pravzaprav ime?»

»Old Shatterhand.«

Pogledal me je, pa neverno zmajal z glavo.

»Ni mogoče! Old Shatterhand pa že niste! Mož mora biti mnogo mnogo starejši, nego ste vi, saj mu pravijo Old — star —!»

»Ne pozabite, da se beseda old ne rabi samo v pomenu star, ampak posebno pri lastnih imenih tudi kot podkrepitev teža, kar pove ime, s katerim se veže!«

»Je res!

Ampak,« je še dvomeče odkimaval, »hm, ne vem —! Ne zamerite, sir, da vam ne verjamem kar takole! Vsakovrstne ljudi sreča človek tod po pririji —.«

Nasmejal sem se mu.

»Pa zahtevajte dokaz!»

»Hm —! Dobro! Čul sem praviti, da je prišel Old Shatterhand nekoč grislyju v šape. V spanju ga je napadel in vse meso od ramen do reber mu je strgal z enim samim zamahom. Si je bojda spet srečno prilepil tisti kos mesa, pa brazgotina se mora na primer še danes videti. Če ste torej res —.«

»Koj vam ustrezem.«

Odpel sem si suknjo iz bizonovine in lovsko srajco iz belo ustrojene jelenovine pa mu pokazal brazgotino.

»Poglejte!«

Ostrmel je.

»Vsi vragi —! Zdelala vas je pa, tista mrcina —! Saj so se vam vsa rebra videla! In krvi ste morali strašno izgubiti —!«

»Seveda je bilo hudo. Spodaj na Red Riverju se je zgodilo. Štirinajst dni sem ležal s to strašno rano

Pripovedoval sem mu, kako se nam je godilo ob Platte Riverju in da so Ogellalle najbrž mene zasledovali, pa na njega naleteli.

Tehtno je prikimaval.

»Hm hm —! Ne bo ravno varno, mislim, da bi prirastla tule na koncu najine sledi —. Našel sem včeraj sled, ki jo je treba že nekoliko uvaževati. Našel sem najmanj šestdeset konj. Tile štirje spadajo najbrž k tisti družbi, ogledniki so bili.

Ali ste že hodili kedaj po teh krajih?«

»Ne še.«

»Približno dvajset milj odtod je prerija čisto ravna. In še deset milj dalje na zapadu teče potok. Tja so se najbrž rdečkarji podali, da napojijo konje.

Na zapad torej ne smeva, izognila se jim bova in jo ubrala naravnost na jug, čeprav bova v tej smeri šele jutri popoldne našla vodo. In če koj greva na pot, prideva še pred nočjo do železnice, ki so jo iz držav potegnili sem na zapad. In če zadeneva prvi čas, si lahko privoščiva zabavo pa si pogledava, kako bo na primer vlak peljal mimo naju. Je redka zabava, taka, za prerijskega lovca!«

»Dobro! Koj lahko odrineva. Pripravljen sem.

Kaj pa počneva s temile trupli?«

»Kaj da počneva z njimi? Nič posebnega. Ležati jih pustiva, le da jim bom prej ušesa porezal.«

»Bi ne bilo posebno varno!«

»Če bi jim ušesa porezal —?«

»Ne. Če jih pustiva ležati.«

»Zakaj?«

»Našli jih bodo, izdala bi naju. Vedeli bi, da sva bila tu, in bi nama sledili.«

»Jih naj vzameva s seboj?«

»Kaj še! Zakopati jih morava.«

»Le naj jih najdejo! Morajo jih najti!«

»Ne uvidim zakaj!«

»Bodete koj uvideli in vedeli!«

Znosil je trupla na višino, jih zložil v vrsto pa jim porezal ušesa in jim jih dal v roke.

Divji, krvavi zapad —!

Pa razumel sem moža brez ušes. Oko za oko, pravimo pri nas. On pa si je menda osvojil načelo: uho za uho —!

Hladnokrvno je menil:

»Takole —! Našli jih bodo pa koj vedeli, da je bil Sans ear na delu.«

»Torej so vam rdečkarji vzeli ušesa?«

»Da. In čisto vražje klavrno čuvstvo spreletava človeka, če bi ga po zimi rado v ušesa zeblo, pa jih nima!«

»Kako pa je bilo tisto, da ste jih morali oddati?«

»Kako je bilo —? Neroden sem bil pa sem se jim dal ujeti. Napadli so me, nekaj sem jih pobil, enemu pa sem uho odsekal, mesto da bi ga bil pošteno zadel s tomahawkom. V zasmeh so mi odrezali ušesa, preden so se lotili mojega življenja. Ušesa imajo, mojega življenja pa ne. Kajti Sam Haverfield jo je čisto nepričakovano popihal in jim ušel. In tako sem sedaj brez ušes.

Za tista dva uhlja pa — no, tule pogledjte in preštejte!«

Snel je puško in mi pokazal kopito.

Vse polno zarez je bilo na njem.

»Vsaka teh zarez pomeni enega rdečega lopova, ki sem mu življenje vzela. In danes bom dostavil štiri nove zareze!«

Vzel je bowieknife in ravnodušno napravil štiri nove zareze. Opazil sem, da ni bilo več mnogo prostora na kopitu.

Vmes je pravil:

»Tele zareze pomenijo same rdečkarje. Tule gori pa je osem zarez, te pa pomenijo bele, ki so okusili mojo kroglo.«

»Beli —?«

»Da! Se zgražate —? Pa se ne bodete več, vam bom povedal, kako in zakaj.«

Zamišljen je umolknil, gledal zareze in pravil:

»Osem jih je —. Pa deset jih mora biti —. Dveh mi še manjka, tista dva še moram poiskati. Oče in sin sta, največja zločinca in lopova na vsej širni zemlji —. In ko ju bom našel, bo delo mojega življenja dokončano —.«

V očeh se mu je zasvetila solza in na njegov razgubani, ožgani obraz je legla globoka otožnost in ginjenost.

Zaslutil sem, da se pod trdo skorjo tega robatega prerijskega lovca skriva mehko, čuteče srce, ki je kedaj poznalo ljubezen, pa tudi bol in žalost. Kakor mnoge druge je morebiti tudi njega maščevanje poginilo ven na divji zapad, mu stisnilo puško in nož v pest in izbrisalo iz njegovega srca vzvišeno zapoved ljubezni do bližnjega, ki je ne pozna noben pravi prerijski lovec.

Sam Hawerfield, imenovan Sans ear, je bil eden več v družbi junakov, ki sem jih srečal na divjem zapadu.

Nabil je puško, ena tistih neverjetnih in nemo-gočih je bila, ki jih je pogosto najti v rokah prerijskih lovcev. Kopito je vse razrezano, zareza pri zarezi, vsaka spomin na enega sovražnika. Cev je vsa zarjavela, zdi se, da je zvita, nihče bi ne znal pog-nati iz nje poštenega strela, v rokah lastnika pa je taka puška nezmotljivo orožje, vse življenje strelja z njo, vaje je je, vse njene vrline pozna in vse njene napake in muhe. In če porine kroglo v cev — vse te puške so seveda še na sprednji naboj — lahko stavi glavo in življenje, da bo zadel.

Ko je bil z nabijanjem gotov, se je obrnil in zaklical:

»Tony!«

Kobila se je pasla po dolinici. Na njegov poziv je dvignila ogromno glavo, postrigla z ušesi, se po-

gnala v tek in obstala trdo pred njim, kot da mu sedlo kar ponuja. Le roko mu je bilo treba iztegniti, pa je lahko zajahal.

»Izvrstnega konja imate, Sam!« sem hvalil, pa čisto resno in ne morebiti samo za šalo. »Kdor bi ga seveda takole površno pogledal, bi niti dolarja ne ponudil za njega. Če pa ga človek dalje časa opazuje, bo našel na njem vrline, ki jih ima redkokatera jezdna žival. Stavil bi, da je ne daste za tisoč dolarjev!«

»Tisoč —? Pshaw —! Recite milijon! In še za milijon je ne dam! Vobče ni naprodaj, ker ne potrebujem denarja. Poznam v Skalnem gorovju zlata najdišča, kjer bi lahko zlato z merniki zajemal, in če bom kedaj našel človeka, ki je vreden, da bi ga imel Sam Hawerfield iz srca rad, mu bom tiste plačerje pokazal. Denarja torej ne potrebujem in zato Tony tudi ni naprodaj.

Pa tudi sicer ne.«

Pomolčal je, me pogledal in rekel:

»In vam bom povedal, zakaj ni naprodaj —.

Tisti, ki ga sedaj Sans ear imenujejo, tisti je bil pred leti nekoč čisto drugačen dečko ko danes, poln sreče in razkošja in veselja, kakor je pomladni dan poln solnca in morje polno kapljic. Mlad farmer je bil in ženo je imel, ki bi bil za njo tisočkrat življenje žrtvoval, in otroka, ki bi bil za njega šel tisočkrat v smrt. In ženo si je pripeljal domov na svoji najboljši kobili, ki ji je bilo Tony ime. In ko je kobila povrgla žrebe, živahno in pametno, kakor je malokatera žival, — zakaj bi ji naj ne bilo tudi Tony ime, kakor je bilo ime materi? Ali ni prav tako, Charley?«

»Da!« sem odgovoril.

Ganila me je njegova otroška nežnost. Vse bolj se je odpirala trda, bodičasta lupina krutega prerijskega lovca in razkazovala plemenito jedro, mehko dušo.

»Well!« je nadaljeval. »In potem so prišli tisti, ki sem vam o njih pravil. Deset jih je bilo. Zločinska tolpa, roparji —. Vso deželo so vznemirjali tistikrat. Ni me bilo doma. Na lovu sem bil.

Zažgali so mi farmo, ubili ženo in otroka, ustrelili kobilu. Za nič jim je bila, nobenega tujca ni pustila blizu. Le žrebe jim je ušlo, slučajno si je prav tisti dan zablodilo.

In ko sem se vrnil z lova, sem našel vso svojo srečo uničeno —. Pogorišče —. Svoje drage mrtve, v krvi —. Le žrebe mi je ostalo, edina priča nekdanje sreče —.

Molčal je, prsi so se mu burno dvigale.

»Pa kaj vam bom več pripovedoval —! Osem jih je že padlo od tiste zločinske tolpe —. Tale roka jih je ubila, iz tele puške jih je zadela krogla v glavo —. Dva sta še živa.

Pa tudi tista dva bom še našel. Kajti komur je stari Sam na sledu, ta mu ne uide, pa če bi tja do Móngolije bežal. In mislim, da sem jima na sledu —. Prav zato sem namenjen v Texas in v Mehiko.

Mladi, srečni in veseli farmer se je spremenil v starega, sivolasega stezosledca in lovca, ki ne misli na druga ko na kri in na maščevanje, iz žrebeta pa se je razvilo bitje, ki je kozi bolj podobno ko pravemu konju. Pa oba sta čvrsta in klena še tudi danes in pogumno bodeta vzdržala —.

Pa privršala bo puščica, prižvižgala krogla ali pa se zabliskal tomahawk in eden od njiju bo padel —. Drugi, Tony ali jaz, pa bo od žalosti in tuge šel za tovarišem v smrt —.

Potegnil si je roko po očeh, pomolčal pa rekel:

»Taka je moja zgodba, Charley! Ne vem, kako je, — pa prvi ste, ki mu pripovedujem o nesreči svojega življenja. Čeprav vas danes prvikrat vidim. In bodete tudi najbrž zadnji.

Gotovo ste že čuli o meni. Tudi o vas se je govorilo, če mi je kedaj na misel prišlo, da sem za

četrt ure prisedel h kakemu taborskemu ognju. Poznam vas, vsaj iz pripovedovanja, niste mi tujec.

Pa za eno uslugo vas prosim, Charley!«

»Z veseljem vam ustrežem, Sam!«

»Pozabite, da ste me tako grdo iznenadili —!«

»Ne govorite o tem!«

»Dobro! Skušal vam bom dokazati, da je stari Sam Haverfield vkljub temu vedno na svojem mestu, kadar in kjer je treba.

Sedaj pa pojdiva!«

Zajahal je svojo Tony. Poklical sem svojega mustanga in odpravila sva se.

II.

Ob železnici.

Sans ear je dejal, da se bova obrnila na jug in se izognila Ogellallam, ki da najbrž taborijo zapadno od naju. Vkljub temu pa je jezdil naravnost na zapad.

Nisem ga vprašal zakaj. Izkušen stezosledec je bil, gotovo ni brez tehtnega vzroka izbral smeri, ki naju je peljala sovražniku naproti. Tudi nisem besedice zinil, čemu da je pobral padlim Indijancem sulice in jih vzел s seboj. Živo me je spominjal na starega Sam Hawkensa, mojega prvega učitelja v westmanskih čednostih in spremljevalca na mojih prejšnjih potovanjih. Obema je bilo ime Sam in tudi v marsičem drugem sta si bila podobna.

Molče sva jezdila precej časa. In molče je Sam obstal, razjahal, vzел sulico in jo zasadil na bližnji vrh.

Uganil sem, kaj namerava.

Sulice bi naj Indijancem pokazale pot k njihovim padlim tovarišem. Zvedeli bi naj, da je bil Sans ear na delu in da si je njegovo maščevanje spet poiskalo štiri nove žrtve.

Iz stare torbe ob sedlu je izvlekel osem močnih krp, štiri je dal meni, štiri pa si je sam obdržal.

»Saj veste čemu?« je dejal.

»Vem. Sledove bova zabrisala s temile krpami.«

»Da. Razjahajte torej, prosim, pa ovijte konju kopita! Sledu ne bo za nama in rdečkarji si lahko mislijo, da sva po zraku odjezdila. Kolikokrat sem jih že na tak način zvodil za nos! Zato pa imam tudi vedno tele krpe pri sebi.«

Razjahal sem, Sam pa je ostal na konju.

»In vi pojezdite s sulicami dalje na zapad?«

»Da! Jezdite naravnost proti jugu, da pridete do železnice. Tam me počakajte. Razposadil bom še tele kažipote pa prijezdil na primer za vami. Našla se bova gotovo.«

»In če bi se le ne našla —?«

»Če bi se le zmotil za nekaj malega, pa se bova klicala. Po dnevi naj velja krik mrharja za zname-nje, po noči pa coyotovo lajanje.«

Razšla sva se. Po petih minutah ga že nisem več videl.

Počasi sem ubiral svojo pot proti jugu. Krpe so ovirale mustanga pri hoji. Pa saj se mi tudi ni mudilo. Sam je imel daljšo pot in nič bi ne bilo škodilo, če bi ga bil počakal.

Mislil sem na svojega novega tovariša.

Maščevanje ga je pognalo v svet, dan in noč mu ni dalo miru, cilj življenja mu je bilo. Iz veselega, nežno čutečega farmerja je napravilo zapete-ga, osornega, po krvi hlepečega prerijskega lovca. In če bo našel še zadnja dva zločinca in zarezal spomin na nju v kopito svoje puške, — ali mu bo utešeno maščevanje vrnilo mir, zadovoljstvo, veselje? Ali ni vedel, da le ljubezen in odpuščanje prinese človeku mir in srečo —?

Pet milj sem prejezdil, pa razjahal in snel konju krpe. Zadostovalo je, da sem zabrisal sled v bližini sulic. Tako daleč na jug bi naju Ogellalle ne šli iskat.

Pognal sem mustanga. Valovita prerija je prešla v ravnino, tu pa tam je stalo otočje grmičja in ko se je nagnilo solnce k obzorju, sem zagledal pred seboj ravno črto. Skoraj natančno od vzhoda do zapada je potekala.

Ali sem prišel že do železniške proge? Najbrž.

Nehote sem pohitel. Res je bila proga, ena izmed redkih, ki so tistikrat vezale vzhod z zapadom.

globljih legah vlažen in krvav. Trdo pri tleh ležeč sem grebel dalje in našel, da je nekdo s peskom zasul lužo krvi.

Nekoča so umorili, sicer bi krvava sled ne bila s peskom posuta. Zakriti so jo hoteli —.

Pa koča so umorili —? In kdo je bil morilec —?

Ob tiru ni bilo videti nobene sledi. Tla so bila trda, posuta z gramozom. Zlezal sem na rob nasipa.

Da! Južno pobočje nasipa je bilo gosto poraščeno s travo in v njej sem opazil stopinje in med njimi dve vzporedni črti, precej močno zarisani, prav kot da so nekoča nesli po nasipu navzdol, pa so se mu noge vlekle po tleh.

Na tistem mestu nikakor nisem smel črez nasip. Prenevarno je bilo. Kri je bila še sveža, ni se še razlezla v pesek. Tudi sled na pobočju nasipa je bila še čisto sveža. Zločin se je zgodil morebiti pred eno uro in morilci so utegnili biti še čisto blizu.

Zlezal sem nazaj in po pobočju v prerijo. Na severni strani ni bilo nikočar, tam sem bil varen. Sklonjen sem hitel ob progi proti zapadu, previdno zlezal črez nasip in se na njegovi južni strani plazil nazaj.

Seveda sem se plazil neskončno previdno. K sreči je stalo grmovje precej na gosto. Za vsakim grmom sem počakal in ostro opazoval sosednji grm in šele ko sem se prepričal, da nihče ne tiči za njim, sem se po kačje splazil dalje, ali pa po bliskovo preskočil vmesni prostor, vsak hip pripravljen, da se umaknem, ali pa da planem v napad.

Končno sem po dolgem času prispel do mesta, kjer so zločinci privlekli umorjenca z nasipa.

Tičal sem za grmom divje črešnje. Pred menoj, kakih osem metrov oddaljen, je stal drug grm. Oba grma sta bila gosta, ovirala sta opazovanje. Pa vendar se mi je zdelo, da leži za sosednjim grmom nekaj kakor človeško truplo, vsaj temnejše je bilo ko grm in dolžino človeškega trupla je imelo.

Ali je v grmu ležal umorjenec —? Utegnil pa je biti tudi zločinec.

Bil sem na razpotju. Ali bi tvegala in pogledala, kaj leži za grmom, ali pa se vrnil in se ne zmenil za vso zadevo —?

Čemu sem se vobče plazil okoli? In se podajal v nevarnost? Kaj je mene brigalo, koga so umorili, kdo ga je in kaj nameravajo morilci? Saj nisem mislil ostati ob progi, za mene torej ni bilo nevarno. Detektiv pa tudi nisem bil, da bi moral zločinca zasledovati. Sedel bi k mustangu, počakal, da pride Sam, in mirno bi jezdila svojo pot dalje.

Pa ni bilo tako.

Prerijski lovec, westman, mora vedeti, koga ima pred seboj, za seboj ali poleg sebe na potu. Zanimati se mora za vsako malenkost, ker mu utegne razodeti stvari, ki so lahko za njega koristne ali pa celò usodne in ki bi na nje niti najduhovitejši učenjak ne mislil. In čim bolj točno ve westman, kaj se godi krog njega, tem varneje potuje, tem lažje se izogne nevarnosti že od daleč.

In če bi tudi westmanu samemu njegova previdnost nič ne koristila, pa utegne koristiti drugim, svetoval jim bo, jih posvaril, jih obvestil o dogodkih, ki so za nje morebiti važni. In če bi tudi vsega tega morebiti ne bilo, saj žene tudi westmana radovednost ter mu ne da miru, dokler ne zve, kaj se je pripetilo, kdo mu je prišel na pot. In saj živi v vsakem zdravem človeku udejstvovalni nagon, poskusiti hoče svoje moči v nevarnosti, svoje znanje, svoje izkušnje v zagonetnih slučajih. Saj westman ne hodi v divjino samo radi denarja ali samo zato, da bi kri prelival, nevarnost ga miče in vleče in zato se ji tudi ne izogne, kar poišče si jo.

Hotel, moral sem zvedeti, kdo leži v grmu pred menoj.

Vzel sem vejo, nataknil na njo klobuk in ga porinil iz grma. Nalašč sem zamajal z vejami, da je

listje zašumelo. Prav tako je bilo, kot da bi kdo iz grma lezel.

Pa nič se ni genilo. Ali ni bilo živega človeka v grmu, ali pa je bil prepameten, da bi se dal prevariti s tako otročjo zvijačo.

Tvegati sem moral vse.

Še nekaj trenutkov sem bistro opazoval grm, pa zlezal nazaj, se zagnal in skočil.

Z dvema dolgima skokoma sem premeril odprti prostor in planil v grm, z nožem pripravljenim za sunek.

Res je ležal človek v grmu. Belokožec je bil in popolnoma nag. In mrtev.

Razgrnil sem veje.

Zagledal sem obraz, strahotno spačen v smrtnem boju in ves krvav. Skalpirali so ga.

Obrnil sem mrtveca. V hrbtu mu je tičala zlomljena puščica. Izdrl sem jo. Zazobke je imela, indijanska bojna puščica je bila.

Umor so izvršili Indijanci, ki so bili na bojnem pohodu. Kdo da je umorjeni, tega nisem mogel dohnati.

Ali so bili rdeči zločinci še v bližini —? Tudi to sem moral še zvedeti.

Njihova sled je peljala po nasipu navzdol v grm in iz grma ven v prerijo. Razločna je bila, niti najmanj se zločinci niso potrudili, da bi jo bili zabrisali. Mudilo se jim je, ali pa so mislili, da itak nikogar ne bo blizu, ki bi jim bil nevaren. Štirje so bili, dva starejša človeka, dva pa mlajša, tako sem razbral iz stopinj.

Sam pa sem moral biti seve skrajno previden in nisem smel puščati sledov za seboj. Utegnili so se vrniti, pa bi bili našli, da jih je nekdo zasledoval. Po prstih sem se plazil za sledjo. Za tako plezanje je treba mnogo vaje, pa tudi precejšnje telesne moči in vztrajnosti. Nož sem si djal med zobe, vsak trenutek sem bil pripravljen, da planem. In poleg sem

imel občutek, kot da bo zdaj pa zdaj privršala puščica. Pa nič se ni zgodilo.

Veter je pihal od jugovzhoda, iz smeri, kamor sem lezel. Zato se nisem preveč prestrašil, ko je zaprhal konj. Ni mene navohal, imel sem veter pred seboj. Konj mi ni bil nevaren, lezel sem dalje in prilezel končno do cilja, namreč vsaj tako daleč, da sem zaenkrat videl dovolj.

Med grmovjem je stalo kakih šestdeset konj. Vsi razen dveh so bili po indijansko opremljeni. Sedel nisem videl, najbrž so jih jezdeci vzeli s seboj, da so jim služila za vzglavje, ali pa so sedeli na njih. Daleč gotovo ni bilo do tabora. Dva rdečkarja sta stražila. Mlajši je nosil visoke usnjate škornje. Seveda niso bili njegovi. Najbrž jih je vzel umorjenemu.

Stražnika sta se pogovarjala, pa si živahno kazala.

Indijanec se pogosto sreča z belim, ki ne zna njegovega jezika, sporazumeti pa se le mora z njim. In sporazume se z nemimi znamenji, »kaže«, kaj bi rad. Iz tega »kazanja« se je v občevanju med belimi in rdečimi razvil mutast jezik znamenj, ki pa je precej razločen in za silo zadostuje. In ta znamenja in njihov pomen mora poznati, kdor potuje po zapadu, pa ne zna jezika rdečih.

Indijanci pa so živahne narave in kakor po drugod je tudi pri njih v navadi, da spremljajo svoje pripovedovanje z živahnimi kretnjami, ki so nehote vzete iz »mednarodnega« jezika znamenj.

In tako sta govorila tudi stražnika.

Predmet ju je brez dvoma silno zanimal. Govorila sta sicer, pa le polglasno, nisem ju razumel, tem jasneje pa sem videl njune kretnje. Starejši in resnejši bojevniki bi ju bili za njuno živahnost ostro pokarali.

Kazala sta proti zapadu in si dajala znamenje ognja in konja, kar je pomenilo »ognjenega konja«, vlak in železnico. Udarjala sta z loki ob tla, kot bi

hotela sekati, razbijati, napenjala loke in merila, suvala z noži po zraku, krilila z rokami kot bi mahala s tomahawki, — skratka, videl sem dovolj in vedel, kaj nameravajo rdečkarji. Kar je bilo še treba storiti, sva morala opraviti skupno s Samom.

Vrnil sem se, odkoder sem prišel. Sledove sem kolikormogoče zabrisal za seboj.

Dolgo, zelo dolgo je trajalo, da sem prispel do konja. In razveselil sem se, ko sem poleg svojega mustanga zagledal Samovo kobilu.

Pa kje je tičal Sam?

Res iskati sem ga moral, da sem ga nazadnje našel za košatim grmom. Udobno zleknjen po tleh je obdelaval mogočen kos posušenega bizonovega mesa.

»Dobro se vam godi!« sem ga pozdravil.

»Koliko jih je, Charley?« me je vprašal s polnimi usti.

»Koga?«

»Rdečkarjev?«

»Kaj veste o rdečkarjih?«

»Pač menda mislite, da je tudi stari Sam greenhorn, kakor ste se prej vi njemu zdeli —? Pa se močno motite, hihihihih!«

Polglasno, samozavestno se je smejal, bolj sam za sebe ko meni. Njegov visoki hihihih me je živo spominjal na Sam Hawkensa, ki se je tudi tako smejal. Le da se je Sans ear smejal samo tedaj, kadar se je čutil močnejšega.

Čudil sem se mu. Ali je uganil, kje sem bil? Je morebiti tudi sam kaj videl?

»Zakaj bi bili greenhorn?« sem ga vprašal.

»Vam moram šele povedati, kako je bilo, Charley? Kaj bi bil na primer storil Old Shatterhand, da je prišel za Sans earom, pa bi našel njegovega konja in poleg tole kladivo, ki ni Sans earovo, njegga samega pa bi ne našel nikjer?«

»Počakal bi bil, da se vrne.«

»Res? Ne verjamem. Predobro vas poznam.

Prišel sem in našel konja samega, vas pa ni bilo. Lahko da se vam je kaj pripetilo, sem sodil. Našel sem vaše sledove, pa sem enostavno lezel za vami.«

»Lahko pa, da sem bil tudi pri takem delu, ki bi me bila pri njem vaša navzočnost le motila —. Lahko bi mi bili tudi vse pokvarili —. Razen tega mislim, da Old Shatterhand ni nepreviden mladič, ki bi na slepo šel v nevarnost. Da se torej za njega ni bilo treba bati.

Kako daleč pa ste šli za menoj?«

»Najprvo tule ob nasipu proti zapadu, potem proti vzhodu, nato sem šel za vami na tir, našel lužo krvi in druge sledove, lezel za vami po ovinku čez tir in našel siromaka, ki so ga rdečkarji ubili. Nisem rabil toliko časa ko vi, saj sem vedel, da ste pred menoj. In ko sem našel umorjenega, sem si mislil, da ste šli za sledovi ven v prerijo poizvedovat in da boste že sami opravili, pa sem se vrnil in legel na primer sem za grm, da povečerjam. Brez skrbi sem čakal, vedel sem, kakor ste sami dejali, da je Old Shatterhand previden človek in da se ni treba bati za njega.

Torej koliko je rdečkarjev?«

»Našel sem približno šestdeset konj. Torej jih je krog šestdeset. Najmanj dva belokožca sta med njimi.«

»Kako to?«

»Ker sta dva konja opremljena po navadi belih.«

»Glej glej —! Najbrž je tale tolpa ravno tista, ki sem njeno sled včeraj našel.

»Ali je na bojnem pohodu?«

»Da.«

»So se utaborili?«

»Razsedlali so.«

»Vraga —! Torej nekaj nameravajo tod okoli —! Niste ničesar opazili?«

»Menda mislijo progo razdreti. Vlak bi naj s tira skočil, napasti in izropati ga mislijo.«

Zavzel se je.

»Ali se vam je zmešalo, Charley —? Taka namera bi bila ja strašno nevarna za popotnike —!«

»Seveda bi bila nevarna!« sem se nasmehnil.
»Celò smrtno nevarna. Menda bi ne ostalo mnogo popotnikov živih.«

»Odkod pa veste vse to?«

»Prisluškoval sem.«

»Prisluškovali ste —? Pri rdečkarjih —? Tako blizu ste jim prišli? In jezik rodu Ogellalla razumete —?«

»Njihov jezik sicer razumem, Winnetou me ga je učil, pa nisem ravno z ušesi prisluškoval in v taboru rdečih tudi nisem bil.«

»Niste z ušesi prisluškovali —? Ne razumem vas!«

»Ni bilo treba. Bil sem samo pri konjih. Opažoval sem stražo. Dva rdečkarja sta bila, pogovarjala sta se in spremljala besede z živahnimi kretnjami. Njunih besed nisem čul, predaleč sta bila. Pač pa sem dobro videl njune kretnje. In iz njih sem posnel, da nameravajo vlak napasti in izropati.«

»Hm —! Take kretnje često varajo! Popišite mi, kaj ste na primer videli!«

Ponovil sem mu kretnje. Ves razvnet je planil na nože.

»To je seveda čisto nedvoumno! Čisto pravilno ste jih razumeli! Res bodo vlak napadli, lopovi —! Preprečiti morava njihovo nakano! Koj morava na delo!«

»Le počasi! Marsikaj še morava prej preudariti. In Indijancev vobče še niti videla nisva. Niti tega ne veva, kateri vlak mislijo napasti, tisti, ki pride od vzhoda, ali tisti, ki pride od zapada.«

Sedel je spet.

»Je res. Ne smeva se prenačgliti. Take reči je treba dobro premisliti.

Torej šestdest jih je, pravite? In dva bela?«

»Tako računam. Na vsak način morava še prek njim. Kaj več morava zvedeti.«

»Hm —!« je naredil in pomilovalno gledal kopito svoje zarjavele puške. »Kvečjemu deset zarez še spravim na kopito —. Kam pa bom z drugimi?«

Vkljub resnemu položaju bi se bil skoraj na glas nasmejal. Mali možek je zvedel, da ima šestdeset Indijancev pred seboj, pa mesto da bi se bil bal njihove premoči, ga je le skrbelo, kam bo zarezal tiste, ki jih bo ubil —.

»Koliko pa jih približno mislite pobiti?«

»Teča na primer še sam ne vem. Pa bojim se, da kvečjemu dva ali tri. Drugi pa jo bodo popihali, ko bodo zagledali dvajset do trideset belokožcev.«

»Torej računate tudi vi s pomočjo popotnikov in železničarjev, ki bodo prišli z vlakom?«

»Vsekakor upam, da nama bodo pomagali. Železniško oboje je vedno oboroženo in tudi popotniki bodo imeli vsaj samokrese pri sebi.«

»Predvsem je potrebno, da doženeva, kateri vlak da nameravajo napasti. Naproti mu morava iti, pa še daleč naproti, če ga hočeva posvariti. In usodno bi bilo, če bi šla v napačno smer naproti.«

»Po njihovih kretnjah sodim, da mislijo napasti vlak, ki bo privozil od zapada, od Skalnega gorovja sem.«

»Tako tudi jaz sodim. Stražnika sta kazala na zapad.«

»In čudno se mi zdi, da so si izbrali zapadni vlak za žrtev —. Vlaki, ki prihajajo od vzhoda, iz mest, vozijo vendar mnogo več takih tovorov s seboj, ki jih rdečkarji potrebujejo —. Že ne bo druge pomoči, deliti se bova morala, eden pojde na vzhod, drugi pa na zapad.«

»Vsekakor bo moralo tako biti, če nama ne uspe, da zveva kaj več o njihovih namenih. Zalezovati jih bo treba. Seveda če bi vedel, ob kateri uri tod vlaki vozijo —.«

»Kdo bi to vedel! Žive dni še nisem tičal v taki škatli, ki jo železniški voz imenujejo in ki v njej človek od samega strahu ne ve, kam bi noge djal. Si tudi ne želim, da bi kedaj sedel v taki kletki. Mi je že ljubša svobodna prerija, ki na njej lahko ležem, kjer in kadar se mi zljubi. In pa moja Tony, ki jo lahko zajašem, kadarkoli hočem.

Pri delu torej rdečkarji še niso?«

»Ne še. Kakor rečeno, Indijancev vobče še nisem videl, le njihove konje. Pa po vsem njihovem obnašanju sodim, da dobro vejo, kedaj bo vlak privozil. Zdi se tudi, da pred nočjo ne bodo začeli.

Zalezovati jih bo treba. V pol uri se bo zmračilo in potem pojdeva k njim.«

»Well! Tako naj bo!«

»Medtem pa bo moral iti eden izmed naju na nasip stražit!«

»Zakaj stražit?«

»Ker se prav lahko zgodi, da bodo začeli z delom še pred mrakom. In sploh mislim, da bodo razdjali progo tu nekje v najini bližini. Njihov tabor leži južnovzhodno odtod in kraj napada si morajo izbrati vsekakor v bližini svojih konj. Zato nisva tako popolnoma varna! In vobče so zelo blizu! Čudim se, da niso postavili straž na progo.«

»Le nič se ne bojte, Charley! Ne bo nama treba stražiti. Stražo že imava.«

»Kako stražo mislite?«

»Svojo Tony mislim. Le pogledjte jo! Nikdar je ne privežem, sila pametna je in nos vam ima, da se na nje ga lahko brezpogojno zanesem.

Ali ste že kedaj videli konja, ki bi ne prhal, če zavoha sovražnika?«

»Ne še. Vsaj prerijskega konja ne.«

»No, vidite! Le enega konja poznam, ki ne prha, in tisti je moja Tony. Veste, prhanje je dobra iznajdba, res posvari gospodarja, da je sovražnik blizu. Pa tudi izda. In sicer dvoje. Predvsem, kje da tičita konj in jezdec. Drugič pa, da je jezdec opozorjen. Kaj mi torej pomaga, če me je konj opozoril na sovražnika, če pa tudi sovražnik ve za mene —.

Zato pa sem svoji kobili prhanje odvadil in moja pametna Tony me je čisto dobro razumela. Nikdar je ne privežem in če zavoha nevarnost, pride k meni pa me butne z gobcem.«

»In če se zgodi, da nič ne navoha, kakor na primer nocoj?«

»Pshaw —! Veter prihaja od jugovzhoda, torej od sovražnika sem, in lahko me na mestu ustrelite, če ne bo Tony sovražnika na tisoč metrov navohala! In zato, pravim, je čisto nepotrebno, da bi šel kateri izmed naju še na nasip stražit.

Sicer pa bi bilo straženje na takem visokem mestu naravnost tvegano. Tile rdeči lopovi vam imajo oči kakor orli in četudi ležete gladko na tla gori ob tiru, vas utegnejo iz tabora videti.

Torej le mirno obsediva, Charley, pa se rajši zanesiva na mojo staro Tony!«

»Tisto o njihovih ostrih očeh je čisto res in ker sami tako zelo zaupate na svojo Tony, ji bom pa še jaz. Ne poznam je sicer še tako dobro, pa ugaja mi. Pametna žival je, upam, da bo dobro stražila.

Medtem pa se lahko vdava udobnemu brezdelju.«

Zleknil sem se poleg njega za grm, poiskal eno svojih smotk lastnega izdelka, pa si jo prižgal. Vmes pa sem poškilil po Samu. Radoveden sem bil, kaj bo počel.

In nad vse zanimiv je bil.

Ko je zagledal smotko, je najprvo na široko odprl svoje male oči in tudi usta. Nem me je gledal. In ko sem puhnil prve sivkaste kolobarčke, so mu za-

trepetale nosnice, se razširile in vsrkavale duhteči dim z gladno poželjivostjo, na obraz pa mu je legla blažena zamaknjenost. Westmanu se nudi le redko-kedaj prilika, da bi si lahko privoščil dober tobak, pa je navadno kajenju strastno vdan.

Nekaj časa me je še gledal in ker se nisem genil, je prasnil na dan:

»O wonderful —! Charley —! Ali je mogoče —? Smotko kadite —?«

»Kakor vidite!« sem dejal kar moč samozavestno. Še vedno se nisem genil.

»Torej imate še več takih smotk?«

»Se razume! Cel tucat.«

»Ni mogoče —!«

»Kadite?«

»Hm —!«

Blažena zamaknjenost na njegovem obrazu se je poglobila za nekaj stopinj.

»Hočete eno?«

»Sem z njo! Kaj še poprašujete! In natezavate moje poželenje! Če mi daste eno, ste dečko, ki mora pred njim človek čutiti cel koš najrazličnejšega spoštovanja!«

Ponudil sem mu eno.

Hlastno je segel po njej, si jo prižgal na moji smotki, požiral dim po indijansko pa ga spet pihal iz želodca. Blaženost na njegovem obrazu je dosegla višek. Bil je v sedmih Mohammedovih nebesih.

»Hang sorrow — vrag vzemi otožnost —! To pa to, takle užitek! Hm —! Ali naj uganem, kaka vrsta je, Charley?«

»Poskusite! Se razumete na smotke?«

»Bi rekel!«

»No —?«

»Goosefoot iz Virginije —?«

»Ne.«

»Kaj —? Bi bilo prvokrat, da sem se zmotil! Goosefoot je!« je dejal s strokovnjaškim obrazom.

»Pa vendar ni!«

»Maryland —?«

»Ne.«

»Brazilijanski legittimo —?«

»Ne.«

»Curaçao iz Bahije —?«

»Tudi ne.«

Osupel me je gledal.

»Kaka vrsta pa bi naj bila —? Res ne vem —!«

»Poglejte si tole smotko od blizu in natančneje!«

Vzel sem eno iz žepa, jo razvil in mu pokazal krovni list, ovojni list in vlogo.

Ves prestrašen je zakrilil z rokami.

»Se vam je zmešalo, Charley —! Tako dragoceno smotko, pa jo tako neusmiljeno zmrcvarite —! Vsak lovec vam ponudi za njo pet do osem bobrovih kožuhov, če namreč že dolgo ni vohal tobaka.«

»Je ni škoda. Saj jih imam še več. In v dveh treh dneh dobim spet novo zalogo.«

»V dveh treh dneh —? Novo zalogo —? Takihle smotk —? Tu v preriji —? Kje neki?«

»Iz svoje tovarne.«

»Kaaaaaj —? Tobačno tovarno imate —? Tovarno smotk, Charley —?«

»Da.«

»Kje?«

»Tamle!«

Pokazal sem na mustanga.

Užaljen me je gledal.

»Charley, prosim vas, ne zbijajte šal z menoj, posebej še ne takih šal, ki niso za nič!«

»Ni nikaka šala! Res je.«

»Hm —! Če bi vam ne bilo ime Old Shatterhand, bi res zasodil, da v vaši glavi ni vse v redu. Nečesa je preveč ali pa premalo.«

»Poglejte si vendar tale tobak!«

Skrbno in podrobno si je ogledal listje in vlogo.

»Ga ne poznam. Pa je dober, izvrsten je!«

»Iz moje tovarne je.«

»Charley —!«

»Pojdite! Pokažem vam tovarno!«

Stopil sem k mustangu, zrahljal sedlo in potegnil izpod njega blazinico pa jo odprl. Ves radoveden me je gledal.

»Tule! Sezite v blazinico!«

Privlekel je na dan pest listja.

Gledal je listje, ga vohal in preobračal, strmel in vse huje strmel. Pa je zaklical:

»Charley —! Ne delajte se norca iz mene! To je golo listje divje črešnje!«

»Čisto prav! Nekaj divje konoplje je še poleg, krovni list pa ni nič druga ko neke vrste lapuh.

Tale blazinica je res moja tobačna tovarna. Kadar najdem na svojih potovanjih kje primerno listje, si ga naberem, ga denem v blazinico, pa jo položim pod sedlo. Teža in drgnjenje povzroča gorkoto, listje se skvasi in tobak je gotov.

Takole, sedaj pa veste, kje je moja tovarna in kaka je! In tudi to veste, kak tobak kadite!«

»Neverjetno!«

»Pa res je! Seveda je takale smotka le jako klavarno nadomestilo za pravi tobak. Celò najskromnejši postopač bo kvečjemu dva dima potegnil iz nje, pa jo zavržel in če bi tudi imel grlo iz bizonovega usnja. Ampak klatite se takole mesece in mesece po savanah in prerijah — pa se vam bo tole črešnjevo in konopljino listje z lapuhom vred zdelo, da je najfinejši goosefoot, če dobite takle tobačni izdelek v usta! Vsaj meni se je vedno tako godilo, vam pa tudi, kakor ste sami doživeli.«

»Charley, vse huje vas spoštujem!«

»Le nikar me ne izdajte, če kedaj spet pridete med ljudi, ki ne poznajo zapada in njegovega življenja! Če boste takim ljudem pripovedovali, kako zelo vam je dišala smotka iz črešnjevega in lapuhovega listja, si bodo mislili, da ste Tunguz, Kirgiz ali

pa Ostjak, ki si je jezik in nos s katranom namazal ali pa s smolo zaklejl.«

»Tunguz ali pa Ostjak — vseeno! Da le smotka diši! Sicer pa niti ne vem, kje tisti ljudje živijo!«

Moja »tobačna tovarna« ga ni prav nič razočarala, niti najmanj se ni dal motiti v uživanju in pokadil je smotko do skrajnih mej možnosti, da mu je nazadnje ostal le še strceljček, ki ga skoraj ni mogel več med zobmi držati.

Solnce je zlezlo na obzorje, mrak je legel na prerijsko. Treba je bilo misliti na zalezovanje.

Vstal sem.

»Pojdeva?« je vprašal Sam.

»Da.«

»Kak načrt imate?«

»Skupaj pojdeva h konjem, tam pa se deliva. Obideva vsak po svoji strani tabor in se za njim spet snideva.«

»Dobro! In če bi se pripetilo, da bi katerega opazili in da bi moral bežati?«

»Ni verjetno. Saj bova previdna.«

»Pa denimo, da bi se le zgodilo. Bežala bi, zgrešila bi se, ne našla bi se več. Za tak slučaj si zapomnite tole. Južno od tod prihaja z gorovja pragozd, ozek jezik gozda sega daleč ven v prerijo. In dve miljki globlje na jug bode našli potok na robu gozda. Pri tistem potoku se najdeva, če bi naju razgnali.«

»Dobro! Naprej!«

Ni se mi zdelo verjetno, da bi naju opazili. Pa za vsak slučaj je bilo le dobro, da sva si določila kraj, kjer bi se našla.

Odšla sva.

Tema je bila, Tony ni navohala nič sumljivega, ni bilo nevarno, brez posebnega strahu sva lezla po nasipu in črez tir. Onstran nasipa sva se obrnila na levo, z nožem pripravljenim za sunek, če bi nama prišel kdo na pot. Oko se v preriji kmalu navadi na temo, na deset korakov bi bil opazil Indijanca. Ob

truplu umorjenega belokožca sva zapustila nasip in se obrnila v prerijsko. Počenila sva in se previdno bližala kraju, kjer so stali konji.

Pri konjih sva za hip obstala.

»Vi na desno, jaz na levo!« je šepnil Sam in se obrnil v temo.

Legel sem na tla in zlezal na desno. Previdno sem se plazil od grma do grma, Indijanci so utegnili kje čisto blizu taboriti.

In res sem jih kmalu našel. Na jasi med grmovjem so ležali. Ognja niso zakurili, tako tiho so bili, da sem čul šuštenje hrošča v travi pod seboj. Nekaj korakov v stran od temnih postav Indijancev so sedeli trije, ki so se pogovarjali. Od njih bi morebiti kaj zvedel. Kar moč previdno sem jim lezel za hrbet.

Ko sem jim prišel na šest korakov blizu, sem iznenaden opazil, da je eden izmed njih beli človek. Kaj je počenjal pri Indijancih? Ujetnik ni bil. Videl sem, da ni zvezan, in ujetnik navadno tudi ne sedi, ampak leži in je zastražen.

Ali je bil morebiti eden tistih prerijskih potepuhov, da tako rečem, propalic, ki se družijo danes z belimi, jutri z rdečimi, kakor jim pač narekujejo njihovi zločinski nameni? Ali pa je bil eden tistih prerijskih lovcev, ki si vzamejo rdeče deklice za ženo in se »poindijanijo«, da si rešijo življenje in svobodo —? Pa tak ni bil, nosil se je po trappersko. Če bi se bil poindijanil, bi se tudi oblačil po indijansko.

Druga dva sta bila poglavarja, krokarjeva peresa sta imela zataknjena v lase, povezane v visok šop. Dva poglavarja —? Ali so se za napad na vlak zbrali bojovníki dveh rodov —? Ali dve vasi istega rodu —? Menda.

Sedeli so na robu jase trdo ob grmovju, kar mi je zalezovanje seve zelo olajšalo. Porival sem se bliže in kmalu ležal tako tesno za njihovimi hrbti, da bi jih bil lahko z roko dosegel.

Pa molčali so. Ali so bili z govorjenjem pri kraju? Ali so samo za nekaj časa umolkneli?

Dolgo je bilo tiho med njimi in že sem obupal in mislil oditi, ko se je končno oglasil eden poglavarjev. Govoril je mešanico indijanskih narečij in angleškega jezika, ki je v navadi med Indijanci in belimi, če ti ne znajo indijanski.

Vprašal je belega:

»In moj beli brat ve čisto natančno, da bo nocoj ognjeni konj pripeljal zlato z gorovja?«

»Vem.«

»Kdo mu je povedal?«

»Eden tistih, ki stanujejo pri hlevih ognjenega konja.«

Beli je menil železniško postajo in najbrž železniškega uradnika.

»In zlato je iz dežele Waikur?«*

»Da.«

»In ognjeni konj ga vozi k očetu belokožcev — predsedniku Zedinjenih držav —, ki bo iz njega koval dolarje?«

»Tako je!«

»Oče belokožcev ne bo dobil niti toliko zlata, da bi le samo pol pennyja skoval!

Ali se bo mnogo belih pripeljalo z ognjenim konjem?«

»Teža ne vem. Pa naj jih bo še toliko, moj rdeči brat jih bo s svojimi pogumnimi bojevniki vse premagal.«

»Bojevniki rodu Ogellalla si bodo priborili mnogo skalpov in žene in dekleta rodu bodo plesale plesse veselja in zmage.

Ali bodo imeli jezdecni ognjenega konja tudi mnogo takih reči pri sebi, ki jih rdeči ljudje potrebujejo, obleko, orožje, sukno?«

* Waikur je indijansko ime za Kalifornijo.

»Vse to in še mnogo druga. Rdeči bojevniki bodo zasegli bogat in velik plen.

Toda — ali bodo rdeči bojevniki res tudi dali svojemu belemu bratu, kar so mu obljubili?«

»Moj beli brat dobi vse zlato in srebro, ki ga pelje s seboj ognjeni konj. Rdeči možje ga ne potrebujejo. V njihovih gorah je toliko nuggetov, kolikor si jih le morejo poželeti. Pa ne marajo za nje. Kawomien, poglavar Ogellall« — pokazal je na sebe — »je čul nekoč pametnega, pogumnega belokožca praviti, da je zlato deadly dust — smrtni prah —, ki ga je ustvaril hudobni duh, da bi zapeljal ljudi k tatvini in k umoru.«

»Tisti belokožec je bil osel!«

»Tisti belokožec ni bil nikak osel. Pameten, pogumen bojevnik je bil!«

»Kje pa si naletel na njega?«

»Otroci rodu Ogellalla so bili zbrani gori ob vodah Broad Forka, da si vzamejo skalpe nekih trapperjev, ki so lovili bobre na njihovem ozemlju. In pri lovcih je bil tudi tisti belokožec. Imeli so ga za norca, ker je nabiral zelišča in iskal hrošče in ker je prišel, da vidi, kaka je savana. Toda v njegovi glavi je prebivala modrost in v njegovi roki moč, njegova puška ni nikdar zgrešila in njegov nož se ni bal sivega medveda Skalnega gorovja. Modre nasvete jim je dajal, ko so jih sinovi rodu Ogellalla napadli, pa smejali so se mu. Zato pa so tudi vse pobili in njihovi skalpi krasijo še danes wigwame ogellallskih bojevnikov.

Beli bojevnik pa ni zapustil svojih belih bratov, čeprav so se mu smejali, boril se je ob njihovi strani in ubil mnogo rdečih bojevnikov. Pa preveč jih je bilo, podrli so ga na tla, četudi je stal ko hrast v gozdu, ki vse podere, kadar pade pod sekiro drvarjevo. Ujetega smo ga peljali v vasi našega rodu. Nismo ga ubili, pogumen bojevnik je bil in marsikatero dekle našega rodu bi bilo rado šlo z njim

v njegov šotor. Matiru, najslavnejši poglavar rodu Ogellalla, mu je ponudil wigwam svoje hčerke, le če bi je ne hotel, bi moral umreti. Toda beli bojevnik je odklonil cvetlico prerije, ukradel poglavarjevega najboljšega konja, si vzel svoje orožje iz poglavarjevega šotora, ubil nekaj rdečih bojevnikov in ušel.«

»Kako dolgo je temu?«

»Štiri zime je od tistega časa solnce premagalo.«

»In kako mu je ime?«

»Njegova pest je bila kakor medvedova šapa, z golo roko je razbil glavo mnogim rdečim in tudi nekaterim belim bojevnikom. Zato ga imenujejo beli lovci Old Shatterhand.«

Res sem nekoč doživel, kar je Kawomien pripovedoval. Spoznal sem ga, dobro sem se ga še spominjal. In poleg njega je sedel Matiru, tudi njega sem se še spominjal, ujel me je tistikrat. Kawomien je seveda s svojim pripovedovanjem obilo pretiraval in dogodek okrasil z bujno slikovitostjo indijanskega izražanja.

»Old Shatterhand je bil —?« je pravil beli. »O, njega pa poznam! Dobro poznam!«

»Ali je že tudi moj beli brat okusil njegovo pest?« je zbadljivo vprašal Kawomien.

»Ne. Naletel sem na njega v Old Firehandovem hide spotu — skrivališču —. Napadel sem ga z nekaterimi svojimi pogumnimi tovariši, mikale so me Old Firehandove zaloge kožuhovine. Pa se nam žal ni posrečilo. Ušel sem tistikrat z dvema tovarišema, vsi drugi so padli. Rad bi lopova spet kje srečal in poravnal z njim tiste še neplačane račune. Z obrestmi vred bi mi jih moral plačati!«

Tudi njega sem spoznal. Bil je vodja roparske tolpe, ki nas je napadla na južnem Saskačewanu, ki smo jo pa tako sprejeli, da so samo trije ušli. Nevaren človek je bil, prerijski ropar. Takih ljudi se je treba bolj bati ko najkrvoločnejših rdečih, ker

združujejo v podvojeni meri vse slabe lastnosti belega in rdečega plemena.

Oglasil se je tudi Matiru. Dvignil je roko.

»Gorje mu, če ga dobijo Ogellalle kedaj v pest! Mučili ga bodo na kolu, lastnoročno bi mu Matiru rezal meso s kosti! Pobil je mnogo pogumnih bojevnikov rodu Ogellalla, najboljšega poglavarjevega konja je ukradel in zavrnil je srce najlepše hčerke savane!«

Če bi bili tile trije vedeli, da čepi komaj pol metra oddaljen od njih človek, ki bi ga tako radi dobili v pest —!

Kawomien je na Matiruove besede obžalovaje dejal:

»Rdeči ljudje ne bodo nikdar več videli Old Shatterhanda! Šel je daleč čez veliko vodo, v deželo, kjer solnce žge ko ogenj, kjer je peska več ko savane, kjer rjovijo levi in kjer si smejo moški vzeti žen, kolikor si jih hočejo.«

Kar zavzel sem se —.

Pripovedoval sem pri taborskih ognjih, da bom potoval v Afriko in obiskal tudi Sahâro. Res sem bil medtem v Afriki in Sahâri, pa se že spet vrnil na prerijo. In tule sem čul, da je vest o tem mojem potovanju zašla celò med Indijance —.

Z bowieknifom v pesti sem na prerijah in savanah hitreje zaslovel ko doma s peresom v roki —.

»Vrnil se bo!« je poudaril Matiru. »Kdor je pil zrak savane, tega žeja pò njem, pa če gre še tako daleč po svetu, in žejalo ga bo, dokler ga bo veliki Duh pustil živeti!«

Resnico je povedal! Kakor je hribovcu na ravnini dolgčas po njegovih solnčnih višavah in prav kakor mornar zboli na suhem od koprnenja po brezkončnem morju, prav tako tudi prerija objame tistega, ki je le samo enkrat užival njeno lepoto, pa ga ne izpusti več. Tudi jaz sem se vrnil na prerijo —.

Kawomien je pokazal na zvezde.

»Moj beli brat naj pogleda na zvezde! Čas bo, da gremo na cesto ognjenega konja!

Moji bojevniki so vzeli belemu služabniku ognjenega konja železne roke. Ali so tiste roke močne dovolj, da bomo z njimi razdrli cesto ognjenega konja?«

Beli je odgovoril:

»Tiste železne roke so močnejše ko roke dvajsetih tvojih rdečih bojevnikov.«

»In moj beli brat ve, kako jih je treba rabiti?«

»Da. Moji rdeči bratje naj gredo z menoj! V eni uri pride vlak.«

Vstal je.

»Moji rdeči bratje naj ne pozabijo,« je še pri-
djal, »da dobim vse zlato in srebro, kar ga bo na
vlakcu!«

»Matiru ne laže!« je ponosno dejal poglavar in
vstal. »Zlato bo tvoje. Vse drugo blago pa si bodo
vzeli pogumni bojevniki rodu Ogellalla. In tudi skal-
pe belokožcev.«

»In moji rdeči bratje mi bodo dali konje, ki bo-
do nosili moje zlato, in bojevnike, ki me bodo
spremljali na potu h Canadianu?«

»Dobil boš konje! In bojevniki rodu Ogellalla
te bodo spremljali do mej dežele Aztlan.* In če pri-
pelje ognjeni konj prav mnogo takih reči, ki bodo
ugajale Kawomienu in Matiruu, te bodo spremljali še
dalje, vse do velikega mesta Aztlan, kjer čaka na
tebe tvoj sin, kakor si nam pripovedoval.«

Matiru je zaklical in koj so se dvignile temne
postave. Indijanci so se pripravljali na odhod.

Dovolj sem videl in slišal. Obrnil sem se in zle-
zel nazaj, odkoder sem prišel.

Spotoma se mi je zazdelo, da čujem rahlo di-
hanje, kot bi veter vlekel po travi. Drug ni mogel
biti ko Sam.

* Indijansko ime za Mehiko.

»Sam —!«

Bolj dahnil ko izrekel sem njegovo ime. Pa koj se je nekaj korakov pred menoj za hip vzravnala majhna postava Samova in spet izginila.

»Charley —!«

Zlezel sem k njemu.

»Ste že prišli okoli?« sem ga vprašal.

»Da.«

»Kaj ste videli?«

»Nič posebnega. Rdečkarje. Tamle na jasi ležijo. Ogellalle so, prav kakor sem si mislil.«

»Ste kaj čuli?«

»Nič. Ste vi?«

»Zelo mnogo. Tako je, kakor domnevava. Vlak mislijo napasti, ki bo v slabi uri privozil od zapada. Izropali ga bodo. Odpravljajo se, proti zapadu bodo seveda šli. Hiteti morava, da prideva do najin的角度 konj.«

Odhitela sva, prispela do železnice in smuknila črez nasip. Pod nasipom sem obstal.

»Kaj sedaj?« je vprašal Sam.

»Deliti se morava. Pojdite h konjem, odjezdite z njimi za pol milje daleč ob progi na zapad pa tam počakajte na mene —.«

»Čemu?«

»Le moram še rdečkarje opazovati pri delu, da bova zanesljivo vedela, kaj nameravajo.«

»Pa bi oba ostala —?«

»Ne moreva! Eden mora odpeljati konja, napoti sta nama.«

»Pa bi vsaj jaz prevzel poizvedovanje! Toliko ste nocoj že izvohali, da me je kar sram. Čisto nič še nisem storil!«

»Ne morete, Sam! Moj mustang bi sicer voljno šel z menoj, vaša Tony pa bi se morebiti še z mesta ne premaknila.«

»To ste na primer čisto prav povedali, Charley! Pa pojdem, ker je res najbolje, če grem.«

Odšel je. Za sledove se nama ni bilo treba brigati, tema je bila in preden se je zdanilo, sva morala z rdečkarji itak že opraviti.

Zlezal sem na rob nasipa, legel in prežal v temo.

Ni bilo dolgo pa so prišli. Eden za drugim so prihiteli v gosjem redu in smuknili mimo mene ob nasipu proti zapadu.

Sledil sem jim, sklonjen pod rob nasipa. Blizu mesta, kjer sem našel kladivo, so se ustavili in po kratkem posvetovanju zlezli na nasip.

Umaknil sem se, se skrila za grm in čakal.

Železo je zapelo, kladiva so razbijala, vijaknik je škrtal. Beli zaveznik rdečkarjev je bil na delu, razdiral je progo, tračnice je trgal s pražov —.

Dovolj sem videl.

Zlezal sem iz grma in pohitel za Samom. V petih minutah sem ga došel.

»Progo razdirajo, kajne?« je vprašal.

»Da.«

»Čul sem jih. Tračnice pojejo —. Položil sem uho na tračnico in čisto razločno sem čul udarce kladiva.

Vlaku morava naproti pohiteti! Koliko časa še imava?«

»Tri četrt ure. In daleč mu morava iti naproti! Ustaviti ga morava, še preden bodo rdečkarji luči zagledali. In tudi slišati ga ne smejo.«

»Čujte, Charley, ne pojdem z vami!«

»Zakaj ne?«

»Ako oba odideva, bi morala, ko se vrneva z belimi, iznova poizvedovati, kak je položaj na bojišču. Škoda časa! Ostal bom pri rdečih in jih opazoval pa vam poročal.«

»Je res! In vaša Tony —? S seboj je ne morem vzeti!«

»Tule jo pustim.«

»Se ne bo izgubila?«

»Kaj še! Genila se ne bo!«

»Dobro! Prepričan sem, da mi ne bodete ničesar pokvarili.«

»Jaz ne! Glavo vam zastavim, da ne!

Torej, Charley, naprej! Malo časa je.«

»Kje se najdeva?«

»Šel bom sedajle poizvedovat, pa se vrnem in vas tule ob nasipu počakam.«

»Dobro! Na svidenje!«

»Pa dobro opravite z belimi!«

Zajahal sem in v skoku odhitel vlaku naproti. Noč se je zjasnila, zvezde so prikolobarile na nebo, mehka svetloba je ležala na tihi preriji, za pet konjskih dolžin daleč sem razločno videl pred sebe. Svet je bil raven in odprt, nič ni oviralo nagle ježe.

Dobrih šest milj daleč sem jezdil, pa zasodil, da bo dovolj. Na toliko razdaljo tudi Indijanci niso videli luči, tudi slišali niso vlaka.

Obstal sem, razjahal, privezal mustanga h kolidku, ki ga ima za take slučaje prerijski lovec vedno pri sebi, in mu povrh še zvezal prednje noge. Moj mustang ni bil taka pametna žival, kakor na primer Sans earova Tony, ropotanje vlaka bi ga utegnilo splašiti, ušel bi mi.

Nabral sem suhljadi in jo nagrmadil ob nasipu. Močno vejo sem opletel s suho travo in si pripravil čisto dobro uporabno baklo. Vzel sem odejo, jo položil na tir in sedel na njo, obrnjen proti zapadu. Od časa do časa sem se sklonil in prisluškoval ob tračnicah.

Četrť ure sem čakal. Tračnice so zapele.

Rahlo rahlo so pele, iz velike daljave je prihajal glas. Kmalu sem čul ropot že tudi s prostim ušesom. Vse bolj je naraščal.

Zunaj na zvezdnatem obzorju se je zasvetila nova zvezda, čisto nizko pri tleh je visela. Pa čudna zvezda —. Naraščala je, zdelo se je, da prihaja bliže.

Razcepila se je v dve zvezdi. Tisti dve zvezdi sta bili luči žarometa na lokomotivi.

Vlak je prihajal. Moj čas je prišel.

Ukresal sem ogenj in zažgal grmado. Visoko je zaplamtela, gotovo so jo videli že tudi z vlaka.

Bobnenje je prihajalo vse bliže, že se je videl tudi svetli stožec, ki sta ga sekala žarometa v temno noč. Le še minuto pa bo vlak pridrvel.

Prižgal sem baklo ob grmadi, kolobaril z njo krog glave in hitel vlaku naproti. Strojnik je opazil znamenje, presunljivo je zažvižgal stroj, zavore so zahreščale in se oprijemale kolesja, oglušujoče ropotanje, sikanje, bobnenje in šumenje — in vlak se je ustavil tik pred grmado.

Pohitel sem za njim, pustil me je zadaj.

Strojnik se je sklonil z visokega pločnika.

»Halloo, mož —! Kaj se je zgodilo? Čemu date znamenja? Želite z nami potovati?«

»Ne, sir! Še vam bi svetoval, da izstopite.«

»Kaj še! Nam na misel ne prihaja! Čemu pa bi naj izstopili tule sredi puste prerije?«

»Pa bodete le!«

»Ali se je kaj pripetilo? Kdo ste?«

»Tamle spredaj, kakih šest milj odtod, prežijo na vlak Indijanci. Progo so razdrli, napasti vas mislijo.«

»Kaj pravite —!? Indijanci —? 'sdeath —! Ali je res, mož, ali se šalite?«

»Ne vem, čemu bi se naj šalil!«

Vlakovodja je izstopil in prišel bliže.

»Kaj bi radi?«

»Rdečkarji so baje tamle spredaj, pravi,« je odgovoril strojnik in kazal na mene.

»Rdečkarji —? Res —? Ste jih videli?«

»Videl in zalezoval.«

»Katerega rodu?«

»Ogellalle.«

»Najdivjejši izmed vseh! Koliko?«

»Približno šestdeset.«

»Vraga —! Tretjikrat je že letos, da ti lopovi napadejo vlak! Ampak topot jim bomo posvetili! Sem si že davno želel prilike, da bi jim pošteno zagodel.

Kako daleč so odtod?«

»Šest milj.«

»Tako blizu —? Zagrnite žaromete, strojnik! Lopovi imajo ostre oči.

»Čujte, master, zelo smo vam hvaležni, da ste nas posvarili! Prerijski lovec ste, kakor vidim na vaši obleki —?«

»Približno nekaj takega, da.«

»Ste sami?«

»Ne. Tovariša imam, pri rdečkarjih je ostal, opazuje jih in čaka na nas.«

»Jako pametno 'ste ukrenili! Sicer pa vsa stvar ni prav nič nevarna, še celò zelo prijetno zabavo nam obeta.«

Nisem prav razumel, ali misli mož resno ali govori v šali. Da bi bilo šestdeset Ogellall »prijetna zabava«, tega še nisem čul.

Pa najbrž je hotel le popotnike pomiriti. Prihiteli so seveda iz vseh vozov, popraševali, vzklikali in se drenjali krog nas. Miril jih je, utihnili so pa poslušali.

»Zalogo zlata in srebra imate natovorjeno?« sem vprašal vlakovodjo.

»Kdo pravi?«

»Rdečkarji. Njihov vodja je neki belokožec. Zdi se vobče, da jim je on nasvetoval napad na vlak in da ga tudi sam pripravlja, Ogellalle pa si je najel za pomoč. Vlak mislijo izropati, zlato in srebro bo dobil beli izdajalec, drugo blago pa Indijanci. In vaše skalpe seveda tudi!« sem hudomušno pridjal.

Preslišal je opombo in se jezil:

»Odkod pa lopov ve, kaj smo natovorili?«

»Menda mu je neki železniški uradnik povedal.«

»Uradnik —? Niste zvedeli za njegovo ime?«

»Žal ne. In tudi tega nisem zvedel, ali je uradnik tajnost prostovoljno izdal, ali pa mu jo je beli zločinec kakorkoli izvabil.«

»Mu bomo že prišli na sled, da le zločinca dobimo, ki nam je napad pripravil! In upam, da ga dobimo!

Ampak, povejte, master, kako vam je ime, da bomo vedeli, kako naj vas kličemo!«

»Mojemu tovarišu je ime Sans ear. Meni pa —.«

»Sans ear —? Vsi vragi —! Vrl deček, ki bo pri napadu zalegel za tri druge!

In vi?«

»Meni pa pravijo na preriji Old Shatterhand.«

»Old Shatterhand —? Tisti, ki so ga pred tremi meseci Siouxi gonili gori v Montani in ki je vso dolgo pot ob Yellow Stonu od Snežnika do Fort Uniona v treh dneh na smučeh prevozil —?«

»Da.«

»Sir, mnogo sem že čul o vas in res vesel sem, da vas vidim!

Ampak, poslušajte! Ali niste pred nedavnim časom tudi rešili neki vlak nesreče?«

»Da.«

»In Parrano, beli poglavar Siousov, je vlak napadel?«

»Da. Tistikrat sem bil v družbi Winnetoua, poglavarja Apačev, najslavnejšega Indijanca prerije in gorovja.

Toda, sir, prosim, ukrenite nekaj! Rdečkarji vejo čisto natančno, kedaj mora vlak tod mimo privoziti, pa bi zasumili izdajstvo, če se bomo predolgo obotavljali.«

»Čisto prav ste povedali! Toda preden kaj ukrenem, moram vedeti, kak je položaj tamle spredaj pri sovražniku. Kdor misli sovražnika s pridom napasti, mora predvsem vedeti za njegove postojanke.«

»Govorite kakor kak vojskovodja, sir, pa žal vam na vaše vprašanje ne morem nič točnega od-

govoriti. Kar vem, sem vam že povedal. Na lastna ušesa sem slišal, da pripravljajo napad in da mislijo vlak izropati, sam sem videl, da so se priplazili na nasip in da trgajo tračnice. Prišel sem, da vas posvarim. Ne čakajte, da bodo rdeči pripravljeni! O sovražnikovih postojankah in drugih takih vprašanjih ne vem ničesar, ker sem odšel, preden so si sovražniki postojanke izbrali. Moj tovariš Sans ear bo vedel več poročati. Ko sem dejal, da nekaj ukrenite, sem hotel le zvedeti, ali vobče mislite napasti Indijance ali ne.«

»Seveda jih mislimo napasti, se razume, seveda!« je vneto hitel odgovarjati. »Odgovoren sem za vlak, dolžnost mi vелеva, da tem zločincem enkrat in za vselej zagrenim poželenje po naših tovorih. Vi in vaš tovariš, vidva vendar ne moreta sama napasti Indijancev, preslaba sta za —.«

»Pshaw —! Kaj smeva in moreva, to že sama veva in bolje veva ko vsi drugi. Sans ear je danes ob belem dnevu napadel štiri Ogellalle in jih v dveh minutah upihnil in povem vam, da bova čisto sama nekaj tucatov Ogellall poslala v večna lovišča, pa vas niti ne potrebujeva. Ne gre pri takem napadu toliko za število sovražnika, ampak za to, kaj ima človek v pesti in v glavi. Če oddam v temi sam petindvajset strelav s svojo repetirko, ne da bi mi bilo treba nabijati, se bodo Indijanci prestrašili in se najbrž umaknili, ker ne bodo vedeli, koliko je sovražnika.

Pa čujte, možje, ali ima kateri orožje pri sebi?«

Vprašanje je bilo pravzaprav nepotrebno. Na velikih zapadnih železnicah, ki vozijo po ozemlju Indijancev, so popotniki večinoma vedno oboroženi, vsaj s samokresi. S svojim vprašanjem sem tudi čisto drugam meril. Vlakovodja se je delal, kot da on zapoveduje, in to ni smelo biti. Za ponočni napad na Indijance je treba že nekaj več znati, nego

vlak voditi, pa če bi bil vlakovodja tudi pogumen človek.

Na moje vprašanje so vsi enoglasno odgovorili z da in vlakovodja je pridjal:

»Šestnajst delavcev imam v vlaku, ki pa se prav dobro razumejo na puško in nož, in dvajset vojakov, ki so namenjeni v Fort Palwie, vsi so oboroženi s puškami, samokresi in noži. Razen tega je med našimi popotniki gotovo tudi nekaj gentlemanov, ki bi si radi privoščili redko zabavo in se poskusili z rdečkarji.

Kdo pojde z nami?»

Vsi so se ponujali. Seveda je bilo med njimi tudi mnogo takih, ki jim ni bilo ravno preveč za nočni napad na Indijance, pa so se sramovali pred drugimi in se tudi oglasili. Takih ljudi nisem smel vzeti s seboj, brez potrebe bi se bili podajali v nevarnost in s svojo strahopetnostjo bi nam bili še kaj pokvarili.

Zato sem dejal:

»Čujte, meššurs, vem, da ste vsi silno pogumni ljudje, pa vsi vendar ne morete z nami, to sami uvidite! Dame in otroke vidim med vami in teh vendar ne morete pustiti brez varstva na vlaku! Tudi če zmagamo, — o tem seve prav nič ne dvomim — je mogoče, da pridejo razkropljeni Indijanci tod mimo. Utegnili bi napasti vlak —.

Nekaj pogumnih mož mora torej ostati pri vlaku za stražo. Kdor hoče stražo prevzeti, naj se oglasi!»

Res se jih je osem oglasilo, da bodo vlak »brnili z življenjem«. Trije so bili oženjeni in so potovali z ženo in otroki, pet pa je bilo takih, ki so se menda bolje razumeli na ceno železnine, vina, smotk in lanenega olja ko pa na puške in nož. Teh nisem potreboval, onim trem pa nisem smel zameriti, da so rajši ostali pri svojih družinah.

»Tudi od železniškega osovja mora nekdo pri vlaku ostati. Kdo?«

»Strojnik in kurjač bodeta ostala!« je odločil vlakovodja. »Strojnik bo prevzel poveljstvo nad temile pogumnimi gentlemani. Jaz pa pojdem seve z vami in bom napad vodil.«

»Kakor želite, sir! Gotovo ste se že borili z Indijanci?«

»Ni treba! Ti zločinci znajo le zahrbtno napasti in zaklati. Pravilnega čelnega napada pa ne vzdržijo in rajši pete pokažejo. Zato nas ne čaka nikak nevaren in težaven posel.

»Bi dvomil, sir! Pomislite, da so Ogellalle najkrvoločnejši vseh Siousov! In poveljujeta jim slavna poglavarja Kawomien in Matirul!«

»Čujte, ali mislite morebiti reči, da se jih bojim —? Nad štirideset nas je, vsa stvar je zelo enostavna. Dal sem luči zakriti, rdeči bi naj ne opazili, da stojimo. Sedajle pa jih bom dal spet odkriti, vstopili bomo, pridružili se bodete strojniku in zapeljali vlak na mesto, kjer je proga razdrta. Tam bomo obstali, poskakali z vozov in planili nad lopove, niti eden nam ne bo ušel. Nato popravimo tir pa se odpeljemo. Kvečjemu uro se bomo zamudili.«

. Smehljal sem se mu.

»Priznam, da imate nadarjenost za strumnega konjiškega stotnika, ki mu je v največjo zabavo, ako more sovražnika s prvim naskokom pogaziti v prah. Toda za tak naskok je treba drugačnih prilik, nego nas čakajo tamle zunaj na progi.

Le tole vam povem! Ako mislite svoj načrt res izvesti, bodete vseh svojih štirideset mož v smrt pognali! Naravnost v klavnico! Pri takem klanju seve ne bom sodeloval!«

Vzrojil je.

»Kaj —? Nočete nam pomagati —? Ali vas je strah pred Indijanci? Ali pa ste morebiti užaljeni, da nisem vam ponudil vodstva?«

Malomarno sem zamahnil z roko.

»Strah pred Indijanci —? Pshaw —! Ako ste res čuli o Old Shatterhandu, bode te tudi vedeli, da

»Torej naprej, sir!« je naročal. (K str. 64.)

se Indijancev ne boji in da bi vam lahko za tako besedo s pestjo pokazal, zakaj je dobil ime Old

Shatterhand. In užaljen da bi bil —? Smešno! Kaj meni mar, čigav bo črez uro vlak in njegov tovor in čigavi bodo skalpi, ki jih trenutno še varno nosite na glavah.

Do mojega skalpa pa nima nihče drug pravice ko jaz sam in mislim ga obdržati do smrti. In zato good morning, meššurs!«

Obrnil sem se.

Pa vlakovodja me je ulovil za rokav.

»Stop, master! Tako se nismo zmenili! Tukaj poveljujem jaz in tudi vi me morate ubogati! Odgovoren sem za vlak, za osobje in za popotnike, pa tudi za tovor, zato mi na misel ne prihaja, da bi ga pustil tukaj v samoti stati, kjer mi ga lahko v miru izropajo, medtem ko bi mi morebiti zaman lovili rdečkarje po preriji.

Tako bo, kakor sem rekel. Z vlakom se peljemo do kraja, kjer nas čakajo, in prej ne zapustimo vozov, ko da bomo sredi med njimi. V strnjenih vrstah jih bomo napadli in videli bodete, kako jo bodo popihali pred nami!

Pa še en razlog govori za moj načrt. Dober vojskovodja mora misliti tudi na možnost, da utegne bitko izgubiti. In v tem, seveda neverjetnem slučaju nam nudijo naši trdno zgrajeni vozovi varno zavetje, branimo se lahko v njih, vse dokler nam ne pripelje pomoči drugi vlak. Ali ni tako, meššurs?«

Seveda so mu vsi pritrjevali.

Niti enega westmana ni bilo med njimi, sami pošteni, pridni meščani so bili, ki so poznali zapad kvečjemu iz knjig ali pa če so kedaj na vlakcu drveli po njem. Zato jim je bil vlakovodjev načrt zelo všeč, posebej še »varno zavetje v trdno zgrajenih vozovih«.

Zelo je bil zadovoljen z izidom glasovanja.

»Torej naprej, sir!« je naročal.

»Lepo! Zapovedali ste, ubogal bom.«

V hipu sem bil v sedlu. Mustanga sem že med prerekanjem odvezal.

»O ne, my dear! Lokomotivo mislim!«

»Jaz pa konja, sir! Se pač tudi v tem vprašanju ne strinjava.«

Jezno se je zadrł:

»Zapovem vam, da takoj razjahate!«

Pognal sem konja trdo k njemu.

»Mož, zdi se mi, da se še niste v življenju srečali s pravim westmanom, sicer bi ne govorili tako oblastno z menoj. Izvolite se sami postaviti na lokomotivo!«

Sklonil sem se s konja, ga zgrabil z desnico za prsi in ga dvignil v zrak, pognal bliže k vlaku — in hip pozneje je zletel duhoviti vlako- in vojskovodja na lokomotivo.

Skokoma sem odjezdil.

III.

Prerijski požar.

V četrť uri sem bil pri Samu. Razjahal sem. Čudil se je.

»No —? Kje pa so ljudje?«

»Koj se bodo pripeljali.«

»Pripeljali —?«

»Z vlakom.«

Pripovedoval sem mu, kako je bilo.

»Prav ste storili, Charley, čisto prav! Takile mestjani nas gledajo po strani, ker se na primer ne damo trikrat na dan počesati. In kdo vedi, kaj vse si domišljujejo, ker živijo v mestih —.

Svoj načrt bo tisti vlakovodja seveda izvedel, ampak čudil se bo, hihihihihihih —!«

Prijel se je za lase in posnemal kretnjo skalpiranja.

»Pa povejte mi,« je nadaljeval, »kaj pa ste pravzaprav čuli prejle pri rdečkarjih, ko ste prisluškovali?«

»Kawomien in Matiru jim poveljujeta.«

»Hm —! Dela bo, da se bo moje staro srce kar smejalo! In pa vlaku bo slaba predla!«

»Pri rdečih je tudi neki beli človek. Zlato in srebro hoče imeti, ki ga vlak vozi. Najbrž si je zato Ogellalle najel.«

»In za plačilo jim bo pustil vlak in vse drugo, kar je na njem —.«

»Da.«

»In seveda tudi skalpe —. No, lepa reč se obeta slavnemu vlakovodji in vojskovodji!

Ste zvedeli, kdo je tisti beli?«

»Poznam ga. Napadel je nekoč s svojo tolpo Old Firehandoy hide spot. Pa mu ni uspelo. Pregnali smo ga.«

»Ste bili poleg? Gotovo vas pozna. Bo zanimivo srečanje! Ali veste, kako mu je ime?«

»Ne. Je tudi čisto brezpomembno. Taki ljudje vsak dan menjajo ime.

Ste bili na poizvedovanju?«

»Da.«

»Kak je položaj?«

»Delili so se, ob obeh straneh nasipa ležijo, približno na sredi med razdrto progo in taborom. Tudi pri konjih sem spet bil. Dva rdečkarja stražita.

Toda kaj mislite, Charley? Kaj bova počela? Bova pomagala železničarjem ali pa jih prepustila njihovi zasluženi usodi?«

»Dolžnost nama vелеva, da jim morava pomagati, Sam! Pa če se je vlakovodja še tako odurno obnašal. Ali pa morebiti sodite, da bi jim ne pomagala?«

»Takah misli pa nisem! Tisto o dolžnosti ste čisto prav povedali! Beli so in na vesti bi jih imela! In razen tega ne pozabite na ušesa!«

»Na kaka ušesa —?«

»Na tista, ki jih bom nocoj porezal. Račun za moje uhlje namreč še davno ni plačan. Stavim svojo Tony za zeleno žabo, da bo jutri nekaj rdečkarjev ležalo ob progi brez ušes!

Torej kaj bova počela, Charley?«

»Tudi midva se bova delila in se postavila vsak ob svoji strani nasipa med Indijance in njihov tabor.«

»Well! In čujte, kaj mi je prišlo na misel!«

»No —!«

»Kaj pravite na primer k dobro pripravljenemu stampedu?«

»Da bi jim konje splašila in spodila —? Hm —! Bi že bilo, če bi bili mi v premoči —. In če bi nameravali rdečkarje do zadnjega uničiti —.«

Ali je res mislil vlakovodja izvesti svoj nori načrt —?

Kaka jeza je pač grabila Indijance, ko so videli, da se jim je izjalovila glavna točka njihovega načrta. Vlak se ni ponesrečil —. Morebiti so uganili, da je nekdo njihov načrt izdal —. Zaenkrat pa se niso genili. Vse je bilo tiho.

Najpametneje bi bilo, če bi ostal vlakovodja s svojimi ljudmi v vozovih. Indijanci ne marajo odkritega napada.

Že sem upal, da bo res tudi ostal v varnem zavetju, ko so se odprla vrata, beli so planili ven in se uvrstili v napad. Kaka neumnost! Drago so jo plačali!

Prišli so v območje žarometov, naravnost ponujali so se nasprotniku —.

In že so zağrmele ob obeh straneh nasipa puške in še enkrat in potem je proga mahoma oživila.

Divje, mozeg prešinjajoče tuljenje so zağnali Indijanci in planili po nasipu. Našli pa so samo mrtve in ranjene, drugi so se jadrno umaknili v vozove. Pa tudi sami so morali brž nazaj, niti skalpov niso utegnili pobrati, beli so jih sprejeli z gostim streljanjem.

In spet sem upal, da bo vlakovodja dal povelje za umik. Vsaj edino pametno je bilo, kar je mogel storiti.

Pa vlak se ni genil. Najbrž sta se tudi strojnik in kurjač v naglici skrila v vozove in pustila lokomotivo prazno.

»Sedaj pa se bo začelo na primer čisto pravilno obleganje!« je menil Sam.

»Ne verjamem. Rdečkarji prav dobro vejo, da imajo le malo časa. Naskočili bodo vlak, čeprav jim tak napad prav nič ne diši.«

»In kaj bova midva storila —? Zelo težko se je odločiti —. Kako jim pomagava —? Položaj je res siten!«

»Pa za nekaj se morava odločiti. In sicer brž. Obotavljanje bi bilo usodno za oblegance.

Najbolje bova, mislim, rešila položaj s požarom.«

»S prerijskim požarom —?«

»Da. Prerijo zažgeva na več mestih, rdeči se bodo prestrašili in napad na vlak opustili. Boljše rešitve trenutno ne najdem.«

»Vsi vragi —! Požar bi rdečkarje seve temeljito prestrašil —! Ampak — kaj pa, če se tudi vlak vname?«

»Upam, da ne. Ne vem sicer, ali vozijo tudi vnetljive tovore, olje ali petrolej, pa to vem, da so vozovi zgrajeni iz močnega, trpežnega lesa in nalašč za take slučaje. Saj se na zapadu večkrat pripeti, da mora vlak voziti skozi prerijski požar.

In pomislite še tudi tole, Sam! Indijanci se pred požarom ne morejo drugam rešiti ko pod vozove. In če zlezejo pod vozove, — kaj menite, ali ne bodo zlezli v past, ki bo za nje usodna?«

»Kako da v past?«

»No, koj ko se kateri gane izpod kolesja, dobi kroglo. Vsaj toliko bodo železničarji vendar razumeli položaj.

In razen tega, hm —!«

»Kaj še?«

»Sijajna misel —! Pa povem vam jo pozneje. Brž zanetiva požar. Prej pa še odženiva konje.«

»Pa ste tudi pomislili, koliko časa bodeva potrebovala, da s kresilom zažgeva travo na desetih, dvajsetih mestih —? Z gorečimi baklami pa ne smeva letati po preriji, opazili bi naju.«

»Previden prerijski človek je pripravljen na vse. Za nujne slučaje sem se oskrbel s šibicami.«

Dal sem mu jih nekaj.

»Izvrstno, Charley! Torej najprvo stampedo, potem pa k najinima konjema! In nato požar!«

Mislil je skočiti. Zadržal sem ga.

»Stojte! Skoraj bi bila zagrešila veliko neumnost! Saj ne potrebujeva najinih konj! Tule jih stoji več ko dovolj! Kar na izbiro. Jaz na primer si vzamem tegale rjavca.«

»Pa res! Jaz pa onegale. Naprej!«

Pohitela sva med konje in jim porezala povodce. Razgnati jih ni bilo treba, to bi opravil požar. Zažgala sva še grmičje krog taborišča pa zajahala.

»Kje se spet najdeva?« je vprašal Sam.

»Ob železnici blizu vlaka.«

»Razumem. Naprej!«

Odhitel je čez progo.

Plamen je že lizal po grmovju, izprva nizko, pa se kmalu povzpел višje. Konji so bili nemirni, navohali so požar. Griva se jim je ježila, vzpenjali so se, vsak hip je lahko izbruhnil stampedo.

Zdirjal sem po preriji v polkrogu, ki je imel gotovo meter v premeru, pa zažgal na petih mestih travo. In prispel sem že skoraj spet nazaj k nasipu, ko mi je prišlo na misel, da sva na najina konja čisto pozabila. Privezana sta bila, klavrno bi bila poginila v plamenih.

Nemudoma sem se obrnil.

Požar se je širil z blazno naglico, prerija je gorela na vsek koncih, svetlo je bilo ko po dnevi. V daljavi je grmel stampedo, v divjem strahu so bežali konji pred ognjem. Ob progi pa so v besni jezi tulili iznenadeni Indijanci.

Neznosna vročina mi je dušila pljuča, gost dim me je dušil. Bal sem se, da mi bo požar zaprl pot, podil sem rjavca, da je kar stokal, šinil nekje čez nasip in hitel proti severu.

In tamle na levi je stal moj mustang — In poleg njega dolgonoga Tony. In po preriji se je skokoma bližal tovariš. Tudi sam se je v zadnjem trenutku spomnil na konja.

Pa tudi Indijanci so ju opazili. Čel trop se je zagnal proti njima, dva sta bila le še samo nekaj korakov oddaljena.

Vrgel sem puško na hrbet in zgrabil za tomahawk. V silnih skokih je planil rjavec, obenem z rdečkarjema sem bil pri konjih.

Poglavarja Kawomien in Matiru sta bila.

»Nazaj, Matiru!« sem kriknil. »Konja sta moja!«

Obrnil se je. Spoznal me je.

»Old Shatterhand —! Pogini, garjev pes!«

Izdril je nož, planil nad mene in sunil.

Pa moja bojna sekira ga je treščila na tla.

Obrnil sem se k drugemu, Kawomien je bil. Že je sedel na mojem mustangu, ni opazil, da je privezan.

»Kawomien, prejle si z belim izdajalcem govoril o meni, sedaj pa bom jaz govoril s teboj!«

Gonil je konja in ga suval s petami v rebra, pa ga seve ni spravil z mesta. Zdrknil je s sedla in mislil planiti v grmovje, pa moj tomahawk ga je zadel. Padel je.

Skočil sem z rjavca, ga pognal v prerijo, prijel za repetirko in se obrnil.

V skoku so se bližali še drugi. Ni jim bilo mar, da sta padla poglavarja, niso se zmenili za mene, v slepem strahu za življenje so mi drli naravnost pred puško.

Štiri sem položil na tla, več časa pa ni bilo. Plameni so se naglo bližali, umakniti sem se moral, sicer bi mi bili zaprli pot. Porezal sem mustangu vezi in skočil v sedlo.

Sam je prihitel.

»Halloo, Charley —! Kje je Tony?«

Zagledal jo je in brž menjal konja.

»Tjale se rešiva!«

Šinila sva po ozkem pasu, ki ga ogenj še ni obliznil, se obrnila v prerijo in obstala za plameni.

Bila sva med dvema ognjema. Krog naju je ležala črna, ožgana prerija, pred nama in za nama pa je valovelo ognjeno morje. Neznosna vročina nama je jemala sapo.

Počakala sva.

»Bless me, prava peklena vročina —!« je pihal Sam.

»Kmalu bo bolje! Tak požar divja ko konj po preriji. Videli bode, v četrť uri bo izginil na obzorju!«

»Tukaj ne bova smela obstati, Charley! Videli so naju!«

»Tudi sedajle naju še vidijo, ker stojiva pred osvetljenim ozadjem. Odšla bova, mislili bodo, da spadava h kaki večji družbi in da hitiva po pomoč. Jezdila bova na sever, se obrnila na vzhod in se v polkrogu vrnila nazaj k progi.«

»Takega mnenja sem na primer tudi jaz. In konec bo tak, da bodo nekateri rdečkarji ušesa izgubili. Tudi vaš tomahawk je prejle, kakor sem videl, že čisto vrlo deloval.«

»In vendar nista mrtva, tista dva —,« sem dejal suho.

»Kdo pa sta bila?«

»Kawomien in Matiru.«

»Nista mrtva —? Zakaj ne?«

»Le omotil sem ju.«

»Le omotili —? Ste ob pamet? Vam pride takle rdečkar naravnost pod sekiro, pa ga samo omotite —. Ali niste pomislili, da vam bo lahko spet v nadlego, če ne pogine?«

»Je res. Pa tako je vaše naziranje. Moje mnenje v takih vprašanjih pa je drugačno. In povrh sem jima prizanesel še iz posebnih razlogov, ki jih morate končno tudi vi razumeti.«

»Nikakih razlogov ne razumem, Charley! Kawomien in Matiruu bi ne bili smeli prizanesti —!«

»Pač! Njun ujetnik sem bil, lahko bi me bila takoj ubila in prav iz tistega razloga, ki ste ga sami prejle omenili, namreč da bi jima ne bil več v nadlego. Pa me nista. Že enkrat sem jima njuno prizanesljivost z nehvaležnostjo poplačal, tistikrat, ko sem jima ušel in ukradel najboljšega konja. Zato sem udaril le s polovično močjo.«

»Ne zamerite, Charley, pa kakor rečeno, vaša prizanesljivost je strašno neumna! Da, če bi tile ljudje poznali čut hvaležnosti —! Toda takih čustev zaman iščete pri teh divjakih! Kvečjemu bodo rekli, da je Old Shatterhandova pest oslabela in da niti tomahawka ne more več pridno sukati.

Upam, da bo vsaj ogenj popravil vaš pogrešek!«

Med prerekanjem sva podila po ožgani preriji, da se je kar pepel prašil za nama. Ognjeno morje je odvalovalo, le obzorje je še krvavordeče žarelo. Zrak se je ohladil, pa trda tema je bila, oblaki dima so zagrinjali zvezde. Zavila sva na vzhod in v nekaj minutah prispela nazaj k železnici, kako miljo vzhodno od mesta, kjer je stal vlak. Razjahala sva, privezala konja in lezla ob progi nazaj na bojišče.

Po osmojenem je dišalo. Rahel veter je dvigal pepel, silil je v prsi in dražil h kašlju. Neprijetno je bilo, s silo sva se premağovala, kašljanje bi naju bilo izdalo.

Na progi sta svetila žarometa, Indijancev pa ni bilo nikjer videti. Zlezla sva bliže. In res — pod vlakom so ležali, prav kakor sem pričakoval. Izpod vozov pa si niso upali, izpostavili bi se bili kroglam belih.

V pasti so bili —. In svojo sijajno misel sem koj lahko uresničil.

Dejal sem Samu:

»Sam, vrnite se h konjema, da nama jih Indijanci ne bodo ukradli!«

»Pshaw —! So zadovoljni, da so na varnem pod vozovi!«

»Pregnal jih bom.«

»S puško?«

»Ne.«

Povedal sem mu svojo misel. Živahno je pri-
kimal.

»Well, Charley! Sijajno misel ste našli! Le naglo morate opraviti, da vas med skokom ne primejo! Šel bom po konja in potem, hihihihih, planeva med nje kakor bizon v čredo coyotov!«

Hihital je še in se smejal mojemu načrtu pa odšel.

Legel sem na tla, vzel nož v roke, da bi bil koj pripravljen, če bi me kdo iznenadil, pa se porival bliže k vlakcu. Neopažen sem prispel ob nasipu do mesta, kjer je stala lokomotiva. Nisem videl, ali ležijo Indijanci tudi pod lokomotivo, rob nasipa mi je zapiral pogled navzgor.

Skrajno previdno sem zlezal po nasipu, šinil pokonci, dva velika skoka — in že sem stal na ploščadi »ognjenega konja«.

Krik iznenadenja je zadonel izpod koles. Brž sem dal stroju pare, vlak se je premaknil in zavozil nazaj.

Besno, razdraženo tuljenje, stokanje in vpitje je »pozdravljalo« nenadni odhod vlaka. Nekdo se je zagnal na lokomotivo.

»Pes —!«

Nož se je zabliskal.

Tisti beli je bil, ki sem ga našel v taboru rdečih.

Sunil sem ga z nogo v prsi, odletel je po nasipu. Zavozil sem hitreje.

Zunaj na preriji sem zagledal Sama. V skoku je hitel in vlekel mojega mustanga za vajeti, v drugi roki pa je vihtel nož in odganjal dva Indijanca. Po nasipu so skakali drugi rdečkarji, kolikor jih niso kolesa povozila, in hiteli na kraj, kjer so pustili konje. Ali so res mislili, da jih konji še čakajo —?

Zavozil sem nekaj metrov nazaj, ustavil vlak in skočil Samu na pomoč. Indijanca sta me opazila in zbežala. Šinil sem v sedlo in koj nato sva tičala v najgostejši gneči bežečih rdečkarjev. Ni bilo prav nič nevarno, Indijance je pograbila divja groza, niti mislili niso, da bi se branili. In ko so opazili, da so konji ušli, so prhnili na vse strani kakor plašna zverjad, ki so ji psi za petami.

Nenadoma sem čul Sama krikniti:

»Vsi vragi —! Fred Morgan —! Hoj, ti satan! Sedaj te imam!«

V svitu žarečega obzorja sem videl, da je dvignil tomahawk v silnem zamahu. Zadel pa ni. Temna postava pred njim se je sklonila in izginila v gneči.

Pognal je kobilo, v silnem skoku je planila. Več pa nisem videl, tolpa rdečih me je napadla, obilo posla sem imel, da sem se jih otresel.

Pustil sem zasledovanje, dovolj je teklo krvi. Prepričan sem bil, da rdečkarji po takem izdatnem nauku ne bodo več mislili na vlak in na plen. Sama sem še moral opozoriti, naj opusti brezpomembno zasledovanje. Zalajal sem, kakor zalaja coyot, ki išče svojo družbo, pa se vrnil k vlaku.

IV.

Diamanti.

Na progi je bilo že vse na nogah.

Sprevodniki in popotniki, vojaki in delavci, vse je prilezlo na dan. Ni bilo več nevarno. Iskali so ranjence in padle in jih nosili v vozove. Strojnik je hodil okoli lokomotive, ki je sikajoč spuščala paro, vlakovodja pa je stal poleg in klet.

Zagledal je mene in me besno nahrul:

»Ali ste vi tisti, ki je odpeljal vlak?«

»Seveda!«

»Kaj vam je na misel prišlo! Vse ste nam pokvarili!«

»Ni videti! Nasprotno, rdečkarje sem pregnal.«

»Pregnal, da! In mi smo jih imeli že tako trdno v pesti, da bi bili lahko vse do zadnjega pobili.«

»Le počasi, mož! Bodite zadovoljni, da sem vam jih pregnal! Sicer bi se bilo prav lahko zgodilo, da bi bili rdeči vas imeli trdno v pesti in bi bili vas do zadnjega pobili! Saj ste jim delo izdatno olajšali s svojim sijajnim načrtom!«

»Kdo je zažgal prerijo?«

»Jaz.«

»Spet vi —! Čemu?«

»Prav zato, da sem vas rešil obupnega položaja.«

»Nič nas niste rešili! Bi bili že sami opravili!

In mene ste dejanski napadli! Mene, uradno osebo in še v službi —! Ali veste, kaj vas čaka?«

»Zahvala, da sem vas rešil nesreče.«

»Ne, prijeti vas dam in pred sodnijo vas spravim!«

»Prav rad sem vam na razpolago! Le kar potegnite Old Shatterhanda s konja, ga zaprite tamle v voz in ga odpeljite pred sodnika! Sem res radoveden, kako boste opravili!«

V zadrego sem ga nagnal.

»Nisem tako mislil, sir! Zagrešili ste neumnost, pa odpuščeno naj vam bo!«

»Hvala, sir! Sila dobro de, če kažejo oblastniki tega sveta čuteče srce in usmiljenost do siromakov!

Kaj pa sedaj nameravate?«

»Progo bomo popravili pa se odpeljali. Kaj naj druga počnemo? Ali pa mislite, da nas bodo še enkrat napadli?«

»Ni verjetno, sir! Vaš napad jih je ugnal v kozji rog! Nikdar več jih ne bo skominalo po vaših skalpih.«

»Bi me radi za norca imeli, sir —? To vam kar najodločneje prepovem! Kaj morem zato, da naš napad ni uspel! Ali sem jaz kriv, da jih je bilo toliko in da so se pripravili!«

»To je ravno tisto! Preveč jih je bilo in pripravili so se na sprejem! Pa vse to sem vam že vnaprej povedal! Z Ogellalami ni dobro črešenj zobati! Izvrstno so oboroženi in dobro znajo orožje sukati! Poglejte! Od vaših šestnajst železniških delavcev in dvajset vojakov jih je devet padlo! Nisem jaz kriv, da so padli! Če pomislite, da sva dva človeka, moj tovariš in jaz, sama pognala celo tolpo v beg in jih razpršila v vse vetrove, si lahko sami odgovorite, kako čisto drugače bi se bilo izteklo, da ste mene ubogali!«

Ugovarjal je še, pa oglasili so se njegovi ljudje in tudi popotniki ter pritrjevali mojim besedam.

Malodušno je dejal:

»Pa nam vsaj še eno uslugo storite!«

»Rad! Katero?«

»Ostanite pri nas, dokler se ne odpeljemo!«

»Se razume! Pravi westman ni polovičar. Kar stori, stori temeljito.

Le kar lotite se dela! Zakurite ogenj, da vam bo svetil pri delu! Suhljadi leži dovolj ob nasipu. Pa straže razpostavite, če bi se rdečkarji le še vrnili. Kar pa ni verjetno.«

»Bi ne prevzeli vi tega?«

»Kaj naj prevzamem?«

»Stražo.«

»Ne bom! Dovolj sva s tovarišem storila za vas in težki dnevi naju še čakajo, vi pa se bodele odpeljali v mesta, kjer si bodele lahko počili od naporov in razburjenja nocojšnje noči. In saj ste sami dovolj prebrisani. Vaša duhovitost vam bo že povedala, kako je treba poskrbeti za varnost!«

»Ampak naši ljudje nimajo takih dobrih oči in ne ušes kakor vi!«

»Le napnite oči in ušesa, le napnite jih! Kar tule lahko poskusite! Poslušajte! Tamle od leve nekdo prihaja. Ali čujete?«

»Da. Konj topota. Gotovo prihaja Indijanec.«

»Pshaw —! Ali res mislite, da bo Indijanec prijezdil z takim truščem, če misli napasti? Moj tovariš je in svetujem vam, da ga vljudno sprejmete! Sans ear je in nobene šale ne razume!«

Res je bil Sam.

Obstal je trdo pri nas in stopil s konja.

»Ste čuli moje znamenje?« sem ga vprašal.

Pokimal je in se obrnil k vlakovodji.

»Ali ste vi tisti mož, ki zna zamisliti take sijajne bojne načrte?«

»Da,« je odgovoril tako nedolžno, da sem le s težavo udušil smeh.

»Well, sir! Čestitam vam! Kajti tale moja stara Tony ima več pameti v možganih, nego ste je vi kdaj v življenju videli! Kdo ve, kaj vse še bodo naredili iz vas! Nemara vas izvolijo še za predsednika Zedinjenih držav!

Počakaj, Tony, koj se vrnem!«

Ubogi vlakovodja je gledal za njim z odprtimi usti in ni vedel, kaj naj zine. Osupel, užaljen, osramočen, jezen, — vse hkrati je bil in če bi bil tudi hotel Sans eara nahruti, ga ni mogel več, ker je že izginil v temi.

Obrnil se je torej k svojim ljudem. Zakurili so ogenj, kakor sem jim svetoval, in se lotili popravljajna. Sedel sem na nasip in čakal.

Ugibal sem, kaj neki bi bilo Sama tako razkačilo. Druga ni moglo biti, ko da mu je ušel tisti beli lopov, Fred Morgan ga je imenoval. Kaj imata in zakaj je tako planil za njim, o tem pa sem zaman ugibal.

In kam da je izginil, to sem si tudi koj mislil. Bi bil sam že tudi isto storil, pa ni bilo časa. Gotovo je šel, da pogleda, ali sta Kawomien in Matiru mrtva in da poišče sled za belim izdajalcem.

Dolgo se ni vrnil. Sam sem sedel ob progi in gledal delavce. Vlakovodja me je pustil pri miru, dovolj jih je čul.

Končno je prišel Sam. Sedel je k meni. Njegov obraz je bil kar moč še srditejši ko prej.

»No —?« sem začel.

»Kaj no —?« je zagodel.

»Sta mrtva?«

»Kdo?«

»No, Kawomien in Matiru.«

»Mrtva —? Smešno! Kako more biti Indijanec mrtev, če ga počehljate po glavi, kot bi mu uši obirali!

Ali ste čuli, kaj sem prejle vlakovodji povedal?«

»Kaj?«

»Da ima Tony več pameti v glavi ko on —?«

»Da. In —?«

»Tony bi bila na primer Kawomiena in Matirua čisto ubila, ne pa samo napol.«

»Jaz pa nisem kobila Tony in zato sem poglavarja samo omamil.

Ste ju našli?»

»Ne.«

»Torej sta se pobrala in zbežala z drugimi vred?«

»Vsekakor.«

»Me veseli!«

»Veseli —? Povem vam, prav nič se vam ni treba veseliti! Klavrno ste se obnašali, vam pravim, čisto klavrno! Dva taka lopova izpustite, ki ju že trdno držite za skalp —!«

»Sam, povedal sem vam svoje mnenje! Vaši očitki mojih nazorov ne bodo spremenili. Pustiva prerekanje, ker je čisto neplodno!

Rajši mi povejte, zakaj ste take slabe volje!«

»Well! Zakaj bi tudi ne bil! Veste, koga sem našel?«

»Fred Morgana —?«

»Da. Kdo vam je povedal?«

»Sami ste povedali! Saj ste njegovo ime dovolj glasno zakričali! Tisti beli je bil, tisti izdajalec, ki je Ogellalle naščuval na vlak. Veliko napako ste zagrešili, Sam!«

»Napako —?«

»Izdali ste se, da ga poznate. Če bi bili molčali in meni mignili, bi ga bila dobila. Pa ste zavpili nad njim, spoznal vas je in se umaknil!«

»Zavpil sem —? Nič ne vem. In če sem, je bilo res pogrešno. Pa ušel mi je in po toči zvoniti je prepozno.«

»Kaj pa imate z njim?«

»Ne uganete?«

To vprašanje in pa njegovo razburjeno obnašanje me je spomnilo na zgodbo njegovega življenja, ki mi jo je opoldne pravil.

»Pa menda ja ni morilec vaše žene in vašega otroka —?« sem vprašal.

»Da!«

»On je tisti —? Ta pa je huda —! In ušel vam je, pravite —?«

»Da! Ušel mi je, lopov. Ušel kdo ve kam. »O, ušesa bi si iztrgal od jeze, če bi jih še imel!«

»Pa sem videl, da ste planili za njim. Na konju ste bili, on pa je bil peš!«

»Nič ni pomagalo, čisto nič! Niti videl ga nisem več. Morebiti se je vrgel na tla pa sem jezdil čez njega. Tema je bila —. In velika gneča —.

Ampak najti ga moram, moj bo! Nima konja, peš mora bežati in sled belega človeka se vidno razločuje od sledi Indijanca.«

»Bo težka naloga! Res je sicer, da beli drugače stopajo ko Indijanci — toda kdo vam jamči, da tudi ne bo stopal na znotraj. Saj si lahko misli, da ga bode zasledovali! In tla tudi niso povsod taka, da bi se sled prijela!«

»Prav pravite, Charley! Ampak povejte, kaj pa naj storim?«

Segel sem v žep.

»Ko ste prejle imeli posla s stražnikoma, sem preiskal sedlo, ki je bilo najbrž njegovo. In tole sem našel.«

Dva mošnjička sta bila pa šop papirjev.

Odpri sem mošnjička.

»Morebiti nama tele reči povejo, kaj bo treba storiti.«

Blizu naju je gorel ogenj in ob njegovem svitu so zažarele iskre v mošnjičkih.

Iznenaden sem vzkliknil.

»Dragulji —! Pristni dragulji —! Sam, tule v rokah držim veliko bogastvo!«

Kje jih je dobil —? Čemu jih je nosil s seboj po divjem zapadu —?

Človek, ki zasnuje napad na vlak, da bi prišel do zlata in srebra, tak človek gotovo tudi diamantov ni dobil po poštenih potih —. Tako sem zasodil. Ukradel jih je, uropal. In poskrbeti sem moral, da jih dobi lastnik nazaj. Vredni so bili celo veliko premoženje in lastnik je bil hudo oškodovan.

Pokazal sem diamante Samu.

»Diamanti —? Res —? 's death —! Vse življenje me še na primer ni doletela sreča, da bi bil tak drag kos zemlje v rokah držal. Hm —!«

»Braziljski diamanti so. Poglejte, kako se iskrijo!«

»Hm —! Kako čudni so vendar ljudje! Se pipljejo za tako reč, ko je vendarle samo kamen, niti ne dobra, poštena kovina, kajne Charley?«

»Ogljik je, Sam, nič druga ko ogljik!«

»Ogljik ali oglje, naj bo, kar hoče! Za vso tisto šaro ne dam svoje stare kobile!

Kaj pa mislite početi s tole žlindro?«

»Vrnil jih bom lastniku.«

»In kdo je lastnik?«

»Ne vem zaenkrat. Pa bom že še zvedel. Tile diamanti so ukradeni ali pa uropani in pomenijo velikansko izgubo. In take izgube lastnik ne bo tiho in molče prenesel. V vseh časopisih jo bo razglasil. In tako bom zvedel za njega.«

»Hihihihihih —! Torej si morava koj jutri tiste časopise naročiti, Charley, kaj?«

»Morebiti niti treba ne bo. Morebiti najdeva v tehle papirjih kako sled za lastnikom.«

»Torej pa le brž poglejva, kaj se bere v tistih papirjih!«

Pregledal sem jih in našel dva dobra zemljevida Zedinjenih držav in pismo brez ovitka.

In v pismu sem bral tole:

Galveston

Ljubi oče!

Potrebujem Te. Pridi brž ko mogoče! Vseeno, ali Ti je tisto z dragulji uspelo ali ne. Obogatela bova na vsak način. Sredi avgusta me najdeš v Sierra Blanci, tam, kjer prihaja Rio Pe-

cos med vrhovoma Skettel Pick in Head Pick v ravnino.

Več ustmeno.

Tvoj

Patrik.«

Dan je bil pri Galvestonu odtrgan. Nisem mogel dognati, koliko je pismo staro.

Prebral sem ga Samu.

»Glej glej —!« je pravil. »Se ujema! Njegovemu fantu namreč na primer ni čisto nič drugače ime ko Patrik. In prav teh dveh, Fred Morgana in Patrika, mi še manjka do tistih deset, ki jih morava imeti.

Kako je ime tistima dvema vrhovoma?«

»Skettel Pick in Head Pick.«

»Ju poznate?«

»Nekoliko. Obiskal sem tiste kraje nekoč, ko sva bila z Winnetouom v Sierra Guadelupi in Sierra Blanci na medvedjem lovu.«

»Poznate tudi Rio Pecos?«

»Zelo dobro.«

»Torej ste mož, ki ga potrebujem! Namenjena sva bila v Texas in v Mehiko, pa lahko mimogrede stopiva nekaj korakov na desno k Rio Pecosu in še više v gorovje. Sicer pa sem bil itak zato namenjen v Mehiko, ker sem na primer sodil, da bom tam našel tista dva lopova. In ker nama tako lepo povesta, kam ju naj greva iskat, bi bila cela osla, če bi jima ne pokazala starega Sans eara in njegove kobile.

Jutri bova videla njegovo sled. Pojdete z menoj?«

»Seveda pojdem! Najti moram Fred Morgana. Od njega bom še najprvo zvedel, čigavi so diamanti.«

»Torej shranite spet tiste reči pa poglejva, kaj delajo najini pridni železničarji!«

Vlakovodja je razpostavil straže, kakor sem mu nasvetoval, pa nadziral delavce. Popotniki so stali poleg in jih gledali. Drugi so preiskovali ubite Indi-

jance, nekateri pa so opazovali naju, toda spoštljivo oddaljeni.

Ko sva vstala, so pristopili in se zahvaljevali za rešitev. Pametnejši so bili ko vlakovodja.

Vprašali so naju, ali nama smejo v zahvalo kaj podariti. Prosil sem, naj mi prodajo smodnika, svinca, tobaka, kruha in šibic, če se takih reči lahko tvegajo. Koj so segli vsak v svoje zaloge. Več ko dovolj sva dobila. Plačati pa nisva smela, denar so gladko odklonili.

Medtem so delavci popravili progo in znosili orodje v vozove. Vlakovodja je stopil k nama.

»Ali se peljeta z nami? Rad vaju vzamem s seboj, kakor daleč hočeta.«

»Hvala, sir!«

»Čisto kakor želite!

Pa še nekaj. O napadu bom moral poročati in bom seveda tudi vaju častno omenil. Plačilo vama ne bo izostalo.«

»Hvala tudi za to! Plačilo bi naju ne doseglo.«

»Kako da ne?«

»Ker ne ostaneva v teh krajih.«

»In čigav je plen?«

»Vsekakor last tistega, ki je zmagal.«

»In mi smo zmagali. Torej lahko vzamemo Indijancem, karkoli nam uĝaja. Vsak bo hotel imeti spomin na napad. Izberite, meššurs!«

Sam je pristopil.

»Ali bi mi pokazali tistega Indijanca, ki ste ga premagali, sir!«

Osupel ga je gledal.

»Kako mislite to?«

»Mislim tako, da tistemu lahko vzamete, kar hočete, ki ste ga premagali, drugim pa ne.«

»Pustite, Sam, naj imajo veselje!« sem posegel vmes. »Saj midva ne rabiva ničesar!«

»Če tako mislite, pa naj bo!« je dejal. »Ampak skalpov se mi ne smete dotakniti!«

»Se jih ti gospodje tudi ne bodo!« sem ga tolažil. In vlakovodji sem še rekel:

»Pa umorjenega čuvaja vzemite s seboj! Vaš uslužbenec je! Dolžni ste mu poskrbeti dostojen pogreb. Tamle leži!«

Popotniki so si nabrali »spominov«, naložili umorjenega čuvaja na vlak, še kratko slovo — in vlak je odpihal. Bobnenje in ropotanje je zamrlo v daljavi in sama sva bila spet na brezkončni preriji.

»Kaj pa sedaj?« je vprašal Sam.

»Spat pojdeva.«

»Mislite, da se rdečkarji ne bodo vrnili? Opazovali so nas morebiti od daleč pa so videli, da so se pogumni belokožci odpeljali —.«

»Ne verjamem, da bi se vrnili.«

»Pa bi se le na primer čudil, če bi Fred Morgan vsaj ne poskusil, da poišče konja in dragoceni zaklad —.«

»Mogoče. Pa tudi ni verjetno. Kdo pa bo našel na preriji konja, ki je zbežal pred požarom? In povrh je videl, da so bili razen železničarjev in popotnikov še tudi drugi ljudje pri vlaku in taki ljudje, ki jim ne sme stopiti pred oči, če noče življenja tvegati.«

»Res je, spoznal me je, prav kakor sem jaz njega. Pa bi se ga le morebiti lotila skušnjava, da bi me poiskal in mi dal kroglo ali pa košček železa —.«

»Preboječi ste, Sam! Nocoj ga ne bo! Pa se radi varnosti utaboriva globlje v preriji, tam naju ne bo iskal.«

»Well! Naprej!«

Odjezdila sva na sever za miljo daleč, privezala konje in se zavila v odeje.

Utrujen sem bil in trdno sem spal. Ko sem se zbudil, je bilo še zgodaj. Sam pa je že sedel poleg mene in kadil eno izmed smotk, ki sva jih prejela v dar od popotnikov.

»Good morning, Charley! Je res precejšnja razlika med temle zeliščem pa vašimi patentnimi smot-

kami, ki jih izdelujete na primer tamle pod sedlom! Privoščite si eno! Potem pa odriniva. Zajutrkovala bova pozneje, ko prideva do vode.«

»Želeti bi bilo, da kmalu prideva do nje! Že radi konj! Prerija je ožgana, nimava jima kaj dati.

Kar odriniva! Smotko bom med potom kadil.«
Zajahala sva.

»Kako bova jezdila?« je vprašal Sam.

»V vijugasti črti do proge. Nobena sled nama ne more uiti.«

»Pa ne skupaj.«

»Ne. Vsak v svojo smer. Naprej!«

Pepel seveda dobro sprejema sled, videla pa ni sva nobene. Veter jo je ponoči čisto zabrisal. Zaman sva iskala.

»Ste kaj našli, Charley?«

»Nič.«

»Jaz tudi nič. Vrag naj vzame veter, ki ravno tedaj zapiha, ko ga treba ni! Da niste našli pisma, bi vobče ne vedela, kam se naj obrneva.«

»Torej na Rio Pecos!«

»Well! Prej pa še bom rdečkarjem povedal, komu se smejo zahvaliti za sinočišnjo zabavo!«

Šel sem na nasip, ni mi bilo, da bi bil gledal, kako bo Sans ear »povedal rdečkarjem«, da se morajo njemu zahvaliti za poraz.

Ko sem črez nekaj časa pogledal po preriji, so ležali Indijanci v vrsti in vsak je držal svoja odrezana ušesa v rokah.

The dark and bloody grounds —.

Sam je zajahal.

»Pojdiva!« je pravil. »Daleč je še do vode. Rado-veden sem, kdo bo bolje vzdržal, vaš mustang ali moja Tony.«

»Vsekakor Tony.«

»Zakaj?«

»Ker ji ni treba toliko nositi.«

»Well, Charley! Mesa že ravno ne toliko, pač pa več pameti. Človek, da mi je Fred Morgan ušel, to je končno žalostno, pa kaj si morem! Da pa vi niste popolnoma ubili tistih dveh rdečkarjev, to vam na primer odpustim šele, ko mi pomagate najti Fred Morgana!«

V.

Umeten dež.

Med državami Texas, Arizona, New Mexico in Indijanskim teritorijem, med gornjim tokom Rio Pecos, Red Riverja in Colorada leži kos dežele, ki bi jo po pravici lahko imenovali Sahâro Zedinjenih držav.

Puste planote razbeljenega peska se menjavajo z golim, ožganim, skalnatim svetom, zaman se ozira trudno oko po brezkončni ravnini, zaman iščeš osvežujoč studenec, zeleno dolinico, niti najmanjše oaze ne srečaš, niti najmanjše bilke ne, ostro in brez prehoda pritisne rezka, mrzla noč po moreči vročini dneva, smrt ti gleda v oči z neprikrito krutostjo.

In tu pa tam stoji — kdo ve, katera neznana moč ga je priklicala v življenje — samotni, usnjati mezquite grm, kot bi se hotel rogati po zelenju koprnečemu očesu, in začuden srečaš včasih bodičast kaktus, posamičen, v gručah ali pa v celih prostranih goščavah, in se zaman poprašuješ, odkod se je vzela in odkod jemlje pogoje za obstanek. Pa niti mezquite niti kaktus ne nudita očesu prijetnega oddiha, grda sta, sivorjava, zaprašena, bodičasta. In gorje konju, ki po neprevidnosti zabldi v tako bodečo oazo! Ko jeklo trde in ostre bodice mu ranijo nogo, da nikdar več ne more hoditi. Jezdec ga mora ustreliti, sicer bi klavrno poginil.

In vendar si upa človek tudi v to grozno puščavo.

Poti peljejo po njej, gori v Santa Fé in v Fort Union, v Paso del Norte in v sočnate prerije in gozdove Texasa. Te »poti« seveda niso nadelane. Samoten lovec hiti po njih, družba drznih pustolovcev,

trop dvomljivih rdečkarjev, po polževo se vleče po globokem pesku povorka volovskih vpreg, vsakdo potuje, koder se mu zdi prav, dokler vidi kako sled in dokler mu okolica nudi znamenja, da je še v pravi smeri. Pa takih znakov je vse manj, čim globlje prodira popotnik v puščavo. Zato so na nevarnih mestih smer zaznamovali z drogi, postavljenimi v kratkih razdaljah.

Tudi ta puščava zahteva svoje žrtve. Četudi ni tako velika kakor na primer Sahâra, pogine vendar v njej razmeroma mnogo ljudi. Človeška in živalska trupla, kostenjaki, deli konjske opreme, ostanki polomljenih vozov in drugi taki sledovi nemo pričajo o strahotni usodi izgubljenih popotnikov, onemoglih karavan. Visoko v zraku pa krožijo mrharji, z uporno vztrajnostjo sledijo trudnemu jezdecu in komaj čakajo, da se spustijo na svoj plen.

In kako je tej puščavi ime?

Različna imena so ji dali, angleška, francoska, španska. Znano pa je najbolj ime Llano estacado. Dobila je puščava to ime po drogih, ki bi naj popotnikom kazali pot.

V smeri od pritokov Red Riverja proti Sierra Blanci sta jezdila po puščavi dva človeka. Njuna konja sta bila strašno zdelana, shujšala sta do kosti, mršava in sršava sta bila, vlekla sta se po pesku in se opotekala, vsak trenutek sta se utegnila zgruditi. Njune oči so bile krvavo podplute, suhi jezik jima je visel iz gobca, vkljub pekoči vročini ni bilo na njunem telesu niti kapljice potu, niti sledu pene na nozdrvih.

Ubogi živali sta bili dolgónoga Tony in moj mustang, jezdeca pa Sam Hawerfield in jaz.

Pet dni sva že brodila in blodila po puščavi. Na njenih robih sva še našla včasi kako vodico, globlje v peščeni in kameniti divjini pa je izginila vsaka sled mokrote. Kar sva imela vode v mehovih, nama je že davno pošla, nisva mislila, da bova morala tako

dolgo potovati po puščavi. Drogi so zaznamovali pot in v štirih, petih dneh, tako sva računala, sva morala priti do Rio Pecos. Pa pot se je vlekla, vse globlje sva lezla v izsušeno puščavo, zaman sva prežala, kdaj se bo na obzorju prikazala temna proga in napovedala bližino reke.

Zašla sva —.

Moj mali Sam Haverfield se je že ves posušil, čisto na kup je zlezel in visel na konju, kot da ga še samo srečen slučaj drži v ravnotežju. Usta so mu zijala in oči so gledale stekleno in brezdušno kakor pri človeku, ki ga že smrt davi. Meni samemu pa se je zdelo, da imam oči težke ko svinec, grlo je bilo suho, da besedice nisem mogel spraviti iz njega, vsak glas me je bodel po njem, kot bi žreblje požiral. Po žilah mi je gorelo, kakor bi se raztopljeno železo pretakalo po njih. Kvečjemu uro bi še vzdržal, pa bom padel s konja in obležal —.

»Vo — de —!« je zastokal Sam.

Krenil sem z glavo. Pa molčal sem.

Kaj bi naj bil odgovoril —?

Mustang se je spotaknil. Obstal je. Mučil sem se, da bi ga spravil dalje. Pa se ni premaknil. In stara Tony ga je nemudoma posnemala. Obstala je in klonila glavo. Niti z ogromnimi ušesi ni več migala.

»Razjahajva!«

Tako sem mislil reči. Pa le hripavi, piskajoči glasovi so prišli iz grla. Zabodlo me je po sapniku in po pljučah, po jeziku in po ustnicah, kot da me je ranilo tisoč igel.

Bolj omahnil ko zlezel sem s konja, ga prijel za vajeti in opotekajoč se lezel dalje. Počasi je stopal mustang za menoj. Olajšal sem mu breme, vsaj nekaj časa bi še vzdržal. Tudi Sam je zdrknil s svoje mrhe in jo vlekel za seboj. Zelo slab je bil. Omahoval je, pri vsakem koraku sem se bal, da bo padel.

Tako sva se vlekla pol milje daleč. V glavi se mi je vrtelo, pred očmi se mi je bleščalo.

Nekdo je zastokal za menoj.

Obrnil sem se.

Dobri Sam je ležal v pesku, oči je imel zaprte.

Šel sem pa sedel k njemu, nem, top —.

Tak je bil torej konec mojega življenja —? Cilj
mojih studijskih potovanj —?

Zbiral sem misli. Rad bi bil mislil na starše, na
sestre —. Rad bi bil molil —. Pa se ni dalo. V možga-
nih mi je vrelo.

Zmedene misli so mi kolobarile krog ene same
točke.

V petih dneh bi bila morala priti do Rio Peco-
sa —. Morala bi priti —. Pa nisva —. Hodila sva za
drogi —.

Ali so bili drogi prestavljeni —? Ali sva bila
žrtvi krute prevare, ki je že toliko popotnikov za-
peljala v pogubo —?

Črez ogromno planoto Llano estacado pelje naj-
krajša pot iz zapadnih držav na vzhod in tudi narobe.
Vsakdo si premisli, da bi potoval po ovinku ob
robu puščave, rajši tvega krajšo pot črez njo in se
zaupa drogom, ki zaznamujejo smer. Prav tod, črez
Santa Fé in črez Paso del Norte, pa običajno potujejo
kalifornijski zlatokopi, ki so v rudnikih zlate Kalifor-
nije našli svojo srečo in se s sadovi svojih trudov
vračajo na vzhod. Njihova pot gre črez Llano, naj-
krajša je.

Pa v puščavi preži na nje nevarnost. Toda te ne-
varnosti ni kriv Llano estacado.

Divji zapad ne pozna urejenih razmer, roka pra-
vice je prekratka, da bi segla do njega. Zato je bil
in je še danes zapad pribežališče takih ljudi, ki so
se skregali s pravico, ljudi, ki jim ne diši pošteno de-
lo, propalice, zločinci, ki so jim na vzhodu tla že
prevroča, ubegli kaznjenci in drugi taki izmečki člo-
veštva se zbirajo v tolpe, vznemirjajo deželo, napa-
dajo farme in popotnike, ropajo in morijo in so hujši
in nevarnejši ko najkrvoločnejši Indijanci.

In taki ljudje so si izbrali za torišče svojega »delovanja« tuda Llano estacado. In njihove žrtve so po večini zlatokopi, ki potujejo s svojimi zlatimi zakladi iz Kalifornije na vzhod. Pa tudi drugi ljudje, ki pri njih upajo ti zločinci na bogat plen, vreden truda.

Ker pa so zlatokopi utrjeni, pogumni ljudje, izkušeni v tisoč stiskah in bojih življenja, in ker potujejo večinoma v večji družbi, bi se jih bilo nevarno lotiti v odkritem napadu. Zato so roparji Llana iznašli pravo peklenško prevaro, ki si je grozovitejše in neusmiljenejše misliti ni mogoče.

Kadar ti zločinci — stakemani, drogarji, jim pravijo — zvejo, da namerava potovati čez Llano estacado družba, ki jo je vredno opleniti, poberejo droge, ki zaznamujejo pot, pa jih poraztaknejo v napačni smeri. Popotniki zaupajo drogom — in potujejo vse globlje v grozote puščave, zmanjka jim živil in vode, opešajo od žeje in vročine, onemogli popadajo in z lahkoto jih obvladajo zločinci ter jih opleniijo. Na stotine takih žrtev je že požrl Llano estacado, njihove kosti se belijo v pekočem solncu samotne puščave, zaman čakajo starši, žene, otroci na nje doma, nikdar v življenju ne zvejo več o njih.

Tudi midva sva zaupljivo potovala za drogi. In šele opoldne tistega dne sva opazila, da sva si zablodila. Kedaj da sva krenila s prave smeri, tega nisva vedela. Vrniti se nisva mogla več, kdo ve, ali bi bila vobče še našla pravo smer, in tudi najine moči so bile pri kraju. Sam vobče ni mogel več dalje, jaz bi se bil še morebiti vlekel kako miljo, če bi bil moči do skrajnosti napel.

Toda čemu bi zapustil tovariša —? Skupaj sva potovala, skupaj bi umrla —. In da sva bila smrti zapisana, o tem nisem več dvomil. Le izreden slučaj bi naju utegnil rešiti.

Napol v omotici sem čul nad seboj hripav, vreščeč glas.

Medlo sem dvignil glavo.

Mrhar je krožil nad nama. Prej ga nisem videl, najbrž se je šele pravkar dvignil iz puščave. Men-

Dvakrat sem ustrelil. (K str. 96.)

da je kje blizu naju ležala še kaka druga žrtev stakemanov, ki jo je mrhar že raztrgal in požrl. Pa je naju zagledal in se dvignil v zrak, da vidi, ali bova že tudi midva kmalu godna za njega.

Sedel sem in pogledal po puščavi.

Pred očmi se mi je bleščalo od vročine in onemoglosti, skelele so me, da sem komaj gledal. Pa se mi je le zdelo, da vidim kakih tisoč korakov zunaj na pesku temne točke. Skale niso bile, skal vobče ni bilo v tem delu Llana. Po obliki bi še najprej sodil, da so ljudje ali pa kake živali.

Vzel sem medvedarico, se spravil na noge in lezel bliže.

Nisem še naredil pol poti, ko sem razločno videl tri coyote in nekoliko v stran trop mrharjev. Živali so sedele krog trupla, ki ga iz daljave nisem spoznal. Mrtvo tisto truplo še ni bilo, sicer bi ga bile požrešne roparice že raztrgale.

Coyot ne vzdrži dolgo brez vode. Torej mora biti voda kje tod blizu, sem zasodil, in novo upanje me je poživilo. In že sem stopil, da bi pogledal, kdo leži v pesku, ko mi je šinila v glavo misel, nenavadna sicer, ki pa naju je utegnila rešiti.

Poginjala sva od žeje, vode pa ni bilo dobiti. Toda — ali bi naju kri coyotov ne osvežila vsaj za silo —?

Dvignil sem puško.

Cev se je majala kakor veja v vetru, tako me je prevzela oñemoglost. Pokleknil sem, naslonil laketa na koleno, pomeril in sprožil. Dvakrat sem ustrelil, dva coyota sta se zavalila v pesek. Tretji je zbežal v puščavo. Truplo v pesku se ni genilo.

Vsa slabost me je mahoma minila. Skočil sem bliže.

Enega sem zadel v glavo, drugemu pa zdrobil prednji nogi. Vse življenje bi se bil moral sramovati takega šolarskega strela, da nisem bil res čisto za nič.

Vzel sem nož, odprl ustreljenemu coyotu žilo na vratu, se sklonil — in srkal kri pohlepno in žejno, kot da je najboljša medica. Natočil sem še krvi v svojo usnjato čašo in stopil k človeku, ki je kakor

mrtev ležal v pesku. Črnc je bil, njegov obraz je bil ves zasinel od smrtne onemoglosti.

Pogledal sem ga natančneje.

In skoraj bi bil čašo izpustil, tako sem se iznenadil.

»Bob —!«

Odpri je oči.

»Vode —!« je dahnil.

Pokleknil sem, mu dvignil glavo in mu nastavil čašo k ustom.

»Pij!«

Odpri je ustnice. Pa ves slab je bil, ni mogel požirati. Sam sem mu moral vlivati ostudno tekočino v usta. Vse je izpil pa spet omahnil v pesek.

Tudi na Sama sem moral misliti.

Namenoma sem se lotil najprvo smrtno zadetega coyota. Mrtev je bil, prej bi se mu bila kri strdila ko onemu, ki je bil samo ranjen. Stopil sem k njemu, besno je hlatal po meni, pa prijel sem ga za vrat in ga vlekel k Sans earu. Tam šele sem mu odpri žilo in natočil krvi v čašo.

Ponudil sem mu jo.

»Pij, Sam!«

Sunkoma se je dvignil.

»Voda —? Oh —!«

Hlastno je pograbil za čašo in jo v dušku izpraznil. Še eno sem mu natočil.

Tedaj šele je opazil, da pije kri.

»Kri —? Brrrrr —! O, — pa je boljša, nego bi si bil kedaj mislil!«

Izpil je tudi drugo čašo do dna.

Posrebal sem zadnje kapljice, ki so še ostale v čaši, pa skočil na noge. Čudovito me je poživil rdeči življenjski sok.

Tretji coyot je sicer zbežal, pa se vrnil in se lotil mrtvega tovariša. Niti črnca se ni zbal. Vložil sem nov naboj v medvedarico, se splazil bliže in ga ustre-

lil. Z njegovo krvjo sem osvežil črnca in ga spravil k zavesti.

Na svojih potovanjih sem doživljal včasih res prav čudna srečanja. Našel sem v oddaljenih kotih sveta ljudi, ki bi jih bil tam najmanj iskal. In tako srečanje sem doživel tudi topot v Llano estacadu.

Črncem Bob je bil namreč moj dober znanec.

Njegov gospodar je bil draguljar Marshal v Louisvillu. Seznanil sem se z njim na enem svojih potovanjih po mestih vzhoda.

Tistikrat sem sklenil prijateljstvo tudi s starim, zvestim, vedno veselim črncem Bobom. Silno močen človek je bil, pa precej otročji, zelo rad me je imel. Tudi z Marshalovima sinovoma Bernardom in Allanom smo si bili dobri prijatelji, spremljala sta me po cumberlanskem gorovju na love in pozneje, ko sem odhajal, do Misisipija, sijajna dečka sta bila, prav dobro sem se počutil v njuni družbi.

Toda kaj je Bob, stari sivolasi črncem, sam počenjal v Llano estacadu —? Pa še peš in brez poštenega orožja —?

Opomogel si je, sedel pa vstal in se začuden oziral po puščavi, kot bi nekoga iskal.

Vprašal sem ga:

»Ti je bolje, Bob?«

»Bolje, zelo bolje, o, čisto zelo bolje!« je pravil v svoji čudni angleščini. Črnca se ne morejo navaditi na evropske jezike, po svoje postavljajo besede in z glagolom so popolnoma skrežani.

Pogledal si je podrobno tudi mene, pa ves radosten vržel roke v zrak:

»Massa — master, gospod — biti —? Mogoče biti —? Massa Charley, čisto mnogo veliki lovec —? O, nigger — črncem — Bob vesel biti, ker najti masso! Kajti massa Charley rešiti masso Bern. Massa Bern biti sicer mrtev, čisto mnogo veliko mrtev!«

Začudil sem se. Ali je črncem potoval z Marshalovim sinom Bernardom —? In Bernard da bi bil v

nevarnosti —? Vsaj tako sem posnel iz njegovih besed.

»Bernard —? Kje je Bernard?«

»O, kje biti massa Barnard —?«

Zasukal se je krog svoje osi, gledal na vse strani, pa nazadnje pokazal na jug.

»Massa Bern biti tamle!«

In spet se je sukalo na vse mogoče strani.

»O ne! Biti tam — ali tam — ali tam —!«

Mislili je povedati, da sam ne ve, kje bi bil njegov gospodar.

Čudil sem se.

»Kaj pa počenja master Bernard v Llano estacadu?«

»Kaj počenjati massa Bern —? Bob tega ne vedeti. Ker Bob vendar ne videti masso Bern.«

»Si z njim potoval?«

»O da! Bob potovati z masso Bern.«

»Pa zakaj si ga zapustil?«

Pomišljaj je.

»Massa Bern oditi z vsemi drugimi massi.«

»Kdo so bili tisti ljudje, ki je z njimi potoval?«

»Ljudje biti, lovci biti, trgovci biti —. O, Bob ne vedeti, kaj vse biti.«

»Kam pa ste potovali?«

»V Kaliforn, v Francisco.«

»Po kaj?«

»Massa Bern potovati k mlademu massi Allan.«

»Torej je Allan v San Franciscu?«

»Massa Allan biti v Franciscu že dolgo dolgo.«

»Čemu?«

»Massa Allan kupovati veliko mnogo zlata za masso Marshal.«

Skremžil je obraz v žalostne, jokave gube.

»Pa massa Marshal nič več potrebovati zlata —.«

»Ne rabi več zlata —? Zakaj jočeš, Bob?«

»Ker massa Marshal biti mrtev.«

Zavzel sem se.

Marshal da bi bil mrtev —? Ko sem ga zadnji-
krat videl, je bil vendar še zdrav in čil —.

»Master Marshal je umrl?«

»Da! Massa Marshal umreti. Pa ne umreti od
bolezni.«

»Od česa pa? Ali se mu je pripetila nesreča?«

»Massa Marshal umreti od umora.«

Prestrašil sem se.

»Umorili so ga —? Kdo?«

»Bob ne poznati morilcev, nihče ne poznati mo-
rilcev.«

»Pa povej vendar, kako je bilo!«

»O, biti žalostno! Morilci priti po noči, suniti
nož v srce massa Marshalu, massa Marshal umreti in
morilci vzeti vse kamenje, dragulje in vse zlato, ki ga
imeti massa Marshal. Kdo biti morilci in biti mor-
rilci, tega ne vedeti ne sheriff, ne vedeti massa Bern,
ne vedeti sodnija, tudi ne vedeti Bob.«

»Kedaj se je to zgodilo?«

»To bilo biti pred mnogimi meseci, pred mnogo
mnogo meseci. Pet mesecev biti mimo. Massa Bern
biti čisto siromak, massa Bern pisati massa Allanu v
Kaliforn, pa ne dobiti odgovora. In zato potovati
massa Bern sam v Kaliforn, da poiskati massa
Allana.«

Osupel sem poslušal. Torej roparski umor —!
Morilci so uničili srečo pridne, poštene družine, ubili
očeta in pahnili sinova v revščino —! Uboğa sinova!
In dragulje so pobrali —?

Nehote sem mislil na diamante, ki sem jih vzel
Fred Morganu tistikrat pri napadu na vlak. Še vedno
sem jih nosil pri sebi.

Da bi bil Fred Morgan morilec —? In diamanti
bi bili Marshalova last —?

Ne, to ni bilo verjetno —. Tako naključje bi bilo
že čudovito. In po kaj bi bil šel Fred Morgan z ukra-
denimi diamanti iz Louisvilla v prerijo —?

»Kod pa ste potovali?« sem vprašal črnca.

»Potovati iz Memphisa v Fort Smith in črez gorove v Preston, massa. Bob se voziti, Bob jezdit, Bob hoditi vse do velike, strašne puščave Estacad in tam nič več najti vode. Tedaj biti utrujen konj in Bob, žejen biti konj in Bob, o, tako veliko žejo imeti kakor Misisipi —. In Bob pasti s konja, konj zdirjati in Bob obležati sam. In Bob trpeti, čisto zelo mnogo trpeti od žeje, čisto umreti. Pa priti massa Charley in ponuditi Bobu kri —.

O, massa Charley rešiti masso Bern! In Bob ljubiti masso Charley, tako mnogo ljubiti, kakor biti velik ves svet na vsej zemlji!«

Da bi dobremu Bobu njegovo željo kedaj izpolnil, tega si pač niti misliti nisem upal. Saj sem še sam stal na grobu. Bob me je imel rad, tudi svojega gosra je ljubil, njegova želja je bila razumljiva, njegovo zaupanje v mene pa tudi.

Da zaman upa na mojo pomoč, tega mu nisem mogel povedati. Pa vsaj poizvedoval sem lahko za njegovim gospodom.

»Koliko vas je bilo? «

»Zelo veliko mnogo, massa! Devet mož in Bob.«

»Kam ste bili namenjeni?«

»Tega Bob ne vedeti. Bob jezdit vedno za drugimi in Bob nič slišati, kaj mnogi masse govoriti.«

»Nož. imaš in sabljo, kakor vidim. Ali so drugi spremljevalci master Bernarda tudi oboroženi?«

»Ne imeti velik kanon in havbic, pač pa imeti veliko mnogo pušk in nož in pištol in samokres.«

»Ali ste imeli vodnika?«

»Tudi vodnika imeti. Moški biti, ime biti Williams.«

»Pa ne veš, kam so odšli? Pomisli še enkrat natančno! Kam so se obrnili, ko si padel s konja!«

Spet se je obračal na vse strani, pa majal z glavo.

»Bob ne vedeti. Tjale — tjale — tjale —!«

»Kedaj si padel s konja? Kje je tistikrat stalo solnce?«

Pomišljaj je.

»Biti kmalu večer —. In ah, oh —! Sedaj vedeti Bob —! Massa Bern jezdi naravnost v solnce, ko Bob pasti s konja.«

Torej na zapad so jezdili, je mislil povedati. Solnce je stalo še precej visoko, dolgo torej še ni bilo temu, kar so ga izgubili, sem sodil. Nekaj upanja sem le še imel, da bi našel Bernarda. Pa kako bi mu pomagal, še sam sem bil pomoči potreben.

»Dobro!« sem dejal. »Ali spet lahko hodiš?«

»Bob čisto mnogo lahko hoditi. Bob skakati kakor jelen. Kri biti dobro zdravilo za žejen Bob!«

Res je tudi mene nenavadna pijača okrepila, vročnica je izginila in utrujenost tudi. In mali Sam je prišel bliže, da sliši, kaj se pogovarjava, osvežen je bil in okrepcan, za več sto odstotkov je bil boljši ko pred petimi minutami.

Bernardova družba je bila najbrž že tudi na kraju moči, sicer bi pošteni in vrli Marshalov sin ne bil pustil zvestega služabnika ležati v pesku. Morebiti sta ga žeja in vročica tako zelo prevzela, da ni bil več gospodar svojih čutov, morebiti vobče ni opazil, da je Bob padel s konja in obležal.

Pa kako, s čim bi mu pomagal —? Da bi vsaj konja še bila za ježo —. Pa kaj ko sta se komaj vlekla po pesku! Daleč Bernard gotovo ni prišel, sem sodil, morebiti je že tudi kje obležal z vso svojo družbo vred. Le to se mi je čudno zdelo, da ni bilo videti nobenih sledov o njih, čeprav jih je bilo »zelo mnogo veliko«, kakor je pravil Bob, devet ljudi brez črnca.

Ugibal sem in ugibal in si belil glavo, kaj bi storil, pa nobene rešilne misli nisem našel.

Posvetoval sem se s Samom.

»Pa vsaj poglejva za njihovo sledjo!« je menil.

»Dobro!« sem dejal. »Počakaj pri konjih, morebiti si opomoreta pa še bodeta vsaj kako miljo prehodila.«

»Peš pojdeš? In sam?«

»Da. Poskusil bom. Ti si še preslab. Morebiti najdem njihovo sled pa vidim, kaj se je z njimi zgodilo. Če se v dveh urah ne vrnem, pridi po moji sledi za menoj!«

»Well, Charley! Daleč itak ne boš prišel. Tisti coyotov sok je bil sicer za prve trenutke dober, dolgo pa ne bo deloval.«

Tikala sva se. Nekaj tednov sva že potovala skupaj, skupno sva delila neprijetne in vesele ure samotnega potovanja po prerijah, umevno je, da naju je tako življenje zbližalo, pobratila sva se.

Preiskal sem najprvo pesek krog mesta, kjer je ležal Bob, in našel sled njegovih nog. Peljala je na sever.

Šel sem za njo in našel čez deset minut novo sled, prihajala je od vzhoda, križala Bobovo sled in odhajala na zapad.

Razbral sem tole.

Od vzhoda je prišlo deset jezdecev, na križišču obeh sledi je padel Bob, ki je zadnji jezdil, s konja ter se peš vlekel nekaj časa po pesku proti jugu do tja, kjer sem ga našel. Naprej pa je jezdilo samo devet ljudi, Bobov konj je prazen šel za njimi. Nobeden se ni ustavil, torej niti opazili niso, da je Bob obležal, ali pa se niso zmenili za njega.

Šel sem za njimi. Konji so se opotekali, noge so vlekli za seboj, počasi so stopali, silno zdelani so bili.

Vse to se je jako razločno videlo v pesku, brez truda in naglo sem stopal za sledjo. Naglo, pravim, ker sem res tudi naglo hodil, čeprav še danes ne vem, ali mi je ogabna pijača tako pospešila noge, ali skrb za mladega Marshala.

Miljo daleč sem menda prišel, pa zagledal na desni nekaj samotnih kaktusov. Popolnoma posušeni

so bili, čisto rumeni. Šel sem dalje in kmalu jih je bilo več, v gručah so stali, gruče so se strnile v obsežno goščavo in nazadnje sem prišel do celega gozda kaktusov, kakor neprodirni zid se je raztezal vse do obzorja.

Sled seveda ni peljala skozi kaktusov gozd, kjer bi bili konji in jezdeci poginili, obšla ga je in krenila ob njegovem robu proti zapadu. Stopal sem po njej, pa ne dolgo.

Misel mi je šinila v glavo, ki mi je koj dala svežih moči. Nemudoma sem jo izvedel.

Nekoč sem potoval po Floridi, polotoku na jugu Zedinjenih držav. Florida leži na zemljepisni širini Sahâre in Arabije, popolnoma ravna je in vročina je na polotoku tako silna, da ginevajo ljudje in živali. Na dež seve niti misliti ni, cel mesec ne vidijo oblaka na nebu.

In ob taki suši si ljudje sami pomagajo. Dež naredijo.

Vročina posuši tudi brezkončna močvirja, obrastla s trstičjem. In to trstičje in vse, kar je gorljivega, zažgejo ljudje — in dež pride. Dvakrat sem občudoval to »čarovnijo« in kdor se vsaj nekoliko razume na zakone narave, si bo znal ta pojav sam razložiti.

In umetni dež Floride mi je šinil v glavo, ko sem gledal izsušeni kaktusov gozd. In že sem tudi klečal ob njem na robu goščave in si z nožem cepil z bodičastih rastlin treske za podnetek.

In nekaj minut pozneje je gorel na robu suhega gozda majhen ogenj, željno so lizali plameni po izsušenih kaktusih, se zajedali vse globlje v goščavo, segali dalje in dalje in čez četrto ure sem stal ob plamenečem morju, ki je valovalo ven do obzorja.

Doživel sem že več prerijskih požarov, nobenega pa še ne, ki bi se bil širil s takim grmečim bobnenjem. Bodičasti, podolgovatim bučam podobni in od znotraj votli kaktusi so pokali kakor streli iz majhne-

ga topa, ko je vročina zrak v njih segrevala, čulo se je, kot da ima cela armada strelne vaje. Plameni so švigali do neba in nad pogoriščem je valovalo in trepetalo morje žarečega zraka, kosci kaktusov so letali po zraku kakor drobci razpočenih granat. Pravi pekel je bil.

Opazoval sem nekaj časa požar, pa se vrnil k tovarišem.

Storil sem, kar sem mogel in znal storiti za Bernarda in za njegovo družbo pa za nas. Trenutno se več ni dalo storiti, počakati sem moral na dež. In da bo dež prišel, o tem sem bil trdno prepričan. Da bo tudi Bernardovo sled uničil, za to se nisem mnogo zmenil. Vedel sem, da potuje proti zapadu, na sever niso mogli kreniti, tam jim je zastavljal pot kaktus, na jug pa tudi ne, ker bi bili prišli še globlje v puščavo. Sicer pa niso mogli biti več daleč.

Upanje na osvežujoči dež me je poživilo, v pol uri bi bil prispel do tovarišev. Pa ni mi bilo treba tako daleč iti, že na pol poti sta mi prišla Sam in Bob naproti. Peš sta hodila in vodila konje za vajeti. Moj mustang si je že dobro počil in tudi Samova Tony je podjetneje zrla v svet.

Ves živahen me je sprejel Sam.

»Zounds, Charley, kaj pa se je pravzaprav tamle spredaj zgodilo? Najprvo sem mislil, da smo dobili potres, sedaj pa na primer vidim, da se je tale peklenško vroči pesek vnel ali kaj —.«

»Pesek se ni vnel, Sam, ker pesek ne gori, kakor veš.«

»Kaj pa gori?«

»Kaktus, ki ga je tamle cel gozd.«

»Kaktus —? Kako pa se taka zel vname?«

Sama —?«

»Ne. Zažgal sem jo.«

»Ti —?«

»Jaz.«

Zavzet me je gledal.

»Res —! Zažgal ga je —! Ampak povej vendar, človek božji, čemu greš pa zažgeš kaktus —?«

»Dež bom naredil.«

Gledal me je z odprtimi usti in majal z glavo.

»Dež —? Ne boš zameril Charley, pa zdi se mi, da si za kratek čas in zabavo nekoliko prismojen —.«

»Ali ne veš, da veljajo pri divjakih nori ljudje za zelo pametne, da, za božje poslance?«

»Ne boš menda hotel trditi, upam, da je tako strašno pametno, kar si storil. Vsaj vročina je na primer še enkrat tako huda kakor prej!«

»Vročina je res hujša, pa z njo se razvija v zraku tudi električna, Sam!«

»Pusti me na primer s tisto električno pri miru! Ne vidim je, ne morem se je najesti, ne morem je piti, vobče ne vem, kaka živina je tista tvoja električna.«

»Jo boš kmalu slišal in tudi čutil!«

»Kako neki?«

»Le počakaj malo pa boš doživel najlepšo nevihto in morebiti tudi precejšnje grmenje.«

Zakrtil je z rokami.

»Prosim te, dragi Charley, nehaj —!«

»Čisto resno govorim!«

»Čisto resno in popolnoma si prismojen! Vročina ti je škodovala, možgani so ti zavreli —.«

Skrbeče me je gledal. Ni govoril v šali.

Nasmejal sem se mu in pokazal na nebo.

»Ali vidiš, Sam?«

»Kaj?«

»Tiste meglice tamle gori?«

Kimal je.

»Hm —! Prej jih ni bilo —.«

»Tam se zgoščuje para —!«

»Para —? Kaj bomo s paro —!«

»Počakaj še pa se bo nebo stemnilo!«

Gledal je nebo, majal z glavo, pa spet prikimaval, nekaj godel in nazadnje priznal:

»Vsi vragi —! Res se oblači —! Pa — ali misliš, da je požar povzročil tiste megle?«

»Seveda!«

»In da bo res deževalo iz njih?«

»Z jasnega nikdar ne dežuje.«

Spet me je gledal.

»Charley, na koncu koncev menda le nisi tako čisto prismojen, kakor sem mislil —.«

»Še vse bolj me boš hvalil! Kmalu se bo ulila ploha, kakršne še nisi kmalu doživel. In naša sila bo pri kraju.«

»Charley, če se to res zgodi, sem jaz osel, ti pa najbrihtnejši človek v Zedinjenih državah! In še daleč čez njihove meje!«

»Ne bo tako hudo, Sam! Videl sem tak čudež v Floridi pa sem ga enostavno sam poskusil, ker mislim, da nam more edinole tak dež rešiti življenje.

Glej, meglice so se zgostile v oblake! Ko bo kaktus dogorel, se bo ulil dež. In če ne verjameš, pa si poglej svojo Tony tamle! Kako suče svoj štrcelj, ki ji nadomestuje rep, in kako širi nozdrvi! Tudi moj mustang že navoha dež! Seveda, dolgo ne bo deževalo in dež ne bo padal drugje, ko na pogorišču in v njegovi bližini.«

Stopili smo peš dalje. Pa bi bili lahko tudi jezdili. Konja sta oživela in hitela, kar so jima dajale moči, kar silila sta naprej.

Moje prerokovanje se je uresničilo.

V pol uri se je oblak raztegnil čez vse nebo nad nami in blizu obzorja na zapadu. Kar temno je bilo kakor pred hudo nevihto.

In koj nato je neurje izbruhnilo. Ne polagoma kakor pri nas, ampak na mah, brez uvoda. Zabiskalo se je, zašrmelo in bilo je, kot da je nekdo prevrgel poln čeber vode. Oblak se je utrgal, bi rekli mi. Težki curki so udarjali po nas, po glavi, po ramenih, po hrbtu, in v eni minuti smo bili do zadnje niti premočeni, kot da smo v vodo padli. Konja sta

izprva čisto mirno stala in z veselim prhanjem pozdravljala hladečo, mokro kopel, kmalu pa sta zaplesala in poskočila in od veselja nista vedela, kaj vse bi počela. Spet sta bila sveža, moči so se jima vrnile, brez skrbi smo lahko potovali nekaj dni.

Pa tudi nam je osvežujoča mokrota dobro dela. Da smo bili do kože mokri, to nam nič ni delo, saj smo vedeli, da nas bo vroče solnce v pol uri čisto posušilo.

Lovili smo blagodejni dež v razprostorte odeje in v klobuke, pili, dali tudi konjema piti in še vse mehove smo napolnili.

Najbolj razigran je bil črnc Bob. Skakal je, se prekopicaval, kolobaril na rokah, odpiral usta in lovil dež pa kremžil in pačil obraz tako čudno, da sva se mu na glas smejala.

»Massa, massa, oh, ah —! Voda, lepa voda, dobra voda, velika voda —! Bob biti zdrav, Bob biti močen, Bob spet hoditi, spet jezdit in skakati vse do Kaliforn!«

Pa se je zresnil.

Ali dobiti vodo tudi massa Bern?«

»Najbrž. Ne verjamem, da bi bil prišel daleč čez kaktusov gozd.

Pa pij vendar, Bob! Dež bo kmalu prenehal!«

Pobral je svoj širokokrajni klobuk, ki mu je med njegovim razposajenim skakanjem padel z glave, lovil v njega dež, odpiral usta od ušesa do ušesa in si vlival blagodejno mokroto med velike rumene zobe.

»Oh ah —! Dobri massa! Bob piti še mnogo, veliko več!«

Izpil je, kar si je nalovil v klobuk, in ga spet razgrnil proti nebu.

Pa žalostno je pogledal.

»Ah, oh —! Dež nič več! Nič več vode —!«

Res je z zadnjim gromom dež prenehal, kakor bi odrezal. Pa saj ga zaenkrat tudi nismo več potrebovali. Poživili smo se in mehovi so bili polni.

Za dva tri dni je bilo vode dovolj. In do tedaj smo morali priti do Rio Pecosa.

»Použimo še kak grižljaj!« sem svetoval. »Potem pa vzemimo pot pošteno pod noge! Morebiti še za dne dohitimo Marshala.«

V nekaj minutah smo se pokrepčali. Saj nismo imeli druga ko kos posušenega bizonovega mesa. Bratski sva ga s Samom delila tudi Bobu.

Nato smo se odpravili. S Samom sva jezdila, Bob pa je hodil peš. Izvrsten pešec je bil, prav nič ni zaostajal.

Sledov seveda ni bilo več videti, dež jih je spral. Pa saj smo vedeli za smer, kod je potoval Bernard s svojo družbo.

Na levi nas je spremljalo kaktusovo pogorišče, kar konca ga ni bilo. Dež gotovo ni segel daleč v puščavo, pa ker tudi Bernard gotovo ni naglo potoval, sem upal, da so bili vendarle deležni mokrega blagoslova. Sicer pa smo imeli polne mehove, lahko smo jim pomagali.

VI.

Stakemani.

Pogorišča je bilo nazadnje vendarle konec in koj nato sem zagledal na obzorju temno gručo.

Nastavil sem daljnogled ter naštel devet ljudi in deset konj. Osem ljudi je še sedelo na tleh, deveti pa je pravkar zajahal konja in v skoku odjezdil nazaj na vzhod. Pa opazil je nas in obstal.

Spoznal sem ga. Mladi Bernard Marshal je bil.

Razumel sem, kaj namerava.

Žeja in vročina sta ga tako zdelala, da je čisto otopel, ni opazil, da Boba ni več pri družbi, ali pa je njegova volja čisto oslabela pa se ni mogel opogumiti, da bi šel črnca iskat. Ko pa ga je dež osvežil, se mu je vrnila tudi prožnost duha. Pošten človek je bil, zaskrbelo ga je za zvestega Boba, koj se je vrnil, da ga poišče. Bobovega konja je že kar s seboj vzel, za vajeti ga je držal.

Ni pa se mi zdelo prav, da ga nobeden iz njegove družbe ni spremljal. Po puščavi ni varno človeku samemu potovati, da so ga samega pustili oditi, je kazalo, da so zelo nevljudni ljudje. Stavil bi bil ne vem kaj, da so oholi yankeeji, ki se jim ni zdelo vredno, da bi se mučili radi izgubljenega »niggerja«, ki povrh še niti njihov sluga ni bil. Črncem takemu yankeju ni vreden piškavega oreha.

Sumljivo je opazoval Bernard našo majhno družbo, se obrnil, nekaj zaklical svojim ljudem, in v hipu so vsi planili na noge, poskakali na konje in zgrabili za puške.

Naročil sem črncu:

»Bob, skoči naprej pa povej, kdo smo!«

Bob je razmahnil svoje dolge noge in zdirjal po puščavi kakor veter. V naglem koraku sva jezdila za njim.

Črnc je krilil z rokami in že od daleč na vse grlo kričal svojemu gospodarju:

»Ne streljati, massa, ne klati —! Zelo dobri, pridni možje priti! Massa Charley biti, ubijati samo rdečkarje in lopove, pa nič storiti gentlemanom in Bobu!«

Spoznali so črnca, puške so se povesile, miro-ljubno in radovedno so nas pričakovali.

Prijatelj Bernard me ni takoj spoznal. Nisem mu zameril.

V Louisvillu seveda nisem nosil trapperske obleke, čisto po »gentlemansko« sem bil oblečen, kakor se spodobi za obiske v takem mestu, obrit sem bil tistikrat, lične brčice so mi krasile obraz. In težko je po dolgih mesecih spoznati tak obraz, če se skriva za divjo, zaraščeno brado. V trapperski obleki me vobče še nikdar videl ni, in povrh je moja čedna zunanost, ki je svojčas tako hudo razdražila živce mojemu dobremu Samu, zadnje tedne že tudi precej izgubila svoj sijaj, vsak dan sem bil bolj podoben idealu prerijskega lovca, kakor si ga je želel na primer Sam. Ni čuda, da me je Bernard gledal in gledal, pa ni vedel, kam bi me djal.

Neverno je majal z glavo.

»Charley —? Ni mogoče!«

Prijezdila sva bliže, še trenutek me je bistro gledal, pa pognal konja.

»Charley —! Ali je res —? Ste res vi —?«

Stisnil mi je roko.

»Seveda sem!« sem se smejal. »Le da mi je savana nekoliko spremenila mojo zunanost.«

»Pa ste pravili, da pojdete v Fort Benton in na Snežnik —. Kako pa pridete sem doli na jug —?«

»Sem tudi bil na Snežniku, Bernard! Toda zavezbo me je pa sem se pomaknil nekaj niže.

Sicer pa — pristrčno pozdravljeni v Llano estacadu! Ali bi me predstavili svojim tovarišem?«

»Seveda, Charley, povem vam, ljubša mi je vaša družba, ko pa da bi mi bil kdo tisoč dolarjev daroval!«

Predstavil me je tovarišem in mi imenoval njihova imena. Sam Haverfielda sem predstavil jaz.

Bernardovi tovariši so bili sami pristni yankeeji. Trije so bili trgovci, vsaj pravili so tako. Westmani gotovo niso bili, vse preveč so bili obloženi z najrazličnejšim orožjem. Prej bi sodil, da so pustolovci, tiste vrste ljudje, ki pridejo na zapad, da si po poštenih ali nepoštenih potih poiščejo srečo. Pet pa se jih je predstavilo za lovce. Nastavljeni da so pri neki družbi za predelavo in vnovčevanje kožuhovine. Taki lovci obiskujejo zapad in kupujejo kožuhovino pri poklicnih lovcih in pri indijanskih rodovih, pa tudi sami hodijo na lov. Njihov posel ni lahek, izkušeni, pogumni ljudje morajo biti in zapad morajo poznati. Pa manj se jim je bati Indijancev, katerim posredujejo prodajo in zameno kožuhovine, ko pa belih zločincev, ki se potepajo po divjem zapadu.

Predstavili so se za take lovce, pravim, in res so bili izvrstno opremljeni in njihov samozavestni nastop je kazal, da so pristni »državljani zapada«. Najstarejši, Williams mu je bilo ime, je bil njihov vodja in je še imel najbolj podobo pravega prerijskega človeka. Pa ne vem kako — ti ljudje mi niso ugajali. Ali so bili njihovi obrazi tega krivi ali njihovi pogledi, s katerimi so naju s Samom merili, — omeniti moram, da s Samom seveda nisva povedala svojih prerijskih imen —, ali so bili krivi dogodki tistega dne, tega nisem vedel. Le to sem vedel, da jim ne smem zaupati.

S Samom sva prisedla. Bernard me je obsipaval z vprašanji, vse je hotel vedeti, kod sem hodil in kaj sem doživel. Lovci so sedeli poleg, poslušali so, zato

sem odgovarjal previdno. Ni jim bilo treba vsega zvedeti o naju.

Ko sem ga končno zadovoljil, se je oglasil Williams:

»Zvedeli smo približno, kdo da sta in odkod sta prišla. Sedaj nam pa še povejte, kam potujeta!«

»Morebiti na Paso del Norte, morebiti tudi drugam, sir. Kjer bova pač posla našla.«

»In kak je vajin posel?«

»Svet si ogledujeva.«

Niti na misel mi ni prišlo, da bi mu povedal, kaj nameravava in po kaj sva prišla na Río Pecos.

Zarezal se je.

»Lack-a-day —! Pri tem poslu vama pač ni dolgčas! In niti posebno napenjati se vama ni treba! In bogat človek mora biti, še zelo bogat, kdor se lahko takemu poslu posveti! Sicer pa se vam že na orožju vidi, da ste bogati!«

S svojo domnevo se je kajpada grdo zmotil. Bogat še nikdar nisem bil in vse moje premoženje sta bili moji dve puški in drugo orožje pa nekaj malenkosti, ki sem jih doma pustil. Tudi sicer mi njegove besede niso ugajale. Še manj pa njegov prežeči pogled in njegov pol posmehljivi pol hlastni glas. Mož je bil zelo nepreviden v svojem govorjenju in v svojih pogledih.

Morebiti se je dalo z dobro prikritim izpraševanjem še kaj več izvabiti iz njega. Koj sem pomeril v živo.

»Bogat ali reven, to je v Llano estacadu pač vseeno, menim, kaj?«

»Je res, sir! Še pred slabo uro smo vsi gledali smrti v oči in le gol čudež nas je rešil, pa čudež, ki se v teh krajih sicer menda nikdar ne pripeti.«

»Kak čudež?«

»Deževalo je namreč. In kar nenadoma. Ali ni dež tudi vaju zalotil? Ali sta morebiti prišla iz krajev, kjer ni deževalo?«

»Seveda naju je zalotil!«

»No, gotovo sta ga bila vesela!«

»Seveda sva ga bila vesela, pa še kako! Saj sva sama naredila, da je deževalo.«

»Sama naredila —? Kaj pa mislite s tem reči, sir?«

»Da sva tudi sama že gledala smrti v oči prav kakor vi, pa da sva naredila oblake, blisk in grom, sicer bi bila klavrno poginila z vami vred.«

Jezno je povedal:

»Čujte, master širokoustnež, upam, da nam ne mislite ene natvesti! Nismo taki ljudje, ki bi se iz njih lahko kdo norca bril, in utegne se vam zgoditi, da vam bo danes še enkrat slaba predla! Najbrž ste bili kedaj v Utahu na Slanem jezeru pri »svetnikih poslednjih dni« pa mislite, da znate tudi čudeže delati kakor tisti svetniki.«

»Bil sem že v Utahu, za poslednje dni pa se trenutno še ne brigam. Bolj mi je na brigi današnji dan. Ali nama bodete dovolili, da se vam pridruživa?«

»Zakaj pa ne? Posebej še prav radi, ker sta si z master Bernardom dobra znanca.

Pa sama potujeta —. Povejte, kako da si sama upata v Llano estacado?«

Da bi zvedel, ali je moja sumnja upravičena, sem se naredil nevednega in lahkomiselnega pa malomarno vprašal:

»Kaj je posebnega na tem? Pot je zaznamovana z drogi, človek gre za drogi v puščavo, potuje za njimi in pride srečno na drugem koncu spet ven —.«

»Good luck —! Kako gladko in kratko mislite z Llanom opraviti! Ali še niste nikdar čuli o stakemanih?«

Nedolžno sem vprašal:

»Stakemani —? Kdo so ti ljudje?«

»Tule si ga poglejte nevedneža —! Rajši nočem govoriti o stakemanih. Kajti če o volku govorite, pa pride, kakor veste. Le eno vam povem. Kdor si

upa takole sam v Llano estacado, bi moral že biti možakar, kakor je na primer Old Firehand, Old Shatterhand, ali pa nabrisan in navihan kakor stari Sans ear. Ali ste že kedaj čuli o katerem teh ljudi?»

»Mogoče. Pa sem menda spet pozabil na nje.

Povejte, kako dolgo še bomo morali jezditi, da pridemo iz puščave pa do Rio Pecos?»

»Dva dni.«

»In — saj smo na pravem potu, kajne?»

»Zakaj pa bi naj ne bili?»

»Ker se mi je zdelo, da so drogi kazali proti jugovzhodu mesto proti jugozapadu.«

»To se vam je pač samo tako zdelo. Meni, staremu, izkušenemu lovcu in popotniku pa ne. Poznam vam Llano kakor svoj žep.«

Moj sum se mi je še bolj utrdil. Drogi so bili napačno postavljeni, to sem vedel čisto za gotovo. Ako je torej res tako dobro poznal Llano, bi bil tudi moral opaziti, da z drogi ni vse v redu. In vendar je dejal, da smo na pravem potu —.

Pa še en dokaz sem si hotel poskrbeti. Vprašal sem ga:

»Kako da vas vaša družba pošilja tako daleč doli na jug? Človek bi mislil, da je v hladnejših severnih krajih več kožuhovine najti ko tu spodaj na jugu.«

»Kako modro in pametno govorite! Kožuh je kožuh, pa najsi bo s severa ali z juga. Tudi tod najdete dovolj črnih in sivih medvedov, racoonov, oposumov in drugih kožuhov. Razen tega pa smo prišli na jug tudi zato, da nakupimo jeseni nekaj tisoč bizonovih kož. Tudi sami bomo lovili. Saj menda veste, da se bizoni jeseni selijo na jug in da je jeseni čas za lov na bizone?»

»A tako —? Mislil sem, da bi bizone prav tako lahko tudi na severu dobili.

Sicer pa ste kot zastopnik družbe čisto varni, ni se vam treba bati Indijancev. Pravili so mi namreč,

hrbet. Sam in Bernard sta me dobro razumela, izbrala sta si ležišče sredi med lovci. S tem sem dosegel, da se niso mogli drugje pogovarjati ko na straži. In tam sem mislil sam prisluškovati. Zato sem legel zunaj kroga. Razume se, da sem na vsako malenkost ostro pazil.

Zvezde so prisijale. Pa v zraku je ležala lahna meglica, morebiti posledica dežja, in noč ni bila tako svetla kakor je običajno v teh zemeljskih širinah.

Prvo stražo sta imela dva trgovca. Nič posebnega se ni zgodilo. Drugo stražo si je Williams izbral za sebe in za najmlajšega lovca. Ko je prišla vrsta na nju, še nista spala, vstala sta in stopila ob taboru gor in dol. V polkrogu sta hodila vsak po svoji strani, na vsakem koncu polkroga sta se sešla.

Natančno sem si zapomnil obe točki, kjer sta prišla skupaj. Ena je bila čisto blizu Bobovega konja. To je bilo za moje namene zelo ugodno. Nisem verjel, da bi bili dali črncu dobrega, šolanega prerijskega konja, ki prha, če zasluži kaj sumljivega v bližini. Upal sem, da se bom brez skrbi lahko skrivil za njegovim hrbtom.

Videl sicer nisem, ali se moža pogovarjata, ko se na koncu polkroga srečata, pa njuni koraki so se pri srečanju za hip obotavljali in zdelo se mi je, da si vsakokrat povesta nekaj besed. Če me ni vse varalo, sta bila ta dva človeka nevarna in premetena zločinca.

Slišati sem moral, kaj si pravita. Prisluškovanje bi bilo zelo tvegano, noč je bila le precej svetla, utegnila sta me opaziti, lahko da tudi v taboru še niso vsi spali. Pa tvegati sem moral.

Skrajno previdno sem zlezal k Bobovemu konju. Zelo potrpežljiva in zaupljiva mrha je bila, niti genila se ni, ko sem prilezel k njej, tudi prhala ni. Stisnil sem se k njej, nista me izlahka opazila.

Kmalu nato sta prišla vsak od svoje strani, in preden sta se obrnila, sem razločno čul:

»Jaz vzamem nježa, ti pa črnca!«

Williams je tako povedal.

Razšla sta se. Kaj sta si na drugem koncu povedala, seveda nisem čul, pa ko sta spet prišla, je rekel Williams:

»Seveda tudi tista dva!«

Najbrž je mlajši na drugem koncu vprašal, kaj bo z nama. In s »tistima dvema« sva bila mišljena Sam in jaz.

In ko sta se tretjikrat sešla, je povedal Williams:

»Pshaw —! Eden je majhen in mršav, drugi pa — no, saj ju bova v spanjula!«

Z »majhnim in mršavim« je menda menil Sama, z »onim drugim« pa mene.

Umoriti so nas mislili! Čemu —?

Slutnja me ni varala. Williams in njegovi ljudje so bili stakemani, Bernard in Bob pa sta bila njihovi žrtvi. In mimogrede so mislili še tudi naju s Samom ubiti —.

Spet sta prišla skupaj. Razločno sem čul:

»Vsi trije.«

Morebiti je mlajši na drugem koncu vprašal, kaj bo s trgovci, pa je Williams odločil, da bo treba tudi nje pomoriti.

Torej vsi smo bili na smrt obsojeni —. Pet proti sedmim —. In posrečilo bi se jim bilo, spali bi bili in pobili bi nas bili, da nisem šel prisluškovat. In sami bi ne bili niti kapljice krvi tvegali.

Spet sta se sešla.

»Niti minuto poprej! Dovolj!«

Zanimivi pogovor je bil torej pri kraju in lahko sem si mislil, da je Williams z zadnjimi besedami določil čas, kedaj bodo začeli.

Ampak kedaj —? Vsekakor, ko bomo spali. Danes ali jutri —?

Bolj varno je bilo, če smo se pripravili kar danes. Lopova sta imela kvečjemu še kake četrte ure

napadli, samo osumljeni so umora. Soditi jih moramo, zagovarjati se smejo.«

Bob se je režal. Jury, prerijska sodba, mu je bila silno po godu.

»Oh, oh, —! Jury —! In potem obesiti Bob čisto vseh pet!«

»Pa nocoj še ne bomo sodili. Tema je, ognja nimamo, počakati moramo na dan.

Sedem nas je, pet jih lahko mirno spi, po dva pa bodeta stražila. Ujetniki so zvezani, ne morejo nam uiti.«

Ni jim bilo po volji, le s težavo sem pródril s svojim predlogom.

Pet jih je leglo spat, sam pa sem z enim izmed trgovcev nastopil stražo. Vsako uro se je straža menjala. Zadnjo stražo je prevzel Sam, danilo se je že in dvoje bistrih oči je popolnoma zadostovalo za našo varnost.

Williams in tovariš sta se zavedla, pa sta molčala. Čula sta seve, da mislimo sestaviti jury, pa sta se pripravljala na zagovor.

Zajutrkovali smo, konji so dobili koruze in nato smo se pripravili na jury.

Sam je pokazal na mene.

»Tale je naš sheriff! Naj na primer sedajle otvori jury!«

Odkimal sem.

»Ne, Sam! Ne bom predsedoval.«

»Kdo pa?«

»Ti!«

Pomahal je z rokami.

»Jaz —? Heigh ho —! Kam pa misliš —? Sam Haverfield pa sheriff —? Za tak posel so ljudje, ki knjige pišejo!«

»Ne morem biti za sheriffa.«

»Zakaj neki ne —?«

»Nisem državljan Zedinjenih držav. Tudi nisem še dovolj dolgo živel na savani, nimam izkušenj. Ti

pa si že star državljan savane. Če nočeš, bo pač Bob prevzel predsedstvo.«

»Bob —? Črnc —? Za sheriffa —? Bi bila pač največja neumnost, ki jo moremo zagrešiti v tejle stari peščeni jami!

Bom moral pač sam prevzeti, če na primer ti res nočeš.«

Oblastno je sedel in potegnil obraz v službene gube. Videti mu je bilo, da bo v prerijskem sodišču najmanj tako vestno in nepristranski sodil kakor sodnik v kakem vzhodnem mestu.

Zamahnil je z roko v polkrogu.

»Sedite, meššurs! Imenujem vas za porotnike. Črnc Bob bo pa stal, za konstabla — policista — bo.«

Jury je bila torej pravilno sestavljena. Bob se je postavil v pozor, stisnil debele ustnice, divje zakolobaril z očmi in nasršil čelo. Popolnoma se je zavedal svojega dostojanstva.

»Konstabel, odvzemi ujetnikom vezi! V svobodni državi smo in v taki državi mora tudi morilec stati svoboden pred sodnikom.«

Bob je ugovarjal.

»Ampak, če pobegniti vseh pet, bo —.«

»Ubočaj!« ga je nahrul Sans ear. »Nobeden ne bo ušel. Orožja nimajo, in preden pride kateri le samo pet korakov daleč, ga bodo že dosegle naše krogle.«

Molče jim je Bob snel vezi. Vstali so, pa besedice niso rekli. Na beg res niso smeli misliti, pet jih je bilo, nas pa sedem. In vsak izmed nas je imel puško v roki.

Sam je začel z zasliševanjem.

»Tebi je ime Williams?« se je obrnil k najstarejšemu ujetniku. »Ali je to tvoje pravo ime?«

Srdito je povedal:

»Ne bom vam odgovarjal! Sami ste morilci, napadli ste nas. Vas bi morala soditi jury, ne pa nas!«

Zaničljivo je zamahnil Sam z roko.

»Stori, kar hočeš, fante! Svobodno voljo imaš. Pa to ti povem, tvoj molk velja za priznanje!

Torej — ali si res lovec?«

»Da.«

»Dokaži! Imaš pisma?«

»Nimam jih.«

»Dobro, fante! To zadostuje. Vsaj vemo, pri čem da smo s teboj.

Povej mi, kaj si sinoči govoril na straži s svojim tovarišem!«

»Nič.«

»Tako —? Tale spoštovani sir vaju je čul govoriti, prisluškoval je, ko sta bila na straži. Nikaki westmani niste! Pravi westman bi se stvari pametneje lotil.«

»Mi da nismo westmani —? All devils, nehajte s svojo komedijo, dajte nam orožje v roke, pa vam pokažemo, kaj smo in da se vas prav nič ne bojimo!

Kdo pa ste vi —? Greenhorni ste! V spanju ste nas napadli, da nas oropate in umorite!«

»Ne razburjaj se brez potrebe, moj sin! Povedal ti bom, kdo so tisti greenhorni, ki odločajo danes o vašem življenju.

Tale mož vaju je zalezoval in vaju je sam s pestjo treščil v pesek in to je na primer tako natančno opravil, da živa duša ni nič opazila, niti vidva sama ne. In možu, ki ima tako lepo pest, je ime Old Shatterhand.

Sedaj pa mene poglej! Kakor vidiš, nimam ušes. Navaji so mi jih odrezali. Ali se sme tak človek imenovati Sans ear?

Midva sva torej tista možakarja, ki si smeta sama upati v Llano estacado. Tako vsaj si sam dejal. In tudi tisto je res, da smo sinoči dež naredili. Kdo drug pa bi ga bil naredil? Ali pa si morebiti že čul, da je v Llanu kedaj samo deževalo?«

Najini imeni sta učinkovali. Obtoženci niso ravno preveč pogumno gledali v svet, ko so čuli, kdo jih sodi.

Nekaj časa so molčali. In spet je Williams povzel besedo. Preudaril je položaj in najbrž sta mu najini imeni dali upanje, da se mu nasilja ne bo treba bati.

»Če sta res Sans ear in Old Shatterhand, bodeta gotovo tudi pravično sodila. Saj se o teh dveh westmanih govori, da sta pravična in poštena.

Povedal vama bom resnico. Williams ni moje pravo ime. Prej sem se drugače imenoval. Pa to nič ne de, ni nikak zločin. Saj se tudi vidva pravzaprav ne imenujeta Sans ear in Old Shatterhand. Vsakdo si lahko nadene ime, kakršno hoče.«

»Well! Naj bo! Pa saj te radi imena ne tožim!«

»Radi česa pa?«

»Radi umora.«

»Radi umora —? Ne morete nas dolžiti umora! Nikogar nismo ubili, niti mislili nismo na umor.«

»Pa sta se sinoči s tovarišem domenila, da nas bodeta vse pomorila. In še čisto podrobno si razdelil vloge!«

»Da, priznam, govorila sva o umoru. Toda — ali sva imenovala vaša imena?«

Sam je umolknil.

V zadregi je gledal pred sebe in na koncu zagodel:

»Ne, naših imen res nista imenovala. Pa iz vaših besed se je dalo sklepati, koga mislita.«

»Sklepanje ni nikak dokaz, ni dejstvo. Prerijsko sodišče je lepa in hvalevredna iznajdba, pa tudi prerijsko sodišče sme soditi le dejstva. Ne sme se ravnati po sumničnejših in domnevah.

Gostoljubno smo sprejeli Sans eara in Old Shatterhanda v naš tabor, v zahvalo pa nas mislita po nedolžnem obsoditi in umoriti! Za to krivico bodo zvedeli vsi lovci od velikih jezer do Mehiškega zaliva, od Misisipija do Suženjskega jezera. In vsi bodo

rekli, da sta velika westmana Sans ear in Old Shatterhand morilca in roparja!«

Priznati sem si moral, da se lopov izvrstno zagovarja.

Sama pa so njegove besede vrgle popolnoma iz tira. Skočil je na nože in zaropatal:

»s'death —! Tega nihče ne bo rekel! Ne bomo vas obsodili! Svobodna sta, vsaj po mojem mnenju.«

Obrnil se je k nam.

»Kaj pa vi drugi?«

Trgovci so se prvi oglasili.

»Svobodni so! Nedolžni so!« so enoglasno izjavljali. Že kar izpočetka sem jim videl na obrazih, da niso preveč trdno prepričani o njihovi krivdi.

Tudi Bernard se je oglasil.

»Po tem, kar sem čul, jih res ne moremo obdolžiti zločina. Kdo da so in kako da jim je pravzaprav ime, to nas nič ne briga. In za obtožbo res nimamo drugih dokazov ko domnevanja in sumničenja.«

Črnc Bob nas je žalosten in osupel gledal. Tako se je že veselil, da jih bo »čisto visoko na kol obesil,« pa so ga varali vsi njegovi upi —.

In tako se je slovesno započeta jury brez uspeha razšla.

In jaz —?

Zadovoljen sem bil. Saj sem že vnaprej vedel, da se bodo stvari tako razvile. Zato sem tudi Samu prepustil predsedstvo. Sijajen prerijski lovec je bil, kot lovec izredno zvit in prekanjen. Da bi nasprotnika ujel z izpraševanjem za to pa ni bil pravi mož.

S svojim nastopom sem meril vobče čisto drugam.

Da so nas mislili Williams in njegovi tovariši umoriti, o tem sem bil čisto prepričan, vedel sem pa tudi, da jim ne moremo nobenega dejstva dokazati in da sama namera še ne zadostuje za smrtno obsodbo. V preriji si človek nikdar ni varen življenja in vsakega sumljivega človeka bi moral ustreliti, če

bi že sam sum to dovoljeval. Vobče mi ni bilo, da bi tem ljudem življenje vzel, le za našo varnost sem hotel poskrbeti. In to sem s ponesrečeno jury čisto dobro dosegel. Obsoditi jih nismo smeli, pa sumljivi so le bili, to je tudi jury priznala. In sumljive ljudi smo smeli djati v spone in jih vzeti s seboj, dokler nismo prišli v varnejše kraje.

Pa Sama sem le smel nekoliko podregati, da si je dal siloma iztrgati, kar bi jim bili lahko dovolili po prizanesljivosti in milosti.

Obrnil se je k meni.

»Kako sodiš o zadevi?«

Hudomušno sem mu rekel:

»Ali še veš, kaj si dejal da je najodličnejša čednost tvoje kobile?«

»Kaj?«

»Da ima možgane v glavi.«

Nevoljno je zakrilil z rokami.

»Da, spominjam se, da sem nekoč tako dejal. In tudi ti imaš, se zdi, za take reči zelo dober spomin —.

Toda kaj morem za to, da sem lovec, ne pa pravnik. In da ne pišem knjig —. Ti bi bil morebiti iz teh ljudi to in ono izvlekel —. Zakaj pa nisi prevzel predsedstva —? Sedaj so svobodni, kajti kar smo rekli, smo rekli! In zgoditi se mora.«

»Seveda so svobodni. In če bi bil tudi sam drugačnega mnenja, bi to nič ne zaleglo, ker je vas več. Preglasovali ste me.

Toda pomni dobro, kako se razsodba glasi! Ne moremo jih obdolžiti zločina, ker nobenega dejanski niso izvršili. Pač pa vsi gospodje porotniki priznavajo, da so sumljivi ljudje. In ker so nam sumljivi, smemo ukreniti vse potrebno, da bomo varni pred njimi. In to bomo tudi storili.

Master Williams, nekaj vas bom sedajle vprašal. In od vašega odgovora zavisi vaše življenje, to si

zapomnite! Povejte, kod se pride najhitreje na Rio Pecos?»

»Naravnost na zapad.«

»In koliko časa se potrebuje?»

»Dva dni.«

»Dobro! Poslušajte! Prepričan sem, da ste stakemani. Dokazov za to vam ne bom našteval, ni časa. Sinoči ste me sicer pred stakemani svarili, pa to nič ne spremeni mojega prepričanja. Tile gospodje pa so žrtve, ki ste si jih izbrali. Vaša namera se vam je zvedenila, ker sva slučajno s Samom prišla vmes in naredila dež. Da ni bilo dežja, bi bile vaše žrtve do skrajnosti izmučene in onemogle in z lahkoto bi jih bili premagali.

In ker vas imam na sumu, da ste zločinci najhujše vrste, imam po zakonih zapada tudi pravico, da si z vsemi sredstvi zavarujem življenje pred vami. In zato boste naši ujetniki tista dva dni, ki ju po vaši izpovedi še potrebujemo do Rio Pecos. Ako pridemo res v dveh dneh do reke, ste svobodni in lahko greste, kamor se vam zljubi. Ako ne pridemo, pa je djano z vami in jaz sam vas ustrelim ali pa vam dam okusiti jermen.

Takole —! Sedaj veste moje mnenje. Zvezite jih pa privežite na konje. In potem naprej!»

»Ah oh —! To biti dobro!« se je režal Bob. »Ako ne priti k reki, Bob povesiti vse na drevo!«

Zvezali smo ujetnike in jih varno privezali na konje, jih vzeli na sredo in odjezdili.

Bob na svojo konstabelsko čast ni mogel pozabiti, kar genil se ni od ujetnikov, najstrožje jih je opazoval. Sam je s trgovci jezdil za ujetniki, midva z Marshalom pa na čelu čete.

Seveda sva govorila o sinočišnjem doživljanju. Ni hotel prav verjeti, da nam je res šlo za življenje, prenačil da sem se, je pravil.

Pustil sem mu njegovo mnenje do boljše prilike, nekaj časa sva molčala, nato pa je začel:

»Ali je res, kar sta pravila s Sans earom, da ste naredili dež?«

»Da.«

»Nerazumljivo mi je, kako je kaj takega mogoče. Pa verjeti vam moram, če sami pravite, da je res.«

»Napravil sem dež, da sem rešil vas in naju.«

Razložil sem mu pojav in ga opozoril, da tudi razni čudodelniki in medicinmani divjih narodov znajo »dež narediti« s takimi preprostimi sredstvi in da si s tem silno utrdijo moč in veljavo pri svojih vernikih.

»Torej vam res dolgujemo življenje! Poginili bi bili od žeje in vročine tam, kjer ste nas našli.«

»Od žeje in vročine bi ne bili poginili, prej bi vas bili stakemani pobili.«

»Torej ste res prepričani, da so tile ljudje stakemani?«

»Prepričan! Le pogledjte, pravkar sem šele opazil! Tamle pod odejami imajo polne mehove vode! Vas so pustili od žeje umirati, sami pa so se krepčali!

Najrajši bi jih koj sedajle dal postreliti, pa ne maram krvi prelivati. In onstran Rio Pecos nas bodo, mislim, pri miru pustili. Delokrog stakemanov je Llano estacado. Sicer pa se jih ne bojim.

Kako je najmlajšemu ime, tistemu, ki je sinoči z Williamsom stražil?«

»Mercroft.«

»Najbrž tudi napačno ime. Izmed vseh se mi zdi tisti mladič še najbolj sumljiv. Čisto tako mi je, kot da sem ga že nekoč srečal in da tisto srečanje ni bilo ravno prijazno in prijetno. Gorje jim, ako ne pridemo v dveh dneh na Rio Pecos!

Pa o vaši družinski nesreči še nisva govorila! Pripovedujte mi kaj več o umoru!«

»Mnogo se ne da povedati. Allan je odpotoval v San Francisco, zlato je šel kupovat. Delavci in pomočniki stanujejo v mestu, sami smo bili z Bobom in z gosposinjo doma. Zvečer odide oče vedno v

družbo, kakor veste. In nekega jutra smo ga našli mrtvega v veži. Hišna vrata so bila zaklenjena, prodajalna pa je bila odprta in izropana. Oče je vedno nosil s seboj ključ, ki je odpiral vsa vrata. Najbrž so mu morilci vzeli ključ, si odprli prodajalno in jo v miru izpraznili.«

»Morilcev še niste našli?«

»Ne. Vse iskanje je bilo dosedaj zaman.«

»Ali koga sumite?«

»Le pomočniki so vedeli za očetov glavni ključ. Zaprli so jih, pa ničesar jim niso mogli dokazati, izpustili so jih spet in od tistega časa so izginili.

Med dragulji je bilo v blagajni tudi mnogo depozitov. Seveda sem moral škodo povrniti in ostalo mi je komaj denarja dovolj za potovanje v Kalifornijo. Brata moram obiskati.«

»Zakaj pa mu ne pišete?«

»Pisal sem mu, pa nisem nobenega odgovora dobil. Upam pa, da ga bom našel.«

»Torej ne mislite, da bi kedaj dobili zločince v roke in da bi dobili povrnjen vsaj del ukradenega blaga?«

»Nobenega upanja ni. Zločinci so seveda že zdavnaj na varnem v inozemstvu. Rop sem sicer objavil v vseh večjih časopisih Amerike in Evrope in pridjal tudi natančen popis ukradenih dragocenosti, pa kaj vam vse to pomaga, — taki premeteni zločinci najdejo pota in sredstva, da se zavarujejo pred odkritjem.«

»Rad bi videl eden ali drug tak časopis, ki ste v njem dragulje popisali. Ali imate katerega pri sebi?«

»Imam ga. Vzel sem ga s seboj, ker bi tudi sam na potu utegnil potrebovati popis.«

Poiskal je neki newyorški dnevnik in mi ga dal. Prebral sem popis.

Ljudje govorijo o golem, slepem slučaju. Nihče me še ni prepričal, da slučaj vlada svet. Nič se ne zgodi slučajno in po naključju, ne v naravi, ne v člo-

veškem življenju. Božja previdnost vlada svet, ne pa slučaj.

Vrnil sem Bernardu časopis in dejal:

»Kaj bi rekli, če bi vam povedal, kdo so zločinci, ali vsaj eden izmed njih?«

Hlastno me je pogledal.

»Vi, Charley —?«

»In če vam pomagam, da dobite povrnjen vsaj del ukradenega blaga?«

»Ne šalite se, Charley —!«

»Ne šalim se.«

»V preriji ste bili, ko se je zločin zgodil. Kako bi se naj vam posrečilo to, kar se ni posrečilo tistim, ki so bili v neposredni bližini dejanja —?«

»Bernard, nisem solzav človek, to veste, življenje me je vzelo v hudo šolo in naredilo iz mene trdega človeka. Zato ne bodete napačno sodili, kar vam sedajle povem.

Blagor tistemu, ki si je rešil iz srečnih dni mladosti otroško vero v dobo dozorelih let! In reči vam moram, hvala Bogu, ohranil sem si vero! In zato pravim, nad človekom čuva oko Božje in Njegova roka vodi tudi zlobne naklepe k dobremu koncu. In za Njegovo oko in za Njegove roke sta Louisville in savana tik drug poleg drugega.

Poglejte sem!«

Dal sem mu nošnjička, ki sem ju našel v Fred Morganovem sedlu, tistikrat pri napadu na vlak.

Iztegnil je roko, tresla se mu je. Ves razburjen je odprl enega za drugim.

Kriknil je.

»Moj Bog —! Naši diamanti —! Da res, — saj so —! Charley, kako ste —?«

»Stop!« sem ga prekinil. »Tiho, dečko! Onimle tam zadaj ni prav nič treba vedeti, o čem se meniva! Posebej še ne, da govoriva o draguljih.

Če so vaši, o čemer prav nič ne dvomim, jih obdržite. In da ne bodete kje nazadnje še mislili, da

sem sam kakorkoli v zvezi z zločinom, vam bom pripovedoval, kako sem jih našel.«

»Charley —! Kaj govorite —! Kako morete —.«

»Tiho, pravim! Saj kričite, da bi lahko spodaj v Avstraliji čuli, kaj še meniva!«

Kar pijan je bil od veselja. In njegovo veselje je bilo čisto razumljivo. Saj sem mu rešil velik del premoženja. Bil je spet bogat. Le škoda, da mu z diamanti vred tudi očeta nisem mogel vrniti —.

Ko se je nekoliko pomiril, je prosil:

»Pripovedujte, Charley! Kar koprnim, da bi zvedel, kako ste jih našli. Res čudna so pota Božje previdnosti!«

»Imel sem storilca že skoraj v pesti. Tako blizu mi je bil, da sem ga z nogo sunil z lokomotive, ko je z Ogellallami napadel vlak. In Sam ga je že zasledoval, račune imata, ki še niso poravnani. Pa ušel mi je zaenkrat.

Upam pa, da ga spet dobimo v pest in sicer kmalu. Če bo mogoče, morebiti že tam onstran Rio Pecos. Tja se je podal, najbrž namerava novo lopovstvo. Zasledili ga bomo in mu za vselej ustavili njegovo zločinsko obrt.«

»Pripovedujte, Charley, pripovedujte!«

Podrobno sem mu poročal o napadu na vlak, o Ogellallah in o Fred Morganu in mu prebral tudi pismo, ki ga je Patrik pisal očetu.

Z napetim zanimanjem me je poslušal in h koncu dejal:

»Dobili ga bomo, Charley, dobili ga bomo! In zvedeli bomo od njega, kam je drugo spravil!«

»Nikar spet ne kričite, Bernard! Sva sicer za nekaj konjskih dolžin oddaljena od onih tamle zadaj, pa na zapadu mora človek biti oprezen in mora molčati tudi o najnavadnejših rečeh. Neprevidnost je tod lahko usodna!«

»In tele kamene mi daste, pa nobenega pogoja ne stavite —? Nobene najdnine ne zahtevate —?«

»Seveda vam jih dam. Saj so vaši! In kake pogoje naj stavim? Bom mar barantal s svojim prijateljem?«

»Charley, res ste —! Pa čakajte!«

Segel je v mošnjiček in mi ponudil enega največjih kamenov.

»Storite mi uslugo pa vzemite tale kamen v spomin na mene!«

Odklonil sem.

»Pshaw —! Kaj še, Bernard! Nič ne razsipavajte s temile kameni! Saj niso samo vaši, tudi bratovi so!«

»Allan me bo še pohvalil! Bi tudi sam isto storil.«

»Mogoče, da bi bilo tako. Ampak pomislite, da tile kameni še niso vse, kar ste izgubili! Dovolj so vas oškodovali, ni treba, da bi vas še jaz.

Obdržite diamant in ko se ločiva, mi dajte kak drug spomin, ki vas ne bo nič stal, ki pa bo meni vendarle drag in ljub!

Sedaj pa jezdite v tejle smeri dalje! Počakal bom na Sama. Govoriti moram z njim.«

Prepuštil sem ga njegovi sreči in obstal. Četa je odjezdila mimo, pridružil sem se Samu.

»Kake važne zadeve pa sta obravnavala tamle spredaj, Charley?« je vprašal. »Saj sta otepala zrak z rokami, kot da mislite na primer balet jezditil!«

»Ali veš, kdo je morilec Bernardovega očeta?«

»Seveda ne vem. Ali je morebiti to tisto, kar sta tako živahno ugotavljala?«

»Da.«

»Well done —! Eden izmed tistih si, ki mu gre vse po sreči! Drugi leta lovijo in zaman iščejo, ti pa kar v sanjah sežeš v zrak, pa si že zgrabil.

No, kdo je? Upam, da se nista zmotila!«

»Fred Morgan.«

Osupnil je.

»Fred Morgan —? On —!? Charley, vse ti verjamem, tudi da znaš dež narediti, tega pa ti ne!«

»Zakaj ne?«

»Morgan je lopov med westmani, na vzhod pa si ne upa.«

»Kakor hočeš! Diamanti pa so Marshalovi. Vrnil sem mu jih pravkar. Koj jih je spoznal.«

»Hm —! Če si tako storil, moraš biti že prav trdno prepričan, da so res njegovi! Je pač lahko vesel, revež!

Torej Fred Morgan —! Eden vzrok več imava, da jezdiva za njim in ga poiščeva. In upam, da bom kmalu zarezal njegov spomin k onim osmim tule na svoji puški.«

»In če ga najdeva in z njim opraviva, kam pa potem, prijatelj Sans ear?«

»Potem —? Hm —! Le radi njega sem se podal sem doli na jug in bi šel za njim tudi v Mehiko, v Brazilijo in v Ognjeno deželo. Če pa ga najdem na Rio Pecosu, mi je čisto vseeno, kam pojdem potem. Morebiti bi me na primer veselilo, da bi nekoliko pogledal v staro Kalifornijo. Pravijo, da se dajo tam doživeti prav sijajne reči —.«

»Če misliš iti v Kalifornijo, pojdem s teboj. Nekaj mesecev še imam časa in tudi Bernarda bi ne pustil rad samega na tako dolgo in nevarno pot.«

»Well —! Torej sva edina! Ampak skrbi zaenkrat, da pridemo iz tele stare peščene jame ven in da se iznebimo onele sumljive sodrge! Mi prav nič ne ugajajo, tisti ljudje, še manj ko davi! Posebej mi je zoprni obraz tistegale mladiča. Tak je, da bi mu najrajši kar eno prisolil, Zdi se mi, da sem ga že nekje videl, pa se ga ne spominjam več prav. Le to vem, da je bilo tudi neko lopovstvo vmes.«

»Se meni prav tako zdi, Sam! Tudi jaz sem ga že nekje videl, pa ne vem kje. Morebiti se še spomnim.«

Brez prestanka in brez posebnih pripetljajev smo jezdili do večera, pa se utaborili, dali konjem koruze in vode, si tudi sami privoščili večerjo, kos

posušenega mesa, in legli spat. Ujetnike smo seveda skrbno zvezali in vso noč smo menjaje se stražili.

Ob zori smo spet šli na pot in že opoldne smo opazili, da tla niso več tako suha in neplodna, kakor so bila globlje v puščavi. Srečavali smo kaktuse, ki so bili sočni in zeleni, in tu pa tam je molela bilka iz peska, včasih že celò tudi šop trave. Seveda so bili ti šopi borni in bolj rumeni ko zeleni, pa konji so jih poželjivo popasli. Bilke in šopi so se strnili, puščava je ozelenela in razjahati smo morali, da zadovoljimo konje, ki so gladni planili v zelenje. Preveč seveda se niso smeli napasti. Škodovalo bi jim bilo po dolgem postu. Privezali smo jih h količkom, da so se lahko tako daleč pasli, kakor je segal lasso. Vse je kazalo, da bomo kmalu našli vodo in da je konec pomanjkanja. Vsi smo bili veseli, da smo se srečno rešili grozot puščave, ljudje in konji. Živahnost je zavrvela po taboru.

Sredi dobrovoljnega veselja je stopil Williams k meni.

»Sir, ali dovolite, da govorim?«

»Govorite!«

»Ali sedaj verjamete, da sem vam resnico povedal?«

»Da.«

»Dejali ste, da bomo svobodni, če v dveh dneh prispemo do Rio Pecos. Še nocoj ste pri reki, ako jezdite kar dalje. Upam, da bodete mož beseda, da nam bodete vrnili konje in orožje ter nas izpustili. Nič vam nismo storili, pravico imamo do svobode.«

»Mogoče. Toda sam ne smem odločiti o vaši usodi. Vprašati moram tovariše.«

Sedli smo k posvetu.

Pogledal sem v krogu ter premišljeno in so poudarkom začel:

»Meššurs, srečno smo pregazili puščavo, rodoviten svet imamo spet pod nogami. Zvečer smo ob

Rio Pecosu. In tam grejo pota na vse strani. Ne bo-
mo več skupaj potovali.«

Obrnil sem se k trgovcem:

»Kake načrte imate? Kam ste namenjeni?«

»Naš cilj je El Paso del Norte.«

»Mi štirje potujemo v Santa Fé,« sem dejal. »Na-
ša pota grejo torej narazen.

Odločiti moramo, kaj se bo zgodilo s temile na-
šimi ujetniki. Ne verjamem, da bi jih na primer vi
hoteli vlečiti s seboj na Paso del Norte —. Mi pa jih
tudi ne potrebujemo.«

Posvetovali smo se.

Po daljšem razgovoru smo se zedinili, da je naj-
bolje, če ujetnikom damo svobodo, in sicer ne šele
drugo jutro, kakor je bilo izpočetka dogovorjeno,
ampak takoj. Zasodili smo, da nam ne morejo škodo-
vati in da jim pravzaprav ne smemo več kratiti
svobode.

Nisem nasprotoval. Še ljubo mi je bilo, če smo
jih takoj izpustili. Dali smo jim priliko, da so nas
lahko še tisto noč napadli, če so res kaj nameravali
z nami. Bolje je bilo, če smo koj opravili z njimi, ko
pa da bi še cele dneve v negotovosti potovali ter
vsako noč pričakovali napad in stražili. Sicer pa ni
bilo verjetno, da bi hodili za nami. Prenevarno je
bilo za nje in prezamudno.

In da nas po noči ne bodo iznenadili, za to pa
sem nameraval temeljito poskrbeti.

Vrnili smo jim torej orožje in konje in koj so
se odpravili. Ko sem Williamsa vprašal, kam so na-
menjeni, je odgovoril, da bodo potovali ob Rio Pe-
cosu do izliva v Rio Grande del Norte, kjer da bodo
bizone lovili.

Hladno smo se poslovili, odjezdili so.

Pol ure pozneje so odpotovali tudi trgovci in
kmalu sta obe skupini izginili na obzorju.

VII.

Jama razbojnikov.

Molče smo gledali za njimi.

Sam je prvi spregovoril.

»Kaj meniš, Charley?«

»O čem?«

»Kam da pojdejo.«

»Menim, da ne potujejo na Rio Grande.«

»Ampak —?«

»Ampak da nam bodo zastavili pot v Santa Fé.«

»Well —! Tako tudi jaz sodim. In pametno si jih poučil, ko si dejal, da pojdemo naravnost v Santa Fé.

Kaj pa počnemo mi? Ostanemo ali pojdemo dalje?«

»Predlagam, da ostanimo. Za njimi ne smemo iti, poznajo naju, mislili bi si, da bomo morebiti prežali za njimi, pa bodo ostro pazili. Zaman bi jih zalezovali.

Povrh nas še čakajo naperi, ki jim morebiti naši konji ne bodo kos, posebno ne, ker so zadnje dni mnogo trpeli. Zato mislim, je najbolje, če ostanemo in počivamo do jutri. Tudi konji si bodo počili in se napasli. Jutri pa s svežimi močmi naprej!«

Mladi Marshal je našel pomisleke.

»Kaj pa, če se lopovi po noči vrnejo in nas napadejo —?«

»Naj le pridejo! Bomo vsaj lahko govorili z njimi, kakor si zaslužijo.

Sicer pa bom sedajle šel na poizvedovanje.«

»Sam —?« je ugovarjal Sam.

»Da. Najbolje je, mislim, če grem sam, ker je moj mustang še najbolj pri močeh.«

»In mi?« je menil Marshal.

»Ostanite pa počakajte, da se vrnem.«

»Kedaj se vrneš?« je vprašal Sam.

»Ne vem. Morebiti šele na večer.«

Nihče ni več ugovarjal. Odjezdil sem za sledovi lovcev. Peljala je proti jugozapadu v zeleno prerijo, sled trgovcev pa se je obračala bolj na jug.

V diru sem jim sledil.

Lovci so izpočetka menda počasi potovali, in šele pozneje pospešili korak, ker je pol ure trajalo, da sem jih zagledal. Vedel sem, da nobeden nima daljnogleda, lahko sem jim od daleč sledil, niso me videli, sam pa sem jih v daljnogledu dobro videl.

In opazil sem čez nekaj časa, da se je eden ločil od čete in krenil naravnost na zapad. Tam je rastle goščava, kakor polotok je segala v prerijo. Menda je v goščavi izviral studenec.

Kaj bi naj storil? Komu bi sledil? Glavni četi ali enemu samemu?

Slutnja mi je pravila, da ima samotni jezdec namene, ki se tičejo nas. Njegovi tovariši so potovali vse globlje na jug, oddaljevali so se od nas, vseeno mi je lahko bilo, kam potujejo. Koristiti pa nam je utegnilo, če sem zvedel, po kaj je krenil samotni jezdec v goščavo.

Pohitel sem za njim.

Črez kake tri četrt ure je izginil v grmovju. Pognal sem mustanga v skok in jezdil v polkrogu na desno, da bi ne našel moje sledi, ko bi se vračal. Blizu mesta, kjer je zavil v goščavo, sem tudi sam zajezdil v njo, pa se držal bolj na desno, in prijezdil na majhno jaso, poraščeno z zelenjem. Studenec je izviral na jasi.

Razjahal sem, privezal konja tako, da je lahko pil in se pasel. Tudi sam sem se napil sveže, bistre vode, pa šel iskat jezdečevo sled.

Kmalu sem jo našel, pa začuden opazil tudi druge sledi. Da, kar dobro shojena pot je peljala v goščavo. Seveda nisem stopil po njej, utegnila je biti zastražena, vsak trenutek sem lahko dobil kroglo. Vzporedno s stezo sem se porival skozi grmovje.

Rahlo prhanje me je opozorilo, da moram biti previden.

Že sem mislil stopiti krog grma, da vidim, kje stoji konj, ki me je navohal, — pa sem po bliskovito šinil nazaj.

Pred menoj je ležal človek. Le njegovo truplo sem videl, glava pa mu je tičala v grmovju. Opazoval je stezo, dobro je bil skrit. Da sem prišel po stezi, bi me bil gotovo opazil, jaz pa njega ne. Na straži je bil. In kjer je straža, je gotovo tudi še več ljudi.

Ni me videl, tudi slišal me ni. Zlezal sem nazaj in ga obšel. Dobro mi je uspelo. V petih minutah sem oblezel vse grmovje.

Steza je peljala na obsežno jaso. Gosto je bila obraščena, divji hmelj je prepletal vejevje, ni se videlo skozi gosti zastor. Plazil sem se krog neprodirne gošče, pa nikjer nisem našel vhoda. In vendar so bili ljudje na jasi, čul sem jih govoriti, tudi konje sem navohal.

Moral sem priti na rob jase in slišati, kaj govorijo. Nevarno je bilo, pa biti je moralo. Eden naših stakemanov je krenil v goščavo, ni bilo dvoma, da je šel k ljudem, ki so bili skriti na jasi. In jasno ko na dlani je bilo, da se tiče nas, kar bo govoril.

Plazil sem se krog neprodirne stene in našel trdo pri tleh ob koreninah odprtino, ki bi se skozi njo morebiti lahko splazil na jaso. Poskusil sem, šlo je, počasi sicer, pa zlezal sem vendarle tako daleč, da sem videl na jaso in tudi slišal, kaj govorijo.

Jasa je bila kakih petnajst metrov široka. Umetno je bila narejena, prej kedaj je rastlo grmovje po njej, pa posekali so ga in naredili varno skrivališče,

ki ga od zunaj nihče ni mogel najti. Tudi vhod je bil tako dobro skrit, da ga niti sam nisem našel.

Na jasi je stalo osemnajst konj, tesno drug ob drugem. Čisto blizu mene je sedelo sedemnajst ljudi, naokrog pa so ležali veliki kupi, pokriti s sirovimi bizonovimi kožami. Kaj da je v tistih kupih, tega nisem mogel ugotoviti. Pa jasa je bila na las podobna jami razbojnikov in pod kožami je menda ležal njihov plen.

Med možmi je sedel Williams. On je bil torej tisti, ki se je ločil od naših ujetnikov. Pravkar je pripovedoval.

»Eden je najbrž prisluškoval, kajti hipoma sem dobil udarec s pestjo po glavi, nezavesten sem se zgrudil —.«

Osorno ga je zavrnil eden izmed družbe, po mehiško je bil oblečen, ošabno se je obnašal:

»Zalezoval te je —? Prisluškoval je —? Tepec si, ki ni več za rabo! Kako ti je mogel priti blizu in še povrh v puščavi, kjer se ni imel kam skriti —?«

»Ne sodi strogo, kapitano!« se je zagovarjal Williams. »Če bi vedel, kdo je bil, bi priznal, da tudi sam nisi varen pred njim!«

»Jaz —? Ali ti naj dam kroglo v glavo —? In ne samo, da je prisluškoval, celò pobil te je na tla in še s pestjo —! Kakor otroka!«

Williamsu so se od jeze nabreknile žile na čelu.

»Dobro veš, kapitano, da nisem strahopetnež!

Tisti, ki me je podrl, bi tudi tebe z enim samim udarcem treščil na tla!«

Kapitano se je nasmejal.

»Pripoveduj!«

»Tudi Patrika je omamil s samo pestjo.«

»Patrika —? Ki ima bizonovo bučo?«

Patrik —? Patrik je bilo ime tistemu smrkavemu mladiču, ki se je Samu zdel tako znan in tudi meni —? Ali je bil morebiti istoveten s Patrikom, ki

sem njegovo pismo našel v Fred Morganovem sedlu in ki ga je Sam iskal —?

Kaj bo rekel Sam —? Dva dni je potoval z njim, seveda se je imenoval Mercroft —. In Sam ga je iskal širom sveta —.

Williams je pripovedoval kapitanu svoje doživljaje.

Kapitano je divjal.

»Carajo —! Lopov, ustrelim te ko psa! Pet vas je, pet mojih najboljših ljudi, pa se daste od dveh pritepencev pobiti na tla kakor čreda neumnih ovc!«

»Thunder storm, kapitano, ali veš, kdo sta bila tista dva? Tisti, ki so ga Charley imenovali, in oni drugi, ki so mu rekli Sam Hawerfield —? Če bi sedajle stopila sem med nas, s puškami v rokah in z nožem, zrahljanim za pasom, — bi, mislim, marsikateri izmed nas podvomil, ali bi ne bilo bolje, če se koj vda —.«

»Kdo sta bila —?«

»Old Shatterhand in Sans ear.«

Kapitano je planil na noge.

»Lažnivec! Svojo strašljivost bi rad olepšal!«

»Kapitano, ubij me! Ne bom trenil!«

»Torej govoriš resnico?«

»Da.«

Kapitano je sikal od jeze.

»Torej tista dva —? Per todos los santos, umreti morata! In tudi tisti yankee in tisti črnc! Kajti ta dva lovca bi ne mirovala, dokler nas ne najdeta in ne uničita!«

»Nič nam ne bodeta storila. Rekli so, da bodo potovali v Santa Fé.«

»Molči! Neumen si sicer ko klada, pa mislim, da bi tudi ti ne izdal, kam potuješ, če bi bil v takem položaju, kakor so tisti ljudje. Poznam te prerijske lovce čisto natančno! Ako nas mislijo poiskati, nas bodo našli, pa če bi bili tudi po zraku odjezdili. In ne rekel bi dvakrat, da morebiti kateri že tiči

tudi za nami v grmovju pa prisluškuje, kaj se menimo.«

Ni mi bilo ravno čisto prijetno pri srcu. Pa kapitano svojih besed k sreči ni mislil resno. Nadaljeval je:

»Da, čisto natančno poznam njihove navade! Bil sem leto dni pri slavnem Florimontu in naučil sem se pri njem vseh njihovih zvijač in posebnosti.

Povem vam, prav nič ne bodo potovali v Santa Fé! Niti z mesta se ne bodo genili. Prav dobro vejo, da bodo tudi jutri še našli vašo sled in da si morajo njihovi konji počiti. Jutri bodo poiskali vašo sled, sveži bodo in bistrega duha in če jih bomo tudi, kakor upam, premagali, jih bo vendar polovica od nas padla. Tisti Old Shatterhand, pravijo, ima puško, ki z njo lahko ves teden strelja, pa mu je ni treba nabijati, hudič mu jo je prinesel in dušo mu je za njo zapisal.

In zato jih moramo še nocej v spanju napasti. Samo štirje so, kvečjemu eden bo na straži.

Ali dobro poznaš kraj, kjer taborijo?»

»Da,« je odgovoril Williams.

»Torej se pripravite! O polnoči moramo biti pri njih! Seveda peš. Priplazili se bomo do njih, planili nad nje in jih iznenadili. Na brambo niti misliti ne bodo imeli časa.«

Dobri kapitano nas le ni tako natančno poznal, kakor se je hvalil, sicer bi se bil bolje pripravil.

S svojim pripovedovanjem je seveda debelo pretiraval. Prav kakor v mestih in vaseh vzhoda tako tudi na divjem zapadu ljudje pretiravajo in ustvarjajo slone iz komarjev. Če se je prerijski lovec enkrat ali dvakrat dobro postavil in je povrh pokazal še nekaj bistrournosti, gre glas o njem od tabora do tabora, vsak še nekaj dodene in nazadnje je junak, ki mu ga ni para. Njegovo ime zaslovi do nebes. Meni so celò natvezli, da sem z vragom v zvezi in da sem od njega dobil puško, ki z njo lahko ves teden

streljam —. In ta puška ni bila druga ko moja Henryjeva repetirka, ki sem z njo seveda lahko oddal petindvajset strelav.

»Kje je Patrik in kje so njegovi ljudje?«

»K Head Picku potujejo, tam se bo Patrik sešel s svojim očetom. Saj ti je o tem poročal. Spotoma bo opravil s tistimi tremi trgovci. Izvrstno orožje imajo in tudi polne žepe denarja. In brž misli opraviti, mudi se mu.«

Sedaj sem vedel vse —.

Tisti negodni mladič je bil res Patrik, Fred Morganov sin, prav tisti, ki ga je Sam iskal —.

Kapitano je vprašal:

»In plen bo poslal meni?«

»Da. Z dvema svojih ljudi. S tretjim bo potoval dalje.«

»Najboljše puške bomo dobili pri tistih dveh lovcih. Pravijo, da ima Sans ear puško, ki z njo lahko ustrelil na tisoč dve sto korakov daleč.«

V daljavi je zalajal coyot. Glas je bil ponarejen. Znamenje je bilo slabo izbrano, kajti v tistih krajih daleč naokoli ni bilo coyotov.

Kapitano je dejal:

»Antonio prihaja. Droge prinaša, ki jih potrebujemo za Llano. Ne sme jih zunaj odložiti, na jaso jih naj spravi! Odkar sta tista lovca v bližini, moramo biti skrajno previdni.«

Njegove besede so potrdile moje prepričanje. Res so bili ti ljudje stakemani, cela družba dobro organiziranih stakemanov. In tule v goščavi na robu Llana so imeli svoje skrivališče —. In tudi skladišče. S kožami pokriti kupi so skrivali njihov plen. Res prava jama razbojnikov —.

Grmovje se je razgrnilo, trije novi stakemani so prijezdili na jaso. Konji so vlekli za seboj svežnje drogav, z jermeni pritrjene k sedlom. Vhod na jaso je bil skrbno zakrit z bujnim divjim hmeljem, s srbo-

tom in drugimi plezalkami. Le kdor je vedel za njega, ga je našel.

Prihod drogarjev je vzel vso pozornost čedne družbe v zakup. Ugodna prilika se mi je nudila, da sem se lahko neopažen izmuznil. In nekaj sem moral vzeti seboj za spomin in obenem za dokaz, da sem res prisluškoval.

Kapitano je odložil pas z nožem in dvema z medenino obbitima pištolama za hrbet. Pomaknil sem se malo bliže, iztegnil roko in vzel eno izmed pištol, pa zlezal iz grmovja, seve previdno, ritenski in po prstih, da sem kar najmanj sledu pustil za seboj. In še tisto, kar se je poznalo v travi, sem najskrbneje zabrisal. Zaenkrat še niso smeli vedeti, da sem prisluškoval, vse moje načrte bi mi bili pokvarili.

Ko ni bilo več nevarnosti, da bi me videli, sem se vzravnal, poiskal konja in se v velikem ovinku vrnil k tovarišem.

Mračilo se je že, ko sem prispel. Na obrazih sem jim videl, da jih je skrbelo za mene in da so me že nepotrpežljivo čakali.

Bob me je prvi zagledal in njegov glas je pričal, da sem si pridobil prvo mesto v globini njegovega srca. Ves radosten je skočil pokonci.

»Oh, ah —! Tamle biti massa Charley! Oh, bati se Bob in v strahu biti za masso Charley!«

Drugi niso tako glasno kazali svoje vznemirjenosti. Počakali so, da sem razjahal in prisedel.

Sam je začel:

»No —!«

»Trgovci so izgubljeni.«

»Sem si mislil! Tisti lopovi so stakemani, krenili so za njimi in jih bodo po noči napadli. Če jih že po dnevi niso —.«

»Pa še eno novico sem zvedel, ki bo posebej tebe zanimala!«

»Kaj bi bilo tisto?«

»Ugani, kdo je tisti Mercroft!«

»Sem ti že nekajkrati povedal, da se rajši z medvedom pestim, ko pa da bi ugibal! Saj mi lahko koj poveš, se mi ni treba mučiti!«

»Mercroft seveda ni njegovo pravo ime.«

»Tudi nisem verjel, da bi bilo.«

»In mož se pravzaprav imenuje Patrik Morgan.«

Kar sem svojega Sama poznal, nikdar ga še nisem videl tako osuplega. Za hip je nemo strmel v mene, pa vzkliknil:

»Pa — Pa — Patrik Morgan —?! Ali je mogoče —? Patrik Morgan —!«

Prijel se je za glavo.

»O, Sam Hawerfield, stari coon, stari osel —! V rokah si ga imel, tega lopova, sheriff si bil, sodil si ga — in oprostil!

Charley, ali veš natančna, da je res on?«

»Jako natančno vem. In tudi to vem, zakaj se mi je tako znan zdel.«

»Zakaj?«

»Očetu je podoben.«

»All right —! Kar tisoč luči mi vzhaja v mojih temnih možganih —! Tudi sam sem ugibal, zakaj se mi tako znan zdi. Seveda —! Očetu je podoben —!

Kje je? Ne sme nam uiti!«

»Lotil se je ali se bo lotil trgovcev pa odšel z enim spremljevalcem na Skettel in Head Pick, kjer ga čaka oče.«

Planil je na noge.

»Za njim, ljudje! Koj! Nemudoma! Dobiti ga moramo!«

»Stoj, Sam! Mrači se, njegove sledi bi ne videl več. In razen tega moramo ostati in počakati na obisk, ki se nam obljubuje.«

»Obisk —? Kdo pride?«

»Patrik je član družbe stakemanov, ki imajo svoje skrivališče spodaj v goščavi. Njihov vodja je neki Mehikanec, kapitano ga imenujejo, k staremu Florimontu je hodil v šolo in mnogo se je naučil, se zdi. Zalezoval sem jih in prišel ravno o pravem času, da sem čul Williamsovo poročilo. Točno ob polnoči nas bodo zadavili.«

»Sodijo torej, da bomo ostali?«

»Da.«

»Well —! Naj se zgodi, kakor je njihova volja! Ostali bomo in ravno zato ostali, ker nas mislijo zadaviti! Jim vsaj lahko voščimo dober večer!

Koliko jih je? «

»Enaindvajset.«

»Je nekoliko mnogo za nas štiri —.«

Pomolčal je.

»Kaj misliš, Charley,« je pravil, »ali bi ne naredili takole? Zakurili bomo ogenj in položili suknje krog ognja, mislili bodo, da spimo. Mi pa se skrijemo zunaj na preriji, tako, da bodo stali med ognjem in nami. Lepo jih bomo videli na osvetljenem ozadju in jih z nekaj streli upihnili —.«

»Načrt je dober!« je menil Bernard. »Je pač edini, ki je mogoč v našem sitnem položaju.«

»Lepo! Pa kar naberimo kuriva, preden se stemni!«

»Počakaj!« sem dejal. »Ali res misliš, da bomo s to zvijačo kos enaindvajsetim oboroženim ljudem?«

»Zakaj ne? Koj po prvih strelah bodo zbežali, ker ne bodo vedeli koga imajo za seboj.«

»In če je kapitan pameten in navihnan pa navoha prevaro —? In se obrne proti nam —? Trda bi nam predla in vkljub vsemu junaštvu nas upihnejo do zadnjega!«

»Na to mora biti na primer prerijski lovec vedno pripravljen!«

»Potem pa tudi Morganov ne dobiš v pest!«

»Behold —! Res je! Torej misliš, da naj se lepo tiho poberemo, pa da naj ne damo tem roparjem nauka, ki ga tako zelo potrebujejo —? Takega čina ne morem zagovarjati ne pred Bogom ne pred poštenimi ljudmi, ki potujejo po Llano estacadu.«

»Mi kar na misel ne pride, da bi jo strahopetno odkurili! Drug načrt imam in zdi se mi, da je boljši kot tvoj.«

»Ven z njim!«

»Medtem ko nas bodo lopovi v našem taboru iskali, se lotimo mi njihovega tabora pa ga izpraznimo, jim poberemo konje, zaloge in ves plen, ki so si ga naropali.«

»Good lack —! Res je! Pa praviš, konje da bi jim pobrali —? Ali se nas mislijo peš lotiti?«

»Da. Iz tega sklepam, da bodo najmanj dve uri pred polnočjo šli na pot. Kajti dve uri potrebujejo, če nas mislijo zalezovati.«

»Pa si res tudi prav čul, da tako nameravajo?«

»Seveda! In zato pojdemo v njihov tabor. Če čakamo na nje, tvegamo življenje, če pa odidemo in vpademo v njihov tabor in jim vzamemo konje in strelivo, jim vsaj za dolgo časa onemogočimo izvrševanje njihovega rokodelstva. Povrh nas moj načrt ne bo stal niti enega strela.«

»Pa straže bodo pustili v taboru —.«

»Dobro vem, kam jih bodo postavili.«

»Zasledovali nas bodo —.«

»Zasledovali bi nas tudi, če ostanemo in če bi se jim morali končno umakniti. Sicer pa nas ne bodo, ker jim bomo konje vzeli.«

»Dobro! Naj bo po tvojem! Kedaj odidemo?«

»Lahko odidemo čez četrto ure. Kmalu bo noč.«

Črncu je moj načrt posebno ugajal.

»Oh, ah —! Lepo! Bob jezdi z vami! Bob po-
brati vse reči, ki ležati pri roparjih. Bolje biti to,
ko čakati in Boba ustreliti!«

Stemnilo se je, niti deset korakov daleč se ni vi-
delo. Odrinili smo. Jezdil sem naprej, drugi pa po
indijansko v gosjem redu za menoj.

Seveda nisem krenil naravnost k skrivališču. V
velikem ovinku sem jezdil in za celo miljo na desno
od skrivališča sem se ji približal. Tam smo privezali
konje in peš stopili dalje. Marshal in Bob sicer nista
bila vajena zalezovanja, vkljub temu pa smo neopa-
ženo prispeli do male jase, stezi nasproti.

Moten svit je ležal nad goščavo, kurili so si ali
pa si vsaj svetili. Krog nas je bila trda tema.

Pustil sem tovariše in sam lezel dalje. Našel sem
odprtino, pri kateri sem prej prisluškoval, in zlezal
med korenine.

Kapitano je govoril, vsi so bili oboroženi in pri-
pravljeni na odhod.

»Da sem našel le najmanjšo sled, bi rekel, da
je kateri izmed lovcev prisluškoval,« je pravil. »Kam
je pištola izginila? Morebiti sem jo davi na potu
izgubil, pa izgube nisem opazil, ko smo prispeli.

Torej praviš, Hoblyn, da še taborijo?«

»Vsi štirje, trije beli in črnc. Njihovi konji se
pasejo blizu tabora. Eden konj nima repa in je po-
doben kozi brez rogov.«

Lepo bi se bil Sam zahvalil, da je čul popis
svoje Tony —!

»Tista žival je Sans earova kobilica,« je razlagal
kapitano. »Prav tako slavna je kakor njen lastnik.

Te niso opazili?«

»Ne. Nisva jezдила trdo do njih. Pustila sva
konje v preriji in šla peš tako blizu, da sva jih dobro
videla. Slišala seve nisva nič.«

Kapitano je bil res v dobri šoli. Naučil se je od starega Florimonta, da je treba sovražnika pred napadom opazovati. Sreča naša, da sem bil tistikrat že pri tovariših.

»Vse se bo dobro izteklo. Ti, Williams, si utrujen, ostal boš v taboru. In ti, Hoblyn, boš prevzel stražo na stezi! Mi drugi pa pojdimo!«

Odgrnili so vejevje pri vhodu in vseh devetnajst je izginilo za goščavo. Williams in Hoblyn sta ostala sama.

Vrnil sem se k tovarišem.

»Kako je Charley? Zdi se mi, da so odšli.«

»Da. Dva sta ostala doma. Eden bo stražil tamle na stezi, Williams pa bo ostal v taboru. Ni oborožen, oni drugi pa že ima puško v roki.

Počakajmo še, utegnili so kaj pozabiti pa bi se vrnil. Toda pripravimo se! Pojdi, Sam! Vidva pa ostanita, da prideva po vaju ali pa vaju pokličeva!«

Zlezla sva na stezo.

Ni minulo deset minut pa je prišel Hoblyn. Malomarno je stopal, prepričan je bil, da žive duše ni blizu. Nekaj časa sva še čakala, četrť ure je minulo, ni bilo verjetno, da bi se stakemani še vrnil. Začela sva.

Stisnila sva se vsak ob svoji strani v grmovje, in ko je prišel Hoblyn mimo, ga je Sam enostavno zgrabil za grlo. Strgal sem mu kos sukna s hrbta, naredil zatik in mu zamašil usta. Zvezala sva ga z njegovim lastnim lassom in ga privezala k grmu.

»Naprej!«

Zlezla sva k vhodu. Dvignil sem viseči divji hmelj.

Williams je sedel pri ognju in si pekel kos mesa. S hrbtom je bil obrnjen k vhodu.

Stopil sem bliže.

»Držite meso više, master Williams, sicer se vam bo prismodilo!«

Šinil je okoli in z odprtimi usti nem od strahu strmel v mene.

»Dober večer! Skoraj bi vas bil pozabil pozdraviti. Z ljudmi vašega kova človek ni nikdar dovolj vljuden.«

»O — O — Old Shat — ter — hand —!« je jecljal in še vedno nepremično strmel v mene. »Po — po kaj ste prišli?«

»Prinesel sem pištolo kapitanu. Prejle sem jo vzel, ko ste pripovedovali svoje dogodivščine.«

Skrivil je nogo, da bi se pripravil na skok, in se ozrl, menda, če bi kaka puška ležala v bližini. Druga ni imel pri roki ko svoj bowieknife.

»Le mirno sedite, master stakeman! Vsaka sumljiva kretnja vas stane življenje! Tega lepa pištola je nabita in razen tega vam je treba le k vhodu pogledati, pa bodele videli, da je tod še več krogel pripravljenih za vas.«

Zagledal je Sama, ki je s puško v roki stopil na jaso.

»Thunder storm —! Izgubljen sem!«

»Ne še, če se vdate!«

Zaklical sem v goščavo.

»Bernard, Bob! Semkaj!«

Stopila sta na jaso.

»Tamle pri sedlih ležijo jermeni, Bob! Zveži tega človeka!«

»Grom in peklo —! Živega me ne dobite več v roke!«

Pograbil je bowieknife in si ga sunil v srce. Pri priči je bil mrtev.

»Bog bodi njegovi duši milostljiv!«

Zamolklo je povedal Sam:

»Smrt stoterih ima na vesti —! Pač nikdar še ni bil sunek z nožem bolj upravičen!«

»Sam se je sodil! Blagor nam, da si nismo omažeževali rok z njegovo krvjo!«

Poslal sem Boba po Hoblyna. Prinesel ga je in položil poleg Williamsa.

Vzel sem mu zamašek iz ust, globoko je šel po sapo in zagledal mrtvega tovariša. V grozi so se mu razširile oči.

»Tudi ti si smrti zapisan prav kakor tale, če nam ne poveš vse resnice!«

»Vse bom povedal!« je zaječal v smrtnem strahu.

»Torej, kje imate skrito zlato?«

»Tamle pod vrečami je zakopano.«

Dvignil sem kože.

In celo bogastvo se je razgrnilo pred nami, ukradeno in uropano nesrečnim popotnikom Llana estacada. Orožje vseh vrst, puške starega in novega ustroja, pištole in samokresi, vreče s smodnikom, svinec, krogle, naboji, lassi, sedla, torbe, odeje, popotne in lovske obleke, sukno, platno, korale, pristne in ponarejene, biseri, nakit vseh vrst, drobno blago, instrumenti, orodje, konzervne škatle, zaloge živil itd. In vsem tem rečem se je videlo, da so uropane.

Bob je metal vreče krog sebe, kot da se igra s tobačnimi mehurji, Marshal pa je poiskal kramp in motiko. Kopali smo in našli zlata v prahu in zrnih, da bi ga močen konj komaj odnesel.

Z grozo sem mislil na nesrečne žrtve stake-manov, ki so morale umreti, da so roparji nabrali tolike množine zlata. Diggerji — zlatokopi — namreč ne vzamejo suhega zlata s seboj, vsaj vsega ne, kar so ga nakopali, prodajo ga kar v San Franciscu, ali pa ga založijo v bankah in vzamejo s seboj le papirnat denar, nakaznice in depozitne listine, zlata pa le toliko, kolikor ga neobhodno potrebujejo na potu po

divjini, kjer za papirnat denar nič ne dobijo. Koliko nesrečnežev je torej moralo dati življenje, da so roparji nagromadili take množine zlata!

Toda — kje so bili papirji? Kam so jih stakemani skrili?

»To še ni vse!« sem dejal Hoblynu.

»Ne. Papirji so skriti v nekem drugem skrivališču, daleč od tod.«

»Čemu ste jih skrili drugje?«

»Ker so med nami člani, ki jim kapitan ne zaupa.«

»Torej je le kapitanu znano tisto skrivališče?«

»Le on sam in njegov poročnik vesta za njega.«

»Kdo je poročnik?«

»Patrik Morgan.«

Spomnil sem se na Patrikovo pismo. »Obogatelabova na vsak način,« je pisal očetu.

Ali je mislil na kapitanovo skrivališče? Ali tudi Patrik ni bil zvest in zanesljiv član roparske tolpe? Verjetno je bilo.

»Ali veš, kje je tisto skrivališče?«

»Ne vem natančno. Patrik Morgan je odšel danes z enim naših članov na Head Pick ob Rio Pecosu. Pa kapitano tudi njemu ne zaupa, zato bi naj šel jaz jutri za njim z dvema tovarišema in ga opazoval.«

»Hm —! Kako pa ga boš opazoval, če ne veš za skrivališče —?«

»Kapitano mi je kraj popisal.«

»Torej le veš za njega?«

»Vem za dolinico, v kateri leži skrivališče, za skrivališče samo pa ne vem.«

Pomišljal sem pa dejal:

»Dobro! Poslušaj! Pravzaprav si si zaslužil smrt, pa pustimo ti življenje, če nas pelješ v tisto dolino.«

»Bom!«

»Toda pomni, da si izgubljen, če bi nas prevaril! Šel boš z nami kot naš ujetnik.«

Bil je zadovoljen.

Posebno pogumen človek ravno ni bil in tudi ne preveč zanesljiv član svoje čedne bratovščine.

Opravili smo in Sam se je oglasil:

»Well! Kaj pa počnemo s temle blagom? S seboj ga menda ne bomo vlačili.«

»Zlato vsekakor. Od drugega si vzamemo, kar nujno potrebujemo, orožje, strelivo, tobak, živila in nekaj drobnega blaga. Vse drugo pa sežgemo. Izberite! Sam pa medtem pogledam po konjih.«

Izbral sem si štiri michiganske korenjake, zelo uporabni so bili za tovorno živino, pa tri mustange. Dva mustanga sem namenil Bernardu in Bobu, ker njuna konja nista bila dobra, enega pa Hoblynu.

Tovornih sedel je bilo dovolj na razpolago. Osedlali smo michigance, zložili blago, kar smo ga mislili vzeti s seboj, na odeje, naredili osem velikih cul in naložili vsakemu konju po dve.

»In kaj počnemo s temile konji?« je vprašal Sam.

»Bob jih naj požene ven v prerijo. Ni sicer pametno, pa ubiti jih nočem, rajši jim dam svobodo. S seboj jih ne moremo vzeti.«

Kar je ostalo naropaneža blaga, smo zložili na kup ter podložili smodnik in druge lahko vnetljive reči.

»Pojdi sedaj, Sam, pa odpelji tovariša in konje ven na prerijo in proti zapadu! Sam pa bom zažgal kup.«

»Zakaj pa bi tega koj ne mogel storiti?«

»Ogenj bo svetil daleč ven v prerijo, stakemani se bodo nemudoma vrnili, ko nas ne bodo našli, videli bodo svit pa bi nas zalotili. Sam se jim laže skrijem, ko pa če bi nas bilo pet. Misli tudi na tovorne konje, ki z njimi ne moreš hiteti!«

»Well! Prav!
Naprej, boys!«
Odšli so.
Čakal sem.

Njihovi koraki so zamrli, četrť ure je minilo, stakemani so se utegnili vrniti. Šel sem na delo.

Od roba goščave pa do kupa sem nasul tenko črto smodnika, posul tudi vznožje kupa s smodnikom ter položil na njega vrečice z naboji. Zažgal sem smodnik in se brž umaknil skozi goščavo, sedel na konja in odhitel.

Na jasi se je zabliskalo, zaprasketalo je, naboji so se vneli.

Spodbodel sem mustanga in skokoma oddirjal za tovarišema.

Visoki plameni so šinili iz goščave. Jama razbojnikov je gorela.

Cirilova knjižnica obsega sledeče zvezke:

1. Dr. Karl Capuder: **Naša država.** (Razprodano.)
2. Dr. Leopold Lénard: **Jugoslovanski Piemont.** Din 7'—.
3. Dr. Leopold Lénard: **Slovenska žena v dobi narodnega preporoda.** Din 10'—.
4. * **Moj stric in moj župnik.** (Razprodano.)
5. G. J. Whyte Melville: **Gladijatorji, I. del.** (Razprodano.)
6. G. J. Whyte Melville: **Gladijatorji, II. del.** (Razprodano.)
7. H. G. Wells: **Zgodba o nevidnem človeku.** Din 7'—.
8. B. Orczy: **Dušica, I. del broš.** Din 16'—, vezan Din 30'—, **II. del broš.** Din 25'—, vezan Din 40'—, **III. del broš.** Din 32'—, vezan Din 44'—.
9. A. Conan Doyle: **V Libijski puščavi.** Din 12'—.
10. Arnold Bennet: **Živ pokopan.** Din 8'—.
11. Illamo Camelli: **Izpovedi socialista.** Din 16'—.
12. E. R. Borroughs: **Džungla, I. del** Din 18'—, **II. del** Din 14'—.
13. Elza Lešnik: **Šumi, šumi, Drava...** (Razprodano.)
14. Matija Ljubša: **Slovenske gorice.** Din 7'—.
15. Erckmann Chatrian: **Zgodbe Napoleonovega vojaka.** Din 12'—.
16. Antonio Fogazzaro: **Mali svet naših očetov,** Din 28'—.
17. Anton Kosi: **Iz otroških ust. I. del** Din 8'50.
18. Dr. J. Jeraj: **Kadar rože cveto.** Din 8'50.
19. J. F. Cooper: **Zadnji Mohikanec.** Din 11'—.
20. Pavel Keller: **Dom. Broš.** Din 22'—, vezan Din 35'—.
21. Gabriel Majcen: **Zgodovina Maribora.** Din 10'—.
22. H. R. Savage: **Snubitev kneza šamila. Broš.** Din 32'—, vezan Din 42'—.
23. Kazimir Przerwa-Tetmajer: **Rokovnjači izpod Tatre in druge povesti. Broš.** Din 16'—, vezan Din 28'—.
24. Arthur Sills: **Smrtna past.** Din 9'—.
25. Anton Kosi: **Iz otroških ust. II. del** Din 16'—.
26. Dr. I.: **Črni križ pri Hrastovcu. Broš.** Din 18'—, vezan Din 28'—.

27. Ksaver Meško: **Legende o sv. Frančišku in druge.** Broš. Din 16'—, vez. Din 24'—.
28. Karl May: **Križem po Jutrovem: Jezero smrti.** I. knjiga, 1. zvezek Din 13'—.
29. Artur Achleitner: **Planinski kralj.** Broš. Din 26'—, vezan Din 35'—.
30. Karl May: **Križem po Jutrovem: Kako sem v Mekko romal.** I. knjiga, 2. zvezek Din 13'—.
31. Karl May: **Križem po Jutrovem: Pri šammarih.** I. knjiga, 3. zvezek Din 13'—.
32. B. Orczy: **Mož v sivi suknji.** Broš. Din 20'—, vez. Din 32'—.
33. Karl May: **Križem po Jutrovem: Med Jezidi.** I. knjiga, 4. zvezek Din 13'—.
Vsi štiri zvezki (28., 30., 31. in 33.) vezani v eno knjigo polplatno Din 65'—, celo platno Din 70'—.
34. Dr. Ilauñig: **Tatenbach.** Broš. Din 18'—, vezan Din 28'—.
35. Karl May: **Po divjem Kurdistanu: Amadija.** II. knjiga, 1. zvezek Din 13'—.
36. Karl May: **Po divjem Kurdistanu: Beg iz ječe.** II. knjiga, 2. zvezek Din 13'—.
37. Karl May: **Po divjem Kurdistanu: Krvna osveta.** II. knjiga, 3. zvezek Din 13'—.
38. Karl May: **Po divjem Kurdistanu: Med dvema ognjema.** II. knjiga, 4. zvezek Din 13'—.
Vsi štiri zvezki (35., 36., 37. in 38.), vezani v eno knjigo polplatno Din 65'—, celo platno Din 70'—.
39. Karl May: **Iz Bagdâda v Stambûl: Smrt Mohammed Emina.** III. knjiga, 1. zvezek Din 13'—.
40. Karl May: **Iz Bagdâda v Stambûl: Karavana smrti.** III. knjiga, 2. zvezek Din 13'—.
41. Karl May: **Iz Bagdâda v Stambûl: Na begu v Evropo.** III. knjiga, 3. zvezek Din 13'—.
42. Karl May: **Iz Bagdâda v Stambûl: Družba En Nasr.** III. knjiga, 4. zvezek Din 13'—.
Vsi štiri zvezki vezani v eno knjigo polplatno Din 65'—, celo platno Din 70'—.
43. Karl May: **V gorah Balkana: Kovač šimen.** IV. knjiga, 1. zvezek Din 13'—.
45. Karl May: **Winnetou I: Prvikrat na divjem zapadu.** VII. knjiga, 1. zvezek Din 13'—.
56. Karl May: **Winnetou I: Za življenje —.** VII. knjiga, 2. zve-

57. Karl May: **Winnetou I: Nšo či, lepa Indijanka.** VII. knjiga, 3. zvezek Din 13'—.
58. Karl May: **Winnetou I: Prokletstvo zlata.** VII. knjiga, 4. zvezek Din 13'—.
Vsi štiri zvezki vezani v eno knjigo polplatno Din 65'—, celo platno Din 70'—.
59. Karl May: **Winnetou II: Za detektiva.** VIII. knjiga, 1. zvezek Din 13'—.
60. Karl May: **Winnetou II: Med Komanči in Apači.** VIII. knjiga, 2. zvezek Din 13'—.
61. Karl May: **Winnetou II: Na nevarnih potih.** VIII. knjiga, 3. zvezek Din 13'—.
62. Karl May: **Winnetou II: Winnetouov roman.** VIII. knjiga, 4. zvezek Din 13'—.
Vsi štiri zvezki vezani v eno knjigo polplatno Din 65'—, celo platno Din 70'—.
63. Karl May: **Winnetou III: Sans ear.** IX. knjiga, 1. zvezek. Din 13'—.
64. Karl May: **Winnetou III: Pri Komančih.** IX. knjiga, 2. zvezek (izide v kratkem).
67. Januš Golec: **Guzaj.** Broš. Din 18'—, vez. Din 28'—.

Lastnik: Tiskarna sv. Cirila v Mariboru. Za lastnika in uredništvo odgovarja Franc Hrastelj in za tiskarno Albin Hrovatin, oba v Mariboru. — Izhaja mesečno in ima poleg rednih tudi posebne izdaje. Naročnina mesečno Din 13'—, Stalni naročniki plačujejo letno samo 10 obrokov, oziroma celoletno Din 130'—.

[64.]

K. MAY

ZBRANI SPISI

DEVETA KNJIGA

WINNETOU

III.

V MARIBORU 1931

TISKARNA SV. CIRILA V MARIBORU

WINNETOU

III.

DRUGI ZVEZEK

PRI KOMANČIH

V MARIBORU 1931

TISK IN ZALOGA TISKARNE SV. CIRILA V MARIBORU

VSEBINA:

	Str.
1. Srečanja	159
2. V dolini zaklada	194
3. Maram	212
4. Čarodej v taboru Komančev	228
5. Mož z dolgim imenom	256
6. V San Franciscu	288

Po nemškem izvirniku

K. MAYA

avtoriziran prevod

I.

Srečanja.

Sierra Blanca je gorovje v južnovzhodnem delu države New Mexico. Med rekama Rio Pecos in Rio Grande del Norte leži in s svojimi južnimi izrastki, gornjo in spodnjo Sierra Guadalupo, sega še tudi v prerije Texasa.

Gole, skalnate grebene gledaš, ozke, strme soteske, globoko zarežane, skoraj nedostopne cañone, večji del leta popolnoma suhe, pa tudi temne pražozde najdeš, ki skozi nje le s težavo prodiraš, in med njimi zelene dolinice s položnimi pobočji, odločene od sveta, skrite in samotne.

Vobče je ta svet samotен in neobljuden. Le črni in sivi medved se potepata po pražozdih in soteskah in bizon je našel nekatere prelaze, ki po njih potuje jeseni na toplejši jug, spomladi pa nazaj na severne prerije.

Človeka skoraj ne srečaš. Le drzni lovec si upa sem gori, begunec pribeži v to samoto, ki se je sprl s svetom, po pražozdih in soteskah se skriva Indijanec, ki je v boju z vsem človeštvom, ker se je ves svet zarotil zoper njega. Bobrovka mišičastega trapperja se pojavi na robu goščave, širokokrajni sombrero — senčnik — mehikanskega roparja, temnolasa glava in bakrenordeči obraz Apača ali Komanča se prežeče pomoli izza grmovja. In kaj jih žene v to divjino? Vedno le isto: sovraštvo do človeka in do živali, boj za obstanek, ki takega boja pogosto niti vreden ni.

Spodaj na savanah Rio Pecos mejijo lovišča najdivjějšíh in najmočnejših rdečih rodov, neukrotljivih Apačev in krutih Komančev, in na teh mejah se godijo junaštva, ki o njih zgodovina ničesar ne pripoveduje. In v spopadih teh dveh junaških rodov se zgodi, da se mora posameznik ali pa tudi cela družba umakniti v nedostopne gore, kjer se korak za korakom bori z nevarnostmi in silami, ki jih skoraj ni mogoče premagati.

Rio Pecos izvira v gorovju Jumanes, teče najprvo proti vzhodu in se v Sierra Blanci obrne naravnost na jug, niže spodaj pa krene v velikem polkrogu na zapad. Njegova dolina je ozka, strmine jo obdajajo, ozke soteske peljejo od reke v gore, le ob bregovih je prostora za zelen pas prerije, ki se izgublja v praغوzdu.

Nevaren je ta svet! Gorski grebeni so dolgi in potegnjeni, cañoni globoki in nedostopni, doline in soteske ozke. Če srečaš sovražnika, se mu nimaš kam izogniti, spoprijeti se moraš z njim, ali pa pustiti konja in se peš umakniti v gore. In brez konja si tudi izgubljen.

In po teh divjih krajih smo tistikrat potovali.

Na valovitih prerijah Colorada, južno od Platte Riverja, sem se seznanil z lovцем Sans earom, čudakom svoje vrste, ki so mu Navaji ušesa porezali. Zato se ga je tudi prijelo ime Sans ear, mož brez ušes. Ime mu je bilo pravzaprav Sam Hawerfield, Sam so mu pravili njegovi prijatelji. Kmalu sva si bila tudi midva dobra prijatelja in pripovedoval mi je žalostno zgodbo svojega življenja. Farmer je bil svojčas, pa prerijski roparji so mu umorili ženo in otroka in maščevanje ga je gnalo na zapad za morilci. Osem jih je že našel in ustrelil in si zarezal spomin na njihovo smrt v kopito svoje puške, dveh mu je še manjkalo, oče in sin sta bila, Fred in Patrik Morgan. Tista dva je še iskal.

Potoval je v Mehiko in ker sem bil tudi sam namenjen čez Texas v Kalifornijo, sem se mu pridružil. Dolge tedne sva brodila po savanah in prerijah zapada, marsikaj sva doživela, najhuje pa se je nama godilo v puščavi Llano estacado, kjer bi bila skoraj obležala od žeje in onemoglosti.

V Llano estacadu sem našel tistikrat tudi svojega dobrega znanca Bernarda Marshala, draguljarjevega sina iz Louisvilla, in njegovega služabnika, črnca Boba. Neznani zločinci so mu umorili očeta in izropali trgovino, potoval je k svojemu bratu v San Francisco, trije trgovci so potovali z njim in pa družba lovcev kožuharjev. Tudi Bernard bi bil skoraj umrl v puščavi. Vsi smo bili, tako sem zasedil, žrtve stakemanov — drogarjev —, puščavskih roparjev, ki so dobili to ime, ker so v napačni smeri postavljali puščavske kažipote, droge, zvaljali popotnike globlje v puščavo in jih tam, onemogle in izmučene, pomorili in izropali. Sumil sem, da so tudi Bernardovi spremljevalci taki stakemani, razkrinkal sem jih, razgnal zločinsko tolpo in požgal njihovo skrivališče. Dognal sem tudi, da je morilec Bernardovega očeta isti Fred Morgan, ki je umoril tudi Samu ženo in otroka. Na svoje iznenadenje smo tudi dognali, da je eden izmed stakemanov, ki so spremljali Bernarda po puščavi, Patrik, sin Morgana, tisti, ki ga je z očetom vred Sam iskal širom zapada. Žal ga je prepozno spoznal, ušel nam je.

Sled Patrika in Morgana, dvakratnega morilca, je peljala v Sierra Blanco. Dobili smo v roke Patrikovo pismo na očeta Freda in zvedeli, da se nameravata sestati ob Head in Skettel Picku v Sierra Blanci in da namerava Patrik dvigniti zaklad, ki ga je kapitano, vodja stakemanov, spravil na varno v neki dolini Sierra Blance.

Zapustili smo puščavo Llano estacado, prišli do Rio Pecos in ga prebredli ter potovali ob njegovem desnem bregu navzdol. Štirje smo bili, Bernard, Sam

Hawerfield, jaz in črnc Bob. Ujetnika smo imeli s seboj, Hoblyna, enega iz družbe stakemanov. Prijeli smo ga v njihovem skrivališču, pa ga pustili živeti, ker je obljubil, da nam bo pokazal dolino, kjer sta mislila Fred in Patrik Morgan dvigniti zaklad.

Hoblyn je jezdil z Bobom na sredi, z Bernardom sva jezdila za njima, Sam pa je načeloval naši mali četi. Pokazalo se je med potom, da je mladi Marshal prav dober jezdec in da mnogo vzdrži.

Predpoldne je bilo in solnce je pravkar pogledalo črez visoke vrhove levega brega. Toplo solnce nam je prav dobro delo. Sredi avgusta smo sicer bili, pa noči so bile hladne in jutra tako sveža in vlažna, da smo se do poznega predpoldneva zavijali v odeje. Le žal, da je kmalu popoldne solnce že spet izginilo za visokimi zapadnimi vrhovi.

Hoblynu smo črez dan odvzeli vezi, zvečer pa smo ga zvezali. Jamčil nam je z življenjem, da nas bo pripeljal na pravi kraj.

»Ali imamo še daleč do Head in Skettel Picka?« me je vprašal mladi Marshal.

»Jutri morebiti prispemo. Ne vemo pa še, če prej ne pojdemo v dolino, kjer ima kapitan skrit svoj zaklad. Po Hoblynovem popisu bi morali kmalu kreniti na desno, če mislimo prej obiskati dolino zaklada.«

»Ali bi ne bilo bolje, da gremo prej na Head in Skettel Pick in primemo Morgana, ki tam čaka na sina?«

»Kakor kaže sled, je Patrik namenjen v dolino zaklada. In kjer je sin, tam bomo našli tudi očeta. Pa če bi tudi jezdil k Head in Skettel Picku, bi ne smeli kar naravnost za njim, ker bi nas Fred Morgan opazil. Ako čaka na sina v hribovju, je gotovo že tam, saj je danes že štirinajsti avgust.

Sicer pa bomo Patrika kmalu došli, ker smo mu bili od hide spota — skrivališča — stakemanov sem vedno za petami. Sinoči je taboril šest milj odtod

in če je davi z nami vred šel na pot, bo danes kvečjemu tri ure pred nami.«

»Have care — pazite —!« se je tedaj oglasil spredaj Sam Hawerfield in obstal.

Pogledali smo.

»Tamle na robu gozda leži veja!« je kazal. »Zelena je še, torej še ni dolgo, kar je bila odlomljena. Nekdo je bil danes pred nami tukaj!«

Pojezdili smo bliže in razjahali. Previdni smo morali biti. Življenje westmanovo visi v divjini včasi res samo na šibki vejici.

Sam je pobral vejo, si jo ogledal in jo dal meni.

»Poglej si na primer tole reč, Charley!«

»Hm —! Stavil bi ne vem kaj, da je tale veja odlomljena šele pred kako uro —.«

»Tudi jaz tako sodim.«

Ozrl se je naokoli.

»In tamle —! Ali vidiš tiste stopinje —?«

Sklonil sem se.

»Dva moška —! Poglejmo!«

Vzel sem iz torbe ob sedlu palčici, ki sem si ju natančno pomeril po sledovih Patrika in njegovega spremljevalca že koj prvi večer, ko smo našli njuno taborišče.

»Patrik in njegov tovariš —!« sem dognal. »Mera se natančno ujema! Kvečjemu ura je minila, kar sta tod hodila.

Ne smemo dalje, Sam!«

»Čisto prav si povedal! Videla bi nas sicer.

Ampak čemu sta lopova razjahala —? Tamle sta stala konja, vidi se, da sta z nogami kopala. In tamle pelje sled v gozd —. Gotovo se nista brez posebnega namena plazila tod —. Pojdimo pa pogledajmo!«

Pustila sva Bernarda, Boba in ujetnika na robu gozda in stopila za sledjo.

Sam je šel naprej. Precej daleč v gozd sva že prišla, ko je iznenada obstal in pokazal na tla. Stopil sem bliže.

Tla so bila pohojena in mah zrahljan. Bila je podoba, kot da je nekdo mahovino odgrnil, kopal, pa razkopani prostor spet z mahovino pokrili.

Sklonil sem se in odgrnil mahovino.

»Glej —! Sekira —!« je vzkliknil Sam.

Tudi jaz sem se začudil.

»Res —! Tule je ležala sekira!«

V mehki prsti pod mahovino se je razločno videl odtisk ročne, precej velike sekire.

»Po sekiro sta šla v gozd!« je menil Sam. »Zato sta razjahala.

Kdo pa jo je položil sem?«

»Na to vprašanje ne bo težko najti odgovora. Najbrž je bilo takole. Ko sta kapitano in njegov poročnik Patrik zaklad v dolini zakopala in odšla, jima je bila sekira čez nekaj časa le prenerodna, da bi jo vlačila za seboj, pa sta jo tule zakopala, da bi jo imela pri roki, kadar bi se vrnila. Gotovo bomo našli kje v dolini znamenje, ki sta si ga naredila, da bi sekiro laže našla.«

Pokrila sva jamo z mahovino, se vrnila po sledi nazaj na rob gozda ter pogledala po drevju.

Res sva na dveh drevesih, na desni in levi od sledi, našla že nekoliko zaraščene zareze. Tudi tri najnižje veje na drevesih so bile odkrhnjene.

»Patrik je torej danes prišel po sekiro —,« je razmišljal Sam. »Kaj sledi iz tega, Charley? Kaj misliš?«

»Ni težko uganiti. Vsak drug bi tudi uganil. Patrik je namenjen v dolino k zakladu.«

»Da.«

»In prehiteti ga moramo.«

»Kaj misliš, ali pojde naravnost v dolino, ali prej k očetu v hribe k Head in Skettel Picku?«

»To bomo koj zvedeli.«

Vprašal sem Hoblyna:

»Ali je še daleč do kraja, kjer se odcepi od Rio Pecosa pot v dolino zaklada?«

»Če se prav spominjam, bomo v dveh urah pri soteski, ki gre v gore k dolini.«

»Jezdili bomo do soteske. Ako je krenil po njej, je namenjen naravnost k zakladu, ako je potoval dalje ob reki, pa misli najprvo obiskati očeta ob Head in Skettel Picku. Po njem se bomo ravnali tudi mi.

Sicer pa je, kakor rečeno, komaj ura minila, kar sta odšla. Sled kaže, da sta se dolgo mudila. Počakati moramo, dohiteli bi ju, preblizu bi jima prišli. Lahko da sta se iz kakršnegakoli razloga med potom ustavila, videla bi nas.

Počijmo si medtem!«

»All right —! Pa počakajmo! Toda previdnejši bomo ko Patrik, ki je pustil konja zunaj na robu gozda. Kakor smo mi njega našli, tako lahko drugi tudi nas najdejo.

Postavimo konje med drevje in pojužinajmo! Lačen sem, od davi na primer še nisem nič dobil med zobe.«

Spravili smo konje v gozd in posedli po mahu.

Nismo še dobro sedeli, ko je Hoblyn polglasno vzkliknil in pokazal skozi drevje.

»Poglejte si tamle tisto strmo sotesko na drugem bregu, meššurs! Čisto tako se mi je zdelo, kot da se je gori v soteski nekaj zableščalo. Prav kakor jeklena konica sulice.«

»Ni mogoče!« je menil Sam. »Kako morete na tako daljavo opaziti konico sulice?«

Ugovarjal sem mu.

»Čisto mogoče je, Sam! Solnčni žarki padajo naravnost v sotesko in če res tam recimo kdo stoji s sulico v roki, se žarki odbijajo od njene svetle konice pa zadenejo oko, ki pogleda v tisto smer.

Ampak — sulice imajo tod le Indijanci. Bilo bi torej —.«

Res se je spet zableščalo in sicer na dveh mestih, više v soteski in globlje spodaj.

»Čujte, ljudje,« sem pravil, »tamle se plazijo Indijanci! Sreča naša, da smo stopili med drevje! Če bi bili ostali zunaj ali pa celò jezdili dalje po dolini, bi nas sedajle čisto gotovo opazili.«

Vzel sem daljnogled in ga nameril na sotesko. In kar sem videl, mi je res nagnalo skrb.

Dal sem daljnogled Samu.

»Tule, Sam! Poglej si še ti tiste ljudi! Najmanj sto petdeset jih je!«

Pogledal si jih je, pa dal steklo Bernardu.

»Poglejte si še vi rdečkarje, master Bernard! Ali ste že imeli kedaj opraviti s Komanči?«

»S Komanči še ne. Da so Komanči, mislite —?«

»Seveda! Bi bili sicer tudi lahko Apači, ker prav tod mejijo lovišča teh dveh rodov. Pa Apači nosijo lase drugače ko tistile, ki prihajajo tamle z višin.«

In — ali vidite rdeče in modre barve, ki so si z njimi namazali obraze? Bojne barve Komančev so. Na bojnem pohodu so torej in zato so si tudi konice svojih sulic nabrusili in v vsakem tulju tiči šop zastrupljenih puščic, ki bi jih na primer prav nič rad ne čutil na svoji stari koži.

Kaj meniš, Charley, kaj bo, če pridejo tod mimo?«

»Opazili bodo našo sled, našli nas bodo.«

»Da bi človek le smel stopiti ven iz gošče in pobrati tisto vejo in zabrisati sled —! Pa ni mogoče.«

»Bi nič ne pomagalo, Sam! Više gori bodo te opazili našo sled, prišli bi za njo in preiskali gozd.«

»Vem. Pa umaknemo se jim lahko, če vidimo, da so sled opazili, in daleč smo že lahko, preden bi prišli semle v gozd in našli, da smo tukaj sedeli.«

»Je res. Pa sled je kar zunaj na robu gozda. Mogoče se da izbrisati, ne da bi bilo treba iz gozda stopiti.«

Blizu nas je stala posušena smrečica. Odrezal sem jo, se splazil do roba gozda in potegnil k sebi vejico, ki smo jo po neprevidnosti prej zunaj pustili. Nabral sem še suhih smrekovih iglic in jih vrgel po sledi, ki pa je bila sicer itak tako slabotna, da bi jo zapazilo le ostro in izkušeno indijansko oko.

Sam se mi je režal.

»Bomo videli, če bo pomagalo, Charley! Mene bi s tem ne premotil!«

»Zakaj ne?«

»Ali ima javor smrekove iglice?«

Res je ravno nad sledjo mogočen javor širil svoje veje. Pa pomota se ni dala več popraviti.

Sicer pa so rdečkarji vzeli vso našo pozornost v zakup. Prispeli so na dnu soteske, obstali in poslali naprej oglednike.

»Heigh day —! Ne bodo prišli sem!« se je veselil Sam.

»Iz česa sklepate to?« je vprašal Bernard.

»Razloži mu, Charley, ker si ga že ravno vzel v šolo!«

»Stvar je čisto preprosta,« sem pravil. »Trije rdeči so šli naprej na poizvedovanje, dva jezditá za vodo, eden pa k reki. Prva dva sta poslana, da preiščeta svet za sledovi, oni tretji pa bi naj pogledal, kje bi se dalo priti čez reko. Prišli bodo torej sem na desni breg, pa jezdili ob reki navzdol, ne bodo pa prišli sem gori k nam, sicer bi oglednika pregledovala obrežje proti vodi.«

Opazovali smo jih.

Ogledniki so se vrnili k četi, ki je čakala v soteski. Njihovo poročilo je bilo menda zadovoljivo, četa se je premaknila in krenila k reki, da jo prebrede.

Videli smo jih s prostim očesom, bilo jih je več ko sto petdeset, sami mladi, krepko zrastle ljudje so bili. Dva poglavarja sta jezdila na čelu čete, iz dveh vasi so torej bili ali pa iz dveh rodov.

»Tistale dva z orlovimi peresi, tista sta poglavarja?« je vprašal Bernard.

»Da.«

»Pa sem čul, da jezdijo poglavarji belce —.«

Sam se je veselo nasmejalo.

»Hihihihihih —! Belce —!«

»Napačno so vas poučili, Bernard!« sem mu razlagal. »Tam onstran v stari domovini bo morebiti res kak general jezdil belca, svojega ljubljenca, tukaj na zapadu pa nihče. Indijanec vobče ne mara belih barv, ne pri konju, ne v obleki. Bela barva ga izda. Še na lovu ne jezdijo belca, ker bi mu divjačino preginal, tem manj, kadar je na bojnem pohodu. Že od daleč bi ga videl sovražnik. Le po zimi se utegne kedaj zgoditi, da zajezdi belca, pa si ogrne tudi bel katun. V zasneženi pokrajini je spet bela barva varnejša. Sam sem to nekoč poskusil gori v Nord Parku, pa še z dobrim uspehom.«

Komanči so prebredli reko, precej niže pod nami so prišli na desni breg. Razposlali so oglednike in odjezdili za njimi.

Oddahnili smo si, velika nevarnost je šla mimo nas.

Sam je pobožal svojo Tony.

»Kaj meniš, stara Tony, če bi naju bili danes rdečkarji obrezali —? Tebi bi odrezali rep, meni pa uhlje —. Ja res —! Saj to se je že zgodilo, ti ni- maš več repa, jaz pa ne več uhljev!

Ampak, Charley, kaj pa bo na primer s Patrikom in njegovim stakemanom? Njuno sled bodo na vsak način našli!«

»Nič jima ne bodo storili!« je pripomnil Hoblyn.

»Nič? Zakaj ne?«

»Ker nas poznajo. Komanči so, iz rodu Racurro. Kapitan je kadil z njimi mirovno pipo in prodajali smo jim plen, kolikor ga sami nismo potrebovali.«

»To pa slabo kaže!« je skrbelo Sama. »Utegnila bi se pobratiti z njimi, vzela bi jih s seboj —. Preslabi smo za nje!«

»Le počakajmo!« sem ga tolažil. »Mar misliš, da jih bo Patrik res vzel s seboj v dolino in pred njihovimi očmi izkopal zaklad —? Kvečjemu radi vljudnosti bo ostal nekaj časa pri njih, pokadil s poglavarjem calumet pa odšel.«

Stopil sem na rob gozda in pogledal za rdečimi. Ni jih bilo več videti, izginili so za ovinkom.

Slučajno sem še pogledal po reki navzgor — pa prestrašen šinil z glavo za grm.

Sam je videl kretnjo.

»Kaj je? Ali prihaja še več rdečkarjev?«

»Se zdi. Eden vsaj preži tamle iz gornje so-teske.«

Sans ear je nastavil daljnogled.

»Zounds —! Res je! Tamle na levem bregu —! Pa samo eden je —. Če jih ni morebiti za njim še več —.

Toda, kaj vidim —! Tisti tamle je na primer Apač —!«

»Res —?«

»Da! In sicer poglavar. Črne lase ima v šop povezane in še po hrbtu mu visijo prav do sedla. Sedaj jezdi k reki.«

Začudil sem se. Poznal sem Apača, ki je imel črne lase v šop povezane, pa so mu še po hrbtu viseli —.

»Daj meni daljnogled!«

Vzel sem ga. Pa nisem več videl Apača, zajezdil je v reko, visoki breg mi ga je zakrival.

»Ali veš, kako je, Charley? Apači zasledujejo Komanče, ti pa za zasledovalce niti vejo ne. In tisti poglavar je jezdil naprej na poizvedovanje. In pre-

klicano nabrisano se je lotil stvari! Ni šel za njihovo sledjo, da bi ga ja ne opazili, je šel više gori po drugi soteski k reki.

Še globlje se skrijmo, ti ljudje imajo sokolje oči! Vsekakor pride tod mimo. Tudi konjem bo treba nozdrvi zatisniti, prhajo, če navohajo Indijanca. Moja Tony sicer ne, ker ima nekaj več možganov v glavi. Pa vaši konji —. Tiho sedaj!«

Po petih minutah smo res čuli topot njegovega konja.

Tovariši so stopili globlje v goščavo, sam pa sem se skrila za gost grm blizu roba gozda.

Počasi je prihajal Apač bliže, s pogledom uprtim v tla. In prav meni nasproti je obstal. Opazoval je posušeno smrekovo igličje, ki sem ga nasul pod javor.

Spoznal sem ga.

Skočil je s konja in zgrabil za tomahawk. Igličje se mu je zdelo sumljivo.

»Streljaj vendar, Charley!« je šepnil Sam.

Pa nisem streljal.

Skočil sem iz grmovja in njemu naproti. Njegova mišičasta roka je strahovito zamahnila.

»Winnetou —! Ali bo veliki poglavar Apačev ubil svojega brata?«

Roka mu je omahnila. Njegovo žametno temno oko se je zableščalo v srčnem veselju.

»Charli —!«

Le to eno besedo je povedal, pa iz nje je govorilo veselje, ki ga ponosni Indijanec rajši skriva, ko pa da bi ga glasno izražal.

In potem se me je z rokami oklenil krog vratu in me pritisnil k sebi.

Tudi sam sem bil ves srečen, da sem tako nenadoma našel svojega ljubega prijatelja.

»Kaj je pripeljalo mojega brata sem v to divjino?«

Zataknil je tomahawk za pas.

»Komanške bolhe so zapustile gnezdo, šle so, da dajo Apačem svojo kri. Veliki Duh pravi, da jih bo Winnetou premagal.

In kako je moj beli brat prišel sem v to dolino? Pred mnogimi meseci mi je pravil, da bo potoval čez veliko vodo in obiskal wigwam očeta in sester. In pravil je, da bo potoval v veliko puščavo, ki je strašnejša ko Mapimi in Llano estacado —.«

»Videl sem wigwam očetov in bil sem v Sahâri. Pa duh prerije me je klical v bedenju in v sanjah, sledil sem njegovemu glasu in prišel spet v savano.«

»Moj beli brat je prav storil! Srce prerije je veliko in široko, kdor je čul udarec tega srca, se bo vedno spet vrnil v njeno naročje. Tako je bilo tudi z mojim bratom.«

Prijel je konja za vajeti in stopil z menoj med drevje.

Zagledal je moje tovariše, ni jih še videl, pa niti najmanj ni kazal iznenadenja, naredil se je, kot da jih ne vidi. Indijanec nikdar ne kaže svojih čuvstev.

Segel je v torbo ob sedlu, poiskal pipo in tobačni mehur pa dostojanstveno sedel.

»Winnetou je bil daleč na severu. Šel je, da nabere svete prsti za calumete svojega rodu. In njegov brat Charli bo prvi, ki bo z njim kadil novo pipo miru.«

»Tudi drugi bodo danes kadili pipo miru z mojim bratom!« sem dejal in pokazal po tovariših.

»Winnetou kadi pipo miru le s pogumnimi možmi in s takimi, ki v njihovem srcu ni prevare in ki na njihovih ustnicah prebiva resnica. Toda Winnetou ve, da govori njegov beli brat le s pogumnimi in poštenimi možmi.«

»Ali je veliki poglavar Apačev že kedaj čul o Sans earu, pogumnem in pretkanem lovcu?«

»Winnetou pozna njegovo ime, njega samega pa še ni videl. Sans ear je zvit ko kača, premeten ko lisica in pogumen ko jaguar. Velik sovražnik rdečih

ljudi je in njihovo smrt si zariše v kopito svoje puške. Pa umorili so mu ženo in otroka in Sans ear ubija le hudobne ljudi, ki so mu hudo storili.

Tamle je njegov konj. Zakaj ne pride Sans ear k Winnetou, da bi z njim kadil pipo miru?«

Sans ear je pristopil, pa videti mu je bilo, da je nekoliko v zadregi vpričo moža, ki je veljal za najslavnejšega in najpravičnejšega bojvnika gorovja in savane.

»Moj rdeči brat je prav povedal,« je dejal skromno. »Le hudobnemu velja moje maščevanje, dobrim pa moje prijateljstvo.«

Mignil sem tudi Bernardu.

»Poglavar Apačev naj nakloni svojo prijaznost tudi temule bojvniku! Bogat je bil, pa beli so mu umorili očeta in vzeli njegove diamante in dolarje. Morilec je tu na Rio Pecosu, prišel je, da ga poišče, umrl bo od njegove roke.«

»Winnetou je njegov prijatelj, pomagal mu bo najti morilca njegovega očeta! Howgh!«

Ta indijanska beseda pomeni toliko kakor pri nas amen, tako bo. Če jo je izgovoril Winnetou, je veljala kakor slovesna obljava. Pridobil sem Bernardu pomočnika, ki si ga boljšega želeti ni mogel.

Nadeval je pipo in jo prižgal. Opravil je predpisane obrede, puhnil je dim trikrat proti nebu in trikrat proti zemlji pa štirikrat proti štirim stranem sveta in dal calumet meni. Opravil sem iste obrede in dal pipo Samu. Tudi Marshal jo je dobil in jo vrnil Winnetou.

Sam je vprašal Apača:

»Ali ima moj rdeči brat mnogo bojvnikov pri sebi?«

»Uff —!«

Winnetou se je čudil. Pa Sam njegovih navad še ni poznal. Ponovno je vprašal:

»Dejal sem, ali ima moj rdeči brat mnogo bojvnikov pri sebi —.«

»Uff —! Moj beli brat naj mi pove, koliko medvedov je treba, da pogazijo tisoč mravelj!«

»Eden sam zadostuje,« je odgovoril Sam nekoliko začuden.

»In koliko krokodilov je treba, da požrejo tisoč žab?«

»Spet samo enega.«

»In koliko poglavarjev rodu Apačev je treba, da pobijejo tele mušice komanške? Ako Winnetou izkoplje bojno sekiro, ne vzame bojevnikov s seboj, sam gre. Winnetou ni poglavar enega samega rodu, poglavar, kralj je vseh Apačev. Le roko mu je treba dvigniti tu ali tam, pa vstane tisoč bojevnikov, ki so pokorni njegovim poveljem. Mnogo jezikov ga uboga, ki mu pripovedujejo, kaj počenjajo sinovi Komančev, in mnogo nožev in tomahawkov je pripravljenih, da iztrebijo njegove sovražnike z zemlje.«

Obrnil se je k meni.

»Mož mora sicer govoriti s pestjo, pa moj brat mi naj pove, zakaj je vzel tele može s seboj na Rio Pecos!«

Pripovedoval sem mu na kratko, pa natančno, kaj nas je pripeljalo na bregove Rio Pecos.

Pozorno me je poslušal pa molče zrl pred sebe.

In ko je puhnil zadnji dim iz pipe, je vstal, vtaknil pipo v torbo in dejal:

»Moji beli bratje naj gredo z menoj!«

Potegnil je konja iz gozda in zajahal. Skokoma smo odjezdili po dolini za Komanči.

Jezdil je koščenegega, dolgonogegega rjavca, ki sem ga poznal že iz svojih prejšnjih potovanj. Podoben je bil vse prej sestradanemu izvoščekovemu kljusetu ko pa indijanskemu dirkaču in le veččak v konjskih zadevah, kakor je bil Winnetou, si ga je mogel izbrati za jezdnega konja. Šele v teku je pokazal, kaj premore. Nedosežen dirkač je bil, mirno in enakomerno je tekel, njegov korak je bil izdaten in neutrudljiv, njegova pljuča so bila zdrava, »možganov«

je imel najmanj prav toliko v glavi kakor Samova slovita Tony in s svojimi ostrimi ko jeklo trdimi kopiti je že več ko enkrat pognal v beg sivega volka in roparsko pumo. Konj in jezdec sta bila kakor zraščena drug v drugega, ena duša sta bila, ena volja, nikdar se ni zgodilo, da bi konj odpovedal, pa če je Winnetou še take napore zahteval od nje.

Našli smo sled Komančev. Čisto razločna je bila, prav nič se niso potrudili, da bi jo skrivali, zanesli so se, da so varni. Dobro uro smo jezdili za njimi, pa pred vsakim ovinkom smo previdno poizvedovali, preden smo krenili za njimi.

Pravkar smo spet mislili kreniti krož gozda, ko je Winnetou sunkoma obstal.

Pokazal je z desnico v gozd, z levico pa nam dal znamenje, naj molčimo. Prežal sem in gledal, kaj bi bilo, pa nič nisem videl.

Winnetou je razjahal, obesil puško na sedlo, vzел bowieknife v roko in izginil med drevjem.

»Kaj pa ima?« se je čudil Sam.

»Ne vem.«

»Čuden človek, tale Apač! Ali nam ni mogel povedati, kam gre —!«

»Ali nisi čul, ko je dejal, da mora mož s pestjo govoriti? Opazil je nekaj sumljivega pa je šel, da pogleda. To si lahko razbral iz njegovega obnašanja. Zato mu ni bilo treba še na široko razlagati, kam gre.«

»Pa vsaj povedal bi nam bil lahko, kaj je opazil!«

»Bomo že videli.«

»Toda vedeti vsaj moramo na primer, kaj naj mi počnemo —!«

»To itak vemo. Počakati moramo za ovinkom, da se vrne, ali pa da nam da znamenje, naj pridemo za njim. Vse to je vendar čisto enostavno in razumljivo in —.«

»Massa —! Oh, ah, massa —!« naju je prekinil Bob.

»Kaj je?«

»Slišati človeka —!«

»Kje?«

»Tamle za gozd!«

Pogledal sem po tovariših, pa nobeden ni nič slišal. Tudi sam nisem nič čul. Menda se je črnc zmotil.

V gozdu se je oglasil wipporwill — porogljivec —. Vsak drug bi bil res mislil, da je zapel porogljivec, tovariši so bili res tudi prepričani, da je, sam pa sem vedel, da nas kliče Apač. Nedosegljivo je znal posnemati vse vrste živalskih glasov. Tudi mene je naučil te umetnosti in sporazumevala sva se na najinih potovanjih z živalskimi glasovi in se klicala, kadar je bil sovražnik blizu.

Sam je dejal:

»Wipporwill —? Bi na primer le rad vedel, kje bi tega ptiča človek ne našel!«

»Teга ptiča si danes prvikrat videl in slišal, Sam!«

»Se pač motiš! Nešetokrat, pa ne prvikrat!«

»Pa tega vsaj prvikrat! Winnetou je namreč, kliče nas. Pojdimo! Tamle nas čaka!«

Vzel sem Winnetouovega konja za vajeti in pojezdili smo dalje.

Winnetou nas je čakal nekaj sto korakov niže na robu gozda. Koj je izginil v gozdu, ko je opazil, da prihajamo za njim.

Razjahali smo in stopil sem v gozd za njim. Tovariši so čakali na rodu gozda.

Med drevjem je stal Winnetou in poleg njega na tleh je ležal mlad človek, zvezan z lastnim pasom. V silnem strahu so visele njegove oči na Winnetouu, stokal je.

»Strahopetnež!«

Le to besedo je povedal Apač pa se zaničljivo obrnil.

Beli človek je bil. Ko je mene zagledal, se mu je obraz vidno razveselil. Upal je menda, da mu bo beli rojak pomagal.

Sam je prišel za menoj.

»Beli človek —! Yankee —!« je vzkliknil. »Zakaj ga je Winnetou zvezal?«

»Zlobno oko!«

Nekdo je vzkliknil za nami.

Mladi Marshal je bil. Z nepopisnim začudenjem je gledal ujetnika.

»Holfert —? Za božjo voljo, kako pa vi pridete sem?«

»Marshal —! Master Marshal —!« je zastokal ujetnik.

Poznala sta se. Pa zdelo se mi je, da ujetnik ni ravno posebno vesel nepričakovanega svidenja.

»Kdo je tale človek?« sem vprašal Bernarda.

»Iz Knoxville je doma, Holfert mu je ime, pomočnik je bil pri mojem očetu.«

Marshalov pomočnik — pa blizu kraja, kjer smo iskali Morgana, morilca Marshalovega očeta!

Mož je bil sumljiv. Misel mi je šinila v glavo, ki sem se ji koj vdal.

Vprašal sem Bernarda:

»Ali je bil še pri vas, ko se je zgodila nesreča?«

»Da.«

Obrnil sem se k ujetniku.

»Master Holfert, dolgo vas že iščemo! Ali bi mi povedali, kje tiči vaš dobri prijatelj, ki mu je ime Morgan?«

Prestrašil se je.

»Sir, ali ste detektiv?«

»Kaj da sem, to bode te že še zvedeli. Povem vam pa, da bi ne imel rad z vami službeno opraviti, ker slutim, da so vas drugi zapeljali.

Torej odgovorite! Kje je Morgan?«

»Odvzemite mi vezi, sir, pa vam vse povem!«

Bernard je gledal, kot da mu kdo pravi čisto nemogoče stvari.

Odkimal sem.

»Da bi vam sneli vezi, na to niti misliti ni! Kvečjemu da vam jih nekoliko zrahljamo. Bob, stori to!«

Bob je pristopil.

Zavzet ga je gledal ujetnik.

»Bob —? Tudi ti —?«

Samozavestno je odgovoril črnc:

»Bob tudi biti, yes! Kjer biti massa Bern, tam tudi biti vsikdar nigger Bob.«

Zakaj ne ostati massa Holfert v Louville —? Zakaj iti v gore —? Zakaj biti massa Holfert zvezan —?«

Zrahljal mu je pas. Ujetnik je sedel.

Nadaljeval sem zasliševanje.

»Torej kje je Morgan?«

»Pri Head Picku.«

»Kako dolgo ste bili z njim skupaj?«

»Mesec dni.«

»Kje sta se sešla?«

»V Austinu.«

»Vas je naročil v Austin?«

»Da.«

»Hm —! Torej sta se poznala?«

Molčal je.

Vzel sem samokres v roke.

»Poglejte si tole orožje, master Holfert, in poslušajte!

Čisto natančno vem, pri čem da sem z vami. Vkljub temu pa želim iz vaših ust zvedeti, kako je bilo tisto z umorom Marshala in z ropom v njegovi trgovini. Govorite odkritosrčno! Če nočete, dobite kroglo! Ne skušajte me varati! Saj veste, na zapadu je v navadi, da se z morilci na kratko opravi!«

»Nisem morilec!« je jecljal mož v silnem strahu.

»Dejal sem vam že, da čisto natančno vem, pri čem sem z vami! Gre mi le za to, ali ste trdovraten zločinec, ali pa človek, ki se svojega dejanja kesa.

»Torej, ali ste poznali Morgana že prej?«

Obotavlja se je odgovoril:

»Moj sorodnik je.«

»Obiskal vas je v Louisvillu?«

»Da.«

»Dalje! Ne ljubi se mi, da bi vsako besedo posebej izvlekel iz vas. Tudi ne utegnem, da bi vas izpraševal na dolgo in široko. Sami lahko pripovedujete! Mislite na samokres!«

»Naj stopi master Marshal na stran, pa bom vse povedal!«

»Bodi po vašem!«

Da bi mu olajšal izpoved, sem mignil Marshalu. Odšel je, pa se za ujetnikovem hrbtu vrnil in se skrtil za bližnje drevo. Rad bi bil videl v njegovo dušo —

»Torej —!«

»Morgan me je obiskoval. Pregovoril me je, igrala sva za velike vsote.«

»Vas je obiskoval na vašem stanovanju?«

»Da.«

»Ne v delavnici?«

»Nikdar.«

»In —?«

»V igri sem najprvo dobival, strastno sem se vdal kvartanju. Nato pa sem po vrsti izgubljal in nazadnje sem mu bil dolžen nekaj tisoč dolarjev. Nisem imel s čim plačati, grozil mi je, da me bo nanzanil. Dal sem mu namreč menico s ponarejenim podpisom Marshala. Nisem si znal pomagati, vdal sem se mu.«

»Kaj je zahteval od vas?«

»Povedati sem mu moral, kje so ključi k trgovini.«

»Ste vedeli, kaj namerava?«

»Da. Domenila sva se, da si bova rop delila in se umaknila v Mehiko. Prej še pa sva se ločila, dejal je, da radi varnosti. Določil je sestanek v Austinu.«

»Povedali ste mu, da ima Marshal glavni ključ pri sebi?«

»Da. Pa nisem mislil, da ga bo umoril. Rekel je, da ga bo le omamil. Počakala sva ga, pozno je prišel domov, pa mesto da bi ga bil samo omamil, ga je zabodel. Odprla sva vežna vrata in ga položila v vežo. Rop sva si razdelila kar v trgovini.«

»Sam je vzel diamante, vi pa drugo?«

»Da.«

»Zakaj?«

»Veščak sem v zlatnini in v nakitu, pa bi bolje znal spraviti v denar take reči ko on, je dejal.«

»In šli ste v Austin?«

»Da.«

»In od tam vas je zvabil v gore?«

»Da.«

»In tu vam je vzel denar, izkupiček iz ropa, kajne?«

»Tako je bilo.«

»Ali ste res tako neumni pa ste mu verjeli —? Kedaj je bil zločinec še pošten do svojega pomagača —! Saj ste si vendar lahko mislili, čemu vas vabi v divjino! Da se vas neopaženo iznebi —!

»Kako pa vam je vzel denar?«

»Sinoči je bil na straži. Spal sem. V spanju sem čutil, da nekdo grabi po meni, zbudil sem se. Morgan mi je že vzel orožje in denarnico, pa me mislil za bosti. Strah mi je dal moči, sunil sem se na stran, skočil na noge in zbežal. Zasedoval me je, pa tema je bila, uspelo mi je, da sem mu ušel. Vso noč sem bežal, prepričan sem bil, da bo našel mojo sled, ko se bo zdanilo, pa prišel za menoj.

In danes sem se tule skril, da bi si počil. Pa so prišli Indijanci mimo. In pravkar sem mislil spet

oditi, ko sem zagledal tegale rdečega človeka. Skril sem se, pa našel me je.«

Ves izmučen je bil. Zato je menda tudi tako rade volje vse priznal. Kajti kesanja ni kazal, ne v glasu ne v obnašanju.

Bernard je pristopil. Vprašal sem ga:

»Mož je vaš! Kaj mislite storiti z njim?«

Molčal je. Maščevalnost in usmiljenje sta se borila v njegovi duši.

Še sam je izpraševal ujetnika pa nam rekel:

»Lopov si zasluži smrt. Pa pustimo mu življenje! Bog ga bo sodil.«

»Taka kazen bi bila hujša ko smrt, Bernard! Brez orožja, brez konja, brez izkušnje v divjini — ne prišel bi daleč, žalostno bi poginil!«

»Torej pa ga vzemimo s seboj in se ga o priliki iznebimo.«

»Za samo sitnost bi nam bil. In povrh že imamo ujetnika. Utegnila bi se pogovoriti in še nevarna bi nam bila.«

»Saj smo štirje proti dvema —!«

»Ne mislim, da bi bila nevarna našemu življenju neposredno. Lahko nam povzročita druge težave, ki bi bile še usodne za nas. Mislite le samo na to, kaj vse še moramo tod opraviti!

Pa ne bom ga sodil. Naj bo po vašem! Dali mu bomo enega naših tovornih konj in nekaj orožja.

Vprašati pa še moramo prej Winnetoua za mnenje.«

Winnetou je stal ob strani in mirno poslušal. Na moje besede je stopil k ujetniku in mu snel vezi.

»Vstani!«

Holfert je vstal. Winnetou je pokazal na njegovo roko.

»Ali je opral beli človek s svoje roke kri umorjenega?«

»Da!« je plašno potrdil.

»Kri je bila torej na njegovi roki. In kri se da le s krvjo oprati, ne pa z vodo. Tako hoče veliki Manitou.

Ali vidi beli človek tisto zeleno vejo tamle pri reki?«

»Da.«

»Beli človek naj stopi pa naj vejo utrga! Ako jo prinese, bo živel. Kajti veja je znamenje miru in milosti.«

Čudil sem se temu nekoliko nenavadnemu pogoj.

Holfert je stopil k reki, kakih štiri sto korakov je bilo do nje. Pogoj je bil zelo lahek, veja ni visela daleč nad reko, lahko jo je z brega dosegel.

Iztegnil je roko.

Tedaj pa je dvignil Winnetou puško, strel je počil in v glavo zadet je padel Holfert mrtev v vodo.

Hladnokrvno je nabil Winnetou puško.

»Beli človek ni prinesel veje, umreti je moral! Veliki Duh savane je pravičen. Pa tudi usmiljen. In usmilil se je belega človeka. Da smo mu pustili življenje, bi ga bili našli Komanči in ga mučili. Ali pa bi ga bili našli coyoti.«

Zajahal je in odjezdil dalje.

Molče smo jezdili za njim, zatopljeni v resne misli.

Sled Komančev je bila vso pot dobro vidna. Da so bili na bojnem pohodu, to so nam povedale njihove barve, pa namenjeni so bili kam daleč, pre-vidnejši bi bili, da je sovražnik kje blizu. Winnetou je gotovo vedel, kam potujejo, pa molčeč človek je bil, ni govoril brez potrebe.

Toda vprašati sem ga le moral in mu tudi povedati, da ne nameravamo jezdit ves dan za Komanči. Ze sem mislil pognati konja k njemu, ko so pred nami počili streli.

Nemudoma smo se umaknili za najbližnji ovinek in obstali. Winnetou je razjahal in smuknil v goščavo. Kmalu se je vrnil in nam mignil.

»Komanči in dva belokožca!«

Spet je zlezal v goščavo. Sam, Bernard in jaz smo stopili za njim, Bob pa je ostal pri ujetniku in pri konjih.

In tole smo videli.

Za gozdom se je širila dolina Rio Pecos v razsežno kotlino. V njej so taborili Komanči. Na bregu, trdo ob reki, sta sedela poglavarja, poleg sta tičali suljici in slonela ščita. Pri poglavarjih sta sedela dva belokožca. Kadili so calumet. Njihovi konji so se pasli v bližini.

Po kotlini pa so se podili bojevniki, uprizarjali so bojne igre, pri katerih pokažejo vso spretnost v jahanju in v rabi orožja.

Kdo sta bila bela —?

Predaleč je bilo, nisem dobro videl njunih obrazov. Vzel sem daljnogled.

Pa iznenaden sem ga ponudil Samu.

»Sam, poglej!«

Nastavil je steklo pa vzkliknil:

»s'death —! Naša prijatelja —! Fred Morgan pa Patrik, njegov sin —! Kako sta prišla med Komanče —?«

»Stvar je čisto enostavna, Sam! Patrik je bil itak vedno pred nami, Morgan pa je s Head Picka prišel za Holfertom. Srečala sta se. In pred Racuroi se jima ni treba skrivati, saj si čul, kaj pravi Hoblyn! Da so si Komanči in stakemani dobri prijatelji!«

»Tako bo menda. Pa neprijetno je le!«

»Zakaj?«

»Kako pa ju bomo dobili, če sedita sredi med Komanči —?«

»Upam, da ne bodeta za večno sedela med njimi, tudi potovala ne bodeta z njimi. Druge namene za-

sledujeta in na misel jima ne bo prišlo, da bi Komančem izdala zaklad.«

»Torej je najbolje, če tule počakamo in jih opazujemo, kaj?«

»Varni vsaj smo tukaj, se zdi. Ni verjetno, da bi se kateri rdečih vrnil.«

»Pa Morgan bi prišel —. Holferta išče!« je omenil Bernard.

»Zvedel bo od Patrika in od Komančev, da ga niso videli, pa bo mislil, da se je drugam obrnil.

Ali bomo konje skrili?« sem vprašal Winnetoua.

Pokimal je, stopil sem po konje in spravili smo jih globlje v gozd. Tovornim konjem smo sneli cule s plenom, ki smo ga vzeli stakemanom v Llanu.

Ko je Hoblyn zagledal kotlino, je pokazal po njej v hribovje na desnem bregu:

»Sir, tamle na desno se odpira soteska, po kateri moramo potovati, da pridemo v dolino zaklada.«

»Tam —? Sitna reč!«

»Zakaj, Charley?« je vprašal Sam.

»Ker ne moremo tja, dokler sedijo Komanči v kotlini. In tudi Morganov ne moremo prehiteti.«

»Kako da ne?«

»Saj si vendar lahko misliš, da se bodeta koj po odhodu Komančev odpravila na pot!«

»Ne skrbite se, sir!« je pravil Hoblyn. »Tisto pot po soteski pozna le midva s kapitanom. Patrik bo šel drugo pot, ki pelje niže spodaj ob pritoku Rio Pecos v gorovje.«

»Torej pa naj bo! Počakali bomo in si ogledali tele njihove bojne igre.«

Komanči so se razdelili v dve četi, ki sta se napadali v sklenjenih vrstah, pa spet v manjših oddelkih in v posameznih borbah. Razkazovali so svojo gibčnost in vztrajnost in Evropejec bi se jim kar ne mogel načuditi. Sedla seve nimajo in tudi ne uzde, le odejo ali pa kožo privežejo konju na hrbet.

Na vratu visi konju široka zanka, druge opreme ne poznajo.

V divjem diru kolobari jezdec po ravnini. Pa se nenadoma vrže na stran, obvisi z roko v zanki, s peto pa se naslanja konju na hrbet. Skrit za telesom konja, ki mu služi za ščit, opazuje pod njegovim vratom sovražnika in strelja na njega. Konj dirja tako varno in mirno, da strelec le redko zgreši. V tem skrivanju je indijanski jezdec tako izurjen, da se poljubno in po bliskovo vrže konju sedaj na eno, pa spet na drugo stran, gibčno in lahko, da bi se brez skrbi postavil v cirkusu.

Tako smo se zagledali v jahaške umetnosti Komančev, da smo čisto pozabili na okolico. Lahko si torej mislite, kako smo se prestrašili, ko sta se nenadoma pojavila že čisto blizu nas na sledi Komančev dva jezdeca.

»Have care —!« sem vzkliknil polglasno. »Ljudje prihajajo!«

Hoblyn je šepnil:

»Kapitano in Conchez —!«

»Brž v gozd pa sled zabrišimo!«

V manj ko dveh minutah je bilo vse opravljeno. Tovariši so se skrili globlje v gozd, le z Winnetouom sva ostala na robu, da sva lahko prišleca opazovala.

Gotovo bi bila opazila našo sled, ki je bila le slabo zabrisana, pa v tistem hipu so zagnali Komanči onstran ovinka svoj divji bojni krik. Osupnila sta, previdno prežala krog ovinka, pa se obrnila in obstala prav na mestu, kjer smo malo prej stali mi. Z Winnetouom sva se umaknila k tovarišem.

Njun nepričakovani prihod je bil za nas izredno važen, zvedeti sem moral, kaj se menita.

Dva javorja sta stala blizu roba, tja sem se splazil. Za vsak slučaj sem vzel tomahawk s seboj.

»Komanči so!« je pravil kapitano. »Ni se nama jih treba bati. Zvedeti pa morava, kdo sta tista bela, ki sedita med njimi.«

»Predaleč je, ni ju mogoče spoznati.«

»Lahko bi ju spoznal po obleki, pa enega vobče še nisem videl, drugega pa zakrivata poglavarja.«

»Kapitano, poglejte si vendar tistegale konja malo natančneje! Tistega rjavca! Pristrižen rep ima, kar je na savani in v gorah velika redkost. Kaj pravite? Ali se spominjate, kdo bi imel tod takega konja —?«

»Carajo —! Patrikov konj —!«

»Da! In kdo bi bil oni drugi —?«

»Misliš —?«

»Seveda!«

»Res! Sedajle se sklanja naprej! Ali vidiš pisano prepasnico! On je in nihče drugi!

Kaj bova storila?«

»Hm —! Da bi vedel, kaj vobče nameravate z njima —. Potem bi že lahko govoril —.«

»Kakor kaže, ti moram le povedati, po kaj sva prišla sem. Torej pa poslušaj!

Del našega plena, najboljše, kar smo si nagrahili, sem zakopal v neki dolini tod blizu. Zakaj, boš vprašal. Enostavno, ker ne zaupam svojim ljudem. Skrivališče poznam le jaz in pa moj poročnik Patrik. Njemu sem namreč še najbolj zaupal. Pred nekaj dnevi pa sem zasumil, da me tudi Patrik vara.

Pisal je očetu, naj pride k njemu, pa ga ni naročil v naš tabor, kakor bi bilo samo po sebi umevno, ampak sem v gorovje ob Rio Pecosu, na Skettel in Head Pick. Koj sem zasumil, da ima slabo vest, in ker se po svojem zadnjem pohodu v Llano estacado vobče ni vrnil v tabor, ampak odpotoval naravnost na Rio Pecos, se mi je sum še bolj utrdil. Prepričan sem, da mislita z očetom izropati moje skrivališče. Po kaj druga bi pač sicer hodila sem gori v to samoto! In ne pozabi, da Patrik ve za zaklad! S temile Indijanci sta se srečala le slučajno.

Kaj bova storila? Ali stopiva kar k njim, ali počakava in greva za njima pa ju primeva pri delu?«

»Zadnje bi bilo vsekakor najboljše. Dosedaj še nista nič storila, za kar bi ju smeli kaznovati. Patrik bo enostavno dejal, da je prišel po očeta, in kdo ve, kaka pota so jima še odprta, da dosežeta svoje namene. Dva sta, toda tudi midva sva sama —. Na Indijance pa se ni zanesti.«

Premeteno je govoril Conchez, gotovo tudi član družbe stakemanov. Ni mu bilo, da bi šla h Komančem in prijela Patrika, spraviti je hotel kapitana k skrivališču, da bi se sam kakorkoli polastil zaklada.

Kapitano se je res dal ujeti.

»Prav si povedal! Racuroi so na bojnem pohodu, ne bodo dolgo taborili, odšli bodo. In koj za njimi se bo tudi Patrik odpravil. Precej pota je še odtod v dolino zaklada. Poznam pa bližnjico, prehitela ga bova in počakala na njega, — če bo zaklad vobče še tam!«

»Zakaj pa bi naj ne bil —? Kdo bi ga bil dvignil —? Saj ste pravili, da poznata tisto mesto le vidva s Patrikom —.«

»Kdo bi ga bil našel —? Hm —! Sans ear in Old Shatterhand, tista dva, ki se jima smem zahvaliti za naš zadnji poraz!«

»Tista dva —? Odkod pa bi naj vedela za zaklad?«

»Zelo lahko sta zvedela za njega! Mislil sem Hoblyna poslati za Patrikom, pa sem mu v svoji neumni neprevidnosti popisal dolino. Hoblyn je izginil in ne morem se iznebiti misli, da me je izdal lovcem in si s svojim izdajstvom rešil življenje.«

»Hm —! Potem bi bilo seveda najbolje, če bi —.«

»No —!«

»Če bi šla h Komančem.«

»Pa jim izdala skrivnost —? Da bi nama zaklad lepo odvezeli —? Ne!

Sicer pa je še časa dovolj, da si zadevo premisli va. Poglej, rdečkarji so posedli, južinali bodo, ne bodo še koj odjezdili.

Tudi midva lahko pojužinava. Stopi po meso!«
Nemudoma sem se umaknil. Conchez bi me bil videl, ker sta stala konja blizu javorov.

Sporočil sem tovarišem, kaj sem slišal.

»O tistih treh stakemanih, ki so s Patrikom jezdili za trgovci, nista na primer ničesar omenila —?« je vprašal Sam. »Vsaj eden od njih bi moral biti pri Patriku. Saj smo gori pri sekiri našli sled dveh ljudi —.«

»Besedice nista omenila. Dva sta se itak vrnila v tabor s plenom, ki ga je Patrik trgovcem odvzel, tretjega pa je Patrik najbrž umoril, da bi imel proste roke. Tista druga sled pri sekiri pa je utegnila biti očetova, sodim.

Kaj počnemo s kapitanom in Conchezom?«

»Pri miru ju bomo pustili.«

Winnetou je zmajal z glavo.

»Moji beli bratje naj pomislijo, da nimajo več ko eden sam skalp!«

»Kdo bi nam ga naj vzел?« je ugovarjal Sam.

»Racurroi.«

»Jim ne bo uspelo. Sicer pa se bodo kmalu odpravili. Na bojnem pohodu so.«

»Moj beli brat je zvit lovec in pogumen bojevnik, ne pozna pa potov Komančev. Tile rdeči ljudje potujejo v gore h grobu poglavarja Čugahata, kakor to storijo vsako leto na dan, ko ga je ubil Winnetou, poglavar Apačev.«

Torej zato je Winnetou zasledoval Komanče —.

»To je isto, kot da bi bili na bojnem pohodu! Ne bodo se zmenili za nas in za stakemane!«

»Tudi meni ni, da bi prelival kri,« sem dejal.

»Torej pa naj moji beli bratje storijo, kakor hočejo! Prizanašajo sovražniku, ki je ropar in morilec. Pa bodo za to dali lastno kri! Tako bo! Howgh!«

Težko mi je bilo, da sem mu moral ugovarjati, pa je res tisti dan teklo že dovolj krvi. In proti mo-

jim načelom je bilo, da bi ubil človeka, ki se ne more braniti, pa četudi bi ga ubil samo zato, da ga kaznujem.

Še sem se vdajal takim neprijetnim mislim, ko so zadoneli v taboru Komančev iznenadeni vzkliki. Nekaj posebnega se je zgodilo. Tudi kapitano in Conchez sta pozorno poslušala.

Zlezal sem v polkrogu na rob gozda, da vidim, kaj imajo.

Komanči so stali v tesnih gručah na bregu. Nekaj je plavalo po vodi, ulovili so tisto stvar, si jo ogledovali, pa jo spet sunili nazaj v reko. Kaj je bilo, nisem videl. Tesno so se strnili krog poglavarjev, se menda posvetovali, pa šli h konjem, zajahali in odjezdili.

Vrnil sem se k tovarišem.

»Kaj je bilo?« je vprašal Bernard.

»Nekaj so našli v reki.«

»Kaj?«

»Morebiti Holfertovo truplo.«

Winnetou je dvignil glavo.

»Ali sodi moj beli brat, da bi voda utegnila zaneesti mrtvo truplo tako daleč?«

»Mogoče je. Reka tod močno dere, globoka je, bregovi so gladki —.«

Besedice ni rekel, vstal je in izginil med drevjem.

Vedel sem, kaj namerava.

Če so Komanči našli Holfertovo truplo, smo bili izdani —. Šel je najbrž tako daleč ob reki navzgor, da ga Komanči niso mogli videti, pa bi plaval nazaj do njihovega zapuščenega tabora in pogledal, ali so res našli Holfertovo truplo.

Izvrsten plavač je bil, pa kar je nameraval, je bilo vendar zelo tvegano. Lahko se je zgodilo, da sta kapitano in Conchez odšla za Komanči, radovednost bi ju gnala, stopila bi na breg in videla Winnetoua. Lahko pa tudi, da so Komanči zasumili bližino sovražnika, kajti kjer leži ustreljen človek s

svežo rano, mora biti blizu tudi tisti, ki ga je ustrelil. Utegnili so odjezditi samo na videz, pa bi se vrnili, da zalotijo neznanega strelca. Na divjem zapadu mora človek vedno vedeti, koga ima pred seboj in za seboj.

Winnetouova pot od našega skrivališča do kraja, kjer je šel v vodo, in od tam do tabora Komančev, pa spet nazaj k nam, vse skupaj sem računal na pol milje. V pol uri bi se Winnetou vrnil.

Pa ni še minilo četrte ure in kapitano je s tovarišem odšel. Nismo ju smeli zadržati.

In kar sem slutil, se je zgodilo. Jezdila sta na kraj, kjer so taborili malo prej Komanči, in se obrnila k reki. Winnetou je bil v nevarnosti, gotovo ni imel druga pri sebi ko nož.

Vzel sem puško.

»Ostanite!« sem dejal tovarišem in odšel.

Pohitel sem ob robu gozda navzdol in si poiskal mesto, odkoder sem dobro videl tabor Komančev. Nisem se še pripravil, pa je že divgnil kapitano puško in ustrelil.

Ni zadel.

Nekaj sekund po strelu je šinil Winnetou iz vode kakor riba, ki skoči za mušico, se zagnal na breg in planil na kapitana. Conchez je dvignil puško.

Pripravil sem se za strel. Pa ni bilo treba streljati. Winnetou je sam opravil.

Kakor blisk se je obrnil h Conchezu in mu odbil puškino cev v zrak. Strel je šel mimo. Winnetou mu je iztrgal puško, jo prijel za cev, da bi Concheza pobil s kopitom, pa je še o pravem času skočil na stran, in se umaknil kapitanu, ki je tudi zamahnil s puško.

Pravkar je mislil spet napasti, ko so spodaj ob reki zarjaveli Komanči. Tudi druga moja domneva se je uresničila. Komanči niso jezdili daleč, čakali so za ovinkom, čuli kapitanov strel pa se skokoma vrnili.

Ko jih je Winnetou zagledal, je izbil kapitanu puško iz rok, vrgel Conchezovo karabinko v vodo in se v silnih skokih zagnal po dolini navzgor proti nam.

Dobro sem vedel, da ga nihče ne bo došel. Z najhitrejšim tekačem se je lahko kosal za stavo. Ni tekel, kakor se navadno teče, v skokih se je poganjal le z eno nogo, z drugo pa si je le toliko pomagal, da je ostal v ravnotežju. Šele ko se je noga od poganjanja utrudila, je preložil ravnotežje na drugo in se z njo poganjal. Tudi mene je svojčas naučil tako teči. Prepričan sem bil, da bo v desetih minutah na kraju, kjer je pustil obleko, bežal bi še nekaj časa pa se po gozdu vrnil k nam.

Pohitel sem k tovarišem.

»Brž! Bežati moramo!«

»All devils —!« je ropotal Sam. »Le kam na primer? Tamle prihajajo Komanči in Morgana sta tudi poleg!«

»Naša sreča, da sta! Pripodili se bodo mimo nas, ne bodo se utegnili brigati za našo sled, dela dovolj bodo imeli z Winnetouom.

Ko bodo mimo, brž na konje in po dolini navzdol po njihovi sledi, da vas ne zasledijo, ko se bodo vračali! Ostal bom, da krijem vaš umik in da počakam na Winnetoua.«

»Ti sam —?«

»Seveda!« sem dejal in pogledal po Hoblynu, ki mu še vedno nismo smeli popolnoma zaupati. »Ti moraš prevzeti tovariše, premalo so še izkušeni.«

»In kje naj počakamo?«

»Pri vhodu v sotesko, ki pelje v gore. Hoblyn vam jo bo pokazal. Brž! Komanči so mimo!«

»Well! Naprej!«

Komanči so odtopotali mimo nas in krenili krog ovinka. Sam je odjezdil s tovariši po dolini navzdol, jaz pa sem počakal in zabrisal sled.

V goščavi je zašumelo. Winnetou je bil, obleka je nosil v rokah.

»Uff —! Šakali Komančev iščejo Winnetouovo sled, pa zaman jo bodo iskali!

Kje so tovariši mojega brata?«

»Poslal sem jih naprej.«

»Moj brat misli vsikdar pametno in previdno! Ne bodo dolgo čakali na naju.«

Oblekel se je. Spravila sva konja iz gozda.

Pogledal sem po dolini. Še sva bila varna pred Komanči.

Vprašal sem Winnetoua:

»Kaj je videl moj brat v reki?«

»Truplo belokožca. Dvakrat se je danes Winnetou obnašal kakor otrok, ki nič ne misli. Pa ne boji se ničesar in njegovi beli bratje mu bodo odpustili.«

Mislil sem mu odgovoriti, pa že je zajahal in kakor veter oddirjal po dolini, da sem ga komaj dohiteval. Ponosen Indijanec je bil in le jaz sem smel slišati njegovo samoobtožbo.

Tovariši so čakali pri vhodu v sotesko, ki nam jo je Hoblyn pokazal, da po njej pridemo v dolino zaklada. Sam je ovijal konjem kopita. Ker nas je bilo šest, je moral razrezati tudi odeje, ki smo jih odvzeli stakemanom.

Krenili smo po soteski. Winnetou je šel peš za nami in zabil tudi tiste sledove, ki so se v kljub vsej naši previdnosti še videli.

Za prvim ovinkom sem obstal.

»Bernard, peljite mojega konja za vajeti! Pridem za vami.«

»Ostal boš?« je vprašal Sam.

»Počakal bom, da vidim, kaj bodo rdeči ukrenili.«

»Well! Bomo vsaj vedeli, ali so nas izsledili.«

Odjezdili so. Skril sem se za grm.

Nisem dolgo čakal. Kopita so zapela, Komanči so se vračali. Pa le pol čete. Kje so bili drugi —?

Tudi Morgana sta bila pri njih. Kapitana in Concheza pa nisem videl.

Počasi so se bližali, z očmi uprtimi v tla. Tam, kjer smo ovijali konjem kopita, so obstali. Eden poglavarjev je skočil s konja se sklonil in pobral neko reč. Nisem videl, kaj je bilo.

Pokazal jo je družbi, skrbno so preiskali tla in se posvetovali. Četa je odjezdila dalje po dolini, Morgana in Patrik pa sta krenila s poglavarjem v sotesko.

Počasi, čisto počasi in peš so stopali, ostro so opazovali tla. Nevarne trenutke sem preživel. Pa tla so bila skalnata, nič niso našli. Šli so dalje.

Ko so stopali mimo mene, sem videl, kaj je poglavar pobral s tal. Volnena nit je bila. Ko smo cepili odeje, se je utrgala in padla na tla. Naše življenje je torej res viselo »na eni sami niti«. Kako ostre oči ima Indijanec, da s konja vidi na tleh drobno volneno nit!

Stopili so še po soteski, pa se vrnil. Prepričani so menda bili, da nihče ni jezdil po njej. »Konjski mokasini« so bili res izvrstna iznajdba —.

Morgana sta se pogovarjala.

»Nihče ni bil tu!« je pravil oče. »Sledovi so bili torej najbrž naši lastni.«

»Pa kdo je bil tisti rdečkar in kdo sta bila tista bela, ki ju še nismo našli?« je vprašal Patrik.

»Bomo že še zvedeli. Uiti nam ne morejo. Rdečkar je bil nag, ni se videlo, kakega rodu da je.«

»In lepo nama je postregel, če je bilo res Holfertovo tisto truplo, ki je priplaval po reki.«

»Holfert je bil. Toda kako je prišel rdečkar v tisti gozd, kjer sva taborila —? Ali je bil že prej tam —? Ali je šele pozneje prišel —? Mislim, da bi —.«

Več nisem čul. Odšla sta s poglavarjem mimo.

Iz njunih besed sem posnel, da smo zaenkrat varni in da se kapitano ni pokazal Komančem. Naj-

brž se mu je zdelo varneje, če zaloti Patrika pri tatvini. Dvomil pa sem, ali se mu bo posrečilo uiti ostrim očem Komančev.

Došli so četo. Poglavar je dal povelje in vsi so odjezdili po dolini Pecos.

Tovariše sem došel šele čez pol ure.

Winnetou me je vprašaje pogledal. Poročal sem mu, kaj sem slišal.

»Sinovi Komančev imajo oči, pa ne vidijo, in njihova ušesa so zadelana, da ne slišijo korakov svojih sovražnikov,« je zaničljivo pravil. »Moji beli bratje naj odvzamejo konjem mokasine!«

Nadaljevali smo pot po kameniti soteski.

II.

V dolini zaklada.

Pot je bila slaba.

Skale so nam zapirale sotesko, drevesa so ležala vmes, ki jih je vrgla starost ali pa podrl vihar. Čim više smo prodirali, tem divjejši je bil svet. Proti večeru smo prispeli na greben, ki poteka vzporedno s Sierra Blanco proti jugu. Spustili smo se na drugi strani grebena na visoko planoto in si poiskali varno zavetišče, kjer smo prenočili.

Noč je minila mirno. Ob zori sem jezdil po naši sledi nazaj, da bi pogledal, ali hodi kdo za nami. Pa nikogar nisem opazil, nihče nas ni zasledoval.

Odjezdili smo dalje.

Potovali smo po svetu, ki me je živo spominjal na cañone v Coloradu. Gozd je izginjal, ker je primanjkovalo mokrote. Suhe, globoko zarezane struge smo srečevali, ki pričajo, da so tod kedaj drli in hruli silni hudourniki. Ko se bližaš po pusti planoti takemu cañonu, vidiš najprvo pred seboj njegovo nasprotno steno, vse globlje pada, čim bolj se ji bližaš, in hipoma stojiš pred silnim prepadom, nemogoče se ti zdi sestop po njegovih stenah.

Ob času deževja po teh cañonih še vedno derejo hudourniki. Na stenah se razločno vidi, kako visoko je katero leto hudournik segal. In kako čudno in slikovito je voda izjedla in izobrazila stene cañona! Kar neprestano bi držal svinčnik v roki in risal. Piramide se dvigajo, kubične mase, mogočni stebri in svodi, oboki, votline, verande, ploščadi. Skoraj bi mislil, človek jih je izobličil.

Stene cañonov so strme, skoraj nedostopne, le izvežban plezalec bi prišel po njih na dno. Pa pla-

Po takem cañonu smo jezdili ... (K str. 196.)

nota je na vse strani razjedena in če potuješ ob takem suhem cañonu, prideš kmalu do stranske dolinice, ki »izvira«, se začinja, na planoti, po njej sto-

piš navzdol pa prideš kmalu v glavno dolino. Dno cañona je ravno in poteka navadno v stalni smeri, čisto uporabno je za cesto. Če potuješ po njem, te nihče ne opazi razen tistega, ki stoji na robu cañona. Seveda pa tudi sam ne opaziš nasprotnika prej, da stoji trdo pred teboj.

Po takem cañonu smo jezdili ves predpoldan proti zapadu. Vse više je lezel, vse več stranskih dolinic se je stekalo v njega, prijezdili smo do njegovega »izvirka« in pred nami so ležale gozdnate višine Sierra Blance.

Pozno popoldne smo prispeli v dolino zaklada. Kake pol ure je bila široka in kazalo je, da ni daljša ko poldruho miljo. Gozdovi so jo obdajali na pobočjih, močen potok je tekel po njej, sočne trate so zelenele ob njegovih bregovih. Žal nismo smeli dati konjem paše, sled bi nas bila izdala.

Poklical sem Hoblyna.

»Ali smo pa res tudi v pravi dolini?« sem ga vprašal. Mogoče je le bilo, da se je zmotil.

»Prav gotovo, sir! Čisto dobro se spominjam. Tamle gori pod tistim hrastom sva s kapitanom prvičkrat nočevala.«

»Svetoval bi, da si poiščemo stransko dolinico in pustimo konje na pašo. Stražo postavimo pri njih, mi pa se lahko v glavni dolini svobodno gibljemo.«

Sam je odkimaval.

»Bi bilo zelo lepo! Toda utegne se zgoditi, da bi konje nujno potrebovali —. Jaz vsaj in moja Tony bi se ne ločila rada. Ne dam je od sebe.«

»Well —! Pa si tule v gozdu poiščimo primerno taborišče! Stopil bom z Bobom po tejle strani, Winnetou naj išče po levem pobočju, vi drugi pa počakajte, da se vrnemo!«

Razjahal sem, vzel puško in stopila sva s črncem v gozd. Vzporedno, kakih deset korakov vsaksebi, sva prodirala po goščavi.

Pobočje se je dvigalo precej strmo, gozd je bil zaraščen, z mahom pokrite skale so ovirale hojo, čez podrta drevesa sva se plazila. S konjem bi se dalo le težko priti skozi.

Nenadoma je Bob zakričal.

»Massa —! Oh, ah, massa —! Priti brž, brž!«

Pohitel sem k njemu.

Z dolgimi skoki je bežal h košati bukvi, zgrabil za najnižjo vejo in se vzel na drevo.

»Kaj je, Bob?«

»Massa brž priti! Pomagati nigger Bobu! O ne, ne priti! Leteti in poklicati vse čisto mnogo ljudi in ubiti pošast!«

Ni mi bilo treba vprašati, kako pošast misli.

Skozi podrast je pravkar prilomastila. Sivi medved je bil, ena tistih ljubeznivih zverin, ki jo lovci grisly imenujejo.

Čul sem v puščavi glas leva, ki mu Arabec pravi ra'd, grom, čul sem rjoveti tigra v bengalski džungli in četudi mi roka ni smela trepetati, srce vsaj mi je nemirno bilo ob takih glasovih. Toda globoko, hripavo hudobno, demonsko mrmranje sivega medveda reže skozi mozeg in kosti, ob takih glasovih tudi najpogumnejšemu zašklepetajo zobje in mrz mu spreletava telo.

Osem metrov sva bila narazen. Vzravnal se je na zadnje noge in zazijal. On ali jaz — eden od naju je moral umreti.

Pomeril sem v oko in ustrelil, pomeril hip pozneje na srce in spet ustrelil. Vrgel sem puško proč, izdrl nož in skočil na stran, da bi laže sunil.

Ogromna žival je stopala proti meni, kot da sta šli krogli mimo nje, dva, tri, štiri, šest korakov je naredila, že sem dvignil nož —.

Pa prednje šape so ji omahnile, skoraj tuleč je zarenčala, za minuto nepremično obstala pa se zgrodila, kot da jo je kladivo zadelo. Ena krogla ji je prodrla v oko, druga v srce, zadel sem obakrat v

življenje. Panter ali pa jaguar bi bil vztrepetal kakor maček, če ga udariš, in bi bil padel, — moj grisly je šel mirno dalje, zmenil se ni za krogle, še dva koraka pa bi bilo po meni.

»Oh, ah —! Dobro, lepo —!« je vzklikal Bob na varni bukvi. »Ali biti medved čisto mrtev, massa?«

»Da. Stopi z drevesal«

»Pa biti res čisto dobro mrtev, massa? Ne žreti nigger Boba?«

»Čisto je mrtev.«

Prav tako naglo, kakor je prišel na drevo, je Bob tudi zlezal z njega. Pa ko se je približal ogromni živali, se mu je le ustavila noga. Tudi sam sem se skrajno previdno sklonil k njej in ji še dvakrat sunil nož med drugo in tretjo rebro v srce.

»Oh, ah —! Velik medved biti —! Biti mnogo več velik ko Bob! Ali Bob jesti medveda?«

»Seveda! Medvedje šape so zelo okusne.«

»Oh, massa dati Bobu šape! Nigger Bob biti čisto zelo mnogo rad okusen —!«

»Boš tudi dobil svoj delež kakor vsak drug izmed nas. Toda počakaj tule, koj se vrnem!«

Plašno je gledal.

»Bob počakati tukaj —? O, in če medved spet biti živ —?«

»Boš pa spet splezal na drevo.«

»Če massa oditi, Bob rajši koj spet prej splezati na drevo, da medved ne pojesti nigger Boba!«

Hip pozneje je že spet sedel na veji. Ni bil strahopeten, moj dobri Bob, ni se bal izlepa sovražnika, pogumno se je znal braniti, toda grislyja še ni srečal in zato mu njegove modre previdnosti nisem smel zameriti.

Preiskal sem okolico, da bi videl, ali je imel sivec družino pri sebi. Pa našel sem le njegovo sled, nobene druge.

Sicer pa nisva bila dolgo več sama. Tovariši so čuli strel in prihiteli, ker niso vedeli, s kom imam opravka.

Vsi so se čudili orjaški živali, ena največjih je bila, kar so jih kedaj videli, in Winnetou se je sklonil k njej ter pomočil svoj medicinski mošnjček v medvedovo kri.

»Moj beli brat je dobro zadel, medvedova duša ga bo hvalila. Ni je trpinčil, brž jo je odrešil in odpotovala je v večna lovišča svojih pradedov.«

Indijanci namreč verujejo, da se mora v sivega medveda za kazen preseliti duša lovca ali pa bojevnik. Šele ko medved pogine, je duša očiščena. Čim naglejša je medvedova smrt, tem manj trpi duša.

Djali smo medveda iz kože in mu vzeli najboljše kose, drugo pa pokrili z vejevjem, mahovjem in prstjo, da bi truplo ne privabilo šakalov in mrharjev, ki bi nas bili izdali.

Apač je našel na levem pobočju v goščavi zeleno jaso, primerno za taborenje. Spravili smo na jaso konje in se utaborili in ker je bil še dan, smo zakurili in si spekli medvedje šape. Po dolgem času smo spet izvrstno večerjali.

Ko se je zmračilo, smo razdelili straže, se zavili v odeje in legli spat. Noč je minila mirno. Tudi drugo predpoldne se ni nič pripetilo.

Pri vhodu v dolino smo postavili oglednika. Opoldne je stražil Sam.

Ni še bil pol ure na svojem mestu, pa je že prihitel.

»Prihajajo!« je javil.

»Kdo?«

»Hm —! Tega na primer še ne morem povedati.

Predaleč so še.«

»Koliko jih je?«

»Dva jezdeca.«

»Poglejva!«

Šla sva k vhodu, nastavil sem daljnogled in spoznal Morgana in Patrika. Dobre četrť ure daleč sta še bila.

Sledove smo za seboj kolikormogoče zabrisali, ni se nam bilo treba bati, da nas bodeta našla. Sicer pa nista bila Indijanca. In šest nas je bilo, mirno smo ju lahko pričakovali.

Pravkar sem se mislil s Samom vrniti v tabor, ko sva začula nad seboj v pobočju doline hreščanje in pokanje, kot da bi kdo lomastil po goščavi. Ali je spet kak medved prihajal —?

Prisluškovala sva pa ugotovila, da se bližata dva človeka po hribu.

»All devils, Charley —! Kdo bi to bil?«

»Bova koj videla. Brž se skrijva!«

Zlezla sva med vejevje, pripravila puške in čakala.

Šum in trušč se je bližal, razločno sva že tudi čula topot konj. Veje so se razgrnile in po goščavi sta prilezla — kapitano in Conchez. Konja sta za vajeti vlekla za seboj. Živali sta bili silno izmučeni, tudi sama sta bila zdelana, hudo pot sta imela za seboj.

Blizu naju sta obstala in se ozrla po dolini.

»Končno —!« si je oddahnil kapitano. »Takega pota bi si pa ne želel spet kmalu!«

»Torej sva prav prišla?«

»Da. Tule je moja dolina zaklada. In tudi o pravem času sva še prispela.«

»Mislite, da še nikogar ni bilo blizu?«

»Ne. Prva sva.«

»Iz česa sklemate to?«

»Zaklad je še nedotaknjen.«

»Morgana torej še nista tu?«

»Ne še. In kdo drug pa bi naj bil prišel v to samotno dolino —?«

»Upam, da se ne motite, kapitano! Na Sans eara in Old Shatterhanda torej ne mislite več?«

»Ne. Pred nama nista, to vem. Če prihajata za nama, pa ju bodo našli Komanči in ju prijeli.«

»Ampak tisti nači Indijanec v reki —! In tisti beli, ki ga je voda prinesla v tabor Komančev —! Kdo sta bila tista dva?«

»To naju zaenkrat nič ne briga. Varna sva. Komanči so za nama in nihče ne more mimo njih.«

»Pravite, da so Komanči za nama —. Torej ste prepričani, da nama sledijo sem gori?«

»Tako za gotovo vem, kakor tebe vidim tu pred seboj! Našli so tistega nagega Indijanca in ga ubili, če je njihov sovražnik. Pa menda ne bo, kajti Apači si ne upajo v te kraje. In potem so šli za nama. Najino sled bodo lahko našli, saj je taka, kot da je cela čreda bizonov drla po hribovju. Pa kaj hočeš, mudilo se nama je —.«

»In če naju najdejo —?«

»Nič ne de! Prijatelji smo! Kvečjemu čudili se bodo, da sva se jim skrila. Pa jim bova že katero natvezla. Saj lahko rečeva, da se radi tistega Patrika nisva smela pokazati.«

Slučajno je pogledal po dolini, pa osupnil in iznenaden vzkliknil:

»Carajo —! Saj tamle že prihaja —! Obesiti se dam, če ni Patrik tistile —!«

Tudi tovariš je pogledal.

»On je —!«

»Dobro! Končno ga imam in pokazal mu bom, kaj se pravi varati svojega poveljnika in svoje tovariše —!

»Dva sta!«

Kapitano je pogledal.

»Res —! Stari Morgan je z njim!«

»Pa sama sta —!«

»Seveda! Mar misliš, da bodeta Komanče vzela s seboj, če gresta zaklad kopat!«

»Komanči seveda niso neumni pa prihajajo za njima —.«

»Čisto prav! Bo lažje delo!«

»Ampak, povejte, kapitano, ali res mislite danes zaklad dvigniti?«

»Seveda! Zato sva prišla sem gori.«

»Vpričo mene —?«

»Da.«

»Za koga?«

»Za naju.«

»Za naju —? Res samo za naju —? In ne tudi za druge člane naše družbe?«

»Bi ti bilo ljubo, če bi delil z vso družbo?«

»To je težko povedati, kapitano! Toda če pomislite, da je naš hide spot ob Llano estacadu razdjan in požgan, bi skoraj dejal, da je bolje, če se nikdar več ne vrnemo.

In zato pravim takole. Dolga leta sem garal in se mučil, pa se človeku že zahoče po miru in po udobnosti. In tamle, sem prepričan, imate zakopane vsaj toliko denarja, kolikor ga potrebujete, da lahko odslej mirno živite, pa gotovo še več, in da lahko tudi meni kaj daste. Tako je moje mnenje.«

»Govoriš kakor knjiga! In prav si povedal.

Pa zaenkrat imava druge skrbi. Tistale dva tatarska lopova morava pošteno poučiti, kaka je razlika med mojim in tvojim.

Pojdi! Poznam skrit kraj, ki si ga boljšega za opazovanje ne moreva želeti. In zaklad leži čisto blizu. Tam se bova skrila.«

Ali je kapitano morebiti mislil kraj, kjer smo taborili mi —? No, šel nam je naravnost v naročje —.

Res sta krenila proti našemu taboru. In tako brezskrbna sta bila, da niti Samovih in mojih sledov nista opazila. Seveda pa je bila najina sled tudi tako slabotna, da bi jo našlo le izkušeno oko Indijanca.

Tiho sva stopila s Samom za njima.

Tovariši so seveda čuli, da nekdo prihaja. Povrh sta še glasno govorila med potom.

Razgrnila sta veje.

Še danes se živo spominjam na njuna smešno osupla obraza. Oči so jima seveda najprvo obstale na Winnetouu, ki sta ga že videla ob Rio Pecosu. In nato je Conchez spoznal svojega tovariša.

»Hoblyn —?« je vzkliknil.

Tudi kapitano je prišel do sape.

»Hoblyn —! Zares —! Kako pa ti prideš sem v Sierra Blanco? In kdo so tile ljudje?«

Stopil sem mu za hrbet in mu potrkal po ramenu.

»Znanci so, master kapitano, sami dobri znanci! Le kar bliže stopite pa prisedite! Kar udobno se razpoložite!«

Šinil je okoli.

»Kdo ste, señor?«

»Potrpite malo, señor kapitano! Koj vam bom tele može predstavil in h koncu še tudi sebe.

Tale črni master je Bob, najboljši prijatelj nekega master Williamsa, ki ga gotovo prav dobro poznate. Tale gentleman je gospod Marshal iz Louisville, prišel je sem, ker ima neke neporavnane račune s Fred Morganom, s tistim, veste, ki bi vam rad pokradel jajca iz vašega gnezda tamle. In tale bakrenorjavi gentleman je Winnetou —.«

»Winnetou —?« je hlastnil kapitano.

»Da! Čujem, da njegovo ime že dobro poznate, ne bom vam torej obširno o njem govoril. Tale mali gentleman je Sans ear —.«

»Sans ear —?«

»Seveda! Tudi njega poznate, kakor čujem. Meni pa tod pravijo Old Shatterhand.«

Mož je bil tako prestrašen, da kar govoriti ni mogel sunkoma je vzkliknil:

»Ali je — mo — mogoče —?«

»Zelo je mogoče! Sedite, prosim, čisto po domače se naredite! Prav kakor jaz tistikrat, ko sem prisluškoval v vašem hide spotu ob Llanu. Ležal sem

trdo za vami in vašo lepo pištolo sem si vzel za spomin. Predvčerajšnjim sem tudi ležal za vama in prisluškoval, ko sta opazovala Komanče in si razodevala svoje misli o položaju.

Bob, vzemi temale gentlemanoma orožje pa ju nekoliko zveži na rokah in nogah!«

Kapitano je vzrojil.

»Señor —!«

»Že dobro! Le nič se ne razburjajte! Stakeman ste in govorili bomo z vami, kakor se govori s takimi lopovi! In nič se ne trudite! Povem vam, preden prideta Morgana v dolino, bodeta zvezana — ali pa mrtva!«

Nista se branila. Sicer pa je šlo vse tako naglo, da na odpor niti misliti nista utegnila.

Bob ju je zvezal in ju vzel v svoje varstvo, očesa ni odvrnil od njiju.

»Povejte, señor,« sem vprašal kapitana, »kje pa leži tisti zaklad, ki po njem Morgana tako zelo koprni?«

»Zaklad ni vaš!«

»Čisto kakor hočete! Morebiti bo pa le naš. Ne bom vas silil, da mi razodenete skrivnost, ki bom za njo itak kmalu zvedel.

Pa na eno vprašanje mi bodete vendarle odgovorili. Kaj je s tistimi vašimi tovariši, ki so spremljali Patrika, in s tistimi tremi trgovci, ki so potovali na El Paso del Norte?«

»Tisti trgovci —? Hm —! Ne vem —.«

»Well —! Razumem. In tisti trije stakemani, ki so šli s Patrikom?«

»Dva sta se menda vrnila v naš tabor, ki ste nam ga uničili, tretjega pa je Patrik spotoma ubil. Našla sva njegovo truplo.«

»Mislil sem si, da bo tako!

Sedaj pa dajte, da vama zamašimo usta! Radi tega, veste, da nas ne izdata Morganoma!«

Opravili smo z njima in že sta prišla Fred in Patrik Morgan v dolino.

Obstala sta za nekaj časa, prisluškovala in se ozirala. In ko nič sumljivega nista opazila, je Patrik pogнал konja za potokom, oče pa za njim. Na taborenje nista mislila, menda vobče nista nameravala dolgo ostati v samotni dolini.

Ob potoku je rastlo redko grmovje, trata je zelenela vmes. Tja sta krenila.

Ob šopu robidovja je Patrik obstal.

»Tule je, oče!«

Robidovje je bilo kakih dvajset metrov oddaljeno od naše jase. Dobro smo ju videli skozi goščavo in tudi slišali.

Oče je pridržal konja.

»Tule —? Čisto navaden, vsakdanji prostor, živ človek bi tod ne iskal zakladov —.«

»Ven z njim pa proč odtod! Ne veva, kdo sta bila tista dva bela in ali so ju Komanči ujeli. Ni varno tod.«

Razjahala sta in privezala konja ob potoku. Žejni živali sta hlastno pili, lopova pa sta odložila orožje, pokleknila in se z noži lotila grmovja. Ko sta za silo odstranila bodičje, sta hlastno razkopala mehko prst.

Nekaj časa je bilo tiho.

Kmalu pa je Patrik vzkliknil:

»Tule je!«

Privlekel je na dan zavoj, skrbno povit s sirovo bizonovo kožo.

Stari je bil nekoliko razočaran.

»To je vse —?«

»Vse. Pa dovolj! Bankovci, depoziti in drugo.

Brž zadelajva jamo pa odidiva!«

»Morebiti pa ostaneta še nekaj časa pri nas!«

Sam je tako dejal.

Neslišno smo prilezli bliže, medtem ko sta kopalala. Po Samovih besedah sem skočil in se postavil med njiju in njuno orožje.

Sam je stal pred njima kakor tiger, ki se pripravljala, da plane na svojo žrtev. Končno končno je ugnal morilca svoje sreče —. Prsi so se mu burno dvigale, oči so mu sršale, pesti je stiskal. Lahko sem si mislil, kaka čuvstva se podijo po duši starega lovca, ki je leta zaman hodil križem po savani za svojim maščevanjem —. Gorje Morganoma!

Zločinca sta v prvem hipu čisto osupnila, pa si kmalu opomogla. Planila sta k orožju.

Pomolil sem jima samokres naproti.

»Stojta! Niti koraka ne, sicer dobita kroglo!«

»Kdo ste?« me je vprašal Fred Morgan.

»Vprašajte tamle tistega takozvanega Mercrofta, svojega sina! Dobro me pozna.«

»Kdo vam je dal pravico, da ste nas napadli?«

»Sami smo si jo vzeli, prav kakor ste si tudi vi sami vzeli pravico, ko ste napadli druge ljudi.«

»Kaj veste vi o meni!«

»O prav mnogo! Ali niste vi umorili Marshala v Louisvillu? Ali niste vi napadli vlaka ob Platte Riverju? In mnogo prej še tudi nekega Sam Hawerfielda, tistega, ki sedaj tamle pred vami stoji?«

Kakor vidite, vas prav dobro poznam! In zato imamo pravice dovolj, da vas napademo! Ubogajta sedaj pa lezita!«

»Mi na misel ne prihaja!«

»Vam bo že prišlo na misel, ko vam povem naša imena. Tule stoji Winnetou, poglavar Apačev, tale je Sans ear, prej mu je bilo ime Sam Hawerfield, in kdo da sem jaz, vam je sin menda že povedal.

Štel bom do tri. Ako do tedaj nista legla na tla, bom streljal. Ena — dve —.«

S stisnjenimi pestmi in škrtajoč z zobmi sta legla.

»Bob, zveži jul!«

»Bob zvezati zelo lepo, čisto zelo močno lepo!«

Koj se ju je lotil. Prepričan sem bil, da je storil, kar je bilo v njegovih orjaških močeh.

Poslal sem Boba h kapitanu in Conchezu in mu naročil, naj pošlje Bernarda.

Bernard je prišel.

Mladi mož je le kratko pogledal po morilcu svojega očeta, rekel pa ni nič. Toda v njegovih očeh sem bral hladno, mirno odlčnost — smrtno kazen za morilca.

»Bob, prinesi še onadva!« je zaklical Sam v goščavo. »Tudi nam se mudi, nikakega povoda nimamo, da bi se dolgo tod obirali.

Sestavimo jury! Pa kratko opravimo s temile lopovil!«

Črnc je prinesel kapitana in Concheza. Tudi Hoblyn je prišel. Patrik ga je debelo gledal, pa ni besedice znil.

»Sestavimo jury!« je svetoval Bernard. »Kdo bo predsedoval?«

»Ti, Charley!«

»Ne. Ne bom. Vsak izmed nas ima eno ali drugo zoper tele zločince. Tožniki bomo. Le Winnetou more nepristranski soditi. Poglavar prerije je, on naj predseduje!«

Vsi so bili zadovoljni.

Winnetou je pokimal in začel:

»Poglavar Apačev sliši glas velikega Duha, pravično bo sodil belokožce.

Moji bratje naj vzamejo puške v roke! Le možje naj sodijo ujetnike!«

Taka je navada pri Indijancih. Ubogali smo.

Winnetou je pokazal na Hoblyna.

»Kako je ime temule belemu?«

»Hoblyn,« je odgovoril Sam.

»Kaj je zagrešil?«

»Stakeman je.«

»Ali so moji bratje videli, da je ubil katerega izmed njihovih tovarišev?«

»Ne.«

»Ali je sam priznal, da je morilec?«

»Ne.«

»Komu je pomagal, odkar je pri vas, stakemanom ali vam?«

»Nam.«

»Torej ga naj moji bratje sodijo s srcem, ne pa s puško! Winnetou želi, da bodi tale mož svoboden, pa da se nikdar več ne vrne k stakemanom.«

Vsi smo soglašali s to sodbo. Posebej meni so Winnetouove besede tako ugajale, da sem nemudoma izročil Hoblynu puško in nož.

»Vzemite! Svobodni ste, zato smete tudi spet nositi orožje!«

Obraz mu je zažarel. Ni bil tako hudoben kakor njegovi tovariši, odkar smo ga poznali, se je obnašal čisto drugače, nego bi bili pričakovali od nekdanjega stakemana.

»Hvala vam, sir! Niste se zmotili v meni!«

Na obrazu mu je bilo videti dobro voljo, da se misli res poboljšati.

Winnetou je pokazal na kapitana.

»Kdo je tale belokožec?«

»Vodja stakemanov.«

»To zadostuje. Umreti mora. Ali morebiti moji bratje drugače mislijo?«

Nobeden ni ugovarjal.

Winnetou je pokazal na Concheza.

»Kdo je tale?«

»Conchez.«

»Taka imena nosijo lažnivi možje juga. Kaj je ta belokožec?«

»Stakeman.«

»Po kaj je prišel sem? Vem. Lastne tovariše je mislil prevariti, dvigniti je hotel zaklad, ki ga ni pri-

voščil drugim. Dve duši ima in dva jezika. Umreti mora.«

Tudi topot nihče ni ugovarjal.

Winnetou je odločil:

»Ta dva stakemana morata umreti. Nista vredna, da bi ju sodili pošteni možje, sodbo naj izvrši njun lastni tovariš, ki bo še tudi sojen.

Kako je ime temule?«

»Patrik.«

»Odvzemite mu vezi! Vrgel bo svoja tovariša v vodo, nobeno orožje se ju ne sme dotakniti, utone ta naj.«

Sneli so Patriku vezi, obkrožen od naših pušk je izvršil naglo in radovoljno svoj rabeljski posel, niti trenil ni. Vedel je, da je izgubljen tudi sam, na obrazu mu je bilo videti, kako je zadovoljen, da sme prejšje svoja zločinska pomagača spraviti s sveta. Kapitan in Conchez sta bila trdno zvezana, geniti se nista mogla, se tudi nista nič branila, besedice nista rekla.

Obrnil sem se v stran. Nisem mogel gledati smrti teh zločincev, čeprav sta jo desetkrat in še večkrat zaslužila.

V nekaj minutah je bilo djano.

Patrik se je dal spet zvezati. Saj ni bilo rešitve za njega.

Winnetou je nadaljeval zasliševanje.

»In kdo sta tale dva belokožca?«

»Oče in sin.«

»Česa ju obtožujejo moji bratje?«

Sam se je prvi oglasil.

»Obtožujem ju umora. Umorila sta mi ženo in otroka.«

Bernard je pokazal na Fred Morgana.

»Meni je tale umoril očeta.«

»In jaz,« sem dostavil, »obtožujem Fred Morgana roparskega napada na vlak in umora na železniškem uradniku. Njegov sin Patrik pa je hotel umo-

riti mene, Bernarda in črnca Boba. Dovolj je tega, o drugih njegovih zločinih nam niti govoriti ni treba.«

Winnetou je zamahnil z roko.

»Moj beli brat je prav povedal! Dovolj je! Smrt si je zaslužil. Črni mož naj ju usmrti!«

Bob se je podjetno zarežal.

Toda Sam je ugovarjal.

»Stojte! Tega ne dovolim! Leta ju iščem, najstarejšo pravico imam do nju, moja sta, nobenemu ju ne prepustim. Njuno življenje je moja last. In zarezal bom njuno smrt v kopito svoje puške.

In potem bo Sans ear zadovoljen in on in njegova stara Tony bodeta našla svoj mir v gorski soteski ali pa zunaj na preriji, kjer se belijo kosti tolikih drugih lovcev.«

Spet je odločil Winnetou:

»Zahteva mojega brata je pravična. Naj si vzame morilca iz rok svojih tovarišev!«

Sklonil sem se k Samu in mu šepnil:

»Sam, ne oskruni si rok s krvjo morilcev! Ne moreta se braniti! Tako maščevanje onečašča krščanskega človeka in je tudi pregrešno! Prepusti ju Bobu!«

Temno je strmel trdi lovec pred sebe in molčal.

Da bi mu dal čas za premislek, sem mignil Bernardu, stopila sva k Morganovemu konju. Našla sva v torbah nekaj biserov, Bernard jih je spoznal za svoje in si jih vzel. Preiskala sva še tudi njegove žepce in našla zavitek in v njem sveženj bankovcev in depozitov, najbrž delež, ki ga je vzel Holfertu. Tudi te je shranil Bernard.

Tedaj sem čul, da je eden naših konj plašno prhnil. Stopil sem po goščavi na jaso, kjer smo taborili.

Moj mustang je prhal. In čisto divji je bil. Griva se mu je ježila, oči so se mu bleščale od groze, vzpenjal se je in se skušal odtrgati. Roparico je navohal aŕi pa so bili Indijanci blizu.

Svareče sem zaklical tovarišem.

Pa nihče ni čul klica.

Grozno, mozeg in kosti pretresujoče tuljenje in rjovenje je zajeknilo po dolini.

Prestrašen sem pogledal skozi grmovje.

Videl sem prizor, da mi je kri zastala v žilah.

Na trati ob potoku je mrgolelo Komančev. Trije ali štirje so klečali na Samu, dva sta hkrati vrgla vsak svoj lasso na Winnetoua in ga vlekla po tleh, Hoblyn je ležal s preklano glavo ob grmu in Bernarda sem komaj spoznal, toliko jih je tiščalo v njega. Boba pa vobče ni bilo videti nikjer.

Kaj se je zgodilo —?

Racurroi so bili, spoznal sem poglavarja. Res so torej prišli za kapitanom in za Conchezom, kakor sta pravila. In medtem ko smo bili vsi zatopljeni v našo nesrečno jury, so nas neslišno obkolili in planili nad nas v trenutku, ko smo mislili soditi njuna zaveznika Morgana.

Kaj bi storil —?

Ali bi planil med nje —? Brezuspešen, naravnost blazen poskus bi bil. Sam bi ne bil opravil prav ničesar proti toliki premoči, kvečjemu tucat Komančev bi podrl, druge pa še huje razdražil. Razen Hoblyna nobeden mojih tovarišev ni bil mrtev in kolikor sem poznal Indijance, je bilo skoraj gotovo, da jih bodo ujete spravili domov v svojo vas in jih mučili na kolu.

Mnogo več sem jim lahko koristil, če sem se skrtil, sledil Komančem, čakal na ugodno priliko in jih rešil.

Brž sem odvezal mustanga in odhitel z njim po pobočju.

III.

Maram.

Pot v strmino je bila težavna. Breg je bil gosto zaraščen in konj ni mogel naprej. In hiteti sem moral, kar se je dalo, vsak hip so utegnili udariti Komanči za menoj.

Pa sem se le preril do grebena. Skočil sem v sedlo in odhitel po vrhu, kot da mi je že cela tolpa za petami. Prav nič se nisem zmenil za svojo sled, vedel sem, da jo bodo našli in me zasledovali, vedel sem pa tudi, kako jih bom ukanil.

Spustil sem se v dolino in jezdil vse dalje, ves popoldan, vedno proti zapadu. Končno sem našel potok, ki je bil po mojih namenih.

Struga je bila skalnata, nobenih sledov ni sprejemala. Zajezdil sem v vodo in jezdil po potoku navzgor, vse dokler se mi ni zdelo dovolj. Tako daleč bi me gotovo ne šli iskat. Ovil sem konju kopita s cunjami in se po ovinku vrnil na kraj napada.

Solnce je zašlo, ko sem zagledal greben, za katerim je ležala nesrečna dolina zaklada. Dalje tisti dan nisem smel.

Poiskal sem si skrit prostor v gozdu pod mogočnim hickoryjem in si pripravil ležišče. Konja je hoja v cunjah tako utrudila, da se mu ni ljubilo paše, utrujen je legel poleg mene v mah.

Kako nepričakovano naglo se je položaj spremenil —

Pa bridka razmišljanja niso nič pomagala, le dejanja so mogla rešiti tovariše. In da bi bil sposoben za delo, sem predvsem potreboval počitka in spanja.

Priporočil sem se varstvu božjemu in zaprl oči, — pa se zbudil, ko je stalo solnce že visoko. Dolgo sem spal!

Poiskal sem najprvo skrito jaso, ki je nudila mustangu pašo, ga na dolgo privezal in se odpravil na poizvedovanje.

Nevarna pot je bila. Pogledati sem moral na kraj napada, preden sem kaj ukrenil, in brati sledove. Korak za korakom sem se oprezno plazil po strmini navzgor, kar bi navaden pešec obhobil v desetih minutah, sem oblazil v dveh urah. Na drugi strani pa sem se še s podvojeno previdnostjo spuščal navzdol. Vsak hip sem lahko naletel na Komanče.

Pravkar sem se skrila za starim hrastom, ko mi je udaril na uho čuden glas.

»Psssst —!«

Previdno sem prežal po gozdu. Pa nikočar ni bilo, ne človeka ne živali.

»Psssst —!«

Kak glas bi bil to —? Ni mi bila znana žival, ki bi tako sikala.

»Psssst —! Massaaa —!«

A tako —!

Toda zaman sem se oziral za Bobom. Kje je neki tičal —? In odkod se je vzel —? Ali ga niso vlekli s seboj Komanči —?

Aha —!

Gori v deblu je bila luknja in iz nje se je prijazno režal črni obraz Bobov.

»Čakati massa! Bob priti!«

Čul sem rahel ropot, kakor če se dimnikar plazi po dimniku, leskov grm ob vznožju hrasta se je zamajal, črnc je pogledal iz njega in mi živahno migal:

»Massa priti v sobo! Noben Indijan ne najti pаметen Boba in ne massa!«

Zlezel sem v grm.

Hrast je bil od znotraj votel, grm je odprtino popolnoma zakrival.

»Lack-a-day, Bob, kako si našel tole odprtino?«

»Živina bežati pred Bob, se skriti v grm in pogledati gori skozi luknjo. Bob to tudi znati!«

»Kaka žival je bila?«

»Bob ne vedeti. Biti takole velika,« je pokazal, »imeti štiri noge, dvoje oči in rep.«

Iz tega vsekakor duhovitega in natančnega popisa sem spoznal, da je bila Bobova »živina« najbrž racoon.

»Kedaj pa si našel drevo?«

»Koj ko priti Indijan.«

»Torej od sinoči že tičiš v duplini? Si opazil Indijance? Kaj vse si videl in slišal?«

»Bob videti in slišati čisto zelo mnogo Indijan.«

»Druga nič?«

»Ali to ne biti dovolj?«

»Sem k drevesu niso prišli?«

»Indijan priti, biti tukaj, pa ne najti Boba. Potem zakuriti, ko biti tema, si peči šape medveda, ki ga massa ubiti. Zakaj Indijan jesti našega medveda?«

Nevolja dobrega črnca je bila vsekakor zelo upravičena, pa žal brezuspešna.

»Dalje!«

»Potem biti jutro in Indijan proč.«

»Proč? Kam?«

»Bob ne vedeti, kam Indijan proč, ker Bob ne iti za Indijan. Pa Bob videti iti čisto zelo mnogo Indijan proč. Malo okno gori videti vse.«

»In kje so tovariši?«

»Vsi iti z Indijan, massa Winnetou, massa Sam in massa Bern. Imeti čisto zelo mnogo jermen okoli in okoli.«

»In potem?«

»Potem —? Potem Indijan laziti sem in tja, iskati Bob, loviti Bob, pa Bob biti pameten. Nič najti ga.«

»Koliko jih je ostalo?«

»Bob ne vedeti, koliko. Pa Bob vedeti, kje biti.«

»Kje so?«

»Biti tam, kjer medved.«

»Odkod veš to?«

»Bob videti skozi okno.«

Pogledal sem po votlem deblu kvišku. Če se je Bobu posrečilo priti do »okna«, se bo tudi meni, sem si mislil. Poskusil sem, šlo je.

Pri Bobovem »oknu« sem uprl nože v razpoko in pogledal po dolini.

Res —! Indijanec je čepel pod bukvo, na katero se je Bob rešil pred medvedom.

Past so mi torej nastavili —. Računali so, da se bom vrnil na kraj napada in bral njihovo sled pa da me bo glad pripeljal tudi k ustreljenemu medvedu.

Kaj bi se dalo ukreniti —?

Razmišljal sem o položaju pa se vrnil k Bobu.

»Samo eden sedi tamle pri bukvi, Bob!«

»Drugje biti še eden in še eden in še eden —.«

»Pa kje?«

»Bob ne vedeti.«

»Počakaj! Kmalu se vrnem.«

»Massa oditi —? O, massa rajši ostati tukaj pri Bob!«

»Pogledati moram, kako bova rešila najine prijatelje, Bob!«

»Rešiti —? Prijatelje —? Rešiti masso Bern —? O, biti dobro, biti čisto zelo mnogo dobro! Bob tudi rešiti masso Bern in masso Sam in masso Winnetou!«

»Torej pa mirno čakaj, da te ne najdejo!«

Zlezel sem iz dupline.

Dobro mi je delo, da je vsaj eden še ušel nesreči in da sem imel tovariša, pa če je bil tudi samo črnc. Sicer pa sem si priznal, da so mi Komanči zelo pretkano nastavili past pri medvedu. Seveda so me premalo poznali, če so mislili, da bom slepo stopil v njo.

Dobro uro sem rabil, da sem prilezel na drugo pobočje in za bukev. Komaj dober meter za Indijancem sem obstal.

Nepremičen kakor kip je sedel, ni se ganil, le njegovi prsti so se igrali s koščeno piščalko, ki mu je visela na vratu. Videl sem že take piščalke pri Indijancih, klicali so se z njimi. Ali so tudi komanški ogledniki dogovorili tako znamenje?

Indijanec je bil mlad, komaj kakih osemnajst let je bil star, morebiti je bil prvokrat na bojnem pohodu. Njegov obraz je bil izrazit in zanimiv, njegova obleka je bila snažna in skrbno izdelana, tudi njegovo orožje je bilo dobro. Sodil sem, da je najbrž sin kakega poglavarja.

Ali bi ga naj ubil? In uničil mlado, nadebudno življenje —? Ne!

Čisto tiho sem se porinil do njega, ga od zadaj zgrabil za vrat in ga z desnico udaril po sencu. Previdno sem udaril, starejšemu človeku bi udarec vobče ne bil škodoval, mladi Indijanec pa je koj nezavesten omahnil.

Zvezal sem ga, mu zamašil usta, ga zanesel v goščavo in privezal k drevesu, da bi ga njegovi tovariši ne videli. Njegovo piščalko pa sem vzел, se skril in zažvižgal.

Koj je zašumelo v goščavi, star Indijanec je prihitel. Pobil sem ga s puškinim kopitom, nezavesten se je zgrudil.

Bilo jih je najbrž nekaj več ko samo četvero, kakor je menil Bob. Da bi vsem tem ljudem požvižgal in jih pobil —? Ne bilo bi posebno junaštvo, pa bi mi najbrž tudi ne uspelo čisto gladko.

Rajši sem skušal zvedeti, kje imajo skrite konje. Zarezgetal sem kakor žrebec — in res so se mi konji oglasili. Stali so nekje tam, kjer smo prejšnji dan taborili.

In nato sem moral poskusiti na slepo srečo. Zvezal sem starega Indijanca, vzел mlajšega na ramo in odhitel z njim po ovinku na kraj, odkoder sem čul konje rezgetati. Našel sem jih, šest jih je bilo. Štirje Komanči so bili torej še na straži, najbrž kje spredaj

pri vходу v dolino. Ni se mi bilo treba bati, da bi me motili.

Odnesel sem mladega Indijanca v breg k Bobovemu skrivališču. Tičal je v drevesu in gledal skozi »okno«. Brž je zlezal na tla.

»Oh, massa uloviti Indijan! Massa pač umoriti Indijan?«

»Ne. Najin ujetnik bo.«

»Samo ujetnik biti —? O, zakaj ne ubiti hudobnega Indijan?«

»Bob, ali mi boš pomagal rešiti master Bernarda?«

»O, nigger Bob rad rešiti dobrega ljubega masso Bern! Kaj naj storiti Bob?«

»Vzel boš tegale Indijanca pa ga nesel na breg in po drugi strani navzdol, da prideš do velikega hickoryja. Položil ga boš pod drevo in počakal.«

»Bob tako storiti, massa!«

»Pa ne smeš se dotakniti njegovih vezi! Če se osvobodi, si izgubljen!«

»Bob ne biti izgubljen!«

»Dobro! Naprej!«

Djal si je Indijanca na ramo kakor vrečo in stopil v breg. Sam pa sem se vrnil h konjem Komančev.

Nameraval sem jim konje odpeljati. Dobro sem vedel, da bo ta posel težaven. Že lastnega, samo enega konja, sem prejšnji dan z veliko muko spravil na hrib, topot pa jih je bilo šest! Pa vsekakor sem sam laže opravil, ko pa če bi bil Bob poleg. Črncev namreč indijanski konji ne marajo, prav kakor jih Indijanci sami ne marajo. V sedlo sicer pusti indijanski konj črnca, za njim pa noče stopati.

Vzel sem konjem pasove in jih zvezal za rep in glavo v eno vrsto. Prvega sem prijel za povodec in odpeljal vso čredo v hrib. Mučil sem se z njimi, zaletavali so se, se vzpenjali, zdaj pa zdaj je kateri obtičal za grmom, ali pa krenil na stran in zadržal celo vrsto, prhali so in topotali in čudil sem se, da me niso

čuli Komanči, ki so še ostali v dolini na straži. Pa končno sem bil z njimi na vrhu in tudi po drugi strani navzdol sem jih srečno spravil. Komanči so bili brez konj, svojih ljudi niso mogli več doseči, pa tudi naju z Bobom niso mogli več ujeti. Prvi del svojega načrta sem srečno izvršil.

Omeniti moram, da so odpeljali Komanči tudi naše tovarne konje s plenom vred, ki smo ga naložili v taboru stakemanov. Mnogo zlata je bilo poleg — Morgana sta vzela s seboj seveda tudi sveženj z bankovci in depoziti. Mislil sem zlato in denar izročiti Bernardu, ki sta mu Morgana vzela skoraj vse premoženje, — vse je bilo izgubljeno. Deadly dust, prah smrti —.

Črncem je sedel pod hickoryjem in poleg njega je ležal mladi Indijanec. Ni mu menda bilo prav prijetno pri srcu, samemu z neznanim črncem v divjini, vidno se mu je razjasnil obraz, ko me je zagledal.

Pa tudi Bob me je ves vesel sprejel.

»Oh, lepo, da priti massa! Indijan gledati ko vrag, tudi renčati in kruliti ko živina, pa nigger Bob mu dati eno po ustih in Indijan biti tiho.«

»Ne bil bi ga smel udariti, Bob! Tako obnašanje ni viteško, Indijanec je zvezan, ne more se braniti! Razen tega je tak udarec smrtna žalitev, ki jo Indijanec tudi s smrtjo maščuje. Če bo spet prost in te bo kje srečal, si izgubljen, Bob!«

»Nigger Bob izgubljen —? Oh, ah, massa —! Potem rajši koj ubiti Indijan, da ne biti spet prost!«

Res je izdrl bowieknife in ga nastavil Komanču na srce.

Prijel sem ga za roko.

»Stoj, Bob! Pustiva ga živeti, mnogo nama bo še koristil. Rajši mi pomagaj, da ga priveževa na konja!«

Odmašil sem Komanču usta.

»Moj rdeči brat naj si oddahne! Govoriti pa ne sme, razen če ga vprašam!«

Ponosno je odgovoril:

»Maram bo govoril, če se mu bo zljubilo. Belokožec me bo ubil in mi vzel skalp, tudi če ne bom govoril.«

»Maram bo živel in tudi skalpa mu ne bom vzel. Old Shatterhand ubija sovražnike le v boju.«

»Old Shatterhand —? Uff —!«

»Resnico sem povedal. In Maram ni več moj sovražnik. Moj brat je in Old Shatterhand ga bo odpeljal v wigwam njegovega očeta.«

»Oče Marama je Tokeihun, — Rogati bik —, veliki poglavar Komančev, ki poveljuje rodu Racurro. Ubil bo Marama.«

»Zakaj ga bo ubil?«

»Ker se je dal ujeti belokožcu.«

»Ali bi bil moj brat rad svoboden?«

Začuden me je gledal.

»Kako more dati Old Shatterhand svobodo bojevniku, čigar skalp in življenje sta njegova last —?«

»Če mi moj mladi brat obljubi, da mi ne bo ušel, ampak me pospremil v wigwam svojega očeta, mu bom odvzel vezi in mu vrnil tudi konja, tudi orožje si sme spet vzeti, ki visi tamle na njegovem konju.«

»Uff —! Old Shatterhand ima mogočno pest in veliko srce! Old Shatterhand ni, kakor so drugi belokožci. Toda — ali nima dveh jezikov?«

»Old Shatterhand govori vedno resnico. Ali me bo moj brat ubogal in me peljal k svojemu očetu Tukeihunu?«

»Maram bo to storil.«

»Torej pa naj vzame ogenj miru iz moje roke! Uničil ga bo, če ne bo mož beseda.«

Na jasi blizu hickoryja je bil skrit moj mustang. Šel sem po njega in poiskal v torbi ob sedlu dve smotki. Našel sem smotke svojčas med zalogami stakemanov ob Llanu in si jih osvojil. Šibice sem tudi imel, seveda iz iste zaloge.

Maram je ogledoval smotko.

»Ali belokožci nimajo velikega Duha, ki bi jim dal rasti sveto zemljo za calumet?«

»Belokožci,« sem odgovoril, »imajo Duha, ki je večji ko vsi drugi duhovi. Dal jim je mnogo prsti, ki se iz nje da narediti tudi calumet, kadijo pa calumet le, kadar so doma. Kajti veliki Duh jih je naučil piti dim miru iz takihle smotk, ki so priročnejše ko calumet, ker se jih laže shrani.«

»Uff —! Smotka —? Veliki Duh belokožcev je pameten! Takale smotka se da res laže spraviti ko calumet!«

Bob ni bil zadovoljen. Kremžil je obraz, ni mu bilo prav, da sem v miru in prijaznosti kadil smotko z Indijancem, ki bi ga bil moral pravzaprav na konja privezati. Nekaj časa naju je gledal in vihal nos za vonjem smotk, pa povedal:

»Oh, Bob tudi kaditi mir iz smotke!«

Dal sem mu eno.

»Tule, vzemi! Pa kadi jo na konju! Odriniti moramo.«

Komanč si je poiskal svojega konja in zajahal. Kolikor sem Indijance poznal, se mi ni bilo treba bati, da bi mi ušel. Tudi Bob je zlezal na enega izmed komanških konj, seve šele po mnogih ponesrečenih poskusih. Druge konje sem povezal za povodce in jih vzal v roko pa sedel na mustanga. Odjezdili smo.

Svet je padal, dolina se je širila, prišli smo na Rio Pecos. Poiskal sem sled Komančev in jezdil po njej do večera. V varnem zavetju smo si poiskali prenočišče. V odejah komaških konj smo našli zaloge posušenega mesa, nismo gladovali in tudi na lov nam ni bilo treba hoditi.

Maram je koj legel spat, z Bobom pa sva menjaje se stražila.

Druško jutro sem pobral konjem, kolikor jih nisem potreboval, odeje in vse, kar so imeli na sebi, pa jih pogнал v reko. Preplavali so jo in izginili v gozdu. Maram ni zinil besedice. Jezdili smo dalje.

Sled Komančev je bila razločna, vsekakor so bili prepričani, da jih nihče ne zasleduje. Potovali so na desnem bregu Rio Pecosu vse do Sierra Guadalupe.

Tam pa sem ves začuden opazil, da se sled deli. Polovica Komančev se je obrnila v gorovje, druga manjša pa je jezdila ob Rio Pecosu dalje.

Razjahal sem in preiskal sled. Med tistimi, ki so jezdili ob Rio Pecosu proti jugu, sem našel tudi Samovo Tony. Preveč dobro sem jo poznal, da bi jo bil zgrešil. Malo prej sem našel sled tabora.

Vprašal sem Marama:

»Sinovi Komančev so jezdili v gore, da obišejo grob velikega poglavarja?«

»Moj brat je prav povedal.«

»In tile,« sem pokazal na drugo sled, »jezdijo z ujetniki v wigwame Komančev?«

»Tako sta zapovedala poglavarja Racurrov.«

»Sinovi rodu Racurro so vzeli s seboj tudi zaklad belokožcev?«

»Vzeli so ga s seboj, ker ne vejo, kateri belokožec je lastnik zaklada.«

»Kje ležijo wigwami Komančev?«

»Na savani med tole reko pa tisto, ki jo belokožci imenujejo Rio Grande del Norte.«

»Na savani med dvema gorovjema?«

»Tako je.«

»Torej pa ne bomo potovali po sledi Komančev, ampak naravnost na jug.«

»Moj brat naj stori, kar hoče! Toda naj ne pozabi, da na tistem svetu ni vode za njega in za njegove konje!«

Ostro sem mu pogledal v oči.

»Ali je moj rdeči brat že videl gore, ki ležijo blizu velikih rek, pa bi ne imele vode? Vsaka reka dobiva vodo z gor.«

»Moj brat se bo sam prepričal, kdo je prav povedal, on ali jaz.«

»Vem, zakaj moj brat noče v gore!«

»Moj brat naj mi pove!«

»Sinovi rodu Racurro jezdijo ob reki, ki teče v velikem ovinku proti jugu. Če pa bom potoval naravnost na jug, jih dohitim, preden dospejo v svoje wigwame.«

Molčal je. Pravo sem zadel.

Preštel sem sledove ter naštel šestnajst jezdecev in štiri tovarne konje. Winnetoua, Sama in Bernarda je spremljalo torej le enajst Komančev pa oba Morgana. Seveda so bili ujetniki skrbno zvezani in zastraženi in če sem jih tudi dohitel, bi jih prej osvobodil z zvijačo ko s silo.

Krenili smo torej naravnost proti jugu in poganjali konje, da so hiteli, kar je bilo v njihovih močeh. Potovanje je bilo naporno in neprijetno, poti nisem poznal in Marama nisem hotel vprašati za svet, ker bi mi itak ne bil po resnici odgovoril. Saj je vedel, kaj nameravam. Pa uspelo mi je in že drugi dan smo premagali hribovje, brezkončna savana je ležala pred nami. Od leve sem je prihajal Rio Pecos, krenili smo k njemu.

Gozd nas je spremljal z gor in še ob reki. Ob pritoku Pecosa smo spet naleteli na sled Komančev, kakih štiriindvajset ur je bila stara. Kmalu nato smo našli tudi njihov tabor, opoldne so počivali.

Obstali smo, tudi sam sem mislil nekoliko počivati. Da bi bili na varnem, sem si izbral za tabor skrit prostor med grmovjem, pa vseeno blizu reke. In moja previdnost ni bila nepotrebna.

Bob je šel s konji k reki, da bi jih okopal, z Maramom pa sva sedla.

Nenadoma je prikričal Bob nazaj.

»Massa, ah, oh, massa —! Jezdec! priti —! Eden, dva, tri, štiri, pet, šest jezdec! Brž, massa, ali pobiti massa jezdec?«

Skočil sem na rob grmovja.

Res se je bližalo ob reki navzgor šest konj, dva jezdeca in štirje tovorni konji. Jezdeca sta bila bela. Nisem ju spoznal, predaleč sta še bila.

Pa za njima se je podilo pet drugih jezdecev. Indijanci so bili, v petih minutah bi dohiteli bele. Očividno so ju zasledovali.

Torej dve stranki —. Kateri bi pomagal —? Ali pa bi jih vobče pri miru pustil —?

Vzel sem daljnogled. Pa hlastno sem ga spet odstavil.

»Zounds —!« mi je nehote ušlo.

Bela jezdeca sta bila Fred Morgan in njegov sin Patrik —.

Ali bi ju ustrelil —? Ali ju živa prijel —?

Ne! Nisem se hotel omadeževati s krvjo teh dveh morilcev. Vzel sem puško in čakal. Živa sem hotel dobiti.

V diru sta se bližala, Indijanci so bili že trdo za njima. Že sem čul sopenje konj — sedaj sta bila pri grmovju.

Dvakrat sem ustrelil. Meril sem konjema v glavo. Padla sta, jezdeca sta zletela po tleh. Tovorne živali so bile privezane na njuna konja, vzpenjale so se in se trgale.

Skočil sem iz grmovja. Pa že so prihiteli Komanči.

»O — hiiiiiiiiii —! je zadonel njihov bojni krik, v hipu so me obkolili. Trije tomahawki in dva noža sta se zabliskala nad mojo glavo.

Maram je priskočil.

»Haaa —!« je dejal in iztegnil roko nad menoj. »Tale belokožec je Maramov prijatelj!«

Odstopili so.

Morgana pa sta porabila splošno zmedo, se pobrala in skočila v grmovje. Tovorne konje je splašilo divje kričanje Komančev, utrgali so se in planili v reko.

Spoznal sem jih, tudi tovore sem spoznal. Tisti štirje michiganci so bili, ki smo jim v hide spotu stakemanov ob Llanu naložili nekaj plena, predvsem zlato. Težko so bili obloženi, zaman so se borili z valovi, v nekaj trenutkih so utonili. Reka je na tistem mestu tekla v ovinku, močno je drla in se sukala v vrtincih. Ni bilo upanja, da bi kedaj spet našli zlato.

Deadly dust —!

Komanči so koj planili za beguncema. Enega sem pridržal.

»Moj rdeči brat naj mi pove, zakaj zasledujejo bojevniki Komančev tista belokožca? Saj sta vendar njihova prijatelja!«

»Tista belokožca imata jezik kakor kača, dva konca ima. Ubila sta ponoči našo stražo in zbežala s svojimi zakladi.«

»Z zlatom?«

»Vzela sta s seboj zlato in zavoje z medicinskimi lističi.«

Odhitel je za tovariši.

Morgana sta se torej bala, da bi jima Komanči vzeli rop, pa sta se tiho pobrala. Z »medicinskimi lističi« je Komanče mislil bankovce in depozitne papirje.

Vse sta izgubila, reka je požrla zlato, ki se ga je držala kri nešteti žrtev. Za vedno je bilo izgubljeno —.

Kaj bi naj storil —? Ali bi zasledoval Morgana, ali bi jezdil dalje in pomagal ujetim tovarišem?«

Skrb za prijatelje je bila vsekakor večja ko želja, da bi prijel zločinca. Sicer pa so jima bili Komanči trdo za petami.

Odločil sem se za prijatelje.

»Zakaj je ustrelil moj brat konje in ne jezdecev? Ali se Old Shatterhand ni učil meriti?«

»Zakaj pa Old Shatterhand ni ubil Marama, ko bi mu bil vendar čisto lahko vzel življenje —? Ustrelil je belokožcema konja, ker hoče govoriti z njima.«

»Govoril bo z njima! Zasledoval ju bo s svojimi rdečimi brati.«

Razumel sem njegovo skrb.

Ni mu bilo, da bi jezdil za ujetimi tovariši. Prav kakor jaz je tudi sam vedel, da jih spremlja le majhno število Komančev. Pa se je bal, da bi tovariše osvobodil, še preden bi dospeli v vas.

Nasmehnil sem se mu.

»Old Shatterhand ju ne bo zasledoval. Bojevniki Komančev so modri in pogumni, sami bodo dohiteli in prijeli hudobna belokožca pa ju pripeljali v wigwame Komančev. Maram naj zajaha pa naj jezdi z menoj!«

Ni mi bilo več za počitek, jezilo me je, da sta mi Morgana ušla.

Pa tudi neka druga misel mi ni dala miru. Moje prijatelje je prej spremljalo trinajst ljudi, enajst Komančev in oba Morgana. Enega Komanča sta Morgana ubila, pet jih je jezdilo za njima, ostalo jih je za stražo in spremstvo le še samo pet. In s petimi Komanči sem si že upal sam opraviti.

Pognal sem konje, kar se je dalo. Do mraka smo imeli že precejšen kos poti za seboj in ko sem sled skrbno preiskal, sem našel, da so Komanči samo za pol dneva pred nami. Beg Morganov jih je zamotil, pa tudi mudilo se jim ni. Prepričani so bili, da jih nihče ne zasleduje.

Maram je nujno svetoval, da si poiščimo taborišče, pa nič ni pomagalo. Še štiri milje sem pridjal in se ustavil šele, ko se je stemnilo in ko sledi ni bilo več razločno videti. Ob zori pa smo bili že spet na nogah.

Sled je zapustila reko in se obrnila naravnost na jug v savano. Tu pa tam smo križali pota bizonov.

Vse bolj smo se bližali četi Komančev, upal sem, da jih opoldne dohitim. Še tisti dan bi bili tovariši svobodni.

Pa usoda mi topot ni bila mila.

Na nekem mestu so bila tla močno shojena in po-
teptana od številnih konjskih kopit in od tam je pe-
ljala na jug sled najmanj štiridesetih jezdecev.

»Uff —!«

Tako je vzkliknil Maram in nič več ni rekel, pa
oči so se mu bleščale v veselju, četudi je bil njegov
obraz nepremičen. In prav dobro sem ga razumel.
Naši Komanči so naleteli na številno četo svojih ljudi
in jezdili z njimi domov.

Moji upi so se izjalovili —.

»Kako daleč je še do vasi rodu Racurro?« sem
vprašal Marama.

»Racurroj nimajo vasi, postavili so si šotore na
savani in njihovo število je večje ko število hiš v
mestih belokožcev. Ako bo moj brat naglo jezdil, bo
dospel do tabora, še preden bo solnce zašlo za sa-
vano.«

Opoldne smo počivali in proti večeru smo res
zagledali na obzorju temne črte. V daljnogledu sem
videl dolge vrste šotorov.

Komanči so si najbrž postavili šotore na savani
radi lova na bizone. Pa žive duše ni bilo v okolici
tabora. Menda so bili vsi zbrani, da vidijo ujetnike,
slavne lovce, posebej še Winnetoua, in da se posve-
tujejo o njihovi usodi.

Obstal sem.

»Tamlé so wigwami Komančev?« sem vprašal
Marama.

»Da.«

»Ali bo Tokeihun, veliki poglavar, doma?«

»Oče Maramov je vedno pri svojih otrokih.«

»Ali bi pojezdil moj rdeči brat naprej in obvestil
očeta, da bi ga Old Shatterhand rad obiskal?«

Zavzet me je pogledal.

»Ali se Old Shatterhand ne boji tolikega števila
sovražnikov? Pogumen je, bizona ustrelil in sivega
medveda napade z nožem —. Komančev pa ne more

pobiti in ne postreliti, ker jih je kakor drevja v gozdu.«

»Old Shatterhand strelja živali v gozdu, svojih rdečih bratov pa ne. Ne boji se Siousov ne Kiow ne Apačev ne Komančev, prijatelj je z vsemi pogumnimi, poštenimi bojevniki, njegova krogla je namenjena le zločincu in izdajalcu.

Počakal bom. Moj brat naj jezdi k očetu!«

»Toda Maram je Old Shatterhandov ujetnik —. Kaj, če se ne vrne več k njemu —?«

»Maram ni več moj ujetnik. Pil je tobak miru z menoj. Svoboden je!«

»Uff —!«

Tako je vzdiknil in v skoku odhitel.

IV.

Čarodej v taboru Komančev.

Z Bobom sva razjahala, spustila konja na pašo in sedla.

Dobri črnc je zabrižen gubal čelo.

»Massa, kaj početi Indijan z nigger Bob, ce massa vzeti Boba s seboj k Indijan?«

»Bomo videli. Počakaj!«

»Počakati biti slabo! Čisto zelo slabo! Ali naj Bob čakati, da Indijan speči nigger Boba na kolu —?«

»Ne bo tako hudo, kakor se bojiš, Bob!«

»Zakaj massa iti h Komanč?«

»Morava k njim, če hočeva rešiti Bernarda.«

»Ah, oh, ja —! Nigger Bob rešiti masso Bern! Nigger Bob se pustiti kuhati, peči, cvreti in žreti, če le Indijan dati nazaj masso Bern!«

Po tem in takem svojem junaškem sklepu je raztegnil črnc Bob obraz v strašno režave gube. Če bi ga videli Komanči, bi je na mah minilo vsako veselje, da bi ga »kuhali, pekli, cvrli in žrli«. In poiskal si je obilen kos suhega mesa, da bi se pred svojo mučeniško smrtjo še vsaj enkrat naužil naslad zemeljskega življenja.

Nisva dolgo čakala.

Na savani se je pojavila četa jezdecev. Razkropili so se v širok krož, tulili in vihteli puške in sulice pa krož vse bolj zoževali, da se je zdelo, pogaziti nas mislijo. V divjem diru so privihrali štirje poglavarji in v mogočnem skoku šinili čez naju. Bob je v groznem strahu zakričal in padel znak. Sam se se-

veda niti za las nisem genil, poznal sem take navadi-
ce indijanskih jahačev in njihov namen.

Bob pa je tulil:

»Ah, oh, massaaaaaaa —! Indijan poteptati Bob
in masso!«

Previdno je dvignil glavo, da bi poizvedoval o
najnovejšem položaju na savani.

Smeje se sem ga tolažil.

»Jim na misel ne prihaja! Le poskusiti so hoteli,
ali sva pogumna in ali se jih bojiva.«

»Poskusiti —? Pogumna —? Bojiva —? O, Indi-
jan naj le priti! Bob se jih ne bati, Bob se jih čisto
mnogo zelo nič bati!«

Sedel je in strašno pogumno pogledal krog sebe.

In še o pravem času.

Poglavarji so razjahali in prišli bliže. Najstarejši
je vprašal:

»Zakaj ne vstane beli mož, ko pridejo k njemu
poglavarji Komančev?«

»Rad bi jim pokazal, da so mu dobrodošli,« sem
odgovoril. »Moji rdeči bratje naj prisedejo!«

Ponosno je zamahnil z roko.

»Poglavarji Komančev prisedejo le k poglavar-
jem. Kje ima beli mož svoj wigwam in svoje bojev-
nike?«

Vzel sem tomahawk v roke.

»Poglavar mora biti pogumen in močen. Ako
rdeči možje ne verjamejo, da sem poglavar, naj se z
menoj borijo! Zvedeli bodo, da govorim resnico in da
sem res poglavar.«

»Kako je ime belokožcu?«

»Rdeči in beli bojevniki in lovci me imenujejo
Old Shatterhand.«

»Beli mož si je to ime sam nadel!«

»Misliš? Dokazal ti bom, da sem res Old Shatter-
hand. Vzemi tomahawk in nož v roke, jaz pa bom
vzel svojo pest. In občutil boš, da sem res Old
Shatterhand.«

»Beli mož govori zelo ponosno! Smel bo pokazati, ali je res pogumen. Naj sede na konja in naj jezdi s sinovi Komančev v njihov tabor!«

»Ali bodo sinovi rodu Racurro kadili z njim pipo miru?«

»Posvetovali se bodo, ali smejo.«

»Smejo! Kajti v miru prihajam k njim.«

Zajahali smo. Tudi Bob je zlezal na svojega konja. Za njega se vobče zmenili niso, Indijanec črnca še huje prezira ko beli. Poglavarja sta me vzela na sredo in v blaznem skoku smo odjezdili v tabor. Pred velikim šotorom smo se ustavili in razjahali. Boba ni bilo nikjer videti.

V gostem polkrogu so me obdajali bojavniki, ki so prišli po mene. Poglavar je spet povzel:

»Belokožec naj nam izroči orožje!«

Prijel je za mojo puško.

Stopil sem za korak nazaj.

»Obdržal ga bom. Nisem vaš ujetnik, prostovoljno sem prišel k vam!«

»Beli človek nam bo vendarle oddal orožje, dokler ne vemo, po kaj je prišel.«

»Ali se me rdeči ljudje bojijo? Le kdor se me boji, bo zahteval, da mu moram izročiti orožje.«

Njegov bojvniški ponos je bil užaljen. Vprašaje je pogledal po svojih treh tovariših in najbrž bral v njihovih očeh pomirljiv odgovor. Dejal je:

»Bojavniki Komančev ne poznajo strahu. Beli mož naj orožje obdrži!«

»Kako je ime mojemu rdečemu bratu?«

»Old Shatterhand govori s Tokeihunom, ki pred njim vsi sovražniki trepečejo.«

»Prosim svojega brata Tokeihuna, da mi odkaže šotor, kjer bom čakal, da bodo poglavarji Komančev z menoj govorili.«

»Tvoje besede so dobre. Belokožec bo dobil šotor, sinovi rodu Racurro pa se bodo posvetovali, ali bi kadili z njim pipo miru.«

Mignil mi je in stopil po taboru. Prijel sem mustanga za vajeti in šel za njim.

Ves tabor je medtem privrel vkup, na desno in levo so se nam umikali in radovedno gledali belo-kožca, ki si je upal v levji brlog, in marsikatero staro in mlado žensko lice je prežalo izza šotorov za menoj. K sreči Racurroi niso bili tisti komanški rod, ki je z njim imel Winnetou opraviti v puščavi Mapimi.

Njihovi šotori so bili prav taki, kakršne sem videl pri severnih Indijancih. Postavijo jih žene, moški se ne pečajo s takim delom. Njihov posel je lov, boj in lenarenje. Vse drugo naložijo na ramena slabotnemu spolu.

Žene ustrojijo kože, ki so z njimi šotori pokriti, jih razprostrejo na solncu in narišejo na nje s kosom oglja približno obliko, ki jo potrebujejo, prirežejo kože in jih sešijejo s tankimi jermeni. Potem pripravijo gladke, prožne droge in zanesejo vse skupaj na kraj, kjer bo šotor stal. S preprostim orodjem izkopljejo okroglo, dva čevlja globoko jamo in zataknejo droge v zemljo. Drogi morajo biti najmanj tako dolgi, kakor bo šotor širok. Upognejo jih in jih na vrhu zvežejo z vrbjem. To delo ni prijetno, žene in dekleta morajo plezati po vitkih drogih in pri vezanju se le z nogami oklepajo drogov. Ko je ogrodje postavljeno, se začne najtežavnejše delo, »obleči« morajo ogrodje s kožami in jih pritrditi, da jih veter ne odnese ali ne dvigne.

V notranjščini šotora podpirajo zunanje droge navpični, rogovilasti drogi. Šotor je torej razdeljen v dva kroga, v zunanjega in notranjega. Tudi na notranje droge obesijo kože. Na vrhu šotora pustijo luknjo, skozi katero odhaja dim. Lastnik šotora si lahko svoja dva okrogla notranja prostora še razdeli s kožami v več »sob«, kolikor jih pač potrebuje. Vhod je nizek in zastrt s kožami ali pa z rogoznicco.

Odkazali so mi majhen, prazen šotor. Privezal sem konja ob njem, razgrnil kožo in vstopil. Poglavar je ostal zunaj.

Nisem še bil dve minuti v koči, pa je vstopila prastara ženska s svežnjem suhljadi na hrbtu. Vrgla je drva na tla in odšla. Čakal sem, kaj bo.

Kmalu pa se je vrnila z velikim, pa žal napol razbitim loncem. Voda je bila v njem in še nekaj, pa nisem mogel dognati, kaj bi bilo. Zakurila je in postavila lonec.

Legel sem in jo molče gledal. Po indijanskih pojmih bi se bil zelo pregrešil zoper svojo čast, če bi bil govoril z njo. Seveda pa sem si tudi lahko mislil, da mi ni bila poslana samo za kuharico in postrežnico, ampak da ji je bilo tudi naročeno, naj me opazuje. In prav tako dobro sem tudi vedel, da prežijo skozi različne špranje in luknje šotorovih sten različne radovedne oči po Old Shatterhandu.

Voda v loncu je zavrela in po vonju sem zasodil, da mi ženska kuha govedino. Res mi je črez dobro uro postavila vroči lonec prav med nože in odšla pa me prepustila samemu sebi, da si postrežem, kakor vem in znam, seve brez vsakršnega pribora.

Lotil sem se lonca in rad priznam, da sem sočno bizonovo stegno prav pridno in snažno obral in da tudi juhe nisem odklonil, čeprav je bil lonec vse drugo prej ko snažen in čeprav je manjkalo juhi soli in vsega, kar po naših pojmih v njo spada. O soli Indijanec vobče noče nič slišati, zakuh pa seveda tudi ne pozna.

Če sem pravično sodil, sem moral priznati, da so mi res »imenitno« postregli, vsaj po svojih razmerah, in še danes bi sto proti eni stavil, da je bil moj potrti lonec edini, ki so ga iztaknili v taboru.

Po »obedu« sem si djal odejo pod glavo, se zleknil po tleh in se vdal razmišljanju o položaju. Vmes sem čul, da so nakrmili tudi mojega mustanga in da dva Komanča rahlo stopata ob šotoru gor in dol. Ogenj je dogoreval, zaspal sem. Važni, odločilni trenutki so me čakali drugi dan, pa to me ni motilo,

potreboval sem svežih moči in prožnega duha, zakaj bi torej ne spal?

Prasketanje me je drugo jutro zbudilo in ko sem pogledal krog sebe, je spet čepela starka v šotoru, kurila in pristavljala znameniti lonec k ognju.

Opravljala je svoj posel ravnodušno, ne da bi me posebej pogledala. Ji tudi nisem nič zameril, da se ni zmenila za mene. Spet je postavila žareči lonec pred mene in spet sem s slastjo použil velik kos bizono-vega stegna in posrebal juho.

Okrepčan, nasičen in spočit sem si zaželel še tudi zraka in solnca in sprehoda. Komaj pa sem vtaknil glavo iz šotora, že je šinil eden stražnikov okoli in mi pomolil svojo sulico, kot bi me hotel skozi in skozi prebosti.

Takega obnašanja seveda nisem smel dovoliti, ves svoj ugled bi bil za vse čase zapravljen. Prijel sem z obema rokama sulico pod konico, sunil od sebe, pa jo naglo in krepko potegnil k sebi. Rdečkar je izgubil ravnotežje, izpustil je sulico in padel pred mene na tla.

»Uff —!« je zatulil in pograbil za nož.

»Uff —!« sem naredil tudi jaz, vrgel sulico čez ramo v šotor in tudi pograbil za nož.

»Belokožec naj mi vrne sulico!«

»Rdečkožec naj si sam poišče svojo sulico!«

Na obrazu mu je bilo videti, da se mu to le ne zdi čisto varno. Pa njegov tovariš je prišel okoli šotora.

»Belokožec naj se poda v svoj šotor!« mi je robato zapovedal.

In pomolil mi je sulico pod nos.

Nisem se mogel ustaviti izkušnjava, prijel sem tudi za njegovo sulico, sunil in potegnil in rdečkar je ležal na tleh, njegova sulica pa v šotoru.

Tako obnašanje jima je seveda že presedalo, kriknila sta in na mah je ves tabor oživel.

Mojemu šotoru nasproti je stal drug, mnogo večji. Pred njegovim vhodom so sloneli trije ščiti. Ko sta moja stražnika kriknila, se je odgrnila zavesa in temnolasa dekliška glavica se je pojavila in dvoje žarkih oči se je zagledalo v mene. Glavica je izginila in trenutek pozneje so stopili štirje poglavarji iz šotora.

Tokeihun je zapovedovalno mignil. Stražnika sta se umaknila.

»Kaj počenja belokožec pred svojim šotorom?«

»Ali sem prav slišal —? Moj rdeči brat je pač mislil vprašati, kaj sta počenjala tistale dva rdeča bojevnika pred mojim šotorom.«

»Tista dva bojevnika pazita, da se belokožcu nič žalega ne zgodi. In zato mora belokožec ostati v svojem šotoru!«

»Ali ima Tokeihun take hudobne ljudi med svojimi bojevniki? Ali veljajo njegove besede tako malo, da mora svojega gosta zastražiti? Old Shatterhand ne potrebuje straže, njegova pest bo zmečkala vsakogar, ki lažnivo misli in kuje hudobne načrte.

Moji rdeči bratje naj se mirno vrnejo v svoje šotore! Old Shatterhand si bo sedajle ogledal njihovo vas, pa se bo vrnil in govoril z njimi ter pokadil pipo miru.«

Stopil sem v šotor po svoji puški. Ko pa sem spet odgrnil zastor, mi je molel cel tucat sulic nasproti.

Torej ujetnik —.

Ali bi se branil? Bilo bi brezuspešno. Le predrznost in smelost bi zalegla.

Stopil sem nazaj v šotor in k zadnji steni, zamahnil s tomahawkom in precepil trdo usnje do tal, pa zlezal ven in mirno šel okoli šotora na sprednjo stran.

Najprvo so me osuplo gledali kakor prikazen, nato pa zagnali krik in vik, kot da se je najmanj sto grislyjev prikazalo na vasi. Poglavarji so se že vrnili

v svoj šotor, pa so hlastno prileteli, čisto so pozabili na svojo poglavarstvo čast in dostojanstvo. Prerili so se skozi gnečo, zdelo se je, da se me mislijo lotiti.

Braniti se nisem smel, izgubljen bi bil in tovariši z menoj vred. Brž sem izvlekel daljnogled iz žepa, ga raztegnil v dva dela in ju grozeče pomolil poglavarjem pod nos.

»Stojte! Sicer so sinovi Komančev izgubljeni!«

Prestrašeni so odskočili. Pač še niso poznali daljnogleda. In če so ga že kedaj videli, pa niso vedeli, čemu se rabi, in so mislili, kdo ve kako nevarno orožje da je.

»Kaj namerava beli mož?« je vprašal Tokeihun. »Zakaj ne ostane v šotoru?«

»Old Shatterhand je velik medicinman med belo-kožci,« sem odgovoril. »Pokazal bo rdečim bojevnikom, da jih lahko vse ubije.«

Vtaknil sem daljnogled v žep, vzel Henryjevo repetirko v roke in pokazal na drog, ki je tičal kakih petdeset korakov oddaljen med šotori.

»Rdeči može naj pozorno opazujejo tisti kol tamle!«

Dvignil sem puško, pomeril in ustrelil.

Krogla je prebila kol za pedenj pod vrhom. Pohvalno mrmranje je šlo po Komančih. Indijanec priznava pogum in spretnost v rabi orožja tudi pri najhujšem sovražniku.

Spet sem ustrelil. Krogla je šla dva centimetra pod prvo skozi kol. In spet so pohvalno mrmrali. Tretja krogla je udarila spet dva centimetra niže, pohvale pa ni bilo slišati. Indijanec pozna namreč kvečjemu dvocevko, nikdar pa še ni čul o repetirki, tudi videl je ni, ker jih tistikrat še niso izdelovali. Le eno je sestavil Henry, puškar v St. Louisu, moj prijatelj, in jo podaril meni.

Pri četrtem strelu so molče strmeli, pri petem, šestem in nadaljnih strelah se je nemo čudenje še povečalo, obrazi rdečkarjev so bili osupli in njihova

osuplost je prešla v strah in plašno grozo, ko sem še venomer streljal, nabijal pa nič.

Dvajsetkrat sem ustrelil, vsako kroglo sem poslal za dva centimetra niže v kol, pa prenehal, obesil puško na ramo in hladno dejal:

»Ali vidijo rdeči možje, da je Old Shatterhand velik medicinman? Kdor je njegov sovražnik, je izgubljen. Howgh!«

Šel sem skozi množico. Nobeden se ni genil.

Ob šotorih so stale žene in dekleta in strmele v mene kakor v bitje iz drugega sveta. Zadovoljen sem lahko bil, položaj se je okrenil zelo v moj prid.

Pred nekim šotorom je stala straža. Najbrž je bil ujetnik v njej. Kdo bi bil? Tovariši —?

Še sem ugibal, ali bi vprašal stražo, ko je od znotraj zajavkal žalosten glas:

»Massa, ah oh —! Pustiti ven nigger Boba! Indijan ujeti Boba in klati Boba in požreti Boba!«

Odgrnil sem zaštor in ga spustil ven. Stražnik je bil tako preplašen, da si ni upal nastopiti. Tudi Komanči, moji spremljevalci, niso ugovarjali.

»Ali so te koj vtaknili v šotor, ko sem prispel?« sem vprašal Boba.

»Da, massa! Indijan koj pograbit Boba in ga potegniti s konja pa vtakniti v kočo. In v koči tičati Bob vse do danes.«

»Torej ne veš, kam so djali master Bernarda?«

»Bob nič vedeti, kam Indijan djati masso Bern. Bob nič videti, kam djati ga.«

»Pojdi! Pa tesno za menoj!«

Nisva prišla daleč.

Krog bližnjega šotora so nama prišli naproti poglavarji s številnim spremstvom. Previdno so pohiteli za šotori naprej, me prehiteli in mi zastavili pot.

Prijel sem za puško, pa Tokeihun mi je že od daleč namigaval, da ne prihaja s sovražnimi nameni. Počakal sem.

Počasi so prišli bliže.

»Kam misli iti moj beli brat? Naj se vrne z menoj na posvetovanje! Poglavarji Komančev bi radi govorili z njim.«

Hm —! Prej sem bil belokožec in beli človek, sedaj pa že beli brat —.

Strelne vaje so mi priborile zmago —.

Toda previdno sem vprašal:

»Ali bodo moji rdeči bratje kadili z menoj pipo miru?«

»Govorili bodo z njim in če bodo njegove besede dobre, bo Old Shatterhand kakor sin Komančev.«

»Moji rdeči bratje naj stopijo naprej! Old Shatterhand pride za njimi!«

Vrnili smo se.

Više gori, res — tam je stala Sans earova Tony in poleg nje Winnetouovo »kljuse« in Bernardov konj. Toda kje so bili tovariši —? Oziral sem se na vse strani, pa nikjer nisem videl straže pred šotori.

Prispeli smo na širok, odprt prostor med šotori. V gostih vrstah so stali bojevniki naokoli. Najbrž zborovalni prostor, sem zasodil, indijanski parlament.

Dostojanstveno so stopili poglavarji na sredo in sedli. Nekaj bojevnikov, menda starešine, je pristopilo, sedli so poglavarjem nasproti v polkrogu.

Nisem se dolgo obiral, kar sedel sem in mignil tudi Bobu, naj sede za menoj.

Komančem moja drznost ni ugajala.

»Zakaj je sedel beli človek?« je vprašal Tokeihun.

»Zakaj bi naj ne smel sestiti?«

»Obtoženec mora stati pred sodniki.«

Prezirno sem zamahnil z roko.

»Zakaj me mislijo rdeči bojevniki soditi? Saj bo vendar Old Shatterhand nje sodil.«

Niti trenili niso njihovi nepremični obrazi. Pa na njihovih kretnjah sem opazil, da jih je moj odgovor iznenadil.

Tokeihun je odgovoril:

»Beli mož govori šaljivo! Pa naj sedi! Ampak zakaj je osvobodil črneža moža in ga vzel s seboj na kraj posvetovanja? Ali ne ve, da nigger ne sme sedeti vpričo rdečega moža?«

»Črni mož je moj služabnik. Ako mu zapovem, bo sedel, pa če stoji poleg tudi tisoč rdečih poglavarjev.

Pripravljen sem: Posvetovanje naj se začne!«

Predrzen je bil moj nastop. Pa le brezobzirna predrznost me je utegnila rešiti. Čim predrznejše sem nastopal, seveda ne da bi Komanče žalil, tem bolj je zaleгло pri teh divjakih. Ubogljivost in plahost bi bila moja poguba.

In zasedanje se je začelo.

Tokeihun je poiskal svoj umazani calumet, si ga počasi in dostojanstveno nadeval, pokadil predpisane obredne dime in dal pipu sosedu. Vsi so kadili, meni pa pipe niso dali.

Po tem uvodnem obredu je Tokeihun vstal in začel svoj govor.

V družbi s tujci je Indijanec molčeč ali vsaj redkobeseden. Kjer pa je treba, razvije vse svoje govorniške zmožnosti. In govorniška nadarjenost indijanskega poglavarja prav nič ne zaostaja za gostobesednostjo recimo kakega evropskega parlamentarca. Med indijanskimi poglavarji je mnogo takih, ki kar slovijo po svojih govorniških zmožnostih. Nikjer se niso učili retorike, pa v svojih govorih poznajo in uporabljajo vse govorniške trike in navade in se kosajo z najboljšimi govorniki kulturnih dežel. Pestra bujnost njihovih govorov spominja živo na izrazito pestrost orientalskih jezikov.

Tokeihun je seveda začel z običajnim uvodom, ki je Indijancu vsikdar pri roki, kadar govori zoper belega človeka, namreč s splošno obtožbo zoper belo pleme. Govoril je glasno, da ga je lahko vsa družba čula. Vse je pozorno molčalo.

»Beli človek naj poslušaj, kajti Tokeihun, poglavar Komančev bo govoril.

Mnogo mnogo solnc je že zašlo, odkar so rdeči ljudje sami živeli med obema velikima vodama. Postavili so si mesta, sadili so drevje, hodili so na lov. Njihov je bil solnčni žarek, njihov je bil dež, njihova last so bila jezera, njihova last reke, njihov je bil gozd, njihova gorovja in prerije in savane širne zemlje. Žene so imele in hčerke, brate, sestre, sinove in otroke. Srečni so bili.

Pa prišli so belokožci. Njihova polt je bila bela ko sneg, ki pade na gorah, njihovo srce pa je bilo črno ko oglje. Malo jih je bilo izprva in rdeči možje so jih gostoljubno sprejeli v svoje wigwame. Toda prinesli so s seboj ognjeno orožje in ognjeno vodo, prinesli so druge bogove in tuje duhovne. Izdajstvo so prinesli v deželo, mnogo boleznin in pa smrt. In vse več jih je prišlo čez veliko vodo, njihov jezik je bil lažniv in njihovi noži so bili ostri. Rdeči možje so jim verjeli, pa beli so jih prevarili.

Izročiti so morali belim svoje dežele, kjer ležijo grobovi njihovih pradedov, beli so jih pregnali iz njihovih wigwamov in lovišč. In če so se branili, so jih beli pobili. In da bi jih laže pobili, so sejali belokožci razpor med rdeče rodove, ki morajo umirati, kakor umira coyot na preriji.

Zato naj bodo prokleti belokožci, prokleti tolikokrat, kolikor je zvezd na nebu in listja na drevju!«

Glasno pritrdjevanje so žele Tokeihunove grozeče besede.

Pomolčal je pa nadaljeval:

»Eden teh belokožcev je prišel v wigwame Komančev. Ta človek ima barvo belih lažnivcev in govori jezik izdajalcev. Pa rdeči možje bodo poslušali njegove besede in ga pravično sodili. Naj govori!«

Sedel je.

Za njim so po vrsti vstali še drugi trije poglavarji. Vsak izmed njih je govoril približno isto in pozval mene, naj odgovorim.

Med njihovimi predavanji sem vzel list papirja iz žepa in poskusil narisati obraze poglavarjev z bojevniki in šotori v ozadju.

Poglavarji so povedali, kar so mislili povedati. Tokeihun pa je pokazal na mene in dejal:

»Kaj počenja beli mož, medtem ko govorijo poglavarji Komančev?«

Vstal sem in mu dal list.

»Veliki poglavar rodu Racurro naj sam pogleda, kaj sem počenj!«

Strme je gledal Tokeihun list.

»Uff —!« je kriknil.

»Uff —! Uff —! Uff —!« so vzklikali njegovi trije tovariši poglavarji, ko so videli papir.

In Tokeihun je povedal:

»To je velika medicina! Beli mož je začaral duše Komančev na tole belo kožo! Tule sedi Tokeihun, tule so njegovi trije bratje in tamle stojijo bojevniki in šotori —.

Kaj bo belokožec storil s tole kožo?«

»Rdeči mož bo koj videl, kaj bom storil.«

Vzel sem mu papir in ga še pokazal Komančem, ki so stali za menoj, vsi so osupli gledali preprosto risbo. Nato pa sem list zmečkal v kroglico in jo stlačil v puškino cev.

»Tokeihun,« sem začel, »sam si dejal, da sem začaral vaše duše na tole belo kožo. In glej, sedaj tičijo te vaše duše v puškini cevi! Ali jih naj izstrelim v zrak, da se bodo razletele na vse štiri vetrove in da nikdar ne bodo živele v večnih loviščih vaših pradedov?«

Moje besede so delovale naravnost strašno.

Poglavarji in bojevniki, vse je planilo na noge, eden sam krik groze je zadonel po zborovanju. Skoraj preveč uspeha!

Brž sem jih pomiril.

»Rdeči može naj lepo mirno sedijo in naj kadijo z menoj pipo miru! Če bodo moji bratje, jim bom vrnil njihove duše.«

Jadrno so spet sedli. Tokeihun je prijel za pipo.

Na misel mi je prišla vragolija, ki bi morebiti rdečkarje še bolj omehčala.

Eden poglavarjev je namreč imel na svoji lovski suknji iz bizonovine kot poseben okrasek prišita dva medena gumba, približno tako velika kakor nekdanji tolarji.

Stopil sem k njemu.

»Naj mi moj rdeči brat posodi tale okrasek! Koj mu ga vrnem.«

Še preden je vedel kako in kaj, sem mu gumba odvil. Nisem se zmenil za njegov strah, mirno sem stopil nekaj korakov nazaj, da mi rdečkarji niso mogli preveč na prste gledati.

Pokazal sem jim gumba.

»Moji rdeči bratje vidijo med mojimi prsti tale svetla gumba, kajne? V vsaki roki imam enega. Sedaj pa dobro pazite!«

Naredil sem, kot da sem zagnal gumba visoko v zrak, pa jim pokazal prazne roke. Gumba sem seveda pustil pasti v rokav, kakor to naredijo naši »domači čarovniki«.

»Moji rdeči bratje vidijo, da so moje roke prazne, Kje sta gumba?«

Jezno je zagodrnjal lastnik svetlih okraskov:

»Ni ju več —!«

»Da, ni ju več! Odletela sta, daleč gori na solnce sta odletela. Moji rdeči bratje naj ju ustrelijo s solnca!«

»Teža ne more nihče, noben beli človek in noben medicinman!« je jezno povedal nesrečni lastnik gumbov.

»Jaz pa ju bom. Moji rdeči bratje naj pazijo! Gumba bodeta priletela nazaj!«

Vzel sem medvedarico, ker so v cevi repetirke tičale »duše Komančev«, pomeril navpično v zrak in ustrelil. Hipen, napet molk —.

In koj nato je nekaj trdo ob meni udarilo v tla. Lastnik dragocenega gumba je skočil, povrtal z nožem po zemlji in izkopal gumb.

»Uff —! Moj gumb —!«

Vse se je drenjalo krog njega, tudi poglavarji so čisto pozabili na svojo višjo dostojanstvenost.

Medtem sem neopaženo položil drugi gumb na cev in dvignil puško navpično. Strel je zagrmel in vse je gledalo v zrak. Položaj je bil nekoliko nevaren. Kaj če bi kateremu rdečkarju priletel gumb v obraz?

Pa k sreči si je gumb izbral nekoga drugega za žrtev.

Bob je namreč hipoma divje zakričal, planil, poskakoval sedaj po eni, pa spet po drugi nogi in si drgnil ramo.

»Ah, oh, massa zadeti Bob! Nigger Boba ustreliti v ramo!«

Gumb mu je res priletel na ramo in obležal poleg njega na tleh. Poglavar ga je pobral, ga vtaknil v žep in na obrazu mu je bilo brati trdno odločnost, da si ga nikdar več ne pusti »ustreliti na solnce«.

Moja čarovnija je vplivala kar silovito. Le samo pomislite! Dva gumba je vrgel beli človek na solnce, pa ju spet s solnca ustrelil! In zares sta bila na solncu, sicer bi se eden ne bil tako globoko zaril v zemljo in drugi bi ne bil tako hudo udaril črnca na ramo, da mu je nemudoma zrastle krvava bula in da je vlekel obraz v sila bolestne gube.

Tiho so sedeli poglavarji, niso vedeli, kaj naj počnejo z menoj. Njihovi ljudje pa so radovedno čakali, kaj vse še bo prišlo. Položaj je bil vsekakor napet in se je močno nagibal meni v prid. Prilika za »državni udar« se mi je nudila in koj sem jo zgrabil za lase.

Poleg Tokeihuna je ležala mirovna pipa in blizu nje tobačni mehur iz opossumovine, napolnjen s tobakom in konopljinim listjem, z običajno mešanico, ki jo rdeči kadijo v calumetih. Smelo sem pograbil za calumet, si ga hladokrvno nadeval, se dostojanstveno postavil, zakolobaril z roko in začel:

»Moji rdeči bratje verujejo v velikega Manitoua. In prav je, da verujejo v njega. Njihov Manitou je tudi moj Manitou, gospod neba in zemlje, ki želi, da živijo vsi ljudje v miru med seboj. Rdečih ljudi je kakor trave na tejle savani, belokožcev pa je kakor trave na vseh savanah in prerijah zemlje. Prišli so črez veliko vodo in pregnali rdečega človeka z njegovih lovišč. In to ni bilo prav.

Pa zakaj sovražijo radi tega rdeči ljudje vse belokožce —? Ali rdeči možje ne vejo, da živi na svetu mnogo belih narodov, ali ne vejo, da so le trije od teh belih narodov prinesli rdečemu možu nesrečo in ga pregnali z rodne zemlje —? Zakaj so rdeči možje krivični, zakaj ne ločijo med hudobnimi in dobrimi belokožci —? Old Shatterhand je sin velikega naroda Germani. Ali je ta narod rdečim ljudem že kdaj storil krivico?

Moji rdeči bratje naj si pogledajo Old Shatterhanda, ki stoji pred njimi! Ali najdejo na njegovih legginsih — hlačah — lase svojih rdečih bratov? Kateri rdeči mož more reči, da je Old Shatterhand kdaj pomočil roko v kri ubitega rdečega bojvnika? Čisto blizu je bil s svojimi prijatelji, ko so bojvniki rodu Racurro z njegovimi sovražniki kadili calumet gori ob Rio Pecosu — pa nobenemu ni niti lasu skrivil. Ujel je Marama, sina velikega poglavarja Tokeihuna, pa ni ga ubil, vrnil mu je orožje in ga pripeljal v wigwam njegovega očeta. Šest bojvnikov racurroških je čakalo na njega gori v Sierra Blanci, vse bi bil lahko pobil, pa le enega je ujel in zvezal in njegovi bratje so ga našli in mu sneli vezi. Pet vaših bojvnikov ga je srečalo, šli so v gore za be-

lima izdajalcema, lahko bi jih bil vse postrelil. Ali je to storil? Vedel je, da potujejo bojevniki rodu Racurro na grob velikega poglavarja Komančev, šel bi bil za njimi in onečastil njegov grob. Ali je to storil? Ali ni streljal na belokožca, ki sta umorila stražo Komančev in zbežala z zlatom? Ali nima vaših duš tule v cevi svoje puške? Vse bi lahko uničil. Ali to stori? Ali bi ne mogel vse medicine rodu Racurro vreči na solnce, nikdar več bi jih ne dobili nazaj. In vendar tega ne stori.

Nič druga ne želi, ko da kadi z njimi calumet miru in da je njihov brat. Poglavarji Komančev so pogumni, modri in pravični, kdor tega ne verjame, ga bo Old Shatterhand ubil s puško, iz katere lahko tisočkrat ustrelji. In zato bo sedaj kadil z njimi miravno pipo.«

Prizgal sem si calumet, puhnil dim proti nebu in proti zemlji in štirikrat na štiri dele sveta ter dal pipo Tokeihunu.

Iznenadil sem jih. Tokeihun je vzel pipo, potegnil šest dimov in dal pipo tovarišem, zadnji mi je calumet vrnil.

Sedel sem sredi med nje.

Skrbeče me je vprašal Tokeihun:

»Ali nam bo naš beli brat vrnil naše duše?«

Previdno sem odgovoril:

»Ali je sedaj Old Shatterhand kakor eden izmed sinov rodu Komančev?«

»Old Shatterhand je naš brat, svoboden je. Dobil bo svoj šotor in lahko stori, kar hoče.«

»Kateri šotor bo dobil?«

»Old Shatterhand je velik bojevnik. Lahko si sam izbere šotor, kateregakoli si hoče.«

Tokeihun je vstal.

»Moji rdeči bratje naj gredo z menoj! Old Shatterhand naj si izbere šotor, ki bo v njem stanoval.«

Šli smo. Še zadnji predrzni udar sem poskusil.

Stopili smo ob šotorih navzgor. Skrbno sem prežal na vse strani in nazadnje res opazil blizu konca vasi šotor, pred katerim so sedeli štirje Komanči.

Djal sem roko na usta in zalajal kakor coyot. Koj mi je odgovorilo lajanje v šotoru.

Skočil sem k šotoru.

»Tule bo stanoval Old Shatterhand!«

Osupli so se spogledali poglavarji. Na tako možnost niso mislili, čeprav je pravzaprav ležala na dlani.

Tokeihun je odločno odkimal.

»Teža šotora Old Shatterhand ne bo dobil!«

»Zakaj ne?«

»Ker v njem stanujejo sovražniki Komančev.«

»Kaki sovražniki?«

»Dve belokožca in rdeči mož.«

»Kateri so tisti ljudje?«

»Rdeči mož je Winnetou, poglavar Apačev. Eden izmed obeh belih pa je Sans ear, veliki sovražnik rdečega plemena. Onega tretjega pa ne poznamo.«

Ali niso vedeli, da so ujetniki moji tovariši —? Nisem še sicer ničesar omenil o njih, ne Maramu ne Tokeihunu. Toda ali nista morebiti Morgana omenila, da so ujetniki moji tovariši —?

Odločno sem dejal:

»Old Shatterhand bi rad videl vaše ujetnike.«

Vstopil sem, prišli so za menoj. Tudi Bob je vstopil.

Na rokah in nogah zvezani so ležali ujetniki na tleh, povrh so bili privezani še h kolom. Gotovo so že vedeli, da sem v taboru, glas coyota vsaj je Winnetouu povedal, da sem blizu. Nobeden pa ni zinil besedice, niti trenili niso.

»Kaj so storili tile ujetniki?« sem vprašal.

»Ubili so sinove Komančev.«

»Ali je moj rdeči brat Tokeihun videl, da so katerega ubili?«

»Bojevniki so videli.«

»Bojevniki bodo morali to dokazati! Šotor je moj in tile trije možje so moji gostje!«

Vzel sem nož, da bi jim prerezal vezi.

Eden poglavarjev me je zgrabil za roko.

»Old Shatterhand naj pusti naše ujetnike pri miru!«

»Zakaj? Moji gostje so.«

»Tile možje morajo umreti. Ne morejo biti gostje našega belega brata!«

»Kdo mi bo to zabranil?«

»Poglavarji rodu Racurro.«

»Naj poskusijo!«

Postavil sem se med ujetnike in Komanče.

»Bob, prereži jim vezi! Najprvo Winnetouu!«

Črncem se je že lotil svojega gospodarja, pa ubogal je. Menda je tudi sam spoznal, da potrebujemo najprvo Winnetoua.

»Črni mož naj vtakne nož za pas!« se je hudoval Tokeihun. Pa že je bil Winnetou prost.

»Uff —!«

Poglavar je planil nad Boba, ki je že klečal pri Samu.

Zastavil se mu pot. Zamahnil je z nožem, odskočil sem, pa v nadlaket me je le zadel.

Ni utegnil izdreti noža, moja pest ga je treščila na tla. Še en udar in drugi poglavar je nezavesten padel. Tretjega sem zgrabil za vrat, Tokeihuna pa je Winnetou tiščal za grlo, čeprav so mu bila zapestja otekla od jermenov.

Tiho se je vse izvršilo, le en sam uff je zadonel. V dveh minutah smo bili gospodarji šotora in poglavarji so ležali na tleh, zvezani in z zamašenimi usti. Bojevniki so stali zunaj, nobeden ni slutil, kaj se je zgodilo.

Sam si je drgnil otrple ude.

»Heavens, o pravem času si prišel! Ampak povej, Charley, kako si to naredil?«

»Pozneje vam vse povem. Tile rdečkarji imajo orožja dovolj na sebi, vzemite si ga! Nismo še svobodni, delo nas še čaka.«

Tudi sam sem za vsak slučaj vložil v repetirko nove naboje. Vmes sem tovarišem razlagal svoj načrt.

Zaenkrat bi naj ostali v šotoru in stražili poglavarje, sam pa bi opravil z bojevniki. Če bi Komanci napadli šotor, ali če bi kateri le samo vstopil brez mojega dovoljenja, bi naj poglavarje takoj ustrelili.

Sans ear je še hotel zvedeti, kako se bom izrezal, pa potolažil sem ga, da pojde vse gladko, in stopil pred šotor.

Iz spoštovanja do poglavarjev se je straža za nekaj korakov umaknila, za njimi pa so bojevniki v gručah čakali, kako se bo zadeva iztekla.

Stopil sem najprvo k stražam.

»Moji rdeči bratje so čuli, da je Old Shatterhand toliko kakor vsak izmed sinov rodu Racurro?«

»Da!« so odgovorili.

»Old Shatterhand je torej vaš brat. Govoril bo sedajle o važnih zadevah s svojimi rdečimi brati. Sklical bo bojevnike na posvetovanje, vi pa ostanite pred temle šotorom in stražite ujetnike!«

Stopil sem še k radovednim gručam.

»Moji bratje naj skličejo vse bojevnike rodu k posvetovanju!«

Razšli so se. Sam sem šel na zborovalni prostor.

Kdor ne pozna dobro indijanskih običajev, bo sodil, da sem nastopal zelo predrzno in samooblastno. Toda Indijanci imajo svoje nepisane zakone in kdor jih zna obrniti sebi v korist, bo dobro izhajal z rdečimi. Sicer pa je šlo za življenje in več ko življenje s svojim drznim nastopom tudi nisem tvegal.

Obrisal sem si kri z nadlakta in skril rano pa sedel in čakal.

V desetih minutah je bil zborovalni prostor poln. V velikem krogu so stali bojevniki in na sredi je bil

prazen prostor za starešine. Mirno in tiho so se Indijanci zbrali, nobeden ni rekel besedice, molče in resno se je vsak postavil na svoje mesto ter nepremičen kakor kip čakal, da začnem.

Mignil sem starešinam, sedli so v polkrogu meni nasproti in začel sem:

»Old Shatterhand je pil pipo miru s poglavarji Komančev. Ali ni tako?«

»Da,« so odgovorili starešine.

»In rod Racurro ga je sprejel za svojega brata. Ali ni tako?«

Spet so pritrdili.

»Tokeihun mu je dovolil, da si sme izbrati šotor, ki bo v njem stanoval pri svojih bratih. Ali ne?«

»Da.«

»In vendar ni bilo tako! Poglavarji mi niso dovolili, da bi si izbral šotor po svoji volji. Ali so poglavarji rodu Racurro lažnivci?«

V taboru Komančev so štirje ujetniki. Podali so se v varstvo Old Shatterhanda. Ali jim je smel Old Shatterhand varstvo odreči?«

»Ne.«

»Vzel jih je v svoje varstvo in povedal poglavarjem, da so njegovi gostje. Ali je smel tako storiti?«

»Smel in moral je tako storiti. Toda sodbi se ne sme in ne more odtegniti. Sme jih ščititi, pa umreti mora z njimi, če jih zbor bojevnikov obsodi na smrt.«

»Dobro! Ali jim sme odvzeti vezi, če jamči za nje?«

»Sme.«

»In Old Shatterhand je to storil. Storil je le, kar mu običaji Komančev dovoljujejo. Vkljub temu pa ga je mislil eden njihovih poglavarjev zabosti. Nož je k sreči zadel samo roko.«

Kaj sme storiti Komanč, ako ga kdo napade v njegovem šotoru?«

»Ubiti ga sme.«

»In vse druge, ki mu pomagajo?«

»Vse.«

»Moji bratje govorijo pametno in pravično. Old Shatterhand si je izbral svoj šotor in vzel v varstvo ujetnike, ki v njem prebivajo, poglavarji pa so ga napadli in mislili ubiti. Nisem jih ubil, le moja pest jih je treščila na tla. Zvezal sem jih, v mojem šotoru ležijo. In moji gostje jih stražijo.

Kri za kri in milost za milost! Zahtevam svobodo svojih gostov za svobodo poglavarjev! Moji bratje naj se posvetujejo, čakal bom. Toda mojih gostov naj ne vznemirjajo, ubili bi poglavarje, če bi stopil v šotor kdo drug ko Old Shatterhand.«

Niti mišica njihovih nepremičnih obrazov ni izdala, kaj mislijo o mojem predrznem nastopu. Oddaljil sem se za toliko, da nisem čul, kaj govorijo, pa čakal.

Najstarejši je mignil nekaterim bojevnikom, ti so položaj razložili drugim. V krogu je zavalovelo, pa nihče me ni nadlegoval.

Dolgo so se posvetovali. Končno so vstali trije in stopili k meni. Najstarejši je povedal:

»Naš beli brat ima naše poglavarje ujete v svojem šotoru?«

»Da.«

»Vrnili jih bo bojevnikom Komančev. Sodili jih bodo.«

Izgovor je bil dober. Pa izognil sem se mu.

»Moji bratje naj ne pozabijo, da bojevniki ne smejo soditi svojih poglavarjev, razen če so bili v boju strahopetni. Poglavarji Komančev so napadli Old Shatterhanda v njegovem šotoru. Sami ste torej priznali, da jih smem za to s smrtjo kaznovati. Bojevniki rodu Racurro ne bodo kaznovali svojih poglavarjev, sam jih bom kaznoval, ker imam pravico do tega.«

»In kaj bo Old Shatterhand z njimi storil?«

»Ubil jih bo, če ne daste svobode njegovim gostom.«

»Ali pozna Old Shatterhand svoje goste, ki so naši ujetniki?«

»Poznam jih.«

»Ali ve Old Shatterhand, da je med njimi Sans ear, veliki sovražnik vseh rdečih ljudi?«

»Sans ear ni sovražnik vseh rdečih ljudi, le tiste sovraži in le tiste zadene njegova krogla, ki so hudobni in ki so njemu krivico storili. Ali so moji bratje že kedaj videli, da je Sans ear ubil katerega njihovih bratov?«

»Ne.«

»Zakaj pa torej pravijo, da je sovražnik vseh rdečih ljudi? Zakaj ga sovražijo, ko pa jim ni nič hudega storil?«

»Ker je v družbi Winnetoua, Pime, ki je ubil na stotine Komančev.«

»Ali je Winnetou kedaj ubil katerega iz rodu Racurro?«

Molčali so.

»In kdo je tisti drugi belokožec, ki smo ga s Sans earom in Winnetouom prijeli?« je vprašal najstarejši.

»Belokožec je z daljnega severa. Nikdar še ni ubil nobenega sina rdeče matere. Tudi vam ni nič storil.«

»Po kaj je prišel med nas?«

»Prišel je, da prime morilca svojega očeta, tistega, ki je z vašimi poglavarji kadil pipo miru, pa ubil stražo in vam ušel in ki ga tudi sami zasledujete.«

»Če bo Old Shatterhand ubil naše poglavarje, bomo tudi mi njega z njegovimi gosti vred ubili.«

»Moji rdeči bratje se šalijo! Kdo bo ubil Old Shatterhanda? Ali nima silne medicine, ki z njo lahko vse sinove rodu Racurro požene v zrak —? In tule v svoji puški ima duše štirih komanških poglavarjev, ki jih tudi lahko izstrelí v vse vetrove —!«

V zadrego sem jih nagnal. Molče so ugibali, kaj bi mi še zagrozili.

Moj položaj je bil sicer nevaren, zelo nevaren, toda tvegali so življenje svojih poglavarjev, če so se me dotaknili. To so dobro vedeli.

Najstarejši je končno dejal:

»Naš brat naj počaka, da se vrnemo!«

Šli so in se spet posvetovali.

Pogledal sem po obrazih.

Nisem bral sovraštva na njih, tudi ne jeze. Pogumno sem nastopal in pogum ceni Indijanec tudi pri svojem sovražniku, zaupal sem jim in to jim je uga-jalo. Ni bilo sramotno za nje, da so se pogajali z menoj.

Pol ure je trajalo posvetovanje in odposlanci starešin so spet prišli.

»Old Shatterhand bo s svojimi gosti vred svoboden za četrti del dneva in lahko gre, kamor hoče.«

Hm —! Izbrali so staro indijansko zabavo, ki si jo rdeči privoščijo, da se pokažejo na videz milostne. Ujetnikom dajo svobodo »na kratek rok«, oditi smejo, po preteku roka pa se poženejo za njimi in si privoščijo zanimiv lov na belokožce. Topot so z zabavo združili še tudi korist, odvrnili so pretečo nevarnost od svojih poglavarjev.

Šest ur časa so nam dali —. V šestih urah bi nas morebiti res tudi dohiteli. Toda pozabili so določiti, kedaj se začne ura svobode —. Če smo odšli iz tabora šest ur pred nočjo, bi ne mogli za nami, ker bi po noči ne videli naše sledi. In drugi dan smo bili lahko že daleč.

Položaj je bil tak, da sem moral pravzaprav z obema rokama zagrabiti za ponujeni poĝoj.

Pa z ĝolo šesturno svobodo nam še ni bilo po-maĝano. Dobiti smo morali še tudi naše oroĝje in kar je bilo glavno, tudi dobre konje.

Previdno sem torej dejal:

»Old Shatterhand je zadovoljen! Pa njegovim gostom morate vrniti orožje, ki ste jim ga vzeli.«

»Dobili ga bodo.«

»In tudi vse drugo, kar je njihova last.«

Mislil sem pri tem posebno na denar, ki ga je imel Bernard pri sebi. Najbrž so mu ga vzeli.

»Tudi,« je dejal starešina.

Še sveže konje sem moral dobiti.

»Moji beli gostje,« sem pravil, »so bili vaši ujetniki, čeprav vam niso ničesar storili, vaše poglavarje pa bi naj izpustil, čeprav so mi grozili z noži. Zamena ni pravična!«

»Kaj še zahteva naš brat?«

»Vaš poglavar me je zabodel v nadlaket. Kri je tekla. In to kri bodete plačali s tremi konji, ki si jih bom sam izbral. Za nje pa vam podarimo naše konje.«

»Moj brat je zvit ko prerijska lisica! Dobro ve, da so njegovi konji utrujeni. Pa dobil bo, kar zahteva.

Kedaj bo izpustil poglavarje iz svojega wigwama?«

»V tistem trenutku, ko bomo odjezdili iz tabora.«

»Ali nam bo vrnil duše naših poglavarjev, ki jih ima v cevi svoje puške?«

»Ne bom jih pognal v vse vetrove.«

»Torej naj gre, kamor se mu zljubi! Old Shatterhand je velik bojevnik in zvit lisjak! Poglavarjem pa so se omračile misli, ukanil jih je, da so kadili z njimi pipo miru! Howgh!«

Kupčija je bila torej sklenjena, lahko sem odšel.

Niso me zadrževali, nobeden ni nič rekel, mirno in počasi sem stopil k »svojemu« wigwamu.

Tovariši so me seveda že napeto čakali, odahnili so si, ko sem sam vstopil.

Bernard je bil najbolj neugnan.

»Kako je?« je začel.

»Ali so vam rdečkarji odvzeli diamante in denar?«

»Ne. Zakaj?«

»Ker sem zahteval, da vam morajo vse vrniti, kar so vam vzeli. Pa dobro! Bo vsaj manj sitnosti.«

»Ali smo svobodni?«

»Da. Za šest ur.«

»Bob biti prost?« je vzkliknil črnc. »O, Bob biti prost in massa Bern tudi! Pa samo šest ur prost biti —? In potem Indijan spet uloviti masso Bern in Boba —!«

»Well!« je menil Sam. »Več si res ne moremo želeli. Čisto pošteno smo na primer sedeli v kaši!

Kako pa je z mojo Tony?«

»Svojo Tony dobiš in tudi vse, kar je tvoje. Tudi Winnetou dobi svojega konja. Drugi naši konji pa so preveč izmučeni in čeprav se ne ločim rad od svojega mustanga, sem si vendarle izgovoril, da si smemo med konji Komančev izbrati tri druge, za nje pa jim bomo pustili svoje.«

Sam se je smejal.

»Heigh day, Charley! Šest ur prehitka in pet dobrih konj, kakor je na primer moja Tony, — to je več ko dovolj za take ljudi, kakor smo mi! Da si ne boš izbral koz, o tem sem na primer čisto trdno prepričan!

Pa pripoveduj vendar, kako si vse to dosegel!«

Nisem pravzaprav utegnil, pa silili so v mene in poročal sem jim, kako se mi je godilo, odkar smo se ločili.

In komaj da sem bil gotov, me je nekdo zunaj poklical. Tovariši so zgrabili za puške, sam pa sem stopil pred šotor.

Starka je čakala, tista, ki me je oskrbovala s tečnim bizonovim mesom in z govejo juho.

»Kaj je?«

»Beli naj pride!«

»Kam?«

»K Maramu.«

Čudno in redkobesedno vabilo —!

Obvestil sem tovariše in jim naročil, naj bodo pripravljeni na vse, pa šel.

Peljala me je k šotoru, ki je stal nasproti mojemu prejšnjemu wigwamu. Dva konja sta stala pred njim, na enem je sedel Maram.

»Moj beli brat naj jezdi z menoj in naj si izbere konje!«

Zajahal sem, zdirjala sva med kočami in ven v prerijo. Tam so se pasle številne črede konj.

Mladi Indijanec me je peljal naravnost h krasnemu vrancu.

»Najboljši konj rodu Racurro! Maram ga je dobil od svojega očeta v dar. Daruje ga Old Shatterhandu, ker mu je pustil življenje.«

Iznenaden sem gledal Marama pa vranca. Darilo je bilo dragoceno, še večja pa je bila Komančeva velikodušnost. Skoraj mi je bilo žal, da sem njegovega očeta nekoliko pretrdo prijel.

Darila seveda nisem smel odkloniti. Pa ga tudi nisem mogel. Nagle, dobre konje smo potrebovali, če smo hoteli prehiteti Komanče. Če so vobče resno mislili tistih šest ur —. Ako mislijo Indijanci ujetnika dohiteti, mu ne bodo dali svojega najhitrejšega konja.

Izbral sem še za Bernarda in Boba dva konja, ki sta bila z njima lahko zadovoljna, in vrnila sva se.

Pred svojim šotorom je Maram obstal.

»Moj beli brat naj razjaha in stopi z menoj!«

Nisem smel odkloniti. Peljal me je v šotor in mi postregel —. Dobil sem kos kammasa, potice, ki jo znajo komanške žene prav izvrstno pripraviti. In nato sem se poslovil.

Pred šotorom sem našel črnolaso in črnooko dekle. Tista je bila, ki me je davi opazovala izza šotora poglavarjev. Zardela je, ko sem stopil k njej.

»Kdo je tale hčerka rodu Racurro?«

»Hiladi — čisti studenec — je, hčerka poglavarja Tokeihuna. Prosi te, da vzameš, kar ti bo dala. Prizanesel si njenemu bratu Maramu.«

Dal sem dekletu roko.

»Manitou naj ti da srečo in solnce na pot življenja, lepa roža prerije! Tvoje oko je čisto kakor studenec v planini in tvoje čelo je jasno. Naj vedno tako ostane!«

Zajahal sem vranca, vzal konje za vajeti, mignil v pozdrav Maramu in njegovi sestri in odjezdil k tovarišem.

Sama je vranec vsega očaral.

»Charley,« je menil, »tale vranec je najmanj toliko vreden kakor moja Tony! Le da ima na primer Tony krajši rep in daljša ušesa.

Sicer pa so nam rdečkarji vse naše reči vrnili. Ura je šest. Odpotujmo! Naj sami skrbijo, kako nas bodo došli.«

Odpravili smo se. Prej smo še sneli poglavarjem vezi.

»Massa, sedaj proč!« je svaril Bob. »Čisto zelo naglo proč! Sicer priti Indijan in poloviti čisto popolnoma masso Bern, Sam, Charley in tudi nigger Boba.«

Poglavarji se niso genili, molče smo odšli.

Vas je bila prazna, žive duše ni bilo med šotori. Zajahali smo, pognali konje in v skoku odjezdili.

Pri Tokeihunovem šotoru se mi je zdelo, da gleda izza zastora četvero oči za nami. Morebiti je bilo sto in sto src v pričakovanju, da bi nas dohiteli. Tam v poglavarjevem šotoru je dvoje src želelo, da bi srečno ušli —.

V.

Mož z dolgim imenom.

Prebredli smo Veliki Colorado, lovišča rodu Pahuta so bila za nami, bližali smo se vzhodnim izrastkom Sierra Nevade in krenili proti jezeru Mona. Tam smo nameravali nekaj dni počivati. Naš cilj pa je bila Kalifornija.

Od prerij Komančev do Sierra Nevade je nekoliko daleč. Premagati je treba brezkončne ravnine, prekoračiti visoka gorovja, se prebiti skozi slane puščave in najsi sta konj in jezdec še tako krepka in vztrajna, posledice takih naporov se nazadnje le pokažejo.

Pa kaj nas je gnalo, da smo se podali na dolgo pot od Rio Pecosu v Kalifornijo?

Eno je bilo tisto, da je hotel Marshal obiskati svojega brata Allana in da samega vendar nismo mogli pustiti na tako dolgo in nevarno pot. Drugo pa je bilo, ker smo upravičeno sodili, da sta se tudi Morgana napotila v Kalifornijo v deželo zlata, da tam nadomestita, kar sta izgubila na Rio Pecosu.

In da sta Morgana res napotena v Kalifornijo, za to mnenje smo imeli tehtne razloge.

Ko smo tistikrat zapustili taborišče Komančev, smo jezdili ves popoldan in vso noč in drugo jutro smo bili že ob gornji Sierra Guadalupi. Samova Tony in Winnetouov dirkač sta se vkljub velikim naporom izvrstno držala, drugi konji pa so bili itak sveži, nismo se bali za nje. Tudi gornjo Sierra Guadalupo smo prekoračili, ne da bi nas bili Komanči do-

hiteli, in ko smo nekaj dni pozneje prebredli Rio Grande del Norte, se nam jih ni bilo treba več bati.

Onstran »Velike reke« prehajajo severni izrastki mehiške Sonore v Skalno gorovje Zedinjenih držav. Brez posebnih dogodkov smo prispeli do njih. V Sonori pa smo doživeli važno srečanje.

Utaborili smo se opoldne na visokem prelazu. Winnetou je stražil na bližnji skali, odkoder je prost razgled po poti naprej in nazaj.

»Uff —!« je nenadoma vzkliknil s tistim globokim goltniškim glasom, ki je lasten Indijancem, legel na tla in zdrknil s skale k nam.

Koj smo zgrabili za orožje in vstali.

»Kaj je?« je vprašal Bernard.

»Rdeči možje.«

»Koliko?«

»Toliko!«

Dvignil je vseh pet prstov desne roke in tri prste leve.

»Osem —?«

»Da.«

»Katerega rodu?«

»Winnetou jih ne pozna. Odložili so znamenja svojega rodu.«

»So na bojnem pohodu?«

»Nimajo barv v obrazu, pa oboroženi so.«

»Kako daleč so?«

»Prispeli bodo v četrtem delu tistega časa, ki ga beli uro imenujejo.

Moji bratje naj se delijo. Winnetou pojde s Sans earom naprej, Marshal s črnim možem pa nazaj po prelazu, skrili se bomo za skale. Moj brat Charli pa naj počaka na nje.«

Skrili smo konje za skalovje, tovariši so zasedli prelaz na obeh straneh, sam pa sem čakal na rdeče neznanke, napol obrnjen v smer, odkoder so prihajali. Puško sem položil poleg sebe.

Črez četrť ure so zatopotala kopita. Naredil sem se, kot da nič ne slišim, pa ostro pazil na Indijance. Tudi mene so že opazili in obstali. Posvetovali so se pa pojezdili bliže. Tla so bila kamenita, naših sledov ni bilo videti. Prepričani so bili, da sem sam.

Mirno sem vstal in vzel puško v roke, kakor je v navadi na zapadu pri takem srečanju. Obstali so na deset korakov in prvi je vprašal:

»Kaj počenja belokožec tukaj v gorah?«

»Belokožec počiva.«

»Odkod prihaja?«

»Od Rio Pecos.«

»Kam je namenjen?«

»Uff —!«

Eden njegovih tovarišev je pokazal na mene in povedal, še preden sem mogel odgovoriti:

»Bojevniki Komančev so srečali tegale belokožca ob Rio Pecosu! Maram je bil pri njem, poglavarjev sin. Streljal je na belokožca, ki smo ju zasledovali.«

Spoznal sem jih.

Res so bili tisti Komanči, ki so ob Rio Pecosu zasledovali Morgana, pa mene napadli in zakrivili, da sta Morgana ušla. Tistikrat so imeli obraze namazane z bojnimi barvami, zato jih nisem koj spoznal. Pa tudi samo površno sem jih v naglici videl.

»Kam je potoval belokožec s sinom našega poglavarja?« je vprašal prvi, ki je bil najbrž vodja čete.

»Šel sem v tabor Komančev.«

»Kje se je sešel beli mož z Maramom?«

»Ujel sem ga v dolini, kjer so ga Komanči postavili za stražo, ko so odpeljali Winnetoua, Sans eara, nekega belokožca in nekega črnca.«

Zgrabili so za nože.

»Uff —!« je vzkliknil vodja. »Marama si ujel? Kje so ostali drugi naši bojevniki?«

»V dolini. Nič jim nisem storil. Enega sem še ujel in zvezal, drugi pa niso imeli ušes in oči in niso opazili, da sem Marama ujetega odpeljal.«

»Toda Maram ni bil zvezan, ko smo ga videli pri belokožcu —.«

»Dal sem mu svobodo, ker je obljubil, da bo šel z menoj k svojemu očetu.«

»Uff —! In po kaj je šel beli mož v naše wigwame?«

»Šel sem, da osvobodim svoje prijatelje, Winnetoua, poglavarja Apačev, Sans eara, prerijskega lovca, prijatelja Bernarda in črnca, Bernardovega služabnika. Ujel in zvezal sem poglavarje Komančev in jih zamenjal za svoje prijatelje. Komanči so mi dali šest ur prehitka in ušli smo.«

»In ujetniki so šli s teboj?«

»Da.«

»In naši bojovníki vas niso dohiteli?«

»Ne, kakor vidiš.«

Prav nič jim nisem prikrival in zabavno jih je bilo gledati, kako so bili osupli nad mojo odkritosrčnostjo.

»Če je tako, mora belokožec umreti!« je dejal vodja.

Zgrabil je za puško. Edina je bila v vsej četi, njegovi tovariši so bili oboroženi le z noži in loki.

Nasmehnil sem se jim.

»Moji rdeči bratje bi bili mrtvi, še preden bi prijeli za orožje! Ne bojim se osmih Komančev.

Pa rdeči bojovníki mi ne bodo ničesar storili, če jim povem, da si lahko danes in tukaj ujamejo Winnetoua, Sans eara in ona druga dva, torej vse, ki so bili ujetniki Komančev.«

Začudeni so gledali.

»Uff —! Kje?«

»Tamle!«

Pokazal sem po prelazu na desno in levo.

»Tamle je Winnetou s Sans earom in tamle je belokožec, moj prijatelj, s svojim služabnikom, črnim možem.«

Tovariši so stopili izza skal s puškami v rokah. Obenem sem tudi sam odskočil za nekaj korakov in pomeril na vodjo.

»Rdeči možje so naši ujetniki! Naj razjahajo!« sem zapovedal.

Osem jih je bilo, nas pa le pet. Toda mi smo imeli pet pušk, rdečkarji pa samo eno. Uteči niso mogli ne naprej ne nazaj.

Nismo se torej čudili, da je vodja povesel puško in krotko dejal:

»Ali moj brat ne vidi, da sinovi Komančev niso na bojnem pohodu?«

»Pa vendar si prejle dejal, da moram umreti!

Pa beli človek noče smrti svojih rdečih bratov. Naj mirno razjahajo in kadijo z menoj pipo miru!«

Obotavljali so se. Bali so se, da jih mislim ukaniti.

»Kako je mojemu belemu bratu ime?« je vprašal vodja.

»Old Shatterhand me imenujejo.«

»Uff —! Torej ti smemo verjeti.

Moji bratje naj razjahajo!«

Razjahali so in sedli k meni. Tudi moji tovariši so prisedli. Vodja je poiskal svojo umazano pipo miru, jo nadeval in prižgal. Kadili smo po predpisanem obredu.

Bernard je ponudil pipo tudi Winnetouu. Ni vedel, da živijo Apači in Komanči v neizprosнем sovráštvu.

Winnetou je odklonil.

»Poglavar Apačev sedi pri Komančih, ker želi njegov brat kaditi z njimi pipo miru. Sinovi Komančev naj se pomenijo z mojim belim bratom pa naj ne križajo več potov Winnetouovih, sicer jih bo poslal h coyotom, ki so poginili na preriji!«

Komanči so se naredili kot da niso slišali Winnetouovih besed.

Vprašal sem vodjo:

»Rdeči možje so iskali izdajalca, ki sta ušla spodaj ob Rio Pecosu?«

»Moj brat je prav uganil.«

»Ste ju našli?«

»Ne. Izdajalca sta ubežala na ozemlje, ki je last naših sovražnikov, pa smo se morali vrniti.«

»Kako pa sta ušla? Saj nista imela konj!«

»Ukradla sta konje Komančem.«

»Tako —? Ali Komanči nimajo oči, da bi videli tatu, in ne ušes, da bi slišali njegove korake?«

»Zbrani so bili na grobu svojega poglavarja in ko so se vrnili h konjem, so našli stražo ubito in dveh najboljših konj je manjkalo.«

Morgana sta torej šla za drugo četo Komančev v gore in jim ukradla konje —. Bila je za nju res edina možnost, da se rešita, pa bila sta tudi res skrajno predrzna, da sta si z zasledovalci za hrbtom upala v tabor Komančev. Morgana sta bila res pogumna in drzna človeka, nasprotnika, ki ju je bilo treba resno upoštevati. Toda dobiti smo ju morali vkljub temu, pa če bi morali tudi okoli sveta za njima.

In srečanje na prelazu je bilo za naše namene zelo koristno.

Komanči so si počili in šele pred odhodom sem jih vprašal:

»Kje so videli moji rdeči bratje zadnjikrat sled izdajalcev?«

»Dva dni odtod. Ali ju bo moj beli brat zasledoval?«

»Da. Če ju najdemo, sta izgubljena.«

»Uff —! Old Shatterhand govori Komančem iz srca! Naj jezdi proti solnčnemu zapadu. Ko bo solnce dvakrat zašlo, bo prišel v veliko dolino, ki poteka od poldneva proti polnoči. Naj jezdi po dolini proti polnoči pa bo našel sled njihovega ognja. Nato naj jezdi čez višino k vodi, ki teče proti zapadu, in ob njej dalje. Našel še bo dvakrat sled njihovega ognja. Do

tja so prišli sinovi Komančev, tam pa so se morali obrniti, ker se začnejo tam lovišča Navajov.«

»Kako daleč sta še bila izdajalca, ko so se moji rdeči bratje morali vrniti?«

»Ne dalje ko pol solnca. Sinovi Komančev bi jim bili še sledili, pa videli so v dolinah wigwame svojih sovražnikov, ki bi jih pri njih čakala smrt.«

»Bojevniki Komančev naj povejo Tokeihunu in njegovim trem poglavarjem, da bodo Winnetou, Sans ear in Old Shatterhand dohiteli izdajalca. In Maram naj pogosto misli na Old Shatterhanda, kakor bo tudi Old Shatterhand mislil na njega!«

»Ali bo Winnetou, poglavar Apačev, zasledoval bojevnike Komančev?«

»Ne. Njihov sovražnik je sicer, toda bojevniki Komančev so kadili pipo miru z njegovim prijateljem, pustil jih bō pri miru.«

Odjezdili so.

Tudi mi smo odjezdili. Nesli so na vzhod novico, da so nas srečali, mi pa smo jezdili na zapad v trdnem prepričanju, da bomo našli zločinca.

Bilo je res vse tako, kakor so povedali Komanči. Našli smo sled Morganov in prišli k Navajom. Ker so Navaji prijatelji Apačev, smo smeli brez skrbi k njim.

Zvedeli smo pri njih, da sta Morgana le nekaj ur počivala pa vprašala za pot h Coloradu. Tudi jezero Mona sta omenila. Nekaj dni sta sicer bila pred nami, pa njuna sled je bila še dobro vidna. Upali smo, da ju kmalu dohitimo.

Bližali smo se torej vzhodnim izrastkom Sierra Nevade. Srečevali smo sledove bizonov in zelo smo si želeli, da bi naleteli na nje. Že nekaj tednov sem smo živeli od samega suhega mesa. Imeli smo ga sicer še za nekaj dni, pa sveže bizonovo stegno bi nam bila zelo prijetna sprememba v našem enoličnem jedilnem listu.

Podala sva se z Bernardom na lov. Ni še lovil bizonov in rad bi se bil poskusil tudi s to divjačino.

Krenila sva na desno med grmovje, kjer sva upala, da bova našla vodo in ob njej tudi bizone. Opoldne je bilo in solnce je pripekalo, ob takem času si bizoni radi poiščejo vode in senco, da počivajo in prežvekujejo.

In lovska sreča nama je bila mila.

Zagledala sva čredo, štirje bizoni so bili. Žal sva bila pred vetrom in živali so naju zavohale. Prehiteti sva jih morala, pognala sva konje. Moj vranec je topot pokazal, koliko je vreden. Šinil je z menoj po ravnini, kot da nosi pero, in Bernard je daleč zaostal. Kako bi se obnesel, sem razmišljal, če bi poskusil lov z lassom —? Vsekakor, sem upal, so ga na lasso navadili že doma, saj je lov na lasso pri južnih Indijancih zelo priljubljen.

Dohitel sem bizone za pasom gostega vrbja, močen bik je bil in tri krave. Izbral sem si kravo z gladko kožo, ki je obljubljala sočno, mehko meso. Odvil sem lasso in si ga v kolobarjih položil pred sebe na sedlo, se pognal v čredo in jo preganjal tako dolgo, da sem odločil svojo žrtev od drugih, pa vržel zanko.

Vranec je pokazal, da je bil v izvrstni šoli. Ko je lasso završal, je kar sam šinil okoli, razkoračil prednje noge in se globoko sklonil. Zanka je padla kravi krog vratu, se zadrgnila, žival je skočila in bi bila skoraj potegnila vranca znak. Pa obdržal se je in nategnil jermen, kar je imel moči. Krava je padla, skočil sem s konja, prijel za nož in jo zabodel v tilnik. Vranec mi je sledil z očmi in popustil.

Sijajno se je izkazal, stopil sem k njemu in ga potrepljal po vratu. Za kar si je hvaležno drgnil glavo ob mojem ramenu.

Odpel sem zanko, zvil lasso in se pravkar mislil lotiti plena, ko je prihitel Bernard.

»Jo že imate?«

»Je že djano.«

»Škoda!« je obžaloval. »Prepozno sem prišel —. Bi se lotil druge?«

Razjahal je. Obrnila sva kravo in opazila na stegnu žig.

»Kaj pomeni tale žig —? Ali je žival komu ušla?«

»Ni ravno ušla. Pač pa je last kakega haciendera* ali pa ranchera*.«

»Pa ni videti nobene haciende** —.«

»O, taka posestva so razsežna in črede se svobodno pasejo po več ur daleč od doma.«

»Torej smo ubili žival, ki je zasebna last —. Kaj bo rekel haciendero —?«

»Nič. Govedo ima na teh oddaljenih haciendah le toliko vrednosti, kolikor je vredna njihova koža. Vsak popotnik, tako je v navadi, si lahko zakolje eno ali več živali, če potrebuje meso, le kožo mora lastniku vrniti.«

»Torej moramo lastnika poiskati?«

»Tudi ni treba. Prijavili bomo hacienderu, kje leži koža, pa bo dobro. Če bomo vobče haciendo našli. Na takih obsežnih haciendah se pogosto zgodi, da se črede sosedov pomešajo in da sosed zakolje včas tudi sosedovo žival. Živali so žigosane in kože enostavno menjajo.

Pa deniva jo iz kože! Dobra večerja se nam spet po dolgem času obeta!«

Lotil sem se dela.

Pa nisem še prav začel, ko je završalo. Bernard je kriknil.

Pogledal sem kvišku.

Kakor rečeno sem ulovil kravo za gostim vrbjem. In v to vrbje je dolg, močen lasso vlekel Bernarda po tleh. Toliko da sem ga še videl, pa je izginil v goščavi.

* Haciendero (španski) je v južnih državah in v Mehiki isto kakor farmer v severnih državah, veleposestnik. Ranchero (izg. rančero) bi rekli po našem, da je kmet.

** Hacienda (španski) = kmetija, hiša in gospodarsko poslopje.

Pograbil sem puško pa skočil za njim.

Onstran vrbja je skokoma dirjal jezdec v mehiškanski obleki in vlekel Bernarda za seboj. Niti za hip se nisem smel obotavljati, sicer je bil Bernard izgubljen.

Dvignil sem puško, pomeril na konja in ustrelil. Planil je in se zgrudil, jezdec je zletel po tleh. Jadorno se je pobral, zagledal mene pa pustil konja, lasso in svojo žrtev ter zbežal.

Nisem smel za njim. Pogledati sem moral po Bernardu, lahko da se je poškodoval. Pohitel sem k njemu.

Zanka se mu je trdno ovila krog telesa in mu povezala tudi roke. Ni se mogel geniti. Snel sem mu lasso.

»Ste se potolkli?« sem ga skrbeče vprašal.

»Ne vem. Vsi vragi —! To vam je bil pa lep smuk po trati —!«

»Poskusite vstati, da vidim, ali si niste morebiti kje kako rebro zlomili!«

Vstal je. Pretipal sem ga. Na srečo se mu ni nič zgodilo, le kožo na laktih si je odrgnil.

»Kaj pa je hotel lopov?« se je hudoval.

»Ne vem. Morebiti še zvemo.«

»Pa ste mu samo konja ustrelili —! Zakaj pa niste jezdeca?«

»Predvsem zato, Bernard, ker je človek in ne žival in ker ne ubijam človeka razen v skrajni sili. Drugič pa — ali si ne morete sami misliti, zakaj sem konja ustrelil?«

»Ne vem, kateri drugi razlog bi vas še bil k temu napotil —.«

»Hm —! Kako pa bi bilo z vami, če bi bil ustrelil jezdeca?«

»Kako bi bilo —?«

»No, jezdec bi bil padel s konja in konj bi vas bil vlekel dalje, ker je lasso pritrjen na sedlo.«

»Pa res —! Čudno, da tudi meni ni prišlo to na misel —.

Pa hvalabogu, da sem vsaj celo kožo odnesel!«

»Pojdiva nazaj h kravi! Založili se bomo z mesom pa se pobrali. Zdi se mi, da tod okoli ne bo dolgo več tako prijetno —.«

»Da bi ne bilo več varno —? Mislim, da tod okoli pač ni nobene nevarnosti več. Saj so indijanska lovišča za nami —.«

»Motite se, zelo se motite! Indijancev, Indios bravos, kakor Španci pravijo rdečkarjem, teh sicer ne bomo srečali, pač pa mehikanske cestne roparje in yankeejske lopove, ki se tod potikajo. Ne bo dolgo, se bojim, pa se bomo lahko поблиže seznanili z njimi.«

»Mislite, da bi bil onile eden tistih —?«

»Ne vem, če ne —.«

Vzela sva kravi najboljše kose, si jih naložila na konja in šla iskat tovariše. Ni jih bilo težko najti, čakali so.

Ko je Bob zagledal zaloge mesa, je ves radosten zakrilil z rokami in kričal:

»Ah, oh, massa prinesti bifteke —! Biftek biti dober! Nigger Bob koj nabrati drva, veliko mnogo drv, da zakuriti in speči bizon!«

Bob je bil izurjen kuhar, z mirno vestjo smo mu smeli zaupati naš »biftek«. Koj se je z važnim obrazom lotil dela. Vmes sem tovarišem pripovedoval najin doživljaj. In nato smo južinali kakor že dolgo ne. In kar čudili smo se, kake ogromne količine mesa so izginjale za debelimi ustnicami Bobovimi.

Tako je bil zatopljen v uživanje, da je čisto preslišal Samov polglasen vzklik:

»Behold, ali so tisti tamle jezdec ali samo konji? Poglej, Charley, skozi daljnogled!«

Vzel sem daljnogled.

»Jezdec so.«

»Koliko?«

- »Počakaj! Tri, pet — osem jih je.«
 »Osem jezdecev —? Ali nas bodo našli?«
 »Gotovo. Dim so že brez dvoma videli.«
 »Kdo pa so?«
 »Mehikanci bodo.«
 »Misliš? Zakaj?«

»Široke sombrere nosijo. Tudi sedla so mehikanska.«

»Mehikanci torej —? Bomo pa na primer vzeli puške v roke. Njihov obisk utegne biti v zvezi s tisto Bernardovo smuško turo —.«

Četa je res merila naravnost k nam. Na kakih pet sto metrov so obstali. Sami Mehikanci so bili, gospodar in njegovi hlapci, sem zasodil, rancheri. Enega sem koj spoznal, tisti je bil, ki je Bernarda ulovil na lasso. Najbrž so se posvetovali in sestavljali bojni načrt. In ko so bili gotovi, so se razdelili, krenili na desno in levo, se razkropili in se strnili v krog okoli našega tabora.

Sam se je veselo režal.

»Bi radi z nami govorili, tisti možje, hihihih —! Bom na primer kar sam opravil z njimi!«

Na glasu mu je bilo slišati, da pričakuje izvrstno zabavo.

Krog se je vse bolj zoževal, nazadnje je meril le še kakih dvajset konjskih dolžin. Vodja je pojezdil k nam in nas nagovoril v mešanici španskega in angleškega jezika, ki je v tistih krajih v navadi.

»Kdo ste?«

Sam je odgovarjal.

»Mormoni* smo,« je dejal. »Iz Salt lake cityja.«

»Po kaj ste prišli sem?«

* Marmoni so verska ločinka, ki pridiguje »evangeljsko krščanstvo« in bližajoči se konec sveta. Zato se imenujejo »svetniki poslednjih dni«. Ustanovil je ločinko Joe Smith v začetku 19. stl. Naseljeni so v državi Utah, njihovo glavno mesto je Salt lake city ob Velikem slanem jezeru.

»Misijonarji smo,« je pravil Sam, »misijonarit smo prišli v Kalifornijo.«

»Bodete slabo prodajali svoje blago tod, vam povem!

In kdo je tisti Indijanec?«

»Tisto ni nikak Indijanec, Eskimo je iz Nove Hollandije, za denar ga bomo kazali, če nam naša kupčija res ne bo nesla,« je lagal Sam.

»In tisti nigger?«

»Tisti človek ni nikak nigger, ampak odvetnik iz Kamčatke. V San Francisco potuje, tožbo bo tam zastopal.«

Dobri Mehikanec ni bil v zemljepisju prav nič bolje podkovan ko drugi njegovi rojaki. Samovo pripovedovanje je vzel za pristen, dober denar.

Dejal je:

»Lepa družba! Trije mormonski misijonarji in črn odvetnik mi ukradejo kravo pa napadejo mojega vaquera! Naučil vas bom, kako se morate tod obnašati! Moji ujetniki ste, na moj rancho* pojdete z menoj!«

Sam se je obrnil k meni in hudomušno dejal:

»Ali bi, Charley? Morebiti dobimo v ranchu kaj več in kaj boljšega za večerjo, nego je tale trdi biftek!«

»Poskusimo!« sem dejal. »Če mož ni haciendero s sto in še več hlapci, ampak navaden rancho, nam nič ne morejo.«

»Well! Privoščimo si majhno zabavico!«

Obrnil se je spet k Mehikancu.

»Ali je res vredno, da vas bomo radi take malenkosti nadležovali, señor?«

Ponosito je dejal mož:

»Nikak señor nisem. Grande sem in moje ime je don Fernando de Venango e Coloña de Molinares de Guajalpa y Rostredo. Zapomnite si!«

* Rancho (španski, izg. rančo) = kmetija, kmetijsko posloje.

»Heigh day —! Si bom že skušal zapomniti, tisto vaše dolgo ime —. Le kako, tega ne vem. Sicer pa ste velik gospod! Ubožati vas moramo seve, pa upam, da bodete milostni z nami.«

Prav nič se nismo branili. Vstali smo, pogasili ogenj in zajahali.

Bob se je zadovoljno režal:

»Ah, oh, lepo! Nigger Bob biti odvetnik iz — iz — iz —. Bob nič vedeti odkod. V ranchu biti zelo mnogo dobro jesti in piti in nigger Bob v ranchu stanovati in živeti čisto zelo mnogo lepo!«

Vzeli so nas na sredo in odjezdili smo v divjem diru. Mehikanec ne zna drugače jezdititi ko v blaznem diru in skoku.

Spotoma smo si ogledali njihovo opremo in nošo.

Mehikanska narodna noša je romantično lepa, kakor jo je malokje najti. Glavo pokriva nizek klobuk z zelo širokimi krajniki, takozvani sombrero, »senčnik«. Klobučinast je, črne ali pa rujave barve, ali pa spleten iz mehke, fine slame. Take klobuke poznamo tudi pri nas pod imenom panama slamniki. Klobuk señora, torej gospoda, pa najsi je haciendero, rancho ali pa cestni ropar, ima na eni strani krajnik vedno kvišku upognjen, zaponka iz zlata ali pa iz medenine, okrašena z dragulji ali pa z barvanim steklom pripenja upognjeni krajnik h klobuku. Za zaponko tiči pero, cenejše ali dražje, manjše ali večje, kakršnega pač zmore lastnik, manjkati pa ne sme nikdar.

Mehikanec nosi kratek, spredaj odprt suknjič s precepanimi rokavi. Bogato je okrašen z vezeninami, volnenimi, pavolnatimi, svilenimi, pa tudi zlatimi ali srebrnimi.

Krog vratu si ovije črno ruto, ki jo pod brado zveže v zadrگو. Konce rute si vrže čez ramena, pri jezdenju vihrajo za njim in dajejo jezdecu slikovito podobo.

Hlače so čisto svoje vrste. Črez pas in v ledjih se tesno prilegajo truplu, niže spodaj pa se širijo, h koncu so dvakrat tako široke ko črez pas. Do kolena in še više so precepane in okrašene z resicami in vezeninami, precep je izpolnjen s svilo žive, skoraj kričave barve.

Mehikanec nosi vedno škornje »na lak« in okrašene z vezeninami. K škornjem spadajo pri Mehikancu na vsak način ostroge ogromne razsežnosti. Navadno so srebrne ali pa iz finega izrezljanega jekla. Revnejši imajo ostroge iz medenine ali celò iz rogovine z eno samo konico, ki izpodbada konja do krvi. Ostroge morajo biti ogromne, z vilicami vred so dobrih 25 cm dolge. Kolesce je zvezda z dvanajstimi zobci in meri do 14 cm v premeru. Cela ostroga je skoraj kilogram težka, včasih še več.

Mehikanca vidiš vedno na konju. Njegov konj je dobro šolan, gibčen in zelo vztrajen. Tudi brez orožja Mehikanca nikdar ne vidiš, kvečjemu da ga ponoči odloži. Vsak hip ga ima v roki.

Najnevarnejše orožje v rokah Mehikanca je laso, do petnajst metrov dolg jermen na zanko. Mečejo ga navadno med jahanjem, zato pa mora tudi biti konj naučen, da se o pravem času postavi in vzdrži sunek, ko se zanka položi okrog žrtve. Lasso uporablja Mehikanec za lov na živali, pa tudi na ljudi. Bežečega bika ujame na njega, tigra v skoku, begunca v teku in v deset tisoč slučajih se morebiti enkrat zgodi, da bo zanka zgrešila. Se pa tudi z lassom vadijo že otroci in laso in človek sta nazadnje tako zraščena drug v drugega, da se zdi, laso ne uboga samo roke, ampak že samo misel in zleti tja, kamor je treba. V metanju lassa so mehikanski jezdeci še bolj izurjeni ko Indijanci. Mehikanskega vaquera brez lassa si vobče misliti ne moreš.

Kadar je Mehikanec na konju, si obesi na ramo še poncho, odejo, ki ima na sredi luknjo za glavo in

ki zakriva vse njegovo telo in visi še konju po hrbtu in po straneh.

Kakor obleka je tudi konjska oprema dragocena. Sedlo in vajeti so obložene s srebrom, včasih tudi z zlatom. Konji bogatašev imajo uzde iz čistega težkega srebra, verižice so masivno zlato. Sedlo je pristno mehikansko, visoko, da sega do pol hrbta in spredaj z gumbom vred do pasu. Prednji gumb sedla je meden in kaže navadno konjsko glavo v precejšnji velikosti.

Hrbet krije konju usnjat oklep. Modernejši jahalci ga sicer opuščajo, pa na potovanje po divjini ga še vedno jemljejo s seboj. Že zato, ker je opremljen z neštevilnimi torbami in torbicami, ki se dajo na potu vedno dobro uporabiti.

Stremena visijo na srebrnih verižicah, pa so navadno lesena. Svojčas so imela stremena obliko čevlja, lesenega seve, ki je varoval nogo, da se ni ranila. Posebno po bodičastem grmovju je bil tak »čevelj« potreben. Čevelj so sicer opustili, pa lesena stremena so ostala. Nogo pa sedaj varuje in ščiti usnjata odeja. Bogati ljudje imajo stremena iz srebra, umetno izrezljana. Ker se hoče jezdec zavarovati zoper vse mogoče nepravilnosti, si obesi na gumb ob sedlu še *armas de pelo*, kozje kože z dlako na zunaj. Z njimi si ogrne stegna in kolena, kadar dežuje ali pa če jezdi po goščavi.

Pol ure smo podili v blaznem diru po ravnini, tu pa tam poraščeni z grmičjem, pa zagledali razsežno poslopje, obdano z zidom. Zavili smo na dvorišče in razjahali.

»Señora Eulalia, señorita Alma —,« je kričal ranchero, »pridita pridita brž pa poglejta, kaj sem vama pripeljal!«

Na njegovo vpitje sta prileteli skozi glavna vrata dve dami.

Da, dami sta bili, ampak kaki —!

Kravja dekla pri nas doma bi bila imenitna gospá, če bi jo postavili poleg teh dveh »dam«. Obe sta bili namreč predvsem bosí in razoglavi. Ali tisti čudni kuštri, ki sta jih imeli na glavi, res pomenijo lase, tega nisem mogel ugotoviti. Kratko krilo je segalo blizu do kolen, kar pa je bilo videti nog, pa jih je odevala nesnaga in blato, da bi človek mislil, škornje sta si obuli. Gornje telo je bilo oblečeno v samo srajco, ki je bila morebiti kedaj bela, pa je imela trenutno tako barvo, kot da so jo uporabljali za snažnje štedilnika ali pa dimnika.

Taki dami sta torej prileteli skozi vrata in strmeli v nas z odprtimi usti.

Starejša je prišla končno do sape. Zahreščala je:

»Koga pa ste nam pripeljali, don Fernando de Venango e Coloña? Koliko dela bo spet! Tile tuji ljudje bodo vendar hoteli jesti, piti, igrati, kaditi in spat! Tega ne prenesem, tega ne morem prenesti! Rajši na mestu odidem pa vas pustim z vso vašo sodrgo v tem nesrečnem ranchu samega! O, da bi se nikdar ne bila dala pregovoriti! O, da sem zapustila svoj preljubi San José in —.«

»Ampak — mama, ali ne vidiš, da je tale don našemu dobremu don Allanu silno podoben!«

»Mogoče mu je podoben, pa Allan ni!« se je hudovala mama, jezna, da jo je hčerka motila v njeni zgovornosti.

In iznova so se ji odprle zatvornice:

»Kdo so ti možje? In kdo bo imel posla z njimi? Kdo drug ko jaz in spet samo jaz! In to hoče mnogo reči, če ima človek tako velikansko gospodinjstvo na ramenih! Saj včasih niti ne vem, kje se me glava drži in ali jo vobče še imam. Pa bi morala še za te tuje goste skrbeti in —.«

»Ampak señora Eulalia, saj niso nikaki gostje —!« jo je ustavil ranchero.

»Nikaki gostje —? Kaj pa so, don Fernando de Venango e Coloña?«

»Ujetniki so, señora Eulalia!«

»Ujetniki —? Tvoji ujetniki —?«

»Da, señora Eulalia!«

»Zakaj pa si jih ujel, don Fernando de Venango y Molinares?«

»Kravo so mi ubili in tri vaquere, ljuba señora Eulalia!«

Res zanimivo je bilo, s kako brezbrizno predrznostjo je pomnoževal naše grehe. Pa nič nismo rekli, tiho smo bili in muzali smo se.

Señora Eulalia je zakrilila z rokami in udarila ob dlani, da so naši konji prestrašeni strigli z ušesi.

»Kravo —? In tri vaquere —? To je strašno, to je grozno, to je vnebovpijoče —! Pa — ali ste videli, da so to storili, don Fernando e Coloña de Guajalpa?«

»Videl sem jih, señora Eulalia! In ne samo pri enem zločinu, pri vseh zločinih sem jih zalotil, señora Eulalia!«

»Pri vseh —? Pri katerih?«

»Niso jih samo ubili, tudi spekli so jih in pojedli!«

»Spekli —? Pojedli —?«

V grozi je širila señora Eulalia oči.

»Koga so pojedli?« je nadaljevala. »Kravo ali naše tri vaquere ali vse skupaj, don Fernando de Guajalpa y Rostredo?«

»Najprvo kravo, señora Eulalia!«

»Najprvo —? In potem, don Fernando de Rostredo y Venango?«

»In potem —? Druga nič! Prišli smo vmes in jim zabranili nadaljne zločine.«

»In potem, don Fernando y Venango e Coloña?«

»In potem smo jih prijeli in pripeljali semkaj, señora Eulalia!«

»Prijeli in sem pripeljali —? O, ves svet ve, da ste pogumen vitez, don Fernando de Rostredo y Molinares!

Kdo pa so ti ljudje?«

»Tile trije so misijonarji iz mesta mormonov, v San Francisco potujejo, Kalifornijo bi radi spreobrnili.«

»Pomoč —! Pomoč —! Misijonarji, ki krave krajejo in ubijajo pa vaquere jejo —!

Dalje, don Fernando de Rostredo y Venango!«

»Tale črnc, ki je prav kakor kak nigger, je odvetnik iz — iz Ognjene dežele. V San Francisco potuje, da bi se neke dedščine polastil.«

»Polastil —? O, ni čuda, če se je tudi naših krav polastil in naših vaquerov!

In zadnji tamle, don Fernando de Coloña y Guajalpa?«

»Tisti ima podobo, da je Indiano bravo, pa je Hotentot iz — iz Grenlandije. Kazal bo misijonarje za denar, señora Eulalia!«

»O — o — o —! In kaj bodete počeli s temile ljudmi, don Fernando de Molinares y Guajalpa e Venango?«

»Obesiti jih bom dal in ustreliti. Skličite vse moje ljudi, señora Eulalia!«

»Vse vaše ljudi —? Saj itak že vsi tule stojijo, don Fernando da Guajalpa y Molinares e Rostredo! Vsi razen stare črnke Betty, ki pa že tudi tamle prihaja.

Ampak pravkar vidim — saj nobenega ne manjka, pa ste vendar pravili, da so tile možje tri vaquere ubili, don Fernando de Rostredo e Coloña!«

»To se bo šele pokazalo, señora Eulalia! Nemudoma zaklenite vse vhode in vsa vrata, señores, da nam zločinci ne uidejo! Koj jih bom strogo sodil!«

Le ena sama vrata je imelo dvorišče in ta vrata so z zapahom tako dobro zaprli, da nam dobri don z vsemi svojimi ljudmi vred res ni mogel uiti.

»Takole —!« je menil ranchero. »Prinesite mi stol! Konje, tudi konje ujetnikov, privežite tamle h kolu, pa bomo začeli.«

Nismo motili yaquerov v izvrševanju rancherovih povelj, tudi konje smo mirno oddali, je bilo vsaj dovolj prostora na dvorišču za komedijo. Bali se pa »stroge sodbe« prav nič nismo.

Tri stole so prinesli. Na srednjega je sedel don Fernando, njemu na desno in levo pa señora Eulalia in señorita Alma v že prej opisanem uradnem kroju. Nas obtožence pa so obstopili vaqueri.

Ranchero je potegnil obraz v mogočne gube in začel:

»Najprvo vas bom vprašal za vašimi imeni!«

Pokazal je na Boba.

»Kako je tebi ime?«

»Bob.«

»Ime pravega pristnega lopova! In ti —?«

»Winnetou.«

»Winnetou —? Ukradeno ime! Kajti tako se imenuje največji in najslavnejši indijanski poglavar, kar jih je.

In ti?«

»Marshal.«

Živahno se je okrenila señorita Alma k materi.

»Ali ti nisem dejala, da mu je podoben —! Tudi njegovo ime ima!«

Pa ranchero se ni zmenil za take ženske zanimivosti. Uradno je dodal:

»Pravo yankeejsko ime! In yankeeji so vsi za nič!

In ti?«

»Sans ear.«

»Tudi ukradeno ime! Tako je namreč ime človeku, ki je daleč naokoli znan kot najpogumnejši in najpretkanejši lovec.

In ti?«

»Old Shatterhand.«

»Tudi ukradeno ime! Niste samo tatovi, tudi predrzni zločinci ste!«

Stopil sem bliže in obstal trdo ob vaqueru, ki je vrgel lasso na Bernarda. Zaslužil si je kazen.

»Ne lažemo!« sem dejal. »Ali ti naj dokažem?«

»Dokaži!«

V hipu sem treščil vaquera po sencu, da je omahnil in se zgrudil.

Señora Eulalia je zakrilila z rokami.

»Oooooo —! Drži me, Alma! Krč me grabi, slabo mi je —! Ooo —, onesvestila sem se!«

In s temi besedami je omahnila dobremu don Fernandu na srce.

Don Fernando je mislil planiti, pa njegova boljša polovica se ga je trdo držala in s takim sladkim bremenom v naročju pač ni mogel vstati. Zato pa je tem huje kričal in señorita Alma mu je pomagala. Mehikanec je na konju junak, peš pa čisto odpove. To se je pokazalo tudi topot.

Zgrabili smo za puške in jih namerili na vaquere. Plašno so se stisnili v kot.

Pomiril sem jih.

»Ne bojte se, señores! Nič se vam ne bo zgodilo, če boste pametni! Le na neznatno pomoto bi vas rad opozoril, potem pa lahko storite z nami, kar hočete.«

Stopil sem še bliže pa se doni Eulaliji najglobokeje in najsposljljiveje priklonil.

»Doña Eulalia,« sem dejal, »občudujem žensko lepoto in čislam ženske čednosti. In zato vas prosim, predramite se pa me osrečite z enim samim pogledom iz svojih lepih oči!«

»Ahhhhhhhhhh —!«

Globoko je vzdihnila in si oddahnila doña Eulalia, odprla svoje majhne, bodeče oči in skušala položiti v svoj rumeni obraz kar moč mnogo nežnosti. Pa tista nežnost je bila vse prej podobna strahu in zadregi.

»Lepa doña, gotovo ste že čuli o časih, ko je najlepša dama družbe prevzela predsedstvo sodnega stola in ko so se morali vsi ukloniti njeni razsodbi —. Don Fernando nas je hotel soditi, pa njegova sodba

bi ne bila pravična, ker je tudi sam prizadet. Zato vas prosim, da prevzamete sodno oblast v svoje nežne roke! Prepričan sem, da bo vaša razsodba zadela le resničnega krivca.«

»Ali res tako želite, señor?« je zažgolela. Njen glas je bil prav tak, kot da ima mesto glasilk dvoje krtač v grlu.

»Čisto resno tako želim, doña Eulalia! Nisem sicer pripravljen, da bi se dostojno poklonil taki odlični dami, ker že nekaj mesecev potujem po divjini. Ampak dobrota in miloba sta najlepši kras ženskega spola in zato upam, da nas bodete milostno sprejeli in uslišali.«

»Ali ste res tisti možje, ki ste njihova imena prejle povedali?«

»Res.«

Obrnila se je k svojemu donu.

»Ali čujete, don Fernando de Venango y Coloña e Rostredo de Guajalpa —! Ali čujete —? Tile slavni señores so mene izbrali za sodnika! Znano vam je, da ne prenašam nobenega ugovora! Ste zadovoljni?«

»Le prevzemite sodno oblast, señora Eulalia! Prepričan sem, da jih bodete dali vse povesiti!«

»Čisto kakor si bodo zaslužili, don Fernando de Coloña e Molinares!«

Spet se je obrnila k meni.

»Govorite, señor!«

»Denimo, doña Eulalia, da bi bili truden, gladen popotnik pa bi naleteli na savani na mlado kravo, ki bi vas njeno meso poživilo in vam utešilo glad. Ali bi smeli kravo ubiti, s pogojem seve, da vrnete kožo lastniku?«

»Seveda! Tako je vendar povsod v navadi!«

»Ne, tako ni povsod v —,« se je drznil ranchero prekiniti svojo boljšo polovico.

Pa brž ga je ustavila.

»Molčite, don Fernando! Sedaj jaz tu poveljujem in govoriti smete le, če vam dovolim!«

Vdano in pokorno se je potlačil mož z dolgim imenom pa kratko oblastjo nazaj na stol. Tudi na obrazih vaquerov sem bral, da je pravi gospodar v hiši samo señora Eulalia.

Nadaljeval sem:

»In to je ves naš greh, doña! Ulovili smo si kravo, ki je bila vaša last. To pa smo žal šele ugotovili, ko je bila že zaklana. Gladni smo bili, pokrepčali bi se radi, druga res nismo nameravali.

Tedaj pa je prišel odnekod tistile vaquero, ki tamle leži, pa je vrgel lasso na señor Marshala in ga vlekel po tleh za seboj. Njegovo življenje je bilo v nevarnosti, ubil bi ga bil, da nisem ustrelil njegovega konja.«

»Marshal —? To ime mi je drago in ljubo! Neki señor Marshal, Allano Marshal, je stanoval pri moji sestri v San Franciscu.«

Zavzel sem se.

»Allan Marshal —? Ali je morebiti iz Louisvilla v državah?«

»Seveda seveda —! Tisti je in nobeden drug! Ga poznate?«

»Njegovo ime dobro poznam, njega samega pa ne. Tale señor Bernard Marshal, draguljar iz Louisvilla, je njegov brat.«

Tlesknila je v roke.

»Santa Lauretta —! Da, ujema se! Draguljar je in brata ima, ki mu je ime Bernardo.

Alma, tvoje srce te ni varalo! Pojdite v moje naročje, señor Bernardo! Iz srca ste mi dobrodošli!«

Nismo natančno razumeli, odkod nenadna sprememba v čuvstvih dražestne doñe Eulalije, in čeprav je bil Bernard veselo iznenaden, da je tako nepričakovano čul vesti o svojem bratu, se je vendar premagal, ni skočil v njeno naročje, le njeno roko je približal mestu, kjer so bile njegove ustnice.

»V San Francisco potujem, da obiščem brata,« je dejal. »Ali veste, kje je sedaj?«

»Alma, moja hčerka, ga je našla pri moji sestri v San Franciscu. Ko se je vračala domov, se je pripravljala, da pojde v mine — rudnike —.

In tile señori so vaši prijatelji, señor Bernardo?»

»Da. Mnogo zahvale sem jim dolžen. Tale señor Old Shatterhand na primer mi je rešil življenje v puščavi Llano estacado, rešil me je iz rok stakemanov in osvobodil iz ujetništva pri Komančih.«

Spet je tlesknila v roke.

»Ali je mogoče —? Toliko ste doživeli —? O, pripovedovati mi morate!

Ampak povejte, kako je to, da ste mormon, vaš brat pa ni —?»

»Nismo nikaki mormoni, señora Eulalia! Pošalili smo se.«

Brž se je okrenila k rancheru.

»Ali čujete, don Fernando de Venango e Guajalpa, nikaki mormoni nišo, nikaki roparji in morilci ne! Ničesar niso zagrešili od vsega tega, česar jih obtožujete! Naši gostje bodo, pri nas bodo ostali, dokler se jim bo zljubilo!

Alma, brž skoči v kuhinjo in prinesi steklenico z julepom! Piti moramo dobrodošlico!»

Ob besedi julep se je rancheru lice razjasnilo. Zaslutil sem, da dobi steklenico julepa le o posebnih, slovesnih prilikah v roke. Zato mu tudi nisem prav nič zameril, da je našo navzočnost porabil za tako »slovesno in posebno priliko«. Julep, tako sem zasodil, bo sklenil še tesno zvezo med »roparji in morilci« pa rancherom.

Señorita Alma je skočila — mislim, da se ji je pri njenih naglih kretnjah nesnaga na bedrih v kosce razpočila — in se skokoma vrnila s trebušasto steklenico in s čašo primerne velikosti. Kdor ve, kako brozgo prodajajo yankeeji v tistih krajih pod imenom julep, nas bo razumel, zakaj smo si kvečjemu ustnice omočili s tisto dvomljivo pijačo. Dami seve sta izpili vsaka svojo čašo z užitkom, kot da je najboljši lunel.

Winnetou je vobče odklonil »ognjeno vodo«, ni pil. Ranchero pa si je nalival in nalival vse dokler mu njegova odločna gospodarica ni iztrgala steklenice iz rok.

»Le ne preveč, don Fernando de Venango e Rostredo y Coloña! Saj veste, da nimamo več ko dve steklenici te pijače!«

Pokažite gostom sobe! Dami pa se bodeta preoblekli in pripravili obed. Kajti señores so lačni.

Pojdi, Alma! A dios, señores!«

Dami sta izginili v luknji, kjer je bila menda njuna garderoba ali pa kuhinja ali pa oboje. Nas pa je peljal ranchero v »naše sobe«.

Vstopili smo in bili hipoma v »vseh sobah«. Bila namreč samo ena. Pa taka, da bi ji pri nas rekli skedenj. Mizo smo našli v njej in klopi iz neobdelanih brun. Sedli smo.

Opazil sem, da so se vaqueri koj po našem odhodu marljivo lotili naših konj in sedel, najbrž da bi preiskali in »pregledali« vsebino. Šel sem ven in snel konjem sedla ter jih znosil v sobo. Poznal sem dobro preizkušeno naziranje, da je najboljši vaquero obenem tudi največji lopov. Bobu pa sem naročil, naj ostane pri konjih na paši zunaj pred vrati.

Bridko se je pritoževal.

»Oh, massa jesti v sobi mnogo dober lepe reči —. Zakaj nigger Bob ostati pri konjih —?«

Tolažil sem ga.

»Ker si močnejši in pogumnejši ko Winnetou in Sans ear! Zato ti lahko konje mirno zaupamo v varstvo.«

»Ah, oh —! Biti čisto mnogo zelo res! Bob biti močen in pogumen! Bob paziti na konje!«

Pa spet se je užalostil.

»Pa Bob nič jesti —.«

»Nič se ne boj! Jest ti bomo že poslali, koj ko kaj dobimo! In vse dobiš, kar dobimo mi!«

Zadovoljno se je režal.

»Ah, oh, Bob jesti dobiti! Bob stražiti! Dobro, čisto mnogo zelo dobro!«

Vrnil sem se v sobo k tovarišem. Redkobesedni so bili. Winnetou vobče ni govoril, Sans earu je bilo

Mehikanska seňorita. (K str. 282.)

neprijetno med štirimi stenami, edini Marshal je našel včasi kako besedo.

Končno sta prišli dami. Čisto spremenjeni sta bili, človek bi bil skoraj mislil, da sta pravkar prispeli s korza prestolice.

Obleka mehikanskih dam ni ravno čisto po evropski modi. Klobuka niti pri najmodernejši dami ne vidiš, vse pa nosijo rebozo, več metrov dolgi šal. Dama v družbi si ga ovije krog ramen, približno kakor pri nas. Kadar pa gre na obisk ali pa zvečer na korzo, pa si ga ogrne črez glavo, tako da pušča obraz prost. Ker je robozo narejen iz fine, prozorne tkanine, ji služi tudi za pajčolan, zagrne si z njim glavo, ramena in lice. Rebozo imenitne dame mora biti ročno delo Indijanke. Dve leti dela izurjena pletiljka na njem, zato je tudi zelo drag.

Ogrnjeni v rebozo sta vstopili naši dami. Umili sta se, tudi boski nista bili več, čevlje in nogavice sta oblekli. Da ju nisem prej videl v »domači obleki«, bi mi bila vsaj Alma vsekakor ugajala.

Sedli smo za mizo, dami seve na častno mesto, stregla pa je stara črnka Betty. Dami sta neprestano govorili o señor Allanu in zasumil sem, da se je señorita Alma zagledala v mladega draguljarja in da ga ne more več pozabiti.

Jedilni list je bil pristno mehikanski. Dobili smo govedino z rižem, ki je bil čisto rdeč od španske paprike, močnate jedi s česnom, sočivje s čebulo, kozletino, črno od popra, piščance s čebulo in česnom in pečenko s poprom in česnom in nazadnje so bila moja usta tako poprasta in moj jezik je bil tako papriciran in moje grlo tako polno česna in čebule, da sem mislil, cel pekel mi gori v ustih.

Nežni dami sta seveda bili manj občutljivi ko Old Shatterhand in sta pomnožili in povečali užitek še s cigaretami in z julepom in da bi tudi Bob dobil svoj delež, mu je nesel eden vaquerov njegov delež na stari izhojeni rogoznici. Tudi julepa so mu poslali in sicer v prazni pločevinasti škatli, v kateri je bila menda prej kedaj pomada za lase ali pa mazilo za tvore.

Da bi še tisti dan odpotovali, o tem niti govorili nismo. Señorita Alma se ni genila od dobrega

Bernarda in mene nesrečnega westmana je radi moje vljudnosti zadela kazen, da sem moral dvorjaniti seňori Eulaliji. Kakor je bila izpočetka »sitna« — po našem rečeno —, tako zelo se je pri večerji spremenila v najljubeznivejšo damo. Iz Old Shatterhanda sem se v kratkem prelevil v seňor Carlosa in v don Carlosa in ko je Bernard povedal svoje doživljaje, sem napredoval v pridnega in junaškega Carlosa. In ko smo vstali, je vprašala »svojega« ljubega Carlosa, kaj bi najrajši nesel svoje nevesti za spomin. Na kar sem ji seveda moral odgovoriti, da nimam pravice zbirati takih spominov, ker še vobče nimam neveste, in da bi ji ušel, sem ji dejal, da je ne smem motiti v njenih gospodinjskih dolžnostih in da moram pogledati po konjih, pa sem se ji izmuznil.

Šel sem k Bobu.

In Bob je ležal v travi pri konjih pa zagonetno krilil z rokami in klatil z nogami in dajal od sebe nerazumljive glasove, da sem ga ves prestrašen poklical:

»Bob —!«

Dvignil je glavo.

»Oh, massa, massa, massa —!«

»Kaj ti je?«

»Oh oh oh oh, massa, massaaaaa —! Bob pojesti tiste reči vse čisto popolnoma in sedaj goreti v Bob ogenj! Bob biti peč! Massa naj pomagati Bobu, sicer Bob umreti!«

Posledice popra, čebule, paprike in česna —!

Pogledal sem v pločevinasto škatlo, ki sem jo imel na sumu, da je bila v njej prej kedaj pomada za lase ali pa tudi mazilo za tvore. Prazna je bila —. Najbrž se je julep združil z ostanki pomade oziroma maže —.

Bobu je bilo treba nagle pomoči, kremžil je obraz, kot da že umira.

»Nekaj moraš piti, Bob, da ti bo bolečine olajšalo! Sicer si izgubljen! Kaj ti je ljubši, voda, mleko ali julep?«

Šinil je okoli in obraz se mu je razjasnil.

»Massa, oh, ah —! Voda in mleko nič ne pomagati Bobu!«

»Torej julep?«

»Samo julep pomagati ubogemu nigger Bobu!«

»Torej pa brž teči k doñi Eulaliji pa ji reci, da boš umrl, če nemudoma ne popiješ julepa!«

Jadrno je skočil in čez nekaj minut res prinesel — čudil sem se — pol steklenice julepa, vse, kar je imela doña Eulalija še v zalogi.

Režal se je.

»Miss Eula nič dati julep, pa Bob reči, da Boba poslati massa Charley, in miss Eula dati koj čisto vso celo steklenico!«

»Pij! Pomagalo bo.«

Večerjali smo spet v »sobi«. Señora je sedela poleg mene.

»Don Carlos,« je začela, »neko skrivnost vam moram razodeti!«

Nalahno sem se prestrašil.

»Kako skrivnost?«

»Ne tukaj! Pridite po večerji ven k platanam, tam vam povem!«

Hm —!

Nisem smel odkloniti. Morebiti je bila tista »skrivnost« važna za nas.

»Pridem!« sem ji šepnil.

Po večerji sem dejal, da bom pogledal po konjih, pa odšel na dvorišče.

Vrata so bila odprta, stopil sem za zid in sedel pod platane.

Doña Eulalia me ni pustila dolgo čakati.

»Hvala lepa, don Carlos, da ste prišli!« je začela. »Prosila sem vas, da pridite sem, ker vam imam

važne reči povedati. Lahko bi bila razodela zadevo tudi vašim tovarišem, pa —.«

»— pa ker ste sedeli poleg mene, ste meni najlaže naročili, naj pridem sem pod platane, kajne, señora Eulalia?«

»Da —.

Torej da vam povem! Señor Bernardo je pravil o tistih dveh roparjih, ki ju zasledujete. In povedati sem vam hotela, da sta bila tista dva roparja v našem ranchu —.«

Zavzel sem se.

»Kedaj?«

»Predvčerajšnjim zjutraj sta odpotovala.«

»Kam?«

»Črez Sierra Nevada v San Francisco.

Pravila sem jima o señor Allanu. Zelo sta se zanimala za njega, dejala sta, da ga bodeta obiskala.«

Novica je bila res dragocena. Razumel sem, zakaj sta se namenila obiskati Allana. Bernarda nista mogla izropati, prekrižali smo jima načrte. Pa sta se mislila lotiti njegovega brata, maščevala bi se nad Bernardom in dobila bogat plen v roke, ker je bil Allan gotovo dobro založen z denarjem, če je šel zlato kupovat.

»Ali ste prepričani, da sta bila tista dva, señora Eulalia?« sem jo vprašal.

»Čisto prepričana! Vse se ujema, čeprav sta si seveda nadela druga imena.«

»In o vaši sestri in o señor Allanu sta vse natančno poizvedovala, pravite?«

»Da. Celo dokaz sem jima morala dati s seboj, da sta res bila pri meni.«

»Kak dokaz?«

»Pismo, ki mi ga je svak nekoč pisal v San José.«

»Ali vaš svak še živi?«

»Seveda še živi.«

»Kje?«

»V San Franciscu, lastnik je hotela Valladolid v Sutterstreetu.«

»Kako mu je ime?«

»Enrique Gonzalez.«

»Koliko časa je temu, da je señorita Alma odšla iz San Francisca?«

»Tri mesece.«

»Ali bi mi popisali tista dva lopova, ki ste jima dali pismo?«

Popisala mi ju je, res sta bila Morgana. Brez skrbi bi bila lahko svojo »skrivnost« javno povedala pri mizi, pa ženske so že take, da ljubijo skrivnostnost. Nisem ji zameril, novica je bila za nas res zelo važna.

Vrnila se je v hišo.

Ko sem čez nekaj minut stopil za njo, so me tovariši že čakali. Spravljali so se spat pa bi bili radi prej še straže razdelili. Prenočevali smo sicer v ranchu, pa previdnosti in svojih navad vkljub temu nismo opustili. Razdelili smo si straže in legli spat.

Seveda si ne smete misliti, da smo legli v postelje, ali pa da smo imeli vsak svojo sobo. Tak rancho ima kvečjemu eno samo sobo. V njej stanuje, já, kvarta in živi vse, kar spada k ranchu, tudi gostje, če kateri pridejo. In k takemu ranchu spadajo pač tudi krave, konji, ovce, svinje, kure, psi in mačke. Tla so sphana prst, po njej je nastlano seno ali pa mah, v katerem stalno živijo škorpionji, pajki in druga vsakovrstna golazen. Vsak leže, kamor se mu zdi, in se pokrije z ponchom.

In tako je bilo tudi v našem ranchu. Don Fernando de Venango, señora Eulalia, señorita Alma, stara črnka Betty, vsi vaqueri in končno tudi mi, — vsi smo ležali, tesno naphani po tleh. Rajši bi bili spali na prostem in moji tovariši tudi. Pa hudo bi bili užalili gostoljubnost señore Eulalije.

Drugo jutro smo odpotovali. Vsi so nam voščili srečno pot, celò vaquero, ki sem ga treščil ob tla, je moral biti na povelje señore Eulalije prijazen z nami.

Don Fernando de Venango e Coloña de Molinares de Guajalpa y Rostredo nas je spremljal. Šele opoldne se je vrnil. Težko se je ločil od »morilcev in roparjev«, čeprav so mu popili vso zalogo julepa.

Ker smo od señore Eulalije zvedeli, da sta se Morgana napotila v San Francisco, nam ni bilo treba misliti na njuno sled. Tudi ob jezeru Mona se nismo mudili, konji so bili spočiti, mi pa tudi. Naglo smo potovali čez Sierra Nevada mimo Stocktona in srečno prispeli v San Francisco.

VL

V San Franciscu.

San Francisco ima krasno lego.

Na skrajnem koncu dolgega polotoka leži, Tiho morje ga obliva na zapadu, prelep zaliv na vzhodu, na severu pa Golden gate, zlata vrata, vhod v zaliv. Pristanišče San Francisco je morebiti najlepše in najvarnejše na svetu, pa tudi največje. Brodovje vsega sveta bi se lahko usidrilo v njem.

San Francisco je najvažnejše trgovsko mesto Zedinjenih držav ob Tihem morju. Zato pa se tudi srečavajo na ulicah San Francisca vsi narodi sveta. Evropejce vseh narodnosti srečaš, divje in poldivje Indijance, ki prinašajo na trg svoj lovski plen in dobijo za njega ceno, ki ni ravno sleparska, ponosnega Mehikanca vidiš v njegovi slikoviti noši, dolgočasnega Angleža, živahnega Francoza, indijskega kulija v beli bombaževini in umazanega poljskega žida v obnošenem kaftanu, mestnega gospodiča v elegantni poulični obleki in prerijskega lovca v ponošeni, zakrpani jelenovini, trgujočega Tirolca in zagorelega diggerja — zlatokopa — kuštravih las in zaraščenega obraza, Mongola iz osrčja Azije, Parsija iz Indije, Malaja s Sundskih otokov in pa Kitajca.

Kitajec prevladuje v San Franciscu. Drug je podoben drugemu. Vsi imajo kratke in zavihane nosove, vsem moli spodnja čeljust čez gornjo, vsi imajo nadute ustnice, oglate ličnice, poševno ležeče, ozke oči, vsi imajo isto polt, rjavozelenkasto, brez odtenkov, nobenega sledu ni o temnejši barvi na

licih ali o svetlejši barvi na čelu, vsi imajo isti odbijajoč, prazen obraz, ki bi bil brezizrazen, če bi iz precepanih oči ne gledala zvijača.

Kitajec je najmarljivejši, bi rekel, edini delavec v San Franciscu. Ti mali, okrogli, rejeni, pa vkljub temu izredno živahni ljudje se primejo vsakega dela, posebno pa so nadarjeni za različna ročna dela, za rezbarije v lesu in v slonovini, za stružarska dela, za vezenje na sukno, usnje, platno in svilo, pletejo, tkejo, rišejo in slikajo, klekljajo in pozamentirajo, skratka, vse znajo, pri čemer je treba izurjenih prstov in velike potrpežljivosti. Izdelki njihove ročnosti so često prave umetnine in grejo dobro v denar.

Zadovoljni so z najmanjšim dobičkom. Cene sicer nastavijo visoko, pa vsak kupec ve, da popustijo in prodajo nazadnje tudi za tretjino. Plače kitajskih delavcev so nizke, manj jim plačajo ko belim, pa vedno dobijo še več ko v svoji domovini in ker so skromni v svojih življenjskih potrebah in ker živijo štedljivo in trezno, še zelo dobro izhajajo. Vse male obrti so v njihovih rokah, kitajske postrežnice, perice in kuharice najdeš skoraj v vsaki hiši.

Delavni pa niso samo Kitajci, delaven je v San Franciscu vsak človek. Le en življenjski namen poznajo, zaslužiti hočejo, pa mnogo denarja in hitro. Vsi vejo, da je čas denar in da samemu sebi krati zaslužek, kdor je drugemu napoti, in zato delajo bližnjemu čim manj napotja, da imajo za sebe prosto pot k delu in denarju.

Tako je po hišah in trgovinah, tako je na ulicah in trgih. Bleda, vitka Američanka, ponosna, črnooka Španjolka, plavolasa Nemka, elegantna Francozinja, temnopoltne »dame«, vse se zibljejo, vse stopicajo, hitijo in bežijo sem in tja. Bogati bankir v fraku, rokavicah in v cilindru nosi v eni roki gnjat, v drugi košaro z zelenjavo, ranchoero ima ogrnjeno ribiško mrežo čez ramo, ker je danes praznik, miliški čast-

nik drži pod pazduho pitanega kopuna, kveker si je naložil morske rake kar v škrice svoje dolge suknje, — vse se giblje, vse hiti, pa lepo v redu, drug poleg drugega, drug mimo drugega, drug za drugim. Nobeden ni drugemu napoti.

Srečno smo se prerili skozi vrveči dirindaj v Sutterstreet in kmalu našli hotel Valladolid, ki ga nam je imenovala seňora Eulalia.

Ponosno ime »hotel« nosi, pa je le baraka iz desek zbita, zelo dolga in široka. Prostora je bilo v njej dovolj, kaka bo postrežba, na to smo bili šele radovedni.

Oddali smo konje hlapcu, spravil jih je nekam na dvorišče, in stopili v gostilniško sobo. Razsežna je bila, pa polna do zadnjega kota. Naročili smo, kar je komu dišalo, in koj vprašali za gospodarjem.

»Ali je seňor Enrique Gonzalez doma?«

»Da,« je odgovoril natakár. »Želite govoriti z njim?«

»Prosimo, če bi bilo mogoče.«

Visoko zrastel, suh, resnoben človek je stopil k nam. Španca mu je bilo videti na deset korakov. Seňor Enrique da je, se je predstavil.

»Nekega Allan Marshalla iščemo,« sem povedal. »Pri vas je stanoval.«

»Ne vem, seňor,« je odgovoril. »Ga ne poznam, vobče nikočar ne poznam. Ne brigam se za imena svojih gostov.«

»Kje pa bi zvedeli za njega?«

»Vprašati morate seňoro.«

»Ali lahko govorimo s seňoro?«

»Tudi ne vem. Vprašajte sobarice!«

Šel je.

Zazdelo se mi je, da je njegovo razmerje do seňore prav tako kakor razmerje dobrega ranchera z dolgim imenom do doňe Eulalie, njene sestre.

Vstal sem in odjadral v smeri, odkoder se je širil zapeljiv duh po pečenki. Med potom sem sre-

čal drobno, vitko dekle, nekaj je nosila v rokah in mislila smukniti mimo mene.

Ustavil sem jo.

»Kje je señora?«

Jezno so se ji zabliskale črne oči.

»Osell!«

In iztrgala se mi je.

»Hm —!« sem dejal in jadral dalje.

Ob mizi je slonela druga taka službena oseba. Vljudno sem se ji približal.

»Gospodična, ali bi mi mogli povedati, kje je señora?«

»Nisem gospodična!«

In ni je bilo več.

No, sem razmišljal, vljudni pa so, ti ljudje —!

Toda tamle je stala ena in me gledala, kar iz oči me ni pustila. Tudi sam sem jo pogledal in — in se zavzel. Ali nisem tega obraza že nekje videl?

Jadral sem naravnost proti njej, naj bo na slepo srečo, sem si mislil. In nisem še prispel, pa je vrgla roke v zrak in skočila v mene, da bi me bila skoraj podrla.

»Gospod sosed, ali je mogoče —? Skoraj bi vas ne bila spoznala, taka brada Vam je zrastle!«

»Glej glej —! Eberbachova Gusti —! Tudi jaz bi vas skoraj ne bil spoznal, tako ste zrastle! Ampak — kako pa pridete sem v Ameriko, v Kalifornijo?«

»Mati mi je umrla, kmalu potem ko ste spet odšli v svet. Prišel je neki agent in oče se je dal pregovoriti. Šli smo v Ameriko. Pa se je zgodilo drugače, nego so nam obljubljali. Oče je sedaj z brati v gorah, kjer je najti toliko zlata, mene pa so pustili tukaj. Dobro mi je, čakam, da se vrnejo.«

»Pripovedovala si še bova! Zaenkrat mi povejte, ali bi mogel s señoro govoriti? Sem že dve vaši tovarišici vprašal, pa sta me jako nevljudno od-slovili.«

»Čisto razumljivo! Če pa imate tako brado —! In madame se ne sme drugače imenovati, ko doña, doña Elvira.«

»Si bom zapomnil! Torej — ali lahko govorim z njo?«

»Poskusila bom. Kje sedite?«

»Tamle pri drugi mizi.«

»Pojdite pa spet sedite! Sporočila vam bom, kaj sem opravila, gospod sosed!«

Spet eno tistih čudnih srečanj, kakršnih sem že toliko doživel na svojih potovanjih po svetu —! Njen in moj oče sta bila soseda, drug drugemu sta bila za botra otrokom. In po ženini smrti se je stari mizar z otroki vred izselil v Ameriko — srečo iskat, usoda ga je gnala v zlate rudokope Kalifornije. Sinova sta bila pri njem, starejši je bil moj sošolec — in v prvi gostilni San Francisca, komaj da sem sedel, pa najdem najmlajšo, Gusto, ki sem jo svojčas na rokah nosil in ki mi je v zahvalo skuštrala lase, pa se mi smejala in mi rila z drobnim nosekom po licu. Kje sem tistikrat mislil, da jo bom srečal v San Franciscu —.

Kmalu se je vrnila.

»Señora vas sprejme, četudi sedaj ni ura za sprejem.«

»Ura za sprejem —? Gostilničarka — pa ima sprejemne ure?«

Skomignila je z rameni.

»Samo ob določenih urah sprejema, dvakrat dnevno, od enajstih do dvanajstih, pa od šestih do sedmih zvečer. Kdor pride ob drugi uri, mora čakati, če ni posebno priporočen.«

»Ah, hvala lepa!« sem se smejal. »Človek bi ne verjel, koliko pomeni takale dobra sosedinja v tujini!«

»Kajne? Pa pojdite, prosim!«

Peljala me je v sobico in tam sem moral čakati.

In čakal sem pol ure. Čisto tako je bilo kakor pri kakem ministru, prijava, predsoba, čakanje —.

Pa nazadnje je le zazvonilo za zastorom. Stopil sem v najsvetejše doñe Elvire.

Imenitna doña Elvira, gospodarica hotela Valladolid, si je uredila svoj budoar kakor kaka grofica. Soba je bila polna, nabito polna vseh mogočih reči, pohištva, slik, preprog, drobnarij, niti koščeka stene ni bilo videti, povsod je nekaj viselo, slonelo, stalo, mizica, omarica, slika, karkoli, samo da je bila soba polna.

Doña Elvira je sedela na divanu, se slikovito naslanjala na neki zemljevid, ki je visel črez naslonjalo, v naročju ji je ležala gitara, poleg nje je ležalo napol gotovo vezenje in pred njo slikarsko stojalo, pa obrnjeno proč od okna. Dve sliki sta viseli na stojalu, kaj sta pomenili, tega v naglici nisem uganil. Ena menda glavo starega mačka ali stare ženice brez peče, druga pa neko morsko žival, ali kita, mikroskopično stanjšanege, ali pa črva izpod povečalnega stekla.

Globoko in zelo spoštljivo sem se priklonil. Pa niti opazila ni poklona, se je zdelo, strmela je v strop. Pogledal sem, kaj bi jo tam gori tako posebno zanimalo, pa nič nisem videl.

Mahoma pa je šinila z glavo okoli, da sem se skoraj prestrašil, zabodla oči v mene in vprašala:

»Kako daleč je mesec od zemlje?«

Menda nisem preveč duhovito gledal na to vprašanje. Pa brž se mi je vrnila zavest in povedal sem:

»Dvainpetdeset tisoč milj. Namreč v pondeljek. V soboto, ko je bliže zemlji, pa samo petdeset tisoč.«

»Prav!«

Spet je strme opazovala nevidno točko na stropu in spet je šinila z glavo okoli, zabodla oči v mene in vprašala:

»Iz česa delajo rozine?«

Topot sem brez posebnega razburjenja odgovoril:

»Iz grozdja.«

»Prav!«

In še enkrat se je zaglobila v nevidno točko na stropu in šinila okoli in me zabolala z očmi ter vprašala:

»Kaj je poil de chèvre?«

»Blago, precej drago, ki pa danes ni več v modi.«

»Prav!

Sedaj pa,« se je nenadoma prijazno nasmehnila, »sedaj pa dobrodošli, señor! Gusti me je prosila, naj vam naklonim svojo dobrohotnost. Nisem preveč radodarna z njo, veste, vsak, ki hoče biti pri meni v milosti, mora prestati izkušnjo. Vi Nemci ste znani po svoji učenosti, stavila sem vam iz najrazličnejših strok vede težavna vprašanja, dobro ste odgovorili, prestali ste izpit, čeprav ste podobni bolj medvedu ko učenjaku. Gusti mi je pravila, da ste se mnogo učili in videli mnogo sveta.

Sedite, prosim!«

»Hvala vam, doña Elvira de Gonzalez!« sem skromno odgovoril in ponižno sedel na skrajni ogel stola.

»Stanovati želite pri nas?«

»Da.«

»Smete, ker ste vljuden človek, kakor vidim. In tudi vaša zunanost se bo spremenila vam v prid, če se bodeite potrudili.

Ste bili na Španskem?«

»Da.«

»Kaj pravite k temule zemljevidu? Sama sem ga naredila. Španija je moja domovina.«

Dala mi ga je. »Naredila« ga je sama, namreč kopirala izvornik s svilnatim papirjem. Niti izvornik sam ni bil mnogo vreden, še manj pa kopija.

Vkljub temu sem pohvalno lagal:

»Jako natančen zemljevid, doña Elvira!«

»Da! Me dame, veste, se sedaj tudi bavimo z vedo. Pa tudi z umetnostjo. Poglejte si tile dve sliki! Neprekosljivi sta v veličini predmeta! Kaka finesa v črtah, kake globine v sencah, kaki kontrasti v razsvetljavi! Strokovnjak ste, zato vas bom vprašala za mnenje. Kaj je tole?«

Pokazala je sliko, ki sem prej o njej dvomil, ali predstavlja mikroskopičnega kita ali povečanega črva.

Izpitov kar ni bilo konca —! Smejal bi se bil najrajši, pa drzno in resno sem odgovoril:

»Morska kača.«

»Prav! Res se razumete tudi na umetnost! In tole?«

Pokazala je risbo, o kateri sem dvomil, ali je glava mačka ali starke brez peče. Spet sem drzno povedal:

»Gorila.«

»Prav! Res ste učenjak! Nihče še ni spoznal tele morske kače in tegale gorile. Zreli ste za doktorja!«

Njena pohvala je delovala na mojo dušo kakor pred nekaj tedni česen in čebula dobre doñe Eulalije na moj želodec. Pa skromno sem povetil oči.

In nato je »duhovita« sestra doñe Eulalije pokazala na mizo, ki je stala pri vratih:

»Izvolite, señor! Tamle je knjiga za tujce! Vpišite se!«

Storil sem tako in vprašal:

»Ali smem vpisati tudi kar imena svojih tovarišev?«

»V družbi potujete?«

»Da.«

»Kdo so vaši tovariši?«

Začel sem s črncem.

»Bob, moj črni sluga.«

»Seveda! Kajti mož, ki spozna morsko kačo na prvi pogled, potuje s služabnikom! Pa služinčadi ne vpisujemo.

Dalje!«

»Winnetou, poglavar Apačev.«

Iznenadena je dvignila glavo.

»Slavni Winnetou —?«

»Da.«

»Videti ga moram! Predstaviti mi ga morate! Vpišite ga!«

Podvomil sem, ali se bo Winnetou prav tako veselil doñe Elvire kakor doña Elvira Winnetoua, pa ga vpisal.

»Dalje!«

»Potem neki Sans ear, ki —.«

»Sans ear, slavni westman —?«

»Da.«

»Vpišite ga! Vpišite ga! Tudi njega moram videti. Res v znameniti družbi potujete!

Dalje!«

»Četrtri je neki master Bernard Marshal, draguljar iz Louisvilla, Kentucky.«

Skoraj bi bila s stola padla.

»Kaj pravite —? Draguljar Marshal iz Louisvilla —?«

»Da.«

»Ime mi je znano —.«

»Brata ima, Allan mu je ime. Smel je pri vas stanovati, doña Elvira de Gonzalez.«

»Sem le prav slutila! Zapišite ga, señor! Najboljši spalnici boste dobili! Sob seve v hotelu Valladolid nimamo, toda zelo zadovoljni boste pri meni! In za nocoj vas povabim na večerjo k svoji mizi.«

»Hvala lepa, doña Elvira! Zagotavljam vam, da bomo znali to odlikovanje ceniti. Ko se vrnem domov, bom svoje dogodivščine in izkušnje popisal

in izdal v knjigi. In ne bom pozabil omeniti hotela Valladolid in ga toplo priporočiti.«

»Storite to, señor! Čeprav si vaše osebnosti ne morem prav lahko misliti pri pisalni mizi.

Ali imate še kako željo? Rada vam jo izpolnim.«

»Želje, prošnje sicer nimam, pa nekaj bi rad vprašal, če dovolite.«

»Le vprašajte!«

»Allan Marshal ne stanuje več pri vas?«

»Ne.«

»Kako dolgo je že, kar je odšel?«

»Tri mesece bo že.«

»Kam je odšel?«

»V digginge — rudnike — ob Sacramentu.«

»Ali ste morebiti dobili od njega kako poročilo?«

»Da, enkrat. Sporočil mi je naslov, kamor naj pošiljam za njim njegovo pošto.«

»Ali se še spominjate tistega naslova?«

»Zelo dobro. Imenoval mi je moža, ki je naš dober znanec, master Holfey, Yellow water ground, trgovec, ki pri njem diggerji vse dobijo, kar potrebujejo.«

»Ali so prispela pisma za Allana, odkar je odpotoval?«

»Da.«

»Ste jih poslali za njim?«

»Da. In čisto pred kratkim sta poizvedovala za njim dva človeka, njegova dobra znanca da sta, sta pravila, v trgovskih zvezah da sta z njim in nujno da morata govoriti z njim.«

»In kaj ste jima rekli?«

»Dala sem jima Allanov naslov.«

»Kedaj sta odšla?«

»Počakajte —! Da, včeraj zjutraj je bilo.«

»Ali ni bil eden starejši, drugi mlajši?«

»Da! oče in sin sta bila, se je zdelo. Moja sestra mi ju je priporočila. Oglasila sta se pri njej.«
Pokimal sem.

»Vaša sestra je doña Eulalia in njen soprog je don Fernando de Venango e Coloña de Molinares de Guajalpa y Rostredo, ranchero v Sierra Nevadi.«
Začudena me je gledala.

»Kaj —? Poznate ju —?«

»Zelo dobro.«

»Odkod?«

»Bil sem pred nekaj tedni njun gost.«

»Res —? Pripovedujte, pripovedujte!«

Pripovedoval sem, pa seveda ne preveč odkritosrčno, le to, kar je smela zvedeti.

Napeto me je poslušala.

»Hvala vam, señor! Prvi Nemec ste, ki zna občevati s špansko doño! Veselim se že na večerjo, o pravem času vas bom dala obvestiti. A dios!«

Spet sem se globoko in spoštljivo poklonil. Moji pokloni se pač niso čisto nič ujemali z mojo zunanjo osebnostjo, ki je bila vse drugo prej ko salonska.

Ko sem stopil v gostilniško sobo, so me različni »službujoči« duhovi z vidnim spoštovanjem gledali. Gusti je prihitela odnekod.

»Ne, ampak, čujte, gospod sosed,« je pravila, »srečo imate! Tako dolgo še noben človek ni bil na obisku pri doñi Elviri, niti pol tako dolgo ne! Zelo ste ji ugajali, da je tako dolgo govorila z vami!«

»Nasprotno!« sem se smejal. »Le s tem pogojem me sprejme pod streho, da se poboljšam. Dejala je, da sem pravi pristni medved.«

»Hm —! Tako čisto narobe ravno ni povedala! Pa pomagala vam bom. Peljala vas bom v svojo sobo in vam vse poskrbela, kar potrebujete, britev, milo, vodo, krtače, glavnik, vse —.«

»Ne bo treba, mislim.«

»Zakaj ne?«

»Ker nam bo doña Elvira kmalu dala odkazati naše sobe.«

»Ne domišljajte si preveč! Naročila glede sob dobim šele ob osmih in nikdar prej!«

»Najboljšo spalnico bomo dobili, je dejala doña. Kje je tista spalnica? Ali pa jih bo morebiti več, za vsakega ena?«

»Sobe za goste so vse pod streho. Dobili bodete pač tisti predel, »zaboj« pravimo pri nas, ki ima še kolikortoliko največ svežega zraka. Seveda vsi skupaj enega.«

No, lep »hotel«, sem premišljeval. Najbrž iz desek zbit prostor, saj je bila vsa »stavba« iz desek zbita.

V tem je zapel zvonec.

Gusti je planila.

»Doña Elvira! K njej moram! Če zvoni ob taki uri, se je zgodilo kaj čisto posebnega.«

Sedel sem k tovarišem.

Vkljub temu, da so v San Franciscu Indijanci in westmani vsakdanji pojav na ulici in so jih ljudje vajeni, so moji tovariši le vzbujali pozornost. Posebno na Winnetoua so se obračale vse oči. Tudi malega Sama so gledali. Ušes ni imel, to je pričalo, da je marsikaj doživel.

Radovedno so me pričakovali.

»No —?« je začel Bernard.

»Stanoval je tukaj.«

»Stanoval —? Kedaj je odšel?«

»Pred tremi meseci.«

»O —! Kam?«

»Kam da je točno odšel, tega doña Elvira ni vedela povedati. V mine da gre, je dejal. Min pa je v Kaliforniji mnogo.«

»Pa se ni več oglasil? In kam so djali pisma, ki sem mu jih pisal? Jih še imajo?«

»Poslal je vest iz min, naj mu pošljajo pošto na nekega master Holfeya v Yellow water groundu. Tja so poslali tudi vaša pisma.«

»Kje je tisti kraj?«

»Kolikor vem, je stranska dolina Sacramenta. Kraj slovi po svojih bogatih zlatih rudnikih, diggerjev kar mrgoli tam. Zdi se pa, da v novejšem času rudniki že pešajo, zlatokopi so šli više za reko.«

»Ali je Allan pustil kaj denarja v hotelu?«

»Tega pa res nisem vprašal.«

»Pa bi bili morali!«

»Bom pa še vprašal. Priložnosti bo dovolj. Povabljeni smo namreč na večerjo k doñi Elviri.«

»Zelo ljubeznivo! Bom pa tudi na banki še vprašal.«

Gusti je prihitela.

»Gospod sosed, señora me je poklicala!«

»No in —?«

»Večerja je ob devetih, povabljeni ste, sem zvedela. Imenitno, kajne! Saj pravim —! Silno ste ji ugajali —! In sobe vam moram takoj odkazati! In še naše najboljše!«

»Sobe —? Pa ste pravili, da imate samo »za-boje« —. Ali le imajo posebne sobe v vašem hotelu?«

»Da. Prizidek je za hišo in v njem je nekaj sob. Pa doña Elvira jih da le posebno odličnim gostom, navadno le svojim sorodnikom.«

»Torej je tam stanovala najbrž tudi señorita Alma?«

»Seveda.«

»Pa povejte, Gusti, neki gentleman, Allan Marshal po imenu, je stanoval pri vas, kajne?«

»Da. Dobro se ga še spominjam. Pred nekaj meseci je odšel v mine, mislim, zlato kupovat.«

»Da. In — povejte, ali ni señorita Alma poznala tistega Allana?«

»O, da! Mnogo se je o tem govorilo, tudi mnogo smeha je bilo. Señorita je bila kar nora za mladim gospodom, komaj se ji je izogibal.

Pa pojdite! Pakazala vam bom sobe.«

Dve sobi smo dobili, v primeri z drugimi prostori sta bili res kar razkošni. Razdelili smo si ji, v eni sta se naselila Winnetou in Sans ear, v drugi pa midva z Bernardom. Bob je dobil svoje ležišče posebej.

Dobra Gusti nam je poskrbela vse, kar smo potrebovali, da smo spremenili svojo zunanost. In potem sva se z Bernardom odpravila v mesto. Winnetou je ostal doma, preponosen je bil, da bi se kazal radovednim ljudem. Tudi Sam se je zleknil po postelji.

»Po kaj naj hodim z vami?« je pravil. »Letati znam na primer, tega se mi ni treba še posebej v San Franciscu učiti, hiš in ljudi pa sem že tudi dovolj videl. Glejte, da pridemo kmalu spet iz tega nemirnega gnezda ven v prerijo! Sicer mi od samega dolgega časa še ušesa spet zrastejo. In potem bi bilo s Sans earom pri kraju —.«

Z Bernardom sva najprvo obiskala banko, s katero je imela Marshalova hiša trgovske zveze. Zvedela sva, da je bil Allan nekajkrat na obisku, da pa je odpotoval v zlate rudnike. Ves denar je vzel s seboj, zlato je mislil kupiti. Postopala sva še po ulicah in na nekem oglu me je Bernard nenadoma potegnil v trgovino za obleko. Vse sva si lahko v njej kupila, kar sva želela, najfinejšo mehikansko obleko prav tako kakor preprosto haljo kulija. Vse obleke so bile izgotovljene, vsaka noša je imela svoj poseben oddelek.

Bernarda sem dobro razumel.

Najina obleka je bila sicer iz trajnega in močnega blaga, pa nekaj mesecev smo se že klatili po savanah, puščavah in gorah, se valjali ob taborskih ognjih, se plazili po goščavi, pazili ravno nismo na

obleko in nazadnje že ni bila več samo nekoliko, ampak »čisto mnogo zelo« oguljena kakor bi bil rekel Bob. Obrili smo se sicer, tudi ostrigli smo drug drugega, obleka pa že res ni bila več za med ljudi.

Bernard si je kupil pol indijansko pol trappersko obleko, dobro se mu je prilegala, videl sem, da zna dobro izbrati. Cena je bila seveda San Franciscu primerna.

Ko je bil gotov in opremljen, je dejal:

»Sedaj pa vi, Charley! Ste tudi potrebni nove obleke! Pojdite! Pomagal vam bom pri izbiranju!«

Hm —! Seveda sem bil potreben nove obleke, pa moja blagajna takim cenam ni bila ravno prikrojena. Nikdar v življenju nisem bil tako nesrečen kakor tisti ljudje, ki povsod zagrabijo za stotak kamor sežejo, in ki se povsod spotaknejo nad vrečico cekinov, kamor stopijo. Pač pa sem bil vedno in povsod eden izmed tistih zavidanja vrednih ljudi, ki danes toliko zaslužijo, kolikor jutri potrebujejo. Zato sem se pač menda nekoliko kislo držal, ko je Marshal kar začel z izbiranjem.

In izbral mi je tole obleko. Dobil sem lovsko srajco iz belo ustrojene jelenovine, okusno obšito z rdečimi nitmi, legginse z golenicami, tako dolgimi, da sem jih lahko potegnil daleč čez koleno po stegnu, s podplati iz najboljšega blaga, kar ga je vobče bilo dobiti, namreč iz kože odrastlega alligatorja, — in končno bobrovko, okrašeno s kožo kače klopotачe. In Bernard ni dal miru, moral sem stopiti v stransko sobico in se obleči. Rad bi bil videl, kako mi pristoji. In ko sem stopil v trgovino preoblečen — je račun že bil plačan.

Nekoliko užaljenega sem se delal, pa prav od srca mi moja užaljenost ravno ni šla.

»Le pustite, Charley! Saj sem vam še mnogo več dolžen! In če ne vzamete obleke, vam jo zapišem na vaš tekoči račun v dobro, pa ga bova že ob svojem času poravnala.«

Tudi za Sama je hotel kupiti novo obleko. Pa odsvetoval sem mu. Poznal sem Sama, za nič na svetu bi se ne bil ločil od svoje starodavne traperske obleke. Sicer pa je imel postavo, ki je bila čisto nepreračunljiva.

Ko me je Bob zagledal, me je bil silno vesel.

»O, massa —! Biti sedaj čisto zelo dobro lep, tako lep kakor Bob, če imeti tudi novo suknjo in kapo!«

Nisem mogel drugače, hvaležno sem ga pogledal. Saj sem vedel, da me ima rad in da je s svojo pohvalo povedal največ, kar je vobče znal povedati.

Sans earu je bilo že menda dolgčas v sobi. Ni ga bilo več, našel sem ga v gostilni. Sam je sedel pri mizi.

Mignil mi je.

»Čujte,« je pravil polglasno, »tamle za nami se nekaj pogovarjajo, kar bi nas utegnilo zelo zanimati.«

»O čem?«

»Zgodile so se gori v minah reči, ki niso čisto prav. Cela tolpa lopovov se potepa tam okoli, pa ne Indijanci, ampak beli, se zdi. Diggerje napadajo in jim vzamejo življenje in najbrž še tudi zlato. Tamle sedi eden, ki jim je komaj ušel. Pravkar pripoveduje. Poslušajte!«

Za nami je sedela družba mož, ki jim je bilo videti, da jih je življenje trdo prijemalo. Eden je pripovedoval, vsi so napeto poslušali.

»Well,« je pravil, »iz Ohia sem, mnogo sem si izkusil na rekah in savanah, na suhem in na vodi, v gorah in dolinah zapada. Doživel sem stvari, ki bi jih nihče ne verjel, da se pa na obljudenih cestah in to še pri belem dnevu godijo take reči, — to pa je že prehudo!«

»Pa kako je bilo tisto mogoče —?« je dvomil eden. »Saj vas je bilo petnajst proti osmim —! Ali

ni bilo sramotno za vas, če se je res tako zgodilo, kakor pravite?»

»Zelo pametno in modro govorite, mož! Pa le sami si kedaj poskusite, kako je! Seveda nas je bilo petnajst, namreč tropeirov — gonjačev — in devet minerjev — zlatokopov —. Če se zanesete na tiste tropeire, ste izgubljeni, in od naših devet minerjev so imeli trije mrzlico. Na konjih so se komaj držali, treslo jih je, da bi pošten strel pognali iz puške ali pa pošteno zamahnili z nožem, na to še misliti niso smeli. No, ali nas je bilo res petnajst celih mož, he?»

»Seveda, če je tako —. Ampak cesta je vendar obljudena, ljudje hodijo po njej, se vozijo, jezdiijo —. Ob vsaki uri je kdo na cesti, ki bi lahko prihitel na pomoč —.«

»Mislite —? In kdo more lopovom braniti, da bi ne napadli ravno v trenutku, ko ni nikogar blizu?»

»No, pa nam vsaj po vrsti pripovedujte, kako je bilo!«

»Čisto kakor želite, mož!

Našel sem torej v gorah placer — najdišče zlata —, ki ga boljšega in bogatejšega ni mogoče najti. Verjemite mi ali pa tudi ne, v osmih tednih je imel vsak svoj stot nuggetov — zlatih zrn — in prahu nabran. Več pa se ni dalo storiti, svet je bil že čisto razkopan in dva od nas sta dobila mrzlico. Pač ni šala, če mora človek od jutra do večera stati v mrzli vodi do pasu in vihteti bateo* —.

Pobrali smo torej šila in kopita in šli nazaj na Yellow water ground. In tam smo prodali zlato nekemu yankeju, mnogo več je plačal ko tisti lopovi v menjalnicah, kjer dobiš za unzo čistega zlata funt slabe moke ali pa pol funta še slabšega tobaka. Pa možu se je kupčija dobro obnesla. Marshal mu je bilo ime, se mi zdi, v Kentuckyju ali tam okoli je bil doma, če se prav spominjam.«

* Posoda, v kateri izpirajo zlatonosni pesek in zemljo.

Bernard je šinil okoli.

»Ali je še tam gori?«

»Ne vem. Me tudi nič ne briga. Pustite me pri miru z nepotrebnimi vprašanji, ne motite me, če hočete, da vam stvar po vrsti povem, kakor tale mož želi!

Torej tisti Marshal, Allan Marshal mu je bilo ime, sedaj sem se spomnil, tisti je vse kupil, kar smo imeli. Da smo bili pametni, bi bili šli. Pa nismo. Odpočiti smo si mislili, tudi naši bolniki niso bili za na pot. In prave družbe nam je manjkalo. Govorilo se je marsikaj o roparskih napadih in pripovedovali so, da je ta ali oni odšel iz diggingov v San Francisco — pa ni nikdar prispel.«

»Ali je bilo res?«

»Bodete že še čuli! Nekaj tednov smo torej čakali, pa življenje je tam gori vražje drago in ker so vedeli, da nismo ravno praznih žepov, smo se morali neprestano umikati različnim igralcem in drugi taki sodrgi, ki nas je obletavala. In ker se je tudi tovarišem zdravje zboljšalo, smo sklenili, da bomo odpotovali. Pridružili smo se petim možem, ki tudi niso hoteli več ostati, bilo nas je torej devet. In ko smo si najeli še šest mul s tropeiri vred, nas je bilo petnajst. Oboroženi smo bili vsi zelo dobro, posebno tropeiri, ki jim je bilo videti, kot da se nikogar ne bojijo.

Izpočetka je šlo gladko. Toda prišel je dež in z njim vred se je vrnila tovarišem mrzlica, pot je bila slaba, vsa razmočena, nekatere dneve smo komaj osem milj prepotovali in niti v šotorih nismo bili varni pred nalivi. Bolnike smo morali med potom privezati na mule.

»Vražja, taka pot!« je menil eden. »Sem si že sam nekaj sličnega izkusil in prav nič prijetno mi ni bilo pri srcu!«

»Well! Tri četrta pota smo imeli za seboj, ko smo se neko noč utaborili. Postavljali smo šotore in

kurili ogenj, da je bilo svetlo daleč naokoli. In tedaj so nenadoma zagrmel puške krog nas. Klečal sem pravkar za šotorom in privezoval platno h kolu, niso me videli. Šinil sem pokonci in ravno še videl, da so pobegnili naši tropeiri. Pa tako udobno so lezli na konje, da bi jih bili roparji izlahka desetkrat postrelili.

Mislil sem prijeti za puško, pa sem si premislil, ko sem videl, kaj se je zgodilo. Tovariši so bili vsi mrtvi —. Sam sem ostal. Kaj bi vi storili v takem slučaju, he —?»

»Damn —! Planil bi nad nje in jih pobil, kolikor bi mogel,« je pravil eden.

»Ne! Ostal bi skrit pa bi jih vsaj nekaj postrelil,« je pravil drugi.

»Jako lepo! Tako pravite, storili pa bi prav tisto kar sem storil jaz. Da bi planil nad nje, bi bila blaznost, tudi streljati nisem smel, našli bi me bili, izgubljen bi bil. Nobena priča napada ni smela ostati živa, zasledovali bi me bili —.«

»No, kaj pa ste storili?«

»Denar sem imel v žepu, moja mula je bila blizu, zlezal sem k njej, ko so lopovi preiskovali šotore, in se pripravil, da se tiho izmuznem. Tedaj je eden zažvižgal — in kaj mislite, kaj se je zgodilo?«

»No —?«

»Tropeiri so se vrnili. Izdali so nas roparjem, pa so prišli po svoj delež. Štirinajst jih je torej sedaj bilo. Sedel sem na mulo in odjezdil, kar so jo noge nesle. K sreči je bila mirna žival, prav nič trapasta in trmasta, kakor so običajno te živali. Čul sem sicer preklinjevanje za seboj, tudi topot kopit, pa tema je bila, niso me našli.«

»In potem —?«

»Kaj potem —? Vrnil sem se v San Francisco in sem vesel, da sem odnesel zdravo kožo in da smem v miru piti svojo čašo porterja.«

»Ali niste nobenega tistih lopovov poznali?«

»Črne krinke so nosili. Le ko je tisti zažvižgal, — njihov vodja je menda bil — je dvignil krinko pa sem videl njegov obraz. Koj bi ga spet spoznal, če bi ga kje srečal. Mulat je bil in brazgotino ima na levem licu.«

»In tropeiri?«

»Bi koj spet vse spoznal. Pa saj se ne vrnem več v tisti pekel, kjer hudič zlato kuha in topi, da zva blja duše v smrt in pogubo.«

»In kako je ime tistemu muleru? Včasih je dobro, če človek pozna imena takih poštenjakov.«

»Sanchez mu je ime. Pa seveda ni njegovo edino ime. Saj taki ljudje menjajo imena kakor obleko. Sodim, da spada večina tistih lopovov k houndom*, ki so se iz San Francisca razkropili po vseh diggingih in ki si kot agentje, tropeiri, gonjači in lopovi drug drugemu priganjajo svoje žrtve. Minerji bi si morali, tako je moje mnenje, sami pomagati, se združiti zoper te zločince in jih pregnati. Prej ne bo miru tam gori.

Takole! Sedaj sem vam vse povedal! Gotov sem.«

Spet se je obrnil Bernard.

»Dovolite, da vas še enkrat vprašam za mladim Marshalom, ki ste o njem govorili. Njegov brat sem namreč.«

»Njegov brat —? Saj ste mu zelo podobni! Kaj pa bi posebej radi zvedeli o njem?«

»Vse mi povejte, kar veste! Kako dolgo je temu, da ste ga zadnjikrat videli?«

»Pet tednov bo že.«

»Mislite, da je še v Yellow water groundu?«

»Ne vem. Tam gori je človek danes tukaj, jutri tam.«

* Družba tatov, roparjev in morilcev, ki je pred leti v zloglasnih Sidney coves v San Franciscu strahovala vse mesto. Mestjani sami so se združili zoper nje in jih pregnali.

»Nikdar mi ni pisal, čeprav je prejel moja pisma.«

»Ne mislite, da jih je! Saj ste čuli, kaj sem pripovedoval! Poštne zveze sicer imamo z minami, ampak kake! Povem vam, marsikatero pismo se odpošlje v mine in marsikatero iz njih, pa ne pride nikdar naslovljencu v roke! V gostilno stopite tam gori, pa gostilničar je hound, v trgovino greste, trgovec je hound, kvartate s tremi, pa je eden, ali sta dva, ali pa so celò vsi trije houndi, skupno delate s tovarišem na placerju, pa vaš tovariš je hound, ki vam bo o prvi priliki odvzel zlato, kar ste ga nakopali, ali pa če ste premočni, vas izdal roparjem, da dobi vsaj svoj delež. Povsod so houndi, zakaj bi tudi na pošti ne bili —? Saj jim je mnogo na tem, da zvejo, kaj se piše v mine.«

Posebno vabljivo ni bilo, kar smo zvedeli o razmerah v zlatih rudnikih —.

»Ali mislite brata obiskati?« je vprašal digger.

»Da.«

»Well, vam bom dal dober nasvet. Ali ga bode ubogali, to je seveda vaša zadeva. Odtod peljata namreč dve poti k minam. Ena čez Almaden, kjer se najde mnogo živega srebra in cinobra. Druga pa pelje naravnost na sever v slovite rudnike ob Sacramentu.

Ali veste, kje leži Yellow water ground?«

»Druga ne vem, ko da je stranska dolina Sacramenta.«

»Pot pelje krog zaliva San Francisco in v dolino Sacramenta. In tam lahko vprašate kogarkoli, vsak vam pove, kod se pride v Yellow water ground. Če nimate mnogo prtljage, ste v petih dneh gori. Pa te poti bi vam ne svetoval.«

»Zakaj ne?«

»Udobnejša je sicer, pa daljša. In prav ob tej poti so houndi najbolj na delu. Seveda napadajo

predvsem tiste, ki prihajajo iz min, pa človek le ne ve, če ne bi morebiti kedaj tudi narobe naredili. In tretjič je tista pot zelo draga.

Povedal vam bom boljšo pot. Če imate dobrega konja, ste v štirih dneh gori. Prepeljati se daste čez zaliv, se obrnete naravnost na vzhod in ko pridete do reke Sacramento, ste na cilju.«

»Hvala lepa, sir! Bom storil kakor svetujete!«

»Well! In če najdete ob Sacramentu mulata z brazgotino na levem licu, mu dajte poskusiti nož ali pa kroglo. In povem vam, dobro delo bodele storili!«

Posedli smo še, dokler nas ni prišla Gusti klicat k večerji.

Peljala nas je v stransko sobo, kjer je bilo pokrito, kakor za španske grande — velikaše —.

Doña Elvira nas je že pričakovala. Hišnega gospodarja ni bilo videti. Predstavil sem tovariše, dostojanstveno jih je pozdravljala, kakor da bi kraljica sprejemala svoje dvorjane.

Izprva smo seveda govorili samo o vedi in umetnosti, šele ko se ji je zazdelo, da smo se že dovolj navzeli spoštovanja do njene duhovitosti, se je zanimala tudi za naše osebnosti in si dala pripovedovati naše doživljaje.

Pa pojedine je bilo končno le konec, v veliko zadovoljstvo, mislim, Sans earovo, ki je neprestano mencial na stolu in hudo gledal, da ne govorim o Winnetouu, — in doña Elvira se je poslovila.

»Señores, dokazala sem vam, upam, da ste mi ljubi in dragi gostje! Želim! da se vam naj prav dobro godi v moji hiši!«

»Doña Elvira de Gonzalez, hvala vam za vašo izredno gostoljubnost! Uživali jo bomo, pa ne sedaj, pozneje, ko se vrnemo z našega potovanja.«

»Kam pa potujete?«

»K Sacramentu. Allana iskat. Pripeljali vam ga bomo.«

»Prav je tako, señores! Dobro se opremite, pri nas dobite vse, kar potrebujete, obračunali bomo pa pozneje. Pa se oglasite še na a dios, preden odpotujete!«

In dostojanstveno je odšumela iz sobe.

Drugo jutro pa smo odrinili na nevarno pot v zlate rudnike.

Cirilova knjižnica obsega sledeče zvezke:

1. Dr. Karl Capuder: **Naša država.** (Razprodano.)
2. Dr. Leopold Lénard: **Jugoslovanski Piemont.** Din 7'—.
3. Dr. Leopold Lénard: **Slovenska žena v dobi narodnega preporoda.** Din 10'—.
4. * **Moj stric in moj župnik.** (Razprodano.)
5. G. J. Whyte Melville: **Gladijatorji, I. del.** (Razprodano.)
6. G. J. Whyte Melville: **Gladijatorji, II. del.** (Razprodano.)
7. H. G. Wells: **Zgodba o nevidnem človeku.** Din 7'—.
8. B. Orczy: **Dušica, I. del broš.** Din 16'—, vezan Din 30'—, II. del broš. Din 25'—, vezan Din 40'—, III. del broš. Din 32'—, vezan Din 44'—.
9. A. Conan Doyle: **V Libijski puščavi.** Din 12'—.
10. Arnold Bennét: **Živ pokopan.** Din 8'—.
11. Illamo Camelli: **Izpovedi socialista.** Din 16'—.
12. E. R. Borroughs: **Džungla, I. del** Din 18'—, II. del Din 14'—.
13. Elza Lešnik: **Šumí, šumí, Drava...** (Razprodano.)
14. Matija Ljubša: **Slovenske gorice.** Din 7'—.
15. Erckmann Chatrian: **Zgodbe Napoleonovega vojaka.** Din 12'—.
16. Antonio Fogazzaro: **Mali svet naših očetov.** Din 28'—.
17. Anton Kosi: **Iz otroških ust. I. del** Din 8'50.
18. Dr. J. Jeraj: **Kadar rože cveto.** Din 8'50.
19. J. F. Cooper: **Zadnji Mohikanec.** Din 11'—.
20. Pavel Keller: **Dom. Broš.** Din 22'—, vezan Din 35'—.
21. Gabriel Majcen: **Zgodovina Maribora.** Din 10'—.
22. H. R. Savage: **Snubitev kneza šamila. Broš.** Din 32'—, vezan Din 42'—.
23. Kazimir Przerwa-Tetmajer: **Rokovnjači izpod Tatre in druge povesti. Broš.** Din 16'—, vezan Din 28'—.
24. Arthur Sills: **Smrtna past.** Din 9'—.
25. Anton Kosi: **Iz otroških ust. II. del** Din 16'—.
26. Dr. L.: **Črni križ pri Hrastovcu. Broš.** Din 18'—, vezan Din 28'—.

27. Ksaver Meško: **Legende o sv. Frančišku in druge.** Broš. Din 16'—, vez. Din 24'—.
28. Karl May: **Križem po Jutrovem: Jezero smrti.** I. knjiga, 1. zvezek Din 13'—.
29. Artur Achleitner: **Planinski kralj.** Broš. Din 26'—, vezan Din 35'—.
30. Karl May: **Križem po Jutrovem: Kako sem v Mekko romal.** I. knjiga, 2. zvezek Din 13'—.
31. Karl May: **Križem po Jutrovem: Pri Šammarih.** I. knjiga, 3. zvezek Din 13'—.
32. B. Orczy: **Mož v sivi suknji.** Broš. Din 20'—, vez. Din 32'—.
33. Karl May: **Križem po Jutrovem: Med Jezidi.** I. knjiga, 4. zvezek Din 13'—.
Vsi štiri zvezki (28., 30., 31. in 33.) vezani v eno knjigo polplatno Din 65'—, celo platno Din 70'—.
34. Dr. Ilauinig: **Tatenbach.** Broš. Din 18'—, vezan Din 28'—.
35. Karl May: **Po divjem Kurdistanu: Amadija.** II. knjiga, 1. zvezek Din 13'—.
36. Karl May: **Po divjem Kurdistanu: Beg iz ječe.** II. knjiga, 2. zvezek Din 13'—.
37. Karl May: **Po divjem Kurdistanu: Krvna osveta.** II. knjiga, 3. zvezek Din 13'—.
38. Karl May: **Po divjem Kurdistanu: Med dvema ognjema.** II. knjiga, 4. zvezek Din 13'—.
Vsi štiri zvezki (35., 36., 37. in 38.), vezani v eno knjigo polplatno Din 65'—, celo platno Din 70'—.
39. Karl May: **Iz Bagdâda v Stambûl: Smrt Mohammed Emîna.** III. knjiga, 1. zvezek Din 13'—.
40. Karl May: **Iz Bagdâda v Stambûl: Karavana smrti.** III. knjiga, 2. zvezek Din 13'—.
41. Karl May: **Iz Bagdâda v Stambûl: Na begu v Evropo.** III. knjiga, 3. zvezek Din 13'—.
42. Karl May: **Iz Bagdâda v Stambûl: Družba En Nasr.** III. knjiga, 4. zvezek Din 13'—.
Vsi štiri zvezki vezani v eno knjigo polplatno Din 65'—, celo platno Din 70'—.
43. Karl May: **V gorah Balkana: Kovač Šimen.** IV. knjiga, 1. zvezek Din 13'—.
55. Karl May: **Winnetou I: Prvikrat na divjem zapadu.** VII. knjiga, 1. zvezek Din 13'—.
56. Karl May: **Winnetou I: Za živiljenje —.** VII. knjiga, 2. zve-

57. Karl May: **Winnetou I: Nšo či, lepa Indijanka.** VII. knjiga, 3. zvezek Din 13'—.
58. Karl May: **Winnetou I: Prokletstvo zlata.** VII. knjiga, 4. zvezek Din 13'—.
Vsi štiri zvezki vezani v eno knjigo polplatno Din 65'—, celo platno Din 70'—.
59. Karl May: **Winnetou II: Za detektiva.** VIII. knjiga, 1. zvezek Din 13'—.
60. Karl May: **Winnetou II: Med Komanči in Apači.** VIII. knjiga, 2. zvezek Din 13'—.
61. Karl May: **Winnetou II: Na nevarnih potih.** VIII. knjiga, 3. zvezek Din 13'—.
62. Karl May: **Winnetou II: Winnetouov roman.** VIII. knjiga, 4. zvezek Din 13'—.
Vsi štiri zvezki vezani v eno knjigo polplatno Din 65'—, celo platno Din 70'—.
63. Karl May: **Winnetou III: Sans ear.** IX. knjiga, 1. zvezek. Din 13'—.
64. Karl May: **Winnetou III: Pri Komančih.** IX. knjiga, 2. zvezek. Din 13'—.
65. Karl May: **Winnetou III: Winnetouova smrt.** IX. knjiga, 3. zv. (Izide v kratkem.)
66. Karl May: **Winnetou III: Winnetouova oporoka.** IX. knj., 4. zv. (Izide še letos.)
67. Januš Golec: **Guzaj.** Broš. Din 18'—, vez. Din 28'—.
68. Fran Ksaver Meško: **Črtice.** (Izide v kratkem.)

Lastnik: Tiskarna sv. Cirila v Mariboru. Za lastnika in uredništvo odgovarja Franc Hrastelj in za tiskarno Albin Hrovatin, oba v Mariboru. — Izhaja mesečno in ima poleg rednih tudi posebne izdaje. Naročnina mesečno Din 13'—, Stalni naročniki plačujejo letno samo 10 obrokov, oziroma celoletno Din 130'—.

[65.]

K. MAY

ZBRANI SPISI

DEVETA KNJIGA

WINNETOU

III.

V MARIBORU 1931

TISKARNA SV. CIRILA V MARIBORU

WINNETOU

III.

TRETJI ZVEZEK

WINNETOUOVA SMRT.

V MARIBORU 1931

TISK IN ZALOGA TISKARNE SV. CIRILA V MARIBORU

VSEBINA:

	Str.
1. V zlatih rudnikih	315
2. Debeli Walker	355
3. Zadnje srečanje z Winnetouom	385
4. Zdrava Marija	409
5. Echo cañon	425
6. Njegova zadnja pot	445

Po nemškem izvirniku

K. MAYA

avtoriziran prevod

I.

V zlatih rudnikih.

Reka Sacramento izvira v gorovju Shasta, približno štiri sto milj severno od San Franciscu, teče najprvo med gorami, pa prestopi v široko dolino, kateri je dala tudi ime, in se izliva blizu San Franciscu v Tiho morje. Leta 1838 se je ob spodnjem toku Sacramenta naselil Švicar Sutter. Svojo razsežno farmo je imenoval Nova Helvecija.

Na tem posestvu so našli leta 1848 prvo zlato. Samotna dolina Sacramento je oživelu, tisoči so privreli iz vseh delov sveta iskat zlata in bogastva. San Francisco je zrastel v živahno trgovsko in pristaniško mesto, naselbina Nova Helvecija pa se je razvila v »zlato mesto« Sacramento. Izprva so bila najdišča zlata res bogata in izdatna, zlato je res ležalo kar na tleh, pa nešteti diggerji — zlatokopi — so najdišča polagoma le izropali in izpraznili, vse više v gore so morali hoditi iskat dragoceno rudo, vse težavnejše je bilo pridobivanje. Dandanes je donos zlatih rudnikov v Kaliforniji mnogo manjši ko na primer v Južni Afriki in v Avstraliji.

Kalifornijsko zlato je po večini naplavljenno. Sacramento in njegovi pritoki so tisočletja nosili z gor zlati prah in zrna v doline, zlato je težko in ker ima reka Sacramento v svojem spodnjem toku komaj nekaj metrov nadmorske višine, teče počasi in zlato se je usedlo ter obležalo med peskom, gruščem in blatom. Tam ga je razmeroma lahko najti. Više v gorah pa je zlato v obliki zrn, listov in celih žil vklenjeno v skale, te je treba zdrobiti v grušč in iz njega šele izpirajo zlato.

Pridobivanje zlata je naporno in trdo delo. Zlatokop stoji včasih do pasu v vodi, zajema z bateo, rešetom podobno posodo, pesek in blato in jo trosi tako dolgo, da ga voda odnese. Zopet in zopet mora zajemati vodo in čistiti naplavino in nazadnje mu ostane na rešetih nekaj zrnica zlata, mnogokrat pa tudi nič. Spet drugod mora rušiti skale in jih drobiti, grušč pa izpirati. Mesece in mesece se včasih muči, pa ne najde toliko, da bi bilo vredno truda. Glad in pomanjkanje prenaša in boleznimi, že mu omahuje utrujena, tresoč se roka, tedaj pa se kakor ogenj razširi glas, da je ta ali oni bajel tam ali tam našel bogato ležišče, in spet prime za bateo in spet jo trosi in čisti naplavino, upajoč, da bo tudi njemu sreča mila. Tisoče pobere smrt, tisoči odhajajo bolni in izmučeni in praznih rok, redki pa so tisti, ki se vračajo s polnimi vrečami zlata v San Francisco. In le malo jih je, ki znajo svoje s tolikimi mukami in žrtvami pridobljeno bogastvo tudi prav obrniti. In koliko je takih, ki so obogateli, ki pa sadove njihovega truda uživajo drugi, oderuški menjalci, sleparji, zločinci in obcestni roparji. Kajti dolina Sacramenta miglja ljudi, ki žanjejo, kar so drugi mukoma in trudoma sejali.

V zlata najdišča doline Sacramento sem bil tistikrat namenjen s svojimi tovariši. Winnetou je potoval z menoj pa Sans ear, sloviti westman, Bernard Marshal, draguljar iz Louisvilla, in njegov sluga črnc Bob. Nismo iskali mamljivega bogastva v zlatih rudnikih. Bernard Marshal je šel po svojega brata Allana, ki je kupoval v Kaliforniji zlato za svoj obrat, Sans eara pa je gnalo maščevanje, zasledoval je Fred Morgana in njegovega sina Patrika, ki sta mu umorila ženo in otroka. Pridružil sem se jima na prerijah onstran Skalnega gorovja, dobri prijatelji smo si bili, našli smo spotoma tudi Winnetoua, ki je bil pravkar namenjen nad Komanče, mnogo smo doživeli na dolgem potu od lovišč Komančev pa čez gore v San Francico, končno smo bili zločincema zanesljivo na

sledu in tudi Bernard Marshal je v San Franciscu zvedel, kje bo našel brata.

Prepeljali smo se čez zaliv, ob katerem leži San Francisco, dospeli na večer tretjega dne na višine San John in se obrnili proti vzhodu. Opoldne četrtega dne smo prišli do reke Sacramento in gledali na vsak korak sledove nekdanje delavnosti, razkopano in razrito zemljo, zapuščena šotorišča, priče vročinskega pohlepa po zlatem lesku, ki slepi oko in mami čute, srcu pa prinaša smrt.

V San Franciscu so nam povedali, da bomo našli Allan Marshala v dolini Yellow water ground. Zvedeli smo pa še, da sta se za Allanom podala tudi Fred in Patrik Morgan, tista dva, ki ju je iskal Sans ear. Zločinca sta bila, najbrž sta navohala pri mladem Allanu, draguljarjevemu sinu, bogat plen, saj mora imeti denar, kdor hodi v Kalifornijo kupovat zlato, in tudi zlato se najde pri njem.

Potovali smo torej ob Sacramentu navzgor in prispeli na večer tistega dne do Yellow water grounda.

Ozka, dolga dolinica je, droben potočič se vije po njej, pritok Sacramenta. Zaslovela je šele pred nekaj leti po svojih zlatih najdiščih in diggerji so zapustili Sacramento ter preplavili Yellow water ground. Povsod smo videli placerje — najdišča —, šotori so stali ob pobočjih in prstene kočje, dolina je bila razkopana in razrita, še so delali zlatokopi, pa tudi sijaj Yellow water grounda je ugašal.

Nekako sredi doline je stala nizka, pa široka in dolga lesena baraka. Nad vrati je bilo s kredo napisano: Store and boardinghouse of Yellow water ground. Gostilna in trgovina je torej bila, prav v slogu zlatih rudnikov. V teh »trgovinah in gostilnah« dobi digger vse, kar potrebuje za svoje skromno življenje, seve za silno drag denar.

Pri lastniku smo utegnili še najprej kaj zvedeti o ljudeh, ki smo jih iskali. Ustavili smo se, razjahali, pustili črnca Boba pri konjih pa vstopili.

Notranjost »gostilne« je popolnoma odgovarjala zunanjemu slogu. Soba je bila nizka, mize in klopi so bile iz sirovo otesanih brun, zatohel in dušeč zrak nam je butnil v prsi. Diggerji so sedeli naokoli, divje, drzne postave, videti jim je bilo, da imajo burno življenje za seboj, videli smo pa tudi izčrpane, izmzgane ljudi, ki so pustili zdravje in moč v minah — rudnikih —. Pili so neizogibno žganje, radovedno so nas gledali.

»Novi minerji — zlatokopi —!« se je eden smejal. »Bodo gotovo več našli ko mi, hahahahaha —!« Zagledal je Winnetoua.

»Pojdi sem, rdečkar! Na, pij na moje zdravje!« Ponudil mu je čašo z žganjem.

Winnetou se ni zmenil za ponujeno »ognjeno vodo«, kakor Indijanci imenujejo žganje, obrnil se je v stran.

Tedaj pa je digger vstal, vzel čašo in izzivajoče stopil pred Winnetoua.

»Capin rdeči,« ga je nahrul, »ali ne veš, da minerja smrtno razžališ, če mu odkloniš drink —? Vprašam te, ali boš pil na moje zdravje in ali boš tudi sam enega plačal?«

Mirno mu je odgovoril Winnetou:

»Rdeči bojevnik ne pije ognjene vode, noče pa razžaliti belega moža.«

»Pa pojdi k vragu!«

Digger mu je vržel polni kozarec v obraz, izdril nož in planil nad njega.

Zgrabil sem za samokres. Pa nisem ga rabil.

Digger je jeknil, odskočil in se hropeč zgrudil. Prestrašeni smo gledali.

Winnetou je držal nož v rokah. Za drobec sekunde je tičal v telesu napadalčevem, svetel je bil ko prej, napadalec pa je s prebodenim srcem ležal na tleh.

Nepopisen hrup so zagnali minerji. Vse je planilo na nože, noži so se zabliskali.

Pa tudi naše puške so šinile kvišku, celò Bob je pritekel v sobo in obstal pri vratih, s puško pripravljeno za strel.

Gostilničar je skočil med nas.

»Stop, boys! Sedite in bodite mirni! Zadeva ni vaša, vas nič ne briga! Le Jim in Indijanec sta imela opravke in sta že tudi opravila.

Nell, odnesi Jima!»

Minerji so sedli. Naše puške so zalegle, pa tudi gostilničarjeve besede so pomagale. Izza točilne mize je stopil hlapec, si naložil mrtvega Jima na ramo in ga odnesel. Djal ga je, tako sem pozneje videl, v zapuščeno jamo in ga za silo pokrnil s prstjo.

Vsakdanji prizor! Kolikokrat se ponavlja v minah! Še nekaj minut, pa se nihče več ne bo zmenil za Jima, ki je svojo sirovost in drznost plačal z življenjem. Prišel je iskat zlato v Yellow water ground, pa je našel smrt.

Deadly dust — smrtni prah —.

Sedli smo v oddaljen kot. Gostilničar je prišel k nam, kot bi se ne bilo nič zgodilo, in vljudno vprašal:

»Kaj bodete pili, meššurs?«

»Pivo,« je dejal Bernard.

»Porter ali ale?«

»Katero je boljše?«

»Ale, meššurs! Naročite ale! Pristen burtonski ale iz Staffordshira je, sveže uvožen!«

Res radoveden sem bil na pivo. Burtonski ale iz Staffordshira je najboljše angleško pivo, izvažajo ga na vse strani sveta. In našel bi naj bil svojo pot celò v samotni Yellow water ground —?

Pet steklenic nam ga je prinesel. Koj sem vzel eno in jo nesel Bobu ven pred gostilno.

Veselo se je režal, vtaknil steklenico v usta, da sem mislil, v želodec mu bo segla, in pil. V enem dušku je izpraznil steklenico, ki ni bila majhna.

Komaj pa je izvlekel steklenico spet iz grla, je grozovito skremžil obraz, zasukal oči, da se je videla

sama belina, zinil od ušesa do ušesa in grgrajoče kriknil kakor človek, ki se brezupno potaplja.

Prestrašen sem ga gledal. Ali mu je steklenica grlo ranila —?

»Kaj pa ti je, Bob?«

»Massa, oh, ah —! Bob umreti —!«

»Umreti —? Zakaj?«

»Bob piti strup!«

»Strup —? Saj je bil vendar angleški ale!«

»Ale —? Ne, o ne! Bob ale poznati! Bob piti strup! Bob čutiti v ustih in v želodcu arzenik in volčje črešnje!«

Naš dobri črnc ni bil nikak sladkosnedež, pa se mu je zdelo, da je pil strup. Kako bo šele nam dišal, tisti burtonski ale, sem ugibal, ki smo imeli le že nekoliko razvajena grla.

Stopil sem spet v sobo.

Pravkar je gostilničar popraševal:

»Ali imate pa tudi s čim plačati, meššurs?«

Bernard ga je užaljen pogledal in segel v žep.

»Koliko stane?«

Pa Sam ga je prijel za roko.

»Stop, master Bernard! Tale račun bom plačal jaz!

Koliko stane pivo?« se je obrnil k gostilničarju.

»Tri dolarje steklenica, skupaj petnajst dolarjev.«

Pivo je bilo po oderuško drago. Vkljub temu je Sam dejal:

»Poceni je, mož! Steklenica je seveda že tudi zaračunana, kajne?«

»Seveda!«

»Pa vam bomo steklenice pustili. Kajti kdor pozna placherje, ki v njih zlato kar v skladih leži, takemu se za košček stekla ni treba posebej brigati.

Prinesite tehtnico!«

Spoštljivo ga je gledal gostilničar.

»V zlato bodete plačali?«

»Da.«

Sam je odvezal mošnjiček in vzel iz njega nekaj nuggetov. Eden je bil velik kakor golobje jajce.

»Vsi vragi, mož —!« se je čudil gostilničar. »Kje ste pa tele kose dobili?«

»Našel sem jih.«

»Kje?«

»V svojem placherju.«

»Vem. Pa kje je tisti placher?«

»V Ameriki približno. Slabega spomina sem na primer, pa se na take kraje navadno šele spomnim, kadar zlato potrebujem.«

Gostilničar je moral Samov bodeči odgovor tiho vtakniti v žep, pa oči so se mu svetile v pohlepu, ko je tehtal nugget in mu vrnil v denarju, kar je bil več vreden ko naše pivo. Nizko mu je zaračunal zlato in tudi njegova tehtnica je najbrž bolehalo na nekaterih posebnostih, pa Sam se za vse to ni zmenil, vtaknil je denar v žep, kot da se mu za nekaj dolarjev več ali manj ni treba posebej brigati. Opazil sem, da ima v mošnjičku še lepo zbirko takih zlatih kroglic. Je bilo le res, kar mi je nekoč pravil, da pozna v gorah bogata najdišča zlata in če bo našel prijatelja, ki ga bo posebno rad imel, da ga bo osrečil in mu placherje pokazal.

Poskusili smo pivo.

Da smo prišli naravnost iz divjine, bi nam bilo morebiti še dišalo. Toda popravili smo si svoja pokvarjena grla pri gostoljubni doñi Elviri, posestnici hotela Valladolid v San Franciscu, in zato nam pivo za nobeno ceno ni hotelo po grlu. Gostilničar si je najbrž svoj burtonski ale iz Staffordshira sam varil iz raznih zelišč in kemikalij pa prodajal steklenico kar po tri dolarje —.

V minah je bilo pač tako, da ni vedno tisti zlato tudi našel, ki ga je iskal —.

Sicer pa gostilničar s Samovim odgovorom o njegovih placerjih nikakor ni bil zadovoljen. Prisedel je k nam in popraševal:

»Ali je tisti placer daleč odtod?«

»Kateri placer?« je malomarno vprašal Sam.

»No, tisti, ki ga poznate —.«

»Poznam jih več. Štiri ali pet.«

»Štiri ali pet placerjev —? Ni mogoče —! Po kaj pa ste potem prišli v tale žalostni Yellow water ground, ki v njem nič ni več najti?«

»Ne verjamete? Mi je na primer čisto vseeno. Kakor hočete!«

Sam se je obrnil v stran.

Pa mož se ni dal odpraviti.

»In iz tistih placerjev si vzamete vsakikrat samo toliko, kolikor potrebujete, ste rekli?«

»Da.«

»Kaka lahkomiselnost —! Kaka neprevidnost!«

»Zakaj?«

»Kaj pa če bi drug prišel, našel placer in vam odnesel zlato, ki ste ga našli —?«

»Se ne more zgoditi, master ale-man!«

»Poslušajte! Ali prodate katerega tistih vaših placerjev?«

»Komu?«

»Meni seveda.«

»Ga ne morete plačati!«

»Kako da ne?«

»Ali imate toliko dolarjev, da bi plačali petdeset do šestdeset stotov zlata?«

»Vraga —! Toliko —? Eden sam seveda nima toliko. Pa bi dva ali trije djali denar vkup. Hm —! Tisti na primer, tisti master Allan Marshal, tisti bi kar kupil! Tisti se razume na tak posel! Z nekaj tisoč dolarji je prišel semkaj, pa je bogat odšel!«

Razume se, da smo vsi pozorno napeli ušesa. Posebej Bernard Marshal. Saj je prišel Allana, svojega brata, v Kalifornijo iskat.

Sam je napeto vprašal:

»O kom govorite?«

»No, o Allan Marshalu. Bil je nekaj časa pri nas, pomočnika je imel, pa ga je napodil, ker ga je okradel. In tisti njegov pomočnik nam je vse pripovedoval. Allan Marshal je kupoval zlato. Prah in manjša zrna je poslal v San Francisco, večje nuggete pa je zakopal v svojem šotoru. In nato je nenadoma izginil in nihče ne ve, kam je šel.«

»Ali je imel konje?«

»Samo enega. Sicer pa so ga predvčerajšnjim iskali.«

»Kdo?«

»Trije moški, dva bela in mulat. Prišli so k meni in popraševali za njim.

Toda povejte, ali poznate Allan Marshala, da tako radovedno poprašujete za njim?«

»Poznamo ga. Prav njega iščemo. Zato smo tudi k vam prišli.

Kam pa so šli tisti trije?«

»Šli so na kraj, kjer je stal Allan Marshalov šotor. Tam so nekaj iskali, pa se vrnili in dolgo sedeli pri nekem kosu papirja, ki so ga menda našli v šotoru.«

»Ali ne veste, kak papir je bil?«

»Pogledal sem slučajno po njem. Zdi se mi, da je bil zemljevid ali načrt.«

»In potem —«

»In potem? Potem so vprašali po Short rivulet.«

»Po dolini Short Rivulet —? In kaj ste jim odgovorili?«

»Popisal sem jim pot v dolino.«

»In —?«

»Odšli so.«

»Popisali ste jim pot —? Mislim, da po samem popisu doline pač ne bodo našli —.«

»Jo poznate?«

»Bil sem že tam.

Ali bi nam pokazali mesto, kjer je stal njegov šotor?«

»Lahko. Kar tule skozi okno ga vidite. Tamle na desni je, na pobočju ob grmovju. Koj bode te naši ognjišče in vse drugo.«

»Kako je ime človeku, ki je bil njegov pomočnik?«

»Fred Buller. Tamle gori koplje, v drugem placerju na levo od zgoraj.«

Dovolj smo zvedeli.

Mignil sem Bernardu. Odšla sva in stopila ob potoku navzgor.

Dva minerja sta delala na placerju, ki nam ga je gostilničar pokazal. Obstala sva.

»Good day, meššurs!« sem pozdravil. »Kje bi tukaj našli nekega master Bullerja?«

»Jaz sem tisti!« je eden odgovoril.

»Ali bi nama utegnili odgovoriti na neka vprašanja?«

»Mogoče. Če dobro plačate. Čas je zlato. Pri našem delu je vsaka ura dragocena, veste!«

»Koliko zahtevate za deset minut?«

»Tri dolarje.«

Marshal je koj segel v žep.

»Tule!«

»Hvala, sir! Vidim, da sta radodarna gentlemana!

Koj sem ga zgrabil za njegovo pohlepnost.

»Morebiti bode te najino radodarnost še bolj občutili, če naju bodo vaši odgovori zadovoljili,« sem dejal.

»Well, sir! Vprašajte!«

Lopov mu je gledal iz oči. In lopov je bil, to sem vedel, in da naju bo opeharil, pa če ga tudi plačava. Kako bi ga prijel —? Klin s klinom —. Če sem se mu izdal za lopova, sem utegnil marsikaj izvabiti iz njega. Mislil bi, da sem tudi lopov —.

Nemudoma sem se ga lotil.

»Ali bi stopili z menoj nekoliko tjale na stran?«

»Vsi vragi, sir —! Dobro orožje imate, se zdi —!«

Aha, mož je imel slabo vest —!

Pomiril sem ga.

»Dobro orožje je za moje sovražnike, denar pa za moje prijatelje. Pojdete?«

»Pa naj bo!«

Stopil je z vode in šel z menoj.

»Kaj bi radi?«

»Trije moški so bili včeraj pri vas, kajne?«

»Da.«

»Dva sta bila bela, eden pa mulat?«

»Da. Čemu vprašate?«

»Bela sta bila oče in sin?«

»Da.«

»Poznate tiste tri?«

»Da. Vsaj mulata.«

»In ona druga dva?«

»Mulatova znanca sta.«

Ali je bil njegov mulat tisti človek, ki sem o njem čul v San Franciscu, da je vodja roparske tolpe in da napada diggerje —?

Tvegal sem in dejal:

»Tudi jaz poznam mulata. Brazgotino ima na desnem licu.«

»Res! Poznate kap —, hočem reči, Shelleya! Kje ste se seznanili z njim?«

»Skupne posle sva imela. Rad bi vedel, kje ga najdem. Ali veste, kje je sedaj?«

»Ne vem.«

Na obrazu sem mu videl, da je resnico povedal.

»Po kaj so prišli tisti trije k vam?«

»Sir, deset minut bo kmalu minilo —!«

»Še ne. Pa vam bom sam povedal, po kaj so prišli. Poizvedovali so za vašim prejšnjim gospodarjem, master Marshalom. Sicer pa dobite še pet dolarjev do konca najinega pogovora.«

Marshal je segel v žep in mu jih dal.

»Hvala, sir! Vidim, da ste drugačen ko tista Morgana in tisti Shelley. In zato vam bom tudi več povedal ko njim. Skupne posle ste imeli s Shelleyem, dobro torej veste, kak skopuh da je. Ni lepo, da tovariš iz Sid —.«

Skoraj prestrašen je umolknil.

»Sidney coves,« sem nadaljeval. »Le povejte! Tudi jaz poznam tisto reč!«

»Tudi? No, potem pa razumete, koliko zaleže takale uslužnost! In da ne sme skopariti, kdor hoče, da mu drugi izkažejo uslugo!«

»Ne bom skoparil. Povejte, kar veste!«

»Kam da so tisti trije šli, tega res ne vem. Pa tamle na tistem šotorišču so se dolgo mudili. Neki papir so našli. Da je tisti Shelley drugače govoril z menoj, bi mu bil dal še čisto druge papirje —.«

»In kako je treba govoriti z vami, da daste tiste papirje?«

Odušno se je zarežal.

»Kakor dosedaj!«

Torej pogovor z dolarji —. Mož je bil vsekakor nabrisan lopov.

»Kaki so tisti papirji?«

»Pisma so.«

»Odkod? Na koga so naslovljena?«

Nezaupno me je gledal.

»Hm —! Kako naj vam to razodenem, če pa ne vem, ali znate govoriti z menoj v mojem jeziku —.«

»Povejte ceno!«

»Sto dolarjev.«

»Ni slaba! Poneverili ste pisma svojemu gospodarju, da bi jih izročili kapitanu. In ker vam ni hotel plačati toliko, kolikor ste zahtevali, pa ste jih pridržali za sebe —. Mislite si seveda, da tudi vam ne more škodovati, kar bi Shelleyu koristilo.

Povem vam, motite se! Tista pisma vam utegnejo še škodovati! Petdeset vam nudim!«

Golo domnevanje je bilo, kar sem povedal. Pa na očeh sem mu videl, da se je prestrašil. Pravo sem zadel.

Koj je sprejel ponudbo.

»Res vidim, da ste s kapitanom v zvezi in da veste vse. Zato ne bom siten pa bom vzel tistih petdeset.«

»Kje imate pisma?«

»V šotoru. Pojdite!«

Peljal naju je k tistemu, kar je imenoval »šotor«. Koča je bila, ki si je revnejše misliti ni mogoče. Za meter globoka jama, krog nje štiri prstene »stene«, namreč nasuta in sphana prst, črez njo pa preluknjana plahta, — taka so stanovanja zlatokopov.

Vstopili smo.

V vsakem kotu je bila jama v tleh, najbrž »shramba«. Segel je v eno in izvlekel culo, jo odprl in poiskal med svojimi »dragocenostmi« dvojje pisem.

Iztegnil sem roko. Pa brž je pismi odmaknil.

»Počakajte, sir! Najprvo denar!«

»Ne dobite prej denarja, da vidiva vsaj naslov!«

»Dobro! Držal bom pismi v rokah pa si pogledjte naslov.«

Napeto sva pogledala po naslovih.

»Res!« sem dejal. »Dajte mu denar, Bernard!«

Pismi sta bili naslovljeni na Bernardovega očeta. Najbrž Allan še ni vedel, da so mu umorili očeta.

Bernard je brž naštel denar. Zadovoljen je vtaknil Buller dolarje v žep in nama izročil pismi.

Ko je zavezoval culo, sva opazila, da se v njej nekaj blešči. Naglo je segel Bernard — in izvlekel zlato uro.

»Ura je moja! Pustita jo!« se je hudoval Buller.

»Pogledali bomo, koliko je,« je menil Bernard in odprl pokrov.

»Saj ni navita. Dajte jo nazaj!«

Segel je po njej.

»Stop!« sem ga ustavil in ga prijel za roko. »Nič ne škodi, če stoji. Bodete vkljub temu vsaj vi zvedeli, koliko je ura!«

»Allanova ura —!« je vzkliknil Bernard.

»Res —? Kako pa je prišla tale ura v vaše roke, mož?«

»Kaj vas briga!« je dejal kljubovalno in se mi skušal iztrgati.

»Mnogo naju briga! Tale gentleman je brat tistega moža, ki je ura njegova last. Zato se že sme pobrigati za njo. Povejte, kje ste jo dobili!«

Lopov je bil v zadregi.

»Marshal mi jo je daroval,« je pravil.

»Lažete!« ga je zavrnil Bernard in mi pokazal uro. »Poglejte si tele kamene, Charley! Ura je vredna najmanj tri sto dolarjev. Take ure nihče ne daruje svojemu slugi!«

»Well, Bernard! Poglejte še po koči! Moža bom medtem držal.«

Trdo sem ga prijel za ramena, zaman se mi je skušal iztrgati. Srdito je zabavljaj.

»Kdo ste? Kdo vam daje pravico, da stikate po mojem šotoru? Poklical bom na pomoč in vaju dal linčati!«

»Ne počenjajte neumnosti, mož, sicer se utegne zgoditi, da midva vas linčava!«

Prijel sem ga z desnico za vrat.

»Takole! Le kar poskusite kričati, pa vas stisnem, da vam bo sape zmanjkalo.«

Imel sem ga popolnoma v oblasti, vdal se je.

Bernard je preiskal kočo.

»Ničesar ne najdem!« je pravil.

»No, torej —!« je hropel Buller. »Izpustite me pa mi vrnite uro! Moja je!«

»Le počasi, mož! Zmeniti se še moramo, kaj bova počela z vami!

Kaj mislite, Bernard, kaj bova z njim?»

»Uro je ukradel, o tem ne dvomim.«

»Seveda!«

»Vrniti jo mora meni.«

»Se razume!«

»In kako ga bova kaznovala?«

»Milostno ga bova sodila. Linčanje nama nič ne koristi, dovolj bo, če nama mora za kazen uro in pisma zastonj izročiti.«

»Zastonj —? Kako?«

»Čisto enostavno! Vrniti nama mora tistih osem-
inpetdeset dolarjev, ki ste mu jih dali. Pismi že imava,
uro pa tudi. Le kar mirno mu sezite v žep! Držal ga
bom.«

Bernard mu je vzel dolarje, čeprav se je skušal
braniti, in nato sva ga izpustila.

Planil je iz koč in ob potoku ter izginil v go-
stilni.

Počasi sva šla za njim.

Pa že od daleč nama je donelo divje kričanje
skozi okno naproti. Ali so lopovi napadli najine to-
variše —?

Pospešila sva korake.

Konji so stali pred vrati, Boba pa ni bilo nikjer.
Stopila sva v sobo in sva bila na mah sredi najhujšega
gostilniškega pretepa.

V kotu je stal Winnetou, z levico je držal Bullerja
za vrat, z desnico pa je vihtel puško. Poleg njega se
je Sans ear otepal gruče pijanih diggerjev. V drugem
kotu pa sva zagledala Boba. Puško so mu že iztrgali,
le z nožem se je branil. Pozneje sva zvedela, da je
Buller pozval diggerje, naj gredo z njim in mu po-
mağajo linčati mene in Bernarda, da pa jim Sam ni
pustil oditi. Diggerji še niso pozabili na Jima, tudi
gostilničar je Sans earu hudo zameril njegovo nape-
tost, pa so vsi skupaj planili nad tovariše. O pravem
času sva z Bernardom segla vmes, slaba jim je že
predla.

Winnetou in Sam sta se še dobro držala, za Boba pa je bil položaj nevaren. Njemu sva morala najprvo pomagati.

»Streljajte le, če bo velika sila!« sem zaklical Bernardu. »S kopiti nad nje!«

Planila sva v gnečo, ki je valovela krog Boba, in ni trajalo minuto, pa je bil rešen in tudi puško sem mu priboril nazaj. Kakor tiger se je zagnal v diggerje. K sreči niso imeli orožja s seboj, prišli so le popivat v gostilno pa so pustili puške in samokrese v šotorih.

»Proč s puškami!« je pričal Sam. »Tomahawke v roke na primer! Pa le s ploskvo udarite!«

Bojne sekire so se zabliskale in ni bil več boj, zabava je bila, kar je nato prišlo. Dva trije so se zgrudili nezavestni, drugi pa so jadrno odkurili skozi vrata. Dve minuti sta minili, odkar sva vstopila z Bernardom, pa smo bili sami z gostilničarjem in Bullerjem na bojnem pozorišču.

Sam je pripovedoval, kako je prišlo do boja, in vprašal:

»Ali sta res temule človeku ukradla uro in denar, Charley? Tako je mož trdil, ko je prišel v sobo.«

»Kaj še! On je bil tisti, ki je uro ukradel Allanu, povrh pa še pisma, ki jih je pisal očetu v Louisville.«

»Pa sta ga izpustila —? No, pa zadeva je vajina in mene nič ne briga.

Tem bolj pa me briga, da je naščuval diggerje nad nas. In tega mu ne odpustim kar takole. Plačilo bo prejel!«

»Saj ga radi tega ne boš ubil, Sam?«

»Bi tudi ne bil vreden, da bi ga! Ampak nekaj druga bom storil.«

Obrnil se je k Winnetouu.

»Moj rdeči brat naj ga trdo prime!«

Winnetou ga je zgrabil kakor s kleščami, da se geniti ni mogel. Sam je zavihtel nož, meril, zamahnil, — Buller je kriknil.

Sam mu je odsekal kos nosu.

»Takole, fante —!« je pravil. »Ni dobro in pametno, če se takile ljudje lotijo poštenih in izkušnih westmanov! Kdor na primer vtika nos v take nevarne zadeve, se mu pač lahko primeri, da nos izgubi —.

In naš master storeman —? Tamle je! Pojdite malo sem, prijatelj, da vidim, koliko vatlov nosu vam lahko odsekam!«

Počasi in obotavljaje se je stopil gostilničar za korak bliže. Samova podjetnost mu ni bila čisto nič po godu.

»Upam, gentlemani,« je dejal klavrno, »da mi moje gostoljubnosti ne bodete vrnili s takimi krutostmi —!«

»Gostoljubnost —? Ali je gostoljubno, če zahtevate tri dolarje za pol litra tiste brozge, ki ste jo povrh še sami zvarili, kdo vedi iz česa vse!«

»Saj vam koj vrnem ves denar, meššurs! Samo pri miru me pustite!« je prosil.

»Le imejte denar in ne bojte se! Kdo pa bi kuhal porter in ale, če bi vas ne bilo več!«

Pustil ga je in se obrnil k nam.

»Pojdimo, ljudje! Sicer se nas utegnejo lopovi še enkrat lotiti!«

S tem pa Bob ni bil zadovoljen.

»Massa Sam oditi —? Ah oh, zakaj ne prej kaznovati gostilničar za strup in arzenik —? Bob sam kaznovati!«

Pograbil je steklenico in šel nad gostilničarja.

»Piti sam pivo v želodec! Brž, sicer Bob ustreliti gostilničarja —!«

Grozeče ga je gledal orjaški črnc. Kaj si je hotel, izpiti je moral lastno »pivo«.

Pa že mu je Bob tiščal drugo steklenico.

»Še piti eno!«

Spet je moral izpiti.

»Še piti eno!«

In preplašeni pivovarnar in izdelovatelj burtonskega ale iz Staffordshira je res moral popiti vse štiri steklenice. Lomilo nas je od smeha, ko smo gledali, kako je pri tem kremžil obraz.

»Tako, oh ah —! Sedaj imeti gostilničar štiri krat tri dolarje v želodcu in imeti v telesu zelo mnogo veliko arzenik in volčja črešnja!«

Opravili smo. Winnetou je izpustil Bullerja, ki pod njegovo trdo pestjo niti besedice ni spravljal iz sebe, pa je tem huje kričal in tulil, ko je bil spet prost, zajahali smo in odjezdili. In še o pravem času. Diggerji so se že zbirali, oboroženi s puškami. Pa premalo jih je še bilo, niso se nas upali lotiti.

Jezdili smo ob potočiču nazaj in kmalu prispeli spet v dolino Sacramenta.

»Kje je Short Rivulet, ki je o njem pravil gostilničar?« je vprašal Bernard Sama.

»Zaenkrat moramo jezdit ob Sacramentu navzgor.«

Pognali smo konje. Molče smo hiteli proti severu in šele ko smo bili pred razjarjenimi diggerji popolnoma varni, je Bernard ustavil konja in rekel:

»Stop! Bratova pisma moram prebrati.«

Razjahali smo in posedli. Bernard je prebral pismi.

»Njegovi zadnji dve pismi sta,« je pravil, ko je skončal, »Allan toži, da ne dobi odgovora. In tule v zadnjem pismu je odstavek, ki je za nas zelo važen. Poslušajte!«

Bral nam je:

»...sicer pa mi je kupčija bolje uspela, nego sem pričakoval. Prah in nuggete sem z zanesljivimi ljudmi poslal v Sacramento in v San Francisco, ker je cena zlata v mestih večja ko tu gori v minah. Podvojil sem vsoto, s katero sem prišel v rudnike.

Sedaj odhajam iz Yellow water grounda. Niti četrte tega ne daje več ko prej kedaj in

tudi poti niso več varne, nobene pošiljatve ne smem več tvegati. Razen tega slutim, da me mislijo obiskati roparji. Zato sem nenadoma odšel in brez sledu, sicer bi prišli lopovi še za menoj. Napotil sem se z nekaj nad sto funti zlata v dolino Short Rivulet, kjer so nedavno odkrili zelo izdatne placerje in kjer bom v enem mesecu več zaslužil ko tu v štirih.

Iz Short Rivuleta pojdem čez Lynn k Humboldtskemu zalivu, kjer bom gotovo našel ladjo za v San Francisco...«

»Torej je le res tisto, kar je pravil gostilničar o Short Rivuletu —!« je menil Sam. »Ali ni to čudno, Charley?«

»Kaj?«

»Allan piše, da je nenadoma odšel in brez sledu —. In vendar sta Morgana vedela, kam je šel —. Odkod neki, he?«

»Najbrž iz papirja, ki sta ga našla na Allanovem šotorišču. Saj je pravil gostilničar, da sta našla neki zemljevid in načrt —.«

»Mogoče!« je dejal Bernard. »Tule niže spodaj je mesto, ki nam utegne vprašanje pojasniti. Poslušajte!«

Spet je bral:

»...posebej še, ker ne potrebujem številnega spremstva. Niti vodnika ne potrebujem. Napravil sem si po najnovejših zemljevidih načrt za potovanje, zanesem se lahko na njega.«

»Ali je morebiti tisti načrt izgubil —?« sem ugi-bal. »Ali pa morebiti osnutek —?«

»Je čisto mogoče!« je pravil Sam. »Westman pač le ni in se ni naučil, da lahko zavisi življenje od takih malenkosti, če na primer kdo izgubi list papirja. In če je tudi srečno prišel v gore, je še dvomljivo, kako bo opravil s Šošoni, ki imajo tam gori svoje wigwame in ob Lewis South Forku svoja lovišča.«

»Ali so Šošoni tudi tako nevarni kakor Komanči?« je skrbelo Bernarda.

»Prav taki so, kakor vsi Indijanci, plemeniti do svojih prijateljev, pa nevarni sovražnikom. Nam se jih pa sicer ni treba bati, živel sem dalje časa med njimi in vsak Šošon pozna Sans eara, če že ne osebno, pa vsaj po imenu.«

»Šošoni —?« se je oglasil Winnetou. »Poglavar Apačev pozna Šošone, njegovi prijatelji so. Bojevniki Šošonov so pogumni in zvesti. Winnetou je nekajkrat kadil z njimi calumet miru in veselilo jih bo, če jih bo obiskal.«

Dvojne skrbi smo bili torej rešeni. Winnetou in Sans ear sta bila prijatelja Šošonov in oba sta poznala pot v dolino Short Rivulet. Pod njunim vodstvom smo jezdili dalje.

Zapustili smo dolino Sacramenta in zajezdili v gorat svet. Pot je bila težavna, pa Winnetou in Sans ear sta jo izbrala, ker je bila najkrajša. Morgana sta bila sicer dva dni pred nami, pa njuna pot je bila daljša in upali smo, da ju prehitimo.

V gorovju San José smo se obrnili proti severovzhodu in prispeli teden dni po odhodu iz Yellow water grounda k vznožju mogočnega gorskega masiva, ki je meril dobrih petnajst milj v širini. Listnato drevje je zelenelo na njegovih pobočjih, višine pa je kril neprodiren smrekov pražozd. Gorske planote so se širile med vrhovi in sredi med njimi je ležalo temno, mračno jezero Black eye — Črno oko —. In v to jezero se je od zapada sem izlival potok Short Rivulet.

Ko so opešala zlata najdišča ob Sacramentu in v Yellow water groundu, so se zaleteli tropi zlatokopov v dolino Short Rivuleta. Kar v žilah je prepletalo zlato skale, gnezda zlatih zrn so počivala med kamenjem.

Pa kako je prišlo zlato v tiste višine? Od drugod ni bilo naplavljenjo, kakor je v dolini Sacramen-

ta, kjer leži med peskom in blatom. Tektonske sile so ga dvignile iz osrčja zemlje, ko so ustvarjale mogočni gorski masiv, tekoče, morebiti tudi plinasto zlato se je strdilo s kameninami vred in se naselilo v žilah med razpokami. Mraz in voda sta razklala skale in naplavila v potoku gnezda zlatih nuggetov.

Lezli smo v gorovje, divjina nas je objela, skalovje in pra gozd, da skoraj nismo mogli naprej in da nam je upadal pogum. Pa čim više smo lezli, tem bolj se je gozd redčil. Podrast je izginjala in stopili smo v mogočno dvorano pra gozda. Stebri dvorane so bila ogromna debela, ki so stala po šest metrov vsaksebi, obok pa gosto vejevje, pod katerim je bilo tudi po dnevi temno.

Končno smo prispeli na gorsko planoto. Pohiteli smo in proti večeru prijezdili do južne obale »Črne ga očesa«. Za gonetno, temno in nepremično je ležala pred nami jezerska gladina.

V dolinah pod nami se je že mračilo, tu gori pa je bilo še svetlo. Lahko bi bili še jezdili dalje in pregledali vsaj del jezera za sledovi, dokler je bil še dan.

»Ali jezdimo dalje?« je vprašal Bernard, ki je že komaj čakal, da najde brata.

»Moji bratje bodo tukaj taborili!« je odločil Winnetou.

»Well!« je dejal Sam. »Mahu je dovolj, vode in paše za konje pa tudi. Poiščimo si skrit kraj pa zakurimo po indijansko. Nocoj se nam obeta pečen puran, ki ga je Bob ustrelil.«

Da, Bobu je bila tisti dan lovska sreča mila. Ustrelil je purana in ponosen je bil. Saj je dokazal, neovrgljivo dokazal, da je tudi koristen član naše družbe. Našli smo primeren prostor in se utaborili.

Bob je prevzel kuhanje. Zakuril je, opipal purana in pripravil pečenko. Izvrstno smo večerjali in mirno smo spali vso noč.

Ob zori smo se odpravili in kmalu prispeli do dolinice Short Rivuleta. Kratka je, ozka, kar že ime pove. Short Rivulet pomeni namreč kratek potok. Z višin zapadno od jezera prihaja, malo pritokov ima in malo vode, po leti je menda vobče čisto suh.

Našli smo placherje in taborišča. Svet je kazal sledove dela, razrit je bil in razkopan, pa kočice so bile razdjane, šotori prevrnjeni in raztrgani, povsod smo videli sledove ljutega boja, nikjer pa nismo našli žive duše.

Preiskali smo sledove. Ni bilo nobenega dvoma, roparji so pred nekaj dnevi napadli diggerje. Toda kje so bila njihova trupla —? Ali niso nikogar ubili —?

Iskali smo dalje in našli med drevjem pražozda velik šotor. Platno je bilo razrezano in raztrgano, v cunjah je viselo na drogih. Pa niti najmanjše stvari nismo našli, ki bi nam bila povedala, čigav da je bil šotor.

Razočarani smo se gledali. Za trdno smo bili prepričani, da bomo našli Allana, — pa ni bilo niti sledu o njem. Ubogi Bernard je bil čisto pobit.

»Tule je stanoval!« je pravil.

Bilo je seveda samo domnevanje, kar je povedal, pa slutnja ga najbrž ni varala —.

Jezdili smo krog jezera, preiskali tudi dolinico Short Rivuleta in našli sled roparjev. Kazala je proti zapadu.

Posvetovali smo se.

»Allan je pisal, da pojde ob Short Rivuletu čez Lynn in k Humboldtskemu zalivu —,« je ugibal Bernard. »Zaliv leži zapadno odtod. In sled roparjev kaže tudi proti zapadu —. Udarili so za njim —. Kaj pravite, Charley?«

»Gotovo. Ako je namreč pred njimi odpoval ali pa jim vsaj ušel,« sem odgovoril.

»Saj nismo našli nobenih trupel!«

»To še ne dokazuje, da so napadeni vsi ušli!«

»Kje pa bi bili?«

»Sodim, da so jih pometali v jezero.«

»Tudi Allana —?« se je zgrozil Bernard.

»Teža ne morem reči. Sled zločincev pelje na zapad. In na zapad je mislil potovati tudi Allan. Zelo verjetno je torej, da zločinci zasledujejo Allana. Kajti po kaj bi sicer potovali čez gorovje proti morju po napornih potih in nevarnih krajih. Da so ubili in izropali Allana, bi se bili vrnili na jug v Sacramento ali pa v San Francisco.«

»Torej upate, da ga bomo našli še živega?«

»Upam. Vsaj zelo verjetno je, da jim je zaenkrat ušel.«

Molče smo zrl v temne globine jezera. Tam doli so počivali možje, ki so prišli na njegove obali iskat bogastva, sreče —. Nesrečni demon, zlato imenovan, pa jih je zvalil v smrt —.

Deadly dust —.

»In kdo mislite da so bili roparji?« je vprašal Bernard.

»Vsekakor mulat in Morgana. Namenjeni so bili k Short Rivuletu, je pravil gostilničar. In da Morgana zasledujeta Allana, to tudi vemo. Doña Eulalia in doña Elvira sta nam pravili.«

»Došli ju bomo!« je kruto dejal Sans ear in prijel za nož ob pasu. »In tedaj bodeta moja, Sam Hawerfield bo maščeval smrt svojih dragih, obračunal bo z njima.«

»Naprej torej in za njimi!«

Sled izprva ni bila razločna, nismo je še mogli brati. Niže spodaj v gozdu pa je jezdil vsak svojo pot, sled je bila dobro vidna. Preiskal sem jo in poročal tovarišem:

»Dvajset živali je stopalo tod, šestnajst jezdecov je bilo in štiri tovarne mule.«

»Na čem pa se to vidi?« se je zanimal Bernard.

»Na tem, da je sled štirih živali globlja ko druge. Živali so nosile tovore, vdiral se jim je. In mule

so bile tiste živali, to se tudi vidi na sledi. Kljubovale so, trmaste so bile. Trmaste pa so le mule.

Zato pa tudi zločinci ne bodo mogli tako naglo potovati kakor mi, mule jih bodo zadrževale. Upajmo, da jih bomo dohiteli, še preden bodo našli Allana!»

Hiteli smo, kar se je dalo, in našli popoldne njihovo taborišče. Jezdili smo za sledjo, dokler smo jo videli, prenočili kar na sledi in krenili drugo jutro ob prvem svitu dalje. Že predpoldne smo našli drugo taborišče. Za cel dan smo jim že prišli bliže.

Bližali smo se gornjemu teku Sacramenta. Zvečer bi bili prispeli k reki in drugo jutro, tako smo vsaj upali, bi dohiteli zločince.

Pa naše upe nam je skazilo neprijetno iznenađenje. Sled se je namreč delila.

Sacramento krene tam v velik ovinek. In prav na tistem mestu se je odcepila sled tovornih mul in šestih jezdecev na levo, drugi pa so jezdili v stari smeri dalje.

»All devils —!« je godel Sam. »Neprijetna reč! Kaj naj to pomeni —? Ali je zvijača ali gol slučaj?«

»Za nas gotovo le gol slučaj,« sem dejal.

»Zakaj pa so se delili?« je vprašal Bernard.

»Njihov namen je zelo lahko umljiv,« sem razlagal. »Mule nosijo plen, ki so si ga zločinci naropali ob Short Rivuletu, ovirale in zadrževale so roparje, ker so težko obložene in trmaste: Morgánoma pa se mudi za Allanom, ki naglo potuje, zato sta poslala tovrne živali v spremstvu šestih jezdecev naprej, presekali bodo ovinek Sacramenta, drugi pa so s podvojeno naglico pohiteli za Allanom. In ko ga dohitijo, se bodo našli kje spodaj ob Sacramentu na dogovorjenem kraju.«

»Well! Torej pa bomo na primer mule pustili in tudi sami s podvojeno naglico pohiteli za Morgánoma. Moja Tony mi na primer že zelo zameri, da potujemo po polzevo.«

Tony je bilo ime Samovi kobili. Nasmejala sem se.

»Po polževo —? Lepa primera, ko hitimo, da nam sape zmanjkujel!

Sicer pa je treba še nekaj druga pomisliti, Sam, preden krenemo za lopovil!«

»Kaj neki?«

»Katerega izmed obeh Morganov si posebej želiš dobiti v pest, očeta ali sina?«

»Zounds —!« se je ujezil. »Kako da še vprašuješ —! Oba seveda, to se razume!«

»Ne bo mogoče!«

»Zakaj ne?«

»Mule nosijo zlato. Če se Fred Morgan loči od svojega plena za nekaj časa, komu edino ga bo zaupal?«

»No —?«

»Edinole sinu!«

»Je res! Sin je torej jezdil za mulami, oče pa za Allanom. Kaj pa bo sedaj?«

»Izberi! Katerega bi rajši prej prijel?«

»Starega.«

»Dobro! Torej naravnost naprej!«

Prispeli smo pod večer do Sacramenta, ga prebredli in prenočili na desnem bregu. Drugo jutro smo hiteli dalje v deželo. Hribovje se je porazgubilo, široka dolina Sacramenta se je razgrnila pred nami, pojezdili smo v ravnino. Sled je bila sveža in razločna, roparji so bili kvečjemu pet milj pred nami.

Pognali smo konje in napeli vse moči. Saj je bil zadnji dan. Še tisto noč smo jih morali dohiteti, jih iznenaditi v taboru in prijeti. Pravo vročinsko razburjenje se nas je vseh lotilo. Sam je bil končno na cilju svojega iskanja in zasledovanja, v nekaj urah bo dobil v pest morilca svoje sreče in utešil svoje maščevanje. Bernard je koprnel za bratom in tudi naju z Winetouom se je prijela razburjenost, ki jo čuti lovec, ko končno užene divjačino. Nehote smo

se razdrobili v dolgo vrsto, niso bili vsi naši konji enako dobri. Moj vranec je hitel vsem na čelu, trdo za menoj je bil Winnetou na svojem koščenem dirkaču, za njim Sam na svoji dolgonogi kobili. Bernard in Bob sta zaostajala. Molče smo dirjali, z očmi uprtimi v tla.

Toda — kaj je bilo to?

Tla so bila razkopana od kopit, gotovo sto konj je poteptalo mehko travo. In okrvljena je bila.

Seveda smo koj obstali in razjahali. Preiskali smo sledove in našli, da je močna četa Indijancev prijezdila zasledovalcem naproti. Vnel se je kratek boj, trije jezdeci so se odločili iz gneče in krenili na desno po ravnini, četa Indijancev jih je zasledovala, pa se vrnila. In končno so Indijanci odjezdili po lastni sledi nazaj, odkoder so prišli.

Kod je jezdil Allan Marshal —? Ali je bila njegova in njegovih spremljevalcev tista trojna sled, ki je peljala v stran po ravnini —? Katerega rodu so bili Indijanci —?

»Drugi niso mogli biti ko Šošoni!« je menil Sam.

»K njim pojdemo! Od njih bomo zvedeli, kaj se je zgodilo.«

Res je bilo še najpametnejše, kar smo mogli storiti. Winnetou in Šošoni so si bili prijatelji, tudi Sans eara so poznali. Naleteli so na Morgana in na njune tovariše, nekaj so jih gotovo prijeli, kakor je kazala sled, našli bi Morgana pri njih ali pa vsaj zvedeli o njiju. In če so prijeli tudi Allana, je bil kot belo-kožec v nevarnosti, ker ga niso poznali, — na vsak način je bilo najbolje, da smo poiskali Šošone.

Krenili smo po široki sledi in čez nekaj minut zagledali pred seboj indijansko vas.

»Šošoni!« je vzkliknil Winnetou.

»Da, Snakes!« je pritrdil Sam.

Snakes — Kače — je angleško ime za Šošone. Pojezdili smo v tabor.

Sredi vasi je bilo zbranih kakih sto bojevnikov krog poglavarja. Ko so nas zagledali, so zagrabili za puške in tomahawke. Krog se je odprl, zajeti so nas mislili.

»Kotuhol« je kriknil Winnetou in skokoma zdirjal poglavarju naproti, kot da ga misli pogaziti, pa korak pred njim ustavil konja in skočil s sedla.

Poglarvar ni trenil, nepremično je stal na mestu. Spoznal je drznega jahača in mu ponudil roko.

»Winnetou, poglavar Apačev! Veselje bo zavladovalo med bojevniki Šošonov in radost v srcu njihovega poglavarja! Kajti Kotuho je koprnel po svojem pogumnem bratu!«

Sam je prijezdil.

»Ali še pozna poglavar Šošonov Sans eara, svojega prijatelja?«

»Kotuhu pozna vse svoje prijatelje in brate! Dobrodošli so v wigwamu njegovih bojevnikov!«

Grozen krik je tedaj zadonel po vasi. Prestrašeni smo se obrnili.

Ob koči je klečal Bernard. Poleg njega je ležal človek.

Pohitel sem bliže. Strašna slutnja me je obšla.

Na tleh je ležal mlad človek s prestreljenimi prsi. Bernardu je bil podoben ko brat bratu.

Na mah sem razumel.

Tudi drugi so prišli bliže. Nobeden ni zinil besedice, spoštljivo smo molčali. Bernard je klečal pri mrtvem bratu, ga poljuboval, mu gladil lase, ga objemal in pretresljivo jokal.

Počasi je vstal.

»Kdo ga je umoril?«

Poglarvar je pripovedoval:

»Kotuhu je poslal svoje bojevnike konje vežbat. Zagledali so tri belokožce in za njimi deset drugih belih, ki so prve zasledovali. Ako deset ljudi zasleduje tri ljudi, niso zasledovalci dobri in pošteni. Zato so moji bojevniki pohiteli tistim trem belokožcem

naproti, da bi jim pomagali. Pa zasledovalci so streljali in tale belokožec se je zgrudil zadet s konja. Nato so moji bojovníki napadli zasledovalce, sedem so jih ujeli, trije so ušli. Tale belokožec je umrl v njihovih rokah, njegova tovariša pa počivata tamle v šotoru.

»Koj ju moram videti!« je dejal Bernard. »Tale beli človek je moj brat, — je sin mojega očeta,« je pridjal, ko se je spomnil, da ima beseda brat pri Indijancih širši pomen ko pri belih.

»Moj beli brat je prišel z Winnetouom in Sans earom, ki sta prijatelja Šošonov. Kotuho bo storil, kar želi. Naj gre belokožec z menoj!«

Peljal nas je v velik šotor. Na rokah in nogah zvezani so ležali ujetniki v njem. Tudi mulat Shelley je bil med njimi. Spoznal sem ga po brazgotini na desnem licu. Morganov nismo videli.

»Kaj bo storil moj rdeči brat s temile belokožci?« sem vprašal poglavarja.

»Jih moj beli brat tudi pozna?«

»Poznam jih. Roparji so in morilci. Smrt mnogih poštenih ljudi imajo na vesti.«

»Moji bratje naj jih sodijo in kaznujejo!«

Pogledal sem tovariše.

Ni se nam ljubilo, da bi se pečali s takimi lopovi. In ker jih Šošoni gotovo niso mislili izpustiti, sem dejal:

»Smrt so si zaslužili, pa ne utegnemo jih soditi in kaznovati. Izročamo jih našim rdečim bratom.«

»In prav storiijo moji beli bratje!«

»Kje sta tista belokožca, ki sta spremljala tegale mladeniča?«

»Pokazal ju bom mojim bratom.«

Šli smo v drug šotor.

Dva moža sta spala v njem, tropeira — gonjača — sta bila. Zbudili smo ju in izpraševali. Bila sta v Allanovi službi in nista ničesar vedela o njegovih

namerah in načrtih. Njuni odgovori so nas prepričali, da nista v nobeni zvezi z zločinom.

Vrnili smo se k Allanovemu truplu.

Bernard si je zadnje mesece mnogo izkusil, življenje ga je vzelo v hudo šolo, telesno in duševno se je utrdil, pa roke so se mu tresle, ko je preiskoval žepe umorjenemu bratu. Z nežno ljubeznijo je ogledoval vsako malenkost, ki jo je našel v žepih, poljuboval njegov zapisnik in spet bridko zaihtel. Tudi meni so se udrle solze po licu.

Šošoni so stali poleg in po poglavarjevem obrazu je šinilo kakor rahlo zaničevanje. Indijanec noče kazati svojih čuvstev, solze so mu znamenje nemožatosti in mehkužnosti.

Winnetouu ni bilo prav, da nas je Šošon tako prezirljivo sodil. Oglasil se je:

»Poglavar Šošonov naj ne misli, da so tile ljudje ženske! Brat tegale umorjenega belokožca se je boril s stakemani in Komanči in je pokazal, da ima močno roko. In tegale belokožca pozna moj brat prav dobro, Old Shatterhand mu je ime.«

Odobravajoče mrmranje je šlo po vrstah Indijancev, poglavar je stopil bliže in nam podal roko.

»Današnji dan bo časten za wigwame Šošonov. Moji bratje bodo ostali v naših taborih, jedli bodo od naših zalog in pili z nami pipo miru ter si ogledali bojne igre naših bojevnikov.«

Odgovoril sem mu:

»Belokožci bodo z veseljem gostje svojih rdečih bratov. Pa ne danes. Odšli bodo za nekaj časa, pa se vrnili. Pustili bodo v šotorih svojih bratov tegale svojega mrtvega brata in njegovo imetje ter pohiteli za morilci, ki so ušli.«

»Da!« je vneto pritrdil Bernard. »Pustili bomo Allana in njegove služabnike v taboru, niti minuto več se nočem muditi, koj pojdem za morilci.

Kdo pojde z menoj?«

»Vsi seveda!« sem odgovoril.

Šli smo h konjem. Poglavar je nekaj naročil svojim ljudem in pripeljali so mu krasnega, po indijansko opremljenega konja. Začuden smo gledali, kaj namerava.

»Kotuhu pojde s svojimi brati!« je dejal. »Lastnino mrtvega belokožca bodo shranili v poglavarjevem šotoru in žene bodo jokale in pele žalne pesmi ob njegovem truplu.«

Kratek je bil naš obisk pri Šošonih, pa pridobili smo si izdatno pomoč in dobre zaveznike. Odjezdili smo.

Sled je bila sveža, kvečjemu dve uri so bili zločinci pred nami. Zdelo se je, kot da naši konji razumejo, zakaj nam gre, planili so po ravnini, da bi se bile iskre kresale, če bi bila pot kamenita. Le Bobov rjavec je zaostajal, pa črnc ga je izpodbadal in kriče priganjal:

»Hi — hi — hi — hi —!« je tulil. »Konj leteti, mnogo leteti, zelo leteti, da Bob ujeti morilca dobrega masse Allan!«

Ko vihar smo podili po ravnini.

Polovica popoldneva je minila, še pred nočjo smo morali ubežnike dohiteti. Ko smo po treh urah divje gonje razjahali, da bi si konji oddahnili, in si natančneje ogledali sled, sem ugotovil, da so kvečjemu za miljo pred nami. Sled je bila izredno ostra, nobena bilka se še ni vzravnala, čeprav je bila trava kratka in gosta.

Pregledoval sem obzorje z daljnogledom in opazil tri točke, premikale so se pred nami v smeri sledi.

»Tamle so!«

»Nad nje!« je kriknil Bernard in pognal konja.

»Stojte!« sem ga zadrževal. »Z divjanjem nam nič ne bo pomagano. Obkoliti jih moramo. Moj vrانع in poglavarjev konj sta najhitrejša, jezdil bom na desno, Kotuhu naj jezdi na levo, v dvajsetih mi-

nutah sva jih prehitela, ne bodo naju opazili. In potem jih primemo od spredaj in od zadaj obenem.«

»Uff —!« je vzkliknil poglavar Šošonov in kakor s tetive pognan šinil na levo v ravnino.

Obrnil sem se na desno, v desetih minutah so mi tovariši izginili izpred oči. Menda sem ubežnike že prehitel. Vkljub naporom zadnjih dni ni kazal vranec nobene utrujenosti, niti sledu pene ni bilo na njegovem gobcu in ne potu na njegovi gladki, svetli koži. Prožno in lahko je dirjal, kot da je njegovo lepo vzrastlo telo iz gumija.

Čez četrť ure sem krenil na levo in spet čez pet minut sem v daljnogledu zapazil morilce na levi za seboj in še dalje zunaj na obzorju poglavarja Šošonov, ki jih je že tudi prehitel. Pravkar je krenil proti ubežnikom.

Zdirjal sem mu naproti.

Begunci so naju opazili. Obstali so, vedeli so, da jih zasledujeva, pogledali so nazaj in videli naše tovariše. Obkoljeni so bili, nazaj niso mogli, tam jih je bilo preveč, ubežati so mogli edinole mimo mene ali pa mimo Indijanca. Obrnili so se k Šošonu.

»Hoj, vranec!«

Kriknil sem, se postavil v stremenih, da bi vranecu olajšal težo, in vrĝel roke v zrak. Vranec je zavihral po ravnini, kot da prerija gori za njim.

Eden beguncev je dvignil puško. Fred Morgan je bil, spoznal sem ga. V hipu pa, ko se je zabliskalo, je poglavar padel kakor od strele zadet s konjem vred na tla. Mislil sem, da je zadela krogla njega ali pa konja, srdito sem zavpil. Pa zmotil sem se, hip pozneje je poglavar že spet sedel na konju, vihtel tomahawk in planil nad ubežnike. Padec je bil le zvijača. Leta in leta vadi Indijanec konja in ga uči, da se na besedo po bliskovo vrže na tla. Krogla je zletela nad njegovo glavo.

Kotuho je pobil najbližnjega s tomahawkom, sam pa sem se zakadil proti Morganu. Živega sem

hotel prijeti, nisem se zmenil, da je dvignil puško, dvocevka je bila, eden strel je še imel. Pa njegov konj ni bil miren, strel je počil in krogla mi je preluknjala rokav.

»Hurra, tukaj Old Shatterhand!« sem kriknil.

Lasso je završal, vranec je šinil okoli in se uprl ob tla, sunkoma se je lasso napel, pa daleč ne tako močno ko tistikrat, ko sem ujel kravo spoštovanega dona Fernando de Venango e Coloña de Molinares de Guajalpa y Rostredo.

Obrnil sem se.

Zanka je objela Morgana in mu povezala roke k telesu, ga vrgla na tla in potegnila za seboj. Winnetou, Sam in Bernard so pravkar prihiteli na bojišče. Tretji lopov je ustrelil v Bernarda, pa Samova krogla in poglavarjev tomahawk sta ga obenem podrla na tla.

Skočil sem iz sedla. Končno končno smo ugnali Fred Morgana —!

Snel sem mu lasso in ga zvezal z njegovim lastnim lassom. Bob je planil nad njega ko divja zver.

»Oh ah, tukaj biti nigger Bob z nožem, ki zabosti počasi v smrt hudobnega morilca in ropar!«

Sam ga je zgrabil za roko.

»Stop, Bob! Mož je moj!«

Godrnjaje je odstopil Bob.

»Ali sta onadva mrtva?« sem vprašal.

»Oba!« je povedal Bernard in si brisal kri, ki mu je tekla po stegnu.

»Ste ranjeni?«

»Le oplazila me je krogla.«

»Pa utegne le neprijetno biti! Naporno jezenje nas še čaka. Za tistimi moramo, ki so s tovari šli po krajši poti!

Kaj bo z Morganom?«

»Moj je!« je odločno povedal Sam. »in le jaz bom odločil, kaj bo z njim. Pa ne sedaj in ne tukaj. Za mulami moramo. Master Bernard in Bob ga naj

spravita v tabor Šošonov in ga naj stražita, da se vrnemo. Bernard zato, ker je ranjen in ne more z nami, Bob pa zato, ker je Bernardov sluga. Nas drugih je še četvero, dovolj, mislim, za šest takih lopovov, kakor so tisti pri mulah.«

»Dobro! Na delo!«

Varno smo privezali Morgana na konja, Bernard in Bob sta ga vzela na sredo in se vrnila v tabor Šošonov. Mi pa smo sedli v travo in dali konjem paše.

»Pa dolgo se ne smemo muditi!« sem pripomnil. »Porabiti moramo dan, kar ga je še, da jim pridemo bliže.«

»Kam so namenjeni moji bratje?« je vprašal Kotuho.

»K vodam Sacramenta, tam, kjer tečejo med hribovjem San José in San John,« je odgovoril Sam.

»Moji bratje naj se ne skrbijo!« je dejal. »Poglavar Šošonov pozna vsak pedenj sveta ob tisti vodi. Naj pustijo konjem, da se napasejo in si počijejo! Jezdili bomo ponoči.«

»Ne bili bi smeli Morgana odposlati —!« je menil Sam.

»Ampak —?«

»Izpraševati bi ga bili morali!«

»Kaj pa bi ga naj bili izpraševali?«

»Zasliševali bi ga bili.«

»To lahko še tudi pozneje opravimo. Sicer pa ga vobče ni treba več zasliševati. Njegova krivda je desetkrat dokazana.«

»Pa zvedeli bi od njega, kje se je mislil sestati z mulami.«

»Pshaw —! Ali res misliš, da bi nam bil povedal?«

»Morebiti pa le.«

»Ne! Z mulami je jezdil njegov sin in njega nam ne bo izdal. Še manj pa nam bo izdal svoje zlato, ki ga je mulam natovoril. Posebej še ne, ker prav

dobro ve, da bi mu tudi najodkritosrčnejša izpoved prav nič več ne pomagala.«

»Moj brat Charley je prav povedal!« je dejal Winnetou. »In oči rdečih in belih lovcev so dovolj ostre, da bodo našle sled tovornih živali. Poglavar Šošonov pozna gore in doline ob Sacramentu.«

Res je sicer bilo, da smo bili taki nalogi kos. Pa iskanje je zamudno in mnogo časa bi si bili prihranili, če bi bili zvedeli za kraj sestanka.

»Koga iščejo moji bratje?« je vprašal Šošon.

Ni sicer v navadi pri Indijancih, da bi kazali radovednost, posebno ne v družbi tujcev. Pa poglavar Šošonov nas je smatral za može, ki so njemu enaki, zato ni bilo nečastno za njega, da je vprašal.

»Iščemo tovariše tistih belih roparjev, ki so jih ujeli bojevniki Šošonov,« sem odgovoril.

»Koliko jih je?«

»Šest.«

Zamahnil je z roko.

»Tistih šest pobije eden sam izmed mojih bratov! Našli jih bomo in jih poslali k njihovim tovarišem.«

O mraku smo se odpravili. Konji so bili sveži in spočiti, nismo se bali novih naporov. Vso noč smo jezdili, poglavar Šošonov nas je vodil varno in brez obotavljanja. Res je poznal vsak pedenj sveta, kakor nam je pravil.

Prerija je ostala za nami, jezdili smo v hribe, križali doline, kratke savane in gozdove. Drugo jutro smo bil v dolini Sacramenta.

Ob vhodu v stransko dolino je stala hiša. Stene so bile sicer prstene, pa obbite z deskami, res izredno močna stavba za te kraje, v katerih postavijo tako poslopje le za silo. Zato pa je tudi stalo nad vrati s kredo zapisano ponosno ime »hotel« —. Da se lastniku ni treba pritoževati nad slabim obiskom, o tem so pričali jezdni in tovorni konji, privezani pred hišo, pa vozovi vseh vrst, ki so stali na cesti.

In soba je bila menda polna, ker so še zunaj pred hišo sedeli ljudje po klopeh ter pili pivo in žganje.

»Ali gremo tjale?« je menil Sam. »Morebiti zvemo kaj!«

Nasmejal sem se.

»Še imaš denarja za burtonski ale iz Straf-fordshira?«

»Še bo že.«

»Pa pojdimo!«

»Pa bi ne šli v sobo, če ti je prav. Mi ni za take zakajene, zatohle brloge, ljubši mi je sveži, prosti zrak. Sedimo tjale!«

Privezali smo konje k steni in posedli v uto, ki se je ponašala z napisom »veranda«.

»Kaj bodete pili, meššurs?« je vprašal natakár.

»Pivo!« je odločil Sam. »Kaj stane?«

Hm —! Izkušnja v Yellow water groundu ga je izučila, dobrega Sama! Previden je bil.

»Porter pol dolarja. Ale tudi toliko.«

»Torej porter.«

Prinesel je štiri steklenice in pravkar je mislil Sam ziniti, da bi vprašal za našimi ljudmi, ko sem slučajno pogledal skozi luknjo, ki je služila za okno na cesto, pa iznenaden šinil nazaj.

»Sam, poglej!«

Po stranski dolini je prihajalo šest jezdecev, dva sta peljala štiri mule za vajeti in prvi ni bil nihče drug ko Patrik Morgan.

Krenili so proti »hotelu«, obstali, privezali živali in posedli po klopeh trdo pod našo »verando«. Naročili so brandy — žganje — in se pogovarjali. Vsako besedo smo čuli. Tako udobno še res nisem nikoli prisluškoval.

Toda mule so bile prazne —.

Kje so pustili dragoceni tovor —? Ali so ga med potom skrili pa prišli, da počakajo na starega Morgana —?

»Ali bomo našli očeta in kapitana?« je vprašal eden.

»Verjetno,« je odgovoril Patrik. »Hitreje so jezili ko mi in s tistim Marshalom so, upam, tudi kmalu opravili. Saj so bili samo trije.«

»Strašno nepreviden je bil tisti človek! Tako bogastvo vlačí s seboj, pa ima samo dva spremljevalca —!«

»Tem bolje za nas! Nepreviden pa je vedno bil, tisti Marshal, sicer bi ne bil v Yellow water groundu vrgel v stran načrta, ki nam je izdal smer njegovega potovanja! In vobče —.«

Patrik se je med pogovorom slučajno ozrl po naših konjih in iznenaden obstal.

»Kaj vrağa —!« je zaklel polglasno. »Kaj pa je to —?«

»Kaj?«

»Poglejte si tiste konje tamle!«

»Trije so dobri, lepi, eden pa je čisto posebne vrste. Noben pameten človek ne bo sedel na tako pokvečeno mrcino!«

Sam je stiskal pesti.

»Te bom že pokvečil —!« je godel, jezen, da oni zunaj tako zaničljivo sodi njegovo Tony. »Pokvečil te bom, da ti bo duša skočila iz tvoje grešne kože!«

»Da!« je pravil Patrik. »Čisto svoje vrste je tista žival, je res. Pa vkljub svoji udučni zunanosti je eden najslavnejših konj na vsem divjem zapadu. Ali veste, čigav je?«

»Ne.«

»Sans earov.«

»Vsi vraği —! Čul sem res, da jezdi Sans ear žival, ki je vse prej kozi podobna ko poštenemu konju, videl pa je še nisem.«

»In kjer je Sans earov konj, tam je gotovo tudi Sans ear! Izpijmo! Doživel sem neko neprijetno srečanje s tem človekom, pa bi mi ne bilo ljubo, če bi me spoznal.«

Vstali so, plačali in odjezdili po dolini.

Sam pa je mrmral za njimi:

»Ljubo ali ne, srečala se še bova, in sicer prav kmalu!«

»Tile so tisti, ki jih iščemo!« sem razlagal poglavarju Šošonov. »Moja rdeča brata jih bodeta prehitela, Sam in jaz pa bova jezdila za njimi. In potem jih primemo.«

»Uff —!« je dejal Šošon in vstal. Nemudoma sta odjezdila z Winnetouom za ubežniki.

Sam je plačal pivo, ki topof res ni bilo slabo, in še midva sva odjezdila za Patrikom, pa previdno oddaljena in krita za ovinki in gozdovi.

Toda prišli smo na samotni, raven svet in nisva se imela kam več skriti. Zato sva pognala konje in dohitela lopove, še preden so se prav zavedli, da je njim namenjeno. Trdo pred njimi sta jezdila Winnetou in Kotuho.

»Good day, master Mercroft!« je pozdravil Sam. »Povejte, ali so tile konji še vedno tisti, ki ste jih ukradli Komančem?«

Ime Mercroft si je nadel Patrik Morgan, ko smo ga prvokrat srečali v Llanu estacadu.

Prestrašeni so se obrnili.

»—s' death!«

Patrik je pograbil za puško. Pa ni prišel do strela.

Poglavarja sta obstala in se obrnila. Winnetouov lasso je završal, legel Patriku okrog vratu in ga potegnil iz sedla.

Njegovi ljudje so preplašeni prhnili na vse strani. Sam in Šošon sta ustrelila za njimi.

»Pustite jih!« sem jim klical. »Saj imamo glavnega zločinca! Onih drugih ne potrebujemo!«

Pa nista ubogala. Še dva strela sta počila in za edinim še živim se je pognal Kotuho ter ga s tomahawkom treščil na tla.

»Čemu to?« sem se kregal nad Samom.

»Zakaj?«

»Sledili bi jim bili in našli kraj, kamor so skrili zlato.«

»Tisto nam bo že tudi Patrik Morgan povedal.«

»Prav ničesar nam ne bo povedal!«

In tako je tudi bilo. Vkljub vsem grožnjam nam niti besedice ni odgovoril na naša vprašanja. Allanovo zlato je bilo za vselej izgubljeno —.

Privezali smo ga na konja, prebredli Sacramento, da nam ni bilo treba jezdit mimo »hotela«, pa se vrnil v gore.

Tudi med potom je Patrik trdovratno molčal. Šele v taboru je polglasno zaklel, ko je zagledal Marshala. Zaslutil je, da oče le ni »opravič« z njim, kakor je upal.

Spravili smo ga v šotor k drugim ujetnikom. Tudi njegov oče je bil poleg.

»Master Morgan,« sem dejal, »tule vam predstavljamo vašega sina! Gotovo ste že zelo koprnili za njim!«

Divje me je gledal stari, rekel pa ni besede.

V tem se je naredila noč in sodbo smo morali preložiti na drugi dan. Poglavar nas je povabil v šotor, večerjali smo pri njem in kadali z njim calumet miru. Za prenočišče pa je dobil vsak svoj šotor.

Napori zadnjih dni so me le zdelali, utrujen sem bil, trdno sem zaspal. V dobro zastraženem taboru sem si seveda smel privoščiti brezskrbno spanje, zunaj na prostem, v preriji, v praغوzdu, pa westman ne sme trdno zaspati, še v spanju mora bedeti, bi rekel.

Proti jutru pa sem sanjal zelo nemirne sanje.

Zdelo se mi je, da sem v divjem boju. Grozeče postave so tiščale v mene, ko divji sem bil krog sebe, pa na tucate je rastlo sovražnikov kakor iz tal. Pot mi je curkoma tekkel po licu, čutil sem, da prihaja zadnja ura in prvokrat v življenju me je pograbila smrtna groza.

V najhujšem strahu sem se brebudil. Divje kričanje je odmevalo po taboru.

Planil sem na noge, zgrabil za orožje in napol oblečen hitel ven med šotore.

Ujetniki so ušli —!

Nikdar nismo zvedeli, kako so se rešili vezi. Vsi so se osvobodili in napadli straže, ki so bile k sreči zelo številne. V hipu je bil ves tabor pokonci, iz vseh šotorov so hiteli rjavi bojavniki, eni s puško, drugi s tomahawkom, tretji s samim nožem oboženi.

Pravkar je prihitel mimo Winnetou. Z bistrim očesom je pregledal položaj.

»Obkolite tabor!« je kriknil s svojim jasnim, donečim glasom v šunder.

Koj je šinilo šestdeset do osemdeset gibčnih postav med šotore.

Niso me potrebovali. Orožja ujetniki niso imeli in Šošonov je bilo desetkrat več. In ko sem čul še tudi Samov glas iz hrupa in vrveža, sem se popolnoma pomiril. Da ta vsaj Morganov ne bo izpustil več, o tem sem bil prepričan.

In ni bilo deset minut, pa je jeknil zadnji smrtni krik. Fred Morgan je bil, videl sem od daleč njegov prebledeli obraz. Samov nož ga je zadel.

Počasi je prišel med šotori bliže.

»Charley, ti —?« je vprašal. »Nisi bil poleg?«

»Mislil sem, da vas je itak dovolj.«

»Well! Je bilo tudi res! Pa da nisem sedel pred šotorom ujetnikov, bi nam bili na primer ušli.«

»Pa kako so se osvobodili?«

»Ne vem. Slonel sem trdo ob steni šotora in čul šum, ki mi je bil sumljiv. Posvaril sem stražo in ko so privreli ven, smo bili že vsi na nogah.«

»Je kateri ušel?«

»Nobeden. Preštel sem mrtve. Tudi mulat je poleg.

Pa mislil sem si, da bo moj obračun z Morganom drugačen.«

»Nič ne reci, Sam! Imaš vsaj mirno vest, da si ga ubil v boju, kakor se spodobi za poštenega westmana!«

»Well!«

Nič druga ni rekel. Tiho je sedel in zarezal dolgo zaželjene znake maščevanja v kopito svoje puške.

Šele ko je bil gotov, je dejal:

»Takole —! Sedaj so maščevani, ki sem jih ljubil, Charley! Moje delo je storjeno! Sedaj lahko grem! Smrt naj pride po starega Sama, danes ali jutri —.«

»Sam! Kristjana sva! Pridjala bova; Bog jima naj bo milostljiv sodnik!«

»Well! Nočem ju sovražiti še onstran groba! Naj bo —! Naj jima bo odpuščeno!«

Počasi je zlezel v svoj šotor.

Drugi dan smo pokopali Allana. Ker nismo imeli krste, smo zavili truplo v bizonove kože. Šošoni so postavili iz skal in kamenja piramido, v njo smo položili rajnega Marshala. Vrh piramide pa sem pritrdil lesen križ, znamenje odrešenja. Bernard me je prosil, naj spregovorim nekaj besed ob grobu in naj zmolim očenaš. Ginjen sem mu izpolnil željo, molče in resnobno so stali rdeči bojavniki krog nas ter po našem zgledu tudi sami sklenili roke, ko smo molili.

Po pogrebu smo ostali še teden dni pri dobrih Šošonih. Hodili smo na lov, gledali bojne igre in počivali.

In potem smo se vrnili v San Francisco.

II.

Debeli Walker.

Mnogokrat je še po teh dogodkih ozelenela prerijska in so porumeneli listnati gaji savane, mnogo zim je premagalo solnce v Skalnem gorovju, duh prerije in svobode me je klical na divji zapad, leto za letom sem se njegovemu klicu odziviljal in prišel čez veliko vodo. Mnogokaj sva še doživela z Winnetouom, mnogo sem doživel še tudi sam, kar bi bilo vredno, da bi vam pripovedoval.

Pa ker sem to knjigo posebej posvetil spominu najboljšega sina rdečega plemena, bom o drugih svojih doživljajih na divjem zapadu pripovedoval ob drugih prilikah. Knjigo, posvečeno mojemu ljubemu, najboljšemu prijatelju, pa naj sklenem z dogodkom, ki sva ga zadnjega skupaj doživela in ki je mojemu prijatelju prinesel prerano smrt. —

* * *

Bil sem tistikrat že skoraj leto dni doma, zaposlen z delom za svojega založnika. Slučajno sem nekoč potoval v Hamburg po opravkih in spotoma naletel na znanca iz Amerike. Iz St. Louisa je bil in lepe dneve sva pred leti preživela na lovu po zaraščenih bregovih Misisipija. Bogat je bil, zelo bogat, in koj mi je ponudil, da mi plača vožnjo, če ga spremim v St. Louis.

Dolgo že nisem dihal svobode na brezkončnih ravninah zapada, hrepenenje po preriji me je pograbilo z vso silo, časa sem imel dovolj, — vdal sem se, obljubil in nemudoma brzojavil domov po puške in po drugo svojo opremo.

Pet dni pozneje sva že plula po veliki vodi.

Potovala sva v St. Louis in se za nekaj tednov zakopala v gozdove ob spodnjem Missouriju. Prijatelj se je nato vrnil domov v St. Louis, sam pa sem se peljal v Omaha, odkoder sem mislil z vlakom prodreti globlje na zapad.

Namenjen pa sem bil v Skalno gorovje in posebej v tisti del Skalnega gorovja, ki ga dandanes imenujejo Yellowstone National Park.

In tja gori sem moral potovati.

Poznal sem Skalno gorovje od Frazer Riverja do prelaza Hell Gate, od North Parka do puščave Mapimi, tisti del gorovja, ki leži med prelazom Hell Gate in North Parkom, torej približno šest stopinj zemeljske širine, tisti pa mi je bil še čisto nepoznan. In prav tisti predel Skalnega gorovja je najzanimivejši in pokrajinski najlepši: Trije Tetoni, gorovje Wind River, South Pas in posebej še svet ob izvirkih Yelowstona, Snake Riverja in Columbia Riverja.

Svet tam gori je še prava pristna in nedotaknjena divjina. Nihče še ni hodil po tistih krajih, le bežni Indijanec ali pa smrti kljubujoči lovec si včasih upa v tiste nedostopne gore in soteske.

Gigantski zid Skalnega gorovja obdaja te divjine, ciklopi, se ti zdi, so ga zgradili, ne roka, pest Stvarnikova je tod delovala. Temni, neprodorni pragozdi krijejo doline in soteske, grisly je njihov nepoporečni gospodar. In za temi zidovi ležijo skrivnosti in čuda stvarstva, kakršnih ni najti več v Ameriki in menda tudi ne drugod po svetu. Pekel se odpira, zemeljska skorja je na nešteti mestih prevrtana, bi rekel, in po teh skrivnostnih rovih valovi in se kuha, vre in se kadi, žveplene sopare sikajo iz zemlje, ogromni geysjerji bruhajo z oglušujočim bobnenjem vrelo vodo in soparo iz razbeljenih zemeljskih globin v tresoči se zrak. Ves svet je kakor en sam vulkan z nešteti žreli.

Vsak korak te lahko zanese v smrt. Zemeljska skorja je tod tenka in varljiva, izpodjedena in zrahljana, vsak hip se ti lahko vdere, res na vulkanu stojiš.

Onstran tega pekla pa se ti odpira bajni planinski svet krog Yellowstone jezera, višave, ogrnjene s smrekovimi gozdovi, globoki cañoni, vratolomne gorske stene, pošastno oblikovane skale — cel raj prirodnih lepot na malem kosu sveta, bajnolepa dežela, ki ji ni najti enake na svetu.

Pa čudno je le, da o tem bajnolepem rajju v mestih zapada dolgo niso nič vedeli. Davno že so poznali prerije divjega zapada, puščave Colorada, Skalno gorovje južno od North Parka, za svet ob izvirku Yellowstonea in Snake Riverja, za okolico jezera Yellowstone pa nihče ni prav vedel. Saj si tudi nihče ni upal v tako divjino. Indijanci pa niso hoteli poročati belim o tistem svetu, njim je bila tista dežela »medicina«, sveta dežela, ki v njej prebivajo duhovi.

Prve bajne novice o teh krajih je prinesel na vzhod general Warren leta 1856. Opremil je tudi številno ekspedicijo, ki bi naj bila raziskala tisti del Skalnega gorovja. Pa ekspedicija vobče ni dospela na cilj. Šele deset let pozneje se je drugim posrečilo, da so dvignili zastor, ki je zakrival te bajne lepote, in dal slutiti svetu, kake prirodne čudeže da hrani tista dežela v svojem osrčju.

Poleti leta 1871. je prodril profesor Hayden v notranjost pokrajine in njegovo poročilo je kongres Zedinjenih držav Severne Amerike tako navdušilo, da so pokrajino proglasili za National Park, za državno last, in določili, da se nihče ne sme na njem naseliti, nihče je ne sme izrabljati v kakršnekoli namene, ostati mora naravna in nedotaknjena. »For the benefit and enjoyment of the people« — v korist in razvedrilo ljudstvu, tako je zapisano dandanes nad kamenitim vhodom v park.

Marsikdo se bo morebiti čudil, kako da je kongres Zedinjenih držav določil divjino, nedostopno in nevarno, veliko kakih 9500 km², — pa za javen park in še »ljudstvu v razvedrilo«. Toda bodočnost bo pokazala, kako dalekoviden in res ljudstvu v prid da je bil ta važni sklep.*

Seveda tistikrat ni bilo lahko priti v divjino Yellowstona. Tako se kajpada ni bilo treba pripravljati, kakor se na primer pripravlja naš »turist«, kadar potuje v Švico in je namenjen na enega ali drugega alpskih velikanov, pa treba je zanesljive puške, krepkih, izvežbanih in utrjenih mišic, nobenega navora, nobenega pomanjkanja se ne sme zbatí, kdor misli obiskati tisto nevarno divjino. Predvsem pa mora biti pogumen, izkušen, v nevarnostih, poznati mora divji zapad.

In prav zato, ker je nevarno, prav zato vleče in miče westmana tja gori, da bi se poskusil z nevarnostmi. Njegove mišice so jeklene, njegovo telo vajeno naporov, vse njegove dušne in telesne zmožnosti so po neprestanem boju z divjino poostrene in tudi v največji nevarnosti še najde izhod in rešitev.

Zato pa tudi ne vzdrži dolgo v mestih in med ozkimi stenami svoje hiše, kjer mu ohlapnejo mišice in mu otopijo čuti, ven ga vleče v naravo, na svo-

* Dandanes — pisatelj je te vrste pisal krog l. 1883. — so se te besede v polni meri uresničile. Yellowstone National Park obiskujejo vsako leto tisoči in tisoči iz vseh dežel sveta, železnica pelje turiste in izletnike trdo do vrat parka, krasne avtomobilske ceste prerezajo nekdanjo nevarno divjino, hoteli stojijo na najlepših točkah in iz avtobusa takorekoč si lahko ogledaš kraje, kjer sta kedaj vladala grisly in severni jelen. Slejkoprej pa je lepota pokrajine nedotaknjena, sekira ne poje po gozdovih, zlatokop ne sme razkopavati rudonosnega kamena in vse, kar stoji v parku, je državna last. Le nekoga manjka — lastnika te bajnolepe dežele, Indijanca, njega je pregnala kultura, ne sme živeti v National Parku, v rezervate so ga poslali —.

Op. prev. Po Karl May Jahrbücher 1927.

bodno savano, v divje soteske gorovja. In čim večja je nevarnost, ki mu grozi od vseh strani, tem bolj se čuti domačega, tem bolj mu raste pogum, tem bolj zaupa v samega sebe in v svojo moč in tem globlje se mu ukorenini prepričanje, da ga tudi v največji samoti vodi roka Tistega, ki je močnejši ko vse zemeljske sile.

In za tako pot sem bil tistikrat dobro pripravljen. Saj sem bil vajen divjine, domača mi je bila, saj sem imel izvrstno orožje. Le enega mi je manjkalo, ki brez njega nihče ne more prodreti v »Dark and bloody grounds«, v temni in krvavi svet divjega zapada, — konja nisem imel. Starega wallaha, ki me je ponesel v Omaha, sem prodal, preden sem stopil na vlak, drugega pa si nisem maral kupiti, ker se na vzhodu ne dobi kaj prida konja, ki bi bil kos naporom na zapadu.

Pa radi tega si nisem belil glave. Sedel sem v vlak trdno prepričan, da bom dobil dobrega konja, ko ga bom potreboval.

Na veliki pacifiški železnici je še vedno mnogo takih mest, ki so bila le za silo dogotovljena. Tu pa tam sem videl ob progi krdela delavcev, ki so izpopolnjevali mostove in nasipe in popravljali pokvarjena mesta. Ako ni bilo večje naselbine blizu, so se ti delavci naselili v utrjenih taborih, campih, to pa posebno radi Indijancev, ki so še vedno napadali vlake, razdirali proge in motili delavce, ker so smatrali gradnjo železnice za kršitev svojih lastninskih pravic.

Pa še tudi drugi sovražniki so bili nevarni železnici in delavcem, strašnejši ko Indijanci.

Po prerijah se namreč potepajo tolpe vsakovrstnih ljudi, zločincev, ki so ušli roki pravice, ali pa ki so jim postala tla na vzhodu prevroča, propalice, ki so se skregali z življenjem in nič več ne pričakujejo od njega, pa se vdajajo pustolovščinam, izmeček človeške družbe, lopovi, sposobni za vsako

hudodelstvo. Ti ljudje se zbirajo zdaj tu zdaj tam, ropajo, napadajo, morijo in so nevarnejši ko najdivjeje indijanske tolpe. Ob času, ko so gradili progo, so se pogosto lotevali novih naselbin, campov ob progi. Zato ni bilo nič nenavadnega, če so si delavci svoje tabore utrdili z obkopi in zidi in imeli celò med delom puške vedno pri roki.

Ker so ti ljudje posebno radi napadali železnice, razdirali progo, ustavljali vlake in motili promet, so jih imenovali railtroublers. Seveda so tem zločincem krepko stopali na noge, ostro pazili na nje in jih preganjali, kjerkoli so se pokazali. Zato so napadli nazadnje le še, če se jih je zbralo večje število in še tedaj jim je včasih slaba predla. Ker so morili in ubijali vse, kar so našli živega, tudi njim nihče ni prizanašal, krogla ali pa vrv je čakala vsakega railtroublerja, ki so ga zalotili.

V nedeljo opoldne je bilo, ko sem stopil v Omaha na vlak.

Popotnikov je bilo mnogo, pa nobeden me ni posebej zanimal. Šele drugi dan je na postaji Fremont vstopil mož, ki je koj vzel vso mojo pozornost v zakup. Sedel je meni nasproti in mi nudil lepo priliko, da sem ga lahko po mili volji opazoval.

Možek je bil tako čuden po vsej svoji zunanosti in v vsem svojem obnašanju, da bi se bil površen opazovalec komaj vzdržal smeha, tak seveda le, ki ne pozna divjega zapada in njegovih »državljanov«. Toda poznal sem take posebneže, vedel sem iz lastne izkušnje, da taki ljudje nikakor niso smešni.

Majhne postave je bil, pa tako debel, da bi ga bil lahko brez težave kotalil kakor žogo. Ovčji kožuh je nosil, z dlako je bil obrnjen na zunaj. Je bil obrnjen, pravim, kajti svojčas je bil kožuh res dlakast, pa dlaka je že zdavnaj izginila, le tu pa tam se je držal kožuha kak samotni kosmič, zapuščena oaza na goli puščavi usnja. Pred leti kedaj je bil menda kožuh lastniku prav, toda dež in sneg, mraz

in vročina sta ga zgubala in zgrbančila, uskočil je in niti do kolen mu ni več segal, zapeti si ga tudi ni mogel več in rokavi so zlezli nazaj do laktov.

Pod tem zanimivim kožuhom sem videl rdeč jopič iz flanela in usnjate hlače, ki so bile kedaj gotovo črne, ki pa so se sedaj bleščale v vseh barvah mavrice in mi vzbujale sum, da jih lastnik uporablja po hvalevredni navadi vseh pravih prerijskih ljudi obenem za mizni prt, za brisačo in za žepni robec.

Niže pod temi predpotopnimi hlačami sem zagledal dvoje golih, višnjevo ozebljih gležnjev in pa čevlje, ki so bili narejeni za večnost. Iz govejega usnja so bili, dvojne podplate so imeli in s takimi težkimi žreblji so bili podkovani, da bi bil z njimi mož lahko krokodila do smrti pohodil.

Na glavi je možek nosil klobuk, ki je razen oblike izgubil še tudi polovico krajnikov. Krog tistega dela telesa, ki ga život imenujemo in ki je pri mojem sosedu dosegel že kar neverjetno razsežnost, si je dedec ovil star šal nedopovedljive barve in v njem je tičala pištola, ki jo je menda podedoval po svojih pradedih, in pa neizogibni bowieknife. Poleg je visel možnjiček za krogle, tobačni mehur, ogledalce za 10 pfenigov, opletena čutara in četvero patentnih podkev, ki jih konju nadeneš kakor človeku čevljev in jih priviješ h kopitu z vijaki. Razen tega sem opazil pa pasom še škatlico. Zaman sem ugibal, kaj bi bilo v tisti škatlici. Šele pozneje sem zvedel, da ima v njej popoln brivski pribor. Čisto nepotrebna navlaka na divjem zapadu, vsaj po mojem mnenju, sem si mislil.

Najzanimivejši na tem človeku pa je bil njegov obraz. Gladko je bil obrit, kot da je mož pravkar šele prišel od brivca. V lica je bil rdeč pa tako debel, da je majhni, topi nosek kar tonil med njimi in da sta rjavi živi očesci le s težavo zrla v beli svet. In če je odprl polne ustnice, sta se mu zabliskali vrsti belih zobov, ki pa sem o njih žal zelo sumil,

da so umetni. Na levi strani brade mu je visel mesen, kumarci podoben izrastek, ki je opazovalca silil na smeh, lastnika pa prav nič ni motil.

Tak je sedel pred menoj in tiščal med debelimi nogami puško, ki je bila za las podobna puški mojega nekdanjega prijatelja in učitelja Sam Hawkensa. Sploh me je možek še bolj spominjal na Sam Hawkensa ko Sans ear.

»Good day, sir!« je preprosto pozdravil, ko je prisedel, potem pa se ni več zmenil za mene.

Dobro ura sva že sedela drug drugemu nasproti, ko je segel po svoji kratki, umazani pipici, ki mu je po navadi trapperjev visela na vratu, in vprašal, ali sme kaditi.

Nekoliko začuden sem ga pogledal. Pravi pristni trapper in lovec si bo prižgal pipo in sploh storil vse, kar se mu zljubi, pa se zmenil ne bo, kaj bodo drugi rekli.

»Kadite, kolikor hočete, master!« sem mu odgovoril. »Še pomagal vam bom. Ali vam smem morebiti ponuditi smotko?«

»Hvala, sir!« je menil. »Tiste igračice, ki jim smotke pravite, so mi pregosposke. Moja pipca mi je ljubša!«

Odvezal si jo je in nadeval. Uslužno sem mu ponudil šibico.

Odkimal je.

»Tudi taka gosposka iznajdba, tistele šibice!« je dejal. »Niso za savano. Človek se ne sme razvaditi.«

Segel je v žep svojega ovčjega kožuha in izvlekel punks, prerijsko kresilo, dva klina, eden širši, drugi ozek in ošiljen. V širšem je luknja, napolnjena s suho drevesno trhlino. Šiljasti klinček je vtaknil v prhlino, zažvrkljal, unetil iskro, jo razpihal in naložil tlečo trhlino na tobak. Zamudno delo!

In spet mu je zmanjkalo besede. Ni kazal, da bi rad načel nov pogovor, molče je vlekel kratko pipo, gledal skozi okno in opazoval svet ob železnici. V

vozu je zadišalo po orehovem listju —. Tudi »gosposkega tobaka« ni maral.

Prispeli smo na postajo North Platte, kjer se stekata reki North Platte River in South Platte River. Izstopil je in šel k prednjim vozovom. Konjska glava je gledala skozi vrata. Najbrž je imel svojega konja s seboj pa je šel, da poskrbi za njega.

Veliki Teton. (K str. 364.)

In spet je sedel meni nasproti, molče vlekli pi-pa in gledal svet ob progi.

Opoldne smo stali v Cheyennu. Tam se odcepi proga, ki vozi proti jugu v Denver in čez Skalno gorovje proti Coloradu in dalje na zapad.

Tedaj je spet odprl usta.

»Ali potujete morebiti v Denver in h Coloradu, sir?« me je vprašal.

»Ne.«

»Well! Torej si ostaneva soseda.«

»Ste še daleč namenjeni?«

»Hm —! Da in ne, kakor se mi bo zljubilo. In vi —?«

»Najrajši bi obiskal Ogden.«

»Aha —! Torej mormone bi radi obiskali?«

»Da.«

»In potem —? Ali pa morebiti mislite ostati pri njih?«

»Ne. Gori v gorovje Wind River bi še rad šel in k Trem Tetonom.«

Prijel je za pipo, odprl usta, pa nič ni rekel. Le neverno in sumljivo me je gledal.

»Tja gori —? Tja gori si sme upati le zelo pogumen westman. Imate družbo?«

»Ne.«

Rjavi očesci sta mu živahno in veselo zaigrali med mastnimi lici. Obraz je potegnili v posmehljive gube in dejal:

»Sami ste —? In tja gori k Trem Tetonom bi radi šli —? Med Siouxe in sive medvede —? Ali ste morebiti že kedaj čuli kaj so Siouxi in sivi medvedi?«

»Mislim da sem.«

»Tako —? Hm —! Kaj pa ste pravzaprav, če vas smem vprašati, sir?«

»Pisatelj.«

»Pisatelj —? Tako —? Torej knjige pišete?«

»Da.«

Ves obraz se mu je smejal, da so mu poskakovala debela in rdeča lica. Oči so mu plesale.

Čisto tako je bilo kakor tistikrat, ko sem se prvič srečal z malim Sans earom. Tudi njemu se je zdelo sila smešno, da pisatelj hodi po divjem zapadu. Mojemu debelemu sosedu pa kar v glavo ni šlo, kako more pisatelj, pa še sam in brez družbe, potovati v najnevarnejši predel Skalnega gorovja.

»Lepo!« je hihital. »Torej pač najbrž mislite pisati knjigo o Treh Tetonih, dragi master in pisatelj?«

»Morebiti.«

»Pa ste najbrž kje videli knjigo, v kateri je bil naslikan Indijanec ali pa celò medved?«

»Se razume!« sem dejal resnobno.

»In mislite, da bi bilo lepo, če bi taka bitja tudi živa videli?«

»Seveda.«

»In tudi puško imate s seboj, zavito tamle v odejo?«

»Da.«

»Torej pa poslušajte! Dober nasvet vam bom dal, sir! Zlezite na prvi postaji z vlaka pa glejte, da pridete domov! Ste sicer dolg in močen človek, podobne pa nimate, da bi znali ustreliti veverico, kaj šele medveda! Knjige so vam omeglile glavo! Huda škoda bi bila za vaše mlado življenje, če bi vas pri prvem srečanju s kako divjo mačko zadela srčna kap!

Povejte, gotovo ste kedaj Cooperja brali?«

»Da.«

»Sem si mislil! In o slavnih westmanih ste čuli?«

»Da,« sem dejal skromno.

»O Winnetouu, o Old Firehandu, o Old Shatterhandu? Ali pa o debelem Walkerju, o dolgem Hilbersu?«

»O vseh teh.«

Debeli možek niti slutil ni, da se še bolje zabavam z njim ko on z menoj.

»Seveda!« je pravil. »Take knjige so nevarne, nalezljive! Tako lepo se bere vse tisto!

Ampak, master, ne zamerite, smilite se mi! Tisti Winnetou je poglavar Apačev, s tisoč vragi bi se spoprijel, tisti Old Firehand vam ustrelil mušico iz roja in Old Shatterhand še nikdar ni zgrešil s svojo kroglo in zdrobi najmočnejšega rdečkarja s pestjo v kašo. Če bi eden teh junakov rekel, da pojde sam

gori k Trem Tetonom, bi bilo tako potovanje še vedno tvegano tudi za enega izmed teh ljudi, pa človek bi dejal, da bo končno le zdrav in cel in srečno prispel nazaj. Ampak vi — človek, ki knjige piše —! Tak —. Pshaw —!

Kje imate pa konja?«

»Nimam ga.«

Pri kraju je bilo z njim, ni se mogel več vzdržati, v glasen krohot je prasn timer.

»Hihihihihihih —! Konja nimate, pa bi radi šli k Trem Tetonom —? Ali se vam je zmešalo, sir?«

»Mislim da ne. Trenutno še sicer nimam konja, pa si ga bom kupil med potom. Ali pa ulovil.«

»A tako —? Kje pa?«

»Kjer bo kazalo.«

»Vi — vi sami si ga bode te ulovili?«

»Da.«

»To je pa res zabavno, sir! Imate sicer tamle lasso ovit krog pleč, pa s tistim jermenom vi ne ujamete niti muhe ne, kaj šele da bi mustanga, divjega mustanga!«

»Zakaj ne?«

»Zakaj ne —? Na, ker ste tisto, kar imenujete tam v starem svetu nedeljskega lovca.«

»In zakaj mislite, da sem tak lovec?«

»Zakaj —? Ker je vse na vas tako lepo snažno in čisto. Poglejte si takegale pravega prerijskega lovca pa ga primerjajte s samim seboj! Vaši visoki škornji so novi in, zares, zlikani so, da se kar svetijo! Vaši legginsi — hlače — so iz najfinejše jelovine, vaša lovska srajca je mojstrsko delo Indijanke, vaš klobuk cenim na najmanj dvanajst dolarjev in vaši samokresi z nožem vred še gotovo niso nobenemu človeku nič žalega storili!

Ali vobče znate streljati, sir?«

»Da, nekoliko. Prvo darilo sem dobil pri streljanju,« sem se naredil zelo važnega.

»Prvo darilo —? Torej ste najbrž Nemeč?«

»Seveda.«

»Hm —! Tako tako —! Prvo darilo —? In Nemeč ste —? Old Shatterhand je baje sicer tudi Nemeč, pa on je izjema.

Sir, čisto resno vas prosim, vrnite se kar najbrž mogoče, sicer ste izgubljeni!«

»Bomo videli! Kje pa je pravzaprav tisti Old Shatterhand, ki o njem govorite?«

»Hm —! Kdo ve, kje da tiči! Ko sem bil zadnjičkrat tam gori ob Fox Headu, sem srečal slavnega Sans eara. Potoval je z Old Shatterhandom v Kalifornijo pa mi je pravil, da je Old Shatterhand odšel v Afriko, v tisto neumno deželo, ki jo puščavo Sahâro imenujejo. Tam se najbrž pretepa z Indijanci, ki jih v tisti deželi Arabce imenujejo. In ta mož je dobil svoje ime Old Shatterhand, ker z golo pestjo pobije sovražnika na tla. Pa si vaše roke pogledjte! Nežne in bele so kakor roke kake dame, na prvi pogled se jim vidi, da znajo prijeti le za papir in za pero, drugega orožja pa ne poznajo.

Dajte si svetovati, sir, pa se vrnite! Naš zapad ni za gentlemana vaše vrste!«

In po teh besedah je umolknil. Tudi meni se ni ljubilo, da bi spet navezal pogovor. Sans earu pa sem res pravil, da pojdem v Sahâro. Seveda je medtem minilo že precej časa.

Vozili smo mimo postaje Sherman in nato se je stemnilo. Polagoma sem zaspal.

Rawlins je bila prva postaja, ki sem jo drugo jutro videl. Za Rawlinsom se začenja pust, prazen, gorski svet, brez življenja, brez vode, puščava v oazi. Tla so bela od kalijeve soli in bleščeča se svetloba odseva od njih, da te oči skelijo. Gola pobočja, strme stene, razklane in razorane od nalivov in mraza, dajejo pokrajini otožen, mučen, žalosten značaj.

V tej brezupni pokrajini leži postaja Bitter Creek, Grenki potok. O potoku pa ni sledu in vodo

morajo sedemdeset milj daleč voziti na postajo. In vendar bo kedaj morebiti tod vrvelo živahno življenje. Kajti v bližini ležijo ogromni zakladi premoža, ki zagotavlja puščavi bogastvo in bodočnost.

Vozili smo se dalje mimo postaje Carbon in Green River, ki leži že 846 milj zapadno od Omahe. Žalostni, pusti svet izginja, hribovi se ogrinjajo z zelenjem, svet je prijaznejši in veselejši.

Pravkar smo privozili po prelepi zeleni dolini in šinili v široko odprto ravnino, ko je stroj nena doma presunljivo zažvižgal. Še en žvižg, še eden in še eden —, zavore so zaškripale, kolesa so škrtala, vlak se je ustavil.

Pri prvih žvižgih smo skočili na noge. Vlak je bil v nevarnosti. — In komaj da je stal, je vse planilo iz vozov na varno zemljo.

In videli smo, kaj se je zgodilo. Strašen pogled se nam je nudil.

Proga je bila daleč naokoli posuta z ožganimi in osmojenimi ostanki vozov. Railtroublerji so ponoči napadli delavski vlak, natovorjen z živili za bližnji camp. Potrgali so tračnice, vlak je skočil iz tira in se zvrnil po visokem nasipu. Vozove so izropali, ljudi pobili pa ves vlak sežgali. Našli smo med razvalinami in pepelom ostanke ubitih ljudi, nobeden popotnikov menda ni ostal živ.

Kolika sreča, da smo se vozili po odprtem svetu in da je vlakovodja opazil razvaline ponesrečenega vlaka na tiru! Da smo se vozili ponoči, vsi bi bili zleteli po nasipu! Komaj nekaj metrov pred nesrečnim mestom se je vlak ustavil.

Popotniki in železniško osebje, vsi so bili strašno razburjeni in kar popisati ni mogoče, kaki krepki izrazi so padali na račun zločincev. Grebli in kopali so po kadečih se ostankih vlaka, pa nič več se ni dalo rešiti. Vlakovodja je sestavil zapisnik in lotili so se proge, da jo za silo popravijo. Potrebno orodje vozi vsak ameriški vlak s seboj, ker se slični slu-

čaji pogosto pripetijo. Vlaku da se mudi, je pravil vlakovodja, druga ne more storiti, ko da naznani dogodek na prihodnji postaji, zasledovanje zločincev in vse drugo pa da bo oskrbela jury, ki jo bodo seve takoj sestavili.

Medtem ko so popotniki čisto brez potrebe brskali po razvalinah vlaka, sem šel, da pogledam za sledovi roparjev.

Svet okoli železnice je bil raven in travnat, na levi, južni strani proge gol, na desni, proti severu, pa poraščen z grmičjem. Stopil sem ob progi nazaj, krenil proti severu in se v velikem polkrogu vrnil na kraj nesreče. Če sem bil količkaj pozoren, nisem mogel zgrešiti sledov.

In res sem kakih tri sto korakov daleč od nesreče našel med grmovjem poteptano travo, ljudje so sedeli in ležali za grmi. Sled me je peljala dalje na kraj, kjer so stali njihovi konji. Skrbno sem preiskal taborišče, da bi na sledeh razbral, kdo so bili zločinci, in šel dalje.

Ob progi sem naletel na svojega debelega sosedu. Tudi njemu se je zdelo potrebno, da bi pogledal po sledovih, pa iskal jih je na levi strani proge.

Začuden me je gledal.

»Vi tukaj, sir —? Kaj pa počenjate tod?«

»Tisto, kar bo vsak westman storil, če se znajde v podobnem položaju. Pogledal sem za sledovi railtroublerjev.«

Nasmejal se je.

»Vi —? Vi bode te pa že kaj našli —! So bili premeteni, tisti lopovi, ki so vlak napadli, pa so sledove zabrisali. Niti ene potlačene bilke nisem našel. Kako bo torej takle greenhorn — novinec — kaj našel, kakor ste vi!«

»Morebiti ima tisti greenhorn boljše oči ko vi, master!« sem se nasmehnil.

»Boljše oči —? Torej mislite, da ste kaj našli?«

»Čemu ste vobče šli iskat na levo stran proge? Postavljate se za starega izkušenega westmana, pa ne vidite, da je svet tule na desni mnogo bolj prikladen za taborišče ko na levi, ker tam ni nobenega grmovja!«

Široko je odprl svoji očesci, me nekaj časa iznenaden gledal, kot da me je šele pravkar videl, pa dejal:

»Hm —! Vaša misel ni neumna! Takle pisatelj najde, se zdi, včasih tudi dobro misel.

Ali ste kaj videli na desni strani proge?«

»Videl sem.«

»Kaj?«

»Tamle za tistim grmičjem so taborili in tamle za leskami so stali njihovi konji.«

»Res —? Koj moram tja, da pogledam, koliko jih je bilo. Kajti takle človek, kakor ste vi, pač nima oči, da bi znal iz sledov izračunati število sovražnikov.«

»Šestindvajset jih je bilo.«

Zavzet je šinil okoli in strmel v mene.

»Šestindvajset —?« je neverno vprašal. »Odkod pa veste to?«

»Iz oblakov vsekakor ne, ampak iz sledov,« sem se smejal. »Od tistih šestindvajset jih je bilo osem podkovanih in osemnajst bosih. Vodja čete je bil belokožec, na desno nogo šepa. Njegov konj je rjav mustang. Indijanski poglavar, ki je bil poleg, pa jezdi vranca, mislim, da je bil iz rodu Sioux ali pa Ogellala.«

Zaman bi se trudil, da vam popišem, kako me je debeli dedec gledal na te moje besede. Usta so mu od čudenja ostala odprta in drobne oči so strmele v mene, kot da sem prikazen iz drugega sveta.

Dolgo ni našel besede.

»All devils — vsi vragi —!« je končno vendarle spravil iz sebe. »Sanja se vam menda, sir!«

»Pa sami pojdite gledat!« sem dejal suho.

»Ampak — odkod pa veste, koliko je bilo belih in koliko rdečih —? Odkod veste, kateri konj je bil rjavec in kateri vranec, kateri jezdec je šepal in katerega rodu so bili rdečkarji —?«

»Rekel sem vam že, da sami pogledajte! In potem bomo videli, kdo ima bistrejše oči, jaz, greenhorn, kakor ste me imenovali, ali vi, izkušeni westman.«

»Well! Dobro! Bomo videli! Pojdite, sir!«

Stopil je pa godel:

»Takle greenhorn, pa bi uganil, kdo so bili tisti zločinci — hihihihihih —!«

Hihitajoč je pohitel naprej. Počasi sem stopal za njim.

Ko sem ga došel, je marljivo razbiral stopinje, niti opazil me ni. Šele ko je najskrbneje vse pregledal, je dvignil glavo, me videl in stopil k meni.

»Zares —! Prav ste povedali! Šestindvajset jih je bilo, osemnajst konj je bilo bosih. Vse drugo pa, kar ste povedali, je neumnost, gola neumnost! Tule so taborili in todle so odšli. Druga pa se nič ne vidi. Sanjalo se vam je!«

»Pojdite,« sem ga povabil. »Pokazal vam bom, kako neumnost najdejo greenhornove oči!«

»Well! Sem res radoveden!« je dejal posmehljivo.

»Poglejte si tole konjsko sled natančneje! Trije konji so stali ločeni od drugih, sled kopit kaže, da so bili skopčani po indijansko. Bili so torej konji Indijancev. Izmed roparjev so bili torej samo trije rdečkarji, kajne?«

Sklonil se je in meril razdaljo med sledovi kopit. Travnata tla so bila vlažna in vtiski so bili za vajeno oko dobro vidni.

Pogledal me je in začuden priznal:

»By god —! Res je! Trije konji so bili indijanski.«

»Pojdite z menoj tjale k mlaki!«

Stopila sva. Razlaгал sem mu sledove.

»Tule so si rdečkarji umivali obraze in si jih sveže namazali z bojnimi barvami. Ali vidite tele okrogle jamice v blatu? Tu so stale posodice z barvami. Toplo je bilo, barve so bile pomešane z medvedjo mastjo, mast se je topila, barve so se zredčile in so kapljale. Ali vidite tule v travi črno, rdečo in dve rumeni kaplji, sir?«

»Yes —! Zares!«

»In ali niso črna, rdeča in rumena barva bojne barve Ogellal?«

Le pokimal je. Njegov obraz mi je povedal, kar so mi zamolčala usta.

»Pa pojdite dalje z menoj!«

Peljal sem ga k drugi mlaki.

»Tule so obstali. Vidite, sledove kopit je zalila voda! Kopita so se globoko vtisnila v blato, ker so jezdec stali na mestu. Le dva sta jezdila dalje, vsekakor poveljnika. Šla sta poizvedovat, drugi pa so morali pokorno čakati.

In pogledajte si sled tule v blatu! Eden izmed teh dveh konj, ki sta bila kakor rečeno najbrž konja poveljnikov, je bil podkovan, drugi pa bos. Bosi konj je z zadnjimi nogami globlje stopal ko s prednjimi, Indijanec je torej sedel na njem. Drugi konj pa, tisti torej, ki je bil podkovan, je spredaj globlje stopal ko zadaj, njegov jezdec je bil torej belokožec. Saj vendar veste, da Indijanec drugače sedi na konju-ko beli človek, ali ne —?«

»Sir, rad bi vedel, odkod —.«

»Dobro!« sem ga prekinil. »Pojdiva še dalje!«

Spet sva stopila kakih šest korakov.

»Tule sta se konja grizla. Po takem dolgem in napornem potu, kakor so ga tile ljudje prejezdili, pa se grizejo le žrebci. Razumete?«

»Ampak — kdo pa vam je povedal, da sta se grizla, he —?«

»Predvsem sled kopit. Indijančev konj se je tule vzel nad onega drugega, to bode vendar priznal. Pa tudi tole mi pove, da sta se grizla!«

Pokazal sem mu šop konjske grive.

»Poglejte! Tole grivo sem prejle našel, ko sem sledove preiskoval. Štirje rjavi lasje so. Indijančev konj jih je izpulil konju belokožca in jih koj pustil pasti. Spredaj tamle pa sem našel tele črne lase. Iz repa so, kakor vidite.

Indijančev konj je torej, kakor sled kaže, zgrabil konja belokožca za grivo, njegov jezdec pa ga je takoj pognal dalje, konj belokožca je jezdil za njim pa mu maščevalno izpulil tele lase iz repa. Obviseli so mu v gobcu, pa nekaj korakov dalje padli na tla. Rdečkarjev konj je torej vranec, konj belokožca pa rjavec.

Pojdite dalje!«

Stopila sva.

»Tule,« sem kazal, »je beli razjahal, da bi zlezal po nasipu. Njegova sled je v mehkem pesku še sedaj čisto razločna. Natančno lahko vidite, da je z desno nogo močneje stopal ko z levo. Šepa.

Sicer pa so bili ti ljudje strašno neprevidni. Niti potrudili se niso, da bi svojo sled zabrisali. Prepričani so bili, da so popolnoma varni. In zakaj mislijo, da so varni? Dva razloga govorita za njihovo brezbržnost.«

»Katera?«

»Mogoče je, da mislijo danes zelo naglo potovati in kar moč mnogo pota položiti med sebe in zasledovalce. Pa to se mi ne zdi zelo verjetno, bi rekel.«

»Zakaj ne?«

»Ker so njihovi konji zelo utrujeni, kakor kaže sled.

Mogoč pa je še tudi drug razlog.«

»In sicer?«

»Da kje tod v bližini tabori večje krdelo njihovih ljudi in da se mislijo k njim umakniti. In ker imajo zaveznike v bližini, se čutijo varne. In ta možnost se mi zdi še najbolj verjetna.«

»Zakaj?«

»Pomislite samo, da sva našla le tri Indijance, belokožcev pa triindvajset! Ni v navadi, da bi se tako majhno število rdečih za več dni pridružilo taki številni četi belih. Zato sumim, da bova našla tamle kje v gorah na severu številno četo Ogellall. In k njim so se vrnili naši trije Indijanci z belimi railtroublerji vred.«

Res zabavno je bilo, kako me je gledal-debeli dedec. Z nepopisnim obrazom me je premeril od nog do glave pa vzkliknil skoraj razdražen:

»Človek, kdo pa ste pravzaprav, he —?«

»Saj sem vam že povedal!«

»Pshaw —! Nikak greenhorn niste in tudi ne pisatelj! Čeprav ste takemu človeku v svojih svetlih škornjih in v svoji novi obleki za las podobni. Oblizani ste in čedni, da bi kar na mestu lahko prevzeli vlogo westmana na gledališkem odru kakega vzhodnega mesta, pa izmed sto pravih westmanov bi komaj eden znal sled tako brati kakor vi. By god, mislil sem, da tudi nekaj znam, vam pa nisem kos, sir!«

»In vendar pišem knjige. Pa že davno prej sem premeril tole staro prerijo od severa do juga in od vzhoda do skrajnega zapada. Zato se takole precej razumem na sledove.«

»In ste res namenjeni v windriversko gorovje?«

»Vsekakor.«

»Ampak, sir, — kdor misli potovati tja gori, mora biti še mnogo več ko dober stezosledec. In, ne zamerite mi, tistih lastnosti pa vam bo temeljito manjkalo, kaj?«

»Zakaj?«

»Kdor se misli napotiti na tako nevarno pot, ne sme iti kar na slepo, ampak si mora predvsem omisliti dobrega konja. Razumete?«

»To bom tudi storil.«

»Kje neki?«

»No, konja, kakršnegakoli, si lahko kupim na vsaki postaji, pa če bi bila tudi čisto navadna mrha. In da sem le v sedlu, si bom boljšega konja že ulovil iz črede divjih mustangov, ki jo bom kje srečal.«

»Vi —? Tako —? Tak dober jezdec ste —? Mustanga da si bode te ulovili —? In ukrotili —? Kje pa jo bode te našli, tisto čredo divjih mustangov?«

»Ne pozabite, da je prav sedaj tisti čas, ko se bizoni in mustangi vračajo na sever! Prepričan sem, da bom na potu do Tetonov srečal kako čredo.«

»Hm —! Torej jezdec ste —? No, kako pa je s streljanjem? Ali znate tudi streljati?«

Ni se več smejal. Resnobno je gledal in njegov glas je bil stvaren kakor glas profesorja, ki izprašuje učenca.

»Ali me mislite skušati?«

»Deloma,« je dejal resno. »Vsekakor zasledujem s svojimi vprašanji čisto posebne namene.«

»Ali smem vprašati, katere?«

»Pozneje vam povem. Zaenkrat bi rad videl, kako streljate. Pojdite po puško!«

Zadeva je bila zabavna. Lahko bi mu bil enostavno povedal, da sem Old Shatterhand, pa bi mi bil verjel, da znam streljati. Pa rajši sem mu zamolčal svoje bojno ime.

Šel sem v voz po odejo, v katero sem imel zaviti svoji puški. Popotniki so opazili, da se nekaj pripravlja, in ko sem razgrnil odejo, so se koj radovedno zbrali krog naju. Amerikanec, in posebej še tisti, ki živi na zapadu, se zelo zanima za puške in za streljanje.

Ko je debeli Fred zagledal puški, je iznenaden vzkliknil:

»Behold —! Henryjeva repetirka —! Pristna prava Henryjeva repetirka —! Koliko strellov ima, sir?«

»Petindvajset.«

»Ni mogoče —! Mnogo je! Strašno orožje! Mož, za tole puško vas pa zavidam!«

»Tale mi je ljubša.«

Vzel sem v roko težko medvedarico.

»Pshaw —!« je dejal prezirljivo. »Staro železo, zlikano in osnaženo! Rajši pa že imam staro, zarjavelo kentuckyjsko puško ali pa tole moja štrcaljko.«

»Ali bi si pogledali tvrdko, sir?« sem mu pomolil kopito.

Pogledal je in se iznova začudil.

»Oprostite, sir! Puška je seveda vse kaj druga ko staro železo! Takih pušk ni mnogo. Čul sem, da ima Old Shatterhand tako puško.

Kje pa ste dobili tole mojstrsko delo? Pa najbrž je napis tvrdke ponarejen! Tako bo pač najbrž, kajti tale puška nima podobe, da bi bila oddala mnogo strellov.«

»Rajši poskusiva. Povejte mi, kaj naj ustrelim, sir!«

»Nabijte jo nanovo!«

»Ni treba. Strela sta suha.«

»Well! Pa mi ustrelite zaenkrat z zrnem tistega-le ptiča tamle na grmu!«

»Predaleč bo!« je menil eden od gledalcev.

»Bomo videli!« sem dejal.

Segel sem po ščipalnik in si ga počasi in pre-mišljeno nataknil na nos.

Koj je dedec prasn timer glasen smeh.

»Hahahahaha —! Očala —! Tale nemški book-maker pride sem v tole staro prerijo, pa misli streljati z očali na nosu —! Hahahahaha —!«

Tudi drugi so se smejali. Resno sem jih zavrnil:

»Čemu se smejite, meššurs? Če sedi človek trideset let pri knjigah, mu pač oči opešajo! Bolje je, z očali na nosu dobro pogoditi, ko pa brez očal zgrešiti.«

»Čisto prav ste povedali, sir!« se je smejal debeli možicelj. »Le to bi rad vedel, kaj bodete počeli, če vas takole iznenada napade tolpa rdečkarjev! Preden si osnažite očala in si jih nataknete na nos, vas bodo že desetkrat skalpirali!

Poglejte, niti ptiča ne morete več ustreliti! Zletel je!«

»Pa mi poiščite drug cilj!« sem hladno povedal.

Približno dve sto korakov je bilo do grma, na katerem je sedel ptič. Strel bi torej ne bil nič posebnega.

Visoko nad nami je gostolel škrjanček. Pokazal sem ga gledalcem.

»Ali vidite škrjanca tamle gori? Tistega bom ustrelil.«

»Čisto nemogoče, sir!« je vzkliknil debeli mož. »Pustite rajši! Saj druga ne bodete ustrelili ko luknjo v zrak! Takega strela bi niti Sans ear ne pogodil in tudi Old Firehand ne!«

»Bomo videli!«

Dvignil sem puško in ustrelil.

Na vsa usta se je nasmejal.

»Proč —! Ustrašil se je, zletel je!«

»Koj bodete videli, da so očala tudi za strelca zelo važna iznajdba!« sem dejal in pokazal na nasip. »Pojdite tjale na progo, tja je padel, kakih osemdeset korakov je odtod.«

Nekaj ljudi je skočilo.

Res so prinesli škrjanca, skoraj točno skozi sredino je bil ustreljen.

Debeluhar je nekaj časa gledal škrjanca pa spet mene in nazadnje vzkliknil:

»Zadet, v resnici zadet —! In niti ne z zrnem, ampak s kroglo!«

»Ali bodete z zrnom streljali v tako višino, sir?« sem se mu smejal. »Pravega prerijskega lovca bo vobče sram streljati z zrnom. Tako streljanje je za otroke.«

»Ampak, sir, takega strela še nisem videl!« se je čudil. »Ste pa morebiti samo slučajno zadeli —?«

»Pa mi dajte drug cilj!«

»Dobro, sir! Dovolj je, verjamem vam! Zdi se mi, da ste me hoteli nekoliko potegniti —.

Stopite prosim nekoliko z menoj tjale na stran!«

Peljal me je na kraj, kjer so bili sledovi kopit posebno dobro vidni, poiskal v žepu papir in ga pomeril na sledove.

»Well, je tako, kakor sem si mislil!« je pravil zamišljen. »Sir, povejte, ali ste gospodar svojega časa? Ali mislite potovati naravnost k Tetonom?«

»Zakaj vprašate?«

»Hm —! Ali bi utegnili spotoma pojezditi še kam drugam?«

»Svoboden človek sem in lahko storim kar hočem.«

»Well —! Nekaj vam bom povedal!«

Pomišljal je za hip pa pravil:

»Ali ste že kedaj čuli o debelem Fred Walkerju?«

»Čul sem že, videl pa ga še nisem. Dober westman je, eden najboljših stezosledcev gorovja, več indijanskih narečij govori.«

»Jaz sem Fred Walker.«

»Res —? Bi si bil lahko pravzaprav že sam mislil, da ste —.

Tule, moja roka! Zelo me veseli, da sem se spoznal z vami, sir!«

»Zares —? No, morebiti se bova še bolje spoznala —.

Pa da vam povem, kaj bi rad! Z nekim Hallerjem se moram namreč nujno pomeniti. Saj me razumete —. Vodja je tatinske in roparske družbe, prej

je »deloval« na vzhodu, marsikak vlom in napad ima tam na vesti. Sedaj pa se je umaknil s svojo družbo na zapad.

Šel sem za njim. Tale papir je natančno pome-
merjen po zadnjih kopitih njegovega konja in ker
Haller na desno nogo šepa, sem prepričan, da je isto-
veten z vodjo railtroublerjev, ki so sinoči tule vlak
napadli.«

»Haller —? Kako mu je ime?«

»Samuel. Sam mu navadno pravijo. Seveda pa si
nadene po potrebi tudi druga imena.«

»Samuel Haller —? Čul sem o njem. Ali ni bil
knjigovodja pri petrolejskem kralju Rallowu? Ušel
je gospodarju s polno blagajno.«

»Tisti je! Zapeljal in pregovoril je blagajnika in
zbežal z njim. Seveda ga je med potom ustrelil in
sam vtaknil denar v žep. Policija ga je zasledovala,
ustrelil je dva konstabla, ki sta ga prijela. V New
Orleansu so ga že imeli, v trenutku, ko se je ukrcal.
Pa spet jim je ušel, ubil je jetničarja. Umaknil se je
na zapad. Zapad je bila njegova edina rešitev, ker
se na vzhodu ne sme več pokazati in ker ni imel več
denarja. Rop so mu namreč odvzeli. Od tedaj kopiči
zločin na zločin, dozorel zločinec je in čas je že, da
ga uženemo.«

»In vi ga iščete?«

»Da. Moj mora biti, živ ali mrtev.«

»Ali imata osebne račune?«

Molčal je in gledal pred sebe. Razumel sem ga,
vedel sem, zakaj išče Hallerja.

Po kratkem molku je odgovoril:

»Ne govorim rad o tem, sir! Morebiti vam po-
zneje kedaj povem, kako je, ko se bova bolje po-
znala.

In upam, da se bova. Ali ni čudno naključje, da
se peljem prav s tem vlakom in pridem prav na me-
sto, kjer je nekaj ur pred »deloval« Haller —? In ali
ni tudi to čudno, bi rekel, srečno naključje, da tudi

vi potujete z istim vlakom? Čeprav je bil Haller tukaj, bi ga bil vkljub temu še dolgo iskal, da me niste vi na njega opozorili. Da vodja railtroublerjev šepa in da jezdi vranca, tega bi ne bil našel —. In vendar je prav to tisto, kar je za mene najbolj važno. Vem namreč, da Haller šepa in da jezdi rjavca.

Zapustil bom vlak in ga zasledoval. Ali bi me spremljali, sir?»

»Jaz —? Greenhorn —?» sem se nasmehnil.

»Pshaw —! Ne smete mi zameriti tiste besede! Kajti vaša zunanost je res taka, da bi vas vsak človek imel za greenhorna, za salonskega westmana, nikdar pa ne za pravega prerijskega človeka. In povrh tisto streljanje —! Vse življenje še nisem videl človeka, ki se s ščipalnikom na nosu postavi semle na tale stari travnik, da strelja za ptičem, ki pa mu medtem zleti —.

Zmotil sem se v vas in rad vas prosim odpuščenja! Torej, sir, ali pojdete z menoj?»

»Hm —! Ali bi ne bilo bolje, če bi se pridružili ljudem, ki bodo kmalu prispeli od bližnje postaje in krenili za zločinci?»

»Ne! Ne govorite mi o takem zasledovanju! Eden sam pravi westman velja več ko celo krdelo takih »zasledovalcev«.

Seveda vam moram odkrito priznati in povedati, da ni majhna reč, hoditi za takimi lopovi. Človek tvega vse in življenje visi na enem samem lasu, pa zdi se mi, vi ste mož, ki išče doživljajev —. In tule se vam nudi doživljaj, ki si ga zanimivejšega ne morete želeti!»

»Tisto je res. Toda povedati vam moram tudi jaz, da se ne vtikam rad v zadeve tujih ljudi. Tisti Samuel Haller mene nič ne briga —. In razen tega tudi ne vem, ali bom za vas —.«

Hudomušno mi je pomežiknil.

»Ste pač mislili narobe reči, ali bom jaz za vas —. No, le nič se ne bojte! Debeli Walker ni tak,

da bi koj z vsakim poljubnim prerijskim človekom sklenil prijateljstvo, zanesite se na to! Rad sem sam za sebe in če se že pridružim komu, mora biti tak, da mu zaupam. Na noben način pa ne navaden človek. Razumete?»

»V tem oziru sem čisto kakor vi. Tudi jaz sem najrajši sam. Na zapadu človek nikdar ne more biti preveč previden v izbiri tovarišev. Zgodi se, da se kakem človeku pridružite, ležete zvečer spat, pa se drugo jutro mrtvi prebudite, vaš tovariš pa dobre volje jezdi z vašim denarjem in imetjem dalje.«

Užaljen je dejal:

»Zuonds —! Mar mislite, da sem tudi jaz tak lopov —?»

»Ne! Pošten človek ste, to se vam na obrazu vidi. Da, še več, celò policist ste —. In k policiji, kakor znano, ne jemljejo lopovov.«

Prestrašil se je in prebledel.

»Sir —! Kaj vam prihaja na misel —!»

»Tiho, master Walker! Vaša zunanost ni sicer prav nič podobna policistu, pa prav zato ste morebiti čisto dober in uporaben detektiv. Prepričani ste bili sicer, da sem novinec in greenhorn, pa vkljub temu sem vas spoznal. Bodite v bodoče previdnejši! Če se tod okoli razve, da hodi debeli Walker le zato po preriji, ker išče kot detektiv različne ubegle gentlemane, bodete prav kmalu zadnjikrat dvignili puško!»

Živahno je ugovarjal.

»Motite se, sir, motite se!»

»Le tiho! Vaša ponudba mi ugaja in pridružil bi se vam ter temle railtroublerjem eno zagodel, nevarnosti se ne bojim, povsod preži na človeka, kakor daleč sega prerija. Pa da se tako skrivate, to mi ni všeč. Če se mislim komu pridružiti, moram vedeti, pri čem da sem z njim.«

Zamišljen je zrl v tla, pa dvignil glavo, me pogledal in rekel:

»Dobro, povedal bom, pri čem da ste z menoj! Vkljub temu da ste čedni in zlikani, je vendar nekaj na vas, kar tudi takemule staremu pririjskemu človeku vzbudi zaupanje. Opazoval sem vas v vozu in vam odkrito povem, ugajate mi. Nisem rad v družbi, vas pa bi še rad imel nekaj časa pri sebi —.

In zato vam bom povedal resnico. Da, uradnik sem zasebnega detektivskega zavoda Sumter v St. Louisu. Nastavljen sem, da iščem ubegle zločince po zapadu. Moje življenje ni lahko, pa vse svoje moči sem posvetil temu svojemu poklicu. Zakaj, to vam morebiti pozneje kedaj povem, ko bova laže utegnila. Žalostna zgodba je —.

Sedaj pa mi povejte, ali pojdete z menoj!«

»Pojdem. Tule je moja roka! Zvesta tovariša si bova, prijateljski bova delila težave in nevarnosti, master Walker!«

Z veseljem je udaril v ponujeno roko.

»Tako naj bo, sir! Hvala vam, da ste ponudbo sprejeli! Upam, da se bova dobro razumela!

Pa pustite tistega master Walkerja! Rajši mi recite Fred! Kratko je in človek vsaj ve, kdo je mišljen. Rad bi pa tudi jaz vedel, kako naj vas kličem!«

Povedal sem mu svoje — seveda rodbinsko — ime in dejal:

»Imenujte me enostavno Charles, dovolj bo.

Toda glejte, nasip je popravljen in tračnice tudi! Popotniki se pripravljajo na odhod!«

»Poklical bom svojega Viktorja. Ne prestrašite se ga! Ni pravzaprav več konju podoben, toda dvajst let mi je zvesto služil in za najboljšega svetovnega dirkača bi ga ne zamenjal.

Ali imate še kaj prtljage v vozu?«

»Nič več. Ampak poslušajte, Fred, ali bova temle ljudem povedala, kam pojdeva in kaj nameravava?«

»Ne. Čim manj vejo o naju, tem bolje bo, tem bolj sva varna.«

Stopil je k vozu, v katerem je imel shranjenega konja, in si ga dal odpreti. Voz je bil visok, nasip strm, ugibal sem, kako bi konja spravil na prerijo. Pa naredil je čisto drugače, nego sem si mislil.

»Victor, come on!«

Na lovčev klic je pomolil star konj mršavo glavo skozi vrata, se ozrl naokoli, sumljivo pomigal z dolgimi ušesi pa se z enim samim skokom pognal iz voza na nasip. Vse je ploskalo. Konj je menda razumel, da velja pohvala njemu, pomahal je z repom, kolikor ga je še imel, in veselo zarežgetal.

Prav kakor gospodar je bil tudi konj posebnež svoje vrste. Naslov Victor, zmagovalec, si je zaslužil seveda le s pogledom na zasluge, ki si jih je stekel kje v svojih mladih letih. Štel je namreč gotovo že svojih dvajset let, mršav, koščen, visokonog rjavec je bil. Griva mu je že skoraj vsa izpadla. Od repa je ostal le še šop redkih las. Njegova ušesa so bila daljša ko najdaljši kunčevi uhlji. Vkljub temu sem s spoštovanjem zrl na častivrednega veterana, posebej še, ko je jezno brcal in grizel krog sebe, ker se mu je eden popotnikov približal. Victor je kazal vsekakor mnogo podobnosti s staro Tony mojega prijatelja Sam Hawerfielda.

Bil je osedlan in obrzdan in Fred ga je koj zasedel ter skokoma pojezdil po strmini nasipa v prerijo.

Stopil sem za njim.

»Vidite, Charles,« je dejal, »kako bi bilo dobro, če bi imeli konja pri roki!«

»Le počakajte in pomirite se, Fred! Ne bo dolgo, pa ga bom imel. Dovolj je, da ga imate vi. Ko najdeva čredo mustangov, mi ga bodele posodili pa si bom konja sam ujel.«

»Vi —? Ne verjamem!«

»Zakaj ne?«

»Bi ga moral že sam ujeti! Victor namreč vas ne pusti v sedlo. Vobče nikogar drugega ne pusti sesti ko svojega gospodarja. Vsakega vrže po tleh.«

»To se bo šele videlo!«

»Pa je tako, vam povem! Če bi ne bilo, bi vam ponudil, da bi ga menjaje se jezdila, bi vas vsaj letanje preveč ne utrudilo. Toda zama bi se mučili. Victor vas zanesljivo vrže iz sedla —.

In zato bodete morali pač peš letati za menoj, dokler ne najdeva mustangov. Neprijetno je, mnogo časa bova izgubila, nama pa se mudi —.

Pa glejte, ljudje lezejo v vozove! Vlak bo odpeljal!«

Res so se popotniki spravljali na vlak. Niso se mnogo zmenili za naju, prav kakor se tudi midva nisva zmenila za nje. Tujci smo si bili. Tudi ni bilo nič posebnega da sva sredi proge prekinila vožnjo. Na zapadu se večkrat pripeti, da kdo izstopi sredi vožnje in odjezdi svojo pot. Treba je le dati znamenje vlakovodji.

Stroj je zažvižgal, vlak se je premaknil, počasi je vozil čez poškodovano mesto, pa se pognal v dir. Še nekaj časa ga je bilo videti na ravnini, ropot koles je zamrl v daljavi, izginil nama je izpred oči. Sama sva bila na preriji.

Odpravila vsa se.

»Obesite vsaj svojo težko puško na sedlo tule!« mi je ponujal Walker.

»Hvala! Dober lovec se niti za trenutek ne loči od svoje puške! Jo bom že sam nosil, kakor jo nosim že toliko let. Naprej!«

»Počasi bom jezdil, Charles!«

»Naj Victor le krepko stopi! Dober pešec sem, dohajal ga bom.«

»Well! Pojdiva!«

Ogrnil sem si odejo, si obesil repetirko na ramo in medvedarico čez pleča pa stopil ob Victorju.

Zasledovanje se je začelo.

III.

Zadnje srečanje z Winnetouom.

Sled railtroublerjev je peljala naravnost na sever. Razločna je bila, ni je bilo treba šele zamudno iskati, naglo sva stopila.

Opoldne sva počivala in si privoščila najine zaloge. Ni bilo mnogo, kar sva imela. Lahko bi si bila sicer na vlakcu kupila mesa in kruha, pa nisva hotela. Dokler je prerijski lovec založen s strelivom, mu ne bo treba gladovati. Sproti si ustrelil svežega mesa. In vsaj jaz sem bil dobro založen. V svojem nepremočljivem usnjatem pasu sem nosil toliko nabojev s seboj, da me ni skrbelo za prehrano.

Svet je bil hribovit in gozdnat. Sled je peljala ob potoku, bregovi so bili poraščeni z gosto travo. Mestoma je ležal tudi gol pesek, kopita so pustila dobro vidno sled. Popoldne sem ustrelil mastnega racoona, ki je obetal okusno večerjo, in ko se je stemnilo, sva se utaborila v ozki, z drevjem zaraščeni soteski. Zakumila sva majhen indijanski ogenj in si spekla racoona. Ni se nama bilo treba bati, da bi naju kdo našel. Še stražila nisva ponoči, oba sva legla spat in mirno spala vso noč.

Ob zori sva odrinila in prispela popoldne na kraj, kjer so railtroublerji prenočevali. Kurili so velik ogenj, prav nič se niso skrivali. Dobrih štiriindvajset ur so bili pred nama.

Držala sva se potoka in prijezdila pod večer na travnato prerijo, obrobjeno s pragozdom. Oba dneva nisva srečala žive duše in tudi nobene sledi nisva videla razen sledi railtroublerjev. Brezskrbno sem

stopal poleg Victorja, ki je enakomerno prestavljal svoje suhe noge.

Bližala sva se gozdnemu pasu, kakor polotok je segal v prerijo. Prispela sva na rob gozda, stopila ob njem in mislila kreniti krog ogla.

Pa skoraj prestrašena sva oba hkrati šinila nazaj.

Nekaj korakov pred seboj sva zagledala Indijanca. Pravkar je mislili tudi zaviti krog gozda. Jezdil je vranca in peljal za povodec konja, ki je nosil tovrno sedlo.

Tudi Indijanec naju je zagledal. Po bliskovo je šinil s konja, se skrila za njim, puškina cev je pogledala konju čez hrbet. Tako nagel je bil, da nisem videl druga ko njegovo vitko postavo, pa še njo le nerazločno in površno.

Tudi debeli Walker je z neverjetno gibčnostjo skočil s konja in se postavil za njim. Sam pa sem v dolgem skoku šinil v gozd in se skrila za močno bukev. In komaj da še o pravem času. Indijančeva puška se je zabliskala in krogla je udarila v deblo. Da sem bil za drobec sekunde prepočasen, pa bi me bil zadel. Indijanec je streljal na mene in ne na Walkerja, ker je koj spoznal, da sem mu nevarnejši nasprotnik. Krit za drevjem bi ga bil obšel in napadel od zadaj, Walker pa bi mu bil grozil od spredaj.

Že med skokom sem dvignil puško, ko pa je počil strel, sem jo spet povetil. Zakaj?

Izkušen westman ve, da ima vsaka puška svoj poseben glas. Neskončno težko je sicer ločiti glas pušk, pa divji zapad poostri čute do skrajnih mej možnosti, kdor je večkrat slišal isto puško, bo spoznal njen glas izmed sto drugih. Lovci zapada se že od daleč poznajo po glasu svojih pušk, če se tudi dolga leta že niso videli.

In tako se je godilo tistikrat tudi meni.

Vse življenje bi ne pozabil glasu puške, iz katere je Indijanec ustrelil. Dolgo dolgo že nisem čul njegova glasu, pa v hipu sem ga spet spoznal. Bila je slovita srebrna puška Winnetouova, slavnega poglavarja Apačev, tistega, ki je o njem pripovedoval Walker ob železnici in ki je bil moj prijatelj in brat in moj učenik v vseh spretnostih in ročnostih divjega savanskega in prerijskega življenja.

Ali je bil Winnetou —? Ali pa je morebiti prešla njegova puška v druge roke —?

Zaklical sem mu izza drevesa v narečju Apačev:

»Ne streljaj! Tvoj prijatelj sem!«

»Ne vem, kdo si,« mi je odgovoril. »Stopi izza drevesa!«

»Ali nisi Winnetou, poglavar Apačev?« sem vprašal, da bi bil čisto varen.

»Sem.«

Skočil sem izza bukve in k njemu.

Spoznal me je.

»Charli —!«

Tako je izgovarjal Winnetou moje krstno ime po angleškem Charley.

Radost je donela iz te besede. Razširil je roke in me pritisnil na srce.

»Charli —! Moj brat — moj prijatelj —!« je pravil ginjen, da je skoraj jokal od veselja. »Moja roka je tvoja roka, moje srce je tvoje srce!«

Tudi sam sem bil tako ginjen, da so mi solze zalile oči. Dolgo dolgo se že nisva videla — in tako nepričakovano sva se sešla! Večje sreče si nisem mogel želei.

Vedno in iznova mi je pogledal v oči, vedno in iznova me je pritisnil na srce. Končno se je spomnil, da nisva sama.

Walker je medtem že stopil izza konja. Nisem videl njegovega obraza, pa menda naju je zelo začuden gledal.

»Kdo je tale človek?« je pokazal Winnetou na Walkerja.

»Dober človek, moj prijatelj je.«

»Kako mu je ime?«

»The thick Walker,« sem povedal po angleško, da bi naju razumel tudi Fred.

Ponudil mu je roko in ga pozdravil.

»Prijatej mojega prijatelja je tudi moj prijatelj! Skoraj bi se bila zgodila nesreča —. Pa Charli je spoznal glas moje puške, prav kakor bi bil tudi jaz spoznal glas njegove puške.

Kam potujeta moja prijatelja?«

»Sovražnika zasledujeva. Tule v travi vidiš njegovo sled.«

»Opazil sem jo šele pred nekaj minutami. Od vzhoda sem sem prišel k tejle vodi.

Kake barve so možje, ki jih zasledujeta?«

»Beli so in trije rdeči rodu Ogellalla.«

Obrvi so se mu nasršile. Položil je roko na svetli tomahawk, ki mu je tičal za pasom, in dejal:

»Sinovi rodu Ogellalla so žabe. Če pridejo iz svojih lukenj, jih bom pohodil!

Ali smem s svojim bratom Charlijem, da vidim Ogellalle?«

Nič mi ni moglo biti bolj všeč ko njegova ponudba. Winnetou najin zaveznik, — to je pomenilo prav toliko, kot da se nam je pridružilo dvajset izkušenih westmanov. Upal sem sicer, da me ne bo kar zapustil, ker se že dolgo časa nisva videla, nisem pa pričakoval, da nama bo ponudil svoje spremstvo.

Ves vesel sem mu odgovoril:

»Veliki poglavar Apačev je prišel k nama kakor solnčni žarek v hladno jutro! Naj bo njegov tomahawk najin tomahawk in njegova puška najina puška!«

»Moja roka je vajina roka in moje življenje je vajino življenje! Tako bo! Howgh!«

Mojemu debelemu Fredu je bilo na obrazu videti, kako silno je učinkovala na njega Apačeva osebnost. Vsakemu drugemu bi se bilo prav tako godilo. Saj pa je bil Winnetou res tudi utelešen vzor pravega Indijanca in vsakemu westmanu je moralo srce zaigrati ob pogledu na njega.

Ni bil nikak plečat orjak, razraščan in dolg, njegovo telo je bilo prej lično in nežno, toda obenem mišičasto, gibčno in prožno, vsak gib, vsaka kretnja je izražala izredno moč in izurjenost. Tudi najmočnejši in najizurjenejši trapper ga je moral občudovati.

Oblečen je bil prav kakor tistikrat, ko sva potovala od Rio Pecos čez Sierra Nevado v Kalifornijo in v zlate rudnike. Ista obleka seve ni bila več, saj so medtem minila že leta. In tak je bil vedno, odkar sem ga poznal, snažen in ličen v vsej svoji zunanosti, viteški in samozavesten, zapovedujoč v svojem nastopu, vsaka ped na njem mož in junak.

Debeli Fred se je menda pač najbolj čudil, da se na Indijancu vse sveti in blešči, da niti sledu nesnage ni videti na njegovi obleki in ne na njegovi opremi in njegovi rjavi očesci sta tako izrazito plesali med Winnetouom in menoj, da sem njegove misli prav lahko uganil.

»Moja brata naj sedeta! Kadila bodeta z menoj pipo miru!« naju je povabil.

Sedli smo v travo ob robu gozda. Winnetou si je odvezal od vratu calumet, okrašen s peresi, segel za pas po tobak, pomešan s konopljinim listjem, kakršnega navadno kadijo Indijanci v mirovni pipi, nadeval in prižgal. Obred mirovne pipe je bil po običajih Indijancev neobhodno potreben, potrdil je sklenjeno zvezo in nobene besede bi ne bil zinil Winnetou o naših namenih, preden ni opravil obreda mirovne pipe.

Ko je pipo prižgal, je vstal, puhnil dim proti nebu, potegnil in spet puhnil dim proti zemlji, se priklonil proti štirim delom sveta, obenem štirikrat po-

tegnil dim in ga puhnil za vsakim poklonom, pa spet sedel in dal pipo meni.

»Veliki Duh čuje mojo prisego! Moji bratje so, kar sem jaz, in Winnetou je, kar so moji bratje! Prijatelji smo!«

Vzel sem calumet, vstal, ponovil obred in povedal:

»Veliki Manitou, ki ga vsi častimo, vlada zemljo in zvezde. Moj oče je in tvoj oče, o Winnetou, bratje smo, v vsaki nevarnosti si bomo pomagali. Pipa miru je obnovila najino zvezo.«

Dal sem calumet Walkerju. Puhnil je dim proti nebu in proti zemlji in na štiri strani sveta, prav kakor midva, in dejal:

»Spoznal sem Winnetoua, najslavnejšega poglavarja Mescalero, Mimbrenjev in Apačev, pijem dim iz njegovega calumeta in sem njegov prijatelj. Njegovi prijatelji so moji prijatelji in njegovi sovražniki so moji sovražniki. Naj nikdar ne preneha naša zveza!«

Sedel je in dal pipo Apaču, ki jo je sam kadil dalje. Opravili smo obred, zadostili običaju, smeli smo se svobodno pogovarjati.

Winnetou je povzel besedo.

»Moj brat Charli naj mi pripoveduje, kaj vse je doživel, odkar sva se ločila, in kako je naletel na sled Ogellall!«

Kar sem doživel po ločitvi v San Franciscu in kod vse sem hodil, to sem mu lahko pozneje pripovedoval. Popisal sem mu le, kako sva se srečala z Walkerjem in kaj sva doživela ob železnici. In potem sem dejal:

»Tudi moj brat Winnetou naj mi pove, kaj je doživel, odkar sva se ločila, in kako je prišel sem gori v lovišča Siouxov, daleč od svojega wigwama!«

Molče je puhal dim in kadil pa povedal:

»Dež prinese vodo iz oblakov in solnce ga spet dvigne proti nebu. Tako je tudi s človeškim življenjem. Dnevi prihajajo in izginejo. Kaj naj Winnetou

pripoveduje o solncih, ki so minila? Poglavar rodu Dakota je razžalil Winnetoua, Winnetou ga je zasledoval in mu vzel skalp. Njegovi ljudje so zasledovali Winnetoua, Winnetou pa je zabrisal svojo sled, se vrnil v njihov wigwam, si vzel znamenje svoje zmage in ga naložil na poglavarjevega konja. Tamle stoji!»

Kako preprosto in skromno je pripovedoval junaštva, ki bi za nje drugi rabili cele ure!

Pa tak je bil! Zvedel sem pozneje, kako je bilo. Zasledoval je od mej Mehike daleč na jugu pa do Milk Riverja na severu Zedinjenih držav svojega sovražnika po pragozdih in prerijah, ga došel, premagal v možatem boju, šel v tabor sovražnika in si vzel najdragocenejši plen. Nihče drug bi ne bil zmožen takega junaštva in vsak bi se bil hvalil, Winnetou pa je pripovedoval o njem tako skromno in kratko —.

Nadaljeval je:

»Moja brata mislita zasledovati Ogellalle in belokožce, ki jih railtroublerje imenujejo. Za to je treba dobrih konj. Ali bo zajahal moj brat Charli konja, ki sem ga vzel poglavarju Dakote? Najboljšo indijansko šolo ima in moj brat se razume na njo bolje ko kateri drugi belokožec.«

Že prej nekoč mi je podaril krasnega mustanga. Mislil sem darilo odkloniti in sem rekel:

»Prosim svojega brata dovoljenja, da si smem konja sam uloviti. Poglavarjev konj bo nosil plen.«

Odkimal je.

»Ali je moj brat Charli pozabil, da je njegovo vse, kar je moje? Čemu izgubljeni čas z lovom na konja? Ali naj nas lov izda Ogellallom? Ali misli moj brat, da bo Winnetou vzel s seboj plen, ki ga je odvzel Dakotam? Zakopal ga bo in konj bo prazen. Howgh!«

Nisem smel ugovarjati, razžalil bi ga bil. Sprejeti sem moral darilo.

Sicer pa sem že ves čas konja občudovaje gledal. Vranec je bil, krepkih udov, pa ličen in prožen, da ga je bilo veselje gledati. Dolga griva mu je visela globoko črez vrat, košati rep je segal skoraj do tal, nozdrvi so bile od znotraj rožnato rdeče, kar velja Indijancu za znamenje plemenite krvi, in v njegovih velikih očeh je gorel ogenj živahnosti pa obenem mirne preudarnosti, ki je obetal, da se sme dober jezdec na njega zanesti.

»Kaj pa sedlo?« je menil Fred. »Saj vendar ne morete na tovornem sedlu jezdit, Charles!«

»Pač majhna briga! Ali še niste videli, kako si Indijanec preuredi tovorno sedlo v jezdno sedlo? Ali pa kako si lovec prikroji sedlo iz še tople kože divjačine? Videli bode, jutri bom imel sedlo, ki me bode za njega še zavidali!«

Apač je prikimaval in dejal:

»Winnetou je našel više gori ob potoku sled velikega volka. Še preden bo solnce zašlo, bo volk padel, iz njegove kože in iz prsnega koša pa bomo naredili sedlo.

Ali imajo moji bratje dovolj mesa s seboj?«

»Da.«

»Torej pa pojdimo! Ustrelili bomo volka in poiskali taborišče, kjer bomo prenočili in kjer bom zakopal svoj plen, ki sem ga vzel Dakotam.

Zora nas bo našla že spet na sledi railtroublerjev. Uničili so vozove ognjenega konja, izropali, ubili in sežgali so veliko število svojih belih bratov, veliki Duh je jezen na nje in jih bo dal v naše roke, kajti po postavah savane so si zaslužili smrt.«

Zapustili smo kraj, kjer smo doživeli srečno srečanje, in poiskali volčjo sled. Kmalu smo našli tudi volka, bil je tiste vrste, ki mu Indijanci pravijo coyot, ustrelili smo ga in si poiskali varno taborišče.

Še tisti večer smo sestavili sedlo, da bi se koža do drugega jutra posušila, zakopali Winnetouov plen

in si mesto zaznamovali, da bi ga pozneje spet našli. Ob zori pa smo krenili za railtroublerji. Smejali bi se bili, če bi bili videli, da so se trije ljudje podali na maščevalni pohod nad skoraj desetkrat močnejšega sovražnika.

Moj vranec se je dobro obnesel. Seveda bi bil prvo minuto zletel iz sedla, da se nisem res dobro razumel na njegovo indijansko šolo. Kmalu sva se vživela drug v drugega.

Moj debeli Fred se je kmalu prepričal, da »znam tudi jezdit«. Opazil sem, da nekam čudno pogleduje po meni. Vsekakor mu je bilo nerazumljivo, da se takle novinec razume na indijansko jahaško šolo. Ni mu menda tudi šlo v glavo, da sva si z Winnetouom taka dobra prijatelja. Čudno se mu je zdelo, da slavni Winnetou tako zelo odlikuje lovca, ki niti nima bojnega imena. Pa pustil sem ga, da se je čudil in si sam razlagal te nerazumljive pojave.

Stari Victor se je dobro držal, naglo smo potovali. Opoldne smo našli taborišče railtroublerjev, za pol dneva smo jim že prišli bliže.

Njihova sled je zapustila potok in krenila v dolgo stransko dolino. Gozdovi so prihajali po pobočjih in po dolini je curljala drobna vodica. Winnetou je pridržal konja v korak, počasi smo jezdili, skrbno je pazil na sled in se bistro oziral po gozdnih robih.

Ustavil je konja in se obrnil k meni.

»Uff —! Kaj pravi moj brat Charli k temule potu?«

»Na greben pelje.«

»In potem?«

»Onstran grebena nekje pa sedijo railtroublerji.«

»In kdo še?«

»Ogellalle.«

Pokimal je.

»Moj brat Charli ima še vedno oko orla in premetenost lisice. Prav je uganil.«

Počasi in previdno smo jezdili dalje, vsak hip pripravljeni, da primemo za orožje ali pa se umaknemo.

»Ogellalle da bi bili tam onstran —?« je dvomil Fred. »Zakaj tako sodite?«

»Spomnite se na to, kar sem vam pravil ob železnici! Ali res mislite, da se bodo trije Indijanci brez posebnega vzroka pridružili taki številni četi belih? Tod na zapadu je več rdečih ljudi ko belih. In tako bo tudi v našem slučaju.«

»Pshaw —! Ne razumem vas, Charles!«

»No, tisti trije Ogellalle niso sami —.«

»Ampak —?«

»Večje krdelo njihovih ljudi leži kje tod v gorah in čaka na nje.«

»Čemu pa bi bili šli tisti trije z railtroublerji železnico napadat?«

»Prideljeni so jim bili za nekake nadzornike.«

»Tako —? Zakaj? Od koga prideljeni?«

»Hm —! Ne zamerite, moj ljubi Fred, pa zdi se mi, da sva zamenjala vloge —. Danes bi jaz vas lahko za greenhorna kregal —.«

»Heigh ho —! Zakaj?«

»Ali mislite, da bi se klatilo tod okoli krdelo triindvajsetih belih, pa da bi jih ne opazili rdeči?«

»Gotovo, da beli ne morejo neopaženi mimo njih!«

»Kaj so torej morali beli storiti?«

»Hm, da —! Če so hoteli biti varni in če so hoteli doseči svoje namene, so se morali podati v varstvo rdečih. Tako je tod v navadi.«

»Prav! In mislite dalje! Ali so jih rdeči vzeli v varstvo zastonj?«

»Ne. Beli jim morajo nekaj nuditi za to.«

»Kaj?«

»Recimo del plena.«

»Lepo! Ali sedaj razumete, kaj meniva z Winnetouom?«

»Hm —! A tako —! Beli so prišli k rdečkarjem, jih zaprosili za varstvo, to je, za dovoljenje, da smejo na njihovem ozemlju izvrševati svoje »rokodelstvo«. Rdeči so jim izvrševanje obrti dovolili, pa zahtevajo recimo davek. Nato so šli beli in napadli vlak, da bi s plenom plačali davek. In poglavar jim je dodal tri svoje bojavnike, ki bi jih naj nadzorovali in poskrbeli, da bodo beli res tudi plačali, kar so obljubili —.«

»Morebiti je tako, morebiti pa tudi ne. Vsekakor pa je gotovo res, da tisti trije Ogellalle ne postopajo kar sami tod okoli, ampak da jih je večja četa kje tod blizu. In k njim bodo šli tudi railtroublerji. Vse to sem vam pravil že ob železnici.

Toda poslušajte dalje! Kaj mislite, ali so se beli in rdeči lopovi združili in sklenili prijateljstvo samo zato, da se bodo negovali in pasli lenobo —?«

»Gotovo ne.«

»Tudi jaz sodim, da ne. Zanesite se, kmalu si bodo izmislili še drugo vragolijo, posebno, ker jim je prva tako dobro uspela.«

»Kako vragolijo?«

»Hm —! To in ono je mogoče. In če takole premislim položaj, bi skorajda zaslutil, katero vragolijo pripravljajo —.«

»To bi bilo pa preveč! Da bi uganili, kaj name ravajo ljudje, ki jih še niti videli niste —. Veste, Charles, tale dva dni, odkar se bolje poznavam, ste takorekoč zrastle v mojih očeh in cel koš vsakovrstnega spoštovanja sem se navzel do vas. Ampak s tisto vašo slutnjo le ne bo nič!«

»Bomo videli! Dovolj dolgo sem se klatil med rdečkarji in dobro poznam njihove navadice.

Pravite, da se ne da uganiti, kaj namerava človek, ki ga niti videli niste. Ali veste, kako bode najboljši uganili, kaj bo storil v danem sučaju tak človek?«

»No —?«

»Če se prav živo vmislite v njegov položaj in če posebej še upoštevate njegov značaj.

Ali smem nekoliko ugibati?«

»Res radoveden sem —.«

»Dobro! Vmislite se v položaj railtroublerjev in Ogellall! Pobratili so se, eni in drugi so lopovi in na lopovstva mislijo. Eden udar se jim je posrečil, na drugega mislijo —. Kako lopovstvo spet nameravajo —? Vsekakor napad, rop, plenjenje. Pa kje?«

»Kdo bi uganil —?«

»Pomislite malo, kje se jim trenutno nudi najlepša prilika!«

»Ne vem!«

»Pomagal vam bom. Kaj je dejal vlakovodja, da bo storil na sosednji postaji?«

»Javil bo napad, je rekel.«

»In potem?«

»No, in potem se bodo odpravili ljudje, delavci in železničarji, pa zasledovali railtroublerje, da jih kaznujejo.«

»Prav! In kateri postaji mislite bo javil napad in odkod se bo odpravil kazenski pohod?«

»Vsekakor bo javil napad že najbližnji postaji in če je dovolj močna, bo koj odposlala ljudi za zločinci.«

»Da! Postaja bo torej poslala svoje ljudi na zasledovanje, kajne?«

»Da.«

»Na tisti postaji bo torej ostalo le malo ljudi in railtroublerji ne bodo mnogo tvegali, če jo napadejo.«

»Aha —! Sedaj vas razumem!«

»Kajne! Postaje so na tej progi zaenkrat lečasne. Zato je treba vedeti, katera postaja ima dovolj ljudi, da jih lahko pošlje za railtroublerji. Količkor postaje poznam, bi prišel v poštev le Echo cañon.«

Pokimal je.

»Charles, utegne biti, da ste prav uganili! Prav tako dobro kakor mi vejo tudi railtroublerji, da bo postaja brez ljudi, če jih pošljejo za njimi.«

»Računajte še tudi s tem, da so Ogellalle izkopali bojno sekiro in se namazali z bojnimi barvami, da so torej brez dvoma na boj pripravljeni, pa se vam napad na Echo cañon ne bo zdel več tako neverjeten.

Toda glejte! Tamle izvira naš potočič! Sled pelje strmo v breg, nehati morava z ugičanjem, ne utegneva se pogovarjati.«

Zajezdili smo v strmino. Svet je bil gozdnat in pot naporna, povrh smo morali še paziti na sovražnika. Počasi smo lezli v hrib.

Vrh se je razširil v planoto, sled je peljala po njej pa se spustila na drugi strani hriba v dolino. Prišli smo do potoka in jezdili ob njem za sledjo proti vzhodu.

Našli smo mesto, kjer so railtroublerji opoldne počivali. Sled se je obrnila ob potoku proti severu. Križali smo doline in jezdili po soteskah, vse bolj sveža je bila sled, bili smo railtroublerjem trdo za petami. Skrajno previdno smo potovali.

Zvečer smo prispeli na dolg greben. Že smo mislili kreniti na drugi strani navzdol, ko je Winnetou, ki je jezdil prvi, na mah obstal in pokazal v dolino.

»Uff —!« je vzkliknil polglasno.

Obstala sva in pogledala za njegovo roko.

Na desni spodaj je ležala majhna dolina. Odprta je bila in travnata, uro ali kaj je merila v obsegu. Šotori so stali naokoli, konji so se pasli med njimi in Indijanci so hodili po svojem poslu.

»Meso pripravljajo«, pravijo na zapadu takemu poslu. Ako se namreč mislijo Indijanci založiti z večjimi količinami mesa, na primer jeseni, ko se oskrbijo za zimo, ali pa če so namenjeni na daljši bojni pohod, se zberejo in grejo na bizone, jih pobijejo večje število in meso posušijo na solncu v tenkih kosih. Res

so ležala krog tabora ogrodja bizonov, med šotori pa so bile na kolih razpete vrvi in na njih se je sušilo meso, narezano na trake.

»Ogellalle!« je menil Fred.

»Vidite, da sem prav slutil!«

»Dvaintrideset šotorov.«

Winnetou je pregledal tabor in dejal:

»Dve sto bojevnikov.«

»In beli so pri njih!« sem pridjal. »Preštejmo konje! Iz njihovega števila bomo najzanesljiveje skleпали na število ljudi.«

Vsi trije smo šteli in našteli dve sto konj. Samo na lovu Ogellalle niso bili. Le malo bizonov so ubili, kakor so pričala ogrodja, razen tega tudi ozka dolina ni bila prikladna za izdaten lov. Oskrbeli so se torej z mesom le za bojni pohod. Da so na bojnem pohodu, to so pričali tudi ščiti, ki so sloneli ob šotorih. Na lovu ščita indijanski bojevnik ne potrebuje.

Največji šotor je stal nekaj v stran od drugih in orlova peresa na njem so povedala, da je poglavarjev šotor.

»Kaj meni moj brat Charli? Ali bodo tele žabe ogellalske dolgo čepele tule v dolini?« me je vprašal Winnetou.

»Ne.«

»Iz česa sklepate to, Charles?« je poizvedoval Fred. »Tako vprašanje je važno in pretežko, da bi se dalo na njega takoj odgovoriti!«

»Poglejte si ogrodja, Fred! Odgovorila vam bodo čisto točno na vaše vprašanje!«

»Kako da ravno ogrodja?«

»Kosti so že bele, solnce jih je pobelilo. Gotovo ležijo že štiri do pet dni v travi. In v petih dneh se meso dobro posuši. Ali ne?«

»Vsekakor.«

»No, torej lahko rdečkarji odrinejo. Ali pa morebiti mislite, da bodo še ostali in vrgli karte ali pa igrali šah?«

»Zbadljivi ste, sir! Le samo to bi bil rad zvedel, odkod veste, da ne bodo več dolgo ostali.

Pa glejte! Tamle je eden stopil iz šotor! Kdo bi neki bil —?»

Winnetou je segel v žep in izvlekel — daljnogled. Gotovo nenavaden predmet v rokah »divjaka« —. Tudi Fred Walker ga je iznenaden gledal. Winnetou je bil mnogo na vzhodu, naučil se je od mene, kaka koristna reč da je dalnogled, pa si ga je kupil.

Nastavil ga je in si ogledal Indijanca, ki je stopil iz šotor. Obrvi so se mu nasršile in kruto je povedal:

»Ko ice, lažnivec in izdajalec! Winnetou bo zadil svoj tomahawk v njegovo glavo!«

Dal je steklo meni.

Pogledal sem si poglavarja. Ko ice pomeni »Ognjena usta«. Poznal sem ga po imenu. Bil je znan po vsej savani in po gorovju kot izvrsten govornik, drzen bojevnik in neizprosni sovražnik vseh belih. Skrajno previdni smo morali biti, če bi dobili posla z njim.

Dal sem steklo še Walkerju in rekel:

»Bo dobro, če se skrijemo! Mnogo več konj je videti ko ljudi in četudi morebiti ležijo po šotorih, je vendar mogoče, da se potepajo tudi po okolici.«

»Moji bratje naj počakajo!« je dejal Apač. »Winnetou bo poiskal mesto, kamor se bomo skrili.«

Izginil je med drevjem in se vrnil šele čez dolgo časa. Peljal nas je po grebenu do goste podrasti. Prerili smo se skozi njo in našli majhno travnato jaso, dovolj prostora je bilo na njej za nas in za naše konje. Če smo zabrisali sledove in tiho ležali, nas res nihče ni mogel izlahka zalotiti.

Privezali smo konje, z Walkerjem sva legla, Winnetou pa je odšel, da zabriše sled za nami.

Kmalu se je vrnil in potem smo ležali v globoki, duhteči travi ter čakali noči, vsak hip pripravljeni,

da pri najmanjšem sumljivem šumu skočimo in zatisnemo konjem nozdrvi, sicer bi nas izdali s prhanjem.

Ko se je stemnilo, je Winnetou neslišno odlezel na poizvedovanje. Prinesel je vest, da so Ogellalle zakurili ognje.

»Tile lopovi so prepričani, da so varni!« je pravil Fred. »Če bi vedeli, kako blizu da smo —!«

»Mislijo si vsekakor, da jih bodo zasledovali,« sem dejal. »Ker pa o nas ničesar ne vejo, pričakujejo le delavce s postaje Echo cañon in so prepričani, da še niso prišli za njimi. Zato se čutijo varne.

Iz njihove brezbržnosti pa tudi lahko sklepamo, da bodo jutri odšli. Če hočemo kaj več zvedeti o njihovih namenih, moramo še nocej na poizvedovanje!«

»Winnetou bo šel!« je dejal Apač.

»Tudi jaz pojdem!« sem se oglasil.

»Vi —?« se je čudil Fred.

»Zakaj pa ne? Eden mora ostati pri konjih. Tudi puške bova pustila v skrivališču, le napotje bi nama delale. Nož in tomahawk zadostujeta in za najhujšo silo imava samokrese. Vi ostanete v skrivališču, kajne?«

Debeli Fred je bil čisto zadovoljen. Gotovo ni bil strahopetnež, pa če ni bilo neobhodno potrebno, menda ni rad tvegäl življenja. In tvegäl je življenje, kdor je šel v tabor Ogellall. Če bi ga našli, je bil izgubljen.

Tri dni pred mlajem je bilo, povrh pa še oblačno. Tema je bila kakor v rogu, noč kakor ustvarjena za prisluškovanje.

Zlezla sva z Winnetouom iz podrasti in šla na mesto, kjer smo opoldne opazovali tabor.

»Winnetou bo šel na levo, moj brat Charli pa naj gre na desno!« je šepnil. In že je izginil v temi.

Sklonjen sem se splazil po strmeh, zaraščenem pobočju, se zvijal med drevjem in grmovjem in srečno

prispel v dolino. Pred menoj so goreli taborski ognji. Najnevarnejši del pota se je začel.

Vzel sem bowieknife med zobe, da bi ga imel koj pri roki če bi mi pretila nevarnost, legel v travo in se po prstih porival k poglavarjevemu šotoru. Ogenj je gorel pred njim, za njim pa je ležala dolga, temna senca, tja sem lezel.

Dve sto korakov je bila pot dolga. Pedenj za pednjem sem se porival bliže, k sreči sem imel veter v obrazu, ni se mi bilo treba bati, da bi me zavohali konji. Izdali bi me bili, ker indijanski konji prhajo, če začutijo tujca v bližini. Winnetou je imel veter v hrbtu, za njega je bil položaj mnogo nevarnejši.

Pol ure sem rabil za dve sto korakov, obležal sem trdo za poglavarjevim šotorom, pokritim z bizo-novo kožo.

Pri ognju so sedeli ljudje, angleški so govorili, glasno in brezbrizno. Saj še niso pričakovali zasle-dovalcev. Trdo ob tleh sem pomolil glavo iz sence toliko, da sem videl okoli ogla. Kake štiri metre pred menoj so sedeli, osem jih je bilo, pet belih in trije rdeči.

Rdeči so molčali. Pri taborskem ognju je le beli človek glasen, rdeči je redkobeseden, previdno mol-či in opazuje okolico. Bolj z znamenji se pogovarja ko z besedami. Tudi ogenj so kurili, kakor je v na-vadi pri belih in ne po indijansko. Visoko je pla-polal.

Eden belih je bil dolg, bradat človek, brazgotino je imel na čelu, najbrž spomin na kak pretep. Prvo besedo je imel, drugi beli so spoštljivo izpraševali in poslušali, menda je bil njihov vodja. Vsako be-sedo sem dobro razumel.

»In kako daleč bo odtod do Echo cañona?« je vprašal eden.

»Približno sto milj,« je odgovoril dolgi. »V treh dneh smo lahko tam.«

»Kaj pa, če so naši računi napačni —?«

»Kaki računi?«

»Če nas ne bodo zasledovali?«

»No —?«

»Posadka postaje, delavci in drugi, je vsekakor številna. Trda nam bo predla —.«

Zaničljivo se je smejal bradati.

»Neumnost! Zasledovali nas bodo čisto gotovo, o tem le kar nič ne dvomi! Približno trideset ljudi smo jim pobili, vlak smo jim sežgali, obilo plena smo jim vzeli. — Ne bodo tega mirno vtaknili v žep! Prišli bodo! In sled bodo tudi našli, saj je dovolj razločna! Le nič se ne boj! Vsaj poskusili bodo. Našli pa nas seveda ne bodo.«

»No, potem se nam mora udar popolnoma posrečiti! Koliko ljudi dela v Echo cañonu, Rollins?«

»Krog sto petdeset. Vsi so dobro oboroženi. Razen tega je na postaji nekaj dobro založenih gostiln in da bi ne našli polne blagajne, tega se nam tudi ni treba bati. Čul sem, da blagajna v Echo cañonu izplačuje vse izdatke med postajama Green River in Promontory. Ta proga meri nad 30 milj, lahko si torej mislite, da mora biti v blagajni več tisoč dolarjev!«

»Heigh day —! To se lepo čuje! Pa misliš, da nas res ne bodo našli —? Kaj pa naša sled?«

»Ne bodo nas našli. Računam, da bodo jutri popoldne tukaj. Ob zori odrinemo, najprvo proti severu, pa se razdelimo v več čet in se razidemo na vse strani, da jim zmešamo sled. Ne bodo vedeli, kateri četi bi sledili. Vsaka četa zabriše najskrbneje svojo sled in se obrne na jug. Ob Green Forku se snidemo in jo mahujemo proti Echo cañonu. Od danes v štirih dneh smo tam.«

»Ali pošljemo oglednike?«

»Se razume! Jutri zarana odidejo naravnost v Echo cañon. Pričakovali nas bodo na Painter Hillu. Vse to je že domenjeno.«

»In če bodo delavci še vsi v campu?«

»Se nam jih tudi ni treba bati. V premoči smo, iznenadili jih bomo, še preden bodo utegnili zgrabiti za orožje, jih bo polovica padla.«

Zvedel sem več, nego sem pričakoval. In o pravem času sem prišel. Ali bi še poslušal —? Ne, ni bilo treba. Več nisem mogel zvedeti, nego sem že zvedel, in najneznatnejši slučaj me je lahko izdal. Najbolje je bilo, če sem se zadovoljil z uspehom in odšel.

In kako prav sem računal! Res so bili namenjeni v Echo cañon! Premeteni so bili! Zvabiti so mislili posadko v gore pa bi v miru ropali in plenili na postaji! No, temeljito se bodo ušteli!

Spet sem lezel po prstih nazaj, pa ritenski, ker sem moral sled zabrisati za seboj. Utegnili so jo najti drugo jutro, izdala bi me bila in izjalovili bi se mi bili načrti, ki sem jih snoval. Seveda je bil težek in zamuden posel, brisati sled v temi, vsako bilko skoraj sem moral posebej otipavati, vsak vtisek najti s prsti in ura je minila, ko sem prilezel do gozda. Tam sem bil varen.

Djal sem dlan k ustom in zakvakal, kakor kvaka velika zelena žaba američanskih savan. To znamenje sva si z Winnetouom dogovorila za slučaj, da se je bilo treba umakniti, pa so bili sovražniki blizu. Brez dvoma je znamenje čul in tudi razumel, da se mora vrniti. Indijancem kvakanje ni moglo biti sumljivo, velika zelena žaba je doma na mokrih savanah, noč pa je tudi bila in ponoči se žabe navadno oglašajo.

Zdelo se mi je potrebno, da sem dal Winnetouu znamenje za umik. Zalezoval je tabor od leve strani, veter je imel v hrbtu, utegnili so ga navohati konji. In tudi ni bilo treba več, da bi se podajal v nevarnost. Kar sem zvedel, je zadostovalo za naše namene. Več tudi Winnetou ni mogel zvedeti.

Tudi po strmini sem moral zabrisati sled za seboj in bil sem vesel, ko sem končno po napornem, zamudnem plezanju našel Freda.

»No, kako je bilo?« je ves radoveden začel.

»Počakajte, da pride Winnetou!«

»Zakaj? Kar gorim radovednosti!«

»Pa zgorite, če ne morete potrpeti! Dvakrat bi moral pripovedovati, kaj sem zvedel, najprvo vam, pa še Winnetou. In človek ne govori rad po nepotrebnem.«

Potrpeti je moral in počakati, četudi je dolgo trajalo, da se je Winnetou vrnil.

Končno je zašumelo v podrasti, Winnetou je smuknil na jaso in prisedel k meni.

»Moj brat Charli mi je dal znamenje?« je vprašal.

»Da.«

»Torej je bil moj brat srečen pri prisluškovanju?«

»Da. Kaj je zvedel poglavar Apačev?«

»Ničesar ni zvedel. Mnogo časa je izgubil, da je prilezel mimo konj, ker je imel veter za seboj, in ko je prilezel do prvih ognjev, je čul tvoj klic. Nato je moral zabrisati vsako sled za seboj in zvezde so že visoko prikolobarile, ko je prispel sem.

Kaj je videl moj brat?«

»Vse sem videl in čul, kar moramo vedeti.«

»Moj brat je vsikdar srečen, kadar zasleduje sovražnika! Naj pripoveduje, kako je bilo!«

Poročal sem.

Ko sem skončal, je rekel Fred:

»Torej ste le prav slutili! Tisto o napadu na Echo cañon ste dobro uganili!«

»Ni bilo težko uganiti.«

»In kak je tisti dolgin? Ali ima brazgotino na čelu?«

»Da.«

»In brado?«

»Da.«

»On je, Haller! Prej ni nosil brade. Tisto rano na čelu je dobil pri nekem napadu spodaj ob Leawen-worthu. In kako so ga imenovali tovariši?«

»Rollins.«

»To ime si je treba zapomniti! Četrto ime je že, ki si ga je nadel.

Kaj bomo ukrenili, Charles? Nocoj ne moremo po njega. Kar iz srede tabora ga ne moremo odpeljati —.«

»Bi bilo tudi zelo težko. Sicer pa mislim, da vam ne sme biti dovolj, ako samo njega kaznujete. Njegovi tovariši so prav taki lopovi in prav tako zaslužijo kazen kakor on.«

»Kako pa jih mislite kaznovati?«

»Gotovo ne tako, da bi jih kar enostavno vse postrelil.«

»Kako pa? Ali jih mislite poslati pred sodišče?«

»To bi se že pokazalo. Po načrtu, ki sem si ga zamislil, bi bilo to vsekakor mogoče. Povedati vam namreč moram, da ne prelivam rad krvi. Kri je najdragocenejši sok na svetu! Mnogo sem hodil po divjem zapadu, pa vsikdar sem se kolikor mogoče izognil ubijanju. Rajši sem vzel škodo na sebe, ko pa da bi koga ubil, in če je že moralo biti, sem usmrtil bližnjega le v skrajnem silobranu. Navadno pa sem tudi v takem slučaju pustil sovražniku življenje in ga onesposobil za boj, rajši ko da bi mu vzel življenje.«

»Čudno!« je menil debeli Walker. »Ste v tem oziru prav tak kakor Old Shatterhand! Pravijo o njem, da le v največji sili ubije sovražnika. Medveda ustrelil nezmotljivo v oko ali pa v srce, če pa ga napade sovražnik, bodisi Indijanec ali beli, mu zdrobi le koleno ali pa desno roko. Ali pa ga trešči s pestjo na tla, da se več ur ne zave.«

»Uff —!«

Winnetou se je začudil. Ni vedel, da Walker še ne pozna mojega bojnega imena. Gledal me je, kaj bom rekel.

Pa nalahno sem mu odkimal in nadaljeval:

»Vkljub temu pa mi na misel ne prihaja, da bi brez kazni izpustil takega zločinca ali pa kar celo tolpo zločincev. Sokriv bi bil zločinov, ki bi jih zagrešili, dobesedno pognal bi jih nad poštene ljudi —.

Nocoj ne moremo dobiti Hallerja iz tabora. Lahko bi ga bil sicer prejele ustrelil, saj je sedel komaj štiri korake oddaljen od mene. Pa morilec nočem biti in povrh bi bila nagla smrt za takega zločinca nagrada, ne pa kazen. In razen tega bi ušli kazni njegovi tovariši.

Ne! Drugače bomo stvar zasnovali. Prijeli bomo Hallerja živega. In tudi njegove ljudi.«

»Pa kako?«

»Ne uganete?«

»Ne.«

»Pa vendar leži na dlani! Saj sedaj zanesljivo vemo, kam so namenjeni!«

»V Echo cañon —?«

»Seveda.«

»In pustili bi, mislite, da odidejo v Echo cañon?«

»Da.«

»In potem —?«

»Kako da še poprašujete! V Echo cañonu jih primemo!«

»Kako pa jih mislite prijeti, če niste tam —!«

»Prehitimo jih in posvarimo postajo.«

»A tako —? Well —! To pa to, ta misel mi je pa zelo všeč! Lopovi bodo šli najprvo proti severu, potem se bodo obrnili na jug h Green Forku, se skrivali in se previdno plazili do Echo cañona, štiri dni bodo rabili, — mi pa lahko hitimo naravnost na postajo, v treh dneh smo tam, prehitimo jih in jim pripravimo krasen sprejem! Izvrstno —! Še žive jih lahko dobimo in res izročimo sodišču!«

Kar muzal se je, tako mu je načrt ugajal. Pa pomislek je našel. Dejal je:

»Ampak — povejte, ali jim bomo kos?«

»Trije smo, pa smo šli za njimi in se jih nismo bali. Še manj se nam jih bo treba bati, ko bomo našli na postaji številne zveznike!«

»Pozabili ste na nekaj!«

»Na kaj?«

»Da bo posadka zasledovala railtroublerje, da torej ne bomo našli mnogo ljudi na postaji. Najboljši bodo z doma.«

»Nič nisem pozabil na to. Poskrbel bom, da bodo obveščeni o položaju in da se bodo nemudoma vrnili na postajo.«

»Kako pa jih bode obvestili?«

Šli bomo po sledi railtroublerjev nazaj, odkoder smo prišli, napisal bom na listič naročilo, naj se vrnejo, pa ga pritrdil ob sledi. Našli ga bodo in se vrnili.«

»Lepo! Toda — ali vam bodo verjeli? Lahko si mislijo, da so obvestilo napisali railtroublerji in da jih hočejo zvabiti v zasedo ali pa jih odvrniti od zasledovanja —.«

»Ne verjamem! Gotovo so od vlakovodje zvedeli, da sta dva westmana izstopila na kraju napada. Tudi najino in Winnetouovo sled bodo našli. Sicer pa bom obvestilo tako sestavil, da mu bodo gotovo verjeli. Naročil jim bom tudi, naj se izognejo Green Forku in Painter Hillu, ker se bodo ob prvem zbrali Ogellalle, ob Painter Hillu pa čakali njihovi ogledniki. Ogledniki vobče ne smejo videti vračajočih se železničarjev, zato bom tudi napisal, da se morajo vrniti na postajo od juga.«

»Uff —!« me je prekinil Winnetou. Odriniti moramo!«

»Sedaj —?« se je čudil Walker.

»Ko bo solnce vzhajalo, nas mora videti že daleč na jugu.«

»Torej moramo tudi sledove zabrisati za seboj, sicer jih jutri najdejo Ogellalle in ves naš trud bi bil zaman.«

»Psi ogellalski bodo ob zori krenili proti severu, nobeden ne bo šel gledat sem na vrhove. Howgh!«

Vstal je, stopil h konju in ga odvezal.

Tudi midva sva se odpravila na odhod. Peljali smo konje skozi podrast in odjezdili, od koder smo pred nekaj urami prišli. Spali tisto noč seveda nismo čisto nič.

Tema je bila, da vrančeve glave nisem videl pred seboj. Le izkušen westman bo našel v taki temi pravo smer, pa še v praščozdu in po strminah. In vsak drugi bi bil razjahal in peljal konja za vajeti, westman pa ve, da njegov konj bolje vidi v temi ko človek in da ga že naravni nagon vodi pravo pot. Jezdili smo.

Winnetou je pokazal tudi topot, da je mojster. Jezdil je naprej, po zaraščnem gozdu, mimo skal in čez potoke, čez drn in strn, niti enkrat se mu ni ustavil korak, niti enkrat ni podvomil o smeri. Tudi moj vranec je bil težavnemu potu kos in le stari Walkerjev Victor je mestoma nezadovoljno prhnil, zaostal pa ni.

Ko se je naredil dan, smo bili že gotovo deset milj oddaljeni od tabora Ogellall. Pognali smo konje. Jezdili smo naravnost na jug in ko sem našel primerno mesto, sem iztrgal listič iz svojega zapisnika, napisal železničarjem obvestilo in pritržil listič na drevo ob sledi. Kdor je prišel od juga, ga je moral videti.

In nato smo se obrnili proti jugozapadu. Opolodne smo prebredli Green Fork, pa gotovo daleč od mesta, kjer so se mislili zbrati Ogellalle. Jezdili smo naravnost proti Echo cañonu, railtroublerji pa so se morali izogibati odprtemu svetu, jezdit v ovinkih in po praščozdih. Povrh smo konje podili, kar se je dalo, in nismo prej počivali, ko da se je stemnilo. Prehitevali smo jih.

IV.

Zdrava Marija.

Večerilo se je.

Ježdili smo po ozki dolinici med visokimi hribovi. Višine so bile gole, niže spodaj pa so krili po-bočja temni smrekovi gozdovi. Solnce je že zlatilo vrhove, čas je bil, da si poiščemo primerno mesto za prenočišče.

Tedaj pa so se razmaknili hribovi in znašli smo se ob vhodu v gorsko kotlino. Jezero se je bleščalo na dnu kotline, potočič je prihajal od vzhoda, se izlival v jezero in odtekal proti zapadu.

Iznenadeni smo obstali. Pa naše iznenadenje ni veljalo dolini. Nenavaden prizor smo gledali.

V kotlini so ležala obdelana polja, po travnikih so se pasle številne črede, konji, govedo, drobnica, ob vznožju hribov so stale lesene stavbe v slogu bavarskih lesenih hiš in na višini — da, tam je pa stala kapelica in poleg nje velik križ.

Ob kapelici smo videli ljudi, niso nas še opazili. Gledali so proti zapadu, v zahajajoče solnce. In ko je poljubilo vrhove in je jezero zažarelo v zlatih barvah večerne zarje, — je zadonel z višine zvonec.

Križ, znamenje Odrešenika, pa tu na divjem zapadu, sredi pragozda —. Kapelica sredi sovražnih indijanskih rodov —!

Odkril sem se in molil.

Apač me je vprašal:

»Kaj je to?«

»Settlement — naselbina — seveda,« je odgovoril Walker zelo duhovito.

»Uff —! Winnetou vidi, da je settlement. Pa kak glas je tisto?« ,

»Večerni zvon. Zdravo Marijo zvoní.«

»Uff —!« se je čudil Apač. »Kaj je večerni zvon —? Kaj je Zdrava Marija?«

»Počakaj!« je dejal Fred, ko je videl, da molim. In ko je zadnji glas zvončka odvalovel po gozdovih, je zadonela s hriba pesem.

Zavzet sem prisluhnil. Ni me toliko iznenadilo petje ko pesem, ki so jo peli.

Že solnce je za goro zašlo,
Zagrnil mrak je hrib in dol.
O da bi tudi srce našlo
Uteho, mir za svojo bol!
To prošnjo izročam v Tvoje roke,
Ponesi gori jo v nebo!
Ozri se, Mati, na otroke,
Nocoj ki Te pozdravljajo!
Zdrava Marija!

Ta pesem —!

Moja je bila, moj Zdrava Marija —! Kako je zašla sem v divjino Skalnega gorovja —?

Poslušal sem kakor okamenel. Preprosti, pa v srce segajoči akordi so valovali v večernem zraku z višine kakor nevidna nebeška reka.

In pograbilo me je z nepremagljivo silo, srce se mi je širilo v brezkončnost, solze so mi planile v oči in mi trkljale po licih.

V Chicagu je bilo, pred nekaj leti. Moj prijatelj, vodja pevskega zbora med izseljenci, me je naprosil, naj mu napišem besedilo za trikitično Zdravo Marijo. Izpolnil sem mu željo. In ko sem poslušal nekaj dni pozneje v koncertu njegovo skladbo, sem moral priznati, da je mojstersko delo. Poslušalci so bili navdušeni in zbor je moral skladbo ponoviti.

In tisti večer sem prijateljevo skladbo spet čul, pa na kraju, kjer bi komaj Indijanca iskal, kaj šele izvežban pevski zbor —.

In ko so zamrli zadnji glasovi v večernem mraku, sem zgrabil za medvedarico, izstrelil oba naboja in izpodbodel vranca. Šinil sem po dolini, planil v potok in po polju k hišam. Niti ozrl se nisem, kaj bodeta storila tovariša.

Strela sta odjeknila po dolini in jo predramila k življenju. Vrata in okna so se odpirala, skrbeče so se ozirali ljudje, kaj bi streljanje pomenilo. Pa pomirili so se, ko so zagledali belega človeka v lovski obleki, in mi radovedno prišli naproti.

Pred vrati bližnje kočje je stala stara ženica. Njena obleka je bila preprosta in snažna, vsa njena zunanost je pričala o marljivem delu. Na njenem obrazu, obrobljenem od snežnobelih las, je ležal tisti blaženi, smehljajoči se mir, ki je last edinole Bogu vdane duše.

»Good evening, grand mother!« sem pozdravil.
»Ne prestrašite se, mati! Pošteni prerijski ljudje smo! Ali smem razjahati?«

Smehljaje se je pokimala.

»Welcome, sir! Razjahajte v božjem imenu! Pošteni ljudje so nam vsikdar dobrodošli!

Glejte, tamle sta moj stari in moj Willy! Pomagala vam bodeta!«

Tudi pevce sta privabila strela, prihiteli so z višine, starček, pa še čil in krepak, poleg njega mlad človek, pravi korenjak, in še šest drugih, starejših mož in fantov, vsi v trpežni, lični noši settlerjev. Tudi iz hiš so prišli ljudje bliže, moški, ženske in otroci.

Starec mi je ponudil roko in pozdravil:

»Dobrodošli, sir, v Helldorf settlementu! Kako veselje, da spet vidimo človeka! Dobrodošli še enkrat!«

Skočil sem s konja in mu segel v roko.

»Thank You, sir! Ni lepešega na svetu ko pošten, prijazen obraz!

Ali imate prenočišče za tri utrujene popotnike?«

»Imamo! Kako bi ne imeli prostora za ljudi, ki so nam dobrodošli!«

Govorila sva angleški. Tedaj pa je pristopil mlajši človek, me bistro pogledal in iznenaden vzkliknil:

»Oče Hillman, s temle gospodom lahko govorite po nemško! Hurra, kaka čast, kako veselje!«

Stari me je gledal.

»Nemški —? S temle —?«

»Uganite, kdo da je ta gospod!«

»Rojak —? Ga poznaš —?«

»Seveda ga! Koj se mi je zdel znan, pa nisem se spomnil na njegov obraz.«

Obrnil se je k meni in mi rekel po nemško:

»Dobrodošli, gospod! Kajne, vi ste tisti, ki je spesnil našo Zdravo Marijo, tisto, ki smo jo pravkar peli?«

Čudil sem se.

»Vsekakor! Toda — odkod me poznate?«

»Iz Chicage. Bil sem član pevskega zbora, ki ga je vodil ravnatelj Balding. Saj se ga še spominjate?«

»Seveda.«

»Zložili ste nam Zdravo Marijo, uglasbil jo je. Se še spominjate koncerta, na katerem smo prvokrat dali vašo pesem? Pel sem tistikrat drugi tenor, danes pa pojem prvi bas. Moj glas je nekoliko padel.«

Vsi so se drenjali krog mene, moški, ženske, fantje, dekleta, vsi so me veselo pozdravljali.

»Nemec —!«

»Billov znanec —!«

»Pesnik —! Zložil je našo Zdravo Marijo —!«

Tako so vsi vprek vzklikali in mi tiščali roke v pozdrav.

»Dobrodošel v naši naselbini!«

Bil je za mene vesel trenutek, kakršnih sem le malo doživel v življenju.

Winnetou in Walker sta prijezdila.

Skrbeče so gledali rojaki Indijanca. Pomiril sem jih.

»Tale je Fred Walker, prerijski lovec. In tale je Winnetou, slavni poglavar Apačev. Ni se vam ga treba batil!«

Stari Hillman je radoveden gledal Apača.

»Winnetou —? Je mogoče —?«

»Ga poznate?«

»Seveda! Stokrat sem že čul o njem in same dobre reči. Pa nikdar si nisem mislil, da nas bo ta slavni Indijanec kedaj obiskal —. Njegov obisk je za nas časten, gospod! Kajti ta mož je tod znan in slaven in bolj ga spoštujejo ko pri nas doma kakega kneza ali kralja.«

Snel je čepico, dal poglavarju roko in rekel:

»I am your servant, sir — vaš sluga sem, gospod —!«

Priznam, da sem se temu vdanostnemu pozdravu nasmehnil. Pa prihajal je od srca in dobro je bil mišljen.

Winnetou je znal angleški prav dobro. Prijazno je odkimal starcu, mu segel v roko in odgovoril:

»Winnetou je vaš prijatelj! Ljubi bele ljudi, če so dobri in pošteni!«

»Nocoj bodete seveda moji gostje!« je povedal Hillman.

Pa drugi so ugovarjali in vnel se je plemenit prepir, kdo bo vzel goste pod streho. Hillman, najstarejši izmed settlerjev in menda nekak župan med njimi, je končno zamahnil z roko in odločil:

»Pred mojo hišo so razjahali, zato so vsi trije moji! Da pa ne bodete na škodi, vas vse povabim na večerjo!

Sedaj pa dajte gospodom mir! Utrujeni so!«

Vdali so se.

Spravili so konje v bližnjo uto ki je služila za hlev, in starec nas je povabil v svojo hišo.

Sprejela nas je Willyjeva žena, mlada, prijazna Nemka. Sedli smo in postregli so nam s prigrizkom, da bi laže počakali na večerjo, trudili so se krog nas, da bi se počutili kar moč udobno, mi, ki smo bili vajeni le divjine in nismo poznali nobene udobnosti. Vmes sem zvedel za zgodovino naselbine.

Settlerji so bili Bavarci, kamenorezi so bili po poklicu. Pred leti so se izselili iz domovine in šli v Chicago. Pridno so delali, skromno so živeli, prihraniti so si hoteli denar za farmo. Uspelo jim je. Pa ko se je bilo treba odločiti za kraj, kjer bi si ustanovili novo domovino, se niso mogli sporazumeti. Zedinjene države so pač razsežne in prostora je v njih mnogo.

Pa je prišel od nekod star westman in jim pripovedoval o Tetonih in o zakladih, ki ležijo v tistem še ne raziskanem pogorju. Prisegel jim je, da je najti tam gori cela ležišča kalcedona, opala, ahata, karneola in drugih polžlahtnih kamenov. Kamenorezi so bili in westmanovo poročilo jih je navdušilo, sklenili so, da pojdejo k Tetonom.

Toda previdni in pametni možje so bili, niso koj vsega težko prihranjenega premoženja vtaknili v negotovo podjetje. Sklenili so, da si bodo v bližini najdišča kupili zemljišče, se naselili in uredili farmo in potem šele šli iskat žlahtno kamenje in si ustanovili kamenorezbarsko podjetje. Stari Hillman in še dva druga so se podali v divjino. Našli so zeleno kotlino, ugajala jim je, drugi so prišli za njimi in po treh letih marljivega dela je bila farma urejena. Lep zgled previdne podjetnosti!

»Torej v Tetonih mislite najti tisto kamenje?« sem vprašal.

»Da. Tako je zatrjeval stari westman.«

»Ste že bili pri Treh Tetonih?«

»Moj Willy in Bill Meinert, tisti, ki ga iz Chicago poznate, sta skušala prodreti do njih, lansko leto je bilo. Pa nista prišla dalje ko do John Graye-

vega jezera, predivji in pregorat jima je bil svet, vrnila sta se, nista mogla dalje.«

»Tega sta pač sama kriva! Potovanje k Tetonom je le za westmane, vsak drug bo prej obupal.«

»Gospod, mi smo vendar westmani —!«

»Ne zamerite, da svoje trditve ne bom preklical! Settler ostane settler in nikdar ne bo pravi westman, dokler se drži grude, pa če je tudi tri leta v divjini farmo obdeloval. Že to je bilo napačno, da ste hoteli priti k Tetonom v ravni črti. Vsak westman ve, da je to čisto nemogoče. Morebiti bo mogoče v nekaj sto letih, dandanes pa ni, ker je še ves svet tod zagrnjen v divjino. Kako se hočete preriti skozi neprodorne pražozde, v katerih gospodarijo medvedi in volkovi, kako hočete priti čez prepade in skozi soteske, ki v njihovih stenah človeška noga ne najde niti najmanjše opore, kako bodete potovali po cañonih, kjer utegne za vsakim oglom prežati Indijanec?

Nista izbrala prave poti! Potovati bi bila morala odtod k Salt Riverju ali pa John Gray Riverju. Oba se izlivata blizu skupaj v Snake River, ob njem bi morala potovati navzgor. Prišla bi bila na levi mimo gorovja Snake River in dalje mimo gorovja Teton Pass do prelaza Teton in končno do pogorja Teton Range, ki ima nad petdeset milj dolžine. Pa za dva sama človeka taka pot ni, prenaporna je in prenevarna.

Ali ste našli kamenje?»

»Nekaj ahatov, druga nič.«

»Bom videl, morebiti se vam da pomagati.«

»Res —? Pojdete z nami?«

»Tisto ne. Pa Winnetou pozna vsak kot Skalnega gorovja. Vprašal ga bom, morebiti vam bo on znal svetovati.«

Prepričan sem bil sicer, da vejo Indijanci in torej tudi Winnetou za zlata najdišča in za druge zaklade zapada, da so te skrivnosti podedovali od svojih davnih pradedov, vedel sem pa tudi, da Winnetou

le redko in še tedaj le nerad govori o takih zakladih in posebej še ne pred belimi. Zato sem ga vprašal v jeziku Apačev, ali ve za polzlahтно kamenje tod v bližini. Nisem upal, da mi bo vobče odgovoril.

Resno me je pogledal.

»Ali hoče moj brat Charli iskati zlata in srebra v gorah?«

»Ne vprašam za sebe, ampak za tele svoje brate. In tudi ti ne iščejo zlata, ampak kamene, ki jih bodo brusili in obdelovali in si s tem služili kruh.«

Razložil sem mu namen rojakov in posebej naglasil, da ne hlepijo po mamljivem bogastvu.

Dolgo je molče zrl pred sebe, potem je njegovo temno oko presunljivo motrilo Hillmana in njegove ljudi in končno je vprašal:

»Ali bodo tile možje izpolnili poglavarju Apačev njegovo prošnjo?«

»Katero?«

»Ali bodo še enkrat peli pesem, ki jo je Winnetou čul zunaj v dolini? Ako mu to željo izpolnijo, jim bo povedal, kje ležijo kameni.«

Osupel in ginjen sem ga pogledal. Ali je Zdrava Marija tako globoko in silno delovala na srce Indijanca, da bi settlerjem za to pesem izdal skrivnosti, ki ležijo v gorah —?

S poudarkom sem odgovoril:

»Peli ti bodo tisto pesem!«

»Torej pa naj iščejo v pogorju Gros Ventre. Tam leži mnogo zlatih zrn. In v dolini Beaver Dam Riverja, ki izliva svojo vodo v najjužnejšo točko jezera Yellowstone, tam leži mnogo takih kamenov, ki jih ti ljudje iščejo.

Ves začuden sem povedal settlerjem Winnetouovo željo in jim razložil, kje bi našli, kar iščejo. Seveda so bili iz srca radi pripravljeni, da mu zapojejo Zdravo Marijo. Storili bi bili to, so pravili, če bi jim tudi ne bil razodel najdišč.

V tem so prišli sosedje, soba se je napolnila in slavili smo večer, kakršnega še nisem doživel na divjem zapadu. Znali so še pesmi, ki so se jih naučili svojčas v domovini in v Chicagu, čisto dobre glasove so imeli, celò stari Hillman je godel še precej sprejemljiv bas. Večerjali smo, kakor že dolgo ne, peli in se pogovarjali.

»Tole jezero je moje srce!« (K str. 418.)

Apač je molče poslušal. Končno pa je le vrašal:

»Kedaj bodo tile možje izpolnili dano besedo?«

Opozoril sem Hillmana na obljubo, ki so jo dali Winnetouu, začeli so Zdravo Marijo.

Pa Winnetou je dvignil roko.

»Ne! V sobi ne doni dobro! Zunaj na višini želi Winnetou slišati pesem, tam, kjer so jo peli, ko je solnce zahajalo.«

Šli smo, da mu izpolnimo željo. Pevci so stopili h kapelici, mi drugi pa smo ostali v dolini. Winnetou je stal poleg mene, pa kmalu izginil.

In nato je zadonelo z višave v lepih, čistih, vznešenih akordih:

Že solnce je za gore zašlo,
Zagrnil mrak je hrib in dol.
O da bi tudi srce našlo
Uteho, mir za svojo boll!

Tiho, v zbrani pobožnosti smo poslušali. Tema je zakrivala pevce in hrib, slišati je bilo, kot da prihaja pesem z nebeških višav. Skladba je bila preprosta, brez modulacij, ki so preračunane na učinek, brez umetničenja, napev je bil domač, podoben cerkveni pesmi. In prav ta preprostost in naravnost napeva in harmonizacije je dajala pesmi lepoto in moč, da je segala do srca.

Pesem je izzvenela v tiho noč, pa še dolgo smo stali, kot bi prisluškovali odmevu pesmi v naših srcih. Nobena beseda ni motila pobožnega molka. Ko so se vrnil pevc z višine, smo stopili spet v sobo.

Winnetoua pa ni bilo nikjer.

Ura je minila, pa še se ni vrnil. Kam je šel? Ali se mu je kaj zgodilo? Divjina nas je obdajala, mogoče je vsekakor bilo, da se mu je kaj pripetilo.

Vzel sem puško in odšel. Settlerje sem prosil, naj ostanejo. Le če bi čuli streljanje, bi naj prišli za menoj.

Slutil sem, kaj je zvalo Apača v samoto.

Opazil sem, da je krenil k jezeru. Stopil sem za njim.

Visoka, ploščata skala je molela daleč ven nad vodo, tam sem ga zagledal. Trdo na robu skale je sedel, nepremičen kakor kip.

Tiho sem stopil k njemu in molče prisedel. Nisem ga hotel motiti v njegovih mislih.

Dolgo dolgo sva sedela, ni se genil.

Pa je počasi dvignil roko, pokazal na jezero in dejal kakor zatopljen v misli, ki so polnile njegovo dušo:

»Ti pa apu ši iči — tole jezero je moje srce!«

Nič nisem rekel na te besede. Spet se je zatopil v globok molk in po dolgem času je šele povedal:

»Veliki Duh je dober, ljubim ga!«

Le motil bi bil razvoj njegovih misli, da sem govoril. Zato sem tudi topot molčal.

Kmalu je povedal:

»Moj brat Charli je velik bojevnik in moder mož v svetu stārešin, moja duša je kakor njegova duša, pa ne bom ga videl, ko pridem v večna lovišča —.«

Otožno, skoraj žalostno je povedal te besede. Pričale so mi, kako zelo me ljubi.

S poudarkom sem mu odgovoril:

»Moj brat Winnetou si je osvojil moje srce, njegova duša živi v mojih delih. Pa tudi jaz njega ne bom videl, ko pridem v nebesa zveličanih.«

»Kje so nebesa mojega brata?«

»In kje so večna lovišča mojega prijatelja?«

»Manitou je gospodar vse zemlje in vseh zvezd!«

»Zakaj je dal veliki Manitou svojim rdečim sinovom tak majhen del sveta, svojim belim otrokom pa vse? Kaj so večna lovišča Indijancev v primeri z neskončno srečo, v kateri prebivajo zveličani pri svojem velikem Duhu? Ali Manitou rdeče ljudi manj ljubi?

O ne! Moji rdeči bratje verujejo v veliko, strašno laž. Vera belih ljudi uči: ‚Dobri Manitou je oče vseh svojih otrok na zemlji‘. Vera rdečih ljudi pa pravi: ‚Manitou je le gospod rdečih in zapoveduje, da morajo vse bele pobiti‘.

Moj brat Winnetou je previden in moder. Naj premišljuje o tem! Ali je Manitou rdečih tudi Manitou belih? Ako je, zakaj vara svoje rdeče sinove? Zakaj dovoljuje, da izginjajo z zemlje, zakaj dovoljuje, da beli naraščajo v milijone in vladajo zemljo? Ako pa Manitou rdečih ni isti ko Manitou belih, potem pa je Manitou belih mogočnejši in dobrotljivejši ko Manitou rdečih. Manitou belih daje svojim otrokom ves

svet in vse veselje na zemlji, po smrti pa jim obljubuje v nebesih srečo, ki bo večno trajala. Manitou rdečih pa daje svojim sinovom le divjo savano in pusto gorovje, živali gozda, morenje in boje in po smrti jim obljubuje temna lovišča, kjer se iznova začena morenje in pobijanje. Rdeči bojavniki verjamejo svojim medicinmanom in ti jih učijo, da bodo v večnih loviščih Indijanci pobili duše belih. Ako bo moj brat Winnetou kedaj v teh loviščih srečal svojega brata Charlija, — ali ga bo ubil?«

Živahno in glasno je ugovarjal.

»Uff —! Winnetou bi branil dušo svojega brata zoper vse rdeče! Howgh!«

»Torej pa moj brat naj pomisli, ali ne lažejo medicinmani rdečih!«

Zamišljen je molčal. Tudi sam sem molčal. Moje besede so delovale, nisem hotel motiti učinka.

Leta sva se poznala. Veselje in žalost sva delila, v vsaki nevarnosti sva si pomagala, pripravljena vsak hip, da žrtvujejo življenje drug za drugega. Nekoč, tiste dni ob Rio Pecosu, ko sva se prvič bliže spoznala, tistikrat me je prosil, naj ne govorim z njim o veri, naj ga ne skušam spreobrniti.

In izpolnil sem mu željo. Nikdar nisem govoril z njim o svoji veri, nikdar nisem skušal niti z besedo prodreti v njegovo versko naziranje. Čakal sem, čakal dolga leta, da me bo sam prosil, naj mu govorim —. Prepričan sem bil, da bo tista ura prišla.

Ali je prihajala —?

Rekel je:

»Zakaj niso vsi beli kakor je moj brat Charli? Da so vsi taki, bi Winnetou verjel njihovim duhovnikom —.«

Rahlo in brez očitania sem mu odgovoril:

»Zakaj pa niso vsi rdeči ljudje taki kakor je moj brat Winnetou —? Povsod so dobri ljudje in povsod so tudi slabi ljudje, med belimi pa med rdečimi. Zemlja je velika, mnogo tisoč dni bi moral potovati,

da bi jo prehodil. Moj brat pozna le majhen del naše zemlje. In povsod živijo beli, pa prav tukaj, kjer živi moj brat, na divji savani, se skrivajo najzlobnejši izmed belih, taki, ki so morali bežati pred pravico, zločinci, izdajalci, tatovi, roparji, morilci. In moj brat Winnetou pozna le tiste bele ljudi, ki jih sreča na savani in preriji, pa misli, da so beli ljudje po večini hudobni —.

Samotno potuje moj brat po gorah in prerijah, lovi bizona in zasleduje sovražnika. Ali je našel v svojem življenju kedaj resnično veselje? Ali ne čaka na njega smrt za vsakim drevesom in grmom? Ali je kedaj naklonil svoje srce, svojo ljubezen, svoje zaupanje kakemu rdečemu prijatelju? Ali ni vse njegovo življenje samo delo, skrb, čuječnost, prevara? Ali najde mir, tolažbo in razvedrilo svoji izmučeni, utrujeni duši v svojem wigwamu, pod grdimi skalpi svojih sovražnikov —? Na varljivem taborišču savane —? Odrešenik belih ljudi pa je rekel: ‚Pridite k meni vsi, ki ste trudni in obloženi, poživil vas bom!‘

Šel sem za Odrešenikom, našel sem mir svoji duši. Ali bi ne šel rad tudi moj brat Winnetou za njim?«

»Winnetou ne pozna tistega Odrešenika —.«

Rahlo, prijazno sem vabil:

»Ali naj pripovedujem svojemu Winnetou o Odrešeniku?«

Sklonil je glavo in molčal.

In potem so prišle besede, ki sem na nje čakal leta in leta —.

Pravil je:

»Moj brat Charli je prav povedal! Winnetou ni nikočar ljubil, le svojemu bratu Charliju je daroval svoje srce, Winnetou ni nikomur zaupal, le svojemu bratu —. Ta pa je belokožec in kristjan —. Winnetou nikomur ne verjame, le njemu samemu —.

Moj brat pozna dežele zemlje in njene prebivalce, vse knjige belih pozna, pogumen in drzen je v boju, moder je pri ognju posvetovanja in svojim sovražnikom odpušča. Moj brat ljubi rdeče ljudi in jim želi dobro. Nikdar ni varal svojega brata Winnetoua in mu bo tudi danes resnico povedal.

Besede mojega brata veljajo več ko besede vseh medicinmanov in več ko besede vseh belih učencov. Rdeči možje tulijo in kričijo, beli pa imajo pesem, ki prihaja iz nebes in ki odmeva v duši Winnetoua —.

Moj brat Charli naj mi tolmači besede, ki so jih peli možje na hribu ob solčnem zapadu!«

Moja ura je prišla.

Prevedel in razložil sem mu Zdravo Marijo, mu pripovedoval o veri belokožcev in skušal omiliti obnašanje »krščanskih« zmagovalcev Amerike ter mu pokazati njihovo delo v dobri luči. Nisem mu govoril o dogmah in v učenih filozofičnih besedah, preprosto in neprisiljeno sem mu pripovedoval o Bogu, o Odrešeniku, o Materi božji, o nebesih, o zveličanju, rahlo, prepričevalno, vabljlivo, z besedami, ki iščejo in hočejo najti pot k srcu, ki ne hvalijo same sebe, ki pa poslušalca zajamejo in ujamejo, čeprav misli, da se je sam vdal. Moj prijatelj je bil, ljubil sem ga in ker sem ga ljubil, sem hotel pridobiti njegovo lepo dušo, ki je bila vredna, da jo rešim teme in nevere.

Končal sem. Molče me je ves čas poslušal, molče je obsedel. Dolgo dolgo, zatopljen v svoje misli. Z nobeno besedo, z nobeno kretjno nisem motil njegovih misli.

Dokler ni končno vstal in mi dal roko.

»Moj brat Charli je govoril besede, ki ne morejo umreti. Winnetou ne bo pozabil na velikega dobrega Manitoua belih, ne bo pozabil Sina Stvarnikovega, ki je na križu umrl, in ne na Devico, ki prebiva v nebesih in čuje petje settlerjev.

Vera rdečih ljudi uči sovraštvo in smrt, vera belih pa uči ljubezen in življenje. Winnetou bo razmišljal, kaj naj izbere, smrt ali življenje.

Zahvaljujem se svojemu bratu! Howgh!«

Vrnila sva se k settlerjem.

Skrbelo jih je že za naju. Pogovarjali so se o railtroublerjih in o Ogellallih. Omenil sem jim, da bi morali naselbino utrditi. Sredi divjine da leži in v soseščini indijanskih rodov, ki so znani po svojem sovraštvu do belih. Da ni kotlina tako skrita med gorami, že zdavnaj bi jih bili Indijanci našli. Če si je le en sam Indijanec slučajno zablodil v kotlino, bi bilo po njih, o tem ni bilo dvoma.

Pravili so, da se jih ne bojijo, da imajo dobro orožje in dovolj streliva in da znajo tudi njihove žene in odrasli otroci prijeti za puške. Pohvalil sem jih sicer, pa jih opozoril, da štirinajst moških in kopica žensk in otrok ne pomeni nič, če bi prihrulo nad naselbino nekaj stotin rdečih bojevnikov. Sploh da bi bili morali postaviti hiše trdo ob jezeru, tam bi bili vsaj od ene strani varni pred napadi.

Opozoril sem jih tudi na railtroublerje. Ni bilo sicer verjetno, da bi prišli mimo naselbine, mogoče pa je vsekakor bilo. Obljubili so, da bodo previdni, posebno ponoči, in da bodo naselbino utrdili, jo vsaj obdali z močnim zidom.

Pozno je bilo, ko so gostje odšli. Legli smo k počitku, spali smo po dolgem času v mehkih posteljah, celò Winnetou, ki ni hotel žaliti gostoljubnosti settlerjev.

Drugo jutro smo se prisrčno poslovili od gostoljubnih ljudi. Spremljali so nas do bližnjih višin in obljubiti smo morali, da se oglasimo, če bi nas spet kedaj pot pripeljala mimo njih.

Za slovo so pridni pevci še enkrat zapeli Winnetouu Zdravo Marijo. Ko so skončali, jim je po vrsti stisnil roko in rekel:

»Winnetou ne bo nikdar pozabil svojih belih prijateljev. Prisegel je, da odslej ne bo nobenemu belemu več vzel skalpa. Beli ljudje so sinovi dobrega Manitoua, ki ljubi tudi rdeče ljudi.«

Winnetouov sklep je bil prvi sad najinega nočnega pogovora. Upal sem, da bodo moje besede še tudi globlje delovale. Božja beseda je kakor gorčično zrno, v skritem kali, ko pa prodre trdo skorjo in pride na solnce, se naglo in veselo razvija.

Naši konji so si dobro odpočili, segli so v daljavo, da je bilo veselje. Settlerji so bili že večkrat na postaji Echo cañon, popisali so nam najbližnjo pot in upali smo, da do večera prispemo.

Winnetou je bil tisti dan zamišljen in še bolj redkobeseden ko običajno. Jezdil je pred nama in kadar je mislil, da ga ne slišiva, je z rahlim glasom poskušal napev Zdrave Marije. Osupel sem poslušal. In tem bolj, ker Indijanci vobče nimajo posluha za glasbo.

Opoldne smo prišli v visoke in strme gore. Jezdili smo po ozkih, zamotanih soteskah in na večer tistega dne smo s strme višine zagledali pod seboj železniško progo z delavskim taborom, postajo Echo cañon, ki smo jo prišli reševati nesreče.

V.

Echo cañon.

Postaja Echo cañon leži v globoki skalnati soteski, kakor pove že njeno ime. Železnica vozi že dolgo skozi sotesko, pa proga je bila tistikrat le zasilna, izpopolniti jo je še bilo treba, in močne čete delavcev so bile na njej zaposlene. Delavci so taborili na postaji.

Zlezli smo po strmi steni soteske in našli ob progi gručo delavcev. Vrtali so skalo, da jo razstrelijo.

Začudeni in nezaupni so nas gledali. Dva tuja, do zob oborožena bela z Indijancem na čelu, tak obisk ni pomenil nič dobrega v samotnem Echo cañonu. Pustili so delo in prijeli za puške.

Dajal sem jim z roko znamenja, da se jim ni treba ničesar bati, in v skoku pojezdil k njim.

»Good day!« sem pozdravil. »Odložite puške! Prijatelji smo!«

»Kdo ste?« je vprašal eden.

»Lovci. Z važnimi novicami prihajamo. Kdo poveljuje na postaji?«

»Pravzaprav inženjer colonel Rudge. Ker pa nje-ga ni doma, se bode te morali pomeniti z blagajnikom.«

»Tako —? In kam je šel colonel Rudge?«

»Tolpo railtroublerjev je šel zasledovat, ki so oni dan napadli in oropali vlak.«

»Torej vendar! In njegov namestnik je blagajnik, pravite? Kako mu je ime?«

»Master Ohlers.«

»In kje ga bomo našli?«

»Tamle v campu, v prvi baraki.«

Odjezdili smo v camp. Radovedno so gledali za nami.

Pet minut je bilo do tabora. Lesene hiše iz neobdelanih brun smo videli in dve večji stavbi, v naglici in za silo pozidani s kamenjem. Tabor je obdajal preprost, pa močen zid iz kamenja, dva dobra metra visok. Vrata, iz močnih brun narejena, so bila odprta.

Ob zidu je stal delavec in ga popravljaj. Vprašal sem ga, kje bi našel blagajnika. Poslal nas je v kamenito stavbo.

Odjezdili smo po širokem prostoru. Delavcev je bilo malo videti. Pet ljudi je razkladalo tračnice z železniškega voza.

Pred kamenito hišo smo razjahali in vstopili.

Zagledali smo zaboje, sode, vreče, kupe konzerv in drugo tako blago. Bili smo menda v skladišču za živila. En sam človek je stal sredi tega blaga, majhen, suh možic, oborožen z ogromnimi očali.

Neprijetno iznenaden nas je gledal.

»Česa želite?« je vprašal z ostrim, visokim glasom.

Pa opazil je Winnetoua in prestrašen šinil nazaj.

»Rdečkar —! Vsi dobri duhovi —!«

Plaho se je oziral, kam bi se skrnil.

»Le nič se ne bojte sir!« sem ga tolažil. »Master Ohlersa iščemo, blagajnika.«

»Tisti sem jaz!« je dejal in boječe gledal po Winnetouu.

»Pravzaprav smo prišli, da obiščemo colonela Rudgeja. Ker pa ga ni doma in ker ste vi njegov namestnik, vas prosimo, če bi smeli z vami govoriti.«

Koprneče je pogledal po vratih.

»Govorite!«

»Colonel Rudge je šel zasledovat tolpo railtroublerjev?«

»Da.«

»Koliko ljudi je vzel s seboj?«

»Ali morate to vedeti?«

»Ne, moramo ravno ne. Pa povejte, koliko ljudi je ostalo v taboru!«

»Ali morate tudi to vedeti?«

Vse bliže je lezel k vratom.

»Pravzaprav trenutno tudi še ne. Kedaj je colonel odšel?«

»Tudi to hočete vedeti?«

»No, razložil vam bom, zakaj —.«

Umolknil sem. Nikogar ni bilo več, da bi mu razložil, po kaj smo prišli.

Mali master Ohlers je namreč z nekaterimi mogočnimi in nepopisnimi skoki šinil mimo mene in skozi vrata. Vrata so se zaloputnila, dolg železen zapah je zaropotal, ključ je zaškrtal — ujeti smo bili —.

Obrnil sem se in pogledal tovariše.

Winnetou je kazal svoje krasne ko slonovina bele zobove, debeli Fred je kremžil obraz, kot da je pojedel zalogo sladkorja in galuna obenem, in jaz — jaz sem se nasmejal od srca in na ves glas in se še smejal nepričakovanemu preokretu položaja.

»Ujeti — pa hvalaboğu vsaj vsi trije v enem zaporu!« se je režal Walker. »Možek misli, da smo lopovi —!«

Zunaj je zapela piščal in ko sem stopil k oknu, ki je bilo ozko ko strelna luknja, sem videl, kako so leteli delavci vkup, tudi tisti, ki smo jih našli na progi. Vrata v zidu so se zaprla.

Naštel sem šestnajst mož. Stali so z blagajnikom ob zidu, menda jim je dajal navodila za »obleganje«. Razkropili so se po barakah. Šli so najbrž po puške.

»Ne bo dolgo pa bodo prišli!« sem se smejal. »Kaj bomo medtem počeli, da nam ne bo dolgčas?«

»Kadili!« je menil Fred.

Na zaboju je stala odprta škatla s smotkami. Segel je v njo in si eno prižgal. Tudi sam sem vzel eno, Winnetou pa ni hotel.

Koj nato so se vrata previdno odprla. Tenki glas blagajnikov je previdno povedal od zunaj:

»Ne streljajte, lopovi, sicer vas ustrelimo!«

Vstopil je na čelu svojih ljudi.

Delavci so se postavili k vratom, sam pa je stopil za trebušast sod in izza te varne trdnjave nam je grozeče kazal svojo puško.

»Kdo ste?« je vprašal samozavestno in pogumno, v varstvu trebušastega soda in svojih ljudi.

»Neumnost!« se je smejal Walker. »Pravkar ste rekli, da smo lopovi, pa še poprašujete, kdo smo! Pridite izza soda, pa vam povemo, kdo da smo!«

»Mi v glavo ne pade! Stati smem, kjer hočem. Tukaj sem jaz gospodar! Torej še enkrat, kdo ste?«

»Prerijski lovci.«

Ker je Walker prevzel zagovor, sem molčal in mu pustil besedo.

Blagajnik je nadaljeval:

»Kako vam je ime?«

»Imena so postranska stvar.«

»Torej niti odgovarjati nočete? Vam bom že jezik razvozlal! Le počakajte! Po kaj ste prišli sem v Echo cañon?«

»Posvariti smo vas prišli.«

»A tako —? Pred kom?«

»Pred rdečkarji in pred railtroublerji, ki mislijo Echo cañon napasti?«

»Odkod pa veste, da mislijo rdečkarji in railtroublerji Echo cañon napasti?«

»Od njih samih smo zvedeli.«

»Tako —? Pshaw —! Ne smešite se! Ne bodete nas prevarili! Sami ste railtroublerji, vohunit ste prišli! Pa povem vam, na prave ljudi ste naleteli!«

Obrnil se je k svojim ljudem.

»Zgrabite jih in zvežite!«

»Počakajte še!« je povedal Walker.

Segel je v žep. Najbrž je mislil pokazati svojo detektivsko izkaznico.

Pa vsa zadeva ni bila vredna, da bi radi nje izdal svoj poklic. Mignil sem mu:

»Ni treba, Fred! Pustite tisto reč! Bomo šele videli, ali si bo sedemnajst železničarjev upalo napasti troje pravih westmanov!«

Potegnil sem obraz v najstrožje gube, ki sem jih zmožel, in osorno zaropotal:

»Kdor le s prstom migne, dobi kroglo!«

Djal sem puško na ramo, vzel v vsako roko samokres in šel k vratom, Winnetou in Walker pa za menoj.

Hip pozneje je blagajnik izginil. Tako globoko je počenil za svoj sod, da je le še navpik moleča puškina cev zaznamovala mesto, kjer bi se dalo po potrebi najti blagajnika postaje Echo cañon.

Pa tudi železničarji niso prav nič nasprotovali junaškemu obnašanju svojega predstojnika. Razmaknili so se in sredi med njimi smo šli k vratom. Nobeden niti črhnil ni.

Taki so bili torej ljudje, ki bi naj odbili napad railtroublerjev —? No, lepe reči so se nam obetale —.

Pri vratih sem se obrnil in rekel železničarjem:

»Sedaj bi vas lahko pravzaprav mi zaprli, meššurs, kakor je vaš blagajnik nas zaprl. Pa tega ne bomo storili. Nismo radi tega prišli.

Potegnite tamle tistega junaškega master Ohlerta izza soda, da se bomo vsaj pametno pomenili z njim! In pomeniti se moramo, sicer vas bodo Siouxi vse do zadnjega upihnili!«

Z nekolikim naporom se jim je le posrečilo, da so izvlekli možica izza trebušastega soda na beli dan. Pripovedoval sem jim, kaj se je zgodilo in kaj jih čaka.

Ko sem skončal, se je blagajnik bled ko stena sesedel na kamen in povedal z negotovim glasom:

»Sir, verjamem vam! Pripovedovali so, da sta na kraju napada izstopila dva moža in streljala na škrajnce. Torej vidva sta tista —?»

Pogledal si je Winnetoua.

»Torej tale gentleman je Winnetou —? Klanjam se, sir!«

Res se mu je globko priklonil.

»In tale gentleman,« je gledal Freda, »je master Walker, ki ga imenujejo debelega Walkerja —? Klanjam se, sir!«

Tudi njemu se je poklonil.

»In kako je vam ime?« je vprašal.

Povedal sem mu svoje ime, seve ne svojega pre-rijskega, bojnega imena.

»Klanjam se, sir!«

In potem je nadaljeval:

»Torej mislite, da je colonel Rudge našel listič, ki ste mu ga napisali, in da se bo nemudoma vrnil?«

»Upam.«

»Tudi jaz upam in zelo bi mi bilo ljubo. Mi lahko verjamete!«

»Verjamem vam!« sem mu dejal. In res sem mu verjel, čeprav ni niti prisegel —.

Razlagal je:

Štirideset mož imamo, večina pa je zaposlena zunaj na progi. Doma so le tile —. Drugi so odšli s colonelom.

Kaj menite, ali bi ne bilo najbolje, če bi Echo cañon nemudoma zapustili in se rešili na najbližnjo postajo?«

»Kaj pa mislite, sir? Ali ste zajec —? Kaj si bodo vaši predstojniki o vas mislili —? Še ob službo bi bili!«

»Veste kaj, sir? Življenje mi je desetkrat ljubše ko služba. Razumete?«

»Rad verjamem!« sem mu prepričan odgovoril. »Koliko ljudi je vzel colonel s seboj?«

»Sto. In ravno najpogumnejše.«

»Vidim —!«

»In koliko je Indijancev?«

»Z railtroublerji vred nad dve sto.«

»O joj —! Postrelili nas bodo ko zajce —! Ni druge pomoči ko beg! Res bo najbolje, če zapustimo postajo —.«

»Pshaw —! Katera sosednja postaja je najmočnejša?«

»Promontory.«

»Koliko delavcev šteje?«

»Blizu tri sto.«

»Torej brzojavite v Promontory! Naj pride nemudoma sto dobro oboroženih delavcev v Echo cañon!«

Zinil je in me gledal z odprtimi usti, pa skočil na nože, tlesknil v roke in vzkliknil:

»Pa res —! Na to niti mislil nisem!«

»Da! Sijajen vojskovodja ste, kakor vse kaže!

Brzojavite tudi, naj vzamejo ljudje hrano in strelivo s seboj, če morebiti tega na postaji nimate dovolj. In zapomnite si, — in to je najvažnejše! — vse se mora zgoditi kar najbolj skrito in tajno! Sicer bi rdeči ogledniki opazili, da se pripravljate na napad. Tudi to morate brzojaviti.

Kako daleč je odtod do Promontoryja?«

»Enaindevedeset milj.«

»Ali imajo v Promontoryju stroj in vozove?«

»Vedno.«

»Dobro! Ako koj brzojavite, bo pomoč jutri do zore tukaj. Jutri zvečer bodo prišli ogledniki, do tedaj lahko mirno popravimo zid in utrdimo camp. Koj skličite vse svoje ljudi, tudi tiste, ki so zunaj na progi, nemudoma naj se lotijo utrjevanja. Povišajo naj zid za cel meter. Kamenja je dovolj tod. Jutri vam lahko pomagajo ljudje iz Promontoryja.«

»Ali ni zid že dovolj visok, sir?«

»Biti mora tri metre visok, da rdečkarji pri napadu ne bodo videli čez zid. Opazili bi, da smo dobili ojačenja.«

»Pa videli bodo z višin! Postaja leži v soteski, sir!«

»Ne bodo jih videli! Šel bom oglednikom naproti in vam dal znamenje, ko se bodo bližali. Poskrili bode te ljudi po barakah.

In še tole se mora zgoditi. Delavci naj zabijejo ob vsej notranji strani zidu kole in naj pribijejo na nje deske. Na te klopi se bodo postavili naši ljudje, da bodo laže streljali čez zid.

Če prav računam, bo colonel prispel jutri popoldne. Z njegovimi ljudmi in s tistimi, ki bodo prišli iz Promontoryja, nas bo dve sto štirideset, sovražnikov pa je samo dve sto. Stali bomo skriti za zidom, rdeči pa bodo brez kritja. Razen tega jih bomo še iznenadili, ker ne pričakujejo odpora. Ni verjetno, da bi ne zmagali. Že prva salva jih bo pognala v divji beg, da niti mislili ne bodo več na napad.«

»In potem jih bomo zasledovali!« je vriskal mali možic ves navdušen. Ni bilo več nevarno in na mah mu je sila zrastel pogum.

»Bomo šele videli, ali jih bo treba zasledovati.

Sedaj pa pohitite! Trojno delo vas čaka! Nam morate poskrbeti obed in prenočišče, v Promontory morate brzojaviti in ljudi morate poslati na delo ob zidu.«

»Se bo zgodilo, sir, se bo zgodilo! Niti na misel nam ne bo prišlo, da bi pobegnili pred rdečkarji!

Vam, sir, vam pa bom pripravil obed, kakršnega še niste doživeli! Vedite namreč, da sem bil svojčas kuhar! Razumete!«

Vse se je zgodilo, kakor smo se domenili.

Naši konji so dobili dobro krmo, mi pa izvrsten obed. Master Ohlers se je res bolje razumel na kuhalnico ko na puško. Ljudje so delali in zidali za stavo, zid je vidno rastle. Še ponoči si niso privoščili

miru in ko sem drugo jutro pogledal po delu, sem jih res moral pohvaliti, tako pridni so bili.

Ohlers je poslal z nočnim vlakom poročilo v Promontory, poprej pa je še tudi brzojavil. Postaja se je koj odzvala in že zgodaj v jutru je prispel poseben vlak s sto možmi, s strelivom in živili.

Na novo došli ljudje so se koj tudi lotili dela in opoldne je bil zid dograjen. Ker je ležal studenec pred obzidjem, sem dal napolniti vse razpoložljive sode z vodo in jih razpostaviti po barakah. Tako je bilo poskrbljeno za pitno vodo tudi za slučaj, če bi se napad spremenil v majhno obleganje. Tudi morebiten požar smo lahko pogasili.

Vse sosednje postaje smo obvestili o pretečenem napadu, pa svetovali, naj vozijo vlaki kakor po navadi. Indijanci bi sicer zasumili, da se pripravljamo na napad.

Po obedu smo mi trije, Winnetou, Walker in jaz, odšli oglednikom naproti. Sami smo prevzeli to nalogo, ker smo se na same sebe še najbolj zanesli. Pa se tudi nobeden od železničarjev ni javil za to nevarno pot. Ko bi prvi izmed nas opazil oglednike in se vrnil s proizvodovanja, bodo, tako smo se domenili, pognali v zrak mino, ki so jo prejšnji dan delavci položili na progi. Strel bi naj opozoril druga dva, da so ogledniki že blizu.

Deliti smo se namreč morali. Vedeli smo sicer, da bodo ogledniki prišli od severa, pa blagajnik je pravil, da se da priti od treh strani na višine nad postajo. Izbral sem si zapadno prerijo, Walker vzhodno, Winnetou pa višine naravnost severno od postaje, koder smo prišli tudi mi.

Splezal sem po stenah cañona na planoto, stopil v pražozd in šel ob robu stranske soteske proti severu. Čez kake tri četrt ure sem našel kraj, ki je bil za opazovanje kakor ustvarjen. Na kopasti višini je stal sredi gozda ogromen hrast in trdo poleg vitka jelka. Po hrastu nisem mogel splezati, ker je bil pre-

debel, oklenil sem se jelkinega debla in se dotelovadil k močni hrastovi veji, ki je segala v jelko. Splazil sem se k deblu hrasta in zlezal po njem kar moč visoko.

Gosto listje me je popolnoma zakrivalo, nihče me ni mogel opaziti, sam pa sem videl daleč naokoli čez pragozd, po jasih in soteskah. Udobno sem sedel in stražil.

Dve uri sem čakal, pa nič nisem opazil. Že mi je pešala pozornost, ko sem videl, da so se daleč na severu vrane dvigale iznad drevja. Vrane zletijo sicer tudi slučajno, recimo, da presedejo drugam. V takem slučaju se dvignejo hkrati in odletijo v strnjeni jati in v isto smer. Topot pa so se dvigale posamič, se razkropile, krožile nekaj minut nad drevjem, kot bi ne vedele, kam naj se obrnejo, pa se nekoliko v stran previdno spustile na drevje. Nekaj jih je splašilo.

In kmalu so spet zletele na isti način in še spet in še enkrat. Dobro sem poznal tako obnašanje teh plahih ptic. Nekdo je prihajal po gozdu in njega so se bale. Bežale so proti jugu, prihajal je torej od severa in skoraj v ravni črti proti meni.

Ali so prihajali ogledniki —?

Brž sem zdrknil z drevesa in se splazil proti smeri, koder je moral priti skriti motilec gozdnega miru. Sled sem za seboj zabrisal.

Našel sem skoraj neprodarno bukovo goščavo, se zaril v njo, legel in čakal. Upal sem vsaj, da bodo prišli mimo, če so res ogledniki.

Nisem dolgo čakal. Priplazili so se, neslišno kakor strahovi, drug za drugim, šest jih je bilo. Previdno so stopali, komaj da so se s prsti dotikali tal, niti listič ni zašuštel pod njihovimi nogami, niti najdrobnejše vejice se niso dotaknili njihovi previdni koraki.

Ogledniki so bili, bojne barve so imeli v obrazih.

Komaj da so bili mimo, sem že smuknil iz goščave. Ogledniki so se morali skrajno previdno bližati postaji, izogibati so se morali jasam in odprtemu svetu, po najgostejši goščavi so se morali plaziti. Tako zalezovanje jih je mudilo. Sam pa sem smel hiteti naravnost, po odprtem svetu, ni se mi bilo treba skrivati. Opaziti me niso mogli, nisem šel za njimi, držal sem se bolj na levo.

Skokoma sem hitel, ni minilo četrť ure, kar sem jih videl, pa sem že plezal po strmini v cañon in planil v tabor.

Opazil sem, da je prišlo medtem še več ljudi. Povsod je vrvelo živahno življenje in marljivo pripravlanje. Pravkar sem stopil čez progo, ko sem zagledal Winnetoua. Lezel je z višine.

Počakal sem ga.

»Moj rdeči brat je prispel obenem z menoj —. Ali je videl oglednike, da se je tako kmalu vrnil?«

»Winnetou se je vrnil, ker mu ni treba več čakati,« je odgovoril. »Pa moj brat Charli je videl oglednike. Prihajajo.«

Čudil sem se.

»Odkod pa to ve moj brat?«

»Winnetou je sedel na drevesu in gledal skozi daljnogled. Našel je daleč na zapadu drugo visoko drevo. V tisto smer je odšel moj beli brat. In ker je moj brat pameten, sem vedel, da bo zlezal na tisto drevo.

In čez dolgo časa je opazil Winnetou črne točke. Ptiči so bili, bežali so pred ogledniki. Tudi moj brat jih je moral videti in je tudi vedel, kaj pomenijo. Opazoval je oglednike. In zato se je poglavar Apačev vrnil, kajti ogledniki so prišli.«

Spet je Winnetou pokazal, kako bistroumno zna sklepati.

Še preden sva stopila v camp, nama je prišel naproti mož, ki ga še nisem videl.

»Ste se že vrnili s poizvedovanja, sir?« me je nagovoril. »Moji ljudje so vas videli pa so mi javili, da prihajate. Moje ime že poznate. Colonel Rudge sem. Mnogo zahvale sem vam dolžen!«

»Za zahvalo je še čas, colonell!« sem odgovoril. »Zaenkrat je bolj nujno, da oddate dogovorjeni strel, ki bo opozoril našega tovariša, naj se vrne.

In svojim ljudem morate naročiti, naj se skrijejo. Kajti čez četrto ure bodo ogledniki Ogellall tamle na višini. Ne smejo videti, da je več ljudi v taboru kakor običajno.«

»Well, se bo zgodilo! Pojdite, prosim, naprej! Naročil bom ljudem radi strela in da se naj zberejo. Koj pridem za vama.«

Nekaj minut pozneje je zagrmel strel. Mogočno je odmeval po cañonu, Walker ga je gotovo čul. Delavci pa so se podali v barake in hiše, le malo jih je ostalo zunaj. Na videz malomarno so opravljali običajna dela na progi. Postaja je kazala vsakdanje lice.

Počakala sva na colonela v skladišču. Kmalu se je vrnil.

»Well!« je dejal. »Povejte mi predvsem, sir, kaj ste opazili!«

»Šest Ogellall.«

»Tisti so ogledniki?«

»Da.«

»Dobro! Poskrbeli bomo, da ne bodo nič opazili. Čujte, veliko uslugo ste nam storili in zahvalo smo vam dolžni! Povejte, kako naj vam pokažemo svojo hvaležnost!«

»S tem, da o zahvali vobče nič ne govorite, sir! Ste našli moj listič?«

»Seveda!«

»In ste se nemudoma vrnili?«

»Nemudoma. Sicer bi še ne bil tukaj. Pa zdi se, da sem prišel ravno o pravem času. Kedaj pa mislite, da pridejo gospodje Ogellalle in railtroublerji?«

»Jutri zvečer nas bodo napadli.«

»Torej je še časa dovolj, da se do dobra spoznamo!« se je smejal. »Pojdite! Pa vzemite svojega rdečega prijatelja s seboj! Moja gosta bodeta.«

Peljal naju je v svoje stanovanje. Več sob je imel, tudi za nas tri je bilo prostora dovolj.

Colonel Rudge je bil pristen pravi vojak, korenjak, ki se mu je videlo, da se rdečkarjev ne boji, čisto drugačen človek ko njegov blagajnik. Kmalu sva si bila prijatelja. Winnetoua je po imenu že poznal, veselilo ga je, da ga je spoznal tudi osebno, in tudi Winnetouu je poštenei mož ugajal.

»Dajmo, meššurs, pa zavijmo vrat steklenici dobrega vina, ker trenutno tega z railtroublerji in Ogellallami še ne moremo storiti!« je pravil. »Le kar udobno se razpoložita, mislita si, da stanujeta pri svojem dolžniku. In ko pride vajin prijatelj, debeli Walker, mora tudi prisesti.«

Vedeli smo, da nas ogledniki z višin opazujejo, igrali smo nekoliko komedijo. Tudi Fred se je kmalu vrnil. Ničesar ni opazil, strel pa je dobro čul.

Dokler je bilo še svetlo, se nismo smeli ničesar posebnega lotiti. Pa ni nam bilo dolgčas. Rudge je mnogo doživel in dobro je znal pripovedovati.

Ko se je zvečerilo in nas ogledniki niso mogli več videti, smo se iznova lotili utrdb in veselilo me je, da je colonel odobril moje ukrepe.

Noč je minila mirno in tudi drugi dan je šel mimo brez posebnih pripetljajev. Mlaj smo imeli, trda tema je legla na sotesko. Kmalu pa so prisvetile zvezde in dajale toliko svetlobe, da smo videli precej daleč ven za zid in na okolico campa.

Vsi delavci so bili oboroženi, vsak je imel puško in nož, mnogi tudi samokrese in pištole. Porazdelili smo jih ob obzidju. Ker napadejo Indijanci šele po polnoči, navadno malo pred jutrom, smo postavili na klopi le straže, drugi pa so poleyli v travo ob zidu in se tiho pogovarjali.

Zunaj se ni genila niti najmanjša sapica. Pa ta mir je bil le varljiv, tihota pred grozečo nevihto. Nismo videli sovražnika, tudi ne slišali, pa čutili smo njegovo bližino, zunaj se je plazil, vse bliže je prihajal in se pripravljaj.

Ko je minila polnoč, so se delavci s puškami v rokah postavili po klopeh ob zidu. Z Winnetouom sva stala pri vratih. Vzel sem repetirko s seboj, medvedarico sem pustil na stanovanju, brzostrelna puška je bila za tak napad pripravnejša.

Dve sto deset nas je bilo, enakomerno smo bili razdeljeni krog tabora. Trideset ljudi smo poslali s konji na skrit kraj zunaj postaje, da bi bili na varnem pred streli.

Čas je mineval po polževo. Marsikateri si je pač že mislil, da smo se zaman pripravili, da zaman čakamo.

In tedaj se mi je zazdelo, kot da je kamenček butnil ob tračnico, rahlo je zapelo. In koj nato sem čul tisti skoraj neslišni šum, ki ga povzročajo Indijanci, če se v gosti trumi komaj slišno plazijo po tleh. Kdor tega šuma ne pozna, bi mislil, da veje rahel vetrič po preriji.

Prihajali so.

»Pozor!« sem šepnil najbližnjemu. Šepnil je besedo sosedu, v eni minuti je prišla krog tabora. In potem sem pazil ven v temo.

Sence so se plazile zunaj, bežne, neslišne, komaj vidne. Na desno in levo so hitele, vse več jih je prihajalo. Ogellalle so se uvrščali v napad. Vsak hip so utegnili planiti. Sence so se bližale. Petnajst korakov so bile še oddaljene, dvanajst — deset — osem — šest korakov.

Jasen glas je zadonel v temo:

»Smrt Ogellallam! Tukaj je Winnetou, poglavar Apačev! Streljaj!«

Dvignil je svojo srebrno puško, strel se je za-bliskal.

In za njim je zaplamtelo krog in krog. Dve sto strelav je zağrmelo.

Nisem streljal. Čakal sem, kak bo učinek našega protinapada. In strašen je moral biti, kakor strel iz jasnega je moral zadeti iznenadene rdečkarje.

Celo minuto je vladal smrten molk zunaj pred zidom. Nepričakovani napad je vzel Ogellallom besedo.

Potem pa je bilo, kot da so se odprla vrata pekla in kot da je ušlo tisoč vragov. Tuljenje in vpitje je jeknilo v mirno noč in strahotno odmevalo po cañonu, trgalo živce in lomilo kosti.

»Streljaj!« je poveljeval colonel. Njegov glas je prevpil peklenško vpitje.

Druga salva je zağrmela. Colonel je poveljeval: »Nad nje! S kopiti!«

V hipu so planili delavci črez zid. Nobeden ni zaostal in če je še bilo katerega prej strah pred rdečimi, vsak je mahoma čutil moč leva v mišicah. Noben Indijanec ni prilezel črez zid.

Ostal sem pri vratih. Zunaj se je vnel boj, srdit in krvav, ki pa ni mogel dolgo trajati. Saj so bile vrste Indijancev že po naših dveh salvah tako silno zredčene, da se niso mogli več ustavljati. Le beg jih je mogel še rešiti.

Bežali so mimo mene, temne postave, sključene, prestrašene. Tamle je bežal beli človek —. Še eden —. Railtroublerji so bili —.

Dvignil sem puško. Petindvajset strelav brez nabijanja, taka puška je kaj vredna v takem slučaju.

Osem strelav sem oddal, in potem ni bilo nikogar več, ki bi na njega streljal. Kdor ni bil ranjen, je zbežal, drugi so ležali na tleh. Skušali so se splaziti v stran, pa ni jim uspelo. Delavci so jih zapazili, jih obkolili in kdor se ni vdal, je bil izgubljen.

Ognji so zaplamteli na ognjišču. Strašna žetev smrti je ležala krog obzidja. Nič več nisem hotel videti.

Obrnil sem se in šel v colonelovo stanovanje.

In komaj da sem sedel, je vstopil Winnetou. Zavzet sem ga gledal.

»Moj brat je odšel z bojišča?« sem ga vprašal.
»Kje ima skalpe svojih sovražnikov, bojevnikov rodu Ogellalla?«

»Winnetou si ne bo nikdar več vzel nobenega skalpa,« je odgovoril. »Odkar je čul pesem z višave, ubija sovražnika, skalp pa mu pusti. Howgh!«

Torej tako globoko so zaorali glasovi Zdrave Marije v njegovo dušo —?

»Koliko sovražnikov je ubil Winnetou?«

»Poglavar Apačev ne šteje več padlih sovražnikov. Zakaj jih naj šteje, ko njegov brat nobenega ni ubil?«

»Kako pa to veš?«

»Zakaj je molčala puška mojega brata Charlija vse do tedaj, da so bežali mimo njega beli morilci? In niti teh ni ustrelil, le v nogo jih je ranil. Le tiste je štel Winnetou. Osem jih je. Zunaj ležijo, ujeti so, niso mogli pobegniti.«

Osem strelav sem oddal in osem jih je padlo, dobro sem torej zadel v kljub temi. In svoj namen sem dosegel. Vsaj nekaj belih zločincev smo dobili v pest. Morebiti je bil Haller poleg. Drugih nisem maral videti. Saj sem bil človek in kristjan.

Molče sva sedeli. Walker je vstopil. Ves razvnet je bil in razburjen.

»Charles, Winnetou! Pojdita! Imamo ga!«

»Koga?«

»Hallerja!«

»Oho —! Kdo ga je ujel?«

»Nihče. Ranjen je, ni mogel uiti. Vdal se je.

Čudno! Osem railtroublerjev je ranjenih in vseh osem na istem mestu, v kolčnico. Vsi so padli in obležali.«

»Res zelo čudno, Fred!«

»Da! Izmed ranjenih Ogellall se ni vdal niti eden, tistih osem belih pa je zaprosilo za usmiljenje.«

»Ali so njihove rane smrtne?«

»Se še ne ve. Nismo jih še utegnili preiskati.«

»Kam ste jih spravili?«

»Zunaj še ležijo.

Pa kaj sedita tu? Pojdita ven! Kvečjemu osem-deset jih je ušlo, drugo je vse mrtvo.«

Strašno —!

Pa — ali so si zaslužili boljšo usodo —? In saj smo branili le lastno življenje. Gorje delavcem, če bi jih ne bili posvarili! In dali smo rdečim in belim roparjem nauk, ki si ga bodo gotovo za leta zapomnili.

Ko sem drugo jutro pogledal čez zid in videl kupe mrtvih, me je stresla groza. Obrnil sem se.

Človek je med živimi bitji najkrvoločnejša roparica —.

Popoldne je prišel z vlakom zdravnik. Pregledal je ranjence. Zvedel sem, da je Haller izgubljen. Ko so mu povedali, da bo umrl, ni pokazal niti najmanjšega kesanja.

In kmalu nato je planil Walker k meni v sobo in prestrašen kriknil:

»Charles, na noge!«

»Kaj pa je?«

»Proč moramo!«

»Kam za božjo voljo?«

»V Helldorf settlement!«

Prestrašil sem se.

»Zakaj?«

»Ogellalle ga mislijo napasti.«

»Dobri Bog! Ali je mogoče —? Kdo vam je to povedal, Fred?«

»Haller sam.«

»Ste govorili z njim?«

»Bila sva s colonelom pri njem, ko ga je zdravnik preiskoval. Govorila sva o našem obisku v Helldorf settlementu. Pa se je Haller porogljivo zarežal,

da Helldorf settlementa ne bomo več videli. In ko sem silil v njega, je povedal, da nameravajo Ogellalle naselbino napasti.«

»Bog v nebesih —! Ali je res —? Fred, brž pokliči Winnetoua! Pa na noge! Sam pojdem k Hallerju.«

Nisem ga še videl. Ko sem vstopil v barako, kjer so ležali ranjeni ujetniki, je stal colonel pri njem. Smrtnobled je ležal na okrvavljeni rjuhi in uporno buljil v mene.

»Kaj hočete?« je siknil.

»Vi ste Rollins? Ali Haller?«

»Kaj vas briga!«

»Več nego si mislite!«

Zvedeti sem hotel, ali je tisto o napadu na Helldorf settlement resnica. Pa vedel sem, da mi ne bo resnice povedal, če ga naravnost vprašam. Moral sem ga drugače prijeti.

»Ne vem, kaj bi naj jaz vas briga! Poberite se!«

»Pravico imam, da vas obiščem. Strel, ki vam je prinesel smrt, je iz moje puške.«

Oči so se mu razširile, kri mu je šinila v obraz, krvavo se mu je nabreknila brazgotina na čelu. Zakričal je:

»Pes! Torej ti —!«

»Da.«

Kar je na to povedal, se ne da ponoviti. Na videz mirno sem rekel:

»Le raniti sem vas mislil, ne pa vam vzeti življenje. In ko sem čul, da je rana smrtna, ste se mi zasmilili pa sem vas prišel obiskat. Skoraj žal mi je bilo, da sem streljal na vas.

Toda kar sem sedajle čul, mi priča, da ste zločinec, trdovraten, nespokorjen zločinec. Moja vest bo mirna. Rešil sem svet in ljudi velikega lopova! Ne bodete več škodovali poštenim, mirnim ljudem, ne vi ne vaši zavezniki Ogellalle!«

»Misliš —?« mi je kazal svoje dolge roparske zobe. »Pojdi še enkrat v Helldorf settlement, čuj, le pojdi!«

»Pshaw —! Helldorf settlement je varen!«

»Varen —? Kamen na kamenu ni ostal, ti povem! Sam sem našel tisti lepi kraj in domenili smo se, da bomo najprvo Echo cañon napadli, potem pa še Helldorf settlement. Tukaj nam ni uspelo, tem bolj pa nam bo tam! In naseljenci bodo s tisoč mukami plačali, kar ste tukaj zagrešili nad mojimi ljudmi in nad Ogellalami!«

»Dobro! Prav to sem hotel vedeti! Haller, trdovraten grešnik ste, pa tudi neumen grešnik! Kar sem hotel zvedeti od vas, to sem zvedel. Sami ste izdali svoje namene!

Jezdili bomo v Helldorf settlement in rešili, kar se da še rešiti. In če so Ogellalle morebiti nasebino že napadli in odvedli settlerje, bom šel za njimi in jim jih spet odvzel. Da ste molčali, bi tega ne bil storil, ker bi ne bil vedel, kaj se je zgodilo.«

»Vraga bodete dobili, ne pa settlerje!« se je razjarjen zadržal.

Tedaj je njegov sosed dvignil glavo. Ves čas je že strmel v mene.

»Rollins, verjemi mu! Tale jih bo gotovo dobil nazaj. Poznam ga. Old Shatterhand je.«

»Old Shatterhand —?« je jeknil Haller. »All devils —! Torej zato tistih osem strelov —! No, torej pa naj —.«

Obrnil sem se. Nisem hotel poslušati njegovih strašnih kletvic.

Colonel je stopil za menoj in začuden vprašal:

»Sir, ali je res —? Vi ste Old Shatterhand —?«

»Da. Tisti človek me je najbrž nekje videl pa me je spoznal.

Pa čujte, colonel, dajte mi nekaj svojih ljudi! Nemudoma moramo nazaj v Helldorf settlement.«

Odkimaval je.

»Hm —! Dragi sir, ne morem! Ne smem!«

»Ne smete —?«

»Uradnik sem in moram predvsem storiti, kar mi nalaga služba. In to velja tudi za moje ljudi. Verjemite mi, najrajši bi kar sam tudi šel z vami! Pa ne smem!«

»Ampak, sir, ali naj dobri settlerji poginejo pod nožem rdečkarjev —? Ali ne veste, da bi bili soodgovorni za njihovo smrt —?«

»Poslušajte me, sir! Svojege službenega mesta ne smem zapustiti, razen ako zahteva služba. Tudi svojih ljudi ne smem poslati z vami, ako tega ne zahteva železniška služba. Odgovoren sem za nje.

Toda nekaj druga lahko storim. In še rad bom storil. Dovolim vam, da smete govoriti z mojimi delavci. Ako hoče kateri stopiti iz službe in se pridružiti vam, mu ne bom branil. Konje, orožje, strelivo in nekaj živil jim bom tudi dal na pot, seve s pogojem, da mi konje in orožje vrnejo.«

»Dobro! Hvala vam, sir! Prepričan sem, da storite, kar je v vaših močeh.

Ne zamerite mi, da se bom poslovil. Mudi se. Ko se vrnemo, se vam bom še posebej zahvalil.«

Dve uri pozneje smo že hiteli nazaj po poti v Helldorf settlement, štirideset dobro oboroženih ljudi nas je spremljalo.

Winnetou ni rekel besede. Pa oči so mu plamtele in razločnejše ko vsaka beseda povedale, kaj se godi v njegovi duši. Gorje zločincem, ako so se dotaknili naselbine!

VI.

Njegova zadnja pot.

Brez odmora in oddiha smo hiteli. Tudi ponoči smo potovali, saj smo poznali pot. Ne verjamem, da smo sto besed spregovorili tisti dan.

Drugega dne popoldne smo stali na robu kotline, v kateri je ležala naselbina Helldorf. Utrujeni in upehani, konji so bili potni, da se je kar kadilo od njih.

In prvi pogled po kotlini nam je vse povedal.

Haller ni lagal. Prepozno smo prišli.

Kup kadečih se razvalin smo našli —.

»Uff —!« je pokazal Winnetou na višino. »Sin velikega Duha je izginil —! Raztrgal bom volkove ogellalske!«

Res —! Tudi kapelico so razdjali in križ so prevrnili po tleh.

Zdirjali smo k razvalinam in skočili s konj. Železničarji so morali počakati na polju, da bi mi ne pokvarili sledov. Sam sem stopil med ruševine.

Pa sledu ni bilo videti o živih bitjih. Poklical sem delavce, prekopali smo razvaline, morebiti da so ljudje zgoreli.

Zaman smo iskali. Nobenih človeških ostankov nismo našli. Vsaj ena tolažba v nesreči.

Winnetou je medtem odhitel na višino k razdjani kapelici. Vrnil se je z zvončkom v roki.

»Poglavar Apačev je našel glas z višine,« je pravil. »Zakopal ga bo, dokler se ne vrne kot zmagovalec.«

Preiskala sva z Walkerjem še obrežje jezera. Morebiti so settlerje vrgli v vodo —. Pa k sreči se tudi to ni zgodilo.

Razbral sem sledove krog razdjane naselbine in našel, da so jo napadli o polnoči. O boju ni bilo najti nobenega sledu, Ogellalle so naselbino iznenadili, nihče se ni branil. Izropali so jo, naložili rop in ujetnike na konje in odhiteli proti meji držav Idaho in Wyoming.

Sklical sem ljudi.

»Čujte, niti trenutka ne smemo izgubiti! Počivati ne utegnemo, za sledjo moramo, dokler je še svetlo. Po noči bomo počivali. Naprej!«

Odbrzeli smo.

Apač je jezdil na čelu čete in ni odvrnil oči od sledi. Ubili bi ga bili lahko, od sledi pa ga bi ne bili odvrnili, tako razdražen je bil. Tudi mi drugi z železničarji vred smo kar koprneli, da poiščemo drzne zločince. Štirideset nas je sicer samo bilo, Ogellall pa najmanj osemdeset. Toda tako bojevito in maščevalno razpoloženje ne šteje sovražnikov.

Tri ure smo še jezdili, potem pa se je stemnilo. Mnogo sveta smo prejezdili, konji so se dobro držali in ljudje tudi. Zadovoljni smo bili, utaborili smo se ob sledi, postavili straže in šli počivat.

Drugo jutro se je pokazalo, da so Ogellalle tri četrtnedneva pred nami. Nič niso taborili, vso noč so jezdili.

Njihova naglica je bila razumljiva. Winnetou je pri napadu zaklical svoje ime v sovražne vrste, vedeli so, da je bil na postaji, vedeli pa tudi, da jih bo zasledoval. In zato se jim je mudilo.

Žal svojih konj nismo smeli do skrajnosti poditi. Dolgo bi take gonje ne vzdržali, posebno ne konji železničarjev, ki niso bili izbrani dirkači. Pa tudi štediti smo morali z njihovimi močmi za nazadnje, nismo vedeli, kaj vse nas še čaka. Zato jim prva dva dni nismo prišli bliže.

»Čas mineva!« je tožil Walker. »Prepozno bomo prišli —!«

»Ne bomo!« sem ga tolažil. »Ujetniki so gotovo določeni za mučniški kol in zato jih bodo Ogellalle spravili domov v svojo vas.«

»Kje taborijo sedaj?«

»Wigwami rodu Ogellalla stojijo ob Quacking aspe Ridgeju,« je razlagal Winnetou. »Dohiteli bomo roparje.«

Tretji dan smo naleteli na neprijetne težkoče.

Sled se je delila. Ena je peljala naravnost na sever, druga pa je krenila na zapad. Prva je bila močnejša.

»Varali bi nas radi!« je pravil Walker.

»Beli možje naj počakajo!« je naročil Winnetou.

»Nobena noga se ne sme dotakniti sledi!«

Mignil mi je. Razumel sem ga. Šel bi naj za desno sledjo, sam pa je mislil opazovati zapadno.

Odjezdila sva vsak na svojo stran. Drugi so čakali.

Četrto ure daleč sem jezdil. Težko je bilo dognati število konj, ker so Ogellalle jezdili v gosjem redu drug za drugim. Pa po globočini in obliki vtiskov sem sklepal, da jih ni bilo mnogo nad dvanajst.

Toda nekaj druga sem našel. Namreč temne, kakor kaplja drobne madeže v pesku, na desni in levi od njih značilno splastena zrna peska, pred temi znamenji pa je bil pesek kakor povaljan s širokim predmetom.

● V skoku sem se vrnil k tovarišem. Winnetou me je že čakal.

»Kaj je našel moj brat?« sem ga vprašal.

»Nič. Samo sled jezdecev.«

»Naprej!«

Obrnil sem se in pognal konja po desni sledi.

»Uff —!« se je začudil Winnetou.

Razumel je, da sem našel nezmotljivo sled in da so ujetniki pri četi, ki je jezdila proti severu.

Obstali smo na kraju, kjer sem našel madeže in povaljan pesek, ter vprašal Walkerja:

»Master Walker, dober westman ste, Poglejte si tole sled! Povejte, kaj pomeni!«

»Sled —? Kje?«

»Tule pred vami!«

Pogledal je po tleh in malomarno povedal:

»Tole —? Sled bi naj bila —? Kaj še! Veter je potegnil po pesku, druga ni bilo!«

»Lepo! Še bo že večkrat potegnil tod! Stavim z vami, kar hočete, da ima Winnetou o tej sledi prav tako mnenje kakor jaz!«

Winnetou je razjahal in pazljivo ogledoval pesek.

»Moj brat Charli je izbral pravo smer. Tod so potovali ujetniki.«

»Kje se to vidi?« je vprašal Walker, pol neveren pol nevoljen, da mu manjka bistrumnosti in da sam ni našel nič.

»Moj brat naj pogleda sem!« ga je poučeval Winnetou. »Tele kapljice so kri, na desni in levi od kapljic so ležale roke in tule spredaj je ležalo telo otroka —.«

»— ki je padel s konja in se udaril na nos, da je krvavel,« sem pridjal.

»A tako —!« je povedal Fred.

»Da! In niti posebno težko ni razbrati tole sled. Bojim se, da bomo naleteli še na večje težkoče. Naprej!«

In prav sem slutil.

Nismo še jezdili deset minut pa je sledi zmanjkalo. Svet je bil skalnat.

Spet so morali tovariši čakati, z Winnetouom pa sva razjahala in pregledovala kamenita tla. In ni bilo dolgo pa je Apač veselo vzkliknil in prinesel močno rumeno nit.

»Kaj pravite k temu, Fred?« sem ga vprašal.

»Nit!«

• »Da. Pa odkod?«

Potipal jo je.

»Iz konjske odeje.«

»Res je. In poglejte si njena ostru konca! Razrezali so odejo. Ali veste čemu?«

»Čemu —? Hm —!«

»Da so s cunjami konjem kopita povili. Zakaj?«

»Da bi ne puščali sledi za seboj.«

»Da. Sled nam hočejo zmešati. Dobro vejo, da jih zasledujemo. Dobro bomo morali odpreti oči, da spet najdemo sled!«

Iskali smo. Trideset korakov dalje je bil svet spet peščen in poraščen s travo. In v travi sem našel slabo zabrisano sled indijanskega mokasina. Lega mokasina nam je povedala, kam so potovali Ogellalle s svojimi ujetniki.

Šli smo v nakazani smeri in našli še druge znake ter opazili, da so jezdili zelo počasi. Kar nam je bilo popolnoma nerazumljivo. Pa sled se je spet pojavila, odvzeli so konjem cunje s kopit in poleg konjskih kopit se je vlekla sled indijanskih nog.

Čudno —! Kaj so počenjali —?

Še sem razmišljal, ko je Winnetou ustavil konja, pogledal v daljavo in krenil z roko, kot da se je nečesa spomnil.

»Üff —!« je vzkliknil. »Votla gora, ki jo beli Hancock imenujejo —!«

»Kaj je z njo?«

»Sedaj ve Winnetou vse! V tisti votlini darujejo Siouxi svoje ujetnike velikemu Duhu. Ogellalle so se delili. Večja četa je jezdila na levo, da zbere raztresene čete rodu, manjša pa bo spravila ujetnike v votlo goro. Po več so jih naložili na konje, Ogellalle pa peš potujejo ob konjih.«

Razumel sem, zakaj potujejo počasi —.

»Kako daleč je še do gore.«

»Moji bratje bodo nocoj dospeli do Hancocka.«

»Ni mogoče! Gora Hancock leži vendar med gornjim tekom Snake Riverja in Yellowstone Riverja —.«

»Moj beli brat naj pomisli, da se dve gori imenujeta Hancock!«

»Ali pozna Winnetou pravo goro, tisto, ki so k njej namenjeni Ogellalle?«

»Da.«

»In tudi votlino?«

»Da. Winnetou je sklenil z očetom Ko iceja zvezo v tisti dolini, pa Ogellalla ni bil mož beseda.

Moji bratje bodo z menoj vred zapustili tole sled. Vodil jih bom.«

Izpodbodel je konja in v skoku odjezdil. Pohiteli smo za njim.

Jezdili smo po dolinah in soteskah, gore so odstopile in travnata ravnina je ležala pred nami. Le daleč na obzorju so se dvigale nove višine.

»Tukaj je Jakom akono, Prerija krvi, v jeziku rodu Tehua,« je razlagal Winnetou.

Torej tista strahotna »Prerija krvi«, ki sem o njej toliko čul —. Sem so vlačili Dakote svoje ujetnike, jih izpustili pa do smrti gonili in podili po ravnini. Tisočere njihove žrtve so na tej ravnini padle pod nožem, umrle v strašnih mukah na kolu, tu so jih rdeči sežigali žive, jih žive zakopavali —. Noben tuj Indijanec si ni upal na to krvavo prerijo, noben belokožec. Mi pa smo jezdili po tem zakletem svetu brez skrbi in brez strahu, kot da potujemo po najbolj miroljubni zemlji —. Winnetou je bil naš vodnik —.

Konji so bili že vsi upehani, ko se je dvigala pred nami samotna višina, kakor sestavljena iz več hribov. Prispeli smo k vznožju, poraščenem z gozdom in grmovjem, razjahali in dali konjem paše.

»Tole je gora Hancock!« je povedal Winnetou.

»In kje je votlina?«

»Na drugi strani gore. V eni uri jo bo moj brat videl. Naj gre z menoj, pa naj pusti svoji puški v taboru.«

»Samo jaz —?«

»Da. Tu vlada in grozi smrt. Le junak si sme upati na goro. Moji bratje naj se skrijejo v gozd in naj počakajo!«

Odložil sem puško in stopil za Winnetouom.

Hancock je stožčast hrib vulkaničnega izvora, kake tri četrt ure širok ob vznožju. Lezla sva po zapadnem pobočju v ozkih ovinkih proti vrhu. Hoja je bila naporna in Winnetou je stopal previdno in počasi kot da pričakuje za vsakim grmom sovražnika. Uro sva potrebovala, da sva prišla na vrh.

»Moj brat naj bo tiho!« mi je šepnil, legel na trebuh in se splazil med grmičje.

Lezel sem za njim, vtaknil glavo skozi grmovje — in bi se bil skoraj prestrašen umaknil.

Trdo pred menoj je zijal lijast prepad, žrelo nekdanjega vulkana, ki je izgorel in ugasnil že pred davnimi časi. Z roko sem lahko prijel za rob. Stene so bile strme, skoraj navpične, tu pa tam se je obešalo na nje grmovje. Dobrih petdeset metrov je bilo žrelo globoko, dno je bilo kakih dvajset metrov široko in ravno.

In na dnu so ležali ujeti settlerji, zvezani na rokah in nogah. Preštel sem jih, nobenega ni manjkalo. Močna straža Ogellall je sedela krog njih.

Kako jih bomo rešili —?

Preiskal sem z očmi vsak pedenj žrela, se oziral po stenah in ugibal, kako bi se dalo priti do dna. Dalo bi se priti, pa obilo poguma je bilo treba in tvegavnosti pa močnih vrvi. In straže je bilo treba kakorkoli odstraniti. Ozke, klopem podobne podvесе so molele iz sten, oporišča bi našli na njih in kritje, če bi bilo treba.

Zlezla sva iz grmičja.

»Tole je votlina?« sem vprašal Winnetoua.

»Da.«

»Kje je vhod?«

»Na vzhodni strani gore. Pa nihče ne more po njem prodreti v votlino, ako je zastražen.«

»Torej pojdemo po stenah. Lassov imamo dovolj in delavci so tudi prinesli dovolj vrvi s seboj za konje.«

Pokimal je, vrnila sva se v tabor.

Nerazumljivo mi je bilo, zakaj niso Ogellalle zastražili tudi zapadnega pobočja. Da so stale straže na njem, bi vobče ne bila mogla na vrh.

Večerilo se je, ko smo se lotili priprav. Zbrali smo vse vrvi in jih zvezali v eno samo dolgo, močno vrv. Winnetou si je izbral dvajset najspretnjših delavcev, drugi bi naj ostali pri konjih. Dva od njih pa bi naj tri četrt ure po našem odhodu pojezdila krog gore na njeno vzhodno stran ter zakurila na preriji močne ognje. Ti bi naj zmotili Ogellalle, ki so stražili vhod, da bi mi drugi laže zlezli v žrelo.

Večerna zarja je oblila zapadno nebo z zlatimi barvami, zaplamtela v živordečem škrlatu, gorela, žarela, pa počasi ugašala in tonila v sivem mraku.

Winnetou je nekam odšel. Opažal sem, da je ves drugačen ko po navadi. Njegovo mirno, jasno oko se je svetilo v čudnem, nemirnem blesku in na njegovem vedno vedrem čelu so se nabirale gube, ki jih na njem še nisem videl in ki so pričale o nenavadni skrbi in resnobi. Vznemirjen je bil, nekaj ga je tlačilo —. Dolžen sem bil kot prijatelj in pravico sem imel, da ga vprašam, kaj mu je.

Šel sem ga iskat.

Na robu gozda je stal, naslonjen na drevo. Srepa je strmel v zapadno nebo. Z zlatom obrobjeni oblaki so bledeli, ugašali in izginjali v temi. Zamišljen je bil, rahlo sem stopal, pa čul je moj korak in vedel je, kdo prihaja. Ni se obrnil, ko je povedal:

»Moj brat Charli prihaja, da pogleda za svojim prijateljem. In prav je, da stori tako! Kajti še malo, pa ga ne bo več.«

Položil sem mu roko na ramo.

»Ali legajo temne sence na dušo mojega Winnetoua? Naj si jih prežene!«

»Tamle je žarel ogenj in je gorela zarja življenja. Vse je mimo —. Pojdi tja! Ali moreš pregnati temne sence, ki tamle legajo na nebo?«

»Ne. Pa solnce bo spet vstalo, nova zarja bo zasijala novemu dnevju.«

»Za Hancock bo vstalo jutro novega dneva. Za Winnetoua pa ne —. Njegovo solnce bo ugasnilo, kakor je ugasnilo tisto solnce tamle, in nikdar več ne bo vstalo. Nova zarja bo Winnetouu žarela na onem svetu —.«

»Takim smrtnim slutnjam se moj brat ne sme vdajati! Res je, nocojšnja noč bo nevarna, toda kolikokrat sva že zrla smrti v oči! In vsikdar se je umaknila, če sva ji jasno in neustrašeno pogledala v obraz!

Preženi težke misli, ki te vznemirjajo! Le naponi zadnjih dni jih povzročajo!«

Umolknil je pa dejal:

»Moj brat Old Shatterhand me pozna in ve, da sem koprnel po studencu spoznanja. Pokazal mi ga je in v polnih požirkih sem pil iz njega, mnogo sem se naučil, več ko vsi moji bratje. Toda ostal sem rdeč človek. Beli človek je podoben domači živali, ki ji je nagon ugasnil, Indijanec pa je podoben divji živali gozda in prerije, ki ima ostre čute in ki tudi z dušo sliši in voha. Divja žival ve čisto natančno, kedaj se ji bliža smrt, ne sluti je samo, njene korake čuti in sliši in se skrije v najglobljo goščavo, da mirno in tiho umre.

In ta slutnja, to čuvstvo, ki nikdar ne vara, navdaja nocoj Winnetoua —.«

Privil sem ga k sebi.

»In vendar te vara! Ali si to slutnjo že kedaj čutil v življenju?«

»Nikdar še ne.«

»Jo čutiš nocoj prvikrat?«

»Da.«

»Kako pa jo torej poznaš? Kako moreš vedeti, da je smrtna slutnja?«

»Tako jasna je, tako jasna —. Pravi mi, da bo Winnetou umrl od krogle, ki jo bo dobil v prsi —. Kajti le krogla me more podreti, nožu in tomahawku se poglavar Apačev izlahka ubrani.

Moj brat naj mi verjame, odpotoval bom nocoj v večna lo—.«

Beseda mu je obtičala. »V večna lovišča« je hotel reči po veri Indijancev. Zakaj ni izrekel te besede —?

Vedel sem zakaj ne.

V občevanju z menoj se je navzel krščanstva, čeprav mi tega nikdar ni priznal.

Ovil mi je roko krog vratu in nadaljeval:

»Odšel bom danes tja, kamor je odšel pred nami Sin dobrega velikega Duha, da nam pripravi bivališča v hiši svojega Očeta, in kamor bo prišel za menoj tudi moj brat Old Shatterhand. Tam se bova spet videla in nobenega razločka ne bo med belimi in rdečimi otroki Očeta, ki vse ljubi z enako neskončno ljubeznijo. Večni mir bo tam, ne bo več morenja, beli ne bodo več preganjali ljudi, ki so bili dobri in ki so v miru in zaupljivo sprejeli bele, ti pa so jih za to pobijali. In dobri Manitou bo vzel tehtnico v roke in bo pretehtal dela belih in rdečih in tudi kri, ki je po nedolžnem tekla. Winnetou pa bo stal poleg in bo prosil Manitoua usmiljenja in milosti za morilce svojega naroda, svojih bratov.«

Stisnil me je k sebi in molčal.

V dno duše so me pretresle njegove besede in glas mi je šepetal: »Slutnja ga ni varala nikoli — morebiti mu tudi danes resnico govori!«

Vkljub temu sem dejal:

»Moj brat se dela močnejšega, nego je. Najsilnejši bojevnik svojega rodu je, pa vendar je le človek. Nikdar ga še nisem videl utrujenega, danes pa je utrujen, zadnji dnevi so preveč zahtevali od njega. In

utrujenost tlači dušo in slabi samozavest, v trudni duši se porajajo otožne misli. Pa ko mine utrujenost, izginejo tudi take trudne misli! Zato si naj moj brat počije! Naj leže k možem tamle na robu gozda!«

Počasi je zmajal z glavo.

»Moj brat Charli ne misli teh besed resno —.«

»O vendar! Videl sem votlino v gori in premeril njeno globino, sam bom peljal ljudi v njo.«

Oči so se mu zasvetile.

»In jaz bi naj ne bil poleg —?«

»Dovolj si storil. Počij si!«

»Ali nisi tudi ti dovolj storil? Še več ko jaz in vsi drugi? Ne bom se umaknil nevarnosti!«

»In tudi ne, če te prosim, če to zahtevam kot žrtev najinega prijateljstva?«

»Tudi ne. Ali naj porečejo, da se je Winnetou, poglavar Apačev, smrti bal —?«

»Živa duša ne bo tega rekal!«

»In če bi tudi vsi molčali in mi tega ne šteli za bojazljivost, eden bi le bil, ki bi mi tako očital in ki bi me bilo pred njim sram —.«

»Kdo?«

»Jaz, jaz sam! Jaz bi tistemu Winnetuu, ki je počival, medtem ko se je njegov brat boril in se ni bal smrti, jaz sam bi mu neprestano vpil na uho, da je strahopetnejš in da ni več vreden biti poglavar junaškega rodu.

Ne ne, ne govori mi o tem, da bi ostal! Ali bi me naj moj brat Old Shatterhand prišteval med coyote, vsaj v mislih, če že ne na glas —? Ali naj Winnetou samega sebe zaničuje —? Ne! Rajši desetkrat, stokrat, tisočkrat smrt!«

Molčati sem moral. Winnetou bi bil propadel in poginil na očitku, da se je bal smrti.

Počasi je nadaljeval:

»Mnogokrat sva gledala smrti v obraz in moj brat je bil vedno na smrt pripravljen in je napisal v svojo knjigo, kaj se naj zgodi, če bi padel. Vzel bi naj

tisto knjigo, jo prebral in storil, kar mi naroča. Beli ljudje imenujejo tako knjigo oporoko.

Tudi Winnetou je napisal svojo oporoko, pa ti tega še ni povedal. Danes, ko čuti bližino smrti, pa mora o njej govoriti.

Ali boš izvršil mojo oporoko?»

»Da. Želim in vem, da se tvoja slutnja ne bo uresničila in da boš še mnogo let živel na zemlji, pa če bi kedaj umrl in če zvem za tvojo poslednjo voljo, mi bo najsvetejša dolžnost, da jo bom do pičice izpolnil.«

»In če bi bilo tudi težko, zelo težko in nevarno, kar bi ti naročal?»

»Tega Winnetou ne govori resno! Pošlji me v smrt pa bom šel!«

»Vem, Charli! Za mene bi skočil smrti v žrelo! In storil boš tudi, za kar te prosim. Le ti si močen dovolj, da izvršiš mojo poslednjo željo.

Ali se še spominjaš, da sva nekoč govorila o bogastvu, tistikrat, ko te še nisem tako dobro poznal?»

»Da! Zelo dobro se še spominjam.«

»Poznal sem ti tistikrat na glasu, da morebiti vendarle drugače misliš nego govoriš. Zlato je imelo veliko vrednost za tebe. Ali sem prav povedal?»

»Vsaj čisto zmotil se nisi,« sem priznal.

»In danes —? Danes mi boš povedal resnico —.«

»Vsak beli človek pozna vrednost zlata in denarja. Ne hrepenim pa po mrtvih zakladih in po uživanju. Prava sreča temelji le na zakladih srca in duše.«

»Vedel sem, da boš tako odgovoril.

Poznam mesta v gorah, kjer leži zlato v žilah, v nuggetih in v prahu. Le eno samo mesto bi ti pokazal, pa bi bil bogat, zelo bogat človek. Toda ne bil bi več — srečen. Dobri, modri Manitou te ni ustvaril za bogastvo, tvoje krepko telo, tvoja duša je ustvarjena za druge, boljše dobrine. Mož si in mož moraš ostati, zato ti nikdar nisem povedal, kje leži zlato. Si radi tega jezen na mene?»

»Ne!«

Resnico sem povedal. Moj najboljši prijatelj je bil, smrti je gledal v oko, svojo poslednjo voljo mi je zaupal — kako bi mu naj v takem trenutku pokazal pohlep po zlatu, pa če bi tudi hlepel po njem?

»In vendar boš videl zlato, mnogo zlata —!« je nadaljeval. »Tisto zlato ni za tebe!

Ko bom umrl, pojdi h grobu mojega očeta, saj veš, kje leži. Na zapadni strani grobnice koplji in našel boš oporoko svojega Winnetoua, ki tistikrat ne bo več pri tebi. Zapisal sem svoje želje, izvršil jih boš.«

S solzami v očeh sem povedal:

»Moja beseda je prisega. Storil bom, kar mi naročaš. Nobene nevarnosti, tudi smrti se ne bom ustrašil.«

»Hvala ti!

Gotova sva. Ura napada se bliža. Boja pa ne bom preživel.

Posloviva se, moj ljubi ljubi Charli —! Dobri Manitou naj ti povrne, kar si mi storil! Toliko, neskončno mnogo si mi dal —! Sam ne veš, koliko —! Vse si mi bil v življenju —. Moje srce čuti, česar beseda ne more povedati —.

Ne jokajva —! Moža sva! —

Pokoplji me v gorovju Gros Ventre na bregu Metsur Riverja! Na mojem konju in z vsem mojim orožjem, tudi z mojo srebrno puško, ki ne sme priti v nobene tuje roke!

In ko se povrneš med ljudi, ki te od njih nobeden ne bo tako zelo ljubil, kakor te ljubim jaz, — pa misli včasi na svojega prijatelja in brata Winnetoua, ki te danes blagoslavlja, ker si mu ti bil blagoslov.«

Položil mi je roko na glavo, on, Indijanec —. S silo je premagoval jok.

Z obema rokama sem se ga oklenil, ga pritisnil na srce in zaihtel.

»Winnetou — moj Winnetou, saj so le slutnje —! Sence, ki bodo izginile —!

Ostani pri meni! Ostani —! Ne smeš oditi —!»

»Šel bom.«

Rahlo, pa odločno je povedal te besede.

Izvil se mi je iz rok in stopil proti taboru.

Zaman sem si trl glavo, zaman sem razmišljal, s čim bi ga odvrnil od napada. Nobene pomoči nisem našel, — ker nobene bilo ni.

Kaj bi bil dal, kaj bi dal še danes, da bi ga bil zadržal —.

V dno duše sem bil razburjen. Tudi Winnetou se je tresel glas, ko je naročal:

»Tema je, oditi moramo! Moji bratje naj grejo za menoj!«

Drug za drugim smo stopili po strmini. Plezanje je bilo težavnejše ko po dnevu in več časa smo rabili ko prej midva z Winnetouom.

Prispeli smo na rob žrela. Ogenj je plamtel v globočini, ob njegovem svitu smo videli sovražnike in njihove žrtve.

Pritrdili smo konec vrvi na težko skalo in čakali, da bodo naši zunaj na preriji zakurili ognje. Ni bilo dolgo, pa so zaplamteli, pet ognjev je bilo. Zdelo se je, da nekdo tabori zunaj na ravnini. Spet smo čakali, kaj bodo Ogellalle storili.

Indijanec je prihitel skozi ozko špranjo, ki je na vzhodni strani žrela peljala na prerijo. Poklical je tovariše, ki so stražili pri ujetnikih, in vsi skupaj so izginili skozi špranjo.

Naš čas je napočil.

Prijel sem za vrv, da bi se spustil v prepad. Pa Winnetou me je ustavil.

»Poglavar Apačev vodi napad! Moj brat pride za menoj!«

Vdati sem se moral.

Domenili smo se, da bodo samo štirje obenem plezali po vrvi. Winnetou se je spustil v prepad. Ko je prispel do prve podvese, sem se spustil za njim.

Za menoj je plezal Fred. Naglo je šlo, hitreje, nego sem si mislil.

Seveda se je trkljalo kamenje za nami. Ni bilo pomoči, tema je bila in trdo ob stenah smo drseli. Eden teh kamenov je menda zadel kakega otroka. Zajokal je.

Koj se je prikazala v špranji glava Indijanca. Čul je ropot, pogledal kvišku in svareče kriknil.

»Naprej, Winnetou! Sicer bo vse izgubljeno!«

Naši zgoraj so opazili, kaj se godi v prepadu, hitreje so spuščali vrvi. V pol minuti sva bila z Winnetouom na dnu.

Iz soteske so se zabliskali streli. Winnetou je zdrknil na tla.

Noga mi je zastala, v blaznem strahu sem kriknil:

»Winnetou — prijatelj — si ranjen —?«

»Winnetou bo umrl.«

Tedaj me je kakor vrtinec zagrabila divja besnost. Pravkar je prispel Fred.

»Winnetou umira —!« sem zavpil. »Nad nje!«

Nisem utegnil pograbititi za orožje. Z golimi pestmi sem planil nad Ogellalle, ki so se drenjali skozi špranjo. Prvi je bil poglavar. Spoznal sem ga.

»Ko ize, pogini!«

Udarec po sencu ga je treščil na tla, obležal je kakor kamen. Divjak poleg njega je dvignil tomahawk. Pa roka mu je odrevenela, prestrašen je jeknil:

»Ka utskamati — Old Shatterhand —!«

»Da, Old Shatterhand! Ob tla s teboj!«

Padel je kakor vreča. Podivjal sem, samega sebe nisem več poznal.

»Old Shatterhand —!« so osupli kričali Indijanci.

»Old Shatterhand —? Vi, Charles —? O, sedaj razumem vse! Zmaga je naša! Nad nje!«

Nekdo me je z nožem ranil v pleča, zmenil se nisem za rano. Dva divjaka je ustrelil Walker, tretjega sem podrl s pestjo. Naši ljudje so prihajali, prepustil sem jim Indijance.

Pokleknil sem k Winnetouu.

»Kje je moj brat zadet?«

»V prsi,« je povedal rahlo in položil roko na desno stran.

Izdril sem nož in mu razrezal santillo odejo in srajco. Da, kroglu mu je prebila pljuča —.

Blazna bol me je hotela zadušiti.

»Saj bo še vse dobro!« sem jokaje tolažil njega in sebe.

»Moj brat naj me položi v svoje naročje, da bom videl boj!«

Storil sem tako.

Drug za drugim so pridrseli naši ljudje na dno žrela in koj planili v boj. Rdeči so vreli skozi špranjo, po vrsti so jih sprejemali naši in jih pobijali. Boj je bil kmalu končan.

Sneli so settlerjem vezi, veseli so vzklikali in se zahvaljevali. Nič nisem videl in ne slišal.

Videl sem le svojega umirajočega prijatelja. Ni več krvavel. Zaslutil sem, da se mu bo kri razlila v pljuča.

Ni bilo več pomoči —.

»Ali moj brat še česa želi?« sem vprašal in se silil, da bi ne zaihtel.

Ni odgovoril. Molče je ležal, z zaprtimi očmi. Držal sem glavo v naročju in se nisem genil.

Stari Hillman in njegovi settlerji so pograbili za orožje, ki je ležalo naokoli, in udarili v ožino. Nisem se zmenil za nje, oči so mi visele na bronastem obrazu in na zaprtih očeh prijateljevih.

Walker je pristopil in povedal:

»Vsi so upihnjeni!«

»Tudi tale bo kmalu upihnjen! Vsi skupaj so ničla proti njemu!«

Še vedno je ležal nepremično.

Settlerji so se zbrali krog naju, tudi železničarji so prišli. Molče so stali, ginjeni, s solzami v očeh.

Tedaj je Winnetou odprl oči.

»Ali moj brat Winnetou še česa želi?« sem ga spet vprašal.

»Moj brat Charli naj pelje bele može v gorovje Gros Ventre. Ob Metsur Riverju ležijo kameni, ki jih iščejo. Zaslužili so si!«

»Kaj še, Winnetou?« sem ihtel.

»Moj brat naj ne pozabi Apača! Naj moli za njega k velikemu, dobremu Duhu!

Ali morejo tile može plezati s svojimi ranjenimi nogami in rokami?«

»Da!« sem dejal, čeprav so settlerjem res otekli udje od vezi.

»Winnetou jih prosi, naj mu zapojejo pesem o Kraljici nebes!«

Čuli so Winnetouovo prošnjo. Stari Hillman je mignil.

Splezali so na visoko skalo ob Winnetouovi glavi, da izpolnijo zadnjo željo umirajočega.

Winnetou je zaprl oči in me prijel za roko.

Settlerji so zapeli.

Že solnce je za gore zašlo,

Zagrnil mrak je hrib in dol.

O da bi tudi srce našlo

Uteho, mir, za svojo bol!

To prošnjo izročam v tvoje roke,

Ponesi gori jo v nebo!

Ozri se, Matí, na otroke,

Nocoj ki Te pozdravljajo!

Zdrava Marija!

Ko so začeli drugo kitico, je odprl oči, mirno, smehljaje se je zrl k zvezdam. Stisnil mi je roko in šepnil:

»Charli, kajne, sedaj pridejo besede o smrti?«

Nemo sem pokimal.

Peli so tretjo kitico.

Življenja luč je ugasnila,

Umreti kmalu treba bo.

Razgrinja duša svoja krila,

Zletela rada bi v nebo.
Marija, Tebi se priporočam,
Le eno milost mi še daj!
Glej, dušo svojo Ti izročam,
Pospremi jo v sveti raj!
Zdrava, zdrava Marija!

Ko je zamrl zadnji glas v stenah, je odprl ustnice. Pa ni mogel govoriti. Nagnil sem uho tesno k njemu.

Z zadnjim naporom ginevajočih moči je šepnil:

»Charli — verujem v Odrešenika —! Winnetou je kristjan —! Z Bogom, Charli!«

Telo se je streslo, kri mu je bruhnila na ustnice, še enkrat mi je stisnil poglavar Apačev roko, — počasi so se odločili njegovi prsti od mojih —.

Winnetou je umrl.

Kaj naj še več pripovedujem —. Resnična žalost ne pozna besed.

Tolikokrat sva hladno in mirno zrla blede smrti v obraz, divji zapad zapoveduje, da mora biti človek vsako uro pripravljen na smrt. In vendar — ko je ležaj moj prijatelj, najboljši, ki sem ga kedaj imel, ko je ležal mrtev v mojem naročju, se mi je trgalo in lomilo srce. Do dna duše in srca mi je orala bolečina krvave brazde, kaj sem čutil, teža vam popisati ne morem.

Vso noč sem prebedel s svojim prijateljem v naročju.

Kaj sem mislil tistikrat —?

Le eno me je tolažilo v nepopisni boli.

Winnetouova lepa, blaga duša je bila rešena. Trdno sem upal, da se mu je uresničila prošnja:

Marija, Tebi se priporočam,
Le eno milost mi še daj!
Glej, dušo svojo Ti izročam,
Pospremi jo v sveti raj!
Zdrava, zdrava Marija!

This section contains faint, illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the page.

Lastnik: Tiskarna sv. Cirila v Mariboru. Za lastnika in uredništvo odgovarja Franc Hrastelj in za tiskarno Albin Hrovatin, oba v Mariboru. — Izhaja mesečno in ima poleg rednih tudi posebne izdaje. Naročnina mesečno Din 13'—. Stalni naročniki plačujejo letno samo 10 obrokov, oziroma celoletno Din 130'—.

[66.]

K. MAY

ZBRANI SPISI

DEVETA KNJIGA

WINNETOU

III.

V MARIBORU 1931

TISKARNA SV. CIRILA V MARIBORU

WINNETOU

III.

ČETRTI ZVEZEK

WINNETOUOVA OPOROKA

V MARIBORU 1931

TISK IN ZALOGA TISKARNE SV. CIRILA V MARIBORU

VSEBINA:

	Str.
1. Sumljivo srečanje	467
2. Santer	505
3. Staro sovraštvo	534
4. Črnolaska	548
5. Ukradena oporoka	573
6. Winnetouovo maščevanje	595

Po nemškem izvirniku

K. MAYA

avtoriziran prevod

I.

Sumljivi ljudje.

Winnetoua ni bilo več!

Ti je kedaj ugrabila smrt prijatelja, ki si ga nad vse ljubil? Potem veš, kaj sem čutil. Popisati tega ne morem. Bolečina mi je razgrebla in razorala dušo do dna, neobčutljiv sem bil za ves zunanji svet. Nem sem sedel z dragim rajnikom v naročju v mračni globeli ugaslega vulkana Hancock, gluhi in nem za vse, kar se je godilo krog mene.

Komu bi naj očital njegovo smrt? Nemškim naseljencem, ki jim je prihitel na pomoč, da bi jih rešil iz rok Ogellall? On, ki je bil vedno pripravljen pomagati vsakomu, belemu in rdečemu, če je bil v stiski —. Ali mar Ogellallam, ki ga je njihova krogla zadela v prsi —? Ali njemu samemu? Slutil je, tako jasno slutil, da ga čaka smrt v votlini gore Hancock, branil sem mu, ni se dal pregovoriti, prvi je hotel biti. In prva krogla ga je zadela —. Kako bi naj očital predrznost njemu, ki se nikdar ni bal smrti, ki je tvegal življenje tolikokrat? Pa bi se naj bil topot umaknil —?

Padel je, kakor je padel njegov oče Inču čuna, kakor je padla njegova lepa sestra Nšo či, kakor padajo drugi za drugim sinovi rdečega naroda.

Zgodaj zjutraj po tisti najnesrečnejši noči smo zapustili votlo goro Hancock. Vsak hip so utegnili prispeti Ogellalle in ne bili bi jim kos.

Winnetou je slutil, da bo padel, in tisti večer pred svojo smrtjo mi je naročil, naj ga pokopljemo ob Metsur Riverju v pogorju Gros Ventre. Ker so bili

tudi naseljenci, kamenorezci po poklicu, namenjeni v tiste gore, da bi tam po navodilu Apača iskali polžlahtne kamene za svojo obrt, so se nam pridružili. Zavili smo truplo dragega rajnkega v odeje in ga privezali na konja. Dva dni je od Hancocka do pogorja Gros Ventre, skrajno previdno smo potovali, na srečo Ogellalle niso prišli za nami.

Pod večer drugega dne smo prišli v dolino reke Metsur. In tam smo pokopali Winnetoua. Molitve so ga spremljale v grob in vse časti smo mu izkazali, ki grejo takemu velikemu poglavarju. Z vsem svojim orožjem in v svojem bojnem nakitu sedi na svojem konju, ki smo ga ustrelili, krog njega pa smo nasuli prsti in gomilo pokrili z večkratno lego kamenja. Na njegovem grobu pa ne vejejo skalpi ubitih sovražnikov, kakor jih je videti na grobovih indijanskih poglavarjev. Tri križe smo postavili vrhu grobnice.

In po pogrebu sem sedel k vznožju grobnice, sedel cele dneve ter nem in top gledal settlerje pri njihovem delu. Gledal sem jih, pravim, videl pa nisem nič, slišal sem njihove glasove in vendar nisem vedel, kaj govorijo. Moj duh je bil odsoten, hodil je s prijateljem Winnetouom med spomini davnih prošlih dni, govoril je z njim in poslušal njegove besede. Bilo mi je kakor človeku, ki je dobil težek udarec po glavi, ki je napol omočen, ki vse sliši, kar se govori krog njega, pa kakor iz velike daljave, in ki vse vidi, pa kakor na motni šipi. In vsakršnega zanimanja mi je manjkalo za svet okoli mene. Otopel sem. Sreča naša, da nas Ogellalle niso našli. Ne vem, kako bi se nam bilo godilo. Nisem bil sposoben in tudi ne razpoložen za boj. Ali pa bi me bila morebiti taka nevarnost le vzdramila iz moje otopelosti in mi vrnila zanimanje za svet in odločnost? Mogoče.

Dobri Hillman in njegovi ljudje, pa tudi moj tovariš Fred Walker, vsi so se trudili, da bi mi vzbudili zanimanje za svoje delo. In dela so imeli mnogo.

V dolini Metsur Riverja so res našli polzlahtne kamene, kakor je napovedal Winnetou, in v naplavinah reke tudi zlato. Ni ga bilo mnogo, pa vsak je dobil nekaj, vsaj odškodovali so se za razdjani Hell-dorf settlement. In tudi železničarji postaje Echo cañon, ki so nas spremljali na bojni pohod nad Ogel-lalle, so dobili plačilo za svoj trud.

Hillmanovi settlerji so sklenili, da bodo ob Met-sur Riverju, v bližini Winnetouovega groba, postavili novo naselbino Helldorf. Del železničarjev je ostal pri njih, drugi pa so se vrnili v Echo cañon. Dobili smo od njih poročilo, da je zločinec Haller umrl na svoji rani, njegove tovariše pa da so izročili sodišču.

Dela je bilo torej mnogo in tudi nasvetov so bili settlerji potrebni. Hodili so me izpraševat, pomagal bi jim naj. Izprva je bilo vse zaman, brez vsakršnega zanimanja sem jih poslušal — pa nem obsedel.

Skoraj teden je minil, da sem končno le zinil besedo, vstal in šel k njim. Dobrodejni vpliv dela se je kmalu pokazal. Vsako besedo so sicer morali izsiliti iz mene, pa moja nekdanja delavnost in odločnost se mi je polagoma le vrnila. Svetoval sem in pomagal pri iskanju in kopanju kamenov in zlata in pri ure-jevanju naselbine in nekaj dni nato sem bil spet prejš-nji človek. Le molčeč in zamišljen in nekam izgubljen.

Tako sta minila dva tedna. In tedaj sem sklenil, da bom odšel.

Tisti večer pred svojo smrtjo mi je Winnetou povedal, da je napisal oporoko. Zakopal da jo je ob očetovem grobu na Nugget cilu. Postavil me je za izvršitelja oporoke, govoril je o zlatu, ki ga naj dvig-nem in porabim po namenih, ki jih je zapisal v opo-roki, naročil mi je, naj oporoko koj po njegovi smrti poiščem in vse izvršim, kakor je določil, in naj se ne ustrašim nobenih težkoč. Sveto sem mu obljubil, da bom vse storil, kakor je napisal.

Gnalo me je, da dano besedo čimprej izpolnim. Pa še nekaj drugega mi ni dalo miru.

Moral sem potovati na Rio Pecos, v naselbino Mescalero Apačev, in obvestiti Winnetouov rod o smrti njihovega najboljšega in najslavnejšega poglavarja. Vedel sem sicer, da taka vest hiti po preriji kakor požar, morebiti je dospela v naselbino še pred menoj, pa vkljub temu sem moral tudi sam k Apačem. Njegov najboljši prijatelj, njegov brat sem bil, v mojih rokah je umrl, svojo poslednjo voljo mi je sporočil, pričakovali so, da jim bom prišel poročat.

Settlerji me niso več nujno rabili. In če so kedaj potrebovali izkušenega westmana, so se lahko obrnili na Fred Walkerja, ki je nameraval še nekaj časa ostati pri njih.

Povedal sem torej dobrim rojakom, da bom odšel. Branili so mi, pa se le vdali, moralo je biti tako.

Prisrčno smo se poslovili, težka, težka je bila ločitev od rajnega prijatelja. Pa utrgal sem se, zajezdil vranca in nastopil dolgo pot z daljnega severa na prerije južnih držav.

Gori ob pogorju Gros Ventre, ob Metsur Riverju, ob naselbini mojih rojakov, tam pa leži grob Winnetouov in ob njem stoji kapelica, ki so si jo pozidali settlerji. Tudi zvonček so prenesli v novo naselbino, tisti, ki je pel v stari naselbini Zdravo Marijo in ki ga je Winnetou zakopal, »dokler se ne vrne kot zmagovalec«.

In kadar zazvoni njegov glas po dolinah in gozdovih Metsur Riverja in kadar naseljenci zapojejo Zdravo Marijo, ki je ob njenih glasovih Winnetou izdahnul svojo plemenito dušo, tedaj se vsakikrat spomnijo na poglavarja Apačev in so prepričani, da se mu je izpolnila prošnja, ki jo je umirajoč molil po njihovi pesmi.

Vsak drug bi bil potoval v južne države v velikem ovinku čez mesta zapada, hitreje in varneje bi bil morebiti prišel do Rio Pecos. Meni pa ni bilo za ljudi, izognil sem se jim, sam sem hotel biti s svojo tužo, nikogar nisem hotel videti.

Sam in samoten sem torej potoval in nihče me ni motil.

Na Beaver Creeku ob North Canadianu pa sem doživel nevarno srečanje s Tokeihunom, poglavarjem Komančev rodu Racurro, s tistim, kateremu sem pred nekaj leti nekoč srečno ušel z Winnetouom in nekaterimi drugimi tovariši. Komanči so izkopali bojno sekuro in Tokeihun se je podal s sedemdesetimi bojevniki na »sveto« goro Makik Natun, da tam priredi bojne igre in popraša »medicino« na grobeh poglavarjev.

Spotoma so ujeli nekaj belokožcev in jih vzeli s seboj, da bi jih pri grobeh mučili na kolu. Uspelo mi je, da sem jih Komančem iztrgal in jih osvobodil. Ta doživljaj pa ni v nobeni zvezi z Winnetouom, zato ga bom na tem mestu izpustil in pripovedoval o njem ob drugi priliki.

Spremljal sem bele do meje države New Mexiko in bi bil lahko od tam pravzaprav potoval naravnost k Rio Pecosu. Toda skrb za prijateljevo oporoko mi ni dala miru, bal sem se za njo in čimpreje sem hotel izpolniti dano besedo ter izvršiti, kar mi je naročil v zadnjih urah življenja.

Obrnil sem se proti jugovzhodu, da najprvo obiščem Nugget cil.

Pot je bila nevarna. Peljala je po ozemlju Komančev in Kiow, rodov, ki so bili smrtni sovražniki Apačev in ki seveda tudi meni niso bili prav nič naklonjeni. Posebno Kiowe so me iz srca sovražili, ker sem njihovemu poglavarju Tokeihunu nekoč v dvoboju zdrobil obe koleni, tistikrat, ko sva se spoznala z Winnetouom.

Srečaval sem sledove, pa skrbno sem se skrival in neopaženo sem prišel do reke Gualpa. Ob njej pa sem naletel na sled, ki mi je bila zelo sumljiva, ker je peljala proti jugovzhodu, čisto točno v smeri, kamor sem tudi sam potoval.

Ni mi bilo, da bi se srečal z rdečkarji, z belimi pa se tudi nisem hotel pečati. Najrajši bi bil pustil novo sled pri miru in krenil v stran. Pa ovinek bi me bil zamudil in razen tega sem hotel in sem tudi moral vedeti, kdo potuje pred menoj, beli ali Indijanec, ker je na zapadu zelo važno, da veš, koga imaš pred seboj ali za seboj.

Šel sem torej za sledjo, uro ali kaj je bila stara.

Razbral sem iz nje, da so neznanci pred menoj trije jezdeci. Enemu se je menda zrahljal jermen na sedlu, razjahal je in jermen nategnil. Vtiski v mehki zemlji so mi povedali, da nosi škornje. Bil je torej belokožec. In ker ni bilo verjetno, da bi en sam beli človek jezdil z dvema rdečkarjema po nevarnem ozemlju Kiow in Komančev, sem zasodil, da so vsi trije neznanci beli ljudje.

Ni mi kazalo, da bi radi treh belih krenil v stran in se jim umaknil, posebej še ne, ker sem bil svojemu cilju že čisto blizu. Saj mi ni bilo treba ostati pri njih, če bi jih tudi došel.

Pojezdil sem za njimi. Počasi so potovali, kakor je kazala sled, in v dveh urah sem jih zagledal pred seboj.

Večerilo se je in namenil sem se, da bom prenočil ob reki Gualpi. Njeni bregovi so gričati in gosto obraščeni ter nudijo varen prostor za taborenje. Najbrž so tudi neznanci isto nameravali, vsaj naravnost v gričevje so jezdili.

Ali bi šel drugam taborit? Ni bilo treba. Prenočil sem lahko blizu njih, pa jih pustil pri miru. In drugi dan bi šli vsak svojo pot.

Izginili so v goščavi, kmalu nato sem tudi sam prispel do nje. Našel sem jih pri reki, pravkar so razjahali, sneli so konjem sedla in uzde ter pripravljali tabor. Dobro so bili oboroženi, tudi njihovi konji so bili dobri, sami pa niso ravno imeli podobe, da bi jim smel preveč zaupati.

Obstal sem na nekaj korakov in vljudno pozdravil.

Prestrašili so se me, pa se brž pomirili, odzdravili in prišli bliže.

»Ampak prestrašili ste nas, mož —!« je dejal eden. »Nismo vas čuli, kedaj ste prišli, kar nenadoma ste stali pred nami —.«

»Ali imate slabo vest, da se bojite ljudi?« sem se nasmehnil. »Ali pa sem morebiti res tak strašen človek?«

»Pshaw —! Izvrstno spimo in kakor veste, ne spi mirno tisti, ki ima slabo vest. Naša vest je torej čisto mirna.

Ampak divji zapad je nevaren svet in če se takole nepričakovano prikaže tuj človek v taborišču, pač tudi ljudem z mirno vestjo ne more biti vseeno. Roka šine človeku za pas, veste —!

Ali vas smemo vprašati, odkod prihajate?«

»Od Beaver Creeka.«

»In kam ste namenjeni?«

»K Rio Pecosu.«

Ni se mi zdelo potrebno, da bi jim prikrival, kam grem. Bal se jih nisem in naša pota so šla itak gotovo narazen.

»Dolgo pot še imate!« je odgovoril. »Naša je krajša.«

»Ali vas smem vprašati, kam potujete?«

»Hribovje Mugworth je naš cilj.«

Odgovor me je iznenadil. Mugworth je angleško ime za hribovje, ki ga imenujejo Apači Nugget cil —. Po kaj so šli tile trije ljudje na Nugget cil —?

Ali bi se jim pridružil?

Preden sem se odločil, sem moral zvedeti, česa iščejo na Nugget cilu. Naredil sem se nevednega in vprašal:

»Mugworth —? Kak kraj pa je tisto?«

»Zelo lep kraj. Komoniko je tam najti v obilici in komoniki se pravi tudi mugworth. Od nje je hribovje dobilo ime.

Pa ni najti tam samo komonike. Tudi druge reči!«

»Kaj?«

»Hm —! Da bi vi za tisto vedeli —! Pa vam seveda ne bom povedal. Sicer bi koj hoteli z nami v tisto hribovje.«

Tovariš ga je dregnil.

»Klepetulja! Ne kvasi neumnost!«

»Pshaw —! Ali ne veš, da sili na usta, česar je srce polno?«

Obrnil se je spet k meni.

»Kdo pa ste pravzaprav?«

Njegove besede so me kar osupnile. Res je z Mugworthom mislil Nugget cil. Sam sem opazil, da raste komonika po njegovih brdih. In pravil je, da je najti tam »tudi druge reči« —. Zelo skrivnostno je govoril. Ali je morebiti kaj več vedel o Nugget cilu —?

Seveda sem moral ostati pri teh ljudeh. Isto pot smo imeli, težko bi se jim skril.

Pa ni jim bilo treba vedeti, kdo sem. Odgovoril sem torej:

»Kožuhar sem, trapper, pasti nastavljam, če nimate nič proti temu.«

»O prav nič! In vaše ime? Ali pa nam ga morebiti rajši zamolčite?«

»Nikakor ne! Ga lahko vsakomur povem. Jones mi je ime.«

Nasmejal se je.

»Jones —? Redko ime, izredno redko! Ali si ga bom le zapomnil?

Ampak povejte, kje pa imate pasti?«

»Komanči so mi jih ukradli. In povrh še vse kože, ki sem jih nabral v dveh mesecih.«

»Ej, taka smola!«

»Da res smola! Pa sem vesel, da sem vsaj svojo kožo zdravo odnesel.«

»Vam rad verjamem! Komanči ne prizanašajo nobenemu belemu človeku, posebno še v današnjih časih.«

»Ali niso Kiowe tudi tako nevarni?«

»Seveda so!«

»Pa si vendar upate na njihovo ozemlje —?«

»O, z nami je stvar čisto druga! Varni smo pred Kiowami.«

»Varni —? Ne vem, zakaj bi bili ravno vi varni pred njimi, razen ako niste slučajno pedlarji — potujoči trgovci —.«

»Pedlarji nismo. Pač pa imamo mogočnega zaščitnika, ki vse premore pri Kiowah.«

»Kdo bi neki bil tak mogočen zaščitnik?«

»Mr. Santer. Pa saj ga ne poznate. Prijatelj je Tangué, poglavarja Kiow.«

Santer —!

Lahko si mislite, da me je to ime prešinilo kakor električna iskra —! Saj je bil Santer tisti človek, ki je na Nugget cilu umoril Winnetouovega očeta Inču čuno in Winnetouovo sestro Nšo či. Tisti, ki ga je Winnetou iskal širom zapada, ki ga je nekajkrat že imel v pesti, ki pa mu je vsakikrat ušel.

In ta človek je bil blizu —! Kajti sicer bi se tile trije ljudje gotovo ne zanašali na njegovo varstvo. Ali se je meni nudila prilika, da bom končno prijel morilca, ki ga je Winnetou zaman iskal —? In maščeval njegove drage —?

Moral sem z njimi! Ni bilo verjetno, da bi bil mišljen kak drug Santer. Santer, prijatelj Tangué, je bil na vsem zapadu samo eden. In samo eden je vedel za skrivnost Nugget cila.

Ampak zelo zelo previden sem moral biti! Siloma sem premagoval razburjenje in kazal malomaren, nebrižen obraz.

»Ali je tisti Santer res tak vpliven človek?« sem vprašal.

»Seveda! Vsaj pri Kiowah.

Toda povejte, ali načete razjahati? Večeri se, taborišče si moramo poiskati. In boljšega taborišča ne najdete ko tule ob reki! Vode je dovolj in tudi paše za konje. Saj ne nameravate še nocoj dalje?«

»Hm —! Ne poznam vas in sami ste prejle rekli, da mora biti človek tod previden!«

»No, ali imamo res podobo, kot da bi bili taki zločinci?«

»Tisto ne. Toda vprašali ste me za kod in kam in kdo da sem, meni pa še niste povedali, kdo ste —.«

»Vam bom koj povedal. Westmani smo, pečamo se s tem, pa spet z drugim poslom. Človek si pač služi kruh, kakor more in zna. Moje ime je Gates, tule poleg mene stoji mr. Clay in tretji tamle je mr. Summer. Ste zadovoljni?«

»Yes!«

»No, torej pa končno razjahajte! Ali pa pojdite dalje, čisto kakor se vam ljubi!«

»Ako dovolite, bom ostal pri vas. Je vedno bolje v teh krajih, če je več ljudi skupaj.«

»Well! Pri nas bodete dobro shranjeni, vam povem! Ime Santer nas vse ščiti.«

Razjahal sem in privezal konja.

»Kak gentleman pa je pravzaprav tisti Santer, da ima, kakor pravite, tako mogočno besedo pri Kiowah?«

»Prav ste povedali! Gentleman je v najpristnejšem pomenu besede! Zelo hvaležni mu bomo morali biti mi trije, ako bo vse tako, kakor nam je obljubil.«

»Se že dolgo poznate?«

»Ne. Še ni dolgo, kar smo se seznanili.«

»Kje pa ste se srečali?«

»V Fort Arkansasu.

Ampak povejte, mož, ali ga poznate?«

»Ne. Zakaj?«

»Ker se tako podrobno zanimате za njega.«

»Ali bi poizvedoval o njem, če bi ga poznal, mr. Gates?«

»Hm —! Je res.«

»Pravili ste, da je Santerjevo ime najboljše priporočilo za vas, da torej potujete v njegovem varstvu. Ako se bom pridružil vam, bom tudi jaz takorekoč pod njegovim varstvom. In za svojega zaščitnika se pač smem zanimati, kaj?«

Pogorje Gros Ventre. (K str. 468.)

»Yes! Je prav, da se zanimate.

Pa prisedite! Kar čisto udobno! Ali imate kaj za večerjo?«

»Kos mesa.«

»Mi imamo nekaj več. Če vam zmanjka, lahko od nas dobite.«

Mislil sem izprva, da so potepuhi, kakršnih se mnogo klati po prerijah zapada, kamor ne sega roka pravice. Po njihovem obnašanju in Gatesevih besedah pa bi bil rajši sodil, da so pošteni ljudje. Pošteni seveda le v tistem pomenu, ki ga ima ta beseda na

divjem zapadu, kjer je »pošten človek« vsakdo, ki ni že kar izrazit zločinec.

Napojili smo konje, se tudi sami napili iz reke, sedli in večerjali. Moji novi znanci so me ogledovali od nog do glave.

In spet je povzel besedo Gates, ki je bil vobče, se je zdelo, vodja družbe. Njegova tovariša sta bila molčeča človeka.

»Torej pasti so vam vzeli —? In še kože povrh? Žalostno! Od česa pa bodete poslej živele?«

»Zaenkrat od lova.«

»So vaše puške dobre? Nimate samo ene, kakor vidim. Kar dve nosite s seboj.«

»So še, takole za silo. Tale stara gromovnica,« sem pokazal na medvedarico, »strelja s kroglo, za zrno pa vzamem tole lahko puško.«

Nosil sem repetirko v prevleki, ki sem si jo sam naredil. Da sem jim povedal imeni medvedarica in Henryjeva repetirka, bi me bili koj spoznali, ker sta bili ti dve puški dobro znani med lovci zapada.

»Ste pa res čuden svetnik! Dve puški vlačite s seboj, eno za kroglo, eno za zrno! Če že hočete streljati z zrnom, si pač kupite dvocevko, ki ima eno cev za kroglo, eno pa za zrno! Ne pa da se obložite kar z dvema puškama!«

»Je res. Pa navajen sem na tole staro orožje in nerad se ločim od njega.«

»Hm, da —! No, in kaj pa bodete počenjali tam doli na Rio Pecosu?«

»Nič posebnega. Pravijo, da je tam doli lov izdatnejši.«

»Ako mislite, da vam bodo Apači pustili loviti ob Rio Pecosu, ste pa res imenitno poučeni! Nikar vendar ne verjemite takih neumnosti! Komanči so vam vzeli pasti in kože, Apači pa vam utegnejo vzeti še vaš lasten kožuh povrh, veste!

Ali morate res za vsako ceno k Rio Pecosu?«

»Tisto ravno ne.«

»Pa pojdite z nami!«

Začudenega sem se naredil.

»Z vami —?«

»Da!«

»V hribovje Mugworth?«

»Da.«

»Po kaj?«

»Hm —! Ne vem, ali vam smem povedati —.«

Obrnil se je k tovarišema.

»Kaj pravita, prijatelja?«

Vprašaje sta se pogledala Clay in Summer. In nato je rekel Clay:

»Hm —! Ne vem —. Mr. Santer nam je prepovedal o tem govoriti. Pa vendar je tudi pravil, da bi rad najel še več sposobnih ljudi za svoje podjetje —.

Stori, kar hočeš!«

»Well!« je pokimal Gates. »Če misli mr. Santer najeti še druge ljudi, jih smemo najeti tudi mi.

Torej pravite, mr. Jones, da niste posebej navezani na kak posel?«

»Ne.«

»In časa imate dovolj?«

»Kolikor hočete!«

»Ali bi se udeležili podjetja, ki bi vam neslo, mnogo neslo?«

»Zakaj pa ne? Vsak človek rad kaj zasluži. In če bi tisto podjetje neslo in še mnogo neslo, kakor pravite, ne uvidim, zakaj bi se ga ne udeležil. Kajpada bi moral vedeti, kake vrste da je tisto podjetje.«

»Seveda, seveda! Bodete koj zvedeli!«

Pomišljal je, pogledal po tovariših, pa dejal:

»Je pravzaprav skrivnost, tista zadeva, pa uga-jate mi, pošten, odkritosrčen obraz imate, človek bi vam zaupal —. Gotovo nas ne bodete varali ali opeharili —.«

»No, pošten človek pa sem, na to se lahko zanesete!«

»Verjamem vam!

»Torej da vam povem! Po nuggete smo namenjeni na Mugworth.«

»Po nuggete —?« sem vzkliknil, deloma resnično iznenaden. Nuggeti so zlata zrna in da je najti zlato na Nugget cilu, to sem sam najbolje vedel. Saj so šli Inču čuna, Winnetou in Nšo či po zlato na Nugget cil, tistikrat, ko so bili namenjeni na vzhod. Koj sem seveda tudi razumel, kaj počenja morilec Santer v bližini Nugget cila.

»Ne kričite, da vas sliši vsa savana!« me je kregal Gates. »Kaj ne, prijelo vas je!«

»Pa res mislite, da leži zlato v tistem hribovju?«

»Da! Ne mislimo samo, čisto natančno vemo, da je najti zlato na Mugworthu.«

»Ste ga sami našli?«

»Ne.«

»Kdo vam je povedal?«

»Prav tisti naš prijatelj Santer.«

»Santer? Torej je našel Santer zlato na Mugworthu?«

»Ne. Če bi ga bil našel, bi ne bil vzal nas s seboj, sam bi bil dvignil zaklad.«

»Čisto umljivo! Santer torej še ni videl zlata na Mugworthu? Samo slutiti, da ga je najti —? Hm —!«

»Čisto nič ne slutiti! Natančno in zanesljivo ve!«

»Ne razumem! Pravkar ste rekli, da Santer še ni našel zlata na Mugworthu in da bi vas ne bil vzal s seboj, če bi vedel za njega —. Sedaj pa pravite, da čisto natančno ve za njega —!«

»Čisto lahko umljivo! Santer ve, da leži zlato na Mugworthu, ve tudi približno za kraj, kjer leži, ne ve pa za njega točno.«

»Čudno!«

»Da, čudno, pa čisto resnično! Razložil vam bom zadevo, čisto kakor nam jo je Santer pripovedoval. Ali ste že kedaj čuli o nekem Winnetouu?«

»O poglavarju Apačev? Da.«

»Ali vam je znano ime Old Shatterhand?«

»Čul sem že o njem.«

»Tisti dva sta si bila dobra prijatelja. Nekoč sta bila v hribovju Mugworth. Tudi Winnetouov oče je bil poleg pa nekaj rdečih in belih. Mr. Santer je ponoči prisluškoval v njihovem taboru in čul, da pojedeta Winnetou in njegov oče drugi dan v hribe po nuggete. Namenjena sta bila na vzhod, pa sta rabila zlato. In če je zlata tam, da si ga človek kar lahko nadeva v žepe, kadar in kolikor hoče, ga mora pač prav mnogo biti, kaj?«

»Da.«

»Poslušajte dalje! Drugi dan je mr. Santer počakal, da sta Apača odšla po zlato, pa je lezel za njima, da bi zvedel, kje zlato leži. Tega mu pač nihče ne more zameriti, to sami uvidite.«

»Zakaj ne?«

»Čemu pa je rdečkarjem zlato? Ne potrebujejo ga! Ga tudi ne znajo uporabljati.«

»Hm —! No, in Santerju je uspelo?«

»Žal ne čisto. Šel je za Apači, tudi Winnetouova sestra je bila poleg. Seveda ga niso smeli videti, po njihovi sledi je moral hoditi in tako zalezovanje je vsikdar zamuden posel. Ko je prišel blizu kraja, kjer menda leži zlato, so rdečkarji že opravili, vračali so se že in mr. Santer ni vedel, kje so ga vzeli. Sitno, kaj ne!«

»Prav nič ni sitno!«

»Ne —?«

»Pravili ste, da se je moral Santer držati sledi Apačev. Njihova sled je gotovo peljala do mesta, kjer leži zlato, in mu je torej kazala pot. Ni mu bilo treba druga ko pustiti Apače pri miru, da so odšli, pa stopiti po njihovi sledi. In našel bi bil zlato.«

Z odprtimi usti me je gledal.

»Vraga —! Res je! Niste napačen človek, kakor čujem! Še koristili nam bodete!

Pa žal se je zgodilo čisto drugače. Santer je bil prepričan, da imajo Apači nuggete pri sebi, saj so po nje šli. Streljal je na nje, da bi dobil tiste nuggete.«

»Je zadel? So bili mrtvi?«

»Stari Apač in njegova hčerka sta bila na mestu mrtva. Pokopana sta na Mugworthu. Tudi Winnetoua bi bil ustrelil, pa je moral bežati. Tisti Winnetouov prijatelj je namreč prišel vmes. Zasedoval je Santerja s svojimi belimi in rdečimi lopovi in ga preganjal po prerijah. Santer je bežal h Kiowam in ti so ga seveda prijazno sprejeli, ko jim je povedal, da je ustrelil njihovega najhujšega sovražnika, poglavarja Apačev.«

»In Santer ni nikdar več šel iskat na Mugworth?«

»Seveda je šel! Pa še mnogokrat.«

»In ni nič našel?«

»Iskal je, da bi bil lahko oči izgubil pri iskanju. Pa nikdar ni nič našel.«

»In topot mu bodeti vi pomagali?«

»Da! Končno mu je šinila v glavo pametna misel, poiskal si je ljudi, ki mu bodo pomagali pri iskanju. Več oči več vidi!

In tisti ljudje, ki si jih je izbral Santer za ta posel, tisti smo mi trije! In tudi vi ste lahko poleg, če hočete.«

»In upate, da vam bo uspelo?«

»Zelo upamo. In imamo za to tudi tehtne razloge.«

»Kake?«

»Mr. Santer si je zadevo zelo dobro premislil in jo tudi nam razložil. Ko je tistikrat prilezel po sledi Apačev na vrh Mugwortha, so se že vračali, seve z zlatom. Najdišče torej ne more biti daleč od mesta, kjer je na nje čakal Santer. Treba je le majhen kos sveta preiskati in res smolo bi morali imeti, da bi zlata ne našli. Le iskati je treba. In iskali bomo, vse dokler zlata ne najdemo. Saj bo časa dovolj na razpolago. Tedne, mesece lahko iščemo, nihče nas ne bo gonil proč.

Kaj mislite? Kako vam ugaja zadeva?«
»Hm —! Pravzaprav mi čisto nič ne ugaja.«
»Ne —?«
»Kri se je drži.«

»Ne govorite neumnosti! Ali smo mi ustrelili tista dva Apača? Ali smo mi, ali ste morebiti vi krivi njune smrti? Niti najmanj ne!

In pomislite še tole! Kaj je na smrti dveh rdečkarjev? Ali niso vsi rdečkarji smrti zapisani? Ali ne bodo prej ali slej vsi iztrebljeni in upihnjeni —? Kar se je zgodilo, nas nič ne briga. Mi iščemo zlato. In našli ga bomo, delili si bomo zaklad pa živeli kakor živijo milijonarji!«

Torej takega mišljenja so bili moji novi tovariši —! Lopovi in zločinci, kakršnih sem na divjem zapadu že mnogo srečal, sicer niso bili, taki ljudje bi bili še vse drugače govorili. Pa Indijanca tudi ti ljudje niso više cenili ko divjačino, ki jo sme vsakdo ustreliti. Mladi so še bili, tudi izkušeni in previdni niso bili, sicer bi ne bili koj verjeli na moj pošteni obraz in bi mi ne bili razodeli svoje skrivnosti ter mi ponudili soudeležbo, meni, ki so me komaj nekaj ur poznali.

Ni mi treba seve povedati, kako me je to nepričakovano srečanje iznenadilo in kako dobrodošlo mi je bilo. Santer v bližini —! Topot mi pa prav čisto gotovo ne bo ušel!

Nisem seveda pokazal svojih misli, tehtno in kakor v dvomih sem majal z glavo in povedal:

»Nuggete bi že vzel —. Toda bojim se, da jih vobče ne dobimo, pa če bi jih tudi našli —.«

»Kako neki govorite! Če jih najdemo, jih bomo dobili in imeli!«

»Ampak kako dolgo —?«

»Dokler se nam bo ljubilo. Saj ne bo nobenemu izmed nas na misel prišlo, da bi jih zavrgel!«

»Pa nam jih utegne kdo vzeti —.«

»Kdo?«

»Santer.«

»Tako —? Človek, ali ste pri pameti —?«

»Poznate Santerja?«

»Od te strani zelo dobro.«

»Pa pravite, da ste se šele pred kratkim seznanili —.«

»Dovolj ga poznamo. Pošten človek je! Videti ga je treba, pa ne morete dvomiti o njegovi poštenosti. In poizvedovali smo v Arkansasu o njem. In same dobre reči smo čuli.«

»Ali ste z njim potovali?«

»Da! In prepričali smo se, da je res gentleman.«

»Kje pa je sedaj?«

»Včeraj se je ločil od nas. Mi trije smo odpotovali naravnost na Mugworth, sam pa je šel h Kiowam.«

»H Kiowam —? Kam?«

»Spodaj ob Salt Forku ležijo njihovi wigwami. Tam stanuje tudi Tangua, njihov poglavar in prijatelj Santerjev.«

»Po kaj pa je šel h Kiowam?«

»Važno in za Tangua zelo veselo novico nese Kiowam, da je namreč umrl Winnetou, njihov največji sovražnik.«

Novica o Winnetouovi smrti se je res zelo hitro razširila po prerijah in gorah zapada —.

Naredil sem se nevednega.

»Kaj —? Winnetou je umrl —?«

»Da! Siouxi so ga ustrelili. Tangua ga smrtno sovraži, zato bo seveda zelo vesel, ko bo zvedel novico o njegovi smrti. In še bolj naklonjen bo mr. Santerju, ki mu bo prvi prinesel novico. Zato se je Santer tudi potrudil in krenil s poti. V hribovju Mugworth se spet sestanemo, tako je domenjeno.

Verjemite, pošten človek je, obogatiti nas hoče! Tudi vam bo všeč, na prvi pogled vam bo ugajal, prepričani bodite!«

»Upajmo! Toda previdni bomo vkljub temu!«

»Previdni —? Do koga?«

»Do Santerja.«

»Do njega —? Ni vzroka za previdnost! Santerju smete popolnoma zaupati!«

»Kakor hočete! Povem vam, da se vam bom sicer pridružil, da pa bom vkljub temu vsaj jaz zelo previden.«

»Zakaj neki?«

»Kdor ustrelji dva človeka, ki mu nista ničesar storila, in samo radi peščice nuggetov, ki jih nosita s seboj, tak bo hladnokrvno tudi nas ustrelil, ko bomo nuggete našli in si jih razdelili, — samo da tudi naše deleže dobi v pest.«

»Mr. Jones, — kaj —.«

Ni skončal stavka, ves osupel me je gledal. Tudi Clay in Summer sta vsa prestrašena strmela v mene.

»Da!« sem pravil. »Ni le samo mogoče, ampak čisto verjetno je, da bo tako! Najel vas je, da mu pomagata iskati, tudi delil bo z vami, kar boste našli, — potem pa se vas bo iznebil in pograbil vse zaklade sam!«

»Sanja se vam!«

»Mi na misel ne prihaja! Premislite stvar dobro in ne sodite mr. Santerja po tem, kakor se vam zdi, ampak po tem, kar vam je pripovedoval o sebi! Prepričali se boste, da so moja domnevanja pravilna!«

»Se pač motite!«

»Pomislite tudi tole! Santer pravi, da je prijatelj Tangua, tistega človeka, ki je znan za največjega in najkrutejšega sovražnika vseh belih. Kako si je Santer, belokožec, pridobil prijateljstvo tistega človeka —?«

»Ne vem!«

»Ni treba vedeti. Lahko si mislite, čisto umljivo je.«

»No, in kaj vi mislite, mr. Jones?«

»Kdor je prijatelj najhujšega sovražnika vseh belih, je moral pač dokazati, da za njega življenje

belega človeka nič ne pomeni. In takega človeka se je treba čuvati. Ali sem prav povedal ali ne?«

»Zdi se vsaj, da ste prav povedali. Ali nam imate še kaj več takega povedati?«

»Da! Tisto, kar sem že povedal.«

»Da je ustrelil dva rdečkarja —?«

»Da.«

»Povedal sem vam že, da mu tega prav nič ne zamerim! Radi tega še ni treba, da bi ga nezaupno gledali in ga smatrali za zločinca.«

»Ali ne opažate, da ste sami sebe obsodili?«

»Ne! Rdečkarji so vsi lopovi, izginiti morajo z zemlje!«

»Ljudje so, pravico imajo do življenja. In to pravico moramo tudi mi beli spoštovati.«

»Sila človekoljubno govorite! Pa če bi bilo tudi res, še vkljub temu ne uvidim, zakaj bi bila smrt dveh rdečkarjev tak velik greh —.«

»Ne uvidite?«

»Ne! Zadevo je treba presoјati s praktičnih vidikov.«

»In kateri bi bili tisti »praktični vidiki« —?«

»Saj priznate, da so rdeči smrti zapisani? Prej ali slej bodo izginili.«

»Žal je res.«

»No, in če morajo izginiti in če so brez pomoči izgubljeni, je pač vseeno, ali dva izmed njih pogineta prej, nego jima je usojeno. Takí so tisti praktični vidiki, ki z njih presoјam vso zadevo. In po tem mojem naziranju ni morilec tisti, ki ju je ustrelil, le njuno usodo je nekoliko prehitel.«

»Prečudno je tisto vaše stališče! Ne uvidite?«

»Morebiti. Pa nič bi vam ne škodilo, če bi si ga tudi vi osvojili!«

»Well! Torej tudi jaz vas smem ustreliti! Umreti mora vsak človek in če ga ustrelim, le prehitim njegovo usodo, kakor ste pravkar povedali —.

Pa pustimo šalo na stran! Denimo vseeno, da so tisti vaši vidiki pravilni! Tudi tedaj je Santer obsojanja vreden in nevaren človek!«

»Nikakor ne!«

»Pa vendar! Poslušajte! Pravite, da ni morilec, ker je ustrelil poglavarja Apačev in njegovo hčerko. Denimo, da je to vaše mnenje pravilno! Toda vprašajte se, zakaj ju je ustrelil!«

»Zakaj —? No, radi zlata. Rad bi bil zvedel, kje leži.«

»Ne! Radi tega ju ni ustrelil.«

»Ampak —?«

»Že prej sem vam povedal, da bi bil lahko mirno pustil Apače oditi, pa bi bil vkljub temu zvedel, kje leži zaklad. Treba bi mu bilo samo stopiti po njihovi sledi in skoraj gotovo bi bil našel skrivališče. Saj je sam pravil, da so se hitro vrnili. Če pa kdo hiti, ne utegne sledov zabrisati za seboj, vsaj tako temeljito ne, da bi za bistro oko ne bili več vidni. Apačem tudi treba ni bilo take previdnosti, saj so bili prepričani, da so sami na Muğworthu.

Sled Apačev bi bila Santerja čisto gotovo peljala k zakladu. Ustreliti mu Apačev radi tega ni bilo treba. To je tudi sam dobro vedel. Ustrelil jih je torej iz drugega razloga.«

»Vseeno je, zakaj jih je ustrelil. Ne razumem, kako mislite s temi svojimi duhovitimi izvajanji podreti moje mnenje in mišljenje o Santerju, mr. Jones!«

»Koj vam bom povedal kako, mr. Gates! Ni ustrelil Apačev radi tega, da bi našel zaklad, ampak da bi se polastil nuggetov, ki so jih imeli pri sebi.«

»Kakor hočete! Je vseeno!«

»Da, za Santerja in za ustreljene Apače je vseeno. Za nas pa ne.«

»Zakaj ne?«

»Koj vam bom tudi to povedal! Kaj pač mislite koliko zlata je bilo v skrivališču? Malo?«

»Mnogo, zelo mnogo! Tega sicer ne morem dokazati, pa mislim si lahko.«

»Vam bom pa jaz povedal.«

»Vi —?«

»Da!«

»Kako bodete neki vi to dokazali —? Saj še nikdar niste bili na Mugworthu! Vobče kraja ne poznate in tudi o nuggetih niste ničesar vedeli, dokler vam nismo pravili o njih —!«

»Ni ravno treba dobro poznati hribovja Mugworth, pa človek lahko zasodi, da tisto hribovje ni naravno najdišče zlata. Po tehle savanah zlata zaman iščete! Če pa je bilo vkljub temu zlato na Mugworthu, so ga pač Apači sami znosili sem, da so ga imeli pri roki, kadar so na primer šli na vzhod v mesta. Če pa se kedaj Indijanci mučijo s takim delom, ne bodo tega storili radi malenkostne množine zlata.«

»Gotovo da ne.«

»Torej je bilo mnogo mnogo zlata na Mugworthu, kajne?«

»Da. Ampak, kaj hočete s tem povedati?«

»Povedati hočem, da sta Winnetou in njegov oče odnesla le majhen del zlata. Saj mi to priznate?«

»Priznam. In —.«

»In radi tiste malenkosti je mr. Santer ustrelil dva človeka —!«

»Hm —! Da —! Je res! Toda kar je storil, je bilo praktično. Hotel je imeti tudi tisto malenkost.«

»Ali ne opazite, kam merim? Tisto Santerjevo praktično stališče, ki ga tako zelo zagovarjate, utegne vendar tudi nam biti usodno in nevarno!«

»Nevarno —? Zakaj?«

»Poglejte! Šli bomo v hribovje in našli zaklad. In potem —.«

»— in potem bomo koj delili!« mi je živahno segel v besedo.

»Da, delili bomo. In koliko mislite, da bo dobil vsak izmed nas?«

- »Kdo bi mogel to reči! Vedeti bi moral, koliko zlata leži v tistem skrivališču.«
- »In če bi tudi to vedeli, si ne morete izračunati, koliko vam bo dal Santer. Gotovo je le, da si bo sam vzel levji delež, nam pa le toliko prisodil, kolikor se mu bo zljubilo.«
- »Ne, tega ne bo storil! Motite se!«
- »Prav nič se ne motim!«
- »O vendar! Pravično in pošteno bomo delili, nobeden ne dobi več ko drug.«
- »Tudi Santer ne?«
- »Tudi Santer ne.«
- »Vam je tako obljubil?«
- »Da! In ne samo obljubil, tudi roko je dal na to!«
- »Se vam je pač zdel zelo plemenit gospod —!«
- »Seveda! Najpoštenejši in najplemenitejši človek je, ki si ga morete misliti!«
- »In vi trije ste najbolj otročji ljudje, kar sem jih kedaj srečal!«
- »Oho —!«
- »Verjamete mu take laži!«
- »Zakaj bi mu naj ne verjeli —?«
- »Vam moram res čisto natančno povedati?«
- »Da! Zahtevam, da mi poveste, zakaj mr. Santerju nočete zaupati!«
- »Pa naj bo! Kdor ustrelji dva človeka radi peščice nuggetov, takega ima pohlep po zlatu v krempeljih in na misel mu ne bo prišlo, da bi nam prav toliko privoščil, kolikor si bo sam vzel.«
- »Tista dva sta bila rdečkarja!«
- »Pa vendar človeka, ki mu nista ničesar storila! Da sta bila bela, bi se prav tako malo obotavljal in prav tako hladnokrvno bi ju bil spravil s poti.«
- »Hm —!« je neverno godel.
- »Pravim, da je tako! In še več pravim. Obljubil vam je, da bo vsak dobil enak delež, kajne?«
- »Da.«
- »No, obljubiti se da marsikaj. Mislim pa, da —.«

»Mislím, da bo mož beseda in nam res tudi dal, kolikor je obljubil.«

»Mogoče. Da, zelo verjetno je, da bo dal.«

»No, vidite —!«

»Dal bo, ker ve, da dobi spet vse nazaj.«

»Ker nam bo naše deleže spet vzel —?«

»Da! Tisto, kar bo dobil vsak izmed nas, je gotovo več nego tisto, kar sta imela Winnetou in njegov oče pri sebi. In ako je tista dva ustrelil radi nekaj nuggetov, bi prisegel, da si nismo varni več življenja, ko bomo dobili naše deleže.«

»Pačakajmo, mr. Jones!«

»Seveda bomo počakali.«

»Ni vseeno, ali strelja kdo na rdečkarje ali na bele!«

»Vseeno je za človeka, ki ga je pograbila zlata mrzlica! Verjemite mi!«

»Hm —! Na splošno utegne biti res, kar tule pravite, v našem slučaju pa ni. Mr. Santer je gentleman v polnem pomenu besede.«

»Veselilo bi me, če je res tako!«

»Stavim z vami, kar hočete, da je res tako, mr. Jones! Le samo pogledajte si Santerja, pa bodeite priznali, da mu smete popolnoma zaupati!«

»Well! Sem res zelo radoveden na trenutek, ko se bova prvokrat videla —!«

»Polni dvomov in sumničenj ste, kakor mlaka polna žab! Če res mislite, da je v naši družbi nevarno, — saj se ji lahko izognete!«

»Mislíte, da bi ne šel na Mugworth?«

»Da, tako mislim! Ni treba iti z nami, če se bojíte za kožo! Vobče ne vem, ali bo Santerju ljubo, da smo vas vzeli s seboj —. Mislili smo le vam ustreči.«

Na mah je bil neprijazen, skoraj oduren. Zamerilo se mu je, da ne zaupam Santerju.

Potolažil sem ga.

»Vem, da mi mislite ustreči! Zato sem vam tudi hvaležen!«

»Torej pa ne kažite svoje nehvaležnosti s tem, da obrekujete gentlemana, ki ga še niti videli niste! Pa pustimo to zadevo in ne prepirajmo se! Videli bomo, kdo je Santerja prav sodil.«

Govorili smo o drugih rečeh in uspelo mi je, da sem potolažil užaljenega Gatesa.

Da bi jim bil smel povedati svoje ime! Kako radi bi mi bili verjeli!

Pa tega nisem smel. Neizkušeni, zaupljivi ljudje so bili, lahko bi mi bili vse pokvarili.

Legli smo spat. Varni smo bili, pa vkljub temu sem še prej preiskal okolico tabora. Vajen sem bil previdnosti in je nikdar nisem zanemaril, tudi če sem bil popolnoma varen.

Pa nič sumljivega nisem našel. Zato tudi nisem predlagal, da bi ponoči stražili. Moji »westmani« so bili brezskrbni ljudje, na misel jim ni prišlo, da bi stražili.

Drugo jutro smo odrinili. Samo po sebi jim je bilo umljivo, da pojdem z njimi. Niti vprašali me niso več in tudi svojo nevoljo je Gates čisto pozabil.

Dan je minil v neprestanih strahih in skrbeh. Tovariši so bili prepričani, da se jim nič ne more zgoditi. Če bi srečali Kiowe, bi enostavno povedali ime Santer in Kiowe bi jih prijazno sprejeli. Tudi nisem dvomil, da bo tako.

Kaj pa bi se z menoj zgodilo —? Kiowe bi me na prvi mah spoznali. Moj položaj ni bil ravno prijeten.

Brezskrbno so jezdili tjavendan. Niti za najnavadnejšo previdnost se niso zmenili. Ugovarjati jim nisem smel, z besedico nisem smel omeniti previdnosti, vzbudil bi jim bil sum ali pa se jim spet zameril. Tem pazljiveje pa sem sam prežal na vse strani in bil vsak hip pripravljen na srečanje s Kiowami.

Pa nič se ni zgodilo, nikogar nismo srečali.

Zvečer smo se utaborili na odprti preriji. Tovariši bi bili radi zakurili, pa k sreči suhljadi ni bilo najti, kar me je seveda zelo veselilo. Kuriti pa nam

vobče ni bilo treba. Mrzlo ni bilo, peči pa si nismo imeli kaj, ker ni bilo divjačine.

Drugo jutro smo pojedli zadnje kose suhega mesa. Še tisti dan smo si morali poskrbeti svežega mesa, na lov je bilo treba iti. Gates je prvi sprožil to misel. Pogledaval je po meni in hudomušno rekel:

»Na lov bomo morali misliti! Trapper ste, mr. Jones —. Pasti pa nimate!«

»Saj imam puško!«

»Da! Celò dve! Tudi streljati znate, ste vsaj rekli. Pa s tistim vašim streljanjem bo pač takole, hm —! Bi pogodili zajca na sto korakov?«

»Na sto korakov —?« sem se delal začudenega. »Hm, bo predaleč, kajne?«

»Mislil sem si! Seveda bi ga ne zadeli! Vobče nosite tisto svojo staro gromovnico zaman s seboj! S takim topom bodete sicer lahko cerkveni stolp zadeli, drobne divjačine pa ne bodete ustrelili!

Sicer pa se ne skrbite! Bomo že mi drugi dovolj nastrelili, tudi za vas!«

»Znate pač bolje streljati ko jaz?«

»Samo po sebi umljivo! Mi smo namreč westmani, pristni pravi westmani, razumete!«

»Westmani ste? Pa to za lov še ne zadostuje.«

»Ne —? Česa pa je še treba?«

»Divjačine. Lahko ste še tak dober strelec in tudi westman, — če ni tod divjačine, bomo gladovali.«

»Ne bojte se! Divjačino bomo že našli.«

»Tule na savani? Kot pravi westmani bi morali vendar vedeti, da tod ni najti druga ko plahe antilope. In te nas ne bodo pustile toliko blizu, da bi se posrečil dober strel.«

»Kako pametno govorite! Sicer pa ste prav povedali. Na ravnini menda res ne bomo nič našli. Pa saj pridemo kmalu v hribe, na Mugworthu bomo že našli gozdove in tudi divjačino. Tudi mr. Santer je tako pravil.«

»Če je mr. Santer tako pravil, potem bo že res. Preskrbljeni bomo torej z divjačino.

Kedaj pa pridemo do Mugwortha?»

»Morebiti opoldne. Če smo namreč ubrali pravo smer. Pa upam, da smo. Še danes bomo imeli sveže meso.«

Seveda smo ubrali pravo smer, nihče ni tega bolje vedel ko jaz. In tudi to je bilo res, da smo morali opoldne prispeti do Mugwortha. Za kažipota sem bil, z menoj so jezdili, ne pa jaz z njimi.

Ni še doseglo solnce najvišje točke na nebu, ko so se pojavili na južnem obzorju ravnine hribovi Nugget cila. Tudi tovariši so jih opazili.

»Tamle so hribi!« je pravil Clay. »Ali je tisto pač Mugworth?«

»Je!« je prepričevalno pritrdil Gates.

»Tako dobro poznate tod svet?« sem vprašal.

»Mr. Santer nam je vendar popisal, v kaki podobi se pokaže Mugworth popotniku, ki se mu bliža od severa. In tisto, kar tamle vidimo, se popolnoma ujema s popisom. V pol uri smo na cilju.«

»Še ne!« je ugovarjal Summer.

»Kako da ne?«

»Pozabil si, kaj je pravil Santer! Da je hribovje na severni strani za jezdeca nedostopno in da moramo jezditi okoli hriba!«

»Vem! Menil sem le, da bomo v pol uri ob vznožju hribovja. Objezdili ga bomo. Santer je pravil, da pelje na južni strani dolina v hribe, po njej da pridemo na vrh.«

Santer je svojim ljudem Nugget cil zelo natančno popisal, kakor sem čul. Da bi zvedel, ali jim je dal tudi podrobna navodila, sem vprašal:

»In v tisti dolini se bode te sešli s Santerjem, kaj ne, mr. Gates?«

»Ne, ampak na vrhu.«

»Pa vsaj konje mislite pustiti v dolini?«

»Tudi ne. Kdo pa bo stražil pri njih?«

»Torej mislite tudi konje spraviti s seboj na hribe?«

»Seveda! Utaborili se bomo na vrhu.«

»Ali bo hribovje dostopno za konje?«

»Pravzaprav ni. Soteska, nekaka drča, pelje iz doline na vrh. Jezditi se seveda ne da, konje je treba peljati za vajeti.«

»Čemu na vrh —? Ali se je res treba s konji mučiti v hrib? Saj bi lahko v dolini ostali!«

»Ne bomo ostali v dolini. Zaklad leži na samem vrhu, na neki gozdnati jasi, je pravil Santer.«

»Pa bi vsaj konje pustili v dolini! Pametneje bi bilo!«

»Neumnost! Se pač iz vsake vaše besede sliši, da ste imeli vse življenje s pastmi opraviti! Več tednov utegne miniti, preden bomo našli, kar iščemo. Ali moremo konje za toliko časa pustiti v dolini? Eden izmed nas bi moral za stražo ostati pri njih. In straža bi se morala menjati. Premalo nas je za tak posel! Če pa vzamemo konje s seboj, jih imamo blizu sebe, lahko skrbimo za nje med delom in ni nam treba cepiti moči. Ali tega ne razumete?«

»Seveda razujem, ko ste mi vse tako lepo raztolmačili. Če pa človek kraja ne pozna, se mu zdi stvar res precej nerodna.«

»Sicer pa bo na vrhu čisto zanimivo.«

»Ker bomo zlato iskali?«

»Ne. Ker ležita na vrhu grobova Apačev, poglavarja in njegove hčerke.«

»In pri grobeh bomo taborili?«

»Da.«

»Tudi ponoči?«

Zakaj sem tako popraševal? Iz tehtnih razlogov. Winnetou mi je sporočil, da je zakopal oporoko na zapadni strani očetovega groba. Kopati sem torej moral, če sem hotel najti oporoko. Pri tem delu pa me ni smel nihče videti, najmanj pa Santerjevi tovariši.

Pa mi je povedal Gates, da bodo taborili ob grobeh —!

Položaj je bil zame zelo siten. Kako bi se jih iznebil —?

Morebiti pa le ne bodo nočevali ob grobeh —. Saj je preproste ljudi navadno strah ob počivališčih rajnkih, posebno ponoči. Pa če bi tudi ne prenočevali ob grobeh, mi to še ni bilo dovolj. V temi iskati in kopati je dvomljiva reč, prav lahko se je zgodilo, da sem zgrešil pravi prostor. In če bi ga tudi našel in našel tudi oporoko, le nisem mogel v temi jame tako zažrniti, da bi ne bilo nobenega sledu o mojem nočnem delu.

Vsaj za nekaj ur, vsaj za eno uro sem moral biti sam pri grobeh. In še preden je prišel Santer. Pa kako bi to naredil —?

Najbolje je bilo, da sem počakal in pograbil ugodno priliko.

»Tudi ponoči —?« je ponovil Gates moje vprašanje. »Zakaj bi radi tudi to vedeli?«

»Hm —! Prenočevati ob grobeh, to ni ravno prijetna reč za vsakogar —.«

»Za koga pa bi naj ne bila prijetna? Za vas —? Vas je morebiti strah pri grobeh?«

»Tisto ravno ne.«

»O pač! Sta čula, Clay in Summer? Mr. Jonesa je strah pred mrtvimi —! Strah ga je pred tistima dvema mrtvima rdečkarjema —! Boji se, da ne bi kje prišla iz grobov in mu skočila za vrat, hahahaha-haha —!«

Na vse grlo se je smejal in tovariša sta mu pomagala.

Molčal sem. Moral sem molčati, misliti so si morali, da me je res strah. Sicer bi bili zasumili, da sem iz kakih drugih vzrokov popraševal, kje bomo nočevali.

Tolažil me je.

»Torej praznoverni ste, sir? Kako ste neumni! Rajni se ne vračajo na ta svet, ne bojte se! In posebej tista dva rdečkarja ne bodeta zapustila večnih lovišč, kjer imata vsega v izobilju, najsočnejšo bizonovo pečenko in druge take naslade indijanskega življenja. In če bi se vam tudi prikazala, kar seve ni čisto izključeno, vam ni treba druga ko na pomoč poklicati. Nemudoma ju bomo pregnali.«

»Bi že sam opravil z njimi, mr. Gates, če bi bilo treba! Nisem rekel, da se bojim rajnih, le neprijetno da je ob grobeh spati, sem menil. In mislim, da tudi treba ni, če človek lahko kje drugje prenoči. Saj prostora, in boljšega ko ob grobeh, bo menda na vrhu dovolj.«

Med tem prerekanjem in smejanjem smo prijezdili do hribovja in krenili na zapad okoli vznožja. Na južni strani smo zavili na levo in v dolino, ki je peljala med hribe. Na desno se je odcepila stranska soteska. Brez pomisleka je Gates krenil v njo, dobro je poznal pot. Ko smo prispeli do ozke, kamenite drče, smo razjahali in peš vlekli konje za seboj po strmini do grebena.

Stopal sem zadnji, namenoma sem zaostal. Gates je bil prvi, vodil nas je. Nekaterokrat je obstal in razmišljal. Pa Santer mu je vso pot res natančno opisal in dober spomin je imel, vsakikrat se je prav odločil.

Tudi na grebenu je obstal, pogledal krog sebe pa krenil na drugi strani po strmini navzdol in v gozd.

Kako dobro sem poznal pot! Tod sem hlatal in hitel tistikrat pred leti, ko so Inču čuna, Nšo či in Winnetou odšli iz tabora po zlato. Neznani strah za moje drage prijatelje me je gnal za njimi, — pa prišel sem prepozno, rešil sem le še Winnetoua. Inču čuna in Nšo či sta padla. Ni se mnogo spremenil svet od tistikrat, le gozd je bil bolj zaraščen.

Zasvetilo se je v gozdu, zredčil se je, bližali smo se jasi, na kateri se je dogodil krvavi zločin in kjer sta stali grobnici.

Gates je obstal.

»Prav smo prišli, čisto prav! Tamle sta grobova! Ju vidite? Na mestu smo! Sedaj je še samo treba, da pride mr. Santer.«

Da, bili smo na mestu —!

Tamle je stala grobnica Inču čune, poglavarja Apačev, visoka gomila, obložena z večkratno lego kamenja. V gomili je počival, sedeč na svojem konju, z vsem svojim orožjem, izvzemši srebrno puško, ki jo je podedoval Winnetou, in s svojo medicino. In poleg je stala kamenita piramida in iz nje je molel vrh košatega drevesa. Piramida je bila od znotraj votla in ob drevesu sede je spala zadnje spanje lepa Nšo či.

Na najinih pohodih po divjem zapadu sva z Winnetouom večkrat krenila na Nugget cil in obiskala grobove dragih rajnkih ter počastila njun spomin. Nihče se ni grobov dotaknil, tudi Santer ne, čeprav je bil nekajkrati na Nugget cilu, kakor je pravil Gates.

In topot sem prišel sam h grobovom —. Brez Winnetoua —.

Tudi sam je Winnetou obiskoval kraj, kjer sta mu počivala oče in ljubljena sestra, kadar sem potoval po drugih deželah. O čem je pač tistikrat razmišljal, kaj je občutil —?

Santer in maščevanje —.

Misel na morilca in želja po maščevanju sta polnila nekoč vso njegovo dušo.

Tudi pozneje —? Tudi ob zadnji uri —?

Iskal ga je in zasledoval, večkrat ga je imel že skoraj v pesti, pa vsikdar mu je ušel. Ni mu uspelo, da bi bil maščeval očetovo in sestrično smrt.

In danes, po njegovi smrti, sem stal ob grobeh in čakal na morilca —.

Ali nisem bil dedič svojega prijatelja, dedič tudi njegovega maščevanja —? Ali nisem tudi sam vroče koprnal, da osvetim svoje prijatelje —? Ali bi se ne pregrešil zoper njega in zoper rajne, ki sta počivala tamle v grobeh, če bi dobil Santerja v pest, pa mu prizanesel —?

Toda — ali bi storil po željah in namenih prijateljevih, ki so ga navdajale v smrtni uri —?

Zdelo se mi je, da čujem Winnetouove zadnje besede: »Charli, verujem v Odrešenika! Winnetou je kristjan!« —

Žal pa sem čul tudi neki drugi glas, ki je neljubo in neprijetno zmotil moje razmišljanje. Gates je pravil:

»Kaj pa stojite in zijate v tiste kupe —? Ali že morebiti vidite duhove, ki se jih tako zelo bojite? Če vas je že po dnevu strah, kaj bo šele ponoči!«

Nisem mu odgovoril.

Peljal sem konja na jaso, mu snel sedlo in uzdo in ga spustil na pašo pa stopil krog jase, da po svoji navadi pogledam, ali je kraj varen.

Ko sem se vrnil, so tovariši že sedeli ob poglavarjevem grobu, prav na mestu, kjer sem mislil kopati.

Gates me je nahrul:

»Kod pa se potepate —? Ste že morebiti nuggete iskali? Pustite jih pri miru, vam pravim! Vsi skupaj bomo iskali, ne pa vsak posebej! Sicer bi kateri našel zakladnico in obdržal zlato za sebe!«

Marsikatero zavrnitev sem spotoma mirno vtaknil v žep, saj niso vedeli in niso smeli vedeti, kdo sem. Toda takih odurnih besed pa mi le ni bilo treba mirno prenašati, sicer bi si bil nazadnje Gates res domišljeval, da mi sme zapovedovati.

Ostro sem torej odgovoril, pa vendar še toliko vljudno, da ga nisem žalil:

»Ali vprašujete samo iz radovednosti, mr. Gates, ali pa ker mislite, da mi smete zapovedovati? V

enem in drugem slučaju bi vas opozoril, da so tista leta že za menoj, v katerih se človek mirno pusti nahruliti kakor kak potepen šolar!«

Nagubal je čelo.

»Mr. Jones, kaj mislite reči s temi besedami?« je vprašal prav tako ostro.

»Mislim reči, da sem sam svoj gospod in da mi nihče ne zapoveduje.«

»Motite se! Niste sam svoj gospod! Odkar ste se nam pridružili, ste član naše družbe in nobeden član naše družbe ni samostojen.«

»Pa se tudi ni dolžen drugemu pokoravati.«

»Pač! Vsaj enemu! V vsaki družbi mora biti eden, ki poveljuje in ki se po njem drugi ravnajo. In tako je tudi v naši družbi.«

»Pa v naši družbi ni nobeden postavljen za zapovednika.«

»O pač!«

»Morebiti vi?«

»Da.«

»Topot se vi motite! Bi le rad vedel, kdo vas je postavil za našega zapovednika! Če bi se že morali komu pokoravati, bi bil tisti le Santer.«

»Santerja ni tukaj in jaz sem njegov namestnik.«

»Mogoče. Lahko da smete zapovedovati svojim tovarišem tamle, meni pa ne bode! Svobodno sem se vam pridružil, Santer me še ni najel, nisem še torej pravi član vaše družbe.«

»Torej pa pustite tisto stikanje tam okoli! Nimate pravice, da bi tod kaj iskali, dokler niste član naše družbe.«

»O tem se pač ne bova prepirala, sir, kake pravice imam tod in kakih ne. Morebiti imam večje, nego vi s Santerjem vred! Toliko pa je brez dvoma gotovo, da smem storiti, kar hočem, in oditi, kadar se mi zljubi. Zlata pa nisem šel iskat.«

»Zakaj pa ste stopili v gozd?«

»Čudno vprašanje! Šel sem, da pogledam, ali smo varni. Ako ste res taki imenitni westmani, kakor pravite, morate vendar vedeti, kake so navade na divjem zapadu. Nihče ne tabori v gozdu, dokler se ne prepriča, ali je sam ali ne. In ker se vi niste pobrigali za našo varnost, sem sam šel in preiskal gozd. Zaslužil sem si pravzaprav priznanje, ne pa da kričite nad menoj!«

»A tako —! Torej sledove ste šli iskat?«

»Da.«

»Se razumete na tako iskanje?«

»Najbrž.«

»Mislim sem, da ste iskali nuggete.«

»Nisem neumen!«

»Zakaj bi bili neumni?«

»Mar vem, kje jih naj iščem, na kateri strani, v kaki smeri? Čisto po nepotrebem bi izgubljal čas. Le Santer ve, kje leži zlato, vsaj približno. Ako je še vobče tukaj —. In dvomim, da bi bilo.«

»Da! Zdi se, da ste sestavljeni iz samih sumničenj, nezaupanj in dvomov! Bilo bi res bolje, da smo vas pustili zunaj na savani!«

»Mislite? Morebiti bi bil jaz edini, ki bi znal najti zlato, če bi bilo vobče še tukaj. Pa ga ni več.«

»Ne —? Kdo pravi?«

»Jaz.«

»Zakaj? Kako morete vedeti, da zlata ni več tukaj?«

»Zdrava pamet mi pove. Tudi vam bi morala zdrava pamet povedati, da ga ni. Res čudim se, da kot pravi, izkušeni westmani še niste našli te misli!«

»Ne govorite v ugankah! Rajši jasno in odkrito povejte, kar veste! Zlato je vsekakor ležalo tu gor!«

»To priznam.«

»In kdo bi ga bil odnesel?«

»Winnetou.«

»Tako —? Kako vam je kaj takega na misel prišlo?«

»Rajši vprašajte, kako da vam ni prišlo na misel!
In tudi Santerju ne!«

»Ne kvasite! Torej iz česa skleplate, da ni več zaklada tu?«

»Pomagal vam bom. Kolikor poznam Winnetoua, ni bil samo najpogumnejši, ampak tudi najpametnejši in najpremetenejši Indijanec, kajne?«

»Tega ne veste samo vi, to ve vsak človek.«

»Dobro! Pa se vmislite v njegov položaj! Šel je z očetom na Mugworth po zlato in Santer ju je napadel. Zakaj? Radi zlata. Santer je torej zvedel, da leži zlato v hribovju, skrivnost Apačev je torej bila izdana. To si je moral vendar tudi Winnetou priznati, ali ne?«

»Hm —! Seveda!«

»In mislite dalje! Winnetou si je moral reči, da se bo Santer vrnil in zlato iskal. In moral je tako sklepati, saj je sam občutil, kako hlepi po zlato. Radi peščice nuggetov mu je ubil očeta!

Sedaj pa povejte, kaj bi na primer vi storili na njegovem mestu! Bi pustili zlato ležati?«

»Vsi vragi —!«

Osupel me je gledal.

»Odgovorite vendar!«

»To — to — je seveda mogoče!« je hlastnih.
»Ampak — klavrno, žalostno je!«

»Ako mislite, da je bil Winnetou neumen, vsekakor lahko iščete nuggete na Mugworthu! Meni pa ne očitajte, da jih iščem za vašim hrbtom! Nisem neumen!«

»Torej res mislite, da ničesar ne bomo našli?«

»Prepričan sem, da ne.«

»Čemu pa ste torej vobče jezdili z nami?«

Nisem mu smel povedati resnice. Odgovoril sem:

»Ker mi je šele tu gori prišlo na misel, kar sem vam sedajle povedal.«

»Tako —? Torej ste bili vso pot sem ravno tako neumni kakor mi! Vsaj majhno tolažbo nam puščate!

Sicer pa priznam, da je nekaj na tem, kar pravite. Toda marsikaj in še mnogo več se da navesti, kar govori proti vašemu mnenju!«

»Na primer?«

»Le eno naj povem. Winnetou ni odnesel zlata, ker je bilo tako dobro skrito, da ga nihče ni mogel najti. Ali to ni mogoče?«

»Mogoče je.«

»Lepo! Še to in ono bi lahko povedal in vam ugovarjal. Pa pustimo prerekanje in ugibanje! Počakajmo, da se vrne Santer! Čuli bomo, kaj poreče, in po njegovem bo.«

»Kedaj pa mislite, da pride?«

»Danes še ne. Pač pa jutri.«

»Jutri? Ni mogoče!«

»Zakaj ne?«

»Poznam slučajno Salt Fork, kjer leži vas Tangué. Če bi hitel, utegne prispeti pojutrišnjem zvečer, prej pa ne. Kaj bomo počenjali do tedaj?«

»Na lov bomo hodili. Mesa nimamo več.«

»Hm —! Ali mislite, da bi tudi jaz šel na lov?«

S čisto posebnim namenom sem tako vprašal. Mislil je, da sem slab lovec in če sem dosegel, da so sami odšli na lov, sem medtem lahko izkopal oporoko in jo shranil.

Pa žal mi ni uspelo. Odgovoril je:

»Čemu bi hodili z nami? Še pokvarili bi nam lov! Ne potrebujemo vas! S Clayem pojdeva in mislim, da bova tudi nekaj ustrelila. Vidva s Summerjem pa ostaneta.«

Kaj sem hotel —.

Vzela sta puške in odšla.

Ali me je morebiti nameraval Gates nadzorovati —? Ni bilo verjetno. Za njega sem bil trapper, pastar, navaden človek s poprečnim razumom, ki navihanosti in prekanjenosti sploh nič kaj prida ne spravi vkup. Menil je, da jima bom le lov pokvaril, če bi šel z njima, in je s tem nevede in nehote priznal, da

zapada in njegovega lovskega življenja vobče ne pozna. Prezirljivo je govoril o trapperjih, niti tega ni vedel, da mora biti ravno trapper dober lovec, če hoče uspevati.

Ves popoldne sta letala s Clayem po gozdu in ves njun končni lovski uspeh je bil mršav zajček, ki sta ga na večer prinesla. Od tistega zajčka bi naj bili štirje lačni možje siti —.

Drugi dan sva morala s Clayem ostati v taboru in s Summerjem sta odšla na lov pa prinesla nekaj divjih golobov, ki so bili tako stari, da vobče menda niso bili užitni.

»Smolo imamo, strašno smolo!« se je izgovarjal Gates. »Nobene poštene divjačine ni bilo videti, niti repa ne!«

»Res smola!« sem se smejal. »Če bi se dala tista vajina smola speči, bi bili vsi siti! Tile golobi so živeli menda ob času Metuzalema. Škoda, da so morali tako mladi umreti!«

»Bi naju radi za norca imeli —?« se je hudoval Gates.

»Nikakor ne! Saj si lahko sami mislite, da mojemu praznemu želodcu ni prav nič za šale!«

»Pa sami bolje opravite!«

Nič ni škodilo, če sem tudi sam šel na lov. Koj sem bil pripravljen.

»Well! Poskusil bom. Prinesel vam bom, upam, dobro pečenko!«

»Bomo videli!«

Vzel sem puški in odšel.

Gates se je smejal za menoj:

»Glejte ga! Tamle gre s svojim kanonom! Nekaj starih dreves bo podrl, pa nobene dlake ne bo zadel in nobenega peresa!«

Da sem obstal in poslušal —!

Čul bi bil nekaj, kar bi bilo za mene lahko odločilne važnosti. Pozneje šele sem zvedel, kako je bilo.

Res so bili dobri možje trdno prepričani, da ne bom nič ulovil. In mislili so me osramotiti, še enkrat so hoteli sami poskusiti lovske srečo, da bi mi pokazali bogat lovski plen in se mi smejali.

Šli so na lov, vsi trije —. In na jasi ni bilo nikogar —.

Da sem obstal in prisluškoval, bi se bil po njihovem odhodu vrnil, sam bi bil, kopal bi bil, našel oporoko, jo vtaknil v žep in bi bil imel še vedno časa dovolj za na lov.

Pa ni smelo tako biti —.

II.

Santer.

Opazil sem, da je šel Gates obakrat, prejšnji in tisti dan, na lov v dolino, po kateri smo prispeli na vrh, torej na zapad in na jug. V tistem predelu so torej najbrž že vso divjačino splašili.

Zato sem se obrnil čez jaso na sever skozi gozd in po strmini navzdol na odprti travnati svet, kamor smo tistikrat pred leti mislili zvabiti Kiowe, da bi jim nastavili past v soteski, ki se je odpirala v hribu onstran ravnine. Na samotno travnato prerijo še pač nihče ni stopil. Upal sem, da mi bo prišlo kaj pred cev.

Pa opoldne je bilo, za lov neugoden čas. Zadovoljen sem bil, da sem ustrelil dve mastni divji kokoši. Črez dobro uro sem se vrnil v tabor.

Jasa je bila prazna —

Kje so bili tovariši —?

Ali so se mi skrili, da bi skrivaj opazovali, kaj bom prinesel, in se mi smejali, če bi prišel praznih rok —? So šli tudi sami še enkrat na lov —?

Zaklical sem v gozd. Le jek mi je odgovoril.

Ali so morebiti res odšli —? Prilika je bila ugodna —

Pa previden sem moral biti.

Brž sem stopil po gozdu okoli jase. Nikogar nisem našel. Tudi nobene sledi.

Sam sem bil —. Brž na delo!

Vzel sem nož in izrezal rušo na zapadni strani grobnice, trdo ob vznožju, pa natančno in previdno, da bi jo po dokončanem delu spet vložil. Nato sem

kopal z nožem in rokami. Prst ni smela ležati naokoli, razgrnil sem odejo in deval izkopano prst na njo.

Z mrzlično naglico sem delal, vsak hip so se utegnili vrniti tovariši. Vkljub naglici pa sem kopal previdno, da bi ne bilo videti sledov mojega dela. Koj ko bi našel oporoko, sem mislil jamo zasuti in vsako sled zabrisati. Niso smeli vedeti, da sem kopal. Utegnili bi še sumiti, da sem nuggete iskal. Zdaj pa zdaj sem dvignil glavo in prisluškoval v gozd, ali že prihajajo. Razburjen sem bil, zaman sem se premagoval. In v tej razburjenosti je bilo pač mogoče, da moj posluh ni deloval tako ostro kakor običajno, če sem bil miren.

Jama je segala vse globlje in globlje, že skoraj pol metra je bila globoka. Nož je zadel ob kamen. Odstranil sem ga in našel pod njim drugega. Dvignil sem še tistega in zagledal majhen, štirioglat, popolnoma suh prostor, obložen s kamenitimi ploščami.

In na dnu je ležal usnjat zavoj —.

Winnetouova oporoka —.

Hip pozneje je že tičala varno skrita v notranjem žepu moje suknje.

Naglo sem izsul nakopano prst z odeje nazaj v jamo, jo sphal s pestjo in položil na njo izrezano rušo. Vsako sled sem zabrisal. Živ človek bi ne našel, da je kdo kopal ob grobnici.

Hitro sem opravil. Hvalabogu! Posrečilo se mi je, vsaj tako sem mislil.

Poslušal sem v gozd. Nič se ni genilo, tovarišev še ni bilo od nikoder čuti.

Lotil sem se zavoja.

Usnje je bilo zloženo kakor pisemski ovitek. Razgrnil sem ga. V prvem ovitku je ležal drugi, sešit z jelenovo kito. Razrezal sem kito, razvil usnje in zagledal več tesno popisanih papirjev.

Oporoka —.

Ali bi jo skrila —? Ali bi jo koj sedajle bral —?

Pa čemu bi jo skrival —? Če bi se tudi medtem vrnili tovariši in videli, da berem papirje, — kaj njim to mar! Ali so vedeli, kaj berem? Saj niso vedeli, da sem papirje izkopal. Lahko so si mislili, da so pisma, ki jih že dolgo nosim s seboj —. Niti pravice niso imeli, da bi me vprašali, kaj so tisti papirji —. In če bi tudi vprašali, saj sem jim lahko odgovoril kar koli —. Stara pisma —.

Držal sem oporoko v rokah, z nepremagljivo silo je vlekla na sebe moje oči. Pismo mojega Winnetoua, mojega ljubelega prijatelja —. Njegova pisava —.

Da, njegova pisava! Winnetou je znal pisati. Kleki petra je bil njegov učenik v vednostih in spretnostih belih ljudi, naučil ga je tudi pisati. Seveda je imel bojeviti poglavar vseh Apačev le malo časa za to umetnost. Napisal je kako opombo v moj žepni zapisnik, poznal sem njegovo pisavo, ni bila lepa, ni bila šolana. Winnetouova roka je bila pač vajena tomahawka in puške, ne pa peresa. Pa značilna je bila, podobna pisavi šolarja, ki se resno trudi, da bi lepo pisal.

Zaman sem se premağoval. Sedel sem in razgrnil papirje.

Da, bila je Winnetouova pisava! Vsaka črka enako dolga, vse v isti legi. Črke niso bile pisane, z vdanostjo in ljubeznijo so bile naslikane in narisane na papir.

Kje je neki pisal te vrste in kako dolgo dolgo je pač sedel pri njih —? In še s peresom je pisal in s črnilom —! Kje je dobil papir, črnilo, peresa —? Brez dvoma se je temeljito pripravljaj na ta posel.

Solze so mi zalile oči. In med solzami sem bral oporoko svojega prijatelja.

»Moj ljubi, dragi brat!

Živiš in Winnetou, ki Te ljubi, je mrtev!

Pa njegova duša je pri Tebi, držiš jo v rokah, napisana je na tele liste. Naj počiva na Tvojem srcu!

Zvedel boš poslednjo voljo svojega rdečega brata, bral boš njegove besede in nikdar jih ne boš pozabil. Najprvo pa Ti bom povedal, kar je najpotrebnejše. Ni edino oporočka, ki jo držiš v rokah, položil je eno tudi v ušesa svojih bojevnikov. Tale pa je le Tebi namenjena.

Videl boš mnogo zlata in storil z njim, kar Ti bo moj duh sedajle povedal. Bilo je skrito v Nugget cilu, toda Santer, morilec mojega očeta in moje sestre, hlepi po zlatu. Zato ga je Winnetou odnesel na Deklil to — Črna voda —. Poznaš tisti kraj, bil si tam z menoj.

Zvedi za mesto, kjer leži zlato! Jezdil boš po Indelče čilu — Smrekov gozd — do Ce šoša — Medvedova skala — ob Padajoči vodi. Tam boš razjahal in splezal — — —.

Do sem sem prebral.

In tedaj je nenadoma nekdo povedal za mojim hrbtom:

»Good day, mr. Shatterhand! Se vadite v branju?«

Šinil sem okoli in na mah videl, da sem pravkar zagrešil največjo neumnost v življenju.

Deset korakov od grobnice sem odložil svoj lovski plen in tudi puški, pa sedel ob grobnici tako, da sem kazal hrbet poti, ki je peljala z ravnine na jaso. Te neprevidnosti sem si bil sam kriv, Winnetouova oporočka me je razburila in pustil sem v nemar vso previdnost, nisem se znal premagati, bral sem oporočko. Da sem bil miren in previden, bi se ne bila zgodila nesreča.

Zatopljen sem bil v oporočko, bral sem, solze so mi zalivale oči, nič nisem videl, nič slišal, in tisti, ki me je tako nenadoma nagovoril, se je za mojim hrbtom splazil k puškam.

Bil je Santer —.

Planil sem pokonci. Roka mi je šinila za pas.

Da, za pas, tja, kjer sta tičala samokresa!

Pa pasu ni bilo in samokresov tudi ne.

Še eno neumnost sem namreč zagrešil. Ko sem pokleknil ob grobnici, da bi kopal, sem si odpel pas in ga odložil z vsem, kar je tičalo za njim, ker mi je bil pri delu napoti. Ležal je poleg mene v travi. Tudi nož sem pustil ležati, ki sem z njim kopal. Mislil sem, da sem popolnoma varen, najmanj pa sem mislil, da bo prišel Santer.

Brez orožja sem bil —. In deset korakov pred menoj je stal moj najhujši, smrtni sovražnik in meril s puško na mene —.

Odkod se je neki vzel tako nepričakovano —? In kje je bil Gates s tovariši —?

Santer je opazil, da sem zaman segel za pas. Videl je mojo osuplost, porogljivo se je zarežal in mi grozil:

»Ne geni se! En sam korak, pa te ustrelim! Ne šalim se! Topot je krvava resnica!«

Oči so mu zlobno plamtele, mislil je zares. Samokresa sta ležala čisto blizu mene, sklonil bi se, — pa preden bi jih bil dosegel, bi me bila zadele Santerjeva krogla. V smrtni nevarnosti sem bil.

V hipu me je minila osuplost in iznenadenost. Nisem se genil, hladnokrvno sem mu zrl v obraz.

Grozeče je nadaljeval:

»Končno končno si moj! Ali vidiš moj prst ob petelinu? Le zgani se, pa ti pihnem kroglo v glavo, zanesi se na to!

Torej ne migi, sicer te pošljem k vsem vragom! S teboj mora biti človek skrajno previden!

Me pač nisi pričakoval, he —?«

»Ne,« sem rekel mirno. Le skrajni mir, hladna kri in trezna razsodnost me je utegnila rešiti. Ako je bila rešitev sploh še mogoča.

Eno sem seveda koj vedel. Ustrelil me ne bo seveda na vsem lepem, razen če bi bil sam v smrtni nevarnosti. Živega bi me zavlekel h Kiowam in me živega »poklonil v dar« Tangui, da še bolj utrdi prijateljske vezi z njim. In da bi bil Old Shatterhand res dragoceno darilo za Tanguo, to sem vedel. Saj je Tangua koprnel po maščevanju z vsako žilico svojega pohabljenega telesa.

»Izračunal si si, da se bom vrnil šele jutri zvečer, kajne? Pa tvoji računi so bili napačni!«

Pravil sem res Gatesu, da se Santer ne more vrniti tako kmalu. Vedel je za moje besede —. Govoril je s tovariši —.

Kje so bili —? Če bi bili pri njem, bi me bila njihova navzočnost pomirila, da nisem bil že itak čisto miren. Najsi so bili kdorkoli in karkoli in kakršnikoli ljudje, morilci niso bili, ni se mi bilo treba bati, da bi me pred njihovimi očmi kar enostavno umoril.

Le dražiti ga nisem smel. Mirno in nepremično sem stal pred njim, sam pa je v neprikritem, zlobnem sovraštvu sikal:

»Namenjen sem bil k Salt Forku. Obvestil bi bil rad Tanguo, da je končno poginil Apač, tisti pes. Pa sem spotoma srečal četo Kiow, njim sem povedal, kaj se je zgodilo, in se koj vrnil semkaj. Zato sem prispel prej, nego si računal!

Spodaj v dolini sem srečal Gatesa, pravil mi je, da je pripeljal s seboj nekega mr. Jonesa. Zvedel sem, da ima tisti mr. Jones dve puški, veliko in majhno, in koj se mi je zdela stvar sumljiva. Dal sem si tistega trapperja natančno popisati in sem seveda na mah razumel, pri čem da sem z njim. Se je sicer neumno obnašal, zelo neumno, pa drug ni mogel biti ko Old Shatterhand.

Stopili smo na vrh, skriti sem se mislil in te prijeti, ko bi se vrnil z lova. Pa kopal si ob grobnici, opazovali smo te.

Kake papirje imaš tamle v roki?«

»Neplačan krojačev račun.«

»Pes! Nikar si ne domišljuj, da boš še šale zbijal! Torej —! Kaj je tisto?«

»Neplačan račun. Pojdite sem pa si ga oglejte!«

»Mi na misel ne prihaja! Se moram že še prej zavarovati pred teboj! Nevaren človek si!

Kaj pa počenjaš tu na Mugworthu, ki ga je Apač imenoval Nugget cil?«

»Zaklade iščem.«

»A tako —? Sem si mislil!«

»Pa ne najdem drugo ko neplačane račune!«

»Si jih bom že še natančneje pogledal, ne boj se! Tebe ima vrag povsod tam, kjer te treba ni, topot pa je končno pametno ukrenil in te pripeljal na pravo mesto! S teboj je pri kraju, veš!«

»Ali pa z vami! Kajti enemu izmed naju je topot za vedno odklenkalo, o tem ne dvomim.«

»Predrzo pseto! Crkavaš, pa še renčiš in kažeš zobe! Pa ti nič ne pomaga! Ponavljam, pri kraju je s teboj! In tiste zlate kosti, ki si jih mislil tamle izkopati, tiste si bomo vzeli mi!«

»Le vzemite si jih! Pa si zobe polomite na njih!«

»Ne ročaj se! Pravil si sicer, da ni nič več najti tod, in je menda tudi res. Pa tisti papir tamle nam bo že povedal, kje moramo iskati naš zaklad.«

»Pojdite sem pa si ga vzemite!«

»Da, vzeli si ga bom. Koj boš videl, da si ga bom! In zapomni si, kar ti sedajle povem! Če se le ganeš brez mojega dovoljenja, če ne ubogaš na besedo, te ustrelim! Pri vsakem drugem človeku bi morebiti samo grozil, pri tebi pa mislim zares. Nevaren lopov si, ne bom ti prizanašal!«

»To vem tudi sam čisto dobro!«

»Lepo, da priznaš!

Pojdite sem pa ga zvežite!«

Te besede je povedal v gozd. Tam so menda tičali njegovi tovariši.

Prišli so res izza drevja, počasi in v zadregi. Gates je izvlekel jermen iz žepa in se opravičeval:

»Sir, vsi začudeni smo zvedeli, da niste Jones, ampak Old Shatterhand —! Zakaj ste nas nalagali? Varali ste nas in zvezati vas moramo! Ne branite se, sicer vas bo mr. Santer ustrelil! Zares misli, zanesite se na to!«

Santer ga je nahrul:

»Kaj kvasite? Storite, kar sem naročil! In brž!«

Meni pa je zapovedal:

»Izpusti tisti papir pa mu pomoli roke, da ti jih zveže! Ubogaj, sicer bom res streljal!«

Tako se me je bal, da je tovarišem naročil, naj me zvežejo —! Še blizu si ni upal —!

In prepričan je bil, da me ima trdo v pesti. Pa zmotil se je. Jaz sem njega imel v pesti. Treba je bilo le položaj naglo in krepko izrabiti.

In to sem tudi nemudoma storil.

»Torej —!« se je nevoljno zadrl. »Brž! Sicer streljam! Izpusti papir!«

Izpustil sem papir.

»Daj mu roke, da jih zveže!«

Na videz pokorno sem pomolil Gatesu roke, pa tako, da je moral stopiti med mene in Santerja, če jih je hotel zvezati.

»Proč tam, proč —!« je vpil. »Moji puški ste napoti, Gates! Če bom streljal, bo —.«

Več ni povedal.

Gates je namreč pristopil, da bi mi zvezal roke, pa bliskovito naglo sem ga zgrabil za pas in za ovratnik, ga dvignil in vrgel v Santerja. Santer je sicer mislil odskočiti, pa je bil že prepozen. Gates ga je podrl na tla in puška mu je zletela iz rok.

V hipu sem ležal na njem, — udarec s pestjo po sencu pa se je onesvestil. Oskrbljen je bil.

Prav tako naglo sem mu izdrl samokres iz pasu, skočil na nože, pomeril na »prave westmane« in zagrmel:

»Tole je dokaz, da sem res Old Shatterhand! Napadli ste me. Takoj odložite orožje, sicer streljam! Proč s samokresi in puškami! Tudi jaz mislim čisto zares!«

Pometali so orožje od sebe, plašni in nemi.

»Sedite tjale h grobu poglavarjeve hčerke! Brž! Brž!«

Ubogali so. Poslal sem jih k bolj oddaljenemu grobu Nšo če, da bi ne mogli tako lahko do svojega orožja.

»Takole —! Sedite mirno in ne genite se! Nič se vam ne bo zgodilo. Santer vas je prevaril in zaenkrat še niste nič zagrešili. Toda če bi poskusili pobegniti, ali če se ganete, je po vas!«

»Strašno —! Grozno —!« je rekel Gates in je drgnil ude. »Čisto tako je bilo, kot da bi žoga letela po zraku —! Zdi se mi, da sem si polomil različne kosti!«

»Ste si čisto sami krivi! Samo glejte, da se vam še hujše ne bo godilo —!

Kje ste dobili jermene?«

»Od Santerja.«

»Jih ima še več?«

»Yes!«

»Sem z njimi!«

Dal mi je jermene in zvezal sem Santerju noge in roke, te seveda na hrbtu. In potem sem stopil k »westmanom«.

»Takole —! Vaš »gentleman« je oskrbljen! Ali naj vas tudi zvežem?«

»Hvala, sir!« je pravil Gates. »Dovolj imam, čisto dovolj! Bom sedel tule, tiho in mirno, kakor dolgo hočete!«

»In le za vas bo dobro! Kajti nobene šale ne razumem, kakor ste videli!«

»Hvala lepa vobče za vsako šalo! Pa smo mislili, da ste trapper —!«

»In niste se preveč zmotili! Pravi trapper ni tak siromak, kakor ste o njem sodili. Zdi se, da vobče ne veste, kaj in kak človek da mora biti trapper!

Kako pa je z vašim lovom? Ste kaj prinesli?«

»Dlake ne!«

»Pa ste taki imenitni lovci —! Tamle si pogledjte tistile dve kokoši, tisti sem prinesel jaz. Ako bodete pridni, jih smete speči in tudi svoj delež dobite. Spoznali bodete, upam, prav kmalu, da je Santer čisto drugačen človek, nego ste mislili. Nikak gentleman ni, lopov je, ki ga ni večjega pod solncem. Čuli ga bodete, zavest se mu zrača, se zdi.«

Santer se je zgenil, odprl je oči. Pogledal je po nas.

Stal sem pred njim in si zapenjal pas, videl je tovariše, ki so razoroženi sedeli pri grobu.

Prestrašen je vzkliknil:

»Kaj je to —? Zvezan — zvezan sem —?«

»Da, zvezani ste!« sem mu pokimal. »Položaj se je čisto mirno spremenil meni v prid. Upam, da se radi tega ne bodete preveč vznemirjali!«

»Pes —!« je škrtal ves besen.

»Tiho —! Ne poslabšajte si položajaj!«

»Vrag te vzemi, lopov!«

»Še enkrat vas svarim! In govorite vljudno, vam ne bo nič škodovalo! Prej sem mirno prenesel, da ste me tikali, sedaj pa ne bom več. Torej bodite vljudni, sicer vas vljudnosti naučim!«

Skrbeče je pogledal po tovariših.

»Ste morebiti kaj izblebetali —?«

»Nič!« je odgovoril Gates.

»Bi vam tudi ne svetovall!«

Sumljivo sem pogledal po njem.

»O čem govorite? Česa bi ne bili smeli izblebetati?«

»Nič!« je odgovoril Santer. Na obrazu sem mu videl, da mi nekaj skriva.

»Oho —! Na dan z besedo, sicer vam odprem usta! Torej o čem bi ne bili smeli govoriti?«

»O zlatu,« je odgovoril obotavljaje se.

»Zakaj bi ne bili smeli govoriti o zlatu?«

»Kje da leži po mojem mnenju. Govorili smo o tem prejle, ko smo se sešli, pa sem se bal, da so vam izblebetali, medtem ko sem ležal nezavesten.«

»Je res?« sem vprašal Gatesa.

»Da.«

»Res ni mislil druga?«

»Ne!«

»Govorite odkritosrčno! Opozarjam vas, da bo laž in zahrbtnost le vam v škodo, ne pa meni!«

Obotavljaj se je pa povedal z glasom, ki bi naj bil odkritosrčen:

»Verjemite, sir, da govorim resnico! Zlato je mislil, nič druga!«

Nekaj je bilo v njegovih očeh in v njegovem glasu, kar mi ni ugajalo. Santer in njegovi ljudje niso govorili o zlatu, ko so se srečali —. Pa o čem so govorili —?

Santer je pravil, da se je srečal s Kiowami. Ali so Kiowe bili še morebiti v bližini —?

»Ne verjamem vam!« sem rekel. »Niste odkritosrčni in v vašem obrazu berem zahrbtnost! Pa zaman se trudite, ne bo vam uspelo, da bi me prevarili!

Še enkrat, mr. Gates, povejte resnico! Ali je morebiti Santer o Kiowah govoril z vami spodaj v dolini?«

»Da. Tudi o Kiowah je govoril.«

Topot sem mu videl na obrazu, da govori resnico.

»Ali je bil tistikrat sam, ko vas je našel?«

»Da.«

»Ali je vobče srečal Kiowe?«

»Da.«

»In res zato ni šel k Salt Forku?«

»Ni bil tam.«

- »Koliko je bilo Kiow?«
- »Šestdeset bojevnikov.«
- »Kdo jih je vodil?«
- »Pida, sin poglavarja Tangu.«
- »Kam so šli?«
- »Domov.«

»Ne lažete —? Opozarjam vas, da je ravno to vprašanje najvažnejše za mene! Z lažjo bodele le sebi škodovali, ne meni!«

»Ne lažem! Res je tako!« je brez obotavljanja povedal.

Bi mu verjel —? Ali so Kiowe res šli domov —? Rekel sem mu:

»Čisto kakor hočete, mr. Gates! Tako bodele spali, kakor si bodele postlali! Če ste me nalagali, bodele še obžalovali!

Glede zlatega zaklada, ki ga iščete na Mugworthu, pa vam tole povem. Zaman ste prišli in zaman bodele iskali! Nič ne bodele našli, ker nič več ni tukaj.«

Priznam, da bi se bil moral bolj pobrigati za Kiowe, ki jih je Santer srečal. In morebiti bi se tudi bil, da se niso stvari razvijale nagleje, nego sem vobče pričakoval.

Pobral sem oporoko, jo zavil v dvojno usnje in jo vtaknil v žep.

Gates je navezal na moje zadnje besede in povedal:

»Zdi se, da Santer vendar več ve o tistem zakladu ko vi!«

»Santer ve manj ko nič!«

»Ali veste vi, kje je zlato?«

»Mogoče.«

»Pa nam povejte!«

»Ne smem!«

»Vidite, sir! Le škodujete nam, koristite pa nič! Čemu smo vas vobče vzeli s seboj?«

»Zlato ni vaše!«

»Pa bo naše!«

»Ne vem, kako bi ga našli —.«

»Santer ga bo našel in ga z nami delil.«

»On, moj ujetnik —?«

»Kaj mu morete? Spet bo svoboden, šli bomo in našli zlato!«

Z neko samozavestno gotovostjo je tako povedal.

Ko sem pozneje razmišljal o dogodkih na Nugget cilu, so mi prišle na misel tudi te Gatesove besede. In razumel sem jih. Da sem tistikrat bolje pazil, bi se mi bile vsaj sumljive zdele. Žal pa nisem pazil in dogodki so šli svojo pot —.

»Ni verjetno!« sem se razvnel. »Zločinec je in smrt ga čaka za njegova lopovstva.«

Santer je ves čas molčal. Na moje besede pa se je porogljivo zakrohotal.

Obrnil sem se k njemu.

»Le počakajte! Kmalu vas bo minilo smejanje! Kaj pa vobče mislite, da bom storil z vami?«

Odurno se je režal.

»Nič.«

»Kdo mi more braniti, da bi vam ne pognal krogle v glavo?«

»Vi sami! Saj vemo, da Old Shatterhand ni morilec! Ne upate si enostavno, da bi mi pognali kroglo v glavo!«

»Morilec pa nisem, tisto je res. Zaslužili ste si sicer smrt, večkratno smrt za svoja lopovstva. In pred nekaj tedni bi vas bil kratkomalo ustrelil, da sem vas kje srečal. Toda Winnetou je umrl, umrl kot kristjan, in z njim vred naj bo pokopano tudi maščevanje.«

»Kako ganljivo znate govoriti!« se je rogal. »Pa so čisto brezpomembne tiste vaše besede! Ne bode me ustrelili, zato ker me ne morete!«

Predrzen je bil, nesramen, tako nesramen, da je presegalo že vse meje! Kar razumeti nisem mogel njegove predrznosti. Zvezan je bil, popolnoma v moji

oblasti, pa se mi je še rogal in pravil, da mu ničesar ne morem —! Nisem ga razumel, — ker žal nisem vedel, kar je vedel sam.

Njegove nesramne besede so me res toliko razvnele, da nisem razmišljal o njihovem globljem pomenu. Premağat pa sem se in mu na videz mirno povedal:

»Le roğajte se! Človek vašega kova me ne bo razburil! Rekel sem sicer, da naj bo z Winnetouom vred pokopano tudi maščevanje. Toda ne pozabite, da je med maščevanjem in kaznijo velika razlika! Krščanstvo ne pozna maščevanja, tem odločneje pa zahteva kazen za zločin. Za vsak zločin zahteva zadoščenje. Zato se sicer ne bom maščeval, kazni pa ne bodete ušli!«

»Pshaw —! Same besede, same lepe besede! Kazen ali maščevanje, — vseeno je! Maščevati se načete, le kaznovali bi me. Kako? Najbrž umorili —. Umor je umor! Ne zagovarjajte umora s svojim krščanstvom!«

»Motite se! Na misel mi ne prihaja, da bi se omaževal s krvjo takega lopova in zločinca! Spravil vas bom v najbližjo trdnjavo in vas izročil sodišču!«

»A tako —? Tako mislite narediti —? Res —?«

»Da.«

»Kako pa mislite to narediti?«

»Je čisto moja zadeva.«

»Moja pač tudi. Kajti tudi jaz moram biti poleg. Najbrž pa bo narobe, da bom jaz vas nekam spravil, ne pa vi mene! In ker nisem tak pobožen kristjan kakor vi, mi na misel ne bo prišlo, da bi se odpovedal maščevanju.«

Za hip je utihnil, pa kriknil:

»In maščevanje prihaja, prihaja —! Glejte, je že tu —!«

Jasa je odjeknila v divjem tuljenju in vpitju, od desne in od leve, od spredaj in od zadaj so planili

rdeči divjaki, namazani z bojnimi barvami Kiow, po kačje so se poganjali črez jaso.

V hipu sem bil obkoljen.

V trenutku pa sem tudi vse razumel.

Prav sem slutil —! Gates me je nalagal. Pravil je, da so Kiowe odšli domov. Pa niso šli. Santer jih je vzел s seboj na Nugget cil.

Ko so čuli, da je umrl Winnetou, so nemudoma sklenili, da bodo to za nje izredno veselo novico proslavili ob grobu njegovega očeta in sestre. Tako je bilo po navadah Indijancev in tudi morilcu Santerju je tako menda najbolj ugajalo. Povrh pa je še lahko doživel veselje, da bo mene, Winnetouovega prijatelja, zgrabil ob grobu Inču čune, na kraju, ki je bil meni in Winnetouu najbolj drag in ljub.

Pa kje so tičali Kiowe, ko sem Santerja podrl na tla, da ga niso prišli branit?

Najbrž je pustil konja v ravnini pri Kiowah in sam hitel s tovariši na vrh, da bi opazoval položaj, Kiowe pa so prišli polagoma za njimi. Med našim prerekanjem so imeli dovolj časa, da so nas lepo obkolili in se pripravili na napad.

Mnogo sem si bil sam kriv, da je tako prišlo. Bližina dragih grobov, Winnetouova oporoka, Santerjevo roganje, — vse to mi je vzelo običajno previdnost in pozornost, nisem pazil na besede in ne na okolico.

Moj položaj je bil resen, zelo resen, obupen pa ni bil. Predvsem mi ni vzел razsodnosti.

Pograbil sem za samokrese, pa jih koj spet vta-knil nazaj za pas. Šestdeset rdečih me je obkoljevalo, zaman bi se bil branil. Nekaj bi jih bil gotovo postrelil, pa tudi Kiowe bi bili streljali in le poslabšal bi si bil položaj z oboroženim odporom. Na beg vobče nisem mislil. Bil je čisto nemogoč.

Edino, kar sem storil, je bilo, da sem sunil od sebe prve, ki so mi prišli blizu, in zaklical v gnečo:

»Old Shatterhand se vda prostovoljno bojevnikom Kiow! Kje je njihov mladi poglavar Pida? Njemu, pa le njemu se prostovoljno vda!«

Rdeči so odstopili in se ozrli po Pidi.

Med drevjem je stal, ni se udeležil napada. Tudi na moje besede se ni genil.

Pač pa se je oglasil Santer.

»Prostovoljno —?« se je porogljivo režal. »Kaj bo kvasil o prosti volji —? Vdati se mora, sicer je po njem! Pa če se še tako ošabno in domišljivo da za Old Shatterhanda klicati! Le kar primite ga!«

Sam si seveda ni upal blizu, previdno oddaljen je stal zunaj gneče, ki me je obkoljevala.

Kiowe so ubogali in res spet planili na mene, pa ne z orožjem, le z rokami. Živega so me hoteli imeti.

Branil sem se s pestmi, jih nekaj res pobil na tla, pa bi se bil seveda zaman branil proti toliki premoči, da ni Pida zapovedal:

»Stojte! Pustite ga! Rekel je, da se meni vda. Vaše napadanje je torej brez pomena!«

Umaknili so se.

Santer pa ni bil zadovoljen. Jezen se je zadr!

»Čemu mu prizanašate? Le po njem! Toliko sunkov in udarcev mora dobiti, kolikor je rok in pesti! Po njem! Zapovem vam!«

Tedaj je stopil mladi poglavarjev sin izza drevja in k Santerju, krenil ne ravno preveč spoštljivo z roko proti njemu in povedal:

»Zapovedoval bi rad tod? Ali ne veš, kdo je poveljnik tehle bojevnikov —?«

»Ti!«

»In kaj si ti?«

»Prijatelj Kiow. In sicer prijatelj, ki bo menda tudi njegova beseda nekaj veljala.«

»Prijatelj —? Kdo je rekel, da si prijatelj Kiow?«

»Tvoj oče vendar!«

»Ni res! Tangua, poglavar Kiow, nikdar ni rekel, da si prijatelj našega rodu! Druga nisi, ko belokožec, ki mu dovoljujemo, da sme prihajati k nam.«

Rad bi bil izrabil prerekanje med Santerjem in Pido, planil skozi vrste rdečih in ušel. Najbrž bi se mi bil beg tudi posrečil. Kiowe so gledali Pido in Santerja, na mene niso toliko pazili, sunil bi bil nekatere v stran, skočil za grobnico in izginil v gozdu. Pa pustiti bi bil moral svoje puške Kiowam. Od njih pa se nisem hotel ločiti.

Pida je stopil k meni.

»Old Shatterhand želi biti moj ujetnik?«

»Da.«

»Ali bo prostovoljno oddal vse, kar ima pri sebi?

»Da.«

»Ali se bo dal prostovoljno zvezati?«

»Da.«

»Izroči mi svoje orožje!«

Njegova vprašanja so mi povedala, da se me boji. Kar sem seveda vzel z zadoščenjem na znanje. Pomagalo pa mi to zadoščenje seveda ni nič, vdati sem se moral.

Izročil sem mu samokrese in nož.

Santer je pobral rebetirko in medvedarico, ki sta še vedno ležali, kamor sem ju odložil, ko sem se vrnil z lova.

Koj se je oglasil Pida.

»Kdo ti je dal pravico, da si si vzel tisti dve puški? Odloži ju!«

»Mi na misel ne bo prišlo! Moji sta!«

»Moji sta!«

»Ne!«

»Bili sta last Old Shatterhanda, ta pa je moj ujetnik. Zato je tudi vse moja last, kar je imel pri sebi.«

»Kdo pa je poskrbel, da si ga dobil v pest? Komu se moraš zahvaliti za tega ujetnika? Le meni!

Jaz sem ti ga spravil v roke! Prvi sem ga imel v oblasti, moj je in z njim vred je tudi moje vse, kar ima! Ne dam vam ga, ne ujetnika ne tele slavne Henryjeve repetirke!«

Grozeče je dvignil Pida roko.

»Položi puško nazaj! Takoj!«

»Ne!«

Jezno je zapovedal mladi poglavar bojevnikom:

»Vzemite mu puški!«

»Meni mislite prijeti? Mene —?« je kričal Santer in se delal, kot bi se hotel braniti.

»Vzemite mu jih!«

Kiowe so ga obsuli, nekaj tucatov rok se je iztegnilo po njem.

Uvidel je, da se zaman ustavlja. Vrgel je puški po tleh in jezno povedal:

»Tule! Imejte jih! Pa povem vam, ne bo za vedno! Pritožil se bom pri Tangui!«

»Stori to!« je rekel Pida slišno zaničljivo.

Bojevniki so mu prinesli puški, obesil si ju je na rame in dejal:

»Old Shatterhand naj da sem roki, zvezali ga bomo.«

Pomolil sem jim roke. Santer je prišel bliže in pravil:

»Obdržite puški! Ampak vse drugo, kar ima v žepih, je moje. Posebno, kar ima tule v —.«

Iztegnil je roko proti žepu, kamor sem shranil Winnetouovo oporoko.

»Nazaj!« sem ga nahrul.

Prestrašen je odskočil, pa se koj ojunačil in se mi zaničljivo režal v obraz:

»Vsi vragi —! Kako ti je tale lopov predrzen —! Ujet je, dobro ve, da je z njim pri kraju, pa še renči kakor priklenjen pes!

Pa ti vse skupaj nič ne pomaga! Vedeti moram, kaj si izkopal, in kaj si prejele s tolikim zanimanjem bral!«

»Le poskusi!«

»To bom seve vsekakor storil! Rad priznam, da te bo zelo jezilo in žalostilo, če bom tisti tvoj zaklad jaz dobil v roke, pa vdati se boš pač moral, nič ne pomaga!«

Stopil je bliže in iztegnil roko.

Niso mi še zvezali obeh rok. Položili so mi jermen okrog desnega zapestja in ga zadrgnili, leva roka je še bila prosta.

Naglo in krepko sem potegnil roko k sebi, prosta je bila. Zgrabil sem Santerja z levo za prsi in ga treščil z desno pestjo po glavi. Zgrudil se je in obležal ko klada.

»Uff —! Uff —! Uff —!« je zadonelo v krogih rdečih.

»Zvežite me!« sem mirno povedal.

»Old Shatterhand nosi svoje ime po pravici!« je hvalil mladi Pida. »Kaj je tisto, kar je hotel imeti Santer?«

Nisem mu smel povedati da je Winnetouova oporoka.

»Kos popisanega papirja,« sem dejal.

»Pa je govoril o zakladih —!«

»Pshaw —! Saj še niti ve ne, kaj je v papirju zapisano!

Pa čigav ujetnik sem pravzaprav, tvoj ali njegov?«

»Moj ujetnik si!«

»Kako pa torej moreš dovoliti, da se me dotakne tale človek in me sme oropati?«

»Rdeči bojevniki hočejo imeti le tvoje orožje, druga ne potrebujejo.«

»Dobro! Naj si vzamejo moje orožje! Če druge moje lastnine ne potrebujejo, pa je radi tega še ni treba dati temule človeku! Ali je Old Shatterhand otrok, da bi mu smel vsak lopov žepe izprazniti? Vdal sem se tebi, počastil sem te s tem kot odličnega bojavnika in poglavarja, kajti Old Shatterhand se ne

vda drugemu ko poglavarju. Ali boš pozabil, da sem tudi jaz bojevnik, in sicer tak bojevnik, ki od njega tale Santer ni vreden, da bi dobil kaj druga ko brco?»

Indijanec ve ceniti pogum in ponos tudi na svojem najhujšem sovražniku. Poznali so me, da nisem strahopetnež, in ko sem tistikrat ugrabil Pido Kiowam, da bi ga zamenjal za Sam Hawkensa, sem ravnal z njim lepo in prizanesljivo. Na vse to sem računal in pokazalo se je, da se nisem uštel.

Prav nič neprijazno me ni gledal, ko mi je odgovoril:

»Old Shatterhand je najpogumnejši med vsemi belimi lovci, tale, ki si ga pobil na tla, pa ima dva jezika in dva obraza. Enkrat je tak, drugikrat je drugačen, danes govori tako, jutri drugače. Ne bo smel seči v tvoje žepe!

»Hvala ti! Vreden si, da postaneš poglavar in gotovo boš kedaj eden najslavnejših bojevnikov rodu Kiowa. Plemenit bojevnik ubije sovražnika, poniža pa ga ne.«

Dobro so mu dele moje besede, to sem mu videl na obrazu. In skoraj obžalovaje je rekel:

»Da, plemenit bojevnik ubije sovražnika! Tudi Old Shatterhand bo moral umreti. In ne samo umreti. Mučili ga bomo!«

»Mučite me! Ubijte me! Nobene tožbe ne bodele čuli iz mojih ust. Tegale lopova, tega pa ne pustite blizu mene!«

Zvezali so mi roke in moral sem leči, da bi mi zvezali še tudi noge.

Medtem se je Santer zbudil. Vstal je, stopil k meni, me sunil z nogo in kričal:

»Udaril si me, pes! To mi boš plačal z življenjem! Zadavim te!«

Sklonil se je, da bi me zgrabil za vrat.

Pida ga je ustavil.

»Stoj! Ne dotakni se ga! Prepovedujem ti!«

»Ti mi ne boš nič prepovedoval! Tale pes je moj smrtni sovražnik in udaril me je. Zato naj zve, kako —.«

Ni skončal.

Skrčil sem koleno k telesu in ga sunil z nogami, da je daleč odletel, se prekopicnil in padel po tleh.

Zatulil je ko divja zver, brž se je mislil pobrati, pa se ni mogel. Vse ga je bolelo, držal se je za trebuh, le počasi je vstajal. Maščevanju pa se vkljub temu ni hotel odreči. Izdrl je samokres, pomeril in kričal:

»Tvoja zadnja ura je prišla, pes! Pojdi k vragu, kamor spadaš!«

Najbližnji Indijanec ga je zgrabil za roko, sprožil je, pa krogla je zletela v zrak.

Jezno je nahrul Indijanca:

»Kaj mi braniš? Tale pes je moj, storiti smem z njim, kar hočem. Udaril me je, z nogo me je sunil!«

Pida je stopil k njemu in mu svareče položil roko na ramo.

»Ne, ni tvoj! Ne smeš storiti z njim, kar bi hotel! Old Shatterhand je moj in nihče se ga ne sme dotakniti! Njegovo življenje je moja last, nihče drug mu ga ne sme vzeti!«

»Pa maščevati se moram —.«

»Tvoje maščevanje mene nič ne briga! Storil si nekaj uslug mojemu očetu, poglavarju Kiow, zato ti je dovoljeno, da smeš prihajati k nam. To pa je tudi vse, kar ti dovoljujemo! Nikar si preveč ne domišljuj! Povem ti, če napadeš Old Shatterhanda, boš umrl od tele moje roke!«

Pidove odločne besede so ga oplašile. Malodušno je vprašal:

»Kaj pa mislite storiti z njim?«

»O tem se bomo posvetovali.«

»Kaj se je treba o tem še posvetovati! Čisto jasno je, kaj se mora z njim zgoditi!«

»Kaj?«

»Umreti mora!«

»To se bo tudi zgodilo.«

»Pa kedaj? Prišli ste sem, da proslavite Winnetouovo smrt ob grobu vašega največjega sovražnika. Kako jo morete bolje proslaviti ko s tem, da ob grobovih mučite do smrti Old Shatterhanda, ki je Winnetouov najboljši prijatelj!«

»Teža ne smemo storiti!«

»Zakaj ne?«

»Spraviti ga moramo v našo vas.«

»Oho —! V vas —? Čemu —?«

»Da ga postavimo pred Tanguo, ki je moj oče. Old Shatterhand mu je nekoč zdrobil koleni s strelom, Old Shatterhand je torej njegov. In Tangua bo odločil, kake smrti bo umrl.«

»Domov ga mislite spraviti —? Neumnost! Največja neumnost, ki jo morete storiti!«

»Molči! Pida, mladi poglavar Kiow, ne počenja neumnosti!«

»Pa je neumnost! Ne uvidite zakaj?«

»Ne.«

»Ali ne veš, kolikokrat je že tale Old Shatterhand ušel svojim sovražnikom? Vsakokrat si je znal pomagati s kako zvijačo in se je izmuznil. Če ga ne bode te takoj ubili, ampak ga vlačili v vas, bo tudi vam kmalu izginil izpod rok!«

»Ne bo nam ušel. Ravnali bomo z njim, kakor zasluži tak velik in odličen bojevnik, pa tudi pazili bomo na njega. Ne bo nam pobegnil.«

»Vsi vragi —! Ravnali bode te z njim, kakor zasluži tak velik in odličen bojevnik —? Nazadnje ga bode te še z venci ovili in mu kolajno pripeli na prsi —?«

»Pida ne razume, kaj meniš s svojimi besedami, ne ve, kaj so venci in kaj so kolajne. Pa to ve, da moramo biti do Old Shatterhanda drugačni, nego bi bili do tebe, če bi ti bil kedaj naš ujetnik.«

»Dobro dobro! Vem vsaj, pri čem da sem! In tuđi jaz imam pravico do njega, veliko pravico. Vam

na ljubo sem se mislil svoji pravici odpovedati, podariti sem vam mislil njegovo življenje. Sedaj pa mislim drugače —.

Moj je prav tako kakor vaš in če mislite ravnati z njim, kakor zasluži tak velik in odličen bojevnik, bom pa jaz tem bolje skrbel, da se mu ne bo preveč dobro godilo. Vas utegne premotiti, ušel bi vam. Meni pa ne bo! Skrbel bom, da bo v resnici tudi prejel plačilo, ki si ga je zaslužil radi mene in radi mnogih drugih!

Če ga mislite spraviti domov, bom jezdil z vami.«

»Ne morem ti tega zabraniti. Toda ponavljam ti, kar sem ti že povedal. Če se lotiš Old Shatterhanda, boš umrl od tele roke!

Sedaj pa se bomo posvetovali, kaj bo treba storiti.«

»Radi tega se nič ni treba posvetovati! Lahko vam koj povem, kaj bo treba storiti.«

»Tvoje ga glasu ne potrebujemo. Nimaš pravice, da bi sedel v družbi modrih starešin!«

In pokazal mu je hrbet.

Dostojanstveno so se zbrali najstarejši bojevniki k posvetovanju. Sedli so nekoliko v stran od mene, da bi jih ne slišal.

Drugi bojevniki pa so sedli krog mene in se šepetaje pogovarjali. Seveda so bili silno ponosni in veseli, da so ujeli Old Shatterhanda. Vedeli so, kolika čast jih čaka. Old Shatterhanda bodo smeli mučiti na kolu —. Za to čast jih bodo gotovo vsi drugi rodovi zavidali —.

Naredil sem se, kot da se ne menim za nje, pa skrivaj opazoval njihove obraze in skušal uganiti, kako sodijo o meni.

Ni bilo kruto, strastno, brezobzirno sovraštvo, kar sem bral na njih. Tistikrat seve, ko še nisem imel imena, ko še nisem bil znan po zapadu, in ko sem njihovega poglavarja ustrelil v kolena in ga po-

habil za vse življenje, tistikrat seve so me sovražili ljuto, brez usmiljenja. Pa leta so od tistih dob minila, njihov srd se je polegel, moje ime je zaslovelo po prerijah in po gorah in po vaseh Indijancev, nešteto-krat sem jim pokazal, da je meni rdeči človek prav toliko vreden ko beli, — niso me več sovražili. Kvečjemu Tangua, njihov poglavar, on me je morebiti še sovražil kakor nekdanj in hlepel po maščevanju. Kar je bilo čisto naravno. Strel v kolena mu je vzel močatost in ga onesposobil za boj in za lov. Da si je sam kriv, tega najbrž ni priznal.

Da sem Pidi tistikrat prizanašal v kljub sovraštvu, ki je vladalo med nami, in mu niti lasu nisem skrivil, je zelo govorilo meni v prid. Bil sem za Kiowe pač le bolj Old Shatterhand, ki o njem govori ves zapad, ko pa belokožec, ki je pohabil njihovega poglavarja. Tako sem bral v njihovih obrazih. Skoraj spoštljivo so me gledali.

Pa radi tega še nisem smel upati, da mi bodo prizanesli. Naj so me še tako spoštovali, — milosti nisem smel pričakovati. Da, vsakega drugega lovca bi bili morebiti še izpustili, nikdar pa ne Old Shatterhand, ki so jih za njega zavidali vsi rdeči rodovi. Smrt, mučna, strašna smrt na kolu mi je bila odločna in kakor beli človek nestrpno čaka, kedaj bodo dali v gledališču slavno delo velikega pisatelja, prav tako in še bolj nestrpno so Kiowe koprnili, da bi kmalu videli, kako bo trpel na kolu slavni lovec in belokožec Old Shatterhand.

Vse to sem prav dobro vedel. Pa v kljub temu me ni bilo strah, niti skrbelo me ni za mene. Kolikim nevarnostim sem že srečno ušel! In prav nič tako mi ni bilo pri srcu, kot da bi že moral kmalu umreti. Človek mora upati do zadnjega trenutka, pa seveda tudi sam vse storiti, kar more, da se njegovo upanje uresniči. Kdor tega ne stori, tak seveda bo zaman upal.

Razume se samo po sebi, da sem sklenil uporabiti vsako priliko in se rešiti.

Santer je prisedel k tovarišem in jim nekaj dopovedoval. Slutil sem, kaj jim pravi.

Tudi sami so mnogo čuli o Old Shatterhandu, vedeli so, da ni lopov in ne zločinec. Santerjevo obnašanje do mene nikakor ni moglo dobro vplivati na nje. Izgubil je na ugledu pri njih. Razen tega pa so si tudi najbrž očitali svoje zahrbtno obnašanje. Na njegovo prigovarjanje so me nalažali in mi zamolčali, da se Kiowe niso vrnili domov, ampak šli s Santerjem na Nugget cil. Zakrivili so, da so me Kiowe ujeli, in to jih je vznemirjalo. Niso bili slabi ljudje.

In Santer se je trudil in jim kdo ve kaj vse pravil o meni, da bi jih pomiril in opravičil svoje obnašanje.

Posvetovanje ni trajalo dolgo. Starešine so vstali in Pida je razglasil sklep:

»Bojevniki rodu Kiowa ne bodo ostali v hribovju, vrnili se bodo v svoje wigwame, brž ko se bodo najedli. Pripravijo se naj, kmalu bomo odšli odtod.«

Pričakoval sem, da bodo tako sklenili. Santer pa ni tako dobro poznal običajev in naziranj Indijancev.

Iznenaden je skočil na noge in stopil k Pidi.

»Oditi mislite —? Saj smo se vendar domenili, da bomo nekaj dni ostali v gorah —!«

Hladno mu je Pida odgovoril:

»Že mnogokaj se je sklenilo, pa se je zgodilo čisto drugače!«

»Saj ste vendar mislili proslaviti Winnetouovo smrt ob grobeh —!«

»To bomo tudi storili. Pa danes ne.«

»Kedaj pa?«

»Tangua bo odločil.«

»Ampak zakaj ste tako nenadoma spremenili svoje mnenje?«

»Nismo tebi odgovorni za svoje sklepe! Pa povedal ti bom, zakaj hočemo oditi. Da bo tudi Old Shatterhand čul naše mnenje.«

Obrnil se je k meni in povedal:

»Prišli smo na Nugget cil, da bi se veselili smrti Winnetoua, poglavarja apaških psov. Nismo slutili, da bomo ujeli na Nugget cilu njegovega prijatelja in brata Old Shatterhanda. Ta dogodek je zelo važen in naše veselje je še večje. Winnetou je bil naš sovražnik, pa bil je rdeč človek. Old Shatterhand je tudi naš sovražnik, pa je belokožec. Njegova smrt bo za nas še večje veselje, nego je smrt Winnetouova, in sinovi in hčere rodu Kiowa bodo istočasno obhajali smrt teh svojih dveh najslavnejših sovražnikov.

Tukaj je zbrano le majhno število naših bojevnikov in Pida je še premlad, da bi odločil, kake smrti bo umrl Old Shatterhand. Ves rod se mora zbrati in Tangua, najslavnejši in največji izmed poglavarjev rodu Kiowa, mora povzdigniti glas in povedati, kako bo umrl. Zato ne bomo ostali pri grobovih, pohiteli bomo, da pridemo domov. Kajti naši bratje in naše sestre morajo čim prej zvedeti, kako veselje jih čaka.«

Santer je ugovarjal.

»Pa saj je vendar tole mesto najbolj pripravno za Old Shatterhandovo smrt! Tukaj ga privežite h kolu, tukaj naj umre v strašnih mukah, ob grobeh tistih, ki je radi njih bil vaš sovražnik!«

»Vem. Ali smo že določili, kje bo umrl? Ali ga ne moremo pripeljati nazaj sem h grobovom?«

»Ne bo mogoče! Tangua bo hotel biti poleg pri njegovi smrti. Tangua pa ne more jezdit!«

»Položili go bomo na odeje in dva konja ga bodeda nesla. Sicer pa bo Tangua določil, kje bo Old Shatterhand umrl. In naj določi kakorkoli, gotovo je, da bo Old Shatterhand tukaj pri tehle grobovih pokopan.«

»Tudi če bi umrl v vaši vasi?«

»Tudi.«

»In mrtvega bi ga spravili na Nugget cil?«

»Da.«

»Kdo bo to storil?«

»Jaz.«

»Ne razumem te! Zakaj bi se naj pameten rdeči bojevnik toliko mučil s truplom tega poginulega psa —?«

»Povedal ti bom zakaj, da boš bolje poznal Pido, mladega poglavarja Kiow, ki ga, se zdi, še ne poznaš dobro. In pa da bo tudi Old Shatterhand zvedel, kako se mu bom še po smrti zahvalil, ker me tistikrat pred mnogimi solnci ni ubil, ampak zamenjal za belo-kožca.«

In spet se je obrnil k meni ter povedal:

»Old Shatterhand je sicer naš sovražnik, pa plemenit sovražnik je. Lahko bi bil vzel življenje Tangui, mojemu očetu, tistikrat ob Rio Pecosu, pri wigwamih Apačev. Pa tega ni storil. Le ohromil ga je. In tak je bil vsikdar. Vsi rdeči možje vejo to prav dobro in ga zato tudi spoštujejo. Smrt pa mu je neizogibna, umreti bo moral, pa umrl bo, kakor umre velik junak, dokazal bo, da mu ne more izvabiti krika bolečine nobena muka, tudi taka ne, kakršne še noben človek ni okusil.

In ko bo umrl, ne bodo njegovega trupla požrle ribe v reki in ne bodo ga raztrgali volkovi in mrharji prerije. Velik poglavar je in grob bo dobil, da bo v čast nam, ki smo ga premagali.

In kje naj bo njegov grob?

Pida je čul, da mu je nekoč podarila svojo dušo in svoje srce Nšo či, lepa hčerka Apačev. Zato naj počiva njegovo truplo poleg njenega trupla, da se bo njegova duša v večnih loviščih združila z njeno dušo.

Tako se bo zahvalil Pida njemu, ki mu je podaril življenje. Moji rdeči bratje so čuli moje besede. Ali so zadovoljni?«

Pogledal je po bojevnikih.

»Howgh —! Howgh —! Howgh —!« so enoglasno pritrjevali.

Zares, mladi Pida je bil nenavaden in, po svoje vsaj, plemenit človek! Da mi je napovedal mučeniško smrt na kolu, to je bilo samo po sebi umljivo, da pa bi naj bila moja smrt strašna, kakršne še noben človek ni okusil, torej za mene nad vse častna, za to pa sem mu moral biti hvaležen, vsaj po indijanskih pojmih. Saj je povedal, da me hočejo Kiowe počastiti bolj ko vsakega drugega človeka. In da me je mislil pokopati poleg Inču čune in lepe Indijanke Nšo či, to je pričalo o tenkočutnosti in nežnosti, ki bi jo pri rdečem človeku komaj iskal.

Santer pa se je zaničljivo zakrohotal.

»Fante, glej glej —! Čestitam ti! Svatbo boš obhajal v večnih loviščih z lepo mlado Indijanko —! Kdo bi si tega tudi ne želel —! Še sam bi prispel v svate, ker že ženin ne morem biti. Ali me boš povabil, he?«

Ni bil vreden, da bi mu odgovoril. Pa ne vem, kako da so mi ušle besede:

»Ni treba, da bi te povabil! Sam boš prej tam ko jaz!«

»Tako —? Zares —? Na beg misliš —? Dobro, da vem! Poskrbel bom, da nam ne boš ušel! Zanesi se na to!«

Kiowe so se pripravljali na odhod v dolino. Sneli so mi vezi z nog, roke so mi pustili zvezane na hrbtu in povrh so me privezali še na dva Indijanca, ki sta me vzela med sebe. Pida je vzel moje orožje, mojega vranca pa je peljal eden izmed bojevnikov. Santer in njegovi trije ljudje so šli za nami in peljali svoje konje za vajeti.

V dolini so se spet utaborili, zakurili in si spekli divjačino, ki so jo prinesli s seboj. Tudi suho meso so imeli v sedlih.

Dobil sem velik kos mesa, komaj sem ga pospravil. Pa potrudil sem se, pojedel sem ga, močen sem moral biti, kdo ve, kaj me je še vse čakalo. Med jedjo so mi roke razvezali, pa me tako ostro stražili, da na

beg niti mislil nisem. Ko smo se najedli, so me privezali na konja in odjezdili smo.

Zunaj na preriji sem se obrnil in še enkrat pogledal po Nugget cilu.

Ali bom še kedaj spet videl grobove Inču čune in Nšo če —?

— Upal sem, da še. Vsaj tako mi nikakor ni bilo, kot da jih zadnjikrat gledam. In ker bi jih ne videl, če bi me pokopali ob njih, mi menda smrt le še ni bila usojena —.

III.

Staro sovraštvo.

Jezdili smo proti jugovzhodu.

Wigwami Kiow so stali še vedno ob izlivu Salt Forka v Red River, v kotu med obema rekama, prav tam kakor pred leti, ko sem z Winnetouom in Sam Hawkensom »obiskal« Kiowe in jim ugrabil Pido ter ga zamenjal za Sama.

Ker so tisti kraji mojim bravcem že znani, jih ne bom še enkrat popisoval. Se tudi nič posebnega ni pripetilo spotoma, kar bi bilo vredno omeniti.

Rdeči so me ostro stražili. In če bi me tudi ne bili, bi jim vkljub temu ne bil mogel ulti. Santer je skrbel, da se mi ni ponudila prav nobena prilika za beg. In res potrudil se je, da mi je ujetništvo kolikor-mogoče zagrenil in otežkočil, dražil me je, žalil in jezil.

No, jezil in dražil me je sicer, ni pa mu uspelo, da bi me bil razburil in spravil v jezo. Zaman se je trudil, nisem mu odgovarjal, ravnodušno in hladnokrvno sem ga poslušal in ga pustil govoriti. Druge njegove poskuse pa je zabranil Pida, ni dovolil, da bi me mučil.

Za Gatesa, Claya in Summerja se nihče ni zmenil. Sami za sebe so jezdili s Santerjem. Opazil sem, da bi bili radi govorili z menoj in Pida bi jim najbrž tudi ne bil branil. Pa Santer jim je branil. Bal se je, da bi jim resnico povedal o njihovem »gentlemanu«.

Sicer pa ni prav nič lepo ravnal z njimi. Najel si jih je, da bi mu pomagali najti zlato; ko bi ga bili našli, pa bi se jih bil na kakršenkoli način iznebil, o

tem nisem prav nič dvomil. Še trojnega umora bi se ne ustrašil. Toda položaj se je spremenil. Gotovo so mu povedali moje mnenje o zakladu na Nugget cilu, da je namreč Winnetou zlato odnesel. Papirji, ki jih je videl v mojih rokah, so mu bili dokaz, da vem pač še kaj več o zlatu. Če pa zlata ni bilo več, bi ga bili tudi zaman iskali in zato tudi ljudi ni več rabil, ki bi mu pomagali iskati. Gates, Clay in Summer so mu bili odslej v napotje in gotovo je razmišljal, kako bi se jih otresel. Pognati jih ni hotel, vzel jih je s seboj, pa bi jih o prvi priliki pustil na cedilu. Zato tudi ni nič posebno prijateljski občeval z njimi.

Odkar ni več upal na zlati zaklad pri grobeh, so se seveda vse njegove misli sukale okoli papirjev, ki sem jih izkopal. Ni vedel, kaj pomenijo, gotovo pa je slutil, da se nanašajo na zaklad. In ker je hotel imeti zlato za vsako ceno, je moral tudi papirje za vsako ceno dobiti v roke.

Očitno si mi jih ni upal vzeti, bal se je Pide. Dvoje možnosti je imel, da se jih polasti. Ukradel bi mi jih v spanju ali pa bi pregovoril Tanguo, naj mu jih da. In niti posebno težko ni bilo za predrzneža lopova, da jih dobi na eden ali drugi način v roke.

Shranil sem oporoko v notranji žep svoje lovske suknje. In tam je še vedno tičala in Santer je dobro vedel, kje jo imam shranjeno. Drugam je nisem mogel skriti. V drug žep —? Ali da bi jo zašil v podlago —? Neopaženo bi se moralo zgoditi, sam sem moral biti. Sam pa nikdar nisem bil, neprestano so me stražili. In povrh sem imel še tudi roke zvezane. Priplazil bi se ponoči k meni, ko bi spal, mi vzel papirje pa zbežal. Čuvaji so bili neumni, Santer pa predrzen dovolj za tako dejanje. In če bi se zbudil in kričal, bi bil že zdavnaj izginil v temi s svojim plenom.

Prav tako lahko je bilo tudi mogoče, da mu jih je prepustil Tangua, če ga je prosil za nje. Storil je nekaj uslug Tangui, Tangua je mene sovražil, — nič

ni bilo lažje za Santerja, ko da je poglavarja pregovoril, naj mu daruje papirje.

Priznam, da me je od tega razmišljanja glava bolela. Res v zadregi in stiski sem bil. Za sebe, za svoje življenje se nisem toliko skrbel, bal pa sem se za Winnetouovo oporoko in za njegovo zapuščino.

Pa pomoči trenutno ni bilo nobene. Počakati sem moral, kako se bo postavil Santer, ko prispemo pred Tanguo.

Prijezdili smo do Salt Forka, do »Slane reke«, ga prebredli na plitvini in potovali po medrečju Salt Forka in Red Riverja dalje. Pida je poslal dva bojevnika naprej, da bi napovedala naš prihod. Dve uri je še bilo do vasi. Kako razburjenje, kako veselje je pač vzbudila na vasi novica, da so ujeli Old Shatterhanda —!

Potovali smo še po odprti preriji, ni se še videl gozd, ki raste ob bregovih Red Riverja in Salt Forka, pa so nam že hiteli jezdec naproti, ne v strnjjenih vrstah, posamič, po dva, po trije so jezdili, kake so pač imeli konje. Kiowe so bili, vsak je hotel prvi videti Old Shatterhanda.

In vsak nas je pozdravil z vriščem in krikom, vsak me je ošinil s kratkim, radovednim pogledom in se pridružil četi. Ne smem reči, da bi me bili nadlegovali ali pa da bi bili zijali v mene, rdeči bojevnik je preponosen, da bi kazal radovednost.

Četa je naraščala in ko smo dospeli do gozda, se je gnetlo gotovo štiri sto jezdecev krog mene, sami odrastli bojevniki. Toliko ljudi ni štela vas, ko sem jo prvokrat videl, najbrž je prebivalstvo narastlo in vas se je povečala.

Med drevjem so stali šotori. Pa gotovo žive duše ni bilo v šotorih, vse, kar je le moglo stopiti na noge, je stalo na vasi in nas pričakovalo, ženske, stare in mlade, starčki, nedorastli mladiči, dekleta, otroci. Za nje ni veljala zapoved molčečnosti in zapetosti, ki je obvezna za resnobne, redkobesedne bojevnike, in

tako izdatno so izrabljali svojo svobodo, da bi si bil ušesa mašil, če bi ne bil imel zvezanih rok. Kričali so, vriskali, tulili, vreščali in se smejali, cvilili, skratka, uganjali so šunder in trušč da sem moral slišati, kako dobrodošel jim je slavni Old Shatterhand.

Pida je dvignil roko in jo krenil vodoravno, na mah je utihnilo vpitje. Spet je dal znamenje in bojevniki so zajezdili v polkrog. Mene in Pido so vzeli na sredo in rdečkarja, ki sta me stražila in se nista genila od mene. Tudi Santer se je preril do mene. Pida se je naredil, kot da ga ne vidi.

Pojezdili smo pred velik šotor, ki je bil okrašen z orlovimi peresi. Pri vhodu je pol sedel, pol ležal Tangua. Zelo se je postaral, odkar sem ga zadnjikrat videl, sama kost in koža ga je bila, oči so mu bile globoko vdrte in iz teh oči me je zadel pogled, oster ko bodalo, rezek ko bowieknife in sovražen, neizprosno sovražen, kakor je mogel biti pač le Tangua. Njegovi dolgi lasje so bili beli ko sneg.

Pida je skočil iz sedla, tudi bojevniki so razjahali. Vse se je drenjalo bliže, vsak je hotel videti in slišati, kako me bo Tangua sprejel. Odvezali so me s konja in me postavili na noge. Tudi sam sem bil radoveden, kaj poreče stari rdečkar.

Pa dolgo sem moral čakati.

Ogledoval me je od glave do pete, pa od pete do glave, še enkrat in še enkrat. Njegov pogled je bil krut in neusmiljen, strah bi me bilo za mojo usodo, da sem vobče poznal strah.

In potem je odprl oči. Nihče ni rekel besede, grobna tišina je zavladala, le konje sem čul topotati in hrzkati. Tako molčanje mi je bilo neprijetno in že sem mislil sam začeti, ko je spregovoril, pa z zaprtimi očmi:

»Cvetlica čaka na roso, pa ne pride —. Nagne glavo in vene. Umira že, — pa pride rosa!«

Pomolčal je pa spet povedal:

»Bizon grebe po snegu, pa zaman išče bilke —. Gladen rjove pomladi naproti, pa pomlad noče priti —. Hujša, gineva, moči mu slabijo, poginil bo —. Pa zaveje topel veter in trdo ob smrti še vidi pomlad —.«

Spet je molčal.

Čudno nerazumljivo bitje je človek —! Tale Indijanec me je žalil, kruto žalil in me zasramoval kakor še noben človek, sovražil me je in preganjal, mi streigel po življenju —. In kako sem mu vrnil —? Prizanesel sem mu. Mesto da bi ga bil ustrelil, za kar sem imel vso pravico, sem mu zdrobil le koleni in še to sem storil le, ker me je sam prisilil.

In ko je sedaj ležal pred menoj, razvalina bojevnika, kost in koža, njegov glas kot bi iz groba prihajal — se mi je smilil in želel sem, da bi nikdar ne bil streljal na njega. In tako sem mislil in čutil, čeprav sem vedel, da je kar koprnel po maščevanju in da ima oči zaprte le v presilnem veselju, kajti končno končno si bo utešil žejo po moji krvi —. Da, človek je včasi res samemu sebi nerazumljiv —.

In iznova je povedal z zaprtimi očmi in le brezbarvne ustnice so se mu premikale:

»Tangua je bil tista cvetlica, Tangua je bil gladni bizon —. Hrepenel, rjovel je po maščevanju. Pa ni hotelo priti. Gineval je mesece in mesece, teden za tednom, dan za dnem, maščevanje se je še vedno obotavljalo. In že stoji pred vrati smrti, — in maščevanje je prišlo!«

Medlo in počasi je govoril. Po zadnjih besedah pa je široko odprl oči, se zravnal, kolikor so mu dovoljevale pohabljene noge, grabeče razkrečil prste proti meni in zakričal s prevpitim glasom:

»Da, prišlo je —! Prišlo je —! Tukaj je, je že tukaj —! Vidim maščevanje, tule ga vidim, kar tule pred seboj!

Pes, kako — kako — kako boš poginil!«

Upehan je omahnil, se sesedel in zaprl oči.

Nihče se ni genil, nihče ni črhnil besedice. Tudi Pida, njegov sin in ljubljenec, je molčal.

In dolgo je trajalo, da je spet odprl oči.

»Kako ste tole smrdljivo žabo dobili v pest? Povejte mi!«

Santer je nemudoma zagrabil za priliko, da vloži besedo sebi v prid. Niti počakal ni, da bi odgovoril Pida, ki so njemu predvsem veljale poglavarjeve besede.

»Jaz vem najbolje, kako je bilo. Ali naj pripovedujem?«

»Govori!«

In Santer je pripovedoval in seveda ni pozabil podčrtati svojih zaslug. Nihče ga ni motil. Pida je bil preponosen, meni pa je bilo vseeno, kaj pravi in koliko se hvali.

Ko je skončal poročilo, je pridjal:

»Sam vidiš, da sem ga pravzaprav jaz vam spravil v roke! Hvaležni mi morate biti, da sem vam omogočil maščevanje. Saj priznaš?«

»Da,« je pokimal stari.

»Ali bi mi v zahvalo storil uslugo?«

»Če morem.«

»Moreš!«

»Povej, kaj bi rad!«

»Old Shatterhand ima v žepu govoreč papir. Tistega bi rad.«

»Ali ga je tebi vzel?«

»Ne.«

»Čigav je?«

»Njegov ni. Našel ga je. Šel sem na Mugworth, da bi našel tisti papir, pa me je prehitel.«

»Tvoj je! Vzemi mu ga!«

Ves vesel, da pride tako poceni do govorečega papirja, — mišljen je popisan papir — je stopil Santer bliže.

Nič nisem rekel, še genil se nisem, pa grozeče sem mu zrl v obraz. Prestrašil se me je in se obotavljaj. Ni si upal seči v žep.

»Čuli ste, sir, kaj je zapovedal poglavar!« je rekel.

Vikal me je in s sirom me je nagovoril —!

Besedice mu nisem privoščil. Še enkrat je poskusil:

»Mr. Shatterhand, najbolje je za vas, da se vdate! Ne branite se! Segel vam bom v žep.«

Stopil je bliže in iztegnil roko.

Stisnil sem pesti svojih seveda zvezanih rok in mu jih sunil pod brado, da je opotekajoč se odletel in padel po tleh.

»Uff —!« so pohvalno vzkliknili nekateri bojevniki.

Tangua pa je bil drugačnega mnenja. Jezno se je zadržal:

»Tale pes je zvezan, pa se še brani! Primate ga, da se ne bo genil! Vzemite mu govoreči papir iz žepa!«

Tedaj šele se je oglasil Pida.

»Moj oče, veliki poglavar Kiow, je moder in pravičen. Poslušal bo.«

Vse do tedaj je govoril starec kakor odsoten, kakor v sanjah, ni videl drugega ko mene. Sinov glas pa ga je zdramil, oči so se mu zasvetile, prijazno je pogledal Pido, svojega ljubljenca, in tudi njegov glas ni bil več tako votel, kot bi iz groba prihajal.

»Zakaj govori moj sin tako?« je vprašal. »Ali je krivično, kar zahteva belokožec Santer?«

»Da.«

»Zakaj?«

»Tale belokožec Santer je pravil, da je on premagal Old Shatterhanda. Pa ni res. Mi smo ga premagali. Old Shatterhand se ni branil, nobenega izmed tvojih bojevnikov ni ranil ali celò ubil, meni se je prostovoljno vdal. Čigav ujetnik je torej?«

»Tvoj!«

»Čigav je torej njegov konj, njegovo orožje in vse, kar ima pri sebi?«

»Tvoje!«

»Da, moje! Velik, dragocen plen sem si priboril. Zakaj pa torej sme Santer govoreči papir za sebe zahtevati?«

»Ker je njegov.«

»Ali je dokazal, da je njegov?«

»Da. Jezdil je na Mugworth, da bi poiskal papir. Old Shatterhand pa ga je prehitel. Tako je povedal belokožec.«

»Ako je šel papir iskat, ga mora tudi poznati. Vedeti mora, kaj je v njem. Moj oče mi naj pove, ali ni res tako!«

»Res je.«

»Torej naj nam Santer pove, kake besede govori tisti papir!«

Santerja so te besede nagnale v veliko zadrego.

Slutil je, da se papir nanaša na zlato, ki je bilo skrito na Nugget cilu. Za gotovo pa se ni vedel. Če bi se bil zmotil, bi ga postavili na laž. Če pa bi prav uganil, bi zvedeli za zlato tudi drugi, predvsem njegovi tovariši. Ti pa niso smeli nič vedeti o zlatu, sam ga je hotel imeti.

V škripcih je bil.

Ugibal je, kaj bi rekel, pa se diplomatično izvil:

»Kaj je v tistem govorečem papirju, je važno le za mene, za druge pa je brezpomembno. Da je papir moj, to sem dokazal. Radi njega sem jezdil na Mugworth. Old Shatterhand ga je našel le slučajno.«

»Belokožec je pametno povedal!« je pritrdil Tangua. »Santer bo dobil papir, njegova last je!«

Pogledal sem Pido.

Na njegovem obrazu sem bral, da se misli vdati. Ni mu bilo za prerekanje.

Sam sem se moral braniti.

Oglasil sem se.

»Da, pametno je povedal belokožec! Res pa ni, kar je povedal. Santer ni radi tistih papirjev jezdil na Mugworth!«

Tangua je vztrepetal ob mojem glasu, kakor človek, ki se prestraši velike nevarnosti. Strupeno je siknil:

»Tale garjev pes še laja! Pa nič mu ne bo pomagalo!«

Nisem se dal ugnati.

»Pida, mladi in pogumni bojevnik rodu Kiowa, je prav dejal, da je Tangua pravičen in moder. Ako je to res, mora Tangua res tudi pravično in modro razsoditi prepir radi govorečega papirja!«

»Res je!«

»Torej pa povej, ali si kedaj čul laž iz ust Old Shatterhanda!«

»Ne! Old Shatterhand je najnevarnejši izmed vseh belokožcev in moj najhujši sovražnik. Nikdar pa ni govoril z dvema jezikoma.«

»Da, tako je! In povem ti, nihče drug ni vedel, kje je ležal papir in kaj je v njem, le Old Shatterhand sam je vedel za njega. Santer niti slutil ni, da je sploh kak papir zakopan na Mugworthu. Nisem slučajno našel papirja, pač pa je Santer slučajno videl, ko sem ga izkopal. Upam, da mi verjameš!«

»Tangua verjame, da Old Shatterhand ne laže. Pa tudi Santer pravi, da govori resnico —. Kako naj odločim, da bom pravično razsodil —?«

»Dobro je, če se pravičnost veže z modrostjo. Santer je bil mnogokrat na Mugworthu, iskal je zlato, pa ga ni našel. To ve Tangua tudi sam prav dobro, saj mu je dovolil, da sme iskati. Tudi topot je prišel samo radi zlata.«

»Laž!« me je nahrul Santer.

»Resnica je! Tangua naj vpraša Santerjeve tovariše! Santer si jih je najel, da bi mu pomagali pri iskanju.«

Stari jih je vprašal in priznali so, da so res samo zlato šli iskat.

Jezno je povedal Santer:

»In vendar sem prišel tudi radi papirja! Seveda pa sem mislil tudi zlato iskati in sem vzel tele tri može s seboj, da bi mi pomagali. O papirju pa jim nisem ničesar omenil, ker sem smel samo jaz vedeti za njega.«

Stari poglavar nas je v zadregi gledal. Nevoljen je vzkliknil:

»Vsak izmed tehle dveh belokožcev hoče imeti pravico do papirjev —! Kaj naj storim —?«

»Pameten bodi!« sem dejal.

»Pa kako —?«

»Santer naj nam pove, ali je papir za njega važen ali ne!«

»Seveda je važen!« je hitro povedal Santer. »Zelo važen je za mene, sicer bi se toliko ne trudil, da bi ga dobil!«

»Dobro! Potem pa mora Santer tudi vedeti, koliko je papirjev. Ali je samo eden, ali jih je več?«

»Več jih je.«

Najbrž je opazil, da jih je več, ko sem sedel ob grobu in bral oporoko.

»Koliko jih je? Dva — trije — štirje — pet —?«

Molčal je. Če ni zadel števila, je bilo dokazano, da papirjev ne pozna.

»Vidite, da molči!« sem vzkliknil. »Ne ve, koliko jih je!«

»Pozabil sem. Takih malenkosti si človek ne zapomni tako natančno.«

»Če so papirji tako važni za njega, bi moral natančno vedeti, koliko jih je. Toda denimo, da je pozabil število.«

Pa vsaj to mora vedeti, ali so pisani s črnilom ali s svinčnikom. Seveda bo tudi na to vprašanje molčal.«

Zbadljivo in s poudarkom sem povedal zadnje besede. Rad bi ga bil zapeljal, da bi naglo odgovoril in ne razmišljal.

Skoraj prepričan sem bil, da ne bo uganil. Na zapadu se dobi črnilo le v trdnjavah, na prerije in v gore ga nihče ne nosi s seboj, v taborih Indijancev pa ga vobče ni najti. Če že kdo kaj piše na zapadu, piše s svinčnikom.

Tako je sodil menda tudi Santer. Na mojo bodočo opazko je naglo in brez pomisleka odgovoril:

»Seveda vem! Takih reči se ne pozabi. Papirji so popisani s svinčnikom.«

»Se ne motite?«

»Ne motim se. S svinčnikom so pisani in ne s črnalom.«

»Dobro!«

Obrnil sem se k Tangui.

»Kateri izmed bojnikov je že kedaj videl govoreči papir belokožcev in zna ločiti pero od svinčnika?«

Bilo jih je nekaj, ki so poznali razloček. Sicer pa so stali poleg Gates, Clay in Summer.

Obrnil sem se k Pidi.

»Mladi poglavar Kiow naj vzame papir iz mojega žepa pa naj ga nikar ne pokaže Santerju!«

Pida mi je sešel v žep, razvil usnje in razgrnil papirje. Poskrbel sem, da so Santerjevi ljudje sicer pisavo videli, brati pa da papirjev niso mogli.

Izpovedali so, da so papirji pisani s črnalom. Tudi Tangua in Pida sta si papirje ogledala in pritrdila, da je res tako. Četudi se menda nista mnogo razumela na »govoreči papir«.

Ves razdražen se je Santer kregal nad svojimi pomagači.

»Budala!« jih je nahrul. »Da bi vas pač nikdar ne bil vzel s seboj! Saj niti ne veste, kaj je črnilo in kaj je svinčnik!«

»No, tako neumni pa tudi nismo!« ga je zavrnil Gates. »Črnilo je in črnilo bo ostalo!«

»Da! In v črnilu bodete obsedeli in ne bodete izlahka zlezli ven!« se je hudoval.

Da bi bili morali lagati, tega si le ni upal reči.

Pida je shranil papirje v usnje in se obrnil k očetu.

»Old Shatterhand je premagal svojega nasprotnika. Naj mi moj oče pove, ali ima Santer pravico do papirjev!«

»Niso njegovi, Old Shatterhandovi so!« je odločil stari.

»Torej pa so moja last, ker je Old Shatterhand moj ujetnik. Ker se belokožca toliko prepirata za te papirje, morajo biti zelo važni. Dobro jih bom shranil v svoji medicini.«

Vtaknil jih je v žep.

Nisem bil ravno zadovoljen s takim preokretom našega prepira. Upal sem, da mi bo Pida papirje vendarle pustil. Brez oporoške nisem mogel pobegniti. In kako bi jo dobil od Pide, če bi bilo treba na naglem in »brez slovesa« pobegniti?

Pa končno je bilo le bolje, da je shranil papirje Pida. Nisem zaupal Santerju. Po vsaki ceni jih je hotel imeti, tvegati bi vse, da jih dobi. Ukradel bi mi jih v spanju ali pa mi jih siloma vzel. Saj sem bil zvezan in se nisem mogel uspešno braniti. Še čuvajev bi se ne ustrašil. Pide pa bi se vendarle ne upal lotiti. Seveda, ukradel jih je lahko tudi njemu. Zmožen je bil vsega.

Taki in slični načrti so mu menda že tudi rojili po glavi, ko je malomarno zamahnil z roko, kot da mu prav nič ni za nje.

»Le imej jih! Za nič so ti, saj jih ne znaš brati! Rad bi jih bil sicer imel, ker so res zelo važni za mene, pa bom že tudi brez njih živel, saj vem na pamet, kaj je v njih.«

In obrnil se je k tovarišem:

»Pojdimo meššurs! Nimamo več kaj iskati tod! Poglejmo rajši, kje bomo prenočevali!«

Odšli so, nihče jih ni klical nazaj.

Zadeva s papirji je bila oskrbljena, pričakoval sem, da se bodo lotili še tudi mene. Posvetovati so se morali in ukreniti, kako in kedaj bom umrl. Brez dolgega govorjenja in razpravljanja se tako važno vprašanje ni dalo rešiti. Tudi primerno osvetliti so morali razni govorniki izredni dogodek, ki bi naj bil slavnosten dan za ves rod Kiowa.

Preden pa so se šli posvetovat, je še Tangua omenil svojemu sinu:

»Old Shatterhand je imel liste, ki govorijo, v svojem žepu. Ali mu žepov niste izpraznili, ko ste ga prijeli?«

»Ne,« je odgovoril Pida. »Vzeli smo mu orožje, vse drugo pa smo mu pustili.«

»Zakaj?«

»Old Shatterhand je velik bojevnik, umreti mora, ker je naš sovražnik. Ne bomo pa žalili njegovega imena in njegovega poguma s tem, da bi mu segali v žepo. Njegovo orožje imamo, to nam zadostuje. Vse drugo kar še ima v svojih žepih, pa bo itak moja last, ko umre.«

Mislil sem, da stari ne bo zadovoljen. Pa zmotil sem se.

Ponosno dobrohotno, da ljubeče je pogledal sina in povedal:

»Pida, mladi poglavar Kiow, je plemenit bojevnik. Tudi svojemu najhujšemu sovražniku prizanaša. Ubije ga sicer, pa ne žali ga in ne onečaščuje. Njegovo ime bo še slavnejše nego je bilo ime Winnetoua, apaškega psa.

V zahvalo za to pa mu dovolim, da sme zagrebsti svoj nož v srce Old Shatterhandu, ko bodo njegove muke že tako hude, da mu bo ginevalo življenje. O Pidi naj se govori, o njem naj gre glas, da je naj-

večji, najnevarnejši in najslavnejši belokožec umrl od njegove roke.

Pokličite starešine! Posvetovali se bomo, kedaj in kako bo dal od sebe življenje tale popadljivi pes. Medtem pa ga privežite k drevesu smrti!»

Kako da je tisto »drevo smrti«, to sem koj zvedel in videl.

Peljali so me k močnemu boru, kaka dva čevlja je imelo deblo v premeru. V štirih skupinah so bili krog bora zabiti močni koli, po štiri so bili v vsaki skupini pravokotno razporejeni. Šele zvečer sem zvedel, čemu služijo tisti koli.

Bor so imenovali drevo smrti, ker so k njemu privezali ujetnika, ki je bil odločen za mučniško smrt na kolu. Na nizki veji so že bili pripravljene jermeni.

Privezali so me k drevesu prav tako, kakor so svojčas privezali Winnetoua in njegovega očeta, tisti-krat, ko smo merili železnico po ozemlju Apačev in ko so jih napadli Kiowe. Zvezali so mi noge ob gležnjih in mi jih še povrh privezali z jermenom k deblu, roke pa so mi potegnili nazaj in krog debela in mi jih tudi še zvezali z jermenom. Dva oborožena bojvnika sta sedla na desni in levi poleg mene in me ostro stražila.

Drevo je stalo blizu šotorov. Dobro sem videl po vasi.

Pred poglavarjevim šotorom so se zbirali starešine in posedli v polkrogu okoli Tangué, da bi se posvetovali o moji usodi, ne o vprašanju, ali moram umreti ali ne, kajti moja smrt je bila že vnaprej sklenjena, ampak o načinu, kako bi me najuspešneje mučili.

Pida je prišel in pregledal vezi. Jermeni so bili neusmiljeno nategnjeni, v meso so mi rezali. Pida jih je nekoliko zrahljal in naročil stražnikoma:

»Strogo morata paziti na njega, mučiti pa ga ne smeta! Velik poglavar belih lovcev je in tudi sam nikdar ni brez potrebe mučil rdečih bojvnikov.«

Odšel je. Posvetovanje se je začelo.

IV.

Črnolaska.

Nisem bil dolgo sam.

Radovedneži so me prišli gledat, ženske, otroci in dekleta. Spoštljivo oddaljeni so se zbirali v grupah, me ogledovali, si šepetali, zinili tudi katero glasno pa odšli. Drugi so prihajali in spet drugi. Ni bilo preveč prijetno, si lahko mislite!

Od bojevnikov nobeden ni prišel blizu, preponosni so bili, da bi pasli na Old Shatterhandu radovednost. Sovraštva nisem opazil na obrazih, prej občudovanje in spoštovanje. Radi bi bili videli velikega belega lovca, ki so o njem toliko čuli in ki bi jim naj njegova smrt nudila prizor, razburljiv in krvav, kakršnega še nikdar niso videli.

Med radovedneži sem videl tudi mlado Indijanko, ni še menda bila žena. Ko je opazila, da jo gledam, je stopila na stran pa me od daleč in samo kradoma ogledovala, kot bi jo bilo sram, da se je pomešala med navadna zijala.

Ni bila ravno lepa, grda pa tudi ne, ljubka da je, bi morebiti rekel. Njen okrogli, mehki, prikupljivi obraz je bil prijazen, njene velike, resnobne in odkritosrčne oči so bile zanimive, živo me je spominjala na Nšo či, Winnetouovo sestro, četudi ji sicer prav nič ni bila podobna.

Prijazno sem ji pokimal, sam ne vem zakaj. Ne morem reči, da sem kaj posebnega nameraval. Vdal sem se trenutnemu dobremu razpoloženju.

Zardela je do gostih črnih las, se obrnila in odšla. Po nekaj korakih pa je obstala, se obrnila in me

pogledala ter izginila v šotoru, ki je bil večji in lepši ko drugi.

»Kdo je tista mlada hčerka rodu Kiowe?« sem vprašal stražnika. »Tista, ki je stala tamle ločena od drugih in je pravkar odšla v šotor.«

Niso mi prepovedali govoriti s čuvaji. Rade volje mi je odgovoril:

»Tista je Kakho oto — Črnolaska —, hči Sus homaše — Eno pero —. Dobil je tako ime, ker se je že za mladih dni odlikoval v boju in je smel nositi pero na glavi, kakor ga nosijo poglavarji.

Ti ugaja?«

»Da!« sem odgovoril. Nekam čudno se je zdelo, da rdeči bojevnik vpraša ujetega belokožca, ki je smrti zapisan, ali mu ugaja rdeče dekle.

»Žena našega mladega poglavarja je njena sestra,« je pravil.

»Žena Pido?«

»Da!«

»Torej si je s Pido v svaščini?«

»Da. Tamle vidiš njenega očeta. Z drugimi starešinami vred sedi pri posvetovanju.«

»Tisti, ki ima veliko pero v laseh?«

»Da!«

Pogovor je bil pri kraju. Rodil pa je posledice, ki jih res nisem nameraval.

Posvetovanje je trajalo dolgo, zelo dolgo, dobri dve uri. In potem so prišli po mene, me odvezali in me postavili »pred sodišče«, pa ne, da se zagovarjam, ampak da čujem že kar obsodbo.

Dolge govore sem moral poslušati o zločinih belih vobče in posebej o svojih zločinih. Tangua je brez konca in kraja pripovedoval, kako se je začelo naše sovraštvo, kako sem se »sovražno« obnašal tistikrat, ko sem mu zdrobil kolena. Omenil je tudi, da sem se prikradel v vas, ugrabil Pido in ga zamenjal za Sam Hawkensa. Skratka, našteli so mi toliko hudodelstev,

da na milost in prizanesljivost vobče misliti nisem smel.

Še daljši pa je bil seznam muk, ki so mi jih pripravljali. Ne verjamem, da bi bil kedaj kateri beli človek, ki so ga Indijanci kedaj mučili na kolu, umrl tako strašne in krvave smrti, kakor so jo prisodili meni. Lahko sem bil ponosen na izbiro muk, ki so me čakale, pričale so, da me ti ljubeznivi ljudje res čisto posebno cenijo in čislajo.

Le eno tolažbo so mi pustili, — odložili so mučenje za nekaj ur, ker niso bili vsi bojevniki doma. Niso jim hoteli kratiti užitka, ki bi jim ga nudila Old Shatterhandova smrt.

Obnašal sem se pri razglasitvi te znamenite obsodbe tako, kakor se spodobi za moža, ki se ne boji smrti. Tudi govoril sem, pa le kratko in le to sem povedal, kar sem moral povedati, da me niso smatrali za strahopetca. Izognil pa sem se vsaki besedi, ki bi užalila moje rdeče sodnike.

Navadno seveda ni tako, kadar Indijanci koga obsodijo na kol. Vsak tak obsojenec draži in žali svoje mučitelje, kar le more, samega sebe pa hvali na vsa usta in se slavi za največjega junaka. Če bi tega ne storil, bi ga imeli za strahopetneža. Opustil sem tako govorjenje, ker vobče ni po mojem okusu, in pa radi Pide, ki je bil res plemenit do mene, pa tudi radi Kiow sploh, ki so me vendar sprejeli čisto drugače, nego bi bili pravzaprav morali sprejeti svojega smrtnega sovražnika, posebej še človeka, ki je bil v najtesnejši zvezi z Apači in Winnetouom. Da bi mi mojo redkobesednost in ravnodušnost šteli za strahopetnost, tega se meni ni bilo treba bati, poznali so Old Shatterhanda.

Ko so me peljali nazaj k drevesu smrti, sem prišel mimo šotor, v katerem je stanoval Eno pero, oče Črnolaske. Hčerka je stala pri vhodu.

Obstal sem in ji prijazno rekel:

»Moja mlada sestra je pač zelo vesela, da je hudobni Old Shatterhand končno ujet, kajne?«

Zardela je spet, se za hip obotavljala, pa odgovorila:

»Old Shatterhand ni hudoben!«

»Odkod veš to?«

»Vsi vejo!«

»Zakaj pa me mislite mučiti?«

»Tangui si zdrobil kolena, da ne more hoditi, in nikak belokožec nisi več, ampak Apač.«

»Belokožec sem in bom belokožec tudi ostal!«

»Ne! Inču čuna te je tistikrat sprejel v rod Apačev in te postavil celo za poglavarja. Ali nisi pil Winnetouove krvi in Winnetou je pil tvojo!«

»Seveda sem. Pa nikdar nisem nobenemu Kiowi nič hudega storil, razen če me je k temu prisilil. Tega naj Črnolaska ja ne pozabi!«

Spet je zardela.

»Old Shatterhand me pozna —?«

»Vprašal sem za tvojim imenom, ker sem videl, da si hčerka velikega in imenitnega bojevnika. Naj ti Manitou podeli še veliko število solnc, več lepih in svetlih solnc, nego je meni še ur življenja odločenih!«

Šel sem dalje.

Stražnika mi nista branila pogovora. Vsakemu drugemu ujetniku bi bilo prepovedano govoriti z vaščani. Kazal se je vpliv Pide, njegovega značaja in naziranja. Pa tudi njegov oče se je spremenil. Ne sicer, da bi bil mehkejši in popustljivejši na stara leta, ki jemljejo človeku odločnost in omilijo nazore mladosti, le sinovo mišljenje in čutenje je vplivalo na očeta. Plemenita mladika oplemeni tudi divjo trto, na katero je cepljena.

Spet so me privezali kakor prej. Radovednih gledalcev pa ni bilo več, najbrž jim je Pida prepovedal, da bi me hodili gledat. Mi je bilo tudi čisto ljubo, saj ni posebno prijetno, če visi človek ob dre-

vesu pa pasejo na njem radovedneži oči, in če bi bili tudi sami otroci.

Čas je mineval, Kiowe so hodili po svojih poslih, nihče se ni posebej zmenil za mene.

Pod večer je stopila Črnolaska iz šotora, plitvo lončeno posodo je imela v rokah. Prišla je k meni.

»Oče mi je dovolil, da ti smem dati jesti. Ali hočeš?«

Seveda sem hotel —. Močen sem moral biti, utegniti sem moči še nujno rabiti. In roke vsaj so mi morali razvezati med jedjo. Morebiti bi se ponudila prilika za beg —.

Veselo sem torej odgovoril:

»Bi že jedel. Pa roke mi moraš prej odvezati, sicer ne morem jesti.«

Ne vem, ali je slutila, kaj se skriva za temi besedami. Pa njeno resno, temno oko je za nekaj trenutkov čudno zamišljeno zrlo v mene. Nato pa je počasi dejala:

»Ni treba, da bi ti odvezala roke. Tvoja služabnica bom. Stregla ti bom.«

Moj up je zaenkrat padel v vodo.

V skledi je bilo pečeno in na kosce narezano bizonovo meso. Nabadala je koščke na nož in mi jih devala v usta. Vsekakor zanimiva slika —. Old Shatterhand, slavni beli lovec, — pa se da pitati mlademu indijanskemu dekletu kakor otrok —! Vkljub resnemu položaju bi se bil najrajši nasmejati. Sram me seveda ni bilo treba biti, kajti moja postrežljiva mladenka ni bila nikaka nežnočuteča bela gosposkična, ampak Indijanka, ki za njo taki prizori niso nič nenavadnega.

Čuvaja sta naju zelo resnobno gledala, pa zdelo se mi je, da le siloma zadržujeta smeh. In ko sem pojedel zadnji košček, se je enemu izmed njiju zdelo potrebno, da nagradi dobro dekle za trud s tole pripombo:

»Old Shatterhand je dejal, da mu Črnolaska zelo ugaja!«

Kdo ve kake skrivnosti seve ni izblebetal, vsaj po mojem mnenju ne. Da pa bodo te besede za mene usodne, na to pa nobeden izmed nas ni mislil.

Črnolaska je zardela. Tudi sam sem zardel. Pozorno me je pogledala, vzela skledo in odšla. Pa se je obrnila in me vprašala:

»Ali je tale bojevnik resnico povedal?«

»Vprašal me je,« sem odgovoril, »ali si mi všeč, pa sem odgovoril, da si mi.«

Šla je.

Okregal sem blebetavega bojevnika. Pa se ni mnogo zmenil za moje kreganje.

Večerilo se je že, ko sem zagledal Gatesa med šotori.

»Ali smem govoriti s tistimle belokožcem?« sem vprašal čuvaja.

»Da!« je eden odgovoril. »Pa o begu ne smeta govoriti.«

»Moj rdeči brat naj bo brez skrbi! Ne bova govorila o begu. Sicer pa bo sam čul, kaj se bova menila. Saj zna moj brat angleški?«

»Da,« je odgovoril ponosno.

Poklical sem Gatesa:

Počasi in obotavlja se je prišel blizu, kakor človek, ki prav ne ve, ali sme ali ne.

»Le bliže!« sem mu zaklical. »Saj vam menda ni prepovedano govoriti z menoj?«

»Ne. Pa Santerju ni prav,« je priznal.

»Ali je tako rekel?«

»Da.«

»Verjamem! Boji se, da bi vam ga v pravi luči pokazal!«

»Čujem, da še vedno napačno sodite o njem, mr. Shatterhand!«

»Jaz ne. Pač pa vi!«

»Gentleman je!«

»Teža ne morete dokazati. Pač pa vam jaz lahko dokažem, da je velik lopov.«

»Ne maram slišati vaših dokazov! Sovražite ga in s tem je vse povedano.«

»Seveda ga sovražim. In sicer tako zelo, da se mu ne bo dobro godilo, če mi pride v pest!«

»Vam —? Hm —! Sir, ne zamerite, če vam povem, da vam pač nihče več ne bo prišel v pest!«

»Ker bom umrl, kajne?«

»Da!«

»No, zaenkrat sem še živ in dokler sem živ, se še vedno lahko različne reči pripetijo. Mnogokrat bi že bil moral umreti, tudi na kolu sem že visel, pa sem še vsikdar zdravo kožo odnesel.

Ali res verjamete, da je Old Shatterhand tak velik hudobnež, kakor vam ga opisuje Santer?«

»Vse verjamem in ničesar. Sovražita se, kateri izmed vaju da je boljši, teža ne vem. Me tudi prav nič ne briga.«

»Pa bi me vsaj ne bili nalagali!«

»Kedaj sem vas nalagal?«

»Na Mugworthu.«

»Na Mugworthu —? Tisto mislite o Kiowah?«

»Da! Rekli ste, da so šli domov. Da ste bili tistikrat odkritosrčni, bi ne visel sedaj tule!«

»Tudi vi niste bili odkritosrčni!«

»Varal vas nikdar nisem!«

»Pač!«

»Ne!«

»Rekli ste, da vam je Jones ime!«

»Ali je to varanje, mr. Gates?«

»Seveda!«

»Prevaril bi vas bil, če bi vam bila iz teža narastla kaka škoda. To pa se ni zgodilo, vobče teža nisem nameraval. Da sem vam zamolčal svoje ime in povedal drugega, to se niti zviijača ne more imenovati, bilo je enostavno potrebno. Santer je morilec, mnogo umorov ima na vesti, slepar je, zelo nevaren

človek, smrtno me sovraži, kakor ste sami videli, moje življenje je bilo v nevarnosti, če bi bil zvedel, da sem pri vas. Njegovi tovariši ste —. Ali sem vam smel povedati, kdo da sem in da tudi potujem na Mugworth?»

»Hm —!« je godel.

»Še dvomite? Tudi vi meni ne zamerite, če vam povem, da vas ne razumem, kako še morete dvomiti, ali sem vam smel in moral zamolčati svoje ime.«

»Vkljub temu ste nam bili dolžni resnico povedati!«

»Prav nič vam nisem dolžen, razumete! Po prvih besedah, ki ste jih tisti večer povedali, sem opazil, da ste neizkušeni ljudje, da o zapadu ničesar ne veste, da ga ne poznate. Vaša neizkušenost mi je lahko mnogo škodovala in zato vam nisem smel povedati, kdo da sem. Meni, izkušnemu westmanu, ne bodete pravili, kedaj je moja previdnost upravičena in kedaj ne! Razen tega ste v Santerjevi službi, hvalili ste ga in povzdigovali do nebes, tistega Santerja, ki ga sam prav dobro poznam, ki mene živega ne more videti —. Na prstih bi si lahko izračunil, kaj bodete storili, če vam povem svoje ime. In zato sem ga moral zamolčati.«

»Da ste nam povedali svoje ime, bi vam bili verjeli!«

»Ne!«

»Pač!«

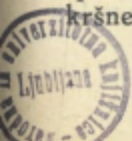
»Ne! Dokažem vam lahko, da ne!«

»S čim?«

»Ali mi sedaj verjamete, ko veste, kdo sem? — Prav tako bi mi tudi tistikrat ne bili verjeli!«

»Sami ste si krivi, da vam ne verjamemo! Ker ste nas nalažali in varali!«

»Prazen izgovor! Dobro veste, kdo sem in zakaj sem moral svoje ime zamolčati, sami ste videli in spoznali, kak je Santer, da ni tisti gentleman, kakršnega se je delal, in kak je do mene.«

»Saj vam noče nič hudega!«

»Kdo pravi da ne?«

»Sam pravi tako.«

»Kedaj je tako rekel?«

»Že večkrat. Tudi danes.«

»Vara vas! Laže! Kar koprni, da bi prejkoslej umrl!«

»Ne! Santer ne laže!«

»Vidite, še vedno le njemu zaupate in mu verjamete, meni pa nočete verjeti! Čisto zaman bi bilo, če bi vam bil na Mugworthu zaupal svoje ime. Trudil sem se tistikrat in vam dokazoval, da je hudoben človek in kaj namerava z vami. Pa mi niste verjeli! In tudi danes ste še na njegovi strani, četudi bi bila vaša dolžnost, da mi pomagate, meni, ki bom moral klavrno na kolu poginiti!«

»Santer je rekel da vas bo rešil!«

»Laž, sama laž! Vidim, da ni pomoči za vas! Ujeli ste se v njegove mreže, prej se ne bodete spa-metovali, da bo tudi vam slaba predla!«

»Nam se ne bo nič zgodilo! Do vas je bil morebiti drugačen, zasledovali ste ga, po življenju ste mu stregli, enako z enakim vam je vračal! Do nas pa je pošten!«

»Torej še vedno upate na zlato?«

»Da.«

»Ni ga na Mugworthu!«

»Je pač kje drugje.«

»Kje?«

»Tega ne vem, pa bom že še zvedel.«

»Od koga?«

»Santer ga bo našel.«

»Ali vam je pravil, kje in kako bo našel zlato?«

»Ne.«

»Vidite, da ni odkritosrčen!«

»Zakaj bi ne bil?«

»Noče vam povedati, kje leži zlato.«

»Smešno! Kako naj nam pove, če pa sam ne vel!«

»Pa ve! Sami ste rekli, da bo Santer že še zvedel, kje leži. Dobro ve, kako bo našel kraj, kamor je Winnetou odnesel zlato. In tega vam noče povedati, ker hoče zlato sam pograbit.«

»Torej morate tudi sami vedeti, kje je najti zlato!

»Seveda vem.«

»Pa nam povejte!«

»Ne smem.«

»Tako —? Vidite, da tudi sami niste odkritosrčni! Pa bi vam naj mi zaupali —!«

»Odkritosrčen bi bil, vse bi vam povedal, če bi vam smel zaupati. Toda po tem, kar sem z vami doživel, vam ne morem zaupati. Sami ste si krivi, sami me silite, da sem previden.

Kje pa stanujete?«

»Vsi skupaj v enem šotoru.«

»Ki si ga je Santer izbral?«

»Da.«

»Kje stoji tisti šotor?«

»Ob Pidovem.«

»Zanimivo! In sam si ga je smel izbrati?«

»Da.«

»Kdo mu je dovolil?«

»Tangua je rekel, da sme stanovati, kjer hoče.«

»Pa se je nastanil ob šotoru Pide, tistega, ki njega ne mara, ki mu vsaj ni tako naklonjen ko Tangua —!

Hm —! Pazite! Lahko se vam zgodi, da bo Santer nenadoma izginil, vas pa pustil na cedilu! In potem se utegne zgoditi še nekaj drugega!«

»Kaj?«

»Da tudi Kiowe spremenijo svoje obnašanje do vas —!«

»Kako spremenijo —?«

»Zaenkrat vam dovoljujejo, da smete stanovati pri njih. Če jo popiha Santer, pa vas bodo smatrali za sovražnike.«

»Zakaj pa?«

»Teža vam ne morem povedati, ker bi me ne razumeli. Samo to rečem, pazite! Ne vem, ali vam bom mogel tistikrat pomagati!«

Začuden me je gledal.

»Vi — nam — pomagali —? Mr. Shatterhand, govorite, kot da ste svobodni in kot da so Kiowe vaši prijatelji —!«

»Brez vsakršnega razloga gotovo ne govorim tako, kajti —.«

Plašno je pogledal po vasi.

»Vraga —! Videl me je —!«

»Kdo —?«

»Santer. Videl je, da stojim pri vas!«

Res je pravkar Santer stopil iz šotora, opazil Gatesa in prišel bliže.

Posmehljivo sem dejal:

»Strašno se bojite teža lopova, se zdi! Čeprav mu več zaupate ko meni!«

»Bojim se ga ravno ne. Ni mu po volji, da bi govoril z vami.«

»Torej pa kar bežite k njemu in ga prosite odpuščanja, mr. Gates!«

Že od daleč je vpil Santer nad ubogim Gatesom:

»Kaj počenjate pri njem? Kdo vam je dovolil, da smete obiskati teža človeka?«

Gates je stal kakor okrepan šolar.

»Slučajno sem prišel mimo pa me je nagovoril.«

»Nič slučajno! Rekel sem, da ne sme biti, pa ne sme! Poberite se! Z menoj pojdete!«

»Ampak, mr. Santer, saj nisem nikak pobalin, da bi me —.«

»Molčite pa pojdite!«

Prijel ga je za roko in ga potegnil za seboj.

Kaj vse je pač natrobil tem ubogim, preprostim ljudem na ušesa, da so se ga tako bali, pa mu obenem še vendar vse verjeli —!

Pida mi je seveda poskrbel stražnika, ki sta razumela angleški. Čula sta najin pogovor in spet sem se prepričal, da mene mnogo bolj cenijo ko Santerja.

Ko sta odšla, je dejal eden čuvajev, tisti, ki je že tudi prej vedno govoril z menoj:

»Ovce, ki se z volkom družijo —! Požrl jih bo, ko bo gladen! Zakaj ne verjamejo Old Shatterhandu, ki jih je posvaril in ki jim hoče dobro!«

Koj nato je prišel Pida.

Pregledal je vezi pa tudi poizvedoval, ali česa želim. Pokazal je na kole, ki so bili zabiti krog drevesa.

»Old Shatterhand bo od stanja utrujen. Ponoči bo spal med temile koli. Ali želi že koj sedaj leči?«

»Ne. Bom že še vzdržal.«

»Torej pa bo legel po večerji. Ali beli lovec še česa želi?«

»Da! Nečesa te prosim.«

»Povej! Rad ti izpolnim željo, če morem.«

»Posvaril bi te rad pred Santerjem.«

Začudil se je.

»Pred njim —? Santer je mrčes za Pido, za poglavarjevega sina!«

»Čisto res! Pa tudi pred mrčesom se je treba varovati, da se ne ugnezdi.

Čul sem, da stanuje poleg tebe.«

»Da.«

»Kako da se je ravno poleg tebe naselil?«

»Šotor je bil prazen.«

»Hm —! Bojim se, da iz drugih razlogov —!«

»Na kaj misli Old Shatterhand?«

»Pazi, da ne pride v tvoj šotor!«

»Misliš, da se je radi tega naselil blizu mene?«

»Da, tako mislim.«

»Če pride, ga vržem ven!«

»Tako lahko storiš, če pride očitno. Kaj pa, če se priplazi, da ga niti opazil ne boš?«

»Opazil ga bom!«

»In če te ne bo v šotoru?«

»Pa bo moja sqwaw doma in ga bo nagnala. Po kaj pa misliš, da bo prišel?«

»Tisti govoreči papir bi rad imel, ki si ga shranil.«

»Ne bo ga dobil.«

»Vem. Dal mu ga ne boš, to je res. Kaj pa če ti ga ukrade —!«

»In če bi se tudi priplazil v šotor in bi nikogar ne bilo v njem, ne bo našel papirja. Predobro je skrit.«

»Upam. Ali bi mi dovolil, da ga še enkrat pregledam?«

»Saj si ga že videl in prebral!«

»Ne še vsega.«

»Videl boš vsega, rad ti dovolim. Pa nocoj je že prepozno, temni se. Jutri ko bo svetlo, ti ga prinesem.«

»Hvala ti! Pa še nekaj! Santer bi rad imel tudi moji dve puški. Slavni sta, znani po vsej preriji. Kdo jih ima?«

»Puški sta v mojem šotoru.«

»Dobro ju shrani!«

»Izvrstno sta shranjeni. Ponoči ju vobče ne najde. In če bi tudi ob belem dnevu stopil v moj šotor, bi ju ne videl.«

»Kam si ju shranil?«

»Zavil sem ju v dve odeji in skrili pod svoje ležišče, da ne pride mokrota do njiju. Odslej sta moja last. Podedoval bom slavo, da imam Henryjevo repetirko. In zato bom prosil Old Shatterhanda za uslugo.«

»Rad bom storil, kar boš zahteval, če le morem.«

Slutil sem, za kaj bo prosil. In veselo upanje mi je zaplalo po žilah.

»Natančno sem si ogledal puški,« je pravil. »Z medvedarico znam streljati, z repetirko pa ne. In

zato te prosim, da bi mi pred svojo smrtjo še pokazal, kako jo je treba nabijati in kako se strelja z njo.«

»Bom.«

»Hvala ti! Ne bilo bi ti treba izpolniti moje želje in mi razodeti skrivnosti tvoje puške. Nič bi ti ne mogel, če bi mi je ne razodel. Brez koristi bi mi bila puška. In ker mi boš prošnjo uslišal, bom tudi jaz skrbel, da boš vse dobil, česarkoli si še želiš pred smrtjo.«

Odšel je. V mojem srcu pa je pustil veselo upanje.

Odkrito povem, da sem upal na pomoč svojih nekdanjih tovarišev, Gatesa, Claya in Summerja. Nismo si bili prijatelji, pa beli so bili, njihova dolžnost je bila, da mi pomagajo. In če bi mi hoteli pomagati, bi se že našla prilika, da bi se kakorkoli iznebil vezi. In da sem imel le roke proste, nobena sila sveta me ni mogla več držati.

Pa žal sem moral to misel opustiti. Iz Gatesovih besed sem posnel, da ne smem računati na njihovo pomoč.

Sam na sebe sem bil navezan. Radi tega pa še nisem obupal. Moral, moral sem najti kak način, da se osvobodim vezi. Le samo za nekaj trenutkov da bi imel le eno samo roko prosto in nož v pesti —! To vendar ni bilo nemogoče, niti težko ni bilo.

Nisem še sicer mislil na Črnolasko, pa ko se mi je upanje na Gatesovo pomoč izjalovilo, mi je prišla mlada Indijanka na misel. Zanimala se je za mene, smilil sem se ji in prav dobro sem vedel, da so beli ujetniki znali izrabiti naklonjenost mladih Indijank in si rešiti življenje.

Kakorkoli je že bilo, proč sem moral od tod, uiti sem moral, pobegniti, pa če sem v zadnjem trenutku, ko so me vezali na mučeniški kol, poskusil še zadnje, obupno sredstvo.

In ko tako razmišljam in ugibam, — pa pride Pida in me prosi, naj mu pokažem, kako se strelja z repetirko! Lepše prilike si kar želeti nisem mogel.

Da sem mu lahko pokazal, kako se vlagajo v puško naboji, mi je moral sneti vezi z rok —. Nož mu je tičal za pasom, hip, — pa bi bil v mojih rokah, še trenutek, — pa bi si prerezal vezi na nogah, svoboden bi bil in puško s petindvajsetimi strelji bi imel v rokah! Seveda bi bil poskus silno tvegan, — pa kaj sem več tvegäl ko življenje! In življenje je bilo tudi izgubljeno, če nisem tvegäl poskusa.

Bolje, varneje bi seveda bilo, če bi se mi posrečilo, da bi ušel z zvijačo. Ne bilo bi se mi treba izpostavljati kroglam Indijancev. Pa nobena druga možnost mi trenutno ni prišla na misel. Morebiti sem pozneje našel kaj boljšega. Počakati je bilo treba, časa sem imel dovolj.

Pida mi je povedal, da bom ponoči ležal. Pogledal sem si kole.

Šestnajst jih je bilo, kakor sem že povedal. V štirih skupinah so bili zabiti krog bora, v vsaki skupini so bili po štirje pravokotno razporejeni. Štirje ujetniki so torej lahko obenem ležali krog drevesa smrti. Iz razporedbe kolov sem tudi posnel, kako so ujetnika privezali. Moral je leči med štiri kole, raztegnili so mu roke in noge in privezali vsako roko in nogo posebej h kolom. Ležanje v taki raztegnjeni legi je bilo seveda vse prej ko prijetno in udobno in spal menda ujetnik vobče ni. Pač pa so Indijanci lahko mirno šli spat, ujetnik jim ni mogel uiti.

Med tem opazovanjem in razmišljanjem se je stemnilo in pred šotori so zaplamteli ognji. Ženske so pripravljale večerjo.

Črnolaska mi je spet prinesla skledo narezanega pečenega mesa in tudi vode. Najbrž je nagovorila očeta in ta je prosil Tanguo, da mi sme streči, tako sem ugibal. Govorila topot nisva nič, le ko je odhajala, sem se ji zahvalil.

Tudi straže so menjali. Dva druga rdečkarja sta prišla ter sedla na desni in levi poleg mene. Vljudna in prijazna sta bila prav kakor prejšnja. Vprašal sem ju, kedaj bom moral leči. Odgovorila sta, da bo Pida prišel in da bo poleg, ko bom legel spat.

Čakal sem.

Mesto Pide pa je zaenkrat prišel počasnih in dostojanstvenih korakov nekdo drug, — Eno pero, oče Črnolaske. Začuden sem ga gledal.

Obstal je pred menoj, me celo minuto molče gledal in nazadnje zapovedal stražnikoma:

»Moja brata naj odideta, dokler ju ne pokličem! Govoriti moram s temle belokožcem.«

Nemudoma sta ubogala. Bil je gotovo odličen bojevnik, čeprav ni bil poglavar.

Ko sta odšla, je sedel meni nasproti in spet je minilo nekaj časa, da je povzel besedo.

»Belokožci živijo onkraj velike vode —. Dovolj sveta je njihova last. Vkljub temu pa so prišli čez veliko vodo sem k nam in nam vzeli naše gore, naše doline in ravnine —.«

Umolknil je.

Poznal sem običaje Indijancev. Njegov uvod je pomenil, da mi misli povedati važne reči. Kaj bi bilo tisto —? Skorajda sem slutil —.

Čakal je, menda je mislil, da mu bom odgovoril. Pa molčal sem in nadaljeval je:

»Rdeči možje so jih gostoljubno sprejeli —. Beli pa so jim njihovo gostoljubnost plačali s tatvino, ropom in umorom!«

Spet je umoknil.

»In še dandanes mislijo le na to, kako bi nas ukanili, kako bi nas izpodrinili. In če se jim ne posreči z zvijačo, pa nas preganjajo s silo —.«

Spet molk.

»Če se sreča rdeči človek z belim, je lahko prepričan, da ima smrtnega sovražnika pred seboj —.

Morebiti pa so med belimi tudi taki, ki niso naši sovražniki —?»

Dobro sem opazil, na kaj in na koga meri s tem uvodom. Na mene namreč. In ko mu še vedno nisem odgovoril, me je naravnost vprašal:

»Ali mi Old Shatterhand ne bo odgovoril —? Ali niso beli ljudje tako ravnali z nami?«

»Da, Eno pero je prav povedal,« sem priznal.

»Ali niso naši sovražniki?«

»Da.«

»Toda ali niso med njimi tudi nekateri taki, ki rdečim niso sovražni?«

»So.«

»Old Shatterhand naj mi imenuje takega belokožca!«

»Lahko bi ti jih več imenoval, da, mnogo. Pa ne bom. Kajti če odpreš oči, boš videl takega belokožca tule pred seboj!«

»Ne vidim drugega ko Old Shatterhanda —.«

»Tistega mislim.«

»Torej praviš, da si eden tistih belokožcev, ki nam niso tako sovražni kakor so drugi?«

»Ne, ne pravim tako.«

Začudil se je.

»Ne —?« je vprašal zateglo. Takega odgovora ni pričakoval. Zmešal mu je niz njegovih vprašanj.

»Ne! Kajti moj rdeči brat je izrekel besedo, ki ne pove čisto točno resnice.«

»Katero besedo misliš?«

»Rekel si, da nisem tako sovražen, kakor so drugi belokožci. Te besede niso točne. Old Shatterhand vobče ne sovraži rdečih ljudi.«

»Ali še nisi nikdar nobenega rdečega človeka ubil ali ranil?«

»Sem. Pa le, če me je k temu prisilil. Ne samo da nisem tak velik sovražnik rdečih ljudi kakor drugi belokožci, — prijatelj, odkritosrčen prijatelj rdečih ljudi sem. To sem dostikrat dokazal. Kjerkoli sem le

mogel, sem pomagal rdečim zoper bele in jih branil pred nasilji belih. Če si pravičen, moraš to priznati!«

»Pravičen sem!«

»Misli na Winnetou! Ali si nisva bila prijatelja, ali si nisva bila brata —? In vendar je bil Winnetou rdeč človek!«

»Bil je, čeprav je bil naš sovražnik.«

»Ni bil vaš sovražnik, sami ste si ga naredili za sovražnika! Prav kakor je ljubil svoje Apače, tako je ljubil vse Indijance. Z vsemi je hotel živeti v miru, rdeči rodovi pa se rajši koljejo in ubijajo, ko pa da bi se složno branili zoper bele! Zato je bil žalosten in otožen. In prav tako sem tudi jaz mislil in čutil. Vse najino delo, vse najino obnašanje nama je narekovala ljubezen do rdečega plemena.«

Počasi, s poudarkom, slovesno sem govoril. In ko sem umolknil, je povetil glavo in tiho obsedel.

In dolgo je trajalo, da je spregovoril.

»Old Shatterhand je resnico govoril! Eno pero je pravičen in prizna tudi na svojih sovražnikih, kar je na njih dobrega. Da so vsi rdeči ljudje taki, kakršen je bil Winnetou, in da bi vsi beli posnemali zgled, ki jim ga daje Old Shatterhand, bi vsi beli in rdeči narodi živeli drug poleg drugega, se ljubili in si pomagali, in zemlja bi bila dovolj prostorna za njihove sinove in hčere. Nevarno pa je, dajati zgled, ki ga nihče noče posnemati —. Winnetou je umrl, ker ga je zadela krogla sovražnikova, Old Shatterhand pa bo umrl na kolu.«

Spravil je besedo na predmet, ki mu je težil srce. Slutil sem, po kaj je prišel. In pomagal bi mu naj bil. Pa nisem hotel. Molčal sem.

Nadaljeval je:

»Old Shatterhand je junak, mnogo muk ga čaka in zelo hudih. Ali bo svojim mučiteljem kazal, da se boji muk in da je slab?«

»Ne. Če že moram umreti, bom umrl, kakor umre mož, ki mu postavijo časten grob.«

»Če boš moral umreti, praviš —. Ali še dvomiš, da bi moral umreti?«

»Da.«

»Zelo odkritosrčno govoriš!«

»Naj te nalažem?«

»Ne! Pa zelo drzen si, da mi resnico poveš!«

»Old Shatterhand ni bil nikdar strahopetnež!«

»Torej misliš na beg?«

»Da!«

Osupnil je.

»Uff —!« je šinil z rokami v zrak. »Preveč smo ti prizanašali! Večjo strogoost ti bomo morali pokazati!«

»Ne bojim se vaše strogosti, prav nič se je ne bom prestrašil! Ponosen sem, da sem vam resnico v obraz povedal. Nobeden drug bi tega ne storil.«

»Old Shatterhand je prav povedal! Le on je toliko pogumen in toliko pošten pa pove, da misli na beg! In ni samo pogumen, predrzen je!«

Seveda mi moje odkritosrčnosti nista narekovala samo pogum in predrznost, kakor je mislil Eno pero. Že kar izpočetka sem mu hotel namigniti, da ne bo nič s tem, kar namerava.

Povedal sem:

»Ne! Predrzen je le tisti, ki ne pomisli, kaj počenja, ali pa ki vse tvega, ker nima kaj več izgubiti. Moja odkritosrčnost pa ne izvira iz predrznosti, ampak iz čisto drugih razlogov in ima tudi čisto posebne namene.«

»Katere?«

»Ne morem ti jih povedati. Sam jih moraš uganiti.«

Česar mu nisem mogel povedati, pa je bilo tole.

Slutil sem in vse bolj sem bil prepričan, da mi je prišel ponujat svojo hčerko Črnolasko za ženo. Če sem ponudbo sprejel, bi me ne bili mučili in tudi ne ubili, svobodo bi mi bili dali in še mlado ženo bi bil dobil povrh. Toda poindijaniti bi se bil moral, za

Kiowo bi me bili naredili. Tega pa seveda nisem mogel sprejeti, odbiti bi bil moral njegovo ponudbo in s tem bi ga bil užalil, smrtno užalil.

In zato sem mu odkrito povedal, da še ne mislim tako kmalu umreti. Hotel sem reči: ne ponudi mi hčerke, kajti rešil si bom življenje sam, ne da bi mi bilo treba vzeti rdečega dekleta za ženo. Če je migljaj razumel, sem se izognil hudi žalitvi, pa tudi sovraštvu in maščevanju.

Res je razmišljal in ugibal, pa prave misli le ni našel. Z zvitim smehljajem je čez nekaj časa povedal:

»Old Shatterhand bi nam rad nagnal skrb in strah! Prav dobro ve, da ne more uiti. Ne mara priznati, da je izgubljen. Toda Eno pero se ne da premotiti. Čisto natančno veš, da si izgubljen!«

»Čisto natančno vem, da bom ušel.«

»Do smrti te bomo mučili!«

»Ušel bom.«

»Ne moreš uiti! Če bi se le samo zdelo, da bi nam utegnil uiti, bi sam sedel tule pred tebe in te stražil.

Ušel nam torej ne boš. Pa možnost ti je dana, da si lahko rešiš življenje.«

Se le ni dal odpraviti —

»Katero možnost misliš?«

»Z mojo pomočjo se lahko rešiš.«

»Ne potrebujem pomoči!«

»Ponosen si, mnogo bolj ponosen, nego sem si mislil! Nikdo ne bo odklonil pomoči, ki mu reši življenje.«

»Tisti jo bo odklonil, ki take pomoči ne potrebuje, ker se zna sam rešiti,« sem mu še enkrat namignil.

»Vidim, da nočeš ukloniti svojega ponosa, rajši pogineš, ko pa da bi bil komu zahvalo dolžen.

Pa ne boj se! Ne potrebujem zahvale! Svoboden moraš biti!

Čr nolaska je bila pri tebi?«

»Da.«

»Moja hčerka je. Zelo se ji smiliš.«

»Old Shatterhand je torej obžalovanja in pomilovanja vreden človek, ne pa pogumen bojevnik —! Usmiljenje je žalitev za njega.«

Precej krepko in odločno, da, odklanjajoče sem povedal te besede. Morebiti da me je le razumel in opustil svojo namero.

Pa zaman! Mehko in prizanesljivo je dejal:

»Nisem te mislil razžaliti. Še preden te je videla in še preden si prišel k nam, je čula mnogo o tebi. Dobro ve, da je Old Shatterhand najslavnejši bojevnik. Rešila bi te rada.«

»Čr nolaska ima dobro srce, to se vidi. Da bi me rešila, to pa je čisto nemogoče.«

Še vedno me ni razumel.

»Ni nemogoče. Čisto lahko je!«

»Motiš se!«

»Ne! Zelo dobro poznaš navade rdečih, ene pa ne poznaš, se zdi.

In tiste navade se boš poslužil pa si rešil življenje. Saj si rekel Čr nolaski, da ti je všeč!«

»Spet se motiš! Tega ji nisem rekel.«

»Priznala je, da si rekel. In moja hčerka me še nikdar ni nalagala.«

»Pa si se zmotil v osebi. Prinesla mi je jesti in čuvaj me je vprašal ali mi je všeč. Pa sem rekel, da mi je. Tako je bilo.«

»To je vseeno. Všeč ti je. Ali veš, da rdeči sprejmejo tistega v svoj rod, ki poroči rdeče dekle?«

»Vem.«

»In četudi je bil prej njihov sovražnik?«

»Vem.«

»In celò, če so ga že prej na smrt obsodili?«

»Tudi vem.«

»In da mu odpustijo njegov zločin in mu dajo svobodo?«

»Tudi to vem.«

»Uff —! Torej razumeš, kaj mislim?«

»Da!«

»Moja hčerka ti je všeč. Ti pa si všeč njej. Ali jo hočeš za ženo?«

»Ne.«

Dolg, groben molk —.

Takega odgovora ni pričakoval. Smrti sem bil zapisan, — ena najlepših hčerk rodu, povrh hčerka najuglednejšega bojvnika, me snubi, — pa odbijem snubitev.

Kako je tolika predrznost mogoča —?

Končno je vprašal kratko in rezko:

»Zakaj ne?«

Ali bi me bil razumel, če bi mu bil povedal svoje razloge —? Da izobražen Evropejec ne more poročiti Indijanke in si uničiti bodočnosti? Da takemu človeku zakon z Indijanko ne more tistega nuditi, kar od zakona pričakuje in mora pričakovati? Da Old Shatterhand ni eden tistih belih lopovov, ki si vzamejo rdeče dekile za ženo, pa jo o prvi priliki zapustijo? Ki imajo v vsakem rodu drugo ženo? In to večinoma iz sebičnih, dobičkarskih, celò umazanih namenov —?

Ti in mnogi drugi razlogi so bili za njegovo duševno obzorje previsoki. Bi mu jih naj povedal —?

Ne! Povedati sem mu moral razlog, ki ga je razumel, ki ni presegal duševnega obzorja indijanskega bojvnika.

Zato sem rekel:

»Moj rdeči brat je pravil, da smatra Old Shatterhanda za velikega bojvnika in junaka. Zdi se pa, da ni popolnoma prepričan o tem —.«

»Res je!«

»Pa mi ponujaš, naj vzamem življenje iz rok ženske —! Ali bi ti to storil —?«

»Uff —!«

Tako je vzkliknil pa umolknil. Tak razlog je bil za rdečega bojavnika umljiv, vsaj deloma.

Nekaj je razmišljal pa vprašal:

»Kako sodi Old Shatterhand o Enem peresu?«

»Eno pero je velik bojevnik, pogumen in izkušen. Njegov rod se lahko na njega zanese pri ognju posvetovanja in v boju.«

»In Old Shatterhand bi hotel biti moj prijatelj?«

»Zelo rad!«

»In kaj praviš o Črnolaski, ki je moja najmlajša hči?«

»Najlepša in najljubkejša cvetlica je izmed hčerk rodu Kiowa.«

»Ali je vredna moža?«

»Vsak bojevnik bo ponosen na njo, ki mu boš dovolil, da si jo vzame za ženo.«

»Torej je ne odklanjaš, ker morebiti sovražiš mene ali njo?«

»Nikakor ne! Saj je ne odklanjam, le tvoje ponudbe ne morem sprejeti. Old Shatterhand lahko brani svoje življenje, lahko se bori za življenje, iz rok mladega dekleta pa življenja ne more sprejeti.«

»Üff —!« je pokimaval.

»Ali naj Old Shatterhand stori dejanje, ki bodo nad njim vsi rdeči in beli bojevniki in lovci nosove vihal, kadar se bo o njem pripovedovalo pri tabor-skih ognjih —?«

»Ne!«

»Ali naj o Old Shatterhandu pravijo: ustrašil se je smrti, pobegnil je pred njo in se skrnil v naročje mlade lepe žene —?«

»Ne!«

»Ali ni moja dolžnost, da branim svoje dobro ime, pa če bi tudi moral življenje dati za njega —?«

»Da!«

»Torej razumeš, da sem moral reči ne?«

»Razumem!«

»Zahvaljujem se ti za naklonjenost in zahvaljujem se tudi Črnolaski, tvoji lepi hčerki! Želel bi, da bi vama lahko pokazal svojo hvaležnost tudi drugače ko samo z besedami!«

»Uff —! Uff —! Old Shatterhand je cel mož! Škoda, velika škoda, da bo moral umreti! Moja ponudba je bila edina možnost, da bi si rešil življenje. Toda dobro razumem, da pogumen bojevnik take ponudbe ne more sprejeti —. In tudi moja hčerka ga ne bo sovražila, ko ji bom povedal, zakaj je Old Shatterhand ne more vzeti za ženo.«

»Povej ji to! Razloži ji to! Zelo težko bi mi bilo, če bi si mislila, da sem jo radi nje same odklonil.«

»Povedal ji bom. In še bolj te bo spoštovala in ljubila in ko boš trpel muke na kolu in ko bodo vsi drugi stali naokoli in te gledali, kako boš trpel, bo sedela v najtemnejšem kotu šotora in v tuži zakrivala obraz. Howgh!«

Vstal je in odšel. Besedice ni več omenil, da bi me sam stražil. Čuvaja sta spet prišla in sedla poleg mene.

Hvalabogu, srečno sem prebil!

Ponudba je bila nevarna skala, ob kateri bi se bilo lahko razbilo vse moje upanje na rešitev. Če bi se mu bil zameril, ga razžalil in izzval njegovo maščevalnost, bi mi bila lahko njegova maščevalnost nevarnejša ko vse drugo.

Pida je prišel. Leči sem moral. Z raztegnjenimi rokami in nogami so me privezali na kole, pa olajšali so mi neprijetni položaj, kolikor so mogli. Pod glavo so mi djali zvito odejo, tudi pokrili so me z odejo.

In ko je Pida odšel, me je obiskal nekdo drug, ki sem ga bil še prav posebno vesel, — moj vranec. Pasel se je blizu bora, ni se družil s konji rdečkarjev. In ko sem bil prost, je prišel, me povohal, nežno

prhal pa legel poleg mene. Stražnika mu nista branila, saj me konj ni mogel odvezati in rešiti.

Njegova zvestoba mi je bila za uresničenje mojih namenov zelo važna. Beg se mi je posrečil le ponoči in dobrega konja sem moral imeti. In če je vranec vsako noč ležal blizu mene, mi ni bilo treba iskati drugega konja, ki bi utegnil biti še manj vreden povrh, tudi časa mi ni bilo treba izgubljati z iskanjem in izbiranjem, skočil bi na vranca, — in če sem bil na vrancu in če sem imel svoje puške v rokah, me živa duša ni mogla več držati.

Bal sem se, da mi bo neprijetno, raztegnjeno ležanje pregnalo spanec. In tako je tudi bilo. Raztegnjene roke in noge so me bolele in mi otrpnile, in če sem tudi zadremal, sem se kmalu spet zbudil in res odrešenje mi je prineslo blede jutro, ko so me spet odvezali in postavili k boru.

Ampak — še nekaj takih prečutih noči, pa bi vkljub dobri hrani opešal. Reči seve nisem smel ničesar, kajti če bi se Old Shatterhand pritoževal nad utrujenostjo, kako bi se osramotil!

Radoveden sem čakal, kdo mi bo prinesel zajutrek. Čr nolaska —? Pač menda ne, saj sem jo odklonil.

Pa je le prišla. Nič ni rekla in v njenih očeh sem bral, da ni jezna, le žalostna da je.

Tudi Pida je prišel in pogledal, ali je vse v redu. Povedal mi je, da pojde s četo bojevnikov na lov in da se bo že popoldne vrnil. Res so kmalu nato odjezdili v prerijo.

V.

Ukradena oporoka.

Nekaj ur je minilo. Opazoval sem tabor in mislil na beg.

Med drevjem se je prikazal Santer. Peljal je svojega osedlanega konja za vajeti, puško je imel v rokah, naravnost k meni je šel.

Obstal je pred menoj in rekel:

»Na lov grem in dolžnost mi vелеva, mr. Shatterhand, da vam svoj odhod najavim. Najbrž se bom kje zunaj na preriji srečal s Pido, ki je vam tako zelo naklonjen, mene pa ne mара.«

Mislil je menda, da mu bom odgovoril. Pa naredil sem se, kot da ga nisem čul.

»Ste menda uglušeli, he?«

Molčal sem.

»Škoda! Ne samo radi vas, tudi radi mene je škoda, da ste gluhi!«

S porogljivo nežnostjo mi je božal roko.

»Poberi se, lopov!« sem ga nahrul.

»Oho —! Govoriti še znate, le slišite nič več! Škoda, res škoda! Bi vas bil rad to in ono vprašal.«

Predrzo in izzivajoče me je gledal. V njegovem obrazu je bilo nekaj čudnega, bi rekel, satanski zmagovitega. Nekaj je nameraval, nekaj je skrival, o tem ni bilo dvoma.

»Da, rad bi vas nekaj vprašal. Zanimalo bi vas, če bi zvedeli, kaj je tisto.«

Pričakovaje me je gledal in čakal, ali bom odgovoril.

Pa seveda sem spet molčal. Odurno se je zakrohotal.

»Hahahahahahaha —! Kaka podoba —! Kak prizor —! Slavni Old Shatterhand na drevesu smrti, lopov Santer pa svoboden mož —!

Pa še vse drugače bo, sir, še vse drugače! Ali vam je morebiti znan gozd, hm, da, nekak smrekov gozd po imenu Indelče čil?«

Indelče čil —?!

Beseda je šinila v mene ko električna iskra. Saj sem jo bral v Winnetouovi oporoki —! Odkod jo je zvedel —?

Čutil sem, da ga gledam, kot bi ga mislil prebosti.

»Hahahahahahaha —! Bulji v mene, kot da bi imel sablje v glavi mesto oči —!« se je smejal. »Da, da, baje rastejo nekje gozdovi, ki jim je tako ime, sem čul —!«

»Lopov, odkod veš to ime?« sem vprašal razburjen.

»Tam sem ga našel, kjer je najti tudi ime Cešoš. Ali tudi tisto poznaš?«

»Grom in strela —! Treba bo —«

»Počakaj še! Kaj pa je tisto, tisti Deklil to ali kako se že imenuje? Rad bi —,«

»Nesramnež —! Zločinec —!« sem kričal, ne, tulil. »Ukradel si papirje, ki —.«

»Imam jih, da!« se je rogal.

»Okradel si Pido —!«

»Okradel —? Neumnost! Bedarija! Vzel sem si, kar je moje. Nisem kradel. Tule v žepu imam papirje! Z omotom vred!«

Potrkal si je na prsni žep.

Vse je vrelo v meni.

»Primita ga! Držita ga!« sem kričal stražnikoma.

»Mene —?« se je smejal. »Mene da bi prijeli —?

Dajte, poskusite!«

Skočil je v sedlo.

»Držita ga!« sem tulil. »Pido je okradel —! Ne sme uiti, ne —.«

Besede so se mi zadušile v sopenju in hropenju. Pobesnel sem, v blaznem strahu sem trgal vezi.

Santer je skokoma zdirjal ven v prerijo —. Z Winnetouovo oporoko —. Poslednjo voljo mojega Winnetoua je ukradel —.

Stražnika sta planila na noge, buljila za ubežnikom s praznimi očmi, genila pa se nista.

In tat je izginil v preriji —. In nihče se ni zmenil, da bi pohitel za njim —. In jaz — jaz pa zvezan, privezan —!

Vlekel sem za jermen, vlekel in hropel in škrtal z zobmi in napejal vse moči in kite. Nisem pomislil, da je jermen iz bizonovega usnja, da bi prej kite pretrgal ko tako usnje, nisem pomislil, da mi nič ne pomaga, če tudi raztrgam jermen na rokah, ker sem bil tudi za noge privezan k drevesu. Jermen mi je rezal do kosti v živo meso, — nisem čutil bolečin, napejal sem se, trgal in vlekel in tulil in kričal — in padel po tleh.

Jermen na rokah se je utrgal.

»Uff —! Uff —!« sta kriknila stražnika. »Utrgal se je —! Utrgal se je —!«

Zgrabila sta me.

»Pustita me!« sem tulil. »Saj vam ne bom ušel, samo za Santerjem moram, da ga ujamem in primem! Pustita me! Pido je okradel, vašega mladega poglavarja!«

Moje kričanje je dvignilo vso vas na noge. Vse je hitelo, da me prime.

Čisto po nepotrebnem so se razburjali. Saj sem še visel za noge na drevesu in taka gneča se je tlačila krog mene, da bi jim ne mogel uiti, če bi bil tudi vseh vezi prost, in sto rok se je stegovalo po meni.

Končno so me le spet imeli ob drevesu, varno privezanega. Brez sunkov in udarcev, brez bul in prask seveda niso opravili.

Vsi zasopli so si rdečkarji otipavali kosti in si drgnili obtolčena mesta, jezni pa niso bili prav nič na mene, le neznansko so se čudili, da sem jermen raztrgal.

»Uff —! Uff —! Uff —! Utrgal se je — bi bizon ne raztrgal — živ človek bi ne verjel —!«

Tako so se čudili, ogledovali jermen in mene, pa se iznova čudili.

Tedaj šele sem začutil bolečine. Jermen mi je prerezal meso do kosti. Zapestji sta mi krvaveli.

In še vedno se nihče ni genil.

»Kaj stojite pa zijate v menel!« sem jih nahrul. »Niste razumeli, kaj sem rekel? Santer je Pido okradel —! Brž na noge! In za njim!«

Pa nihče ni ubogal.

Spet sem pobesnel in kričal in vpil kakor iz uma.

Končno je prišel eden, ki je bil menda le pamatnejši in razumnejši ko drugi. Eno pero je bil. Pretil se je skozi gnečo, stopil k meni in me vprašal, kaj se je zgodilo.

Povedal sem mu.

»Tisti govoreči papir je torej last Pide?« je popraševal čisto po nepotrebem.

»Seveda je, seveda! Saj si sam bil poleg, ko mu ga je Tangua prisodil. Pa kaj poprašuješ? Za njim!«

»Pa veš natančno, da je Santer s tistim papirjem pobegnil?«

»Saj mi je sam povedal!«

»In da se ne vrne več?«

»Mu na misel ne bo prišlo!«

»Torej moramo Tanguo vprašati, kaj se bo zgodilo. On je poglavar.«

»Vprašajte, le vprašajte ga! Pa ne obotavljajte se, ne obotavljajte se! Brž pojdi, brž!«

Pa še se je obotavljal. Kar z nogami bi bil cepetal, da nisem imel zvezanih.

Zagledal je jermen pri mojih nogah, ga pobral, ga gledal, majal z glavo in vprašal poleg stoječega bojevnika:

»Tale jermen je raztrgal?«

»Da.«

»Uff —! Uff —! Da, Shatterhand je! In tak mož mora umreti —! Zakaj je beli človek —? Zakaj ni rdeči bojevnik —? Zakaj ni Kiowa —?«

Končno je le šel in vzel jermen s seboj. Vsi so šli za njim, le stražnika sta ostala.

Napeto, v moreči nepotrpežljivosti sem čakal, kedaj bodo odjezdili za tatom.

Kaj še! Še zmenili se niso za njega. Vse se je pomirilo in življenje je šlo spet svojo vsakdanjo pot.

Norel sem. Prosil sem stražnika, naj gresta poizvedovat. Pa odgovorila sta, da me ne smeta pustiti samega.

»Pa vsaj koga vprašajta!«

Poklicala sta bojevnika, ki je slučajno šel mimo. In od njega sem zvedel, da je Tangua zasledovanje prepovedal. Do tistega govorečega papirja da mu ni nič, Pida pa da ga tudi ne potrebuje, ker ga ne zna brati.

Lahko si mislite, kaka jeza me je kuhala! Besnel sem. Škripal sem z zobmi, da sta stražnika skrbneče pogledovala po meni, trgal sem vezi in bi se bil skorajda spet odtrgal od drevesa vkljub bolečinam na zapetju. Stokal sem v onemogli jezi.

Pa kaj mi je pomagalo vse moje razburjanje —? Nič, čisto nič! Vdati sem se moral.

In vdal sem se. Premažal sem se, vsaj na zunaj sem bil miren. Pa eno sem trdno sklenil, — prvo priliko za beg bom porabil, ušel jim bom in pohitel za Santerjem, pa naj bi bile težkoče še tako velike.

Kake tri ure so minile. In spet je oživela vas.

Ženski glas je nekje kriknil. Že prej sem videl, da je Črnolaska stopila iz svojega šotora in nekam odšla. In kmalu nato je kriče priletela nazaj, izginila

v šotoru, pa spet prihitela iz njega z očetom in oba sta kriče nekam letela. Vse je drlo za njima.

Nekaj se je zgodilo —. Nekaj važnega —. Morebiti je bilo v zvezi s papirji —.

In potem je skokoma pridirjal Eno pero k meni in mi že od daleč kričal:

»Old Shatterhand razume vse —. Ali je tudi zdravnik?«

»Da!« sem odgovoril. Najbrž je kdo zbolel pa bi me peljali k njemu. Upal sem, da mi bodo sneli vezi vsaj na nogah.

»Ali znaš bolezni ozdraviti?«

»Znam.«

»In tudi mrtve obujati?«

Hm —! Da znam, tega vendar nisem mogel reči. Ne pa tudi nisem smel reči, sam bi si bil uničil priložnost za beg.

»Ali je kdo umrl?« sem vprašal. »Kdo?«

»Moja hčerka.«

Prestrašil sem se.

»Čr nolaska —?«

»Ne, njena sestra, žena mladega poglavarja Pide. Našli smo jo v njenem šotoru, zvezana je bila, ne gane se. Medicinman jo je preiskal in povedal, da jo je ubil Santer, ki je ukradel govoreči papir.

Ali bi šel z menoj in ji vrnil življenje?«

»Peljite me k njej!«

Odvezali so me od drevesa, pa mi spet zvezali roke spredaj in noge na široko, da sem lahko stopal, in me peljali k Pidovemu šotoru.

To je seveda silno ustrezalo mojim namenom. Če se mi je ponudila prilika za beg, sem moral predvsem dobiti v roke svoje orožje. V Pidovem šotoru je bilo shranjeno. Pa so me sami peljali in mi pokazali šotor —! Lahko sem si ogledal notranjščino, si zapomnil, kje leži orožje, ni mi ga bilo treba šele iskati, ko bi prišel moj čas.

Polno ljudi je bilo na vasi, bojevnikov, žensk in otrok. Spoštljivo so mi naredili pot. Tangué nisem videl nikjer. Sama sva stopila z Enim peresom v šotor.

Črnolaska in star, grd dedec sta klečala pri truplu mlade Pidove žene. Ležala je na tleh kakor mrtva. Dedec je bil medicinar. Vstala sta, ko sta me zagledala.

Z enim samim pogledom sem zajel prostor. Da, na levi je ležalo moje sedlo z odejo, pod ležiščem nekje sta bila menda skriti moji puški, kakor je pravil Pida, na drogu sta visela samokresa in tomahawk, poleg pa bowie-knife. Kako sem bil vesel, da je bilo vse lepo na kup djano! Skok — pa bi bil oborožen!

»Old Shatterhand naj si ogleda mojo mrtvo hčerko!« me je prosil Eno pero.

Pokleknil sem k njej in jo preiskal, seve z zvezanimi rokami. Po dolgem iskanju sem našel, da ji srce še bije. Bila je samo nezavestna, najbrž jo je Santer pobil na tla. V strahu in napetem pričakovanju sta me opazovala oče in Črnolaska.

»Mrtva je in nobeden človek je ne more obuditi!« je pravil medicinar.

»Old Shatterhand jo bo obudil k življenju!« sem izjavil.

»Boš jo —? Res —?« je vzkliknil Eno pero ves radosten.

»Zbudi jo, o, zbudi jo!« je prosila Črnolaska in mi položila roke na rame.

»Bom jo zbudil!« sem ponovil. »Toda nihče razen mene ne sme biti pri njej, ako hočete, da se povrne k življenju.«

»Vsi bi morali ven?« se je čudil oče.

»Da!«

»Uff —! Ali veš, kaj zahtevaš —?«

Seveda sem vedel. Pa naredil sem se neumnega.

»Kaj neki druga, ko da vsi odidetel!« sem povedal.

»Tamle leži tvoje orožje. Če ga dobiš v roke, si svoboden! Ne moremo te samega pustiti!«

»Kako pa naj ti obudim hčerko?«

»Ali obljubiš, da se ne boš dotaknil svojega orožja?«

Lahko si mislite, kako težko mi je bilo treba odgovoriti. Bowieknife je visel v zapeljivi bližini, v hipu bi si prerezal vezi in da sem imel le samokrese in repetirko v roki, bi rad videl tistega, ki bi se mi drznil blizu priti!

Pa ne! Rdečkarji bi vsekakor tudi zgrabili za orožje, vnel bi se boj, ustreliti ali vsaj raniti bi moral vsaj nekaj napadalcev. Tega pa nisem hotel. In upiralo se mi je, da bi nezavest slabotne ženske izrabil za take namene.

Morebiti sem lahko obljubil, kar je Eno pero zahteval, pa si vkljub temu poiskal možnost za beg. Saj ni bilo ravno treba, da sem vzel svoje orožje.

Med drogi je visela razpeta koža in na njej sem videl različno orodje za ženska ročna dela, igle, sve-dre in drugo. Tudi trije nožiči so bili vmes, kakršne rabijo Indijanke za paranje, drobna, tenka rezila, komaj nekaj centimetrov dolga, pa zelo ostra. Le tako rezilo sem potreboval pa bi bil kmalu prost.

Rade volje sem torej povedal:

»Obljubim! Saj lahko vzamete orožje s seboj, ako se bojite, da vam bom ušel!«

»Ne, ni treba! Kar Old Shatterhand obljubi, to tudi stori. Pa to nam še ne zadostuje.«

»Kaj še zahtevate?«

»Zvit in prekanjen si. Če te pustimo samega, nam lahko tudi brez orožja uideš na kakršenkoli način. Ali mi obljubiš, da tega sedaj ne boš storil?«

»Obljubim!«

»In da se boš vrnil k drevesu smrti pa se dal spet privezati?«

»Besedo ti dam na to!«

»Torej pa pojdimo ven! Old Shatterhand ni lažnivec kakor Santer, mož beseda bo, lahko mu zaupamo.«

Odšli so.

Prvo, kar sem storil, je bilo, da sem si zataknil za zapeti levi rokav eno tistih ostrih rezil. Djal pa sem si ga v levi rokav, da bi lahko z desnico segel po nježa. Kedaj in kako da bom rezilo porabil, to je morala pokazati ugodna prilika, najbrž tedaj, ko bi me privezovali h kolom.

Nato sem se lotil nezavestne žene.

Pida je odjezdil na lov. Santer, njegov sosed, ga je seveda opazoval, porabil priliko, stopil v njegov šotor in pobil ženo na tla, da je lahko brez skrbi kradel. Od tistikrat so minile tri ure in žena je bila še vedno nezavestna. Udarec je bil torej zelo močen.

Preiskal sem glavo in našel, da je lobanja na strelnem šivu močno zatečena. Pritisnil sem na otekline in žena je bolešno vzkliknila. Pritiskal sem močneje, bolečina jo je zdramila, odprla je oči in me gledala s praznimi očmi. Pa spoznala me je in dahnila moje ime.

»Me poznaš?« sem jo vprašal.

»Da.«

»Zavedi se! Ne smeš se več onesvestiti, sicer boš spet umrla. Ali se spominjaš, kaj se je zgodilo?«

Strah pred smrtjo je učinkoval. Do dobra se je zavedla, zbrala je vse moči, podprl sem jo, sedla je in se prijela za glavo.

»Sama sem bila. Stopil je v šotor in zahteval medicino. Nisem mu je dala pa me je udaril.«

»Kje je medicina? Jo je vzel s seboj?«

Pogledala je po bližnjem drogu in prestrašena jeknila:

»Uff —! Ni je več —! Vzel jo je —! Ko me je udaril, sem padla. Nič ne vem, kaj je počel.«

Šele tedaj sem se spomnil na Pidove besede, da bo papirje shranil v medicino. In ko je Santer ob-

hajal, je pravil, da ima papirje z omotom vred. Odneseš je torej papirje s Pidovo medicino vred —.

Ukradel je poglavarju Pidi medicino —!

Pojasnil sem že na drugih mestih, kaj je medicina in kaj pomeni za indijanskega bojvnika. Bojevnik, ki je izgubil medicino, je brez časti, ne sme se več prikazati v svojem rodu, dokler ne najde medicine ali pa si z junaškim činom ne pridobi nove.

Ukradena medicina je pomenila za Pido nenadomestljivo izgubo —. Niti trenutek se ni smel več obotavljati, takoj je moral tatu zasledovati.

In tudi to je bilo za moje namene kakor nalašč.

»Ali si že močna dovolj? Se ne boš več onesvestila? Ali boš spet padla?«

»Ne bom padla! Dovolj sem močna. Vrnil si mi življenje! Zahvaljujem se ti!«

Vstal sem in odgrnil kožo, ki je zakrivala vhod. Pri šotoru sta stala oče in sestra, za njimi pa so se gnetli vaščani glava pri glavi.

»Vstopita!« sem ju povabil. »Mrtva žena je oživele.«

Kako veselje da je na moje besede zavladalo, tega mi pač ni treba praviti. Eno pero in Črnolaska, Kiowe in bojvniki, starčki in ženske, — vse je bilo prepričano, da sem jo res obudil od mrtvih. Vzklikali so, se drenjali krog mene, izpraševali, gledali in se čudili.

Ni bilo vzroka, da bi ugovarjal njihovi lahkovernosti ali bolje rečeno nevednosti. Nisem prišel med Kiowe, da bi jih poučeval o razločku med mrtvim in nezavestnim človekom. Le hladne obkladke sem naročil za ženo in pokazal Črnolaski, kako jih je treba pripraviti.

Veliko je bilo veselje Kiow nad čudežnim »obujenjem«. Pa še večja je bila njihova jeza nad Santerjem. Nemudoma so javili Tanguí, da je izginila Pidova medicina. Topot je seveda koj poslal četo bojvnikov za tatom, drugo pa, da poišče Pido. Ali je pač raz-

mišljaj, kako neumnost je zagrešil, da ni že koj na mojo zahtevo dal zasledovati Santerja?

Mene pa je Eno pero spet peljal k drevesu smrti in me privezal. Na vsa usta me je hvalil, kar cedil se je hvaležnosti. Seveda po indijansko.

»Še huje te bomo mučili, nego smo včeraj sklenili!« mi je prijazno zatrjeval. »Nikdar še ni noben človek toliko trpel, kakor boš trpel ti. In v večnih loviščih boš največji in najvišji vseh belokožcev, ki so kedaj dobili dovoljenje, da so smeli stopiti na posmrtne savane in prerije rdečih junakov!«

Hvala lepa —!

Tako sem si mislil. Glasno pa sem povedal:

»Da ste koj pohiteli za Santerjem, ko sem vas prosil in rotil, bi ga že imeli. Sedaj pa vam bo najbrž ušel.«

»Ne bo nam ušel! Prijeli ga bomo. Njegova sled bo dobro vidna.«

»Prijeli bi ga, čisto gotovo prijeli, če bi mogel z vami —.«

»Saj nas lahko spremljaš!«

»Jaz —? Če sem pa zvezan!«

»Dovolili bi ti, da smeš jezdit s Pido za tatom.«

»Res —?«

»Da!«

»In potem —?«

»Obljubiti bi nam moral, da se boš z njim vrnil in se pustil mučiti na kolu do smrti.«

»Sijajno!«

»Da! Obljubiš?«

»Hvala! Ako že moram umreti, rajši umrem slejkoprej. Komaj že čakam na smrt.«

»Da! Junak si, vedel sem to in tudi sedaj čujem, da si junak. Kajti le junak bo tako govoril. Vsem nam je žal, da nisi Kiowa in da nočeš postati Kiowa.«

Obžalovaje je kimal in odšel.

Obzirno sem mu zamolčal, da njegovo obžalovanje ni našlo prav nobenega odmeva v mojem trdem

srcu. Celò tako trdosrčen sem bil, da sem name-
raval svojim občudovateljem še tisto noč uiti — pa
še posloviti se nisem mislil.

Pido so kmalu našli.

Skokoma je pridirjal v vas, ves poten je bil nje-
gov konj. Najprvo je stekel v svoj šotor, nato k očetu.
In potem je prišel k meni. Na videz je bil miren, pre-
mađoval se je, na očeh pa sem mu videl, kako je raz-
burjen.

Brez uvoda je začel.

»Old Shatterhand je obudil od smrti mojo že-
no, ki jo ljubim. Zahvaljujem se mu! Ali veš, kaj se
je zgodilo?«

»Vse vem. Kako je ženi?«

»Glava jo še boli, pa voda ji dobro de, kmalu bo
zdrava.

Toda moja duša je bolna in ne bo prej zdrava,
da dobim nazaj svojo medicino.«

»Svaril sem te! Zakaj me nisi poslušal!«

»Old Shatterhand vedno prav pove! Da so ga
moji bojevniki poslušali, vsaj davi poslušali in pohi-
teli za tatom, bi ga že imeli.«

»Pida ga bo zasledoval?«

»Da. Mudi se mi, po slovo sem prišel. Počakati
boš še moral na smrt, čeprav bi že rad kmalu umrl,
kakor mi je pravil Eno pero. Odložili bomo mučenje,
da se vrnem.«

»Rad bom počakal.«

Odkritosrčno sem mislil te besede. Pida pa jih
je razumel po svoje in me tolažil:

»Ni dobro, če mora človek predolgo gledati smrti
v oči. Pa zapovedal sem, da ti čakanje kolikormogoče
olajšajo.

Še bolj pa bi ti bilo čakanje olajšano, če bi sto-
ril, kar ti bom sedajle predlagal.«

»Kaj?«

Vedel sem, kaj mi bo ponudil.

»Ali bi jezdil z menoj?«

»Za Santerjem?«

»Da.«

»Bil«

»Uff —! To je dobro! Čisto gotovo bova prijela tatu. Koj te odvežem in ti dam tvoje orožje.«

Segel je po jermenih.

»Stoj!« sem ga ustavil. »Le z enim pogojem!«

»Povej!«

»Le kot svoboden človek jezdim s teboj.«

»Uff —! To ni mogoče.«

»Pa ostanem.«

»Svoboden boš, dokler ga bova zasledovala, pa se vrneš z menoj in si spet naš ujetnik. Nič druga ne zahtevam od tebe, le besedo nam moraš dati, da nam spotoma ne pobegneš.«

»Vzel bi me s seboj le zato, ker mi nobena sled ne uide —? Hvala lepa! Ostal bom! Old Shatterhand ni lovski pes.«

»Dobro si premislil!«

»Sem si že premislil.«

»Pomisli, da morebiti medicine ne dobimo, ako nas ne spremljaš. In tudi govorečih papirjev ne!«

»Meni ne bo ušel, če ga hočem imeti. Vsak naj si sam poišče, kar mu je bilo ukradeno!«

Ni me razumel. Razočaran je majal z glavo in mi zatrjeval:

»Rad bi te bil vzal s seboj. S tem bi ti bil pokazal svojo hvaležnost, da si vrnil življenje moji ženi. Nisem jaz kriv, če nočeš —.«

»Če mi misliš biti hvaležen, mi lahko izpolniš neko drugo prošnjo —.«

»Katero?«

»Prosil bi te radi tistih belokožcev, ki so prišli s Santerjem. Kje so?«

»V svojem šotoru.«

»Svobodni?«

»Ne.«

»Zvezani?«

»Da.«

»Zakaj?«

»Prijatelji so Santerja, ki je Pidi ukradel medicino.«

»Nedolžni sol!«

»Tako pravijo. Pa Santer je sedaj naš sovražnik, zato so tudi njegovi prijatelji naši sovražniki. Privezali jih bomo na drevo smrti. S teboj vred bodo umrli.«

»Povem ti, da niso ničesar vedeli o tatvini!«

»Nas nič ne briga. Tebe bi bili ubogali! Vem, da si jih posvaril.«

»Pida, mladi, pogumni in plemeniti poglavar Kiow, naj me poslušaj! Na kolu bi naj umrl, pa te nisem prosil usmiljenja. Za nje pa prosim.«

Molčal je nekaj časa.

»Uff —!« se je čudil. »Kaj prosiš?«

»Daj jim svobodo!«

»Svobodo naj jim dam —? In njihove konje in njihovo orožje —? Tega ne morem!«

»Daj jim svobodo radi tvoje žene, ki jo ljubiš in ki sem jo k življenju obudil!«

Pogledal je v stran.

Kaj je razmišljal?

Obrnil se je spet k meni.

»Old Shatterhand ni tak, kakor so drugi belo-kožci! Vobče ni tak, kakor so drugi ljudje. Kdo bi ga razumel! Da je prosil za sebe, bi mu morebiti prošnjo uslišal, dal bi mu bil priliko, da uide smrti. Boril bi se z našimi najmočnejšimi in najpogumnejšimi bojovníki. Toda Old Shatterhand noče ničesar zastonj. Ne prosi za sebe, za druge pa prosi!«

»Da! In ponavljam svojo prošnjo!«

»Dobro! Svobodni bodo! Pa tudi jaz stavim svoj pogoj!«

»Kateri?«

»Rešil si moji ženi življenje, mi pa damo tistim trem ljudem svobodo — in midva sva si bôt!«

»Dobro! Midva sva si bõt!«

»Izpustil jih bom sedajle. Pa osramotil jih bom. Niso te poslušali, zato morajo priti k tebi in se ti zahvaliti, da si jih rešil. Howgh!«

Odšel je v očetov šotor. Sporočiti mu je moral, kaj mi je obljubil.

Kmalu se je vrnil, izgubil med drevjem, pa pripeljal Santerjeve tovariše. Konje so peljali za vajeti in oboroženi so bili. Pokazal jim je k meni in stopil v svoj šotor.

Prikorakali so, — živa podoba ubogih grešnikov.

»Mr. Shatterhand,« je začel Gates, »čuli smo, kaj se je zgodilo. Ali je res taka strašna reč, če takle rdeči človek izgubi svojo medicinsko vrečo?«

»Čudim se, da res čisto nič ne poznate divjega zapada! Izguba medicine je najhujši udarec za rdečega bojvnika. To bi vendar morali vedeti!«

»Well! Zato torej je Pida kar podivjal in zato so nas zvezali —? Slaba bo predla Santerju, če ga dohitijo!«

»Si ni nič boljšega zaslužil! No, sedaj vendar vidite, da vas je res prevaril?«

»Nas —? Kaj nas briga tista medicina!«

»Mnogo vas briga! Ali ne veste, kaj je bilo v medicini?«

»Ne.«

»Papirji, ki si jih je tako zelo želel in ki smo se radi njih prepirali s Tanguo.«

»Kaj pa tisti papirji nas brigajo?«

»Mnogo vas brigajo! V tistih papirjih je točen popis kraja, kamor je skrnil Winnetou zlato.«

Osupel je strmel v mene.

»Vsi vragi —? Res —?«

»Čisto res!«

»Morebiti se pa motite!«

»Sam sem bral papirje.«

»Poznate tisto mesto?«

»Da.«

»Povejte nam, mr. Shatterhand, povejte nam, kje je zlato! Jezdili bomo za lopovom in mu pred nosom odnesli zlato.«

»Vi bi mu ga pa odnesli, vi pa —! Sicer pa mi sedaj niste verjeli, mi še odslej ni treba! Santer vas je najel, da bi mu bili pomagali zlato najti, ko bi mu ga bili našli, bi vas bil postrelil ko pse. Sedaj vas ne potrebuje več, sam bo našel zlato, zato vas je zapustil. In postreliti vas ni treba, saj ve, da bodo rdečkarji poskrbeli za vašo smrt.«

»Vsi vragi —! Torej se moramo res le vam zahvaliti za življenje, Pida je tako pravil.«

»Bo že tako. Z menoj vred bi morali umreti na kolu.«

»In za nas ste prosili? Za sebe pa ne —? Povejte, kaj pa bo z vami?«

»Mučili me bodo. Druga nič.«

»Do smrti?«

»Yes!«

»Pomilujemo vas, sir, iz srca pomilujemo! Ali bi vam ne mogli kakorkoli pomagati?«

»Hvala, mr. Gates! Za mene ni pomoči. Le potolažite se in odjezdite odtod in ko pridete spet med ljudi, pa jim lahko pripovedujete, da Old Shatterhanda ni več, da je pri Kiowah umrl na kolu.«

»Žalostna novica! Preklicano žalostna! Bi rajši kaj veselejšega pripovedoval —!«

»Bi lahko, da me niste na Mugworthu nalagali! Če bi mi bili tistikrat odkritosrčno povedali, da so Kiowe prišli s Santerjem, bi sedajle ne čakal na kol in na smrt. Vi bodete krivi moje smrti, ki bo grozna! To vam očitam in želim, da vas ta očitek noč in dan straši!

Sedaj pa glejte, da pridete odtod!«

V taki zadregi je bil, da ni vedel kaj povedati. Clay in Summer ves čas nista rekla besede in sta vedela še manj. Najpametneje se jim je še zdelo, da so se pobrali. Zahvalil se mi pravzaprav nobeden ni,

da sem jim izprosil svobodo. Le enkrat so se še ozrli po meni z zabriženimi obrazi, preden so izginili za oglom.

Koj za njimi je odjezdil tudi Pida. Ni prišel k meni, niti pogledal me ni. Saj sva si bila bõt —.

Prepričan je bil seve, da me bo še našel na drevesu smrti, ko se vrne. Sam pa sem bil prav tako prepričan, da ga bom našel ob Rio Pecosu ali pa više gori v Sierra Riti.

Čigava bo obveljala, njegova ali moja —?

Opoldne mi je Čr nolaska prinesla jesti. Vprašal sem jo, kako se počuti sestra. Bolje da ji je, je pravila, in da bolečin ne čuti več.

Toliko mesa mi je prinesla, da ga pojesti nisem mogel. Žalostno me je gledala, njene oči so bile vlažne, nekaj bi mi bila rada povedala, pa si ni upala začeti.

Pomagal sem ji.

»Moja sestra bi mi rada nekaj povedala? Le kar naj pove!«

Obotavlja se in boječe je začela:

»Old Shatterhand ni prav storil!«

»Kaj nisem prav storil?«

»Da ni jezdil s Pido.«

»Čemu bi naj bil jezdil?«

»O, veliki beli lovec bi že imel čemu jezdit —! Častno je, brez tožbe na kolu umreti, Čr nolaska pa misli, da je častno živeti še bolj!«

»Je že res. Če pa je Pida zahteval, da bi se moral vrniti v ujetništvo in umreti —.«

»Tako je Pida moral reči. Pa bi že bilo drugače prišlo. Old Shatterhand bi bil morebiti Pidi dovolil, da bi smel biti njegov prijatelj in brat in da bi smel z njim kaditi pipo miru.«

»Da! In svojega prijatelja in brata bi ne bil dal mučiti na kolu —. Tako misliš, kajne?«

»Da.«

»Prav je, kakor misliš. Pa tudi to je prav, kar sem jaz storil. Bi pač rada, da bi ostal živ?«

»Da!« je povedal odkrito. »Saj si moji sestri rešil življenje!«

»Ne boj se preveč za mene! Old Shatterhand vsikdar ve, kaj mora storiti!«

Zamišljena je zrla pred sebe, kradoma pogledovala po stražnikih in nepotrpežljivo zamahnila z roko.

Razumel sem jo. Rada bi bila z menoj govorila o begu, pa ni smela. Stražnika sta ji bila napoti.

Ko me je spet pogledala, sem se ji nasmehnil in rekel:

»Okoli moje sestre je jasno in čisto. Old Shatterhand ji vidi v srce, pozna njene misli.«

»Jih res poznaš?«

»Da! In tvoje misli se bodo uresničile!«

»Kedaj?« je hlastnila.

»Kmalu.«

»Naj bo, kakor praviš! Črnolasko bo veselilo, če se bo uresničilo, kar misli!«

Olajšala si je srce, pogum se ji je vrnil. Pri večerji si je upala že več.

Na vasi so goreli ognji, med drevjem pa je bila tema. Spet je nabadala koščke mesa na nož in mi jih devala v usta. Stala je trdo ob meni. Kakor slučajno mi je stopila na nogo. Razumel sem, da me hoče na nekaj opozoriti. Povedala je:

»Old Shatterhand še morebiti nima dovolj. Ni mam več mesa v skledi. Ali želi še česa? Poskrbela mu bom.«

Čuvaja se za te besede nista zmenila, jaz pa sem jih razumel. Dal bi ji naj odgovor, ki bi se nanašal na jed, vmes pa bi naj omenil tisto, kar sem potreboval za beg. »Poskrbela« bi mi tisto, je rekla.

Odgovoril sem:

»Moja sestra je zelo dobra! Pa zahvaljujem se ji! Sit sem in imam vse, kar potrebujem.

Kako se počuti žena mladega poglavarja?«

»Bolečine ji minevajo, pa še vedno si mora polagati vodo na glavo.«

»In prav je tako! Nege potrebuje. Kdo ji streže?«

»Jaz.«

»Ji boš stregla tudi nocoj?«

»Ostala bom do jutri pri njej.«

»Do jutri boš ostala pri njej? In potem se spet vidiva!«

»Da, potem se spet vidiva!«

Šla je. Stražnika najinega dvoumnega pogovora seve nista razumela.

Črnolaska bi me torej pričakovala v šotoru pri sestri, ko bi prišel po svoje orožje, tako je rekla. Bilo mi je ljubo, obenem pa so se mi vzbudili tudi pomisleki. Nista me smeli izdati, molčati bi morali —. In vendar bi morali klicati na pomoč in opozoriti stražo! Drugo jutro bi vso krivdo valili na nju —. In neprilik jima nisem smel povzročiti z begom.

Kako bi se ognil tej težkoči —? Druge pomoči ni bilo, zvezati sem ju moral. Ko bi odšel sta lahko kričali kolikor sta hoteli, in povedali, da sem nenadoma stopil v šotor in ju s pestjo pobil na tla.

Tako sem tudi sklenil. Črnolaska bo gotovo zadovoljna z vsem, kar bom storil. Ali bo njena sestra pristala na prevaro, tega nisem vedel. Pa nisem se bal, rešil sem ji življenje, nekaj je že smela storiti za mene.

In še ena misel mi ni dal miru.

Ali je bila repetirka še v šotoru? Nisem opazil puške, ko sem »obujal« Pidovo ženo. Vedel je, da je repetirka dragocena in za njega neprecenljive vrednosti, morebiti jo je vzel s seboj —. Morebiti pa tudi ne, ker ni znal streljati z njo. Da ali ne —? Počakati je bilo treba. Ako je vzel repetirko s seboj, sem moral na vsak način prej za njim ko za Santerjem.

Straži sta se menjali, Eno pero je zamenjavo nadzoroval. Moja ura je prišla. Vsaj na eni roki sem

moral jermen razrezati prej, nego so me privezali, sicer se nisem mogel osvoboditi.

Eno pero me je sam odvezal od drevesa, bal se je, da bi bila čuvaja nerodna in bi ne pazila na ranjeni zapestji.

Legel sem med kole kakor običajno, pa neopazeno potegnil drobno rezilo iz levega rokava in ga stisnil v desno pest. Tema je bila med drevjem, nisem se bal, da bi me kdo opazil. Ponudil sem levico, da bi mi dali zanko krog zapestja. Preden pa so mi jo privezali h kolu, sem se naredil, kot da me je jermen zarezal v rano, in hlastno dvignil levico k ustom, porinil skrivaj z desnico rezilo med zapestje in jermen ter ga domala prerezal.

»Pazi vendar!« se je zadrl Eno pero nad stražnikom, ki me je vezal. »Rane si se dotaknil! Old Shatterhanda bomo mučili na kolu, prej pa ne.«

Rezilo sem izpustil in si dobro zapomnil mesto, kamor je padlo, da bi ga pozneje lahko našel. Privezali so mi še desno roko h kolu in tudi noge. Spet so mi položili zvito odejo pod glavo, z drugo pa so me ogrnili.

Eno pero je še povedal:

»Nocoj pa nam Old Shatterhand ne more uiti! S temile ranami na zapestjih ne more raztrgati jermenov.«

Odšel je in čuvaja sta počenila pri mojih nogah. Odločilni trenutek se je bližal.

V takih trenutkih so ljudje razburjeni, komaj se premagujejo. Meni bije srce kakor navadno, še bolj miren sem ko sicer. In tako tudi mora biti. Taki trenutki zahtevajo hladno kri in mirno srce.

Ure so minevale, ognji so ugašali, le pred poglavarjevim šotorom je še žarel nizek plamen. Hladno je bilo, čuvaja je zeblo, stisnila sta kolena tesno k telesu. Pa sključeno sedenje ju je utrudilo, legla sta, z glavami obrnjena proti meni.

Počasi, pa krepko sem potegnil, narezani jermen se je utrgal, levica je bila prosta. Potegnil sem jo k sebi, poiskal pod seboj rezilo, se obrnil na desno stran in potegnil levico pod odejo tako daleč, da sem dosegel desno zapestje, in prerezal jermen. Obe roki sta bili prosti!

Sedaj pa k nogam! Pa kako? Sesti sem moral, da sem dosegel jermene na nogah, čisto k nogam sem se moral skloniti. Čuvaja bi me videla —. Premaknil sem se nekajkrat, nista se zmenila. Ali sta spala —?

Bodi kakorkoli, bolje brž ko počasi! Odgrnil sem odejo, sedel in se sklonil k nogam. Res sta spala. Dva-krat sem potegnil z rezilom, prost sem bil. Dva udarca s pestjo in stražnika sta ležala nezavestna. Zvezal sem ju z prerezanimi jermeni, odrezal dva kosa od odeje in jima zamašil usta, vstal in razmahnil otrple ude. Kako dobro je delo!

Pa brž po orožje!

Legel sem na tla in se splazil v vas, od drevesa do drevesa, od šotora do šotora. Nič se ni genilo, neopaženo sem prilezel do Pidovega šotora. Že sem mislil odgrniti kožo pri vhodu, ko je zašumelo za šotorom.

Počeni sem in poslušal. Rahli koraki so se bližali, nekdo je obstal čisto blizu mene.

»Čr nolaska —?« sem šepnil.

»Old Shatterhand —!« je odgovorila.

Vstal sem. »Zakaj nisi v šotoru?«

»Niko gar ni v šotoru, da naju ne bodo kregali. Sestra je bolna, streči ji moram, pa sem jo odnesla v očetov šotor.«

O ženske, zvite ženske —!

»Pa moje orožje je še v šotoru?«

»Da. Tam, kjer si ga videl včeraj.«

»In puški?«

»Sta pod Pidovim ležiščem. Kje ima Old Shatterhand konja?«

»Čaka. Dobra si bila do mene. Hvaležen sem ti!«

»Old Shatterhand je dober do vseh ljudi! Ali se bo vrnil?«

»Upam. Pripeljal bom Pido. Moj prijatelj in brat bo.«

»Boš jezdil za njim?«

»Da. Dohitel ga bom.«

»Nič mu ne povej o meni! Nihče drug ko sestra ne sme vedeti, kaj sem storila.«

»Še več bi bila storila, vem! Daj mi roko, da se ti zahvalim!«

Dala mi je roko in šepnila:

»Naj se ti beg posreči! Oditi moram, sestra me čaka.«

Preden sem ji mogel ubraniti, je potegnila roko k ustom in jo poljubila. Izginila je v temi.

Dobro dekle!

Stopil sem v šotor in se dotipal do ležišča. V odeji zaviti sta ležali pod njim puški. Obesil sem si ju na rame, vzel še samokres, nož, sedlo ter svojo odejo in tomahawk.

Ni minilo pet minut pa sem bil že spet pri drevesu smrti, osedlal konja in se pripravil na odhod. Tudi od stražnikov sem se poslovil.

Sklonil sem se k njima. Bedela sta.

»Bojevniki rodu Kiowa nimajo sreče z Old Shatterhandom,« sem jima pravil polglasno. »Nikdar ga ne bodo videli na mučeniškem kolu.

Jezdil bom za Pido in mu pomagal ujeti Santerja, ki mu je ukradel medicino. Moj prijatelj in brat bo. Morebiti se vrnem z njim v wigwame Kiow. Povejta to poglavarju Tangui! Naj se ne skrbi za sina, čuval ga bom, nič se mu ne bo zgodilo. Sinovi in hčerke rodu so bili prijazni z menoj, zahvalita se jim v mojem imenu, ne bom jim pozabil njihove prijaznosti! Howgh!«

Vzel sem vranca za vajeti in ga peljal iz vasi. Šele ko sem bil daleč zunaj na preriji, sem zajahal in odhitel na jug.

VI.

Winnetouovo maščevanje.

Tema je bila, sledov nisem videl. Pa se tudi brigal nisem za nje. Vedel sem, da jezdi Santer k Rio Pecosu, v pueblo Apačev, Pida pa za njim.

Kdo mi je to povedal? Winnetouova oporoka.

Tri krajevna imena sem bral v oporoki. Ime Indelče čil je Santer razumel, imeni Ce šoš in Deklil to pa sta mu bili nepoznani. Pa če bi bil tudi razumel, kaj pomenita, bi ne bil vedel, kje je treba iskati »Črno vodo« in »Medvedovo skalo«. Kraja sta ležala daleč zunaj v Sierra Riti, le enkrat sva ju obiskala z Winnetouom. Sama sva dala jezeru in skali ime in nihče drug ni vedel, kje leži Deklil to in Ce šoš, ko Apača, ki sta naju spremljala. Tista dva pa sta se medtem že postarala in sta v miru preživljala svoja zadnja leta v pueblu.

Kdo pa je Santerju povedal, da mora iti k njima v pueblo vprašat za tistimi kraji? Vsak Apač, katerega je srečal in vprašal za Deklil to in Ce šoš. Ves rod Mescalero je poznal tisti dve imeni in vedel, da sva z Winnetouom obiskala tiste kraje.

Ali se je smel Santer pokazati v pueblu? Spoznali bi ga —.

Drzen človek je bil. In tak človek si vse upa za zlato. V sili si je lahko pomagal s kakršnimkoli izgovorom. Winnetouovo oporoko je imel, na ovitku je bil vrezan Winnetouov totem, tega bi pokazal pa bi mu nihče nič ne storil.

Vsekakor sem moral priti v pueblo prej ko Santer. Posvaril bi Apače, počakal bi na njega in ga

prijel. In to mi ni bilo nemogoče, moj vranec je bil dober dirkač in Santer je bil komaj dobrih dvanajst ur pred menoj.

Na žalost se mi je pripetila usodna nesreča. Vranec je šepal. Zaman sem iskal, kaj bi mu bilo. Šele tretji dan sem opazil vnetje na kopitu, dolg trn mu je tičal v njem. Zamudil sem se, dvomil sem, da bom Santerja prehitel.

Jezdil sem tisti dan po pusti, z redko travo poraščeni savani. Dva jezdeca sem opazil, Indijanca sta bila, prihajala sta mi naproti. Ker sem bil sam, se mi nista ognila.

Ko sem prišel bliže, je eden izmed njiju zakrtil s puško in pognal konja v skok. Spoznal sem ga, Jato ka je bil, Brza noga, apaški bojevnik. Tovariša nisem poznal.

Pozdravila sva se, vprašal sem ga:

»Moja brata nista na bojnem pohodu in tudi ne na lovu. Kam sta namenjena?«

»Na sever, v gorovje Gros Ventre, da počastimo grob Winnetoua, velikega našega poglavarja.«

»Torej ste že zvedeli, da je umrl?«

»Pred nekaj dnevi smo zvedeli. Velika žalost je odjeknila po gorah in dolinah, koder živijo Apači.«

»Ali vejo moji bratje, da sem bil poleg pri njegovi smrti?«

»Da. Old Shatterhand nam bo vse pripovedoval in nas bo vodil, ko bomo šli, da maščujemo smrt najslavnejšega poglavarja Apačev.«

»O tem bomo še govorili. Pa menda nista sama namenjena tako daleč na sever?«

»Ne. Le oglednika sva. Komanški psi so spet izkopali bojno sekiro.«

»Kje so vajini tovariši?«

»Daleč za nama prihajajo.«

»Koliko jih je?«

»Petkrat deset.«

»Kdo jih vodi?«

»Til lata — Krvava roka —. Rod ga je izbral za poveljnika.«

»Poznam ga. Najsposobnejši je.

Sta srečala tuje jezdece?«

»Enega.«

»Kedaj?«

»Včeraj.«

»Kak je bil?«

»Belokožec je bil. Vprašal je po Ce šošu.«

»In kaj sta mu odgovorila?«

»Poslala sva ga v pueblo k staremu Inti.«

»Uff —! Tistega belokožca iščem. Ga nista spoznala?«

»Ne.«

»Santer je.«

Osupla sta me pogledala.

»Santer —? Morilec —?«

»Da!«

»Uff —! Uff —!«

Kar otrpnila sta.

»Nič ne de! Dovolj je, da sta ga videla!

Seveda ne bodeta jezdila dalje, vrnila se bodeta in potovala z menoj. Ko opravimo s Santerjem, vas popeljem h grobu Winnetoua. Pojdimo!«

»Da, vrnila se bova!« je vneto pritrjeval Jato ka. »Prijeti moramo morilca!«

Odhiteli smo.

V nekaj urah smo prispeli do Rio Pecos. Prebredli smo ga in jezdili na njegovem desnem bregu dalje. Med potom sem pripovedoval Apačem o svojih doživljajih na Nugget cilu in pri Kiowah.

»Morilec Santer je torej ukradel oporoko našega velikega poglavarja?«

»Da.«

»In Pidovo medicino?«

»Da.«

»In tudi Pida zasleduje Santerja?«

»Da.«

»Sam?«

»Tangua je že nekaj ur pred Pidom poslal za tatom četo bojevnikov. Pida ima dobrega konja, najbrž jih je že dohitel.«

»Koliko bojevnikov je poslal Tangua?«

»S Pido vred jih je enajst.«

»Tako malo?«

»Enajst mož ni premalo, da ujamejo enega samega ubežnika. Še preveč jih je.«

»Uff —! Sinovi Apačev bodo doživeli veliko veselje! Prijeli bodo Pido in njegove bojevnike in jih mučili na kolu smrti!«

»Ne.«

»Ne —? Meniš, da nam bodo ušli? Morilec Sarter je jezdil v pueblo, Pida ga zasleduje, prišel bo tudi v naš pueblo. Ne more nam uiti.«

»Vem, da ne. Pa na kolu ne bo umrl.«

»Ne —? Kiowe so vendar naši sovražniki. In tudi tebe so mislili mučiti na kolu.«

»Lepo so ravnali z menoj in Pida je moj prijatelj, čeprav me je odločil za smrt na kolu.«

Začudil se je.

»Uff —! Old Shatterhand je še vedno tisti nerazumljivi bojevnik, kakor je vedno bil! Svoje sovražnike brani in zagovarja —. Ali bo Til leta zadovoljen?«

»Gotovo!«

»Pomisli, da je pogumen bojevnik in da so ga izbrali za poglavarja! Kot poglavar mora dokazati, da je te časti vreden. Ne sme prizanašati sovražniku.«

»Ali nisem tudi jaz poglavar Apačev?«

»Da! Inču čuna je imenoval Old Shatterhanda za poglavarja Apačev.«

»Kateri je bil prej imenovan, Til leta ali Old Shatterhand?«

»Old Shatterhand.«

»In kateri izmed naju je po letih starejši?«

»Old Shatterhand.«

»Torej mora po običajih rdečih ljudi mene ubogati. In zato ne bo ničesar storil Kiowam, če jih sreča, ker jaz hočem tako.«

Ugovarjal bi še bil, pa opazili smo sled, ki je peljala od leve čez plitvino in se obrnila v naši smeri na desnem bregu proti jugu.

Razjahali smo in sled preiskali. Jezdci so bili, Indijanci, v gosjem redu so jezdili. Če jezdijo Indijanci v gosjem redu, hočejo prikriti svoje število, previdni so, zasledovanja se bojijo. Potovali smo po ozemlju Apačev, Apači torej neznani jezdeci niso mogli biti, ne bilo bi se jim treba skrivati. Zasodil sem, da so Kiowe, Pida in njegovi ljudje. Po sovražnem ozemlju Apačev so potovali, nevarno je bilo za nje. Koliko jih je, tega se iz sledi ni dalo razbrati.

Našli smo mesto, kjer so obstali v gruča. Spet sem bral sledove in naštel enajst konj. Prav sem uganil. Pida je bil in njegovih deset ljudi.

Vprašal sem Apača:

»Tvoji ljudje prihajajo ob reki navzgor?«

»Da.«

»Kako daleč, misliš, so še odtod?«

»Ko smo se srečali, so bili pol dneva za menoj.«

»Tale sled pa kaže, da so Kiowe kvečjemu za pol ure pred nami.«

»Da! Naši bojevniki se bodo srečali s Kiowami. Kiow je samo enajst, naših pa desetkrat pet.«

»Dohiteti moramo Kiowe, še preden bodo srečali Apače. Spoprijeli bi se in Kiowam bi slaba predla. Naprej!«

Reka je krenila v ovinek na levo. Kiowe niso jezdili za ovinkom, menda so ga poznali. Pohiteli smo za njimi.

Kmalu smo jih opazili na ravnini, jezdili so drug za drugim.

Na mah pa so se ustavili, osupnili in obrnili konje. Pa zagledali so nas, spet obstali in jezdili dalje, toda ne naravnost proti nam.

»Zakaj so se obrnili?« je vprašal Jato ka.

»Opazili so najbrž Apače in videli, da so v premoči. Mi smo samo trije, pa mislijo, da jim nismo nevarni.«

»Da! Tamle prihajajo naši ljudje! Zunaj na ravnini —. Tudi sami so opazili Kiowe, v skok so se pogнали, zasledujejo jih!«

»Jezdita jim naproti! Naroči Til lati, naj obstoji in počaka, da pridem k njemu!«

»Zakaj pa ti nočeš k njemu?«

»S Pido moram govoriti. Naprej! Brž! Mudi se!« Ubogala sta.

Obrnil sem se na levo, da bi prestrigel Kiowe. Radoveden sem bil na Pidov obraz. Saj je mislil, da še visim na drevesu smrti —.

Spoznali so me. Prestrašen je kriknil Pida in še huje pogнал konja. Krenil sem še bolj na levo, da bi mu zaprl pot.

Ko mi je prišel dovolj blizu, sem mu zaklical:

»Pida naj počaka! Nič se mu ne bo zgodilo! V svoje varstvo ga bom vzel.«

Vkljub strahu mi je menda le zaupal, ustavil je konja in zaklical svojim ljudem, naj tudi počakajo. Prijezdili so k njemu.

Premagoval se je, saj se mora rdeči bojevnik v vsakem, še tako neprijetnem položaju premagovati. Pa slabo mu je uspelo. Iznenadenje, strah, čudenje, osuplost sem bral na njegovem obrazu. Tudi njegovi ljudje so strmeli v mene kakor v prikazen.

»Old Shatter — hand —! Old Shatterhand je svoboden —! Kdo te je osvobodil?«

»Nihče. Sam.«

Obstal sem pred njim.

»Uff —! Uff —! Uff —! Ni mogoče!«

»Za mene ni nemogoče. Vedel sem, da bom svoboden. Zato nisem hotel jezdit s teboj, zato nisem hotel prositi za življenje in zato sem ti rekel, naj si vsak sam poišče, kar mu je bilo ukradeno.

Pa ne boj se! Tvoj prijatelj sem, skrbel bom, da ti Apači ničesar ne bodo storili.«

»Uff —! Res boš to storil?«

»Da. Besedo ti dam na to!«

»Kar reče Old Shatterhand, to tudi stori.«

»Da! Poglej! Tamle zadaj stojijo Apači. Poslal sem jim svoja spremljevalca naproti. Razjahali so, čakajo, da pridem k njim. Šel bom in govoril za tebe.

Ali si našel Santerjevo sled?«

»Da. Pa dohiteli ga nismo.«

»V pueblo Apačev potuje.«

»Mislim sem si tako. Njegova sled kaže v pueblo.«

»Ste bili tudi sami namenjeni v pueblo?«

»Da.«

»Drzni ste! Če bi vas dobili Apači, bi vas čakala smrt na kolu!«

»Vem. Pa Pida mora tvegati življenje, da dobi nazaj svojo medicino. Nameravali smo se skriti kje blizu puebla in čakati na Santerja.«

»Odslej boš laže in varneje iskal svojo medicino, ker boš v mojem varstvu. In tudi Apači zasledujejo Santerja, ki je morilec. Pomagali ti bodo.

Ne morem te pa dovolj uspešno ščititi, ako nisi moj brat. Razjahaj torej! Kadila bova pipo miru.«

Zavzet me je gledal.

»Uff —! Old Shatterhand, veliki bojevnik in lovec, ki se je sam rešil z drevesa smrti in ušel iz našega tabora, — Old Shatterhand misli kaditi pipo miru s Pido —? Hoče biti njegov brat —?«

»Da. Pohiti! Apači bodo nepotrpežljivi!«

Razjahala sva in kadila pipo miru po predpisanim obredu.

Naročil sem mu, naj počaka, da mu mignem, in odjezdil k Apačem. Čakali so me že, vsak pri glavi svojega konja.

Poznal sem njihovega poglavarja. Til lata je bil zelo častiželjen, meni pa še vsikdar naklonjen. Upal sem, da mi ne bo nasprotoval.

Dal sem mu roko, ga prijazno nagovoril in rekel:

»Old Shatterhand prihaja topot sam, brez Winnetoua, poglavarja Apačev. Poročal bo svojim bratom o njegovi smrti, vse jim bom pripovedoval. Trenutno pa ne utegnem. Govoriti moram s teboj o Kiowah in o njihovem poglavarju Pidi, ki tamle čaka.«

»Vem, kaj bo Old Shatterhand zahteval!«

»Ti je Jato ka povedal?«

»Da.«

»No, kaj meniš?«

»Old Shatterhand je poglavar Apačev in Apači spoštujejo njegovo voljo. Pravim takole. Bojevniki Kiow naj se vrnejo v svojo vas, in sicer nemudoma, pa se jim ne bo nič zgodilo.«

»In Pida?«

»Videl sem, da je Old Shatterhand kadil s Pido pipo miru. Naj pride k nam, naš gost bo, dokler želi tako Old Shatterhand. Ko pa bo odšel, bo spet sovražstvo med nami.«

»Dobro! Zadovoljen sem. Poklical bom Pido.

Pa še nekaj! Bojevniki Apačev so namenjeni k Winnetouovemu grobu?«

»Da.«

»Naj se vrnejo z menoj v pueblo! Prijeti moramo Santerja. Ko opravimo z njim, bom sam peljal svoje brate k Winnetouovemu grobu. Howgh!«

»Howgh!« je potrdil Til lata in mi dal roko.

Mignil sem Pidi. Prišel je.

Sporočil sem mu Til latove pogoje in določili smo še podrobnosti glede razmerja med njim in Apači. Z vsem je bil zadovoljen in odjezdili smo ob Pecosu navzdol.

Zvečer smo se utaborili. Ker smo bili na ozemlju Apačev, smo si smeli zakuriti. Večerjali smo pa ob sedeli krog ognja in pripovedoval sem, kako je Winnetou umrl.

Molče so poslušali in molče so še dolgo sedeli, tako silno je delovalo poročilo na nje. Pripovedovali smo si še ta in oni dogodek iz življenja Winnetouovega in legli spat.

Dolgo nisem mogel zaspati. Spomini na Winnetouovo smrt so me razburili, bilo mi je, kot da še enkrat doživljam vse tiste usodne strašne dogodke. Mislil sem na Winnetouovo oporoko in na zlato. In ko sem končno zadremal, se mi je sanjalo o zlatu. Strašne sanje so bile! Za goro visoko nakopičeno je ležalo zlato ob robu brezdna, Santer pa ga je grebel v brezdno. Branil sem mu, rešiti sem hotel zlato, borila sva se, pa mu nisem bil kos. Tedaj je zašrmelo pod nama, odskočil sem, Santer pa je z zlatom vred strmoglavil v prepad.

Ves poten sem se zbudil. Sanje so sanje, pa ves dan se nisem iznebil misli, da moje sanje le niso bile navadne, da nekaj pomenijo. In vendar mi je bilo čisto umljivo, zakaj da sem ravno o zlatu sanjal in o Santerju —.

Hiteli smo, le kratko smo počivali opoldne. Upali smo, da najdemo Santerja še v pueblu.

Pozno v popoldnevu je bilo, ko smo se približali naselbini Apačev. Na desni sem zagledal štirioglasto stavbo, grobnico Kleki petre. Še je stal križ vrhu nje. Na levi je ležal črez dolino nerodovitni, peščeni pas, kjer sem se boril za življenje tistikrat, ko sem bil ujetnik Apačev. Kolikokrat sva z Winnetouom sedela ob grobnici nepozabnega učitelja Kleki petre, kolikokrat sva stala na bregu Rio Pecos in vzbujala spomine na tiste dni, ki so bili za mene hudi in nevarni, ki pa so mi prinesli prijateljstvo in pobratimstvo Winnetouovo.

Krenili smo iz doline Rio Pecos v sotesko in zagledali pred seboj stopničasto piramido, naslonjeno na stene soteske, pueblo Apačev. Večerilo se je, dim se je dvigal iz puebla, Apači so si pripravljali večerjo. V tem pueblu sem doživel najnevarnejše, pa tudi najlepše dni svojega življenja.

Zagledali so nas in Til leta je še posebej djāl dlan k ustom in zatrobil v sotesko:

»Old Shatterhand prihaja —! Old Shatterhand prihaja —! Hitite, bojevniki, pa ga pozdravite!«

Na mah so oživele ploščadi. Prebivalci so zagnali krik in vik, prislanjali so lestve in hiteli od nadstropja do nadstropja in ko smo skočili s konj in stopili po lestvah, se nam je stezalo naproti sto in sto rok, velikih in malih, vse nas je pozdravljalo. Pa žalostno je bilo naše svidenje. Prvikrat sem prišel brez Winnetoua —.

V pueblu ni stanoval ves rod Mescalero. Četudi je bil pueblo velika stavba, bi bil za toliko ljudi vendarle premajhen. Bil je le nekaka prestolica rodu. Winnetou je stanoval v njej in nekateri odličnejši bojevniki rodu in njihove družine, najožji Winnetouovi prijatelji. Lahko si torej mislite, da so me koj po prvem pozdravu obsipali z vprašanji, kako je bilo z Winnetouom.

Potolažil sem jih, da jim bom pozneje vse podrobno pripovedoval, pa vprašal:

»Kje je Inta? Govoriti moram z njim.«

»V svoji sobi je,« so odgovorili. »Po njega pojdemo.«

»Ne! Star je in slaboten, ne bom ga nadlegoval. Sam pojdem k njemu.«

Peljali so me v majhno, v skalo vsekano sobico. Pida me je spremljal.

Stari Inta je sedel na ležišču. Kar besedo mu je vzelo, tako je bil veselo iznenaden, ko me je zagledal. Nato pa je začel dolg nagovor, ki sem mu ga pa moral žal prekiniti.

»Pozneje mi boš to povedal! Beli človek je bil pri tebi?«

»Da.«

»Kedaj?«

»Včeraj.«

»Je povedal svoje ime?«

»Ne. Zamolčati da mi ga mora, tako da mu je naročil Winnetou.«

»Torej je prišel po Winnetouovem naročilu?«

»Da.«

»Odšel je?«

»Da.«

»Kako dolgo je bil pri tebi?«

»Približno tisti čas, ki ga beli uro imenujejo.«

»Govoriti je hotel s teboj?«

»Da. Pripeljali so ga k meni, pokazal mi je Winnetouov totem in rekel, da mora izvršiti njegovo poslednjo voljo.«

»Kaj sta govorila?«

»Popisati sem mu moral jezero, ki smo ga tisti-krat imenovali Deklil to.«

»In popisal si mu ga?«

»Da. Saj je Winnetou zapovedal.«

»Kaj vse si mu popisal?«

»Pot odtod k jezeru in tudi kraj sam.«

»Smrekov gozd, slap —?«

»Vse.«

»Tudi pot k viseči skali?«

»Tudi. Veselilo je mojo dušo, da sem smel spet govoriti o krajih, ki sem jih obiskal z Old Shatterhandom in Winnetouom, našim poglavarjem. Zapustil nas je in odšel v večna lovišča —. Kmalu pojdem za njim.«

Ničesar mu nisem smel očitati. Santer ga je prevaral z Winnetouovim totemom. Star je bil, zaupljiv, na misel mu ni prišlo, da bi sumil prevaro.

»Ali je bil belokožčev konj utrujen?« sem ga vprašal.

»Ne. Ko je odjahal, je bil svež in spočit.«

»Je dolgo počival v pueblu?«

»Ne. Ni utegnil. Mudilo se mu je.«

»Sta še kaj druga govorila?«

»Prosil je za niti, da bi si naredil vžigalno vrvico.«

»Tako —? Ste mu jih dali?«

»Da.«

»Čemu bi rabil vžigalno vrvico?«

»Ni povedal. Tudi smodnika smo mu morali dati, mnogo smodnika.«

»Za naboje?«

»Ne. Skalo misli razstreliti.«

»Tako —? Si videl, kam je djal totem?«

»V medicinski mošnjček. Čudil sem se, da ima medicinski mošnjček. Beli ljudje vendar ne nosijo medicine s seboj.«

»Uff —!« je vzkliknil Pida. »Ima jo še! Moja medicina je, ukradel mi jo je.«

»Ukradel —?« se je čudil Inta. »Ali je tisti belo-kožec tat?«

»Še hujši ko tat!«

»Pa ima Winnetouov totem —!«

»Tudi tistega je ukradel. Santer je, morilec!«

Stari je obsedel kakor kamenit kip.

Prepustila sva ga njegovemu strahu in odšla.

Santer nam je torej ušel —. In niti za pedenj mu nismo prišli bliže.

Da nismo bili preveč dobre volje, je umljivo. Til lata je predlagal:

»Nič ne bomo počivali, koj pojezdimo za njim. Morebiti ga še dohitimo, preden prispe do Črne vode.«

»Misliš, da pojde brez počitka? In ponoči?«

»Mesec sveti.«

»Pa konji so utrujeni, da ne govorim o nas.«

»Vzeli si bomo sveže konje. Počitka pa vsaj jaz ne potrebujem.«

»In Pida —?«

»Ne bom miroval, dokler ne dobim svoje medicine.«

»Dobro. Tudi mene žene za morilcem in tatom. Pustil bom vranca v pueblu. Zahteval je smodnik in vrvico, razstreljeval bo skale —. Vse mi lahko uniči —. Kar odjezdimo!«

Prebivalci puebla so me zadrževali. Obljubil sem jim, da se povrnem in tistikrat da jim bom poročal o smrti Winnetoua. Zadovoljiti so se morali.

In dve uri pozneje smo že podili na svežih konjih dalje, oskrbljeni obilo z živili, da se nam ni bilo treba muditi z lovom. Triindvajset nas je bilo, dvajset Apačev, njihov poglavar Til lata, Pida in jaz. Toliko spremstva je hotel imeti Til lata s seboj. Potrebovali pa ga pravzaprav nismo, pot je peljala po ozemlju Mimbrenjov, ki so tudi Apači in ki se nam od njih ničesar ni bilo treba bati.

Od puebla do Črne vode je najmanj šestdeset zemljepisnih milj, zadnji kos poti pelje po težavnem, skalnatem svetu. Pet milj na dan računano, smo potrebovali najmanj dvanajst dni do jezera.

Niti na misel nam ni prišlo, da bi bili poiskali Santerjevo sled. Le čas bi bili izgubljali. Vedeli smo, kam je namenjen, pot smo poznali še od tistikrat, ko sva z Winnetouom obiskala jezero, Inta je Santerju pot popisal, potoval je torej po njej. Če je krenil v stran, je bilo to v našo korist, in če se je je držal, smo ga utegnili še dohiteti.

Nič posebnega se ni zgodilo spotoma. Enajsti dan pa smo doživeli važno srečanje.

Dva Indijanca sta nam prišla naproti, oče in sin. Starejšega sem poznal. Mimbrenjo je bil, ki nas je tistikrat oskrboval z mesom, ko smo potovali k Črni vodi.

Tudi sam me je koj spoznal, obstal ves zavzet in vzkliknil:

»Old Shatterhand —?! Kaj vidim —! Živiš —?
Nisi mrtev, nisi umrl —?«

»Umrli bi naj bil?«

»Seveda! Siouxi so te ustrelili!«

Koj sem zaslutil, da ga je Santer nalagal. Ni nam bilo treba iskati njegovih sledi po tleh, po njegovih lažeh in sleparstvih smo mu lahko sledili.

»Kakor vidiš, me še niso ustrelili! Svež in čil sem še.

Kdo pa ti je povedal tako zanimivo novico?«

»Neki belokožec.«

»Te je srečal?«

»Ne. V naš tabor je prišel.«

»Kaj pa je pravil o meni?«

»Pripovedoval je, da so Siouxi ustrelili Old Shatterhanda in Winnetoua, ko sta jih napadla, da rešita neke belokožce.«

»In ti si mu verjel?«

»Moral sem mu verjeti. Pokazal mi je Winnetouov totem in njegovo medicino.«

»Pa je lagal. Saj vidiš, da sem še živ!«

»Torej gotovo tudi Winnetou ni mrtev?«

»Winnetou je žal mrtev. Po kaj pa je prišel belokožec v tvoj tabor?«

»Njegov konj je bil utrujen pa bi ga bil rad zamenjal za svežega. Tudi vodnika bi bil rad imel k jezeru Deklil to. Ime je seveda napačno, menil je najbrž Šiš tu, kakor se tisto jezero pri nas imenuje. Ponudil nam je v zameno Winnetouovo medicino in pogodili smo se. Poskrbel sem mu dobrega svežega konja in ga s sinom spremljal k jezeru Šiš tu. Koj ga je spoznal, da je pravi kraj.«

»Ali je povedal, po kaj potuje k jezeru?«

»Ne.«

»Si se dolgo mudil pri jezeru?«

»Koj ko smo prispeli, naju je odslovil.«

»Prevaril te je. Ali še imaš tisto medicino?«

»Da! Tule je!«

»Pokaži jo!«

Segel je v torbo v sedlu in izvlekel medicino.

Pida je kriknil in iztegnil roko. Mimbrenjo mu medicine ni hotel dati, vnel se je prepir, ki pa sem ga koj odločno prekinil:

»Tale medicina je last mladega poglavarja Kiow. Winnetou je nikdar ni imel v rokah.«

»Motiš se!« je trdil Mimbrenjo.

»Res je!«

»Saj sem vendar samo radi te dragocene medicine dal belokožcu svežega konja in ga spremljal vso dolgo pot do jezera —.«

»Nalagal in osleparil te je! Potreboval je konja in vodnika, mudi se mu, dobro ve, da ga zasleduje Pida, ki mora dobiti nazaj medicino. Nasedel si mu, ni ti pomoči! Vrniti boš moral medicino!«

»Torej je res last poglavarja Kiow?«

»Povem ti, da je!«

»Če Old Shatterhand tako pravi, mora že biti res. In vrniti jo moram?«

»Da!«

»Dobro! Toda z vami pojdem in se maščujem nad lažnivcem in sleparjem! Ubil ga bom!«

»Z veseljem te vzamemo s seboj! Tudi mi hočemo imeti njegovo življenje.«

Pohiteli smo dalje.

Pripovedoval sem mu, kdo da je Santer in kake zločine da ima na vesti in da je ukradel Winnetouov totem. Prevarjeni Mimbrenjo je bil ves iz sebe. Bridko se je kesal, da mu je dal konja in mu še celò pot pokazal. Da tega ni storil, bi ga bili že dohiteli.

Pida je bil ves srečen, da je dobil medicino nazaj in še nepokvarjeno povrh. Dosegel je namen svojega potovanja. Zapustil pa nas seveda radi tega ni. Maščevati se je hotel nad tatom in tudi mene ni hotel zapustiti. Saj je bil le pri meni varen.

Drugi dan po tistem srečanju smo prispeli do Črne vode. Tema je že bila, nič se ni dalo ukreniti.

Tiho smo legli pod smreke na vzhodnem obrežju jezera. Nismo zakurili, da bi se ne izdali Santerju.

Pot nas je peljala črez južnovzhodni ogel države New Mexico. Jezero Deklil to pa leži v državi Arizona, tam, kjer mejijo Mimbrenji na Gilenje. Tudi Gilenji so Apači.

Svet je bil pust in žalosten. Skale in spet skale, kamenje in samo kamenje. Vode ni, gozdov manjka, prerij in savan tudi. Kjer pa je slučajno voda, tam oživi svet in ozeleni.

In ob Črni vodi je bilo, kot da je hotela narava ustvariti izjemo.

Jezero Črna voda leži v globoki kotlini, več studencev ga napaja, odteka pa se proti zapadu. Strmo se dvigajo stene kotline, temni smrekovi gozdovi jih krijejo in dajejo brezdanje globokemu jezeru temno barvo, zato sva ga krstila za Deklil to, kar pomeni v apaškem jeziku Črna voda, Mimbrenji pa so mu dali ime Šiš tu, Črno jezero.

Severna stran je najvišja, skoraj navpično se dviga iz jezera. Iz nje izstopa visoka gola skala, slopu podobna. Za njo se nabira voda, ki prihaja iz gozdnatih višin, izvrtala si je skozi skalo izhod in pada v gotovo trideset metrov globokem slapu v jezero. Tisti slap je Padajoča voda v Winnetouovi oporoki.

Nad slapom je bila votlina v skali. Do nje tistikrat pri najinem obisku nisva mogla, pozneje pa je Winnetou menda našel pot. Vrh skale štrli kakor ogromna ploščata streha daleč ven nad votlino, podobna je ploščadi, ki svobodno visi v zraku, da bi si človek mislil, vsak hip bo strmoglavila v jezero.

Na to skalo se na njeni desnici naslanja druga. Na njej sva tistikrat z Winnetouom ustrelila grislyja. Zato sva jo imenovala Ce šoš, Medvedova skala.

Tiho smo ležali v smrekovem gozdu, trdo ob jezeru. Druga ni bilo slišati ko pljuskanje valov. In včasi je zapel veter v igličju. Nisem spal. Jutro bo prineslo odločitev —.

Mnogo let je minilo, odkar sta padla Inču čuna in Nšo či. Winnetou je zasledoval morilca križem po zapadu, vse njegovo življenje je polnila ena misel, — maščevanje. Kolikokrat mu je bil trdo za petami, za las je manjkalo, pa bi ga bil dobil. Vsikdar mu je ušel.

Winnetou je umrl, ni se maščeval. Prevzel sem njegovo dedščino, nocoj sem bil trdo blizu morilca, tam gori kje v skalah je tičal.

Kaj bo jutri osorej —? Ali bo maščevana smrt Inču čune in Nšo če? Ali je mene določila usoda, da mu poženem maščevalno kroglo v glavo —?

Ali je bilo tako maščevanje po namenih Winnetoua, tistega Winnetoua, ki je umrl v mojem naročju v votli gori Hancock —?

Jutri bom spet dobil v roke njegovo oporoko. Sveto sem obljubil, da bom izvršil njegovo poslednjo voljo. Ali je morebiti v tistem delu oporoke, ki ga nisem bral, ali je morebiti tam Winnetou zapisal kako besedo o maščevanju —?

Ko se je zasvitalo, smo šli iskat sledov. Nič nismo našli. Santer je bil gotovo že v skalah, v votlini. Tam smo ga morali iskati.

Vzel sem Til lato in Pido s seboj in odšli smo po Indelče čilu, po Smrekovem gozdu, navzgor. Pri Medvedovi skali smo obstali.

V oporoki sem bral: »Jezdil boš po Indelče čilu do Ce šoša ob Padajoči vodi. Tam boš razjahal in splezal —.« Dalje nisem bral, Santer me je prekinil.

Kam bi naj splezal —? Vsekakor v votlino. Poskusili smo.

Stene votline so strme, pa prišli smo le vse više. Stranski pod votlino smo spet obstali, zmanjkalo nam je poti. Više se ni dalo priti. Najbrž smo zgrešili smer, ker nisem bral cele oporoke. Toda kod je Santer prišel v votlino —?

Pravkar sem se mislil obrniti, da bi poskusil drugo smer, ko je nad menoj počil strel. Krogla je udarila blizu mene v kamenje. Nekdo je zakričal:

»Pes —! Spet si svoboden —? Mislil sem, da so le Kiowe prišli za menoj. Pojdi k vragu!«

Spet je počil strel, ni me zadel. Pogledal sem kvišku.

Na robu votline je stal Santer.

»Apačevo oporoko bi rad imel —?« se je rogal. »In zlato tudi —? Prepozen si! Sem že tukaj in vrvica je že prižgana. Ničesar ne dobiš, prav ničesar! In tiste nore ustanove in tista darila si bom tudi sam vzell!«

Divje se je zakrohotal in nadaljeval:

»Ne poznaš poti, kakor vidim. Tudi tiste ne, ki pelje po drugi strani nazaj. Tam bom spravil zlato na varno. Ne bodete mi ubranili! Zaman ste se trudili tako daleč za menoj, hahahahahaha!«

Kaj bi naj storil —?

Santer je bil na skali pri zakladu, mi pa nismo mogli k njemu. Če bi iskali, bi morebiti našli pot, pa medtem se je utegnil že davno pobrati z zakladom vred.

Ni bilo druge pomoči, ustreliti sem ga moral. Le da je bil strel negotov z mesta, kjer sem stal. Saj tudi Santer mene ni zadel.

Stopil sem nekaj korakov niže in dvignil puško.

»Oho —! Streljal bi rad, lopov?« je vpil. »Težko boš zadel! Počakaj! Nastavil se ti bom!«

Izginil je, pa se prikazal na ploščadi vrh votline. Trdo na rob prepada je stopil, skorajda se je meni vrtelo v glavi. Nekaj belega je držal v rokah.

»Poglej!« je kričal, da je odmevalo od skal. »Tule je oporoka! Na pamet jo znam. Ne potrebujem je več. Pa ne dobiš je, jezero tule spodaj jo bo požrlo!«

In raztrgal je liste in vrgel kosce v veter. Kakor bele snežinke so se vrteli po zraku in počasi padali v vodo.

Winnetouova dragocena oporoka —!

Kar sem čutil, ni bila jeza, tudi ne srd. Kuhalo, vrelo je po meni.

»Pobalin!« sem zatulil ves besen. »Čuj me, samo trenutek me čuj, kaj ti povem!«

»Da! Prav rad te poslušam!«

»Inču čuna te pozdravlja!«

»Hvala!«

»Nšo či tudi!«

»In v Winnetouovem imenu ti pošljem tole kroglo! Zahvaliti se ti ni treba.«

Vzel sem medvedarico. Strel iz nje je bil varnejši. Moral sem zadeti.

Navadno merim le kratek trenutek. Tudi topot —.

Pa kaj se godi —? Ali mi trepeče roka —? Ali se je Santer premaknil —? Ali se maje skala —?

Nisem več meril, povесil sem puško, da bi bolje videl.

Bog nebeški —!

Skala se je majala, zamolklo je zabobnelo v globinah gore, dim je planil iz votline in kakor od orjaške pesti dvignjena se je nagnila skala, kar je bilo nad votlino, vse globlje se je nagibala, s Santerjem vred, ki je vrgel roke v zrak in tulil na pomoč.

In z oglušujočim truščem in ropotom je zagrmelo skalovje in kamenje s Santerjem vred v prepad, v jezero.

Krog vrha so plavali oblački sivkastega dima.

Prestrašen je dvignil Pida roke.

»Veliki Duh ga je sodil —! Prevrigel je goro pod njim!«

Bled do ušes vkljub svoji bronasti barvi je kazal Til lata v jezero, ki je valovilo in se penilo kakor vrela voda v kotlu:

»Zli duh ga je potegnil v globine vrele vode in ga ne bo izpustil do konca dni! Proklet je!«

Molčal sem. Kaj bi naj bil tudi rekel?

Moje sanje, moje sanje, moje sanje —! Zlato je grebel v prepad —.

Tako se je torej izpolnilo maščevanje —.

Ni bilo meni usojeno, da bi mu bil poslal maščevalno kroglo. Sam se je sodil, sam je izvršil sodbo Višjega nad seboj, lastni rabelj si je bil, ko je prižgal vrvico.

Spodaj ob jezeru so vpili Apači in krilili z rokami. Til leta in Pida sta pohitela k njim. Morebiti bi še našli ostanke Santerja. Zaman so iskali. Razstreljena skala ga je potegnila v brezdno, na dnu jezera je ležal pokopan.

Meni, močnemu človeku, ki me ni kmalu kaj spravilo iz ravnotežja, meni je bilo čisto medlo. Sesti sem moral. Vrtelo se mi je v glavi, zaprl sem oči. In še vedno sem gledal skalo, ki se je majala in je padala, in Santerja, ki je padal z njo in tulil na pomoč.

Kako se je vse to zgodilo?

Vsekakor je Winnetou zavaroval svoj zaklad. Meni bi se gotovo ne bilo pripetilo. Popisal je skrivališče in kako je treba dvigniti zaklad, pa sestavil popis tako, da sem ga prav razumel le jaz, vsak drug nepoklican človek pa bi ga razumel napačno. Položil je mino in kdor ni prav razumel popisa, jo je zažgal in samega sebe uničil.

Toda kje je bil zaklad —? Ali je bil še v skalovju? Ali je ležalo zlato že spodaj na dnu temne vode, pokopano pod razvalinami votline, za vedno nedostopno?

Pa če je ležalo spodaj v jezeru, — le naj je ležalo! Ni mi bilo žal za njim. Da pa so bile raztrgane, uničene drage vrstice mojega mrtvega brata in raztresene v vse vetrove, — to me je bolelo, ta izguba je bila hujša, ko če bi bil izgubil vse zaklade sveta.

Misel na oporoko mi je vrnila moč in podjetnost.

„Boljšega prijatelja ko tebe ni imel rdeči človek!“
Zuzeča tanka, Velika kača, poglavar Siousov, na grobu
pisatelja Karl Maya v Radebeulu pri Dresdenu,
dne 17. januarja 1928.

Skočil sem in splezal kar moč naglo po strmini in k jezeru. Morebiti se je dalo še kaj rešiti. Vsaj kosci.

Da, tamle se je bleščalo! Belo je ležalo sredi jezera. Slekem sem se in skočil v vodo.

Bil je košček oporoke. Preplaval sem križem jezero in našel še tri koščke. Položil sem jih na solnce, da so se poslušili, sestavil ostanke in jih skušal brati.

S trdom sem bral:

»— dobijo polovico — ker revščina — skala razletela — kristjan — razdeliti — nobenega maščevanja —.«

To je bilo vse, kar sem razbral. Skoraj nič ni bilo, pa zadostovalo mi je, vsaj deloma sem uganil vsebino oporoke.

Sveto sem shranil dragocene koščke.

Ko smo se pomirili, smo šli iskat.

Polovico Apačev sem poslal krog jezera, poiskali bi naj Santerjevega konja. S seboj na skalo ga ni vzel, privezal ga je kje v gozdu, poginil bi bil. Mi drugi pa smo zlezli na Medvedovo skalo, da bi našli pot k votlini, ki pa je seveda ni bilo več.

Ure in ure smo iskali, pa zaman je bil naš trud. Že smo mislili oditi, ko so mi prišle na misel besede, ki sem jih bral v oporoki.

»— do Ce šoša ob Padajoči vodi. Tam boš razjahal in splezal —.«

»Boš splezal —« je zapisal Winnetou. Pleza se po strmini, navadno pa rabimo to besedo v drugem pomenu. Ali je mislil plezanje po drevesu —?

Iskali smo in res našli visoko, močno smreko, trdo ob skali je stala, nagibala se je k njej in njen vrh je slonel na robu skale. Šmreko je mislil —!

Splezal sem po njej in stopil na rob. Širši je bil, nego se je od spodaj videlo. Šel sem po njem in zavil krog ogla.

Res! Prava pot je bila! Našel sem poldrug meter široko podveso, krog skale je peljala položno navzgor in nehala tam, kjer je razstrelba odtrgala skalo.

Obstal sem med ruševinami votline, tla sem še dobro razložil.

Pa kje je bil zaklad? Ako je ležal pod skalnatimi tlemi votline, sem ga moral najti. Ako pa je bil shranjen v njenih stenah ali više gori kje na ploščadi, — pa ga je razstreljena skala potegnila s seboj v jezero.

Poklical sem Apače. Prilezli so za menoj. In iskali smo, obrnili vsak kamen in kamenček. Pa nič nismo našli, nobenega sledu o zlatu. Vsi smo bili vendar ljudje, možje, vajeni iz najmanjše målenkosti pravilno sklepati, — pa ves trud, vsa naša bistrournost je bila zaman. Zlata ni bilo nikjer.

Ko smo se pod večer vrnili k jezeru, so pripeljali Apači Santerjevega konja. Preiskal sem sedlo. Nič nisem našel.

Štiri dni smo ostali ob Črni vodi, vse mogoče smo poskusili, vso svojo bistrournost in duhovitost smo izrabili. Zaman. Prepričan sem bil, da bi bili našli zaklad, če bi še bil v skalah.

Pa ležal je spodaj v globinah, pri njem, ki bi ga bil skoraj našel in ki ga je pohlep po zlatu potegnil v brezno.

Vrnili smo se v pueblo ob Río Pecosu.

Le en uspeh smo doživeli. Inču čuna in Nšo či sta bila končno končno maščevana.

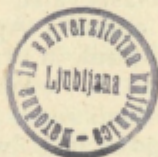
Tako je izginila oporoka Apača. Prav kakor je izginil tisti, ki jo je napisal, in prav kakor bo izginilo rdeče pleme. Kakor so se razleteli koščeki oporoke v vse vetrove, tako blodi rdeči človek po planotah, ki so bile kedaj njegova last, brez miru, brez cilja, brez namena —.

Zakaj —?

Na bregu Metsur Riverja, v gorah Gros Ventre, tam leži grob velikega Apača.

In kdor stoji ob njem, vsak poreče: »Tukaj počiva Winnetou, rdeči junak, veliki mož!« In ko bodo zadnji ostanki zadnjega rdečega moža strohnili v gorah divjega zapada, tedaj bo stal boljši, pravičnejši, plemenitejši rod ob Skalnem gorovju in priznal:

»TUKAJ LEZI RDEČE PLEME. NI DOSEGLO
VELIČINE, KER NI SMELO.«

Cirilova knjižnica obsega sledeče zvezke:

1. Dr. Karl Capuder: **Naša država.** (Razprodano.)
2. Dr. Leopold Lénard: **Jugoslovanski Piemont.** Din 7'—.
3. Dr. Leopold Lénard: **Slovenska žena v dobi narodnega preporoda.** Din 10'—.
4. * **Moj stric in moj župnik.** (Razprodano.)
5. G. J. Whyte Melville: **Gladijatorji, I. del.** (Razprodano.)
6. G. J. Whyte Melville: **Gladijatorji, II. del.** (Razprodano.)
7. H. G. Wells: **Zgodba o nevidnem človeku.** Din 7'—.
8. B. Orczy: **Dušica, I. del broš.** Din 16'—, vezan Din 30'—, **II. del broš.** Din 25'—, vezan Din 40'—, **III. del broš.** Din 32'—, vezan Din 44'—.
9. A. Conan Doyle: **V Libijski puščavi.** Din 12'—.
10. Arnold Bennet: **Živ pokopan.** Din 8'—.
11. Illamo Camelli: **Izpovedi socialista.** Din 16'—.
12. E. R. Borroughs: **Džungla, I. del** Din 18'—, **II. del** Din 14'—.
13. Elza Lešnik: **Šumi, šumi, Drava ...** (Razprodano.)
14. Matija Ljubša: **Slovenske gorice.** Din 7'—.
15. Erckmann Chatrian: **Zgodbe Napoleonovega vojaka.** Din 12'—.
16. Antonio Fogazzaro: **Mali svet naših očetov.** Din 28'—.
17. Anton Kosi: **Iz otroških ust. I. del** Din 8'50.
18. Dr. J. Jeraj: **Kadar rože cveto.** Din 8'50.
19. J. F. Cooper: **Zadnji Mohikanec.** Din 11'—.
20. Pavel Keller: **Dom. Broš.** Din 22'—, vezan Din 35'—.
21. Gabriel Majcen: **Zgodovina Maribora.** Din 10'—.
22. H. R. Savage: **Snubitev kneza šamila, Broš.** Din 32'—, vezan Din 42'—.
23. Kazimir Przerwa-Tetmajer: **Rokovnjači izpod Tatre in druge povesti. Broš.** Din 16'—, vezan Din 28'—.
24. Arthur Sills: **Smrtna past.** Din 9'—.
25. Anton Kosi: **Iz otroških ust. II. del** Din 16'—.
26. Dr. L.: **Črni križ pri Hrastovcu. Broš.** Din 18'—, vezan Din 28'—.

27. Ksaver Meško: **Legende o sv. Frančišku in druge.** Broš. Din 16'—, vez. Din 24'—.
28. Karl May: **Križem po Jutrovem: Jezero smrti.** I. knjiga, 1. zvezek Din 13'—.
29. Artur Achleitner: **Planinski kralj.** Broš. Din 26'—, vezan Din 35'—.
30. Karl May: **Križem po Jutrovem: Kako sem v Mekko romal.** I. knjiga, 2. zvezek Din 13'—.
31. Karl May: **Križem po Jutrovem: Pri šammarih.** I. knjiga, 3. zvezek Din 13'—.
32. B. Orczy: **Mož v sivi suknji.** Broš. Din 20'—, vez. Din 32'—.
33. Karl May: **Križem po Jutrovem: Med Jezidi.** I. knjiga, 4. zvezek Din 13'—.
Vsi štiri zvezki (28., 30., 31. in 33.) vezani v eno knjigo polplatno Din 65'—, celo platno Din 70'—.
34. Dr. Ilaunig: **Tatenbach.** Broš. Din 18'—, vezan Din 28'—.
35. Karl May: **Po divjem Kurdistanu: Amadija.** II. knjiga, 1. zvezek Din 13'—.
36. Karl May: **Po divjem Kurdistanu: Beg iz ječe.** II. knjiga, 2. zvezek Din 13'—.
37. Karl May: **Po divjem Kurdistanu: Krvna osveta.** II. knjiga, 3. zvezek Din 13'—.
38. Karl May: **Po divjem Kurdistanu: Med dvema ognjema.** II. knjiga, 4. zvezek Din 13'—.
Vsi štiri zvezki (35., 36., 37. in 38.), vezani v eno knjigo polplatno Din 65'—, celo platno Din 70'—.
39. Karl May: **Iz Bagdâda v Stambûl: Smrt Mohammed Emîna.** III. knjiga, 1. zvezek Din 13'—.
40. Karl May: **Iz Bagdâda v Stambûl: Karavana smrti.** III. knjiga, 2. zvezek Din 13'—.
41. Karl May: **Iz Bagdâda v Stambûl: Na begu v Evropo.** III. knjiga, 3. zvezek Din 13'—.
42. Karl May: **Iz Bagdâda v Stambûl: Družba En Nasr.** III. knjiga, 4. zvezek Din 13'—.
Vsi štiri zvezki vezani v eno knjigo polplatno Din 65'—, celo platno Din 70'—.
43. Karl May: **V gorah Balkana: Kovač šimen.** IV. knjiga, 1. zvezek Din 13'—.
55. Karl May: **Winnetou I: Prvikrat na divjem zapadu.** VII. knjiga, 1. zvezek Din 13'—.
56. Karl May: **Winnetou I: Za življenje —.** VII. knjiga, 2. zve-

57. Karl May: **Winnetou I: Nšo či, lepa Indijanka.** VII. knjiga, 3. zvezek Din 13'—.
58. Karl May: **Winnetou I: Prokletstvo zlata.** VII. knjiga, 4. zvezek Din 13'—.
Vsi štiri zvezki vezani v eno knjigo polplatno Din 65'—, celo platno Din 70'—.
59. Karl May: **Winnetou II: Za detektiva.** VIII. knjiga, 1. zvezek Din 13'—.
60. Karl May: **Winnetou II: Med Komanči in Apači.** VIII. knjiga, 2. zvezek Din 13'—.
61. Karl May: **Winnetou II: Na nevarnih potih.** VIII. knjiga, 3. zvezek Din 13'—.
62. Karl May: **Winnetou II: Winnetouov roman.** VIII. knjiga, 4. zvezek Din 13'—.
Vsi štiri zvezki vezani v eno knjigo polplatno Din 65'—, celo platno Din 70'—.
63. Karl May: **Winnetou III: Sans ear.** IX. knjiga, 1. zvezek. Din 13'—.
64. Karl May: **Winnetou III: Pri Komančih.** IX. knjiga, 2. zvezek. Din 13'—.
65. Karl May: **Winnetou III: Winnetouova smrt.** IX. knjiga, 3. zv. Din 13'—.
66. Karl May: **Winnetou III: Winnetouova oporoka.** IX. knj., 4. zv. Din 13'—.
Vsi štiri zvezki vezani v eno knjigo polplatno Din 65'—, celo platno Din 70'—.
67. Januš Golec: **Guzaj.** Broš. Din 18'—, vez. Din 28'—.
68. Fran Ksaver Meško: **črtice.** (Izide v kratkem.)

Lastnik: Tiskarna sv. Cirila v Mariboru. Za lastnika in uredništvo odgovarja Franc Hrastelj in za tiskarno Albin Hrovatin, oba v Mariboru. — Izhaja mesečno in ima poleg rednih tudi posebne izdaje. Naročnina mesečno Din 13.—. Stalni naročniki plačujejo letno samo 10 obrokov, oziroma celoletno Din 130.—.